

Šis dokumentas yra skirtas tik informacijai, ir institucijos nėra teisiškai atsakingos už jo turinį

► **B**   **EUROPOS PARLAMENTO IR TARYBOS DIREKTYVA 2006/48/EB**
2006 m. birželio 14 d.
dėl kredito įstaigų veiklos pradėjimo ir vykdymo (nauja redakcija)
(Tekstas svarbus EEE)
(OL L 177, 2006 6 30, p. 1)

iš dalies keičiama:

		Oficialusis leidinys		
		Nr.	puslapis	data
► <u>M1</u>	Komisijos direktyva 2007/18/EB 2007 m. kovo 27 d.	L 87	9	2007 3 28
► <u>M2</u>	Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2007/44/EB 2007 m. rugsėjo 5 d.	L 247	1	2007 9 21

**EUROPOS PARLAMENTO IR TARYBOS DIREKTYVA 2006/48/
EB**

2006 m. birželio 14 d.

dėl kredito įstaigų veiklos pradėjimo ir vykdymo (nauja redakcija)

(Tekstas svarbus EEE)

EUROPOS PARLAMENTAS IR EUROPOS SĄJUNGOS TARYBA,

atsižvelgdami į Europos bendrijos steigimo sutartį, ypač į jos 47 straipsnio 2 dalies pirmą ir trečią sakinius,

atsižvelgdami į Komisijos pasiūlymą,

atsižvelgdami į Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komiteto nuomonę ⁽¹⁾,

atsižvelgdami į Europos centrinio banko nuomonę ⁽²⁾,

laikydami Sutarties 251 straipsnyje nustatytos tvarkos ⁽³⁾,

kadangi:

- (1) 2000 m. kovo 20 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2000/12/EB dėl kredito įstaigų veiklos pradėjimo ir vykdymo ⁽⁴⁾ buvo keletą kartų iš esmės keista. Dabar dar kartą iš dalies keičiant minėtą direktyvą, siekiant aiškumo ji turėtų būti išdėstyta nauja redakcija.
- (2) Kad kredito įstaigoms būtų lengviau steigtis ir vykdyti veiklą, būtina pašalinti labiausiai trukdančius valstybių narių įstatymų skirtumus, susijusius su taisyklėmis, kurių šios įstaigos turi laikytis.
- (3) Ir įsisteigimo laisvės, ir laisvės teikti finansines paslaugas atžvilgiu kredito įstaigų veiklos srityje ši direktyva yra svarbiausia priemonė vidaus rinkai sukurti.
- (4) 1999 m. gegužės 11 d. Komisijos komunikate „Finansų rinkos įgyvendinimas: veiksmų planas“ yra išvardyti įvairūs tikslai, kurie turi būti įgyvendinti siekiant baigti kurti finansinių paslaugų vidaus rinką. 2000 m. kovo 23 ir 24 d. Lisabonos Europos Vadovų Taryboje buvo užsibrėžtas tikslas šį veiksmų planą įgyvendinti iki 2005 m. Nauja nuostatų dėl nuosavų lėšų redakcija yra svarbus veiksmų plano elementas.
- (5) Priemonės, skirtos kredito įstaigų veiklai koordinuoti, kad būtų apsaugotos santaupos ir sudarytos vienodos šių įstaigų konkurencijos sąlygos, turėtų būti taikomos joms visoms. Tačiau reikėtų tinkamai atsižvelgti į objektyvius jų įstatų ir joms būdingų tikslų, nurodytų nacionaliniuose įstatymuose, skirtumus.
- (6) Dėl to šių priemonių taikymo sritis turi būti kuo platesnė, apimanti visas įstaigas, kurių veikla yra priimti grąžintinas lėšas iš visuomenės indėlių ar kita forma, pavyzdžiui, nuolatos išleidžiant obligacijas ar kitus panašius vertybinius popierius, ir teikti paskolas savo sąskaita. Tam tikroms kredito įstaigoms, kurioms šios direktyvos negalima taikyti, turėtų būti numatytos išimtys. Šios direktyvos nuostatos neturėtų trukdyti taikyti nacionalinių įstatymų, kurie numato, kad kredito įstaigos turi gauti papildomą

⁽¹⁾ OL C 234, 2005 9 22, p. 8.

⁽²⁾ OL C 52, 2005 3 2, p. 37.

⁽³⁾ 2005 m. rugsėjo 28 d. Europos Parlamento nuomonė (dar nepaskelbta *Oficialiajame leidinyje*) ir 2006 m. birželio 7 d. Tarybos sprendimas.

⁽⁴⁾ OL L 126, 2000 5 26, p. 1. Direktyva su paskutiniais pakeitimais, padarytais Direktyva 2006/29/EC (OL L 70, 2006 3 9, p. 50).

▼B

leidimą, kad galėtų užsiimti specifine veikla ar imtis specifinių operacijų.

- (7) Reikėtų suderinti tik esminius dalykus, kurie būtini ir kurių pakanka, kad būtų užtikrintas leidimų ir rizikos ribojimo principais pagrįstos priežiūros tarpusavio pripažinimas, ir kurie sudaro galimybę visoje Bendrijoje pripažinti vieną leidimą bei taikyti buveinės valstybės narės rizikos ribojimo principais pagrįstą priežiūrą. Todėl į reikalavimą parengti veiklos programą reikėtų žiūrėti tik kaip į veiksnį, leidžiantį kompetentingoms institucijoms priimti sprendimus remiantis kur kas tikslesne informacija ir taikant objektyvius kriterijus. Kartu, organizacinei kredito įstaigų formai taikant su bankų pavadinimų apsauga susijusius reikalavimus, turėtų būti galimas tam tikras lankstumas.
- (8) Kadangi šios direktyvos tikslų, būtent nustatyti taisykles dėl kredito įstaigų steigimosi ir veiklos bei jų riziką ribojančios priežiūros, valstybės narės negali deramai pasiekti ir todėl tų tikslų dėl pasiūlyto veiksmo masto ir poveikio būtų geriau siekti Bendrijos lygmeniu, laikydamosi Sutarties 5 straipsnyje nustatyto subsidiarumo principo Bendrija gali patvirtinti priemones. Pagal tame straipsnyje nustatytą proporcingumo principą šia direktyva neviršijama to, kas būtina nurodytiems tikslams pasiekti.
- (9) Kredito įstaigoms būtina taikyti lygiaverčius finansinius reikalavimus, kad būtų užtikrintos panašios taupančiųjų apsaugos priemonės ir panašių kredito įstaigų grupių sąžiningos konkurencijos sąlygos. Tolesnio derinimo metu turėtų būti nustatyti tinkami struktūriniai koeficientai, kurie nacionalinėms institucijoms bendradarbiaujant leidžia panašių rūšių kredito įstaigų būklę stebėti vadovaujantis standartiniais metodais. Ši procedūra turėtų padėti palaipsniui suvienodinti koeficientų, kuriuos nustato ir taiko valstybės narės, sistemas. Tačiau būtina skirti koeficientus, kurių tikslas – užtikrinti gerą kredito įstaigų valdymą, ir koeficientus, nustatytus ekonominei ir pinigų politikai.
- (10) Tarpusavio pripažinimo ir buveinės valstybės narės priežiūros principai reikalauja, kad valstybių narių kompetentingos institucijos neišduotų leidimų ar juos panaikintų, jeigu tokie veiksniai, kaip antai, veiklos programų turinys, geografinis veiklos pasiskirstymas ar realiai vykdoma veikla, aiškiai rodo, jog kredito įstaiga pasirinko vienos valstybės narės teisės sistemą, kad išvengtų griežtesnių standartų, taikomų kitoje valstybėje narėje, kurios teritorijoje ji vykdo ar ketina vykdyti didesnę savo veiklos dalį. Jei tai iš aplinkybių nepaiškėja, bet didžioji dalis kokiai nors bankų grupei priklausančių subjektų turto yra kitoje valstybėje narėje, kurios kompetentingos institucijos yra atsakingos už konsoliduotos priežiūros vykdymą, remiantis 125 ir 126 straipsniais konsoliduotos priežiūros vykdymo kompetenciją galima keisti tik toms kompetentingoms institucijoms sutikus. Kredito įstaiga, kuri yra juridinis asmuo, turėtų gauti leidimą toje valstybėje narėje, kurioje yra įregistruota jos buveinė. Kredito įstaigos, kuri nėra juridinis asmuo, pagrindinė buveinė turėtų būti toje valstybėje narėje, kurioje jai išduotas leidimas. Be to, valstybės narės turėtų reikalauti, kad kredito įstaigos pagrindinė buveinė visuomet būtų buveinės valstybėje narėje ir kad kredito įstaigos šioje valstybėje narėje realiai veiktų.
- (11) Kompetentingos institucijos neturėtų išduoti kredito įstaigoms leidimų veiklai ar pratęsti jų galiojimo, jeigu gali atsitikti taip, kad joms dėl tos įstaigos ir kitų fizinių ar juridinių asmenų artimų ryšių bus sutrukdyta veiksmingai atlikti priežiūros funkcijas. Kredito įstaigos, jau gavusios leidimus veiklai, šiuo atžvilgiu taip pat turėtų atitikti kompetentingų institucijų reikalavimus.
- (12) Nuoroda į priežiūros institucijų atliekamą veiksmingą priežiūros funkcijų vykdymą apima konsoliduotą priežiūrą, kuri turėtų būti taikoma kredito įstaigai, jeigu tai numato Bendrijos teisė. Tokiais

▼B

atvejais institucijos, į kurias kreipiamasi dėl leidimo veiklai, turėtų galėti nustatyti institucijas, kurios yra kompetentingos vykdyti konsoliduotą priežiūrą.

- (13) Šia direktyva valstybės narės ir (arba) kompetentingos institucijos įgalinamos taikyti individualius ir konsoliduotus kapitalo reikalavimus ir, jei, jų manymu, reikalinga, netaikyti individualių reikalavimų. Individuali, konsoliduota arba tarpvalstybinė konsoliduota priežiūra yra naudingos kredito įstaigų priežiūros priemonės. Šia direktyva kompetentingos institucijos įgalinamos remti tarpvalstybines institucijas lengvinant jų bendradarbiavimą. Siekdamas koordinuoti savo veiklą ir prašymus suteikti informacijos, jos ypač turėtų ir toliau remtis 42, 131 ir 141 straipsniais.
- (14) Kredito įstaigoms, gavusioms leidimus veiklai buveinės valstybėje narėje, steigiant filialus ar teikiant paslaugas visoje Bendrijoje turėtų būti leidžiama užsiimti bet kuriomis ar visomis I priede išvardytomis veiklos rūšimis.
- (15) Valstybės narės kredito įstaigoms, kurioms jų kompetentingos institucijos suteikė leidimus veiklai, gali nustatyti griežtesnes taisykles, nei taisyklės, nustatytos 9 straipsnio 1 dalies pirmoje pastraipoje, 9 straipsnio 2 dalyje bei 12, 19–21, 44–52, 75 ir 120–122 straipsniuose. Be to, valstybės narės gali prašyti, kad 123 straipsnio būtų laikomasi remiantis individualiu arba kitokiu pagrindu, ir kad 73 straipsnio 2 dalyje apibūdinta dalinė konsolidacija būtų taikoma ir kituose grupės lygmenyse.
- (16) Yra tinkama tarpusavyje pripažinti ir tas veiklos rūšis, kurios išvardytos I priede, jeigu jomis užsiima finansų įstaigos, kurios yra kredito įstaigų dukterinės įmonės, jeigu šioms dukterinėms įmonėms taikoma konsoliduota jų patronuojančių įmonių priežiūra ir jeigu jos tenkina tam tikras griežtas sąlygas.
- (17) Naudojimosi įsisteigimo teise ir laisve teikti paslaugas atžvilgiu priimanči valstybė narė turėtų galėti reikalauti, kad įstaigos, kurios buveinės valstybėje narėje nėra gavusios leidimų veikti kaip kredito įstaigos, vykdytų konkrečius jų nacionalinių įstatymų ar taisyklių reikalavimus, ar taikyti tokius reikalavimus veiklai, kuri nėra nurodyta I priede, jeigu, viena vertus, tokie reikalavimai atitinka Bendrijos teisę ir yra skirti visuotinei gerovei užtikrinti, kita vertus, tokioms institucijoms ar tokiai veiklai netaikomos lygiavertės taisyklės, kylančios iš šio teisės akto ar numatytos buveinės valstybės narės teisės aktuose.
- (18) Valstybės narės turėtų užtikrinti, kad nebūtų kliūčių vykdyti veiklos rūšis, kurioms taikomas tarpusavio pripažinimas taip pat kaip ir buveinės valstybėje narėje, jeigu toji veikla neprieštarauja teisinėms nuostatoms, ginančioms visuotinę gerovę priimančioje valstybėje narėje.
- (19) Taisyklės, kuriomis reglamentuojama kredito įstaigų, turinčių savo pagrindinę buveinę ne Bendrijoje, filialų veikla, turi būti analogiškos visose valstybėse narėse. Svarbu numatyti, kad tokios taisyklės nebūtų palankesnės už taisykles, taikomas kitos valstybės narės įstaigų filialams. Bendrija su trečiosiomis šalimis turėtų galėti sudaryti sutartis, numatančias taisykles, kurios šioms filialams visoje jos teritorijoje sukuria vienodas sąlygas. Kredito įstaigų, gavusių leidimus veiklai trečiosiose šalyse, filialai Sutarties 49 straipsnio antroje pastraipoje numatyta laisve teikti paslaugas turėtų naudotis tik tose valstybėse narėse, kuriose yra įsteigti.
- (20) Vadovaujantis abipusiškumo principu tarp Bendrijos ir trečiųjų šalių būtų pasiektas susitarimas, kuriame būtų numatytas leidimas praktiškai vykdyti konsoliduotą priežiūrą kiek įmanoma didžiausioje geografinėje teritorijoje.
- (21) Atsakomybė už kredito įstaigos finansinės būklės, ypač jos mokumo, priežiūrą turėtų tekti buveinės valstybei narėi. Priiman-

▼B

čios valstybės narės kompetentingos institucijos turėtų būti atsakingos už filialų likvidumo ir pinigų politikos priežiūrą. Rinkos rizikos priežiūra turėtų būti vykdoma glaudžiai bendradarbiaujant buveinės ir priimančios valstybės narės kompetentingoms institucijoms.

- (22) Tam, kad sklandžiai funkcionuotų bankų vidaus rinka, reikalingos ne tik teisinės normos, bet ir valstybių narių kompetentingų institucijų glaudus bei reguliarus bendradarbiavimas ir daug didesnis reguliavimo ir priežiūros praktikos suartėjimas. Ypač šiuo tikslu geriausiu forumu klausimams, susijusiems su atskiromis kredito įstaigomis, nagrinėti ir keitimuisi informacija tarpusavyje turėtų būti Europos bankininkystės priežiūros institucijų komitetas, įsteigtas Komisijos sprendimu 2004/5/EB ⁽¹⁾. Informacijos keitimosi tarpusavyje procedūra jokia būdu neturėtų pakeisti dvišalio bendradarbiavimo. Nepažeisdamos savo įgaliojimų vykdyti tinkamą kontrolę priimančios valstybės narės kompetentingos institucijos, esant neatidėliotinam atvejui arba savo iniciatyva ar atsiliepdamos į buveinės valstybės narės kompetentingų institucijų iniciatyvą, turėtų galėti tikrinti, ar jų teritorijoje įsteigta kredito įstaiga laikosi atitinkamų įstatymų, tinkamo administravimo, apskaitos procedūrų ir deramos vidaus kontrolės principų.
- (23) Derėtų leisti kompetentingoms institucijoms keistis informacija tarpusavyje ar su kitomis institucijomis bei organais, kurie vykdydami savo funkcijas padeda stiprinti finansų sistemos stabilumą. Kad būtų išlaikytas perduodamos informacijos slaptumas, adresatų sąrašas turėtų būti griežtai ribojamas.
- (24) Tam tikras elgesys, kaip antai sukčiavimas ar nusižengimai, kai pasinaudojama viešai neatskleista informacija, gali pakenkti finansų sistemos stabilumui, įskaitant jos vientisumą, net kai tai susiję su įstaigomis, kurios nėra kredito įstaigos. Būtina apibūdinti sąlygas, kuriomis tokiais atvejais leidžiama keistis informacija.
- (25) Kai yra nurodyta, kad informacija gali būti atskleista tik gavus tiesioginį kompetentingų institucijų sutikimą, jos atitinkamai atvejais turėtų galėti nustatyti griežtas sąlygas, kurios turi būti įvykdytos, jei norima gauti jų sutikimą.
- (26) Taip pat reikalingas leidimas keistis informacija tarp kompetentingų institucijų ir centrinių bankų bei kitų organų, kurie vykdo panašias funkcijas veikdami kaip pinigų politiką įgyvendinančios žinybos, ir prirėikus – tarp kompetentingų institucijų ir kitų valstybės institucijų, atsakingų už mokėjimų sistemų priežiūrą.
- (27) Kad būtų sustiprinta rizikos ribojimo principais pagrįsta kredito įstaigų priežiūra ir kredito įstaigų klientų apsauga, auditorių pareiga turėtų būti iš karto informuoti kompetentingas institucijas visais atvejais, kai jie atlikdami savo užduotis, sužino tam tikrus faktus, kurie gali smarkiai paveikti kredito įstaigos finansinę būklę arba jos administracinę ar apskaitos sistemas. Dėl tos pačios priežasties valstybės narės taip pat turėtų numatyti, jog tokia pareiga galioja bet kuriomis aplinkybėmis, kai auditorius minėtus faktus atskleidžia atlikdamas savo darbą įmonėje, kuri yra artimai susijusi su kredito įstaiga. Tam tikrais atvejais auditoriaus pareiga pranešti kompetentingoms institucijoms apie tam tikrus su kredito įstaiga susijusius faktus ir sprendimus, apie kuriuos jis sužino atlikdamas užduotis ne finansų įmonėje, neturėtų keisti nei jo darbo pobūdžio toje įmonėje, nei tvarkos, kuria šis darbas atliekamas.
- (28) Ši direktyva nustato, kad kai kurioms nuosavų lėšų pozicijoms turėtų būti nustatyti tinkamumo kriterijai, neapribojant valstybėms narėms galimybės taikyti griežtesnes sąlygas.

⁽¹⁾ OL L 3, 2004 1 7, p. 28.

▼B

- (29) Atsižvelgiant į atskirų nuosavų lėšų pozicijų pobūdį, direktyvoje išskiriamos dalys, kurios sudaro pradinės nuosavas lėšas, ir dalys, kurios sudaro papildomas nuosavas lėšas.
- (30) Kad būtų parodyta, jog dalys, sudarančios papildomas nuosavas lėšas, skiriasi nuo pradinės nuosavas lėšas sudarančių dalių, nuosavoms lėšoms priskiriamų papildomų lėšų suma neturėtų viršyti pradinių nuosavų lėšų sumos. Be to, tam tikrų papildomoms nuosavoms lėšoms priskiriamų dalių suma neturėtų viršyti pusės pradinių nuosavų lėšų sumos.
- (31) Kad būtų išvengta konkurencijos iškraipymų, valstybinės kredito įstaigos neturėtų nuosavoms lėšoms priskirti garantijų, kurias joms suteikia valstybės narės ar vietos valdžios institucijos.
- (32) Jeigu atliekant priežiūrą reikia nustatyti kredito įstaigų grupės konsoliduotų nuosavų lėšų sumą, skaičiavimas atliekamas vadovaujantis šia direktyva.
- (33) Tikslioje apskaitos metodikoje, kurią reikia taikyti apskaičiuojant nuosavas lėšas, jų pakankumą, atsižvelgiant į riziką, su kuria susiduria kredito įstaiga, taip pat vertinant rizikos koncentraciją, reikėtų atsižvelgti į 1986 m. gruodžio 8 d. Tarybos direktyvos 86/635/EEB dėl bankų ir kitų finansų įstaigų metinės finansinės atskaitomybės ir konsoliduotos finansinės atskaitomybės ⁽¹⁾, į kurią įtrauktos 1983 m. birželio 13 d. Septintosios Tarybos direktyvos 83/349/EEB dėl konsoliduotos finansinės atskaitomybės ⁽²⁾ tam tikros patobulintos sąlygos, arba į 2002 m. liepos 19 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (EB) Nr. 1606/2002 dėl tarptautinių apskaitos standartų taikymo ⁽³⁾ nuostatas, atsižvelgiant į tai, kuris teisės aktas reglamentuoja kredito įstaigų apskaitą pagal nacionalinę teisę.
- (34) Minimalus kapitalo poreikis – kredito įstaigų priežiūros ir priežiūros metodų tarpusavio pripažinimo pagrindinis elementas. Todėl nuostatas dėl minimalaus kapitalo poreikio reikėtų svarstyti kartu su kitomis specifinėmis priemonėmis, kuriomis taip pat derinami svarbiausi kredito įstaigų priežiūros metodai.
- (35) Siekiant užkirsti kelią konkurencijos iškraipymui ir sustiprinti bankų sistemą vidaus rinkoje, tikslinga nustatyti bendrusius minimalaus kapitalo poreikio reikalavimus.
- (36) Siekiant užkirsti kelią konkurencijos iškraipymui ir sustiprinti bankų sistemą vidaus rinkoje, tikslinga nustatyti bendrusius minimalaus kapitalo poreikio reikalavimus.
- (37) Šiuo tikslu Bazelio bankininkystės priežiūros komitetas 2004 m. birželio 26 d. patvirtino pamatinį susitarimą dėl tarptautinės kapitalo skaičiavimo ir kapitalo reikalavimų konvergencijos. Šios direktyvos nuostatos dėl kredito įstaigų minimalaus kapitalo poreikio ir minimalaus kapitalo nuostatos 2006 m. birželio 14 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvoje 2006/49/EB dėl investicinių įmonių ir kredito įstaigų kapitalo pakankumo ⁽⁴⁾ atitinka Bazelio pamatinio susitarimo nuostatas.
- (38) Būtina atsižvelgti į Bendrijos kredito įstaigų, pasižyminčių skirtingais jautrumo rizikai lygiais ir skirtingu sudėtingumu, įvairovę ir numatyti alternatyvius metodus apskaičiuoti minimalių kapitalo poreikį kredito rizikai padengti. Išorinių reitingų ir kredito įstaigų individualių kredito rizikos parametrų savų įverčius naudojimas, žymiai padidina kredito rizikos vertinimo taisyklių jautrumą

⁽¹⁾ OL L 372, 1986 12 31, p. 1. Direktyva su paskutiniais pakeitimais, padarytais Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2003/51/EB (OL L 178, 2003 7 17, p. 16).

⁽²⁾ OL L 193, 1983 7 18, p. 1. Direktyva su paskutiniais pakeitimais, padarytais Direktyva 2003/51/EB.

⁽³⁾ OL L 243, 2002 9 11, p. 1.

⁽⁴⁾ Žr. šio Oficialiojo leidinio p. ....

▼B

rizikai ir rizikos ribojimo pagrįstumą. Reikėtų tinkamai skatinti kredito įstaigas pereiti prie jautresnių rizikai metodų. Kredito įstaigos, nustatydamos kredito rizikos vertinimo savus įverčius pagal šios direktyvos nuostatas dėl duomenų apsaugos, turės pakoreguoti duomenų tvarkymo procedūras, atsižvelgdamos į savo klientų tesėtus duomenų apsaugos interesus pagal galiojančias Bendrijos duomenų apsaugos nuostatas; todėl reikia gerinti kredito įstaigų naudojamus kredito rizikos vertinimo ir valdymo procesus, siekiant tuo, kad metodai, skirti nustatyti reguliuojamų nuosavų lėšų poreikį, atsižvelgtų į skirtingų kredito įstaigų procesus sudėtingumą. Duomenų tvarkymas turėtų vykti pagal asmens duomenų perdavimo nuostatas, nustatytas 1995 m. spalio 24 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 95/46/EB dėl asmens duomenų tvarkant asmens duomenis ir dėl laisvo tokių duomenų judėjimo ⁽¹⁾. Todėl, išduodant klientams kreditus ir valdant juos, duomenų tvarkymas taip pat turėtų apimti kredito rizikos valdymo ir vertinimo sistemų kūrimą bei patikimumo vertinimą. Tai naudinga ne tik įgyvendinant teisėtą kredito įstaigų interesą, bet ir šios direktyvos tikslą taikyti geresnius rizikos vertinimo ir valdymo metodus ir taip pat juos naudoti reguliuojamų nuosavų lėšų nustatymo tikslu.

- (39) Naudojant išorinius ir kredito įstaigos savus įverčius arba vidinius reitingus, reikėtų atsižvelgti į tai, kad šiuo metu tik paskutinius reingia institucija – pati finansų įstaiga – kuri patenka į Bendrijos priežiūros procesą. Išorinių reitingų atveju remiamasi vadinamųjų pripažintų reitingų agentūrų, kurioms šiuo metu Bendrijoje nėra taikomas leidimų išdavimo procesas, produktais. Kadangi išoriniai reitingai labai svarbūs pagal šią direktyvą nustatant kapitalo poreikį, būsimas leidimų reitingų agentūroms suteikimo ir šių agentūrų priežiūros procesas turi būti apibrėžtas aiškiau.
- (40) Minimalus kapitalo poreikis turėtų būti proporcingas atitinkamai rizikai. Pirmiausia šiame poreikyje turėtų būti atspindėtas rizikos lygio sumažėjimas dėl didelio palyginti nedidelių pozicijų skaičiaus.
- (41) Šios direktyvos nuostatos atitinka proporcingumo principą, ypač susijusį su kredito įstaigų įvairove dydžio, veiklos masto ir veiklos sričių požiūriu. Be to, proporcingumo principo laikymasis reiškia, kad mažmeninių pozicijų atžvilgiu net ir taikant vidaus reitingais pagrįstą metodą (IRB metoda) pripažįstami patys paprasčiausi reitingavimo procesai.
- (42) „Evoliucinis“ šios direktyvos pobūdis įgalina kredito įstaigas pasirinkti vieną iš trijų skirtingo sudėtingumo metodų. Ypač siekdamas, kad mažos kredito įstaigos galėtų pasirinkti IRB metodą, kompetentingos institucijos prireikus taiko 89 straipsnio 1 dalies a ir b punktų nuostatas. Tos nuostatos turėtų būti suprantamos taip, kad 86 straipsnio 1 dalies a ir b punktuose minimos pozicijų klasės apima visas pozicijas, kurios tiesiogiai arba netiesiogiai šioje direktyvoje laikomos joms lygiavertėmis. Paprastai kompetentingos institucijos nevertina skirtingai trijų su kontrolinės peržiūros procesu susijusių metodų, t. y. pagal standartizuoto metodo nuostatas veikiančios kredito įstaigos tik dėl šio priežasties neprižiūrimos griežčiau.
- (43) Kredito rizikos mažinimo metodus reikėtų vis labiau pripažinti, laikantis taisyklių, kuriomis būtų užtikrinta, kad netinkamas pripažinimas nepakenktų mokumui. Kiek leidžia galimybės, reikia pripažinti įprastą valstybių narių bankuose šiuo metu praktikuojamą atitinkamą užtikrinimą siekiant sumažinti kredito riziką kaip standartizuoto ir kitų metodų priemonę.

⁽¹⁾ OL L 281, 1995 11 23, p. 31. Direktyva su pakeitimais, padarytais Reglamentu (EB) Nr. 1882/2003 (OL L 284, 2003 10 31, p. 1).

▼B

- (44) Siekiant užtikrinti, kad kredito įstaigų minimalus kapitalo poreikis tinkamai atspindėtų riziką ir rizikos sumažinimą dėl kredito įstaigų vykdomos pakeitimo vertybiniais popieriais veiklos ir investicijų, būtina nustatyti taisykles, numatančias rizikai jautrų ir rizikos ribojimo principais pagrįstą šios veiklos ir investicijų vertinimą.
- (45) Operacinė rizika yra reikšminga rizika, su kuria susiduria kredito įstaigos ir kurią reikia padengti nuosavomis lėšomis. Būtina atsižvelgti į Bendrijos kredito įstaigų įvairovę ir todėl nustatyti alternatyvius metodus apskaičiuoti operacinės rizikos reikalavimus, naudojant įvairius jautrumo rizikai lygius ir reikalaujant skirtingo sudėtingumo. Reikėtų tinkamai skatinti kredito įstaigas pereiti prie jautresnių rizikai metodų. Kadangi operacinės rizikos vertinimo ir valdymo metodai dar nauji, taisykles reikėtų reguliariai patikrinti ir prireikus atnaujinti, įskaitant tas, kurios susijusios su įvairių verslo linijų mokesčiais ir rizikos mažinimo metodų pripažinimu. Reikėtų atkreipti ypatingą dėmesį į tai, kad paprastų metodų, kuriais nustatomas su operacine rizika susijęs kapitalo poreikis, atveju būtų atsižvelgiama į draudimą.
- (46) Siekiant užtikrinti pakankamą grupei priklausančių kredito įstaigų mokumą, svarbu, kad minimalus kapitalo poreikis būtų taikomas atsižvelgiant į visos tos grupės konsoliduotą finansinę padėtį. Siekiant užtikrinti, kad nuosavos lėšos būtų tinkamai paskirstytos grupėje ir, kai reikia, galėtų būti panaudotos santaupoms apsaugoti, minimalų kapitalo poreikį reikėtų taikyti atskiroms grupei priklausančioms kredito įstaigoms, nebent ši tikslą galima veiksmingai pasiekti kitaip.
- (47) Reikėtų suderinti svarbiausias kredito įstaigų didelių pozicijų stebėjimo taisykles, tačiau valstybėms narėms turėtų būti numatyta galimybė ir toliau priimti nuostatas, griežtesnes už numatytas šioje direktyvoje.
- (48) Kredito įstaigos pozicijų stebėjimas ir kontrolė turėtų būti neatskiriama jos priežiūros dalis. Todėl pernelyg didelė pozicijų koncentracija vienam klientui ar susijusių klientų grupei gali sukelti nepageidaujamą nuostolių riziką. Tokią padėtį galima laikyti žalinga kredito įstaigos mokumui.
- (49) Kadangi kredito įstaigos vidaus rinkoje tiesiogiai konkuruoja, stebėjimo reikalavimai turėtų būti lygiaverčiai visoje Bendrijoje.
- (50) Nors, siekiant apriboti dideles pozicijas, reikėtų pozicijų apibrėžimą paremti apibrėžimu, numatytu nustatant minimalų nuosavų lėšų poreikį kredito rizikai padengti, nereikėtų remtis rizikos koeficientais ar rizikos laipsniais. Šie koeficientai ir rizikos laipsniai buvo nustatyti tam, kad būtų galima įvesti bendrą mokumo reikalavimą, taikomą kredito įstaigų kredito rizikai. Siekiant apriboti didžiausius nuostolius, kuriuos kredito įstaiga gali patirti dėl kurio nors vieno kliento ar susijusių klientų grupės, dera priimti taisykles didelėms pozicijoms nustatyti, kuriose atsižvelgiama į nominalią pozicijos vertę, nenustatant rizikos koeficientų ar laipsnių.
- (51) Nors, kol įvyks kitas nuostatų dėl didelių pozicijų patikrinimas, pageidautina leisti pripažinti kredito rizikos mažinimo poveikį panašiai, kaip leidžiama nustatant minimalų kapitalo poreikį, šitaip siekiant apriboti apskaičiavimo reikalavimus, taisyklės dėl kredito rizikos mažinimo buvo sudarytos atsižvelgiant į bendrą diversifikuotą kredito riziką, atsirandančią iš pozicijų daugeliui sandorio šalių. Atitinkamai šių metodų, skirtų apriboti dideles pozicijas ir kartu – didžiausius nuostolius, kuriuos įmanoma patirti dėl kurio nors vieno kliento ar susijusių klientų grupės, poveikio pripažinimui turėtų būti taikomos rizikos ribojimo principais pagrįstos apsaugos priemonės.

▼B

- (52) Jeigu kredito įstaiga turi poziciją savo patronuojančiai įmonei ar kitoms šios patronuojančios įmonės dukterinėms įmonėms, būtinas ypatingas atidumas. Pozicijų, kurios tenka kredito įstaigai, valdymas turėtų būti stebimas visiškai nepriklausomai, vadovaujantis nuosaikais bankų valdymo principais, neatsižvelgiant į jokių kitų motyvus. Jeigu asmenų, tiesiogiai ar netiesiogiai valdančių kontrolinį akcijų paketą, įtaka gali pakenkti nuosaikiam ir rizikos ribojimo principais pagrįstam tos įstaigos valdymui, kompetentingos institucijos turėtų imtis tinkamų priemonių, kad šią situaciją pakeistų. Didelių pozicijų atveju turėtų būti nustatyti konkretūs rizikos standartai, įskaitant griežtesnius apribojimus, kredito įstaigos pozicijoms savo pačios grupei. Tačiau šių standartų nereikėtų taikyti tais atvejais, kai patronuojanti įmonė yra finansų kontroliuojančioji (holdingo) bendrovė ar kredito įstaiga, arba kai kitos dukterinės įmonės yra kredito ar finansų įstaigos ar papildomas paslaugas teikiančios įmonės, jeigu visoms šioms įmonėms taikoma konsoliduota kredito įstaigos priežiūra.
- (53) Kredito įstaigos turėtų pasirūpinti, kad turės vidaus kapitalo, kuris atsižvelgiant į riziką, su kuria jos susiduria arba galėtų susidurti, bus pakankamo dydžio ir kokybės bei deramai paskirstytas. Todėl kredito įstaigos turėtų taikyti strategijas ir procesus savo vidaus kapitalo pakankamumui įvertinti ir palaikyti.
- (54) Kompetentingų institucijų atsakomybė – įsitikinti, kad kredito įstaigos yra gerai organizuotos ir turi pakankamai nuosavų lėšų, atsižvelgiant į riziką, su kuria jos susiduria ar galėtų susidurti.
- (55) Tam, kad bankų vidaus rinka funkcionuotų veiksmingai, Europos bankininkystės priežiūros institucijų komitetas turėtų padėti nuosekliai taikyti šią direktyvą ir suartinti priežiūros praktiką visoje Bendrijoje bei turėtų kasmet pateikti pranešimą Bendrijos institucijoms apie pasiektą pažangą.
- (56) Dėl tos pačios priežasties ir siekiant užtikrinti, kad Bendrijos kredito įstaigų, veikiančių keliuose valstybėse narėse, našta netaptų neproporcinga dėl to, kad atsakomybė už leidimų išdavimą ir priežiūrą ir toliau tenka atskiros valstybės narės kompetentingoms institucijoms, būtina, kad šios institucijos bendradarbiautų glaudžiau. Todėl reikėtų stiprinti konsoliduojančių priežiūros institucijų vaidmenį. Europos bankininkystės priežiūros institucijų komitetas turėtų remti ir stiprinti šį bendradarbiavimą.
- (57) Konsoliduota kredito įstaigų priežiūra siekiama apsaugoti kredito įstaigų indėlininkų interesus ir užtikrinti finansų sistemos stabilumą.
- (58) Todėl, kad būtų veiksminga, konsoliduota priežiūra turėtų būti taikoma visoms bankų grupėms, įskaitant ir tas patronuojančias įmones, kurios nėra kredito įstaigos. Kompetentingos institucijos turėtų turėti būtinas teisinės priemones, kad galėtų vykdyti tokią priežiūrą.
- (59) Jeigu grupės, kurios patronuojanti įmonė kontroliuoja bent vieną dukterinę kredito įstaigą, veikla yra diversifikuota, kompetentingos institucijos turėtų galėti įvertinti tokiai grupei priklausančios kredito įstaigos finansinę būklę. Kompetentingos institucijos turėtų turėti bent jau tokias priemones, kurios joms leistų iš visų įmonių gauti informaciją, būtiną savo funkcijoms vykdyti. Kai vykdoma skirtingomis finansinės veiklos rūšimis užsiimančių įmonių priežiūra, už skirtingų finansų sektorių priežiūrą atsakingos institucijos turėtų bendradarbiauti. Tolesnio derinimo metu valstybės narės turėtų galėti nustatyti reikiamus konsolidavimo būdus, kad būtų įgyvendinti šios direktyvos tikslai.
- (60) Valstybės narės turėtų galėti atsisakyti išduoti leidimą verstis banko veikla arba jį panaikinti, jeigu tam tikros grupės struktūros yra laikomos netinkamomis verstis banko veikla pirmiausia dėl to, kad tokių grupės struktūrų negalima veiksmingai prižiūrėti.

▼B

Tokiais atvejais kompetentingos institucijos turėtų naudotis įgaliojimais, būtiniais siekiant užtikrinti patikimą ir rizikos ribojimo principais pagrįstą kredito įstaigų valdymą.

- (61) Kad bankų vidaus rinka funkcionuotų vis veiksmingiau ir kad Bendrijos piliečiams būtų užtikrintas pakankamas skaidrumas, būtina, kad kompetentingos institucijos viešai ir taip, kad būtų įmanoma prasmingai palyginti, praneštų, kaip įgyvendinama ši direktyva.
- (62) Siekiant stiprinti rinkos drausmę ir skatinti kredito įstaigas gerinti savo rinkos strategiją, rizikos kontrolę ir vidaus valdymo organizavimą, turėtų būti numatyta, kad kredito įstaigos tinkamai skelbtų informaciją.
- (63) Kad būtų galima išnagrinėti problemas, susijusias su šioje direktyvoje bei su kitoje direktyvoje dėl kredito įstaigų veiklos aptariamais dalykais, būtina, kad kompetentingos institucijos ir Komisija bendradarbiautų, visų pirma siekiant glaudesnio bendradarbiavimo.
- (64) Priemonės, būtinos šiai direktyvai įgyvendinti, turėtų būti priimanos pagal 1999 m. birželio 28 d. Tarybos sprendimą 1999/468/EB, nustatantį Komisijos naudojimosi jai suteiktais įgyvendinimo įgaliojimais tvarką⁽¹⁾.
- (65) 2002 m. vasario 5 d. rezoliucijoje dėl finansines paslaugas reglamentuojančių teisės aktų įgyvendinimo⁽²⁾ Europos Parlamentas pareikalavo suteikti Parlamentui ir Tarybai lygias teises prižiūrėti, kaip Komisija įgyvendina savo vykdomuosius įgaliojimus, siekiant atsižvelgti į Sutarties 251 straipsnyje nurodytus Parlamento teisės aktų leidybos įgaliojimus. Iškilmingame pareiškimе, kurį tą pačią dieną Parlamente padarė Komisijos pirmininkas, Komisija pritarė šiam reikalavimui. 2002 m. gruodžio 11 d. Komisija pateikė pasiūlymą dėl Sprendimo 1999/468/EB pakeitimų, o 2004 m. balandžio 22 d. pateikė iš dalies pakeistą pasiūlymą. Europos Parlamentas mano, kad šiuo pasiūlymu nepaisoma jo teisės aktų leidybos teisių. Parlamento nuomone, Parlamentui ir Tarybai turėtų būti suteikta galimybė per nustatytą terminą įvertinti įgyvendinimo įgaliojimų perdavimą Komisijai. Todėl tikslinga apriboti laikotarpį, per kurį Komisija gali patvirtinti įgyvendinimo priemones.
- (66) Parlamentui turėtų būti skiriamas trijų mėnesių laikotarpis, prasidedantis nuo pakeitimų ir įgyvendinimo priemonių projektų pateikimo, per kurį jis galėtų įvertinti pakeitimus arba priemones bei pateikti savo nuomonę. Tačiau turėtų būti numatyta galimybė skubiais ir tinkamai pagrįstais atvejais šį laikotarpį sutrumpinti. Jei per šį laikotarpį Parlamentas priima rezoliuciją, Komisija turėtų peržiūrėti pakeitimų arba priemonių projektą.
- (67) Siekiant išvengti rinkos trikdymo ir užtikrinti bendro nuosavų lėšų lygio tolygumą, tikslinga numatyti konkrečias pereinamojo laikotarpio priemones.
- (68) Atsižvelgiant į minimalaus kapitalo poreikio taisyklių jautrumą rizikai, pageidautina reguliariai patikrinti, ar jos daro pastebimą poveikį ekonomikos ciklui. Komisija, atsižvelgdama į Europos centrinio banko nuomonę, turėtų pateikti ataskaitas šiuo klausimu Europos Parlamentui ir Tarybai.
- (69) Priemonės, būtinos likvidumo rizikai prižiūrėti, taip pat reikėtų suderinti.
- (70) Šia direktyva paisoma pagrindinių teisių ir laikomasi principų, kurie Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartijoje pripažįstami kaip bendri Bendrijos teisės principai.

⁽¹⁾ OL L 184, 1999 7 17, p. 23.

⁽²⁾ OL C 284 E, 2002 11 21, p. 115.

▼B

- (71) Pareiga perkelti šią direktyvą į nacionalinę teisę turėtų būti apribota tomis nuostatomis, kuriomis iš esmės keičiamos ankstesnės direktyvos. Pareigą į nacionalinę teisę perkelti nepakeistas nuostatas nustato ankstesnės direktyvos.
- (72) Ši direktyva neturėtų pažeisti valstybių narių pareigų, susijusių su direktyvų, nurodytų XIII priedo B dalyje, perkėlimo į nacionalinę teisę terminais.

▼B

PRIĖMĖ ŠIĄ DIREKTYVĄ:

TURINYS

I ANTRAŠTINĖ DALIS	DALYKAS, TAIKYMO SRITIS IR SĄVOKŲ APIBRĖŽIMAI
II ANTRAŠTINĖ DALIS	KREDITO ĮSTAIGŲ STEIGIMUISI IR VEIKLAI TAIKOMI REIKALAVIMAI
III ANTRAŠTINĖ DALIS	NUOSTATOS DĖL ĮSISTEIGIMO LAISVĖS IR LAISVĖS TEIKTI PASLAUGAS
1 skirsnis	Kredito įstaigos
2 skirsnis	Finansų įstaigos
3 skirsnis	Naudojimasis įsisteigimo laisve
4 skirsnis	Naudojimasis laisve teikti paslaugas
5 skirsnis	Priimančios valstybės narės kompetentingų institucijų įgaliojimai
IV ANTRAŠTINĖ DALIS	SANTYKIAI SU TREČIOSIOMIS ŠALIMIS
1 skirsnis	Informacija apie trečiųjų šalių įstaigas ir patekimo į šių šalių rinkas sąlygos
2 skirsnis	Bendradarbiavimas su trečiųjų šalių kompetentingomis institucijomis atliekant konsoliduotą priežiūrą
V ANTRAŠTINĖ DALIS	RIZIKĄ RIBOJANČIOS PRIEŽIŪROS PRINCIPAI IR TECHNINĖS PRIEMONĖS BEI INFORMACIJOS ATSKLEIDIMAS
1 SKYRIUS	RIZIKĄ RIBOJANČIOS PRIEŽIŪROS PRINCIPAI
1 skirsnis	Buveinės ir priimančios valstybės narės kompetencija
2 skirsnis	Keitimasis informacija ir profesinė paslaptis
3 skirsnis	Asmenų, atsakingų už metinių ir konsoliduotų ataskaitų teisinę kontrolę, pareigos
4 skirsnis	Įgaliojimai taikyti sankcijas ir teisė kreiptis į teismą
2 SKYRIUS	RIZIKĄ RIBOJANČIOS PRIEŽIŪROS TECHNINĖS PRIEMONĖS
1 skirsnis	Nuosavos lėšos
2 skirsnis	Nuostatos dėl rizikos
1 poskirsnis	Taikymo apimtis
2 poskirsnis	Reikalavimų apskaičiavimas
3 poskirsnis	Minimalus nuosavų lėšų lygis
3 skirsnis	Minimalus nuosavų lėšų poreikis kredito rizikai padengti
1 poskirsnis	Standartizuotas metodas
2 poskirsnis	Vidaus reitingais pagrįstas metodas
3 poskirsnis	Kredito rizikos mažinimas
4 poskirsnis	Pakeitimas vertybiniais popieriais
4 skirsnis	Minimalus nuosavų lėšų poreikis operacinei rizikai padengti
5 skirsnis	Didelės pozicijos
6 skirsnis	Kvalifikuotoji akcijų paketo dalis, turima ne finansų sektoriaus įmonėse

▼B

3 SKYRIUS	KREDITO ĮSTAIGŲ VERTINIMO PROCESAS
4 SKYRIUS	KOMPETENTINGŲ INSTITUCIJŲ VYKDOMA PRIEŽIŪRA IR INFORMACIJOS ATSKLEIDIMAS
1 skirsnis	Priežiūra
2 skirsnis	Kompetentingų institucijų vykdomas informacijos atskleidimas
5 SKYRIUS	KREDITO ĮSTAIGŲ VYKDOMAS INFORMACIJOS ATSKLEIDIMAS
VI ANTRAŠTINĖ DALIS	VYKDYMO ĮGALIOJIMAI
VII ANTRAŠTINĖ DALIS	PEREINAMOSIOS IR BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS
1 SKYRIUS	PEREINAMOSIOS NUOSTATOS
2 SKYRIUS	BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS
I PRIEDAS	VEIKLOS RŪŠIŲ, KURIOMS TAIKOMAS ABIPUSIO PRIPAŽINIMO PRINCIPAS, SĄRAŠAS
II PRIEDAS	NEBALANSINIŲ STRAIPSNIŲ KLASIFIKAVIMAS
III PRIEDAS	IŠVESTINIŲ FINANSINIŲ PRIEMONIŲ ATPIRKIMO SANDORIŲ, VERTYBINIŲ POPIERIŲ ARBA BIRŽOS PREKIŲ SKOLINIMO AR SKOLINIMOSI SANDORIŲ, ILGALAIKIŲ ATSISKAITYMO SANDORIŲ IR GARRANTINĖS ĮMOKOS SKOLINIMO SANDORIŲ SANDORIO ŠALIES KREDITO RIZIKOS VERTINIMAS
1 dalis	Sąvokų apibrėžimai
2 dalis	Metodo pasirinkimas
3 dalis	Rinkos vertės metodas
4 dalis	Pradinės rizikos metodas
5 dalis	Standartizuotas metodas
6 dalis	Vidaus modelio metodas
7 dalis	Įpareigojanti užskaita (novacijų ir kitos užskaitos sutartys)
IV PRIEDAS	IŠVESTINIŲ FINANSINIŲ PRIEMONIŲ RŪŠYS
V PRIEDAS	RIZIKOS VALDYMO IR VERTINIMO TECHNINIAI KRITERIJAI
VI PRIEDAS	STANDARTIZUOTAS METODAS
1 dalis	Rizikos koeficientai
2 dalis	ECAI pripažinimas ir jų pateiktų kredito rizikos vertinimų priskyrimas
3 dalis	ECAI kredito rizikos vertinimų taikymas rizikos koeficientams nustatyti
VII PRIEDAS	VIDAUS REITINGAIS PAGRĪSTAS METODAS
1 dalis	Pagal riziką įvertintos pozicijų sumos ir tikėtino nuostolio sumos
2 dalis	PD, LGD ir terminas
3 dalis	Pozicijos vertė
4 dalis	Minimalūs reikalavimai vidaus reitingais pagrįstam metodui
VIII PRIEDAS	KREDITO RIZIKOS MAŽINIMAS
1 dalis	Tinkamumas
2 dalis	Minimalūs reikalavimai

▼B

3 dalis	Kredito rizikos mažinimo poveikio apskaičiavimas
4 dalis	Terminų nesutapimas
5 dalis	Kredito rizikos mažinimo deriniai pagal standartizuotą metodą
6 dalis	CRM krepšelių metodikos
IX PRIEDAS	PAKEITIMAS VERTYBINIAIS POPIERIAIS
1 dalis	IX priede vartojamų sąvokų apibrėžimai
2 dalis	Reikšmingos kredito rizikos perleidimo pripažinimo ir pagal riziką įvertintų pozicijų sumų ir tikėtino nuostolio sumų pakeistoms vertybiniais popieriais pozicijoms apskaičiavimo minimalūs reikalavimai
3 dalis	Išorinis kredito vertinimas
4 dalis	Apskaičiavimas
X PRIEDAS	OPERACINĖ RIZIKA
1 dalis	Bazinio indikatoriaus metodas
2 dalis	Standartizuotas metodas
3 dalis	Pažangieji vertinimo metodai
4 dalis	Bendras skirtingų metodikų naudojimas
5 dalis	Nuostolių įvykio rūšies klasifikacija
XI PRIEDAS	KOMPETENTINGŲ INSTITUCIJŲ ATLIEKAMO PATIKRINIMO IR ĮVERTINIMO TECHNINIAI KRITERIJAI
XII PRIEDAS	TECHNINIAI ATSKLEIDIMO KRITERIJAI
1 dalis	Bendrieji kriterijai
2 dalis	Bendrieji reikalavimai
3 dalis	Tam tikrų priemonių arba metodikų naudojimo kvalifaciniai reikalavimai
XIII PRIEDO A dalis	PANAIKINAMOS DIREKTYVOS IR JŲ PAKEITIMAI (minimos 158 straipsnyje)
XIII PRIEDO B dalis	GALUTINĖS PERKĖLIMO Į NACIONALINĘ TEISĘ DATOS (minimos 158 straipsnyje)
XIV PRIEDAS	ATITIKMENŲ LENTELĖ

▼B

I ANTRAŠTINĖ DALIS

DALYKAS, TAIKYMO SRITIS IR SĄVOKŲ APIBRĖŽIMAI

1 straipsnis

1. Ši direktyva nustato taisykles dėl kredito įstaigų steigimosi ir veiklos bei jų riziką ribojančios priežiūros.
2. 39 straipsnis ir V antraštinės dalies 4 skyriaus 1 skirsnis taikomi finansų kontroliuojančiosioms (holdingo) bendrovėms ir mišrią veiklą vykdančioms kontroliuojančiosioms (holdingo) bendrovėms, kurių pagrindinės buveinės yra Bendrijoje.
3. Įstaigos, išskyrus valstybių narių centrinius bankus, kurioms, vadovaujantis 2 straipsniu, ši direktyva netaikoma, 39 straipsnyje ir V antraštinės dalies 4 skyriaus 1 skirsnyje vertinamos kaip finansų įstaigos.

2 straipsnis

Ši direktyva netaikoma:

- valstybių narių centriniams bankams,
- pašto pinigų persiuntimo sistemų (*giro*) įstaigoms,
- Belgijoje – *Institut de Réescompte et de Garantie/Herdiscontering-en Waarborginstituut*,

▼M1

- Danijoje – *Dansk Eksportfinansieringsfond, Danmarks Skibskredit A/S* ir *KommuneKredit*,

▼B

- Vokietijoje – *Kreditanstalt für Wiederaufbau*, t. y. įmonėms, kurios pagal *Wohnungsgemeinnützigkeitsgesetz* pripažįstamos valstybinės aprūpinimo būstu politikos įgyvendinimo institucijomis ir kurių pagrindinė veikla nėra bankinės operacijos, taip pat įmonėms, kurios pagal tą įstatymą pripažįstamos pelno nesiekiančiomis aprūpinimo būstu įmonėmis,
- Graikijoje – Ταμείο Παρακαταθηκών και Δανείων (Tamio Parakatathikon kai Danion),
- Ispanijoje – *Instituto de Crédito Oficial*,
- Prancūzijoje – *Caisse des dépôts et consignations*,
- Airijoje – kredito unijoms ir savišalpos draugijoms,
- Italijoje – *Cassa depositi et prestiti*,
- Latvijoje – *krājaizdevu sabiedrības* įmonėms, kurios pagal *krājaizdevu sabiedrību likums* pripažintos kooperatinėmis įmonėmis, kurios teikia finansines paslaugas tik savo nariams,
- Lietuvoje – kredito unijoms, išskyrus Centrinę kredito uniją,
- Vengrijoje – *Magyar Fejlesztési Bank Rt.* ir *Magyar Export-Import Bank Rt.*,
- Nyderlanduose – *Nederlandse Investeringsbank voor Ontwikkelingslanden NV, NV Noordelijke Ontwikkelingsmaatschappij, NV Industriebank Limburgs Instituut voor Ontwikkeling en Financiering* ir *Overijsselse Ontwikkelingsmaatschappij NV*,
- Austrijoje – įmonėms, kurios, atsižvelgiant į visuomenės interesus, pripažintos namų asociacijomis, ir *Österreichische Kontrollbank AG*,
- Lenkijoje – *Spółdzielcze Kasy Oszczędnościowo – Kredytowe* ir *Bank Gospodarstwa Krajowego*,

▼B

- Portugalijoje – *Caixas Económicas*, veikusios 1986 m. sausio 1 d., išskyrus tas, kurios įkurtos kaip ribotos atsakomybės bendrovės, ir išskyrus *Caixa Económica Monterpio Geral*,
- Suomijoje – *Teollisen yhteistyön rahasto Oy/Fonden för industriellt samarbete AB* ir *Finnvera Oyj/Finnvera Abp*,
- Švedijoje – *Svenska Skeppshypotekskassan*,
- Jungtinėje Didžiosios Britanijos ir Šiaurės Airijos Karalystėje – *the National Savings Bank, the Commonwealth Development Finance Company Ltd, the Agricultural Mortgage Corporation Ltd, the Scottish Agricultural Securities Corporation Ltd, the Crown Agents for overseas governments and administrations*, kredito unijoms ir municipaliniams bankams,

3 straipsnis

1. Vienai ar daugiau kredito įstaigų, iki 1977 m. gruodžio 15 d. buvusių toje pačioje valstybėje narėje ir nuolatos kontroliuojamų toje pačioje šalyje įsikūrusios centrinės įstaigos, gali būti netaikomi 7 straipsnyje ir 11 straipsnio 1 dalyje išdėstyti reikalavimai, jeigu ne vėliau kaip iki 1979 m. gruodžio 15 d. nacionaliniuose teisės aktuose numatoma, kad:

- a) centrinė ir kontroliuojamos įstaigos solidariai atsako už įsipareigojimus arba jei centrinė įstaiga visiškai garantuoja savo kontroliuojamos įstaigos įsipareigojimus;
- b) centrinės įstaigos ir visų jos kontroliuojamų įstaigų mokumas bei likvidumas yra prižiūrimi bendrai remiantis konsoliduotomis ataskaitomis; ir
- c) centrinės įstaigos vadovybė turi įgaliojimus duoti nurodymus kontroliuojamų įstaigų vadovams.

Vietos mastu veikiančios kredito įstaigos, kurios pirmoje pastraipoje nurodytomis sąlygomis yra prijungiamos prie centrinės įstaigos kaip nuolat kontroliuojamos įstaigos, po 1977 m. gruodžio 15 d. gali pasinaudoti minėtoje pastraipoje išdėstytomis sąlygomis, jei šios įstaigos yra įprasta centrinei įstaigai priklausančio tinklo dalis.

Kitoms kredito įstaigoms, kurios nėra įsteigtos naujose teritorijose, atsiradusiose nausausius jūrą, arba skilus ar susijungus jau egzistavusioms nuo centrinės įstaigos priklausomoms ar joms atskaitingoms įstaigoms, Komisija pagal 151 straipsnio 2 dalyje nurodytą procedūrą gali nustatyti papildomas antros pastraipos taikymo taisykles, taip pat ir pirmoje pastraipoje numatytų išimčių panaikinimo taisykles, jeigu mano, jog naujų įstaigų, kurioms taikoma antroje pastraipoje nustatyta tvarka, prijungimas gali neigiamai paveikti konkurenciją.

2. Kredito įstaigai, minimai 1 dalies pirmoje pastraipoje, gali būti netaikomos šios direktyvos 9 ir 10 straipsnių, taip pat V antraštinės dalies 2 skyriaus 2, 3, 4, 5 ir 6 skirsnių bei 3 skyriaus nuostatos, jei, nepažeidžiant šių nuostatų taikymo centrinei įstaigai, minėtos nuostatos taikomos konsoliduotai tai visumai, kurią sudaro centrinė įstaiga su savo kontroliuojamomis įstaigomis.

Tokios išimties atvejais 16, 23, 24, 25 straipsniai, 26 straipsnio 1–3 dalys ir 28–37 straipsniai taikomi tai visumai, kurią sudaro centrinė įstaiga su savo kontroliuojamomis įstaigomis.

4 straipsnis

Šioje direktyvoje taikomi šie sąvokų apibrėžimai:

- 1) „kredito įstaiga“ – tai:

▼B

- a) įmonė, kuri verčiasi indėlių ar kitų gražintinų lėšų priėmimu iš visuomenės ir paskolų teikimu savo sąskaita; arba
  - b) elektroninių pinigų įstaiga, kaip apibrėžta Direktyvoje 2000/46/EB ⁽¹⁾;
- 2) „leidimas“ – atitinkamų institucijų išduotas bet kokios formos dokumentas, kuriuo suteikiama teisė verstis kredito įstaigos veikla;
  - 3) „filialas“ – veiklos vieta, kuri sudaro juridiskai priklausomą kredito įstaigos dalį ir kuri tiesiogiai atlieka visas ar tam tikras kredito įstaigoms būdingas operacijas;
  - 4) „kompetentingos institucijos“ – nacionalinės institucijos, kurios įstatymų arba kitų teisės aktų yra įgaliotos prižiūrėti kredito įstaigas;
  - 5) „finansų įstaiga“ – įmonė, kuri nėra kredito įstaiga, bet kurios pagrindinė veikla yra įsigyti akcijų arba verstis viena ar keliomis veiklos rūšimis, išvardytomis I priedo 2–12 punktuose;
  - 6) „įstaigos“ V antraštinės dalies 2 skyriaus 2 ir 3 skirsniuose – įstaigos, kaip apibrėžta Direktyvos 2006/49/EB 3 straipsnio 1 dalies c punkte;
  - 7) „buveinės valstybė narė“ – valstybė narė, kurioje kredito įstaiga yra gavusi leidimą veiklai pagal 6–9 ir 11–14 straipsnius;
  - 8) „priimanči valstybė narė“ – valstybė narė, kurioje kredito įstaiga turi filialą arba teikia paslaugas;
  - 9) „kontrolė“ – patronuojančios įmonės ir dukterinės įmonės santykiai, apibrėžti Direktyvos 83/349/EEB 1 straipsnyje, arba bet kokio fizinio ar juridinio asmens ir įmonės panašūs santykiai;
  - 10) „dalyvavimas valdant kapitalą“ 57 straipsnio o ir p punktuose, 71–73 straipsniuose ir V antraštinės dalies 4 skyriuje – 1978 m. liepos 25 d. Ketvirtosios Tarybos direktyvos 78/660/EEB dėl tam tikrų rūšių bendrovių metinės finansinės atskaitomybės ⁽²⁾ 17 straipsnio pirmame sakinyje, apibrėžtas dalyvavimas arba tiesioginė ar netiesioginė 20 % ar daugiau balsų teisių arba kapitalo nuosavybė;
  - 11) „kvalifikuotoji akcijų paketo dalis“ – tiesiogiai arba netiesiogiai turima įmonės akcijų dalis, kuri sudaro 10 % ar daugiau kapitalo ar balsavimo teisių, arba tokia dalis, kuri suteikia galimybę daryti reikšmingą įtaką tos įmonės valdymui;
  - 12) „patronuojanti įmonė“ – tai:
    - a) patronuojanti įmonė, kaip apibrėžta Direktyvos 83/349/EEB 1 ir 2 straipsniuose; arba
    - b) 71–73 straipsniuose, V antraštinės dalies 2 skyriaus 5 skirsnyje ir 4 skyriuje, patronuojanti įmonė, apibrėžta Direktyvos 83/349/EEB 1 straipsnio 1 dalyje, taip pat bet kokia įmonė, kuri, kompetentingų institucijų nuomone, turi veiksmingą dominuojantį poveikį kitai įmonei;
  - 13) „dukterinė įmonė“ – tai:
    - a) dukterinė įmonė, kaip apibrėžta Direktyvos 83/349/EEB 1 ir 2 straipsniuose; arba
    - b) 71–73 straipsniuose, V antraštinės dalies 2 skyriaus 5 skirsnyje ir 4 skyriuje, dukterinė įmonė, apibrėžta Direktyvos 83/349/EEB 1 straipsnio 1 dalyje, taip pat bet kokia įmonė, kuriai, kompe-

⁽¹⁾ 2000 m. rugsėjo 18 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2000/46/EB dėl elektroninių pinigų įstaigų steigimosi, veiklos ir riziką ribojančios priežiūros (OL L 275, 2000 10 27, p. 39).

⁽²⁾ OL L 222, 1978 8 14, p 11. Direktyva su paskutiniais pakeitimais, padarytais Direktyva 2003/51/EB.

▼B

tentingų institucijų nuomone, patronuojanti įmonė turi veiksmingą dominuojantį poveikį.

Visos dukterinių įmonių dukterinės įmonės taip pat laikomos pirmosios visas šias įmones patronuojančios įmonės dukterinėmis įmonėmis;

- 14) „patronuojanti kredito įstaiga valstybėje narėje“ – kredito įstaiga, turinti dukterinę įmonę – kredito arba finansų įstaigą – arba dalyvaujanti valdant šių įstaigų kapitalą ir kuri pati nėra dukterinė įmonė kitos kredito įstaigos, gavusios leidimą veiklai toje pačioje valstybėje narėje, arba finansų kontroliuojančiosios (holdingo) bendrovės, įsisteigusios toje pačioje valstybėje narėje;
- 15) „patronuojanti finansų kontroliuojančioji (holdingo) bendrovė valstybėje narėje“ – finansų kontroliuojančioji (holdingo) bendrovė, kuri pati nėra kredito įstaigos, gavusios leidimą veiklai toje pačioje valstybėje narėje, arba finansų kontroliuojančiosios (holdingo) bendrovės, įsisteigusios toje pačioje valstybėje narėje, dukterinė įmonė;
- 16) „ES patronuojanti kredito įstaiga“ – patronuojanti kredito įstaiga valstybėje narėje, kuri nėra kitos kredito įstaigos, gavusios leidimą veiklai bet kurioje valstybėje narėje, arba finansų kontroliuojančiosios (holdingo) bendrovės, įsisteigusios bet kurioje valstybėje narėje, dukterinė įmonė;
- 17) „ES patronuojanti finansų kontroliuojančioji (holdingo) bendrovė“ – patronuojanti finansų kontroliuojančioji (holdingo) bendrovė valstybėje narėje, kuri nėra kredito įstaigos, gavusios leidimą veiklai bet kurioje valstybėje narėje, arba kitos finansų kontroliuojančiosios (holdingo) bendrovės, įsisteigusios bet kurioje valstybėje narėje, dukterinė įmonė;
- 18) „valstybinio sektoriaus subjektai“ – pelno nesiekiantys administraciniai vienetai, pavaldūs centrinei valdžiai, regiono valdžiai ar vietos valdžios institucijoms, ar institucijos, kurios, kompetentingų institucijų nuomone, vykdo tas pačias funkcijas kaip ir regiono ir vietos valdžios institucijos arba nekomercinės įmonės, priklausančios centrinei valdžiai ir turinčios specialų statusą (garantijas), arba įstatymų reglamentuojami savivaldos organai, prižiūrimi valdžios institucijų;
- 19) „finansų kontroliuojančioji (holdingo) bendrovė“ – finansų įstaiga, kurios visos arba beveik visos dukterinės įmonės yra kredito įstaigos arba finansų įstaigos, iš kurių bent viena yra kredito įstaiga, ir kuri nėra mišrią veiklą vykdanči finansų kontroliuojančioji (holdingo) bendrovė, apibrėžta Direktyvos 2002/87/EB ⁽¹⁾ 2 straipsnio 15 dalyje,
- 20) „mišrią veiklą vykdanči kontroliuojančioji (holdingo) bendrovė“ – tai patronuojanti įmonė, kita nei finansų kontroliuojančioji (holdingo) bendrovė, kredito įstaiga ar mišrią veiklą vykdanči finansų kontroliuojančioji (holdingo) bendrovė, kaip apibrėžta Direktyvos 2002/87/EB 2 straipsnio 15 dalyje, kurios bent viena iš dukterinių įmonių yra kredito įstaiga;
- 21) „papildomas paslaugas teikianti įmonė“ – įmonė, kurios pagrindinė veikla yra turto kaip nuosavybės turėjimas arba jo valdymas, duomenų apdorojimo paslaugų valdymas arba kita panaši veikla, papildanti vienos arba kelių kredito įstaigų pagrindinę veiklą;
- 22) „operacinė rizika“ – nuostolio, atsirandančio dėl netinkamų arba nepavykusių vidaus procesų, žmonių ir sistemų arba išorės įvykių, rizika, įskaitant teisinę riziką;

⁽¹⁾ 2002 m. gruodžio 16 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2000/87/EB dėl finansiniam konglomeratui priklausančių kredito įstaigų, draudimo įmonių ir investicinių firmų papildomos priežiūros (OL L 35, 2003 2 11, p. 1). Direktyva su pakeitimais, padarytais Direktyva 2005/1/EB.

▼B

- 23) „centriniai bankai“ apima ir Europos centrinių banką, jei nenurodyta kitaip;
- 24) „gautinų sumų sumažėjimo rizika“ – rizika, kad gautinos sumos sumažės dėl kreditų įsipareigojančiajam asmeniui grynaisiais arba negrynaisiais pinigais;
- 25) „įsipareigojimų neįvykdymo tikimybė“ – tikimybė, kad sandorio šalis neįvykdys įsipareigojimų per vienerių metų laikotarpį;
- 26) „nuostolis“ taikant V antraštinės dalies 2 skyriaus 3 skirsnį – ekonominis nuostolis, įskaitant reikšmingą diskonto įtaką ir reikšmingas tiesiogines ir netiesiogines išlaidas, susijusias su išieškojimu pagal priemonę;
- 27) „nuostolis įsipareigojimų neįvykdymo atveju“ (LGD) – pozicijos nuostolio, susidariusio dėl sandorio šalies įsipareigojimų neįvykdymo, ir šiuo metu neapmokėtos įsipareigojimų sumos santykis;
- 28) „konvertavimo veiksnys“ – šiuo metu nepanaudotos įsipareigojimų sumos, kuri bus panaudota ir nesumokėta įsipareigojimų neįvykdymo metu, ir šiuo metu nepanaudotos įsipareigojimų sumos santykis; įsipareigojimų lygis nustatomas pagal rekomenduojamą limitą, išskyrus atvejus, kai nerekomenduojamas limitas yra didesnis;
- 29) „tikėtinas nuostolis (EL)“, taikant V antraštinės dalies 2 skyriaus 3 skirsnį – tikėtinos prarasti pozicijos sumos dėl galimo sandorio šalies įsipareigojimų neįvykdymo arba gautinos sumos sumažėjimo per vienerių metų laikotarpį ir šiuo metu neapmokėtos įsipareigojimų sumos santykis;
- 30) „kredito rizikos mažinimas“ – kredito įstaigos naudojamos priemonės kredito rizikai, susijusiai su kredito įstaigos tebeturima pozicija arba pozicijomis, sumažinti;
- 31) „tiesioginis kredito užtikrinimas“ – kredito rizikos mažinimo priemonė, kai kredito įstaigos pozicijos kredito rizika sumažinama kredito įstaigai turint teisę – sandorio šalies įsipareigojimų neįvykdymo atveju arba kitų numatytų su sandorio šalimi susijusių kredito įvykių atvejais – panaikinti, įpareigoti perduoti, pasiimti nuosavybėn arba pasilikti tam tikrą turtą arba sumas, sumažinti arba pakeisti pozicijos sumą tokia suma, kurią sudaro skirtumas tarp pozicijos sumos ir pretenzijos kredito įstaigai sumos;
- 32) „netiesioginis kredito užtikrinimas“ – kredito rizikos mažinimo priemonė, kai kredito įstaigos pozicijos kredito rizika sumažinama trečiosios šalies įsipareigojimu sumokėti sumą skolininko įsipareigojimų neįvykdymo atveju arba atsitikus kitiems nustatytiems su kreditu susijusiems įvykiams;
- 33) „atpirkimo sandoris“ – bet koks sandoris, sudarytas laikantis sutarties, kuriai galima taikyti „atpirkimo sandorio“ arba „atvirkštinio atpirkimo sandorio“ apibrėžimą, kaip numatyta Direktyvos 2006/49/EB 3 straipsnio 1 dalies m punkte;
- 34) „vertybinių popierių arba biržos prekių skolinimo arba skolinimosi sandoris“ – tai bet koks sandoris, atitinkantis „vertybinių popierių arba biržos prekių skolinimo“ arba „vertybinių popierių arba biržos prekių skolinimosi“ apibrėžimą, kaip numatyta Direktyvos 2006/49/EB 3 straipsnio 1 dalies n punkte;
- 35) „grynųjų pinigų atitiktens priemonė“ – indėlio sertifikatas arba kita panaši priemonė, išleista skolinančios kredito įstaigos;
- 36) „pakeitimas vertybiniais popieriais“ – sandoris arba schema, pagal kurią kredito rizika, susijusi su pozicija arba pozicijų grupe, yra segmentuojama ir kuriai būdinga:
  - a) sandorio arba schemos mokėjimai priklauso nuo pozicijos arba pozicijų grupės kokybės; ir

▼B

- b) segmentų subordinacija lemia nuostolių paskirstymą per sandorio arba schemos vykdymo laikotarpį;
- 37) „tradicinis pakeitimas vertybiniais popieriais“ – pakeitimas vertybiniais popieriais, susijęs su ekonominiu vertybiniais popieriais pakeistų pozicijų perleidimu specialios paskirties pakeitimo vertybiniais popieriais subjektui, kuris leidžia vertybinius popierius. Tai atliekama vertybiniais popieriais pakeistos pozicijos nuosavybės teisę perleidžiant iš kredito įstaigos iniciatorės arba per dalinį dalyvavimą. Išleisti vertybiniai popieriai nėra kredito įstaigos iniciatorės mokėjimų prievolė;
- 38) „sintetinis pakeitimas vertybiniais popieriais“ – pakeitimas vertybiniais popieriais, kai segmentavimas vykdomas išvestinių kredito finansinių priemonių arba garantijų pagalba, ir pozicijų grupė nepašalinama iš kredito įstaigos iniciatorės balanso;
- 39) „segmentas“ – sutartimi nustatytas kredito rizikos segmentas, susijęs su pozicija arba keliomis pozicijomis, kai segmento pozicija susijusi su rizika patirti tokį kredito nuostolį, kuris būtų didesnis arba mažesnis už to paties dydžio poziciją kiekviename kitame tokiaame segmente, neatsižvelgiant į kredito užtikrinimą, kurį trečiosios šalys tiesiogiai suteikia pozicijų turėtojams tame segmente arba kituose segmentuose;
- 40) „pakeitimo vertybiniais popieriais pozicija“ – pozicija pakeitimui vertybiniais popieriais;
- 41) „iniciatorius“ – vienas iš dviejų:
- a) subjektas, kuris pats arba per susijusius subjektus, tiesiogiai arba netiesiogiai, dalyvavo pirminėje sutartyje, iš kurios atsirado skolininko arba galimo skolininko prievolės arba galimos prievolės, iš kurių susidarė pakeista vertybiniais popieriais pozicija; arba
- b) subjektas, kuris nusiperka trečiosios šalies pozicijas, įtraukdamas jas į savo balansą ir tada jas pakeičia vertybiniais popieriais;
- 42) „rėmėjas“ – kredito įstaiga, ne kredito įstaiga iniciatorė, kuri įsteigia ir tvarko turtu padengtą komercinių vekselių programą arba kitą pakeitimo vertybiniais popieriais schemą, pagal kurią perkamos pozicijos iš trečiųjų šalių subjektų;
- 43) „kredito vertės padidinimas“ – sutartinė nuostata, kuria pakeitimo vertybiniais popieriais pozicijos kredito kokybė yra pagerinama, palyginti su tuo, kokia ji būtų, jei kredito vertės padidinimas nebūtų atliktas, įskaitant padidinimą, kurį suteikia mažesnio prioriteto pakeitimo vertybiniais popieriais segmentai ir kitos kredito užtikrinimo rūšys;
- 44) „specialios paskirties pakeitimo vertybiniais popieriais subjektas (SPPVPS)“ – patikėtinė korporacija arba kitas subjektas, kuris nėra kredito įstaiga, įsteigtas atlikti pakeitimą arba pakeitimus vertybiniais popieriais, kurio vykdoma veikla apsiriboja šio tikslo siekimu, kurio struktūra siekiama atskirti SPPVPS prievoles nuo kredito įstaigos iniciatorės prievolių ir kurio naudą teikiančios dalies turėtojai turi teisę šią dalį įkeisti arba ją apsiukeisti be jokių apribojimų;
- 45) „susijusių klientų grupė“ – tai:
- a) du ar keli fiziniai arba juridiniai asmenys, jeigu nenurodyta kitaip, sukelianys vieną riziką, kadangi vienas iš jų kontroliuoja (tiesiogiai ar netiesiogiai) antrąjį arba kitus; arba
- b) du ar keli fiziniai arba juridiniai asmenys, nesusiję tokiais kontrolės santykiais, kurie numatyti a punkte, bet kuriuos reikia laikyti sukeliančiais vieną riziką, kadangi jie taip tarpusavyje susiję, kad jeigu vienas iš jų turėtų finansinių problemų, antrasis

▼B

arba visi kiti grąžindami lėšas tikriausiai taip pat susidurtų su sunkumais;

- 46) „artimi ryšiai“ – situacija, kai du arba keli fiziniai arba juridiniai asmenys yra susiję kuriuo nors iš šių būdų:
- a) kaip dalyvaujantys valdant kapitalą asmenys, t. y. tiesiogiai ar kontroliuodami, turintys 20 % ar daugiau balsavimo teisių arba įmonės kapitalo;
  - b) kontrolės ryšiais; arba
  - c) tuo, kad abu arba visi yra nuolat susiję su vienu ir tuo pačiu trečiuoju asmeniu kontrolės ryšiais;
- 47) „pripažintos biržos“ – atsakingų valdžios institucijų biržomis pripažintos biržos, kurios atitinka šias sąlygas:
- a) jos nuolat funkcionuoja;
  - b) jos vadovaujasi biržos buveinės valstybės narės atitinkamų institucijų išleistomis ir patvirtintomis taisyklėmis, apibrėžiančiomis biržos veiklos sąlygas, patekimo į biržą sąlygas, taip pat sąlygas, kurias turi tenkinti sutartis, kad būtų galima sudaryti veiksmingą biržos sandorį; ir
  - c) jos turi kliringo mechanizmą, kuriuo sutartims, išvardytoms IV priede, taikomas kasdienės garantinės įmokos reikalavimas, kuris, kompetentingų institucijų nuomone, suteikia tinkamą apsaugą.

5 straipsnis

Valstybės narės draudžia asmenims bei įmonėms, kurios nėra kredito įstaigos, verstis indėlių ar kitokių grąžintinų lėšų priėmimu iš visuomenės.

Pirmoji pastraipa netaikoma tais atvejais, kai priimami indėliai ar kitos lėšos, kuriuos grąžinti turės arba valstybė narė, arba valstybės narės regiono ar vietos valdžios institucijos, arba tarptautinės viešosios organizacijos, kurioms priklauso viena ar kelios valstybės narės, taip pat tais atvejais, kurie aiškiai numatyti nacionaliniuose arba Bendrijos teisės aktuose, jei tokios veiklos reguliavimo ir kontrolės priemonės, skirtos indėlininkams bei investuotojams apsaugoti, būtų taikomos ir minėtais atvejais.

II ANTRAŠTINĖ DALIS**KREDITO ĮSTAIGŲ STEIGIMUISI IR VEIKLAI TAIKOMI REIKALAVIMAI***6 straipsnis*

Valstybės narės reikalauja, kad kredito įstaigos prieš pradėdamos savo veiklą gautų leidimus veiklai. Nepažeidžiant 7–12 straipsnių, valstybės narės nustato reikalavimus tokiems leidimams gauti ir praneša apie juos Komisijai.

7 straipsnis

Valstybės narės taip pat reikalauja, kad prie prašymų išduoti leidimą veiklai būtų pridedama veiklos programa, kurioje, be kitų dalykų, būtų apibūdintos ir planuojamos veiklos rūšys bei struktūrinė kredito įstaigos sandara.

▼B*8 straipsnis*

Valstybės narės negali reikalauti, kad prašymas išduoti leidimą veiklai būtų nagrinėjamas rinkos ekonominių poreikių požiūriu.

9 straipsnis

1. Nepažeidžiant kitų bendrų sąlygų, nustatytų nacionalinėje teisėje, kompetentingos institucijos neišduoda leidimo veiklai tais atvejais, kai kredito įstaiga neturi atskirų nuosavų lėšų arba kai pradinis kapitalas yra mažesnis negu 5 milijonai EUR.

„Pradinis kapitalas“ apima kapitalą ir rezervus, kaip minėta 57 straipsnio a ir b punktuose.

Valstybės narės gali nuspręsti, kad kredito įstaigos, kurios neįvykdo reikalavimo dėl atskirų nuosavų lėšų ir kurios veikė 1979 m. gruodžio 15 d., gali toliau verstis savo veikla. Valstybės narės gali atleisti tokias kredito įstaigas nuo 11 straipsnio 1 dalies pirmoje pastraipoje numatyto reikalavimo vykdymo.

2. Valstybės narės gali išduoti leidimą veiklai tam tikrų kategorijų kredito įstaigoms, kurių pradinis kapitalas yra mažesnis negu nurodyta 1 dalyje, laikydamosi šių sąlygų:

- a) pradinis kapitalas turi būti ne mažesnis kaip 1 milijonas EUR;
- b) suinteresuotos valstybės narės privalo Komisijai pranešti, dėl kokių priežasčių jos pasinaudojo šia pasirinkimo galimybe; ir
- c) 14 straipsnyje nurodytame sąrašė turi būti nurodoma ir kiekviena kredito įstaiga, kuri neturi 1 dalyje nurodyto minimalaus kapitalo.

10 straipsnis

1. Kredito įstaigos nuosavų lėšų suma negali sumažėti tiek, kad nesudarytų pradinio kapitalo sumos, reikalauotos pagal 9 straipsnį leidimo veiklai gavimo metu.

2. Valstybės narės gali nuspręsti, kad 1993 m. sausio 1 d. jau veikusios kredito įstaigos savo veiklą gali tęsti, net jeigu jų nuosavos lėšos nesiekia 9 straipsnyje numatytos pradinio kapitalo sumos. Šiuo atveju jų nuosavų lėšų suma negali būti mažesnė už didžiausią turėtą nuo 1989 m. gruodžio 22 d.

3. Jeigu 2 dalyje nurodytai kategorijai priskiriamos kredito įstaigos kontrolę iš anksčiau šią įstaigą kontroliavusio asmens perima kitas fizinis ar juridinis asmuo, tos kredito įstaigos nuosavų lėšų suma turi būti nemažesnė už 9 straipsnyje nurodytą pradinio kapitalo sumą.

4. Susidarius tam tikroms specifinėms aplinkybėms ir pritariant kompetentingoms institucijoms, jeigu susijungia dvi ar daugiau 2 dalyje nurodytai kategorijai priskiriamų kredito įstaigų, dėl tokio susijungimo atsiradusios kredito įstaigos nuosavos lėšos negali sumažėti tiek, kad nebesudarytų bendros susijungusių kredito įstaigų nuosavų lėšų sumos, buvusios susijungimo metu, kol nesusidarys reikiamos sumos, nurodytos 9 straipsnyje.

5. Jeigu kartais 1, 2 ir 4 dalyse nurodytais atvejais nuosavų lėšų suma sumažėtų, kompetentingos institucijos gali (kai aplinkybės tai pateisina) leisti tokiai kredito įstaigai per tam tikrą ribotą laikotarpį ištaisyti padėtį arba nutraukti veiklą.

▼B*11 straipsnis*

1. Kompetentingos institucijos kredito įstaigai išduoda leidimą veiklai tik tada, kai yra bent du asmenys, veiksmingai vadovaujantys kredito įstaigos veiklai.

Jos leidimo veiklai neišduoda, jei šių asmenų reputacija nėra pakankamai gera arba jie stokoja patirties, kad galėtų eiti tokias pareigas.

2. Valstybės narės reikalauja, kad:

- a) kiekviena kredito įstaiga, kuri yra juridinis asmuo ir turi pagal atitinkamos valstybės narės teisę registruotą buveinę, turėtų savo pagrindinę buveinę toje pačioje valstybėje narėje, kur yra jos registruota buveinė; ir
- b) kiekviena kredito įstaiga turėtų savo pagrindinę buveinę toje valstybėje narėje, kuri jai išdavė leidimą ir kurioje ji realiai vykdo savo veiklą.

12 straipsnis

1. Kompetentingos institucijos neišduoda leidimo pradėti kredito įstaigų veiklą, jei negauna informacijos apie akcininkų arba narių, kurie gali būti fiziniai ar juridiniai asmenys ir kurie tiesiogiai arba netiesiogiai turi kvalifikuotąsias akcijų paketo dalis, tapatybę ir apie tų dalių dydžius.

▼M2

Nustatant, ar tenkinami kvalifikuotajai akcijų paketo daliai pagal šį straipsnį taikomi kriterijai, atsižvelgiama į balsavimo teises, nurodytas Direktyvos 2004/109/EB ⁽¹⁾ 9 ir 10 straipsniuose, bei į tos direktyvos 12 straipsnio 4 ir 5 dalyse nustatytas sąlygas dėl akcijų sujungimo.

Valstybės narės neatsižvelgia į balsavimo teises ar akcijas, kurias investicinės įmonės ar kredito įstaigos gali turėti po to, kai prisiimamas išsipareigojimas pirkti ar parduoti finansines priemones ir (arba) po finansinių priemonių išplatavimo tvirtai išsipareigojus pirkti, kaip numatyta Direktyvos 2004/39/EB ⁽²⁾ I priedo A skirsnio 6 punkte, jei šiomis teisėmis nesinaudojama ar jos kitaip nenaudojamos siekiant kištis į emitento valdymą ir jei jos perleidžiamos per vienerius metus nuo išsigijimo.

▼B

2. Kompetentingos institucijos neišduoda leidimo, jeigu, atsižvelgdamos į būtinybę užtikrinti patikimą ir riziką ribojantį kredito įstaigos valdymą, jos nėra patenkintos akcininkų ar narių tinkamumu.

3. Jeigu kredito įstaiga ir kiti fiziniai ar juridiniai asmenys yra susiję artimais ryšiais, kompetentingos institucijos išduoda leidimą tik tuo atveju, kai tokie ryšiai joms netrukdo veiksmingai vykdyti priežiūros funkcijų.

Kompetentingos institucijos taip pat neišduoda leidimo tuo atveju, kai trečiosios šalies įstatymai ir kiti teisės aktai, reglamentuojantys vieno ar keleto fizinių ar juridinių asmenų, su kuriais kredito įstaiga susijusi artimais ryšiais, veiklą, arba sunkumai, atsirandantys įgyvendinant tuos įstatymus ir kitus teisės aktus, joms trukdo veiksmingai vykdyti priežiūros funkcijas.

⁽¹⁾ 2004 m. gruodžio 15 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2004/109/EB dėl informacijos apie emitentus, kurių vertybiniais popieriais leista prekiauti reguliuojamoje rinkoje, skaidrumo reikalavimų suderinimo (OL L 390, 2004 12 31, p. 38).

⁽²⁾ 2004 m. balandžio 21 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2004/39/EB dėl finansinių priemonių rinkų (OL L 145, 2004 4 30, p. 1). Direktyva su paskutiniais pakeitimais, padarytais Direktyva 2007/44/EB (OL L 247, 2007 9 21, p. 1).

▼B

Kompetentingos institucijos reikalauja, kad kredito įstaigos nuolatos teiktų joms informaciją, kurios prireikia stebint, kaip laikomasi šioje dalyje nurodytų sąlygų.

13 straipsnis

Jei priimamas sprendimas neišduoti leidimo veiklai, turi būti nurodomos priežastys ir besikreipiančiajam apie tai pranešama per šešis mėnesius nuo prašymo gavimo dienos arba, jei prašymas buvo neišsamus, per šešis mėnesius nuo tos dienos, kai besikreipiantysis atsiuntė papildomos informacijos, reikalingos sprendimui priimti. Sprendimas visais atvejais turi būti priimtas per 12 mėnesių nuo prašymo gavimo dienos.

14 straipsnis

Apie kiekvieną išduotą leidimą veiklai pranešama Komisijai.

Kiekvienos kredito įstaigos, kuriai buvo išduotas leidimas veiklai, pavadinimas įtraukiamas į sąrašą. Komisija šį sąrašą skelbia *Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje* ir nuolat atnaujina.

15 straipsnis

1. Kompetentinga institucija, prieš kredito įstaigai išduodama leidimą veiklai, pasikonsultuoja su kitos susijusios valstybės narės kompetentingomis institucijomis, kai:

- a) atitinkama kredito įstaiga yra kitoje valstybėje narėje leidimą veiklai gavusios kredito įstaigos dukterinė įmonė;
- b) atitinkama kredito įstaiga yra kitoje valstybėje narėje leidimą veiklai gavusios kredito įstaigos patronuojančios įmonės dukterinė įmonė; arba
- c) atitinkama kredito įstaiga yra kontroliuojama tų pačių fizinių ar juridinių asmenų, kurie kontroliuoja kitą kitoje valstybėje narėje leidimą veiklai gavusią kredito įstaigą.

2. Kompetentinga institucija, prieš kredito įstaigai išduodama leidimą veiklai, pasikonsultuoja su kitos susijusios valstybės narės kompetentinga institucija, atsakinga už draudimo įmonių arba investicinių įmonių priežiūrą, kai:

- a) atitinkama kredito įstaiga yra Bendrijoje leidimą įsigijusios draudimo įmonės arba investicinės įmonės dukterinė įmonė;
- b) atitinkama kredito įstaiga yra Bendrijoje leidimą įsigijusi draudimo įmonės arba investicinės įmonės patronuojančios įmonės dukterinė įmonė; arba
- c) atitinkama kredito įstaiga yra kontroliuojama tų pačių fizinių ar juridinių asmenų, kurie kontroliuoja Bendrijoje leidimą įsigijusią draudimo įmonę arba investicinę įmonę.

3. Šio straipsnio 1 ir 2 dalyse nurodytos atitinkamos kompetentingos institucijos, vertindamos akcininkų tinkamumą ir kitos tos pačios grupės įmonės valdyme dalyvaujančių direktorių patirtį bei reputaciją, pirmiausia konsultuojasi tarpusavyje. Jos keičiasi informacija apie akcininkų tinkamumą ir direktorių reputaciją bei patirtį, kuri yra svarbi išduodant leidimus ir nuolat vertinant, kaip laikomasi veiklos sąlygų.

16 straipsnis

Priimančios valstybės narės negali reikalauti, kad kitose valstybėse narėse leidimus veiklai gavusių kredito įstaigų filialai iš naujo gautų leidimus veiklai arba turėtų negrąžintinai perduotą kapitalą. Tokie

▼B

filialai steigiami ir prižiūrimi vadovaujantis 22, 25 straipsniais, 26 straipsnio 1–3 dalimis, 29–37 ir 40 straipsniais.

17 straipsnis

1. Leidimą veiklai, išduotą kredito įstaigai, kompetentingos institucijos gali panaikinti tik tada, jei tokia įstaiga:

- a) per 12 mėnesių nepasinaudoja šiuo leidimu, aiškiai atsisako šio leidimo arba ilgiau kaip šešis mėnesius nebesiverčia savo veikla ir jeigu suinteresuota valstybė narė nėra numačiusi, kad tokiu atveju šis leidimas netenka galios;
- b) gauna leidimą pateikusi klaidingą informaciją ar pasinaudojusi kitomis netinkamomis priemonėmis;
- c) nebeatitinka tų sąlygų, pagal kurias buvo gautas leidimas;
- d) nebeturi pakankamai nuosavų lėšų arba kai nebegalima tikėti, kad ji įvykdys savo išsipareigojimus kreditoriams, ir ypač jeigu kredito įstaiga nebeužtikrina jai patikėto turto saugumo; arba
- e) kai atsiranda tam tikros aplinkybės, dėl kurių nacionalinė teisė numato galimybę panaikinti leidimą veiklai.

2. Jei leidimas veiklai yra panaikinamas, nurodoma tokio sprendimo priežastis ir apie tai informuojami suinteresuoti asmenys. Apie leidimo veiklai panaikinimą pranešama Komisijai.

18 straipsnis

Užsiimdamos savo veikla, kredito įstaigos gali visoje Bendrijos teritorijoje vartoti tą patį pavadinimą, kurį jos vartoja toje valstybėje narėje, kurioje yra įsikūrusios jų pagrindinės buveinės, nepaisant jokių nuostatų priimančioje valstybėje narėje dėl žodžių „bankas“, „taupomasis bankas“ ar kitų bankinių pavadinimų. Jeigu kyla koks nors pavojus supainioti pavadinimus, priimanti valstybė narė, siekdama aiškumo, gali reikalauti, kad prie tokio pavadinimo būtų pridedami tam tikri paaiškinamieji žodžiai.

▼M2*19 straipsnis*

1. Valstybės narės reikalauja, kad kiekvienas fizinis ar juridinis asmuo arba kartu veikiantys tokie asmenys (toliau – siūlomas įsigyjantis asmuo), nusprendę tiesiogiai ar netiesiogiai įsigyti kredito įstaigos kvalifikuotąją akcijų paketo dalį arba tiesiogiai ar netiesiogiai padidinti valdomą kredito įstaigos kvalifikuotąją akcijų paketo dalį tiek, kad jų turimų balsavimo teisių arba kapitalo dalis pasiektų ar viršytų 20 %, 30 % ar 50 % arba tiek, kad ta kredito įstaiga taptų jų dukterine įmone (toliau – siūlomas įsigijimas), raštu apie tai praneštų kredito įstaigai, kurioje jie ketina įsigyti ar padidinti kvalifikuotąją akcijų paketo dalį, prižiūrinčioms kompetentingoms institucijoms, nurodydami ketinamos įsigyti akcijų paketo dydį ir pateikdami 19a straipsnio 4 dalyje nurodytą svarbią informaciją. Valstybėms narėms nereikia taikyti 30 % ribinės vertės, jeigu pagal Direktyvos 2004/109/EB 9 straipsnio 3 dalies a punktą jos taiko vieno trečdaliai ribinę vertę.

2. Kompetentingos institucijos, gavusios reikalaujamą pranešimą, taip pat jei vėliau gauna 3 dalyje nurodytą informaciją, skubiai ir bet kuriuo atveju per dvi darbo dienas raštu jų gavimą patvirtina siūlomam įsigyjančiam asmeniui.

Kompetentingos institucijos per ne ilgesnį kaip šešiasdešimties darbo dienų laikotarpį nuo pranešimo ir visų dokumentų, kuriuos valstybė narė reikalauja pateikti kartu su pranešimu remiantis 19a straipsnio 4 dalyje nurodytu sąrašu, gavimo rašytinio patvirtinimo (toliau – verti-

▼ M2

nimo laikotarpis), atlieka 19a straipsnio 1 dalyje numatytą vertinimą (toliau – vertinimas).

Patvirtindamos pranešimo gavimą, kompetentingos institucijos praneša siūlomam išigyjančiam asmeniui datą, kada baigiasi vertinimo laikotarpis.

3. Vertinimo laikotarpiu kompetentingos institucijos prirėikus, bet ne vėliau kaip penkiasdešimtą vertinimo laikotarpio darbo dieną, gali prašyti pateikti papildomos vertinimui užbaigti reikalingos informacijos. Šis prašymas pateikiamas raštu nurodant, kokios papildomos informacijos reikia.

Vertinimo laikotarpis sustabdomas nuo dienos, kai kompetentingos institucijos pateikia prašymą suteikti informacijos, ir atnaujinamas tą dieną, kai gaunamas siūlomo išigyjančio asmens atsakymas į prašymą. Sustabdyti galima ne ilgiau kaip dvidešimčiai darbo dienų. Kompetentingos institucijos savo nuožiūra gali papildomai prašyti pateikti išsamesnės informacijos ar ją patikslinti, tačiau dėl to vertinimo laikotarpis nebegali būti stabdomas.

4. Kompetentingos institucijos gali pratęsti 3 dalies antroje pastraipoje nurodytą sustabdymo laikotarpį iki ne daugiau kaip trisdešimties darbo dienų, jei siūlomas išigyjantis asmuo:

- a) yra įsisteigęs arba jo veikla yra reglamentuojama ne Bendrijoje; arba
- b) yra fizinis arba juridinis asmuo ir jam netaikoma priežiūra pagal šią direktyvą arba Direktyvas 85/611/EB ⁽¹⁾, 92/49/EEB ⁽²⁾, 2002/83/EB ⁽³⁾, 2004/39/EB, 2005/68/EB ⁽⁴⁾.

5. Jei užbaigusios vertinimą kompetentingos institucijos nusprendžia pareikšti prieštaravimą siūlomam išigijimui, jos per dvi darbo dienas ir neviršydamos vertinimo laikotarpio raštu praneša apie tai siūlomam išigyjančiam asmeniui, nurodydamos to sprendimo motyvus. Pagal nacionalinę teisę atitinkamas sprendimo motyvų pareiškimas gali būti pateikiamas visuomenei susipažinti siūlomo išigyjančio asmens prašymu. Tai neužkerta kelio valstybei narei leisti kompetentingai institucijai atskleisti informaciją siūlomam išigyjančiam asmeniui neprašant.

6. Jei kompetentingos institucijos vertinimo laikotarpiu raštu nepareikšė prieštaravimo siūlomam išigijimui, siūlomas išigijimas laikomas patvirtintu.

7. Kompetentingos institucijos gali nustatyti ilgiausią terminą siūlomam išigijimui įgyvendinti ir prirėikus jį pratęsti.

8. Valstybės narės negali nustatyti griežtesnių nei nustatyta šioje direktyvoje reikalavimų dėl pranešimo kompetentingoms institucijoms apie tiesioginį ar netiesioginį balsavimo teisių ar kapitalo išigijimą ir dėl kompetentingų institucijų suteikiamo patvirtinimo.

⁽¹⁾ 1985 m. gruodžio 20 d. Tarybos direktyva 85/611/EEB dėl įstatymų ir kitų teisės aktų, susijusių su kolektyvinio investavimo į perleidžiamus vertybinius popierius subjektais (KIAVPS), derinimo (OL L 375, 1985 12 31, p. 3). Direktyva su paskutiniais pakeitimais, padarytais Direktyva 2005/1/EB (OL L 79, 2005 3 24, p. 9).

⁽²⁾ 1992 m. birželio 18 d. Tarybos direktyva 92/49/EEB dėl įstatymų ir kitų teisės aktų, susijusių su tiesioginiu draudimu, išskyrus gyvybės draudimą, derinimo (trečioji ne gyvybės draudimo Direktyva) (OL L 228, 1992 8 11, p. 1). Direktyva su paskutiniais pakeitimais, padarytais Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2007/44/EB.

⁽³⁾ 2002 m. lapkričio 5 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2002/83/EB dėl gyvybės draudimo (OL L 345, 2002 12 19, p. 1). Direktyva su paskutiniais pakeitimais, padarytais Direktyva 2007/44/EB.

⁽⁴⁾ 2005 m. lapkričio 16 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2005/68/EB dėl perdraudimo (OL L 323, 2005 12 9, p. 1). Direktyva su pakeitimais, padarytais Direktyva 2007/44/EB.

▼ M2*19a straipsnis*

1. Vertindamos 19 straipsnio 1 dalyje numatytą pranešimą ir 19 straipsnio 3 dalyje nurodytą informaciją, kompetentingos institucijos, siekdamos užtikrinti patikimą ir riziką ribojantį kredito įstaigos, kurios akcijų paketą siūloma įsigyti, valdymą ir atsižvelgdamos į galimą siūlomo įsigyjančio asmens įtaką kredito įstaigai, vertina siūlomo įsigyjančio asmens tinkamumą ir siūlomo įsigijimo finansinį patikimumą pagal visus šiuos kriterijus:

- a) siūlomo įsigyjančio asmens reputaciją;
- b) bet kokio asmens, kuris vadovaus kredito įstaigos verslui po siūlomo įsigijimo, reputaciją ir patirtį;
- c) siūlomo įsigyjančio asmens finansinį patikimumą, ypač kredito įstaigoje, kurios akcijų paketą siūloma įsigyti, vykdomos ir numatomos vykdyti veiklos rūšies atžvilgiu;
- d) tai, ar kredito įstaiga po siūlomo įsigijimo galės nuolat laikytis šia direktyva grindžiamų riziką ribojančių reikalavimų ir atitinkamais atvejais kitomis direktyvomis, būtent Direktyvomis 2000/46/EB, 2002/87/EB ir 2006/49/EB grindžiamų riziką ribojančių reikalavimų, visų pirma, ar grupės, kurios dalimi ji taps, struktūra sudaro sąlygas veiksmingai priežiūrai vykdyti, kompetentingoms institucijoms veiksmingai keistis informacija ir apibrėžti kompetentingų institucijų atsakomybės pasiskirstymą;
- e) tai, ar esama tinkamo pagrindo įtarti, kad siekiant įgyvendinti siūlomą įsigijimą vykdomas ar įvykdytas arba buvo bandytas įvykdyti pinigų plovimas ar teroristų finansavimas, kaip apibrėžta Direktyvos 2005/60/EB ⁽¹⁾ 1 straipsnyje, ar kad siūlomas įsigijimas gali padidinti jų pavojų.

2. Kompetentingos institucijos gali pareikšti prieštaravimą siūlomam įsigijimui tik esant tinkamam pagrindui remiantis 1 dalyje nurodytais kriterijais arba jei siūlomo įsigyjančio asmens pateikta informacija yra neišsami.

3. Valstybės narės nenustato jokių išankstinių sąlygų dėl privalomo įsigyti akcijų paketo dydžio ir neleidžia savo kompetentingoms institucijoms nagrinėti siūlomo įsigijimo rinkos ekonominių poreikių atžvilgiu.

4. Valstybės narės viešai paskelbia sąrašą, kuriame nurodo informaciją, būtiną vertinimui atlikti ir kuri turi būti pateikiama kompetentingoms institucijoms teikiant 19 straipsnio 1 dalyje nurodytą pranešimą. Reikalaujama informacija turi būti proporcinga ir pritaikyta pagal siūlomo įsigyjančio asmens ir siūlomo įsigijimo pobūdį. Valstybės narės nereikalauja pateikti informacijos, kuri nėra reikalinga riziką ribojančiam vertinimui atlikti.

5. Neatsižvelgiant į 19 straipsnio 2, 3 ir 4 dalis, jei kompetentingai institucijai pranešama apie du ar kelis pasiūlymus įsigyti ar padidinti kvalifikuotąją akcijų paketo dalį toje pačioje kredito įstaigoje, institucija užtikrina, kad siūlomi įsigyjantys asmenys nebus diskriminuojami.

19b straipsnis

1. Atitinkamos kompetentingos institucijos išsamiai konsultuojasi tarpusavyje atlikdamos vertinimą, jei siūlomas įsigyjantis asmuo yra:

- a) kitoje valstybėje narėje arba kitame sektoriuje nei tas, kuriame siūloma įsigyti akcijų paketą, leidimą vykdyti veiklą gavusi kredito įstaiga, gyvybės draudimo įmonė, draudimo įmonė, perdraudimo įmonė, investicinė įmonė ar valdymo įmonė, kaip apibrėžta Direk-

⁽¹⁾ 2005 m. spalio 26 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2005/60/EB dėl finansų sistemos apsaugos nuo jos panaudojimo pinigų plovimui ir teroristų finansavimui (OL L 309, 2005 11 25, p. 15).

▼ M2

tyvos 85/611/EEB 1a straipsnio 2 punkte (toliau – KIPVPS valdymo įmonė);

- b) kitoje valstybėje narėje arba kitame sektoriuje nei tas, kuriame siūloma įsigyti akcijų paketą, leidimą vykdyti veiklą gavusios kredito įstaigos, gyvybės draudimo įmonės, draudimo įmonės, perdraudimo įmonės, investicinės įmonės ar KIPVPS valdymo įmonės patronuojanti įmonė; arba
- c) kitoje valstybėje narėje arba kitame sektoriuje nei tas, kuriame siūloma įsigyti akcijų paketą, leidimą vykdyti veiklą gavusią kredito įstaigą, gyvybės draudimo įmonę, draudimo įmonę, perdraudimo įmonę, investicinę įmonę ar KIPVPS valdymo įmonę kontroliuojantis fizinis arba juridinis asmuo.

2. Kompetentingos institucijos, pernelyg ilgai nedelsdamos, teikia viena kitai bet kokią informaciją, kuri yra esminė ar svarbi vertinimui. Šiuo atžvilgiu kompetentingos institucijos paprašytos pateikia viena kitai visą svarbią informaciją ir savo iniciatyva suteikia visą esminę informaciją. Kompetentingos institucijos, išdavusios leidimą kredito įstaigai, kurios akcijų paketą siūloma įsigyti, sprendime nurodomos visos siūlomą įsigyjantį asmenį prižiūrinčios kompetentingos institucijos pareikštos nuomonės ar išlygos.

20 straipsnis

Valstybės narės reikalauja, kad kiekvienas fizinis ar juridinis asmuo, kuris nusprendė tiesiogiai ar netiesiogiai perleisti kredito įstaigos kvalifikuotąją akcijų paketo dalį, visų pirma raštu praneštų kompetentingoms institucijoms apie planuojamo netekti akcijų dalies dydį. Toks asmuo taip pat praneša kompetentingoms institucijoms, jeigu jis nusprendė sumažinti savo kvalifikuotąją akcijų paketo dalį tiek, kad jo turimų balsavimo teisių arba kapitalo dalys sudarytų mažiau kaip 20 %, 30 % ar 50 %, arba tiek, kad ta kredito įstaiga nustotų buvusi jo dukterinė įmonė. Valstybėms narėms nereikia taikyti 30 % ribinės vertės, jeigu pagal Direktyvos 2004/109/EB 9 straipsnio 3 dalies a punktą jos taiko vieno trečdaliao ribinę vertę.

▼ B*21 straipsnis*

1. Kredito įstaigos, sužinojusios apie kiekvieną jų akcijų dalies įsigijimą ar perleidimą, dėl kurio turimų akcijų dalis peržengia 19 straipsnio 1 dalyje ir 20 straipsnyje nurodytas ribas, apie tai informuoja kompetentingas institucijas.

Taip pat bent kartą per metus kredito įstaigos kompetentingoms institucijoms praneša kvalifikuotąsias akcijų paketo dalis turinčių akcininkų bei narių pavadinimus (pavardes) ir tokių akcijų dalių dydžius remdamosi informacija, kuri, pavyzdžiui, gaunama per metinius visuotinius akcininkų ir narių susirinkimus arba vykdant į vertybinių popierių biržų prekybos sąrašus įtrauktoms bendrovėms taikomus reikalavimus.

2. Valstybės narės reikalauja, kad kompetentingos institucijos imtųsi tinkamų priemonių susidariusiai padėčiai pakeisti, jei manoma, jog 19 straipsnio 1 dalyje nurodyti asmenys daro neigiamą įtaką įstaigos riziką ribojančiam ir patikimam valdymui. Tokios priemonės gali būti teismo uždraudimai, sankcijų taikymas direktoriams ir valdytojams arba naudojimosi balsavimo teisėmis, kurias suteikia aptariamų akcininkų ar narių turimos akcijos, sustabdymas.

Panašios priemonės taikomos fiziniams ir juridiniams asmenims, kurie nesilaiko prievolės iš anksto pateikti informaciją, kaip nustatyta 19 straipsnio 1 dalyje.

Jeigu akcijų dalis įsigyjama nepaisant kompetentingų institucijų prieštaravimo, valstybės narės (nepriklausomai nuo visų kitų sankcijų, kurias

▼B

reikės taikyti) numato naudojimosi atitinkamomis balsavimo teisėmis sustabdymą, balsų paskelbimą negaliojančiais arba jų anuliavimą.

▼M2

3. Nustatant, ar tenkinami kvalifikuotajai akcijų paketo daliai pagal 19 ir 20 bei šį straipsnį taikomi kriterijai, atsižvelgiama į balsavimo teises, nurodytas Direktyvos 2004/109/EB 9 ir 10 straipsniuose, bei į sąlygas dėl akcijų sujungimo, nustatytas tos direktyvos 12 straipsnio 4 ir 5 dalyse.

Nustatydamas, ar tenkinami kvalifikuotajai akcijų paketo daliai pagal šį straipsnį taikomi kriterijai, valstybės narės neatsižvelgia į balsavimo teises ar akcijas, kurias investicinės įmonės ar kredito įstaigos gali turėti po to, kai priisiimamas išsipareigojimas pirkti ar parduoti finansines priemones ir (arba) po finansinių priemonių išplatavimo tvirtai išsipareigojus pirkti, kaip numatyta Direktyvos 2004/39/EB I priedo A skirsnio 6 punkte, jei šiomis teisėmis nesinaudojamas ar jos kitaip nenaudojamos siekiant kištis į emitento valdymą ir jei jos perleidžiamos per vienerius metus nuo įsigijimo.

▼B*22 straipsnis*

1. Buveinės valstybės narės kompetentingos institucijos reikalauja, kad kiekvienoje kredito įstaigoje būtų tvirtos valdymo priemonės, įskaitant aiškią organizacinę struktūrą su tiksliai apibrėžta, skaidria ir nuoseklią atsakomybę, veiksmingi rizikos, su kuria kredito įstaiga susiduria arba gali susidurti, nustatymo, valdymo, stebėsenos ir pranešimo apie tokią riziką procesai ir tinkami vidaus kontrolės mechanizmai, įskaitant patikimas valdymo ir apskaitos procedūras.

2. Straipsnio 1 dalyje nurodytos priemonės, procesai ir mechanizmai turi būti visaverčiai ir proporcingi kredito įstaigos veiklos pobūdžiui, mastui ir sudėtingumui. Atsižvelgiama į V priede išdėstytus techninius kriterijus.

III ANTRAŠTINĖ DALIS

NUOSTATOS DĖL ĮSISTEIGIMO LAISVĖS IR LAISVĖS TEIKTI PASLAUGAS

1 skirsnis

Kredito įstaigos*23 straipsnis*

Valstybės narės numato, kad I priede išvardytomis veiklos rūšimis steigdama filialus arba teikdama paslaugas pagal 25 straipsnį, 26 straipsnio 1–3 dalis, 28 straipsnio 1 ir 2 dalis bei 29–37 straipsnius jų teritorijose gali užsiimti kiekviena kredito įstaiga, kuriai leidimą veiklai išdavė ir kurią prižiūri kitos valstybės narės kompetentingos institucijos, jeigu tokia veikla yra numatyta leidime.

2 skirsnis

Finansų įstaigos*24 straipsnis*

1. Valstybės narės numato, kad I priede išvardytomis veiklos rūšimis steigdama filialus arba teikdama paslaugas pagal 25 straipsnį, 26 straipsnio 1–3 dalis, 28 straipsnio 1 ir 2 dalis bei 29–37 straipsnius,

▼B

jų teritorijose gali užsiimti kiekviena kitos valstybės narės finansų įstaiga, esanti kredito įstaigos dukterine įmone arba dviem ar keletui kredito įstaigų priklausanti dukterinė įmonė, kurios steigimo sutartis bei įstatai leidžia užsiimti minėta veikla ir kuri atitinka visas šias sąlygas:

- a) patrunuojanti įmonė ar įmonės yra gavusios leidimus verstis kredito įstaigos veikla toje valstybėje narėje, kurios įstatymai reglamentuoja finansų įstaigos veiklą;
- b) aptariamoji veikla vykdoma tos pačios valstybės teritorijoje;
- c) patrunuojanti įmonė ar įmonės privalo turėti 90 % ar daugiau balsavimo teisių, kurias suteikia finansų įstaigos kapitale turimos akcijos;
- d) patrunuojanti įmonė ar įmonės privalo patenkinti kompetentingų institucijų reikalavimus dėl finansų įstaigos riziką ribojančio valdymo ir, atitinkamoms buveinės valstybės narės kompetentingoms institucijoms pritarus, turi būti pareiškusios, kad jos solidariai garantuoja finansų įstaigos prisiimtus įsipareigojimus; ir
- e) finansų įstaiga privalo, ypač aptariamoms veiklos rūšies atžvilgiu, būti veiksmingai įtraukta į patrunuojančios įmonės arba kiekvienos iš patrunuojančių įmonių konsoliduotą priežiūrą, atliekamą pagal V antraštinės dalies 4 skyriaus 1 skirsnį, ypač taikant 75 straipsnyje numatytus reikalavimus dėl minimalaus nuosavų lėšų poreikio, kontroliuojant dideles pozicijas bei siekiant riboti akcijų dalių dydžius, kaip numatyta 120-122 straipsniuose.

Buveinės valstybės narės kompetentingos institucijos tikrina, ar laikomasi minėtų sąlygų, ir išduoda finansų įstaigai pažymą dėl reikalavimų atitikties, kuri sudaro 25 ir 28 straipsniuose nurodyto pranešimo dalį.

Buveinės valstybės narės kompetentingos institucijos užtikrina finansų įstaigos priežiūrą pagal 10 straipsnio 1 dalį, 19–22, 40, 42–52 ir 54 straipsnius.

2. Jei finansų įstaiga, kaip nurodyta 1 dalies pirmoje pastraipoje, nebeatitinka nors vienos iš galiojančių sąlygų, buveinės valstybė narė apie tai praneša priimančios valstybės narės kompetentingoms institucijoms, ir priimančios valstybės narės įstatymai pradeda galioti tai veiklos rūšiai, kuria minėta finansų įstaiga užsiima priimančioje valstybėje narėje.

3. 1 ir 2 dalys *mutatis mutandis* yra taikomos finansų įstaigos dukterinėms įmonėms, kaip nurodyta 1 dalies pirmoje pastraipoje.

3 skirsnis

Naudojimasis įsisteigimo laisve

25 straipsnis

1. Kredito įstaiga, norinti steigti filialą kitos valstybės narės teritorijoje, apie tai praneša buveinės valstybės narės kompetentingoms institucijoms.

2. Valstybės narės reikalauja, kad kiekviena kredito įstaiga, norinti steigti filialą kitoje valstybėje narėje, pateikdama 1 dalyje nurodytą pranešimą nurodytą tokią informaciją:

- a) valstybę narę, kurios teritorijoje ketina steigti filialą;
- b) veiklos programą, kurioje, be kitų dalykų, atsispindėtų numatomos veiklos rūšys bei filialo struktūrinė organizacija;
- c) adresą priimančioje valstybėje narėje, kur galima gauti dokumentus; ir
- d) už filialo valdymą būsiančių atsakingų asmenų pavardes.

▼B

3. Jeigu buveinės valstybės narės kompetentingos institucijos, atsižvelgdamos į numatomas veiklos rūšis, neturi priežasčių abejoti kredito įstaigos administracine struktūra ar finansinės padėties tinkamumu, tuomet per tris mėnesius nuo 2 dalyje nurodytos informacijos gavimo dienos jos perduoda tą informaciją priimančios valstybės narės kompetentingoms institucijoms ir atitinkamai informuoja suinteresuotą kredito įstaigą.

Buveinės valstybės narės kompetentingos institucijos taip pat praneša apie tos kredito įstaigos nuosavų lėšų ir kapitalo reikalavimų sumą pagal 75 straipsnį.

Nukrypdomos nuo antros pastraipos, 24 straipsnyje nurodytu atveju buveinės valstybės narės kompetentingos institucijos praneša, kokia yra finansų įstaigos nuosavų lėšų suma ir patronuojančios kredito įstaigos konsoliduota nuosavų lėšų suma bei konsoliduoto kapitalo reikalavimai pagal 75 straipsnį.

4. Jei buveinės valstybės narės kompetentingos institucijos atsisako perduoti 2 dalyje nurodytą informaciją priimančios valstybės narės kompetentingoms institucijoms, jos per tris mėnesius nuo visos šios informacijos gavimo dienos suinteresuotai kredito įstaigai praneša apie savo atsisakymo priežastis.

Tokio atsisakymo atveju arba nesulaukus atsakymo galima kreiptis į buveinės valstybės narės teismą.

26 straipsnis

1. Per du mėnesius nuo 25 straipsnyje nurodytos informacijos gavimo dienos iki kredito įstaigos filialui pradėdant savo veiklą priimančios valstybės narės kompetentingos institucijos pasirengia kredito įstaigos priežiūrai pagal 5 skirsnį ir prireikrus nurodo, kokių sąlygų visuotinės gerovės labui būtina laikytis norint priimančioje valstybėje narėje užsiimti tokia veikla.

2. Kai iš priimančios valstybės narės kompetentingų institucijų gaunamas pranešimas arba, pasibaigus 1 dalyje nustatytam laikotarpiui, negaunama jokie pranešimo, filialas gali būti įsteigtas ir gali pradėti savo veiklą.

3. Keičiantis pagal 25 straipsnio 2 dalies b, c ar d punktus perduotai informacijai, kredito įstaiga raštu bent jau prieš mėnesį iki pasikeitimo apie tai praneša buveinės ir priimančios valstybės narės kompetentingoms institucijoms, kad buveinės valstybės narės kompetentingos institucijos galėtų priimti sprendimą pagal 25 straipsnį, o priimančios valstybės narės kompetentingos institucijos galėtų pagal šio straipsnio 1 dalį priimti sprendimą dėl pasikeitimo.

4. Laikomasi nuomonės, kad filialams, kurie pradėjo savo veiklą vadovaudamiesi priimančiosios valstybės narės iki 1993 m. sausio 1 d. galiojusiomis nuostatomis, buvo taikoma 25 straipsnyje bei šio straipsnio 1 ir 2 dalyse išdėstyta tvarka. Nuo 1993 m. sausio 1 d. jų veiklą reglamentuoja šio straipsnio 3 dalis, 23 ir 43 straipsniai bei 2 ir 5 skirsniai.

27 straipsnis

Bet koks kredito įstaigos, kurios pagrindinė buveinė yra vienoje valstybėje narėje, veiklos vietų, įsteigtų kitoje valstybėje narėje, skaičius yra laikomas vienu filialu.

4 skirsnis

Naudojimasis laisve teikti paslaugas*28 straipsnis*

1. Kiekviena kredito įstaiga, norinti pasinaudoti laisve teikti paslaugas ir pradėti savo veiklą kitos valstybės narės teritorijoje, buveinės valstybės narės kompetentingoms institucijoms praneša apie I priede pateiktame sąraše numatytas veiklos rūšis, kuriomis ji ketina užsiimti.
2. Per mėnesį nuo 1 dalyje numatyto pranešimo gavimo dienos buveinės valstybės narės kompetentingos institucijos persiunčia tą pranešimą priimančios valstybės narės kompetentingoms institucijoms.
3. Šis straipsnis nepakeičia kredito įstaigų, teikusių paslaugas iki 1993 m. sausio 1 d., įgytų teisių.

5 skirsnis

**Priimančios valstybės narės kompetentingų
Institucijų įgaliojimai***29 straipsnis*

Statistikos tikslais priimanti valstybė narė gali reikalauti, kad visos kredito įstaigos, turinčios filialą jos teritorijoje, apie savo veiklą joje periodiškai teiktų ataskaitas jos kompetentingoms institucijoms.

Priimančios valstybės narės, vykdydamos 41 straipsnyje joms numatytus įpareigojimus, gali reikalauti, kad kitų valstybių narių kredito įstaigų filialai teiktų tokią pat informaciją, kokios tuo tikslu jos reikalauja iš nacionalinių kredito įstaigų.

30 straipsnis

1. Jei priimančios valstybės narės kompetentingos institucijos išsiaiškina, kad kredito įstaiga, jos teritorijoje turinti filialą ar teikianti paslaugas, nesilaiko teisės nuostatų, priimtų toje valstybėje įgyvendinant šios direktyvos nuostatas, susijusias su priimančios valstybės narės kompetentingų institucijų įgaliojimais, minėtos institucijos reikalauja, kad ta kredito įstaiga pašalintų atsiradusius pažeidimus.

2. Jei tokia kredito įstaiga nesiima reikalingų veiksmų, priimančios valstybės narės kompetentingos institucijos atitinkamai informuoja buveinės valstybės narės kompetentingas institucijas.

Buveinės valstybės narės kompetentingos institucijos kuo greičiau imasi visų deramų priemonių, užtikrinančių, kad ta kredito įstaiga pašalins atsiradusius pažeidimus. Apie tokių priemonių pobūdį pranešama priimančios valstybės narės kompetentingoms institucijoms.

3. Jei – nors buveinės valstybė narė ėmėsi tam tikrų priemonių arba jei šios priemonės buvo nepakankamai veiksmingos ar negali būti pritaikytos atitinkamoje valstybėje narėje – kredito įstaiga ir toliau pažeidinėja 1 dalyje nurodytus priimančioje valstybėje narėje galiojančius teisinius reikalavimus, priimanti valstybė narė, iš anksto informavusi buveinės valstybės narės kompetentingas institucijas, gali imtis deramų priemonių, kad užkirstų kelią tolesniems tvarkos pažeidimams, arba bausti už juos ir neleisti, kiek tai reikalinga, tai kredito įstaigai toliau sudarinėti sandorių jos teritorijoje. Valstybės narės užtikrina, kad jose būtų galima pateikti teisinius dokumentus dėl tokių priemonių taikymo kredito įstaigoms.

31 straipsnis

29 ir 30 straipsniai nepakeičia valstybių narių įgaliojimų taikyti atitinkamas priemones tam, kad būtų užkirstas kelias pažeidimams, kuriais nusižengiama teisiniams reikalavimams, skirtiems visuotinei gerovei užtikrinti, jų teritorijose atsirasti arba nubausti už tokius pažeidimus. Tokiomis priemonėmis galima ir uždrausti nusižengusioms kredito įstaigoms toliau sudarinėti sandorius jų teritorijose.

32 straipsnis

Kiekviena priemonė, kurios imamasi pagal 30 straipsnio 2 ir 3 dalis arba 31 straipsnį, įskaitant nuobaudas ar apribojimus naudotis laisve teikti paslaugas, turi būti tinkamai pagrįsta ir apie ją turi būti pranešta suinteresuotai kredito įstaigai. Kiekvieną tokią priemonę galima apskųsti tos valstybės narės, kurios institucijos jos ėmėsi, teisme.

33 straipsnis

Prieš pradėdamos 30 straipsnyje nurodytas procedūras, priimančios valstybės narės kompetentingos institucijos nenumatytais atvejais gali imtis atsargumo priemonių, būtinų indėlininkų, investuotojų ir kitų asmenų, kuriems teikiamos paslaugos, interesams apsaugoti. Apie tokias priemones kuo anksčiau pranešama Komisijai ir kitų suinteresuotų valstybių narių kompetentingoms institucijoms.

Komisija, pasikonsultavusi su suinteresuotų valstybių narių kompetentingomis institucijomis, gali nuspręsti, kad atitinkama valstybė narė šias priemones turi pakeisti arba atšaukti.

34 straipsnis

Priimančios valstybės narės gali pasinaudoti joms pagal šią direktyvą tenkančiais įgaliojimais ir imtis tinkamų priemonių, kad būtų užkirstas kelias pažeidimams jų teritorijose atsirasti, arba nubausti už tokius nusižengimus. Tokiomis priemonėmis galima ir uždrausti nusižengusioms kredito įstaigoms sudarinėti naujus sandorius jų teritorijose.

35 straipsnis

Jei yra panaikinamas leidimas veiklai, priimančios valstybės narės kompetentingos institucijos informuojamos apie tai ir jos imasi atitinkamų priemonių, kad užkirstų kelią atitinkamai kredito įstaigai savo teritorijoje sudarinėti naujus sandorius ir apsaugotų indėlininkų interesus.

36 straipsnis

Valstybės narės informuoja Komisiją, kiek ir kokios rūšies būta atvejų, kuomet buvo atsakyta vadovaujantis 25 straipsniu ir 26 straipsnio 1–3 dalimis arba imtasi priemonių pagal 30 straipsnio 3 dalį.

37 straipsnis

Šis skirsnis netrukdo kredito įstaigoms, turinčioms savo pagrindines buveines kitose valstybėse narėse, priimančioje valstybėje narėje visomis komunikacijos priemonėmis reklamuoti savo paslaugas laikantis visų tokios reklamos formos ir turinio taisyklių, priimtų visuotinės gerovės labui.

IV ANTRAŠTINĖ DALIS
SANTYKIAI SU TREČIOSIOMIS ŠALIMIS

1 skirsnis

Informacija apie trečiųjų šalių įstaigas ir patekimo į šių šalių rinkas sąlygos

38 straipsnis

1. Kredito įstaigų, kurių pagrindinės buveinės yra ne Bendrijoje, filialams, pradantiems savo veiklą arba besiverčiantiems ja, valstybės narės netaiko nuostatų, jiems sukuriančių palankesnes sąlygas, nei tų kredito įstaigų, kurių pagrindinės buveinės yra Bendrijoje, filialams sudaromos sąlygos.
2. Kompetentingos institucijos praneša Komisijai ir Europos bankininkystės komitetui apie visus leidimus, išduotus tų kredito įstaigų, kurių pagrindinės buveinės yra ne Bendrijoje, filialams.
3. Nepažeisdama 1 dalies nuostatų, Bendrija, sudarydama sutartis su viena ar keliomis trečiosiomis šalimis, susitaria taikyti nuostatas, sukuriančias vienodas sąlygas kredito įstaigų, kurių pagrindinės buveinės yra ne Bendrijoje, filialams visoje Bendrijos teritorijoje.

2 skirsnis

Bendradarbiavimas su trečiųjų šalių kompetentingomis institucijomis atliekant konsoliduotą priežiūrą

39 straipsnis

1. Valstybės narės prašymu arba savo pačios iniciatyva Komisija gali pateikti Tarybai pasiūlymus, skirtus deryboms dėl susitarimų, susijusių su konsoliduota priežiūra, sudarymo su viena arba keliomis trečiosiomis šalimis, jeigu yra atliekama šių įstaigų priežiūra:
  - a) kredito įstaigų, kurių patronuojančių įmonių pagrindinė buveinė yra trečiosios šalies teritorijoje; arba
  - b) kredito įstaigų, kurios veikia trečiojoje šalyje ir kurių patronuojančios įmonės (kredito įstaigos arba finansų kontroliuojančiosios (holdingo) bendrovės) pagrindinė buveinė yra Bendrijos teritorijoje.
2. Šio straipsnio 1 dalyje nurodytomis sutartimis pirmiausia turi būti siekiama užtikrinti, kad:
  - a) valstybių narių kompetentingos institucijos galėtų gauti informacijos, reikalingos kredito įstaigų arba finansų kontroliuojančiųjų (holdingo) bendrovių, kurios yra Bendrijos teritorijoje ir kurių dukterinės kredito įstaigos arba dukterinės finansų įstaigos yra ne Bendrijos teritorijoje arba kurios dalyvauja valdant pastarųjų įstaigų kapitalą, priežiūrą atliekant remiantis konsoliduotais duomenimis apie finansinę padėtį; arba
  - b) trečiųjų šalių kompetentingos institucijos galėtų gauti informacijos, reikalingos vykdant patronuojančių įmonių, kurių pagrindinės buveinės yra šių valstybių teritorijose ir kurių dukterinės kredito įstaigos arba dukterinės finansų įstaigos yra vienos arba kelių valstybių narių teritorijose arba kurios dalyvauja valdant tų įstaigų kapitalą, priežiūrą.
3. Nepažeisdama Sutarties 300 straipsnio 1 ir 2 dalių nuostatų, Komisija, padedama Europos bankininkystės komiteto, išnagrinėja 1 dalyje nurodytų derybų rezultatus ir susidariusią situaciją.

V ANTRAŠTINĖ DALIS

RIZIKĄ RIBOJANČIOS PRIEŽIŪROS PRINCIPAI IR TECHNINĖS PRIEMONĖS BEI INFORMACIJOS ATSKLEIDIMAS

1 SKYRIUS

Riziką ribojančios priežiūros principai

1 skirsnis

Buveinės ir priimančios valstybės narės kompetencija

40 straipsnis

1. Už kredito įstaigos, įskaitant pagal 23 ir 24 straipsnius jų vykdomą veiklą, priežiūrą, pagrįstą riziką ribojančiais principais, atsako buveinės valstybės narės kompetentingos institucijos nepažeisdamos šios direktyvos tų nuostatų, kurios numato priimančios valstybės narės kompetentingų institucijų atsakomybę.

2. Šio straipsnio 1 dalies nuostatos neužkerta kelio vykdyti šioje direktyvoje numatomą konsoliduotą priežiūrą.

41 straipsnis

Priimančios valstybės narės, bendradarbiaudamos su buveinės valstybių narių kompetentingomis institucijomis, tolesnio derinimo metu atsako už kredito įstaigų filialų likvidumo priežiūrą.

Nepažeisdamos tų priemonių, kurių reikia Europos pinigų sistemai stiprinti, priimančios valstybės narės tebėra visiškai atsakingos už priemones, susijusias su jų pinigų politikos įgyvendinimu.

Tokios priemonės negali numatyti diskriminacinių ar apribojančių sąlygų, paremtų tuo, kad kredito įstaiga leidimą veiklai yra gavusi kitoje valstybėje narėje.

42 straipsnis

Suinteresuotų valstybių narių kompetentingos institucijos glaudžiai bendradarbiauja siekdamos prižiūrėti veiklą tokių kredito įstaigų, kurios veikia, ypač per filialą, kitoje ar kitose valstybėse narėse, ne tose, kuriose yra jų pagrindinė buveinė. Apie šių kredito įstaigų valdymą ir savininkus valstybės narės viena kitai teikia visą informaciją, kuri gali palengvinti jų priežiūrą ir leidimų išdavimo sąlygų analizavimą, taip pat visą kitą informaciją, kuri pirmiausia gali padėti stebėti jų likvidumą, mokumą, indėlių garantijas, didelių pozicijų apribojimus, administravimo bei apskaitos procedūras ir vidaus kontrolės mechanizmus.

43 straipsnis

1. Priimančios valstybės narės numato, kad – jeigu kitoje valstybėje narėje leidimą veiklai gavusi kredito įstaiga savo veiklą vykdo per filialą – buveinės valstybės narės kompetentingos institucijos, prieš tai pirmiausia informavusios priimančios valstybės narės kompetentingas institucijas, pačios arba pasitelkusios tuo tikslu paskirtus tarpininkus gali vietoje patikrinti 42 straipsnyje nurodytą informaciją.

▼B

2. Kad patikrintų filialus, buveinės valstybės narės kompetentingos institucijos taip pat gali pasinaudoti viena iš kitų 141 straipsnyje nustatytų procedūrų.

3. 1 ir 2 dalys nepažeidžia priimančios valstybės narės kompetentingų institucijų teisės patikrinti jų teritorijoje įsteigtus filialus vietoje atliekant savo pareigas pagal šią direktyvą.

2 skirsnis

Keitimasis informacija ir profesinė paslaptis*44 straipsnis*

1. Valstybės narės nustato, kad visi kompetentingose institucijose dirbantys ar dirbę asmenys, taip pat kompetentingų institucijų vardu dirbantys auditoriai ar ekspertai yra saistomi išpareigojimo laikytis profesinės paslapties.

Jokia slapta informacija, kurią jie gali gauti atlikdami savo pareigas, išskyrus informacijos santraukas ar bendrą informaciją, iš kurių nebūtų galima nustatyti duomenų apie atskiras kredito įstaigas, negali būti jokiam asmeniui ar institucijai perduota, jeigu tai nesusiję su baudžiamojoje teisėje numatytais atvejais.

Tačiau jeigu yra paskelbtas kredito įstaigos bankrotas arba ji priverstinai likviduojama, slapta informacija, nesusijusi su trečiosiomis šalimis, kurios dalyvauja gelbėjant kredito įstaigą, gali būti atskleista civilinėje ar komercinėje byloje.

2. Šio straipsnio 1 dalies nuostatos netrukdo įvairių valstybių narių kompetentingoms institucijoms keisti informacija, kaip numatyta šioje direktyvoje ir kitose kredito įstaigoms taikomose direktyvose. Šiai informacijai taikomos 1 dalyje numatytos profesinės paslapties sąlygos.

45 straipsnis

Kompetentingos institucijos, pagal 44 straipsnį gavusios slaptą informaciją, gali ją naudoti tik atlikdamos savo pareigas ir tik tokiais tikslais:

- a) tikrinti, ar laikomasi vertinami kredito įstaigų veikla reguliuojančių sąlygų, ir remdamosi konsoliduotais ir nekonsoliduotais duomenimis pagerinti stebėjimą, kaip vykdoma tokia veikla, pirmiausia stebėti likvidumą, mokumą, dideles pozicijas, administravimo bei apskaitos procedūras ir vidaus kontrolės mechanizmus;
- b) taikyti sankcijas;
- c) kai administracine tvarka apskundžiamas kompetentingos institucijos sprendimas; arba
- d) kai iškeliama byla teisme pagal 55 straipsnį arba pagal specialias nuostatas, numatytas šioje ir kitose direktyvose, priimtose dėl kredito įstaigų veiklos.

46 straipsnis

Valstybės narės gali sudaryti bendradarbiavimo sutartis, kuriomis būtų numatytas keitimasis informacija su trečiųjų šalių kompetentingomis institucijomis, su trečiųjų šalių institucijomis ar organais, kaip numatyta 47 straipsnyje ir 48 straipsnio 1 dalyje, jeigu atskleidžiamai informacijai taikomos profesinės paslapties garantijos ne mažesnės už numatytas 44 straipsnio 1 dalyje. Tokio keitimosi informacija tikslas turi būti minėtų institucijų ar organų priežiūros užduočių atlikimas.

▼B

Jeigu informacija atsiranda kitoje valstybėje narėje, jos negalima atskleisti be tiesioginio ją atskleidusių kompetentingų institucijų sutikimo ir, jei reikia, tik institucijų sutikime nurodytais tikslais.

47 straipsnis

44 straipsnio 1 dalis ir 45 straipsnis netrukdo keisti informacija valstybėje narėje, jeigu joje yra viena ar kelios kompetentingos institucijos, tarp valstybių narių, tarp kompetentingų institucijų ir tarp:

- a) institucijų, kurioms patikėta valstybinė užduotis prižiūrėti kitas finansų organizacijas bei draudimo bendroves, ir institucijų, atsakingų už finansų rinkų priežiūrą;
- b) organų, dalyvaujančių kredito įstaigų likvidavimo ir bankroto bei kituose panašiuose procesuose; ir
- c) asmenų, atsakingų už įstatymuose numatyto kredito įstaigų ir kitų finansų įstaigų sąskaitų audito atlikimą;

kai jie atlieka priežiūros funkcijas.

44 straipsnio 1 dalis ir 45 straipsnis taip pat netrukdo atskleisti informacijos, būtinos jų funkcijoms vykdyti, indėlių garantijų sistemas tvarkantiems organams.

Abiem atvejais gautai informacijai taikomos 44 straipsnio 1 dalyje nurodytos profesinės paslapties sąlygos.

48 straipsnis

1. Nepaisydamos 44–46 straipsnių nuostatų, valstybės narės gali leisti keisti informacija tarp kompetentingų institucijų ir:

- a) institucijų, atsakingų už organų, dalyvaujančių kredito įstaigų likvidavimo ir bankroto bei kituose panašiuose procedūrose, priežiūrą; ir
- b) institucijų, atsakingų už asmenų, kuriems patikėta atlikti įstatymuose numatytą draudimo įmonių, kredito įstaigų, investicinių įmonių ir kitų finansų įstaigų sąskaitų auditą, priežiūrą.

Tokiais atvejais valstybės narės reikalauja, kad būtų įvykdytos bent jau šios sąlygos:

- a) informacija turi būti skiriama priežiūros užduotims, paminėtoms pirmoje pastraipoje, atlikti;
- b) šiame kontekste gautai informacijai turi būti taikomos 44 straipsnio 1 dalyje nurodytos profesinės paslapties sąlygos; ir
- c) jeigu informacija gaunama iš kitos valstybės narės, jos negalima atskleisti be tiesioginio ją atskleidusių kompetentingų institucijų sutikimo ir, jei reikia, tik institucijų sutikime nurodytais tikslais.

Valstybės narės Komisijai ir kitoms valstybėms narėms praneša institucijų, kurios pagal šią dalį gali gauti informaciją, pavadinimus.

2. Nepaisant 44–46 straipsnių, valstybės narės, siekdamos sustiprinti finansų sistemos stabilumą, įskaitant jos vientisumą, gali leisti kompetentingoms institucijoms ir institucijoms ar organams, pagal įstatymus atsakingiems už įmonių teisės pažeidimų nustatymą ir tyrimą, tarpusavyje keisti informacija.

Tokiais atvejais valstybės narės reikalauja, kad būtų įvykdytos bent jau šios sąlygos:

- a) informacija skiriama užduotims, paminėtoms pirmoje pastraipoje, atlikti;
- b) šiame kontekste gautai informacijai taikomos 44 straipsnio 1 dalyje nurodytos profesinės paslapties sąlygos; ir

▼B

c) jeigu informacija gaunama iš kitos valstybės narės, jos negalima atskleisti be tiesioginio ją atskleidusių kompetentingų institucijų sutikimo ir, jei reikia, tik institucijų sutikime nurodytais tikslais.

Jeigu pirmoje pastraipoje minimos institucijos ar organai valstybėje narėje savo uždavinį nustatyti ar patikrinti pažeidimus atlieka padedami asmenų, paskirtų tam tikslui atsižvelgiant į jų ypatingą kompetenciją, bet nedirbančių valstybiniame sektoriuje, pirmoje pastraipoje nurodyta informacija galima keistis ir su jais, laikantis antroje pastraipoje nurodytų sąlygų.

Kad būtų galima įgyvendinti trečią pastraipą, institucijos ar organai, paminėti pirmoje pastraipoje, informaciją atskleidusioms kompetentingoms institucijoms praneša asmenų, kuriems ji turi būti siunčiama, pavardes ir tiksliai pareigas.

Valstybės narės Komisijai ir kitoms valstybėms narėms praneša institucijų ir organų, kurie gali pagal šį straipsnį gauti informaciją, pavadinimus.

Komisija parengia šio straipsnio nuostatų taikymo ataskaitą.

49 straipsnis

Šis skirsnis netrukdo kompetentingai institucijai perduoti informaciją šioms institucijoms jų uždaviniams vykdyti:

- a) centriniams bankams ir kitoms panašias funkcijas atliekančioms pinigų institucijoms; ir
- b) tam tikrais atvejais – kitoms valstybės institucijoms, atsakingoms už mokėjimų sistemų priežiūrą.

Šis skirsnis netrukdo tokioms institucijoms ar organams perduoti kompetentingoms institucijoms informacijos, kurios šioms gali prireikti pagal 45 straipsnį.

Šiame kontekste gautai informacijai taikomos 44 straipsnio 1 dalyje nurodytos profesinės paslapties sąlygos.

50 straipsnis

Nepaisant 44 straipsnio 1 dalies ir 45 straipsnio, valstybės narės vadovaudamosi įstatymuose nustatyta tvarka gali leisti atskleisti tam tikrą informaciją kitoms jų centrinės valdžios administracijos tarnyboms, atsakingoms už teisės aktus, susijusius su kredito įstaigų, finansų įstaigų, investicines paslaugas teikiančių ir draudimo bendrovių priežiūra, taip pat tų tarnybų vardu veikiantiems inspektoriams.

Tačiau informacija tokiu būdu gali būti atskleista tik tada, kai tai būtina riziką ribojančiai kontrolei.

51 straipsnis

Valstybės narės numato, kad informacija, gauta vadovaujantis 44 straipsnio 2 dalimi ir 47 straipsniu, taip pat informacija, gauta atlikus 43 straipsnio 1 ir 2 dalyse numatytą patikrinimą vietoje, negali būti atskleista 50 straipsnyje nurodytais atvejais, išskyrus atvejus, kai gaunamas tiesioginis informaciją atskleidusių kompetentingų institucijų ar valstybės narės, kurioje buvo atliktas patikrinimas vietoje, kompetentingų institucijų sutikimas.

52 straipsnis

Šis skirsnis netrukdo valstybės narės kompetentingoms institucijoms perduoti informacijos, nurodytos 44–46 straipsniuose, kliringo namams

▼B

ir kitai panašiai įstaigai, pripažįstamai pagal nacionalinę teisę galinčia teikti kliringo ar atsiskaitymo paslaugas vienos iš jų nacionalinei rinkai, jeigu jos laikosi nuomonės, kad perduoti šią informaciją būtina tam, kad būtų užtikrintas tinkamas tų organų funkcionavimas, kiek jis susijęs su rinkos dalyvių padarytais ar galimais nusižengimais. Šiame kontekste gautai informacijai taikomos 44 straipsnio 1 dalyje nurodytos profesinės paslapties nuostatos.

Tačiau valstybės narės užtikrina, kad pagal 44 straipsnio 2 dalį gautos informacijos negalima atskleisti šiame straipsnyje nurodytomis aplinkybėmis be ją atskleidusių institucijų aiškaus sutikimo.

3 skirsnis

Asmenų, atsakingų už metinių ir konsoliduotų ataskaitų teisinę kontrolę, pareigos*53 straipsnis*

1. Valstybės narės numato bent jau tai, kad kiekvienas asmuo, gavęs leidimą, apibūdintą Direktyvoje 84/253/EEB ⁽¹⁾, atliekantis kredito įstaigoje užduotį, apibūdintą Direktyvos 78/660/EEB 51 straipsnyje ar Direktyvos 83/349/EEB 37 straipsnyje, ar Direktyvos 85/611/EEB ⁽²⁾ 31 straipsnyje, ar kitą įstatymų numatytą užduotį, privalo nedelsdamas informuoti kompetentingas institucijas apie bet koki su ta kredito įstaiga susijusį faktą ar sprendimą, apie kurį sužinojo vykdydamas minėtą užduotį, jeigu tas faktas ar sprendimas gali:

- a) sukelti rimtą įstatymų ir kitų teisės aktų, kuriuose išdėstytos leidimus reguliuojančios sąlygos ar kurie konkrečiai reguliuoja kredito įstaigų veiklą, pažeidimą;
- b) pakenkti kredito įstaigos veiklos tęstinumui; arba
- c) priversti atsakyti patvirtinti sąskaitas ar pareikšti išlygą.

Valstybės narės numato bent jau tai, kad tas asmuo taip pat privalo pranešti apie kiekvieną atliekant pirmoje pastraipoje apibūdintą užduotį sužinotą faktą ar sprendimą, kuriois priima įmonė, dėl kontrolės santykių turinti artimų ryšių su kredito įstaiga, kurioje jis atlieka tą užduotį.

2. Jeigu asmenys, gavę leidimus, apibūdintus Direktyvoje 84/253/EEB, sąžiningai informuoja kompetentingas institucijas apie kokį nors 1 dalyje nurodytą faktą ar sprendimą, tai nepažeidžia jokio apribojimo atskleisti informaciją, numatyto kurioje nors sutartyje ar įstatymo, ar kito teisės akto sąlygoje, ir tokiems asmenims netaikoma jokia atsakomybė.

⁽¹⁾ 1984 m. balandžio 10 d. Aštuntoji Tarybos direktyva 84/253/EEB, paremta Sutarties 54 straipsnio 3 dalies g punktu, dėl asmenų, atsakingų už apskaitos dokumentų įstatymų numatyto audito atlikimą, patvirtinimo (OL L 126, 1984 5 12, p. 20).

⁽²⁾ 1985 m. gruodžio 20 d. Tarybos direktyva 85/611/EEB dėl įstatymų ir kitų teisės aktų, susijusių su kolektyvinio investavimo į perleidžiamus vertybinius popierius subjektais (KIAVPS), derinimo (OL L 375, 1985 12 31, p. 3). Direktyva su paskutiniais pakeitimais, padarytais Direktyva 2005/1/EB.

▼B

4 skirsnis

Įgaliojimai taikyti sankcijas ir teisė kreiptis į teismą*54 straipsnis*

Nepažeisdamos leidimų panaikinimo procedūrų ir baudžiamosios teisės nuostatų, valstybės narės numato, kad jeigu kredito įstaigos arba jų verslą kontroliuojantys asmenys pažeidžia įstatymus ar kitus teisės aktus dėl jų priežiūros ar veiklos, tai atitinkamos valstybės kompetentingos institucijos gali priimti arba taikyti bausmes ir priemones, skirtas konkrečioms nustatytiems pažeidimams arba tokių pažeidimų priežastims pašalinti.

55 straipsnis

Valstybės narės užtikrina, kad sprendimai, priimami dėl kredito įstaigos, laikantis įstatymų ir kitų teisės aktų, priimtų vadovaujantis šia direktyva, galėtų būti apskūsti teismui. Šis principas taikomas ir tada, kai padavus prašymą gauti leidimą ir kartu pateikus visą pagal galiojančias nuostatas reikalingą informaciją per šešis mėnesius nepriimamas sprendimas dėl to prašymo.

2 SKYRIUS

Riziką ribojančios priežiūros techninės priemonės

1 skirsnis

Nuosavos lėšos*56 straipsnis*

Kai valstybė narė, įgyvendindama Bendrijos teisės aktus dėl veikiančių kredito įstaigų veiklos riziką ribojančios priežiūros, įstatyme ar teisės akte nustato reikalavimą, kuriame vartojamas nuosavų lėšų terminas ar sąvoka, ji šį terminą ar sąvoką turi suderinti su 57–61 ir 63–66 straipsniuose pateiktu apibrėžimu.

57 straipsnis

Kredito įstaigų nekonsoliduotas nuosavas lėšas, atsižvelgiant į 66 straipsnyje numatytas ribas, sudaro:

- a) apmokėtas kapitalas, apibrėžtas Direktyvos 86/635/EEB 22 straipsnyje, pridėjus akcijų priedus, neįskaitant privilegijuotųjų akcijų su kaupiamuoju dividendu;
- b) rezervai, apibrėžti Direktyvos 86/635/EEB 23 straipsnyje, ir praėjusių metų nepaskirstytas pelnas ar nuostolis, likęs po galutinio pelno ir nuostolių paskirstymo;
- c) lėšos bendrai banko rizikai, apibrėžtai Direktyvos 86/635/EEB 38 straipsnyje, dengti;
- d) perkainojimo rezervai, apibūdinti Direktyvos 78/660/EEB 33 straipsnyje;
- e) vertės koregavimo lėšos, apibrėžtos Direktyvos 86/635/EEB 37 straipsnio 2 dalyje;
- f) kitos 63 straipsnyje apibūdintos pozicijos;

▼B

- g) kredito įstaigų, įsteigtų kaip kooperatinės bendrijos, narių kapitalo įnašai, taip pat tam tikrų institucijų, įkurtų kaip fondai, skolininkų solidarieji kapitalo įnašai, kaip nurodyta 64 straipsnio 1 dalyje; ir
- h) nustatyto termino kaupiamosios privilegijuotos akcijos ir subordinuotų paskolų kapitalas, kaip nurodyta 64 straipsnio 3 dalyje.

Vadovaujantis 66 straipsniu, atimamos šios pozicijos:

- i) kredito įstaigos nuosavos akcijos, įvertintos buhalterine verte;
- j) nematerialusis turtas, apibrėžtas Direktyvos 86/635/EEB 4 straipsnio („Turtas“) 9 dalyje;
- k) einamųjų finansinių metų reikšmingi nuostoliai;
- l) akcijų dalys kitose kredito įstaigose ir finansų įstaigose, didesnės nei 10 %;
- m) 63 straipsnyje ir 64 straipsnio 3 dalyje nurodyti kredito įstaigų turimi subordinuoti reikalavimai ir finansinės priemonės, susiję su kredito įstaigomis ir finansų įstaigomis, kurių kiekvienoje kredito įstaigai priklausanti kapitalo dalis yra didesnė nei 10 %;
- n) ne didesnė nei 10 % kapitalo dalis kitose kredito ir finansų įstaigose, 63 straipsnyje ir 64 straipsnio 3 dalyje nurodyti kredito įstaigų turimi subordinuoti reikalavimai ir finansinės priemonės, susiję su kredito įstaigomis ir finansų įstaigomis, kiti nei 1 ir m punktuose nurodyti mažesnės svarbos reikalavimai ir sumos, susiję su visomis kapitalo dalimis, subordinuotais reikalavimais ir sumomis, sudarančiais daugiau kaip 10 % tos kredito įstaigos nuosavų lėšų, apskaičiuotų prieš atskaitant 1–p punktuose nurodytas sumas;
- o) dalyvavimas valdant kapitalą, kaip apibrėžta 4 straipsnio 10 dalyje, kurį kredito įstaiga turi:
  - i) draudimo įmonėse, nurodytose Direktyvos 73/239/EEB ⁽¹⁾ 6 straipsnyje, Direktyvos 2002/83/EB ⁽²⁾ 4 straipsnyje arba Direktyvos 98/78/EB ⁽³⁾ 1 straipsnio b punkte;
  - ii) perdraudimo įmonėse, nurodytose Direktyvos 98/78/EB 1 straipsnio c punkte; arba
  - iii) draudimo kontroliuojančiose (holdingo) bendrovėse, nurodytose Direktyvos 98/78/EB 1 straipsnio i punkte;
- p) kiekviena iš toliau nurodytų kredito įstaigai priklausančių priemonių, susijusių su o punkte apibūdintomis įmonėmis, kuriose ji dalyvauja valdant kapitalą:
  - i) Direktyvos 73/239/EEB 16 straipsnio 3 dalyje nurodytos priemonės, ir
  - ii) Direktyvos 2002/83/EB 27 straipsnio 3 dalyje nurodytos priemonės.
- q) kredito įstaigoms, pagal 3 skirsnio 2 poskirsnį apskaičiuojančioms pagal riziką įvertintas pozicijas – neigiamos sumos, gautos atlikus VII priedo 1 dalies 36 punkto apskaičiavimus, ir tikėtino nuostolio sumos, apskaičiuotos pagal VII priedo 1 dalies 32 ir 33 punktus; ir

⁽¹⁾ 1973 m. liepos 24 d. Pirmoji Tarybos direktyva 73/239/EEB dėl įstatymų ir kitų teisės aktų, susijusių su tiesioginio draudimo, išskyrus gyvybės draudimą, veiklos pradėjimu ir vykdymu, derinimo (OL L 228, 1973 8 16, p. 3). Direktyva su paskutiniais pakeitimais, padarytais Direktyva 2005/1/EB.

⁽²⁾ 2002 m. lapkričio 5 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2002/83/EB dėl gyvybės draudimo (OL L 345, 2002 12 19, p. 1). Direktyva su paskutiniais pakeitimais, padarytais Direktyva 2005/1/EB.

⁽³⁾ 1998 m. spalio 27 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 98/78/EB dėl draudimo įmonių papildomos priežiūros draudimo grupėje (OL L 330, 1998 12 5, p. 1). Direktyva su paskutiniais pakeitimais, padarytais Direktyva 2005/1/EB.

▼B

- r) pakeitimo vertybiniais popieriais pozicijų, kurių rizikos koeficientas – 1250 % pagal IX priedo 4 dalį, suma, apskaičiuota ten nurodytu būdu.

Taikydamos b punktą, valstybės narės gali leisti priskaičiuoti tarpinį nepaskirstytą pelną prieš priimdamos formalų sprendimą, jei tą pelną patikrino už sąskaitų auditą atsakingi asmenys ir jei kompetentingoms institucijoms pateiktas tinkamas įrodymas, jog ši suma įvertinta pagal Direktyvoje 86/635/EEB išdėstytus principus ir iš jos atimti visi numatomi mokesčiai ar dividendai.

Kai kredito įstaiga yra pakeitimo vertybiniais popieriais iniciatorė, grynasis pelnas, gaunamas iš ateities pajamų, kurias duoda vertybiniais popieriais užtikrintas turtas, kapitalizacijos ir didinantis pakeitimo vertybiniais popieriais pozicijų kredito vertę, neįtraukiamas į b punkte nurodytą poziciją.

58 straipsnis

Jeigu kitoje kredito įstaigoje, finansų įstaigoje, draudimo arba perdraudimo įmonėje ar draudimo kontroliuojančiojoje (holdingo) bendrovėje akcijos išigyjamos tik laikinai, finansinės paramos operacijos, skirtos tokiai įmonei reorganizuoti ir išgelbėti, tikslais, kompetentinga institucija gali atsisakyti taikyti nuostatas dėl 57 straipsnio l–p punktuose nurodyto išskaitymo.

59 straipsnis

Vietoj 57 straipsnio o ir p punktuose nurodyto išskaitymo, valstybės narės savo kredito įstaigoms gali leisti *mutatis mutandis* taikyti Direktyvos 2002/87/EB I priede išvardytus 1, 2 ar 3 metodus. 1 metodas (apskaitos konsolidavimas) gali būti taikomas tik tuo atveju, jeigu kompetentingą instituciją patenkina įmonių, kurioms turėtų būti taikomas konsolidavimas, integruoto valdymo ir vidaus kontrolės lygis. Pasirinktas metodas nuosekliai taikomas visą laiką.

60 straipsnis

Valstybės narės gali leisti nuosavas lėšas individualiai skaičiuojančioms kredito įstaigoms, kurioms taikoma šios direktyvos 4 skyriaus 1 skirsnyje nustatyta konsoliduota priežiūra arba Direktyvoje 2002/87/EB nustatyta papildoma priežiūra, neišskaityti 57 straipsnio l–p punktuose nurodytų sumų, joms priklausančių kredito įstaigose, finansų įstaigose, draudimo arba perdraudimo įmonėse arba draudimo kontroliuojančioiose (holdingo) bendrovėse, kurias apima konsoliduota arba papildoma priežiūra.

Ši nuostata taikoma visoms Bendrijos teisės aktais suderintoms riziką ribojančioms taisyklėms.

61 straipsnis

Nuosavų lėšų sąvoka, apibrėžta 57 straipsnio a–h punktuose, apima didžiausią jų pozicijų skaičių ir sumas. Valstybės narės gali savo nuožiūra naudoti šias pozicijas ir nustatyti mažesnes jų ribas bei atimti kitas pozicijas, nei tas, kurios nurodytos 57 straipsnio i–r punktuose.

Kredito įstaiga turi turėti teisę nevaržomai ir nedelsdama pasinaudoti nuosavų lėšų pozicijomis, nurodytomis 57 straipsnio a–e punktuose, kad iškilus rizikai ar susidarius nuostoliui galėtų iš karto juos padengti. Iš nuosavų lėšų sumos turi būti atimami skaičiavimo metu numatomi mokesčiai arba ji turi būti atitinkamai pakoreguojama, kadangi tokie mokesčiai mažina nuosavų lėšų pozicijų sumą, kuri gali būti panaudota rizikai ar nuostoliams padengti.

▼B*62 straipsnis*

Valstybės narės apie suartėjimo, siekiant bendro nuosavų lėšų apibrėžimo, atžvilgiu pasiektą pažangą gali pranešti Komisijai. Remdamasi šiomis ataskaitomis, Komisija prireikus iki 2009 m. sausio 1 d. Europos Parlamentui ir Tarybai pateikia pasiūlymą dėl šio skirsnio pakeitimų.

63 straipsnis

1. Valstybės narės vartojama nuosavų lėšų sąvoka gali apimti ir kitas pozicijas, kurios, nepriklausomai nuo jų teisinės ar apskaitos paskirties, turi turėti tokius požymius:

- a) kredito įstaiga gali jomis laisvai naudotis įprastai banko rizikai padengti, kol dar nėra nustatytos pajamos ar kapitalo nuostolis;
- b) jos yra parodomos vidaus apskaitos įrašuose; ir
- c) jų dydį nustato kredito įstaigos vadovybė, patikrina nepriklausomi auditoriai, apie jas informuojama kompetentinga institucija, kuri toliau atlieka jų priežiūrą.

2. Neterminuoti vertybiniai popieriai ir kitos priemonės toliau taip pat gali būti laikomi kitomis nuosavų lėšų pozicijomis, jeigu jie atitinka tokias sąlygas:

- a) jie negali būti išpirkti jų turėtojo iniciatyva ar be išankstinio kompetentingų institucijų pritarimo;
- b) skolinimosi sutartyje turi būti numatyta galimybė kredito įstaigai atidėti skolos palūkanų mokėjimą;
- c) skolintojo pretenzijos kredito įstaigai be jokių išlygų turi būti subordinuotos visų nesubordinuotų kreditorių pretenzijų atžvilgiu;
- d) vertybinių popierių emisijos dokumentuose turi būti numatyta, kad skola ir nesumokėtos palūkanos yra tokio dydžio, kad jų pakaktų nuostoliams padengti, o kredito įstaiga galėtų toliau atlikti prekybos operacijas; ir
- e) sumuojant atsižvelgiama tik į visiškai apmokėtas sumas.

Prie šių vertybinių popierių ir kitų priemonių galima pridėti privilegijuotąsias akcijas su kaupiamuoju dividendu, bet kitas nei minimos 57 straipsnio h punkte.

3. Kredito įstaigoms, pagal 3 skirsnio 2 poskirsnį apskaičiuojančioms pagal riziką įvertintas pozicijas, teigiamos sumos, gautos atlikus VII priedo 1 dalies 36 punkto apskaičiavimus, iki 0,6 % pagal riziką įvertintų pozicijų, apskaičiuotų pagal 2 poskirsnį, gali būti patvirtintos kaip kitos pozicijos. Šioms kredito įstaigoms vertės koregavimai ir nuostatos, įtraukti į VII priedo 1 dalies 36 punkte minimus apskaičiavimus, bei vertės koregavimai ir nuostatos dėl pozicijų, paminėtų 57 straipsnio e punkte, į nuosavas lėšas įtraukiami tik laikantis šios dalies. Todėl pagal riziką įvertintos pozicijos neapima pozicijų, apskaičiuotų atsižvelgiant į pakeitimo vertybiniais popieriais pozicijas, kurių rizikos koeficientas – 1 250 %.

64 straipsnis

1. Kredito įstaigų, įkurtų kaip kooperatinės bendrijos, minimos 57 straipsnio g punkte, narių išsipareigojimus sudaro tokių bendrijų nepareikalautas apmokėti kapitalas kartu su tokių kooperatinių bendrijų narių teisiniais išsipareigojimais papildomai įnešti negražinamas lėšas, jei kredito įstaiga patirtų nuostolių (tokiu atveju turi būti įmanoma pareikalauti, kad minėtos lėšos būtų įneštos nedelsiant).

▼B

Kredito įstaigų, įsteigtų kaip fondai, skolininkų solidarieji įsipareigojimai vertinami taip pat, kaip ir anksčiau minėtos nuosavų lėšų pozicijos.

Visas tokias pozicijas galima priskirti nuosavoms lėšoms, jeigu nacionalinėje teisėje jos yra pripažįstamos tokio tipo institucijų nuosavomis lėšomis.

2. Valstybės narės valstybinių kredito įstaigų nuosavoms lėšoms nepriskiria garantijų, kurias šioms kredito įstaigoms suteikia jos ar jų vietos valdžios institucijos.

3. Valstybės narės ar kompetentingos institucijos nuosavoms lėšoms gali priskirti nustatyto termino privilegijuotąsias akcijas su kaupiamuoju dividendu, minimas 57 straipsnio h punkte, bei tame pačiame punkte minimą subordinuotų paskolų kapitalą, jei egzistuoja privalomi susitarimai, kuriuose numatyta, kad kredito įstaigos bankroto ar likvidavimo atveju pretenzijos patenkinamos po visų kitų kreditorių pretenzijų ir neapmokamos tol, kol neatsiskaitoma už visas tuo metu neapmokėtas skolas.

Subordinuotų paskolų kapitalas turi atitikti tokius papildomus kriterijus:

- a) įskaitomas tik visiškai apmokėtas kapitalas;
- b) tokių paskolų pradinis terminas turi būti ne trumpesnis kaip penkeri metai, kuriam pasibaigus jos gali būti gražinamos;
- c) subordinuotų paskolų, laikomų nuosavomis lėšomis, apimtis turi būti pamažu mažinama ne trumpiau kaip penkerius paskutinius metus iki paskolos gražinimo termino; ir
- d) paskolos sutartyje neturi būti nuostatos, kad, esant konkrečiai nurodytoms aplinkybėms, (bet ne kredito įstaigos likvidavimo atveju) paskola gražinama prieš susitartą gražinimo terminą.

Taikant antros pastraipos b punktą, jei skolos terminas nenustatytas, paskola gražinama tik praėjus penkerių metų išankstinio įspėjimo laikotarpiui, išskyrus atvejus, kai paskolos jau nelaikomos nuosavomis lėšomis, arba jeigu paskolą gražinant anksčiau nei numatyta reikalingas kompetentingų institucijų sutikimas. Kompetentingos institucijos gali leisti anksčiau gražinti tokias paskolas, jeigu tokią iniciatyvą pareiškė paskolos davėjas ir jeigu tai neturės įtakos ją gavusios kredito įstaigos mokumui.

4. Kredito įstaigos į nuosavas lėšas neįtraukia nei atsargų tikrąja verte, susijusių su pelnu arba nuostoliais, atsiradusiais dėl pagal amortizuotą savikainą įvertintų finansinių priemonių grynujų pinigų srautų apdraudimo, nei pelno arba nuostolių dėl savo įsipareigojimų, įvertintų tikrąja verte, atsiradusių dėl kredito įstaigų kredito būklės pokyčių.

65 straipsnis

1. Jei apskaičiavimus reikia atlikti konsoliduotai, 57 straipsnyje nurodytų pozicijų konsoliduotos sumos apskaičiuojamos vadovaujantis 4 skyriaus 1 skirsnyje nustatytais taisyklėmis. Be to, kai toliau nurodytos pozicijos yra kredito (neigiami) straipsniai, tai skaičiuojant nuosavas lėšas jie laikomi konsoliduotomis atsargomis:

- a) visi mažumos interesai pagal Direktyvos 83/349/EEB 21 straipsnį, kai taikomas visuotinės integracijos metodas;
- b) pirmas konsolidavimo skirtumas, apibrėžtas Direktyvos 83/349/EEB 19, 30 ir 31 straipsniuose;
- c) keitimo skirtumai, įtraukti į konsoliduotas atsargas atsižvelgiant į Direktyvos 86/635/EEB 39 straipsnio 6 dalį; ir
- d) kiti skirtumai, gaunami remiantis Direktyvos 83/349/EEB 33 straipsnyje nurodytu metodu įtraukus dalyvavimo valdant kapitalą dalį.

▼B

2. Kai šio straipsnio 1 dalies a–d punktuose nurodytos pozicijos yra debeto (teigiami) įrašai, skaičiuojant konsoliduotas nuosavas lėšas jie atimami.

66 straipsnis

1. Šios direktyvos 57 straipsnio d–h punktuose nurodytoms nuosavų lėšų pozicijoms taikomos šios ribos:

- a) d–h punktuose nurodytų pozicijų suma negali viršyti didžiausios 100 % sumos, gaunamos sudėjus a, b ir c punktuose nurodytas pozicijas ir atėmus i–k punktuose nurodytas pozicijas; ir
- b) g–h punktuose nurodytų pozicijų suma negali viršyti didžiausios 50 % sumos, gaunamos sudėjus a, b ir c punktuose nurodytas pozicijas ir atėmus i–k punktuose nurodytas pozicijas;

2. Pusė 57 straipsnio l–r punktuose nurodytų pozicijų bendros sumos atimama iš 57 straipsnio a–c punktų pozicijų bendros sumos, iš kurios nuskaičiuojamos i–k punktų pozicijos, o kita pusė – iš d–h punktų pozicijų bendros sumos, pritaikius šio straipsnio 1 dalyje nustatytus apribojimus. Jei pusė l–r punktų pozicijų bendros sumos viršija 57 straipsnio d–h punktų pozicijų bendrą sumą, ši perteklinė dalis atimama iš a–c punktų pozicijų bendros sumos, nuskaičiavus 57 straipsnio i–k punktų pozicijas. 57 straipsnio r punkto pozicijos neatimamos, jei laikantis 75 straipsnio, kaip nurodyta IX priedo 4 dalyje, jos buvo įtrauktos į pagal riziką įvertintų pozicijų apskaičiavimus.

3. Taikant 5 ir 6 skirsnius šio skirsnio nuostatos skaitomos neatsižvelgiant į 57 straipsnio q ir r punktuose ir 63 straipsnio 3 dalyje nurodytas pozicijas.

4. Kompetentingos institucijos, atsižvelgdamos į laikinas ir išskirtines aplinkybes, gali leisti kredito įstaigoms viršyti 1 dalyje nurodytas ribas.

67 straipsnis

Kompetentingoms institucijoms pateikiamas jas tenkinantis įrodymas, kad laikomasi sąlygų, nurodytų šiame skirsnyje.

2 skirsnis**Nuostatos dėl rizikos****1 poskirsnis****Taikymo apimtis***68 straipsnis*

1. Kredito įstaigos individualiai laikosi 22 ir 75 straipsniuose bei 5 skirsnyje numatytų įpareigojimų.

2. Kiekviena kredito įstaiga, kuri nėra nei dukterinė įmonė valstybėje narėje, kurioje jai išduotas leidimas veiklai ir vykdoma jos priežiūra, nei patronuojanti įmonė, ir kiekviena kredito įstaiga, kuriai netaikoma konsoliduota priežiūra pagal 73 straipsnį, individualiai laikosi 120 ir 123 straipsniuose numatytų įpareigojimų.

3. Kiekviena kredito įstaiga, kuri nėra nei patronuojanti, nei dukterinė įmonė, ir kiekviena kredito įstaiga, kuriai netaikoma konsoliduota priežiūra pagal 73 straipsnį, individualiai laikosi 5 skyriuje numatytų įpareigojimų.

69 straipsnis

1. Valstybės narės gali pasirinkti netaikyti 68 straipsnio 1 dalies jokiai kredito įstaigos dukterinei įmonei, kai atitinkama valstybė narė išduoda leidimus veiklai ir dukterinei įmonei, ir kredito įstaigai bei atlieka jų priežiūrą, o dukterinę įmonę apima kredito įstaigai, kuri yra patronuojanti įmonė, taikoma konsoliduota priežiūra, ir kai įvykdytos visos toliau nurodytos sąlygos, tam, kad būtų užtikrinta, jog nuosavos lėšos atitinkamai paskirstytos tarp patronuojančios įmonės ir dukterinių įmonių:

- a) šiuo metu nėra ir nenumatoma esminių praktinių ar teisinių kliūčių jos patronuojančiai įmonei greitai pervesti nuosavas lėšas ar padengti įsipareigojimus;
- b) arba patronuojanti įmonė įrodo kompetentingai institucijai, kad rizikos ribojimo požiūriu ji tinkamai valdo dukterinę įmonę ir, kompetentingos institucijos sutikimu, yra pareiškusi, kad užtikrina dukterinės įmonės įsipareigojimų įvykdymą, arba dukterinės įmonės rizika nėra svarbi;
- c) patronuojančios įmonės rizikos įvertinimo, nustatymo ir kontrolės procedūros apima dukterinę įmonę; ir
- d) patronuojanti įmonė turi daugiau kaip 50 % balsavimo teisių pagal dukterinėje įmonėje turimų akcijų skaičių ir (arba) turi teisę skirti arba nušalinti daugumą dukterinės įmonės, apibūdintos 11 straipsnyje, valdymo organo narių.

2. Valstybės narės gali pasinaudoti šio straipsnio 1 dalyje numatyta galimybe, kai patronuojanti įmonė yra finansų kontroliuojančioji (holdingo) bendrovė, įsteigta toje pačioje valstybėje narėje kaip kredito įstaiga, su sąlyga, kad jai būtų taikoma tokia pati priežiūra kaip kredito įstaigoms, o ypač, kad ji laikytųsi 71 straipsnio 1 dalyje nurodytų standartų.

3. Valstybės narės gali netaikyti 68 straipsnio 1 dalies patronuojančiai kredito įstaigai valstybėje narėje, kai atitinkama valstybė narė išduoda tai kredito įstaigai leidimą veiklai bei atlieka jos priežiūrą ir jai taikoma konsoliduota priežiūra, ir kai įvykdomos abi šios sąlygos, tam, kad būtų užtikrinta, jog nuosavos lėšos būtų tinkamai paskirstytos tarp patronuojančios įmonės ir dukterinių įmonių:

- a) tuo metu nėra ir nenumatoma esminių praktinių ar teisinių kliūčių patronuojančiai kredito įstaigai valstybėje narėje greitai pervesti nuosavas lėšas ar padengti įsipareigojimus; ir
- b) konsoliduotai priežiūrai reikalingos rizikos įvertinimo, nustatymo ir kontrolės procedūros apima patronuojančią kredito įstaigą valstybėje narėje;

Kompetentinga institucija, kuri pasinaudoja šios dalies nuostatomis, informuoja visų kitų valstybių narių kompetentingas institucijas.

4. Nepažeisdamos 144 straipsnio bendrų normų, valstybių narių, kurios naudojasi 3 dalyje įtvirtinta teise, kompetentingos institucijos viešai skelbia 144 straipsnyje išdėstyta tvarka šią informaciją:

- a) kriterijus, pagal kuriuos ji nustato, ar tuo metu nėra ir nenumatoma esminių, praktinių ar teisinių kliūčių greitai pervesti nuosavas lėšas ar padengti įsipareigojimus;
- b) patronuojančių kredito įstaigų, kurios gauna naudos iš 3 dalyje įtvirtintos teisės panaudojimo, ir tokių kredito įstaigų, turinčių dukterinių įmonių trečiojoje šalyje, skaičių; ir
- c) apibendrintai, valstybei narei:
  - i) patronuojančios kredito įstaigos valstybėje narėje, kuri gauna naudos iš 3 dalyje įtvirtintos teisės panaudojimo, nuosavų lėšų,

▼B

turimų dukterinėse įmonėse trečiojoje šalyje, bendrą konsoliduotą sumą;

- ii) dukterinėse įmonėse trečiojoje šalyje turimų nuosavų lėšų procentinę dalį nuo patronuojančių kredito įstaigų valstybėje narėje, kurios gauna naudos iš 3 dalyje įtvirtintos teisės panaudojimo, bendrą konsoliduotų nuosavų lėšų; ir
- iii) dukterinėse įmonėse trečiojoje šalyje turimų nuosavų lėšų procentinę dalį nuo patronuojančių kredito įstaigų valstybėje narėje, kurios gauna naudos iš 3 dalyje įtvirtintos teisės panaudojimo, bendrą konsoliduotų minimalių nuosavų lėšų, kurių reikalaujama pagal 75 straipsnį.

70 straipsnis

1. Priklausomai nuo šio straipsnio 2–4 dalių nuostatų, kompetentingos institucijos konkrečiu atveju gali leisti patronuojančioms kredito įstaigoms įtraukti į savo reikalavimo pagal 68 straipsnio 1 dalį apskaičiavimą tas dukterines įmones, kurios atitinka 69 straipsnio 1 dalies c ir d punktų sąlygas, ir kurių esminės pozicijos ar esminiai įsipareigojimai yra susiję su ta patronuojančia kredito įstaiga.

2. 1 dalyje numatyti veiksmai gali būti leidžiami tik tada, kai patronuojanti kredito įstaiga kompetentingoms institucijoms visiškai įrodo aplinkybes ir priemones, įskaitant teisinės priemones, dėl kurių šiuo metu nėra ir nenumatoma esminių praktinių ar teisinių kliūčių dukterinėms įmonėms greitai pervesti nuosavas lėšas ar padengti įsipareigojimus patronuojančiai įmonei, kai ateina jų padengimo terminas.

3. Jeigu kompetentinga institucija naudojasi 1 dalyje įtvirtinta teise, tuomet ji nuolat, mažiausiai kartą per metus, informuoja kitų valstybių narių kompetentingas institucijas apie 1 dalies taikymą, taip pat apie aplinkybes ir priemones pagal 2 dalį. Jeigu dukterinė įmonė yra trečiojoje šalyje, kompetentingos institucijos tokiu pačiu būdu informuoja ir šios trečiosios šalies kompetentingas institucijas.

4. Nepažeisdamos 144 straipsnio bendrų normų, kompetentingos institucijos, kurios naudojasi 1 dalyje įtvirtinta teise, viešai skelbia 144 straipsnyje nurodyta tvarka šią informaciją:

- a) kriterijus, pagal kuriuos ji nustato, ar tuo metu nėra ir nenumatoma esminių, praktinių ar teisinių kliūčių greitai pervesti nuosavas lėšas ar padengti įsipareigojimus;
- b) patronuojančių kredito įstaigų, kurios gauna naudos iš 1 dalyje įtvirtintos teisės panaudojimo, ir tokių kredito įstaigų, turinčių dukterinių įmonių trečiojoje šalyje, skaičių; ir
- c) apibendrintai valstybei narei:
  - i) patronuojančių kredito įstaigų, kurios gauna naudos iš 1 dalyje įtvirtintos teisės panaudojimo, nuosavų lėšų, turimų dukterinėse įmonėse trečiojoje šalyje, bendrą sumą;
  - ii) dukterinėse įmonėse trečiojoje šalyje turimų nuosavų lėšų procentinę dalį nuo patronuojančių kredito įstaigų, kurios gauna naudos iš 1 dalyje įtvirtintos teisės panaudojimo, bendrą nuosavų lėšų; ir
  - iii) dukterinėse įmonėse trečiojoje šalyje turimų nuosavų lėšų procentinę dalį nuo patronuojančių kredito įstaigų, kurios gauna naudos iš 1 dalyje įtvirtintos teisės panaudojimo, bendrą minimalių nuosavų lėšų, kurų reikalaujama pagal 75 straipsnį.

71 straipsnis

1. Nepažeisdamos 68–70 straipsnių, patronuojančios kredito įstaigos valstybėje narėje laikosi 75, 120, 123 straipsniuose ir 5 skirsnyje numatytų įpareigojimų tiek ir tokiu būdu, kaip nurodyta 133 straipsnyje, pagal savo konsoliduotą finansinę padėtį.

2. Nepažeisdamos 68–70 straipsnių, kredito įstaigos, kurias kontroliuoja patronuojanti finansų kontroliuojančioji (holdingo) bendrovė valstybėje narėje, laikosi 75, 120, 123 straipsniuose ir 5 skirsnyje numatytų įpareigojimų tiek ir tokiu būdu, kaip nurodyta 133 straipsnyje, pagal tos finansų kontroliuojančiosios (holdingo) bendrovės konsoliduotą finansinę padėtį.

Kai patronuojanti finansų kontroliuojančioji (holdingo) bendrovė valstybėje narėje kontroliuoja daugiau kaip vieną kredito įstaigą, pirmoji pastraipa taikoma tik tokiai kredito įstaigai, kuriai konsoliduota priežiūra taikoma pagal 125 ir 126 straipsnius.

72 straipsnis

1. ES patronuojančios kredito įstaigos turi vykdyti 5 skyriuje numatytus įpareigojimus, remdamosi savo konsoliduota finansine padėtimi.

ES patronuojančių kredito įstaigų pagrindinės dukterinės įmonės turi pateikti XII priedo 1 dalies 5 punkte nurodytą informaciją atskirai arba iš dalies konsoliduotai.

2. ES patronuojančios finansų kontroliuojančiosios (holdingo) bendrovės kontroliuojamos kredito įstaigos turi vykdyti 5 skyriuje numatytus įpareigojimus, remdamosi tos finansų kontroliuojančiosios (holdingo) bendrovės konsoliduota finansine būkle.

ES patronuojančių finansų kontroliuojančiųjų (holdingo) bendrovių pagrindinės dukterinės įmonės turi atskleisti XII priedo 1 dalies 5 punkte nurodytą informaciją atskirai arba iš dalies konsoliduotai.

3. Kompetentingos institucijos, atsakingos už konsoliduotą priežiūrą pagal 125 ir 126 straipsnius, gali nuspręsti visai ar iš dalies netaikyti 1 ir 2 dalių kredito įstaigoms, kurios įtrauktos į panašią atskleidžiamą informaciją, kurią konsoliduotai teikia trečiojoje šalyje esanti patronuojanti įmonė.

73 straipsnis

1. Valstybės narės arba kompetentingos institucijos, atsakingos už pagal 125 ir 126 straipsnius konsoliduotai atliekamą priežiūrą, gali nuspręsti, kad kredito ar finansų įstaigai arba papildomas paslaugas teikiančiai įmonei, kuri yra dukterinė įmonė arba kurioje kita bendrovė dalyvauja valdant kapitalą, konsoliduota priežiūra gali būti nevykdoma šiais atvejais:

- a) kai atitinkama įmonė yra trečiojoje šalyje, kurioje esama įstatyminių kliūčių reikalingai informacijai perduoti;
- b) kai, kompetentingų institucijų nuomone, atitinkama įmonė nėra svarbi tik kredito įstaigų priežiūros atžvilgiu ir bet kuriuo atveju – jeigu atitinkamos įmonės bendras balansas mažesnis už vieną iš šių dviejų dydžių:
  - i) 10 mln. EUR; arba
  - ii) 1 % bendro patronuojančios įmonės arba įmonės, dalyvaujančios valdant jos kapitalą, balanso.
- c) kai, už konsoliduotą priežiūrą atsakingų kompetentingų institucijų nuomone, atitinkamos įmonės finansinės padėties konsolidavimas

▼B

būtų netinkamas arba klaidinantis, atsižvelgiant į kredito įstaigų priežiūros tikslus.

Jeigu pirmos pastraipos b punkte nurodytais atvejais kelios įmonės atitinka anksčiau išvardytus kriterijus, joms konsoliduota priežiūra vis dėlto taikoma tuo atveju, kai kartu paėmus įmonės yra svarbios, siekiant konkrečių tikslų.

2. Kompetentingos institucijos turi reikalauti, kad dukterinės kredito įstaigos iš dalies konsoliduotai taikytų 75, 120 bei 123 straipsniuose ir 5 skirsnyje nurodytus reikalavimus, jeigu tos kredito įstaigos arba patronuojanti įmonė, kai ji yra finansų kontroliuojančioji (holdingo) bendrovė, turi kredito įstaigą arba finansų įstaigą, arba turto valdymo bendrovę, kaip nurodyta Direktyvos 2002/87/EB 2 straipsnio 5 dalyje, kaip dukterinę įmonę trečiojoje šalyje, arba dalyvauja valdant tokios įmonės kapitalo.

3. Kompetentingos institucijos turi reikalauti, kad patronuojančios ir dukterinės įmonės pagal šią direktyvą konsoliduotai arba iš dalies konsoliduotai vykdytų 22 straipsnyje nurodytus įpareigojimus, kad užtikrintų, jog jų priemonės, procesai ir mechanizmai būtų vieningi ir tinkamai integruoti ir kad būtų galima pateikti bet kokius su priežiūra susijusius duomenis ir informaciją.

2 poskirsnis

Reikalavimų apskaičiavimas

74 straipsnis

1. Išskyrus atvejus, kai numatyta kitaip, turto ir nebalansinių straipsnių vertinimas atliekamas pagal apskaitos sistemą, kuri kredito įstaigai taikoma pagal Reglamentą (EB) Nr. 1606/2002 ir Direktyvą 86/635/EEB.

2. Nepažeidžiant 68–72 straipsniuose nurodytų reikalavimų, apskaičiavimai, skirti patikrinti, ar kredito įstaigos vykdo 75 straipsnyje numatytus įpareigojimus, atliekami ne rečiau kaip du kartus per metus.

Kredito įstaigos praneša rezultatus ir bet kokius reikalaujamus duomenų komponentus kompetentingoms institucijoms.

3 poskirsnis

Minimalus nuosavų lėšų lygis

75 straipsnis

Nepažeisdamos 136 straipsnio, valstybės narės reikalauja, kad kredito įstaigos turėtų nuosavų lėšų, kurios visuomet viršytų arba būtų lygios šių kapitalo poreikių sumai:

- a) kredito rizikai ir gautinų sumų sumažėjimo rizikai visos jų veiklos atžvilgiu, išskyrus jų prekybos knygoje apskaitomą veiklą ir nelikvidų turta, jei šios pozicijos atimamos iš nuosavų lėšų pagal Direktyvos 2006/49/EB 13 straipsnio 2 dalies d punktą, taikomi 8 % nuo visų jų pagal riziką įvertintų pozicijų sumų, apskaičiuotų pagal 3 skirsnį;
- b) jų prekybos knygoje apskaitomos veiklos atžvilgiu pozicijos rizikai, atsiskaitymų ir sandorio šalies rizikai ir tiek, kiek leidžiama viršyti 111–117 straipsniuose numatytas ribas, didelėms pozicijoms, viršijančioms tokias ribas, taikomas Direktyvos 2006/49/EB 18 straipsnyje ir tos direktyvos V skyriaus 4 skirsnyje nustatytas kapitalo poreikis;

▼B

- c) visos jų veiklos atžvilgiu užsienio valiutos kurso rizikai ir prekių rizikai taikomas Direktyvos 2006/.../EB * 18 straipsnyje nustatytas kapitalo poreikis; ir
- d) visos jų veiklos atžvilgiu operacinei rizikai taikomas 4 skirsnyje nustatytas kapitalo poreikis.

3 skirsnis

Minimalus nuosavų lėšų poreikis kredito rizikai padengti*76 straipsnis*

Kredito įstaigos, norėdamos apskaičiuoti savo pagal riziką įvertintas pozicijas, kaip numatyta 75 straipsnio a punkte, taiko arba 78–83 straipsniuose numatytą standartizuotą metodą, arba 84–89 straipsniuose numatytą vidaus reitingais pagrįstą vertinimo metodą, jeigu, vadovaujantis 84 straipsniu, kompetentingos institucijos leidžia jį taikyti.

77 straipsnis

Šiame skirsnyje terminas „pozicija“ reiškia turto arba nebalansinį straipsnį.

1 poskirsnis

Standartizuotas metodas*78 straipsnis*

1. Vadovaujantis šio straipsnio 2 dalimi, turto straipsnio pozicijos vertė yra jo balansinė vertė, o II priede nurodyto nebalansinio straipsnio pozicijos vertė bus lygi atitinkamai jos vertės procentinei daliai: 100 %, jei tai didelės rizikos straipsnis, 50 %, jei vidutinės rizikos straipsnis, 20 %, jei vidutinės arba mažos rizikos straipsnis, 0 %, jei mažos rizikos straipsnis. Pirmame šios dalies sakinyje paminėti nebalansiniai straipsniai priskiriami II priede nurodytoms rizikos kategorijoms. Jeigu kredito įstaiga taiko VIII priedo 3 dalyje nurodytą išsamųjį finansinės užtikrinimo priemonės metodą, o pozicijos – vertybiniai popieriai ar biržos prekės, parduotos, pateiktos ar paskolintos pagal atpirkimo sandorį ar pagal vertybinių popierių arba biržos prekių skolinimo ar skolinimosi sandorį, ir garantinės įmokos skolinimo sandorius, pozicijos vertė padidinama atitinkama nepastovumo korekcija, taikytina vertybiniams popieriams ar prekėms, kaip numatyta VIII priedo 3 dalies 34–59 punktuose.

2. IV priede nurodytos išvestinės finansinės priemonės pozicijos vertė nustatoma pagal III priedą, atsižvelgiant į novacijos sutarčių ir kitų užskaitos sutarčių poveikį, kaip numatyta III priede. Atpirkimo, vertybinių popierių arba biržos prekių skolinimo arba skolinimosi, ilgalaikių atsiskaitymo sandorių ir garantinės įmokos skolinimo sandorių pozicijos vertė gali būti nustatoma arba pagal III priedą, arba pagal VIII priedą.

3. Jei pozicijai taikomas tiesioginis kredito užtikrinimas, pozicijos vertė gali būti pakoreguota pagal 3 poskirsnį.

4. Nepaisant 2 dalies, kompetentingų institucijų apskaičiuotų neužtikrintų kredito rizikos pozicijų su pagrindine sandorio šalimi vertė nustatoma pagal III priedo 2 dalies 6 punktą, jei pagrindinės sandorio šalies kredito rizika, kylanti dėl visų jos sandorių dalyvių, kiekvieną dieną visiškai užtikrinta.

▼B*79 straipsnis*

1. Kiekviena pozicija priskiriama vienai iš šių pozicijų klasių:
    - a) pretenzijos ar galimos pretenzijos centrinei valdžiai ar centriniams bankams;
    - b) pretenzijos ar galimos pretenzijos regioninėms ar vietos valdžios institucijoms;
    - c) pretenzijos ar galimos pretenzijos administraciniams vienetams ir pelno nesiekiančioms organizacijoms;
    - d) pretenzijos ar galimos pretenzijos daugiašaliams plėtros bankams;
    - e) pretenzijos ar galimos pretenzijos tarptautinėms organizacijoms;
    - f) pretenzijos ar galimos pretenzijos institucijoms;
    - g) pretenzijos ar galimos pretenzijos įmonėms;
    - h) mažmeninės pretenzijos ar galimos mažmeninės pretenzijos;
    - i) pretenzijos ar galimos pretenzijos, užtikrintos nekilnojamuoju turtu;
    - j) pradelstos pozicijos;
    - k) reguliuojamos didelės rizikos kategorijoms priklausantys straipsniai;
    - l) pretenzijos padengtų obligacijų forma;
    - m) pakeitimo vertybiniais popieriais pozicijos;
    - n) trumpalaikės pretenzijos institucijoms ir įmonėms;
    - o) pretenzijos kolektyvinio investavimo subjektų (KIS) forma; arba
    - p) kiti punktai.
  2. Kad būtų galima priskirti poziciją mažmeninių pozicijų klasei, kuri paminėta 1 dalies h punkte, ji turi atitikti šias sąlygas:
    - a) pozicija turi būti arba atskiram asmeniui ar asmenims, arba mažai ar vidutinio dydžio įmonei;
    - b) pozicija turi būti viena iš daugelio pozicijų, turinčių panašias savybes, kad su šiuo skolinimu susijusi rizika būtų žymiai mažesnė; ir
    - c) visa suma, kurią įsipareigojantysis klientas ar grupė susijusių klientų skolingi kredito įstaigai, patronuojančioms įmonėms ir jų dukterinėms įmonėms, įskaitant bet kokią pradelstą poziciją, bet neįskaitant pretenzijų arba galimų pretenzijų, užtikrintų gyvenamosios paskirties nekilnojamuoju turtu, negali, kredito įstaigos žiniai, viršyti 1 mln. EUR. Kredito įstaiga privalo imtis reikiamų veiksmų, kad gautų šias žinias.
- Vertybinių popierių negalima priskirti mažmeninių pozicijų klasei.
3. Minimalių mažmeninio lizingo (finansinės nuomos) įmokų dabartinę vertę galima priskirti mažmeninių pozicijų klasei.

80 straipsnis

1. Norint apskaičiuoti pagal riziką įvertintų pozicijų sumas, rizikos koeficientai turi būti taikomi visoms pozicijoms, jeigu jos neatimamos iš nuosavų lėšų, vadovaujantis VI priedo 1 dalies nuostatomis. Rizikos koeficientų taikymas priklauso nuo pozicijos klasės, kuriai pozicija priskiriama, ir nuo jos kredito kokybės tiek, kiek nurodyta VI priedo 1 dalyje. Kredito kokybę galima nustatyti, remiantis išorinės kredito rizikos vertinimo institucijų (ECAI) suteiktais kredito rizikos vertinimais, vadovaujantis 81–83 straipsnių nuostatomis arba eksporto kredito agentūrų suteiktais kredito rizikos vertinimais, kaip nurodyta VI priedo 1 dalyje.

▼B

2. Norint taikyti šio straipsnio 1 dalyje nurodytą rizikos koeficientą, pozicijos vertė dauginama iš rizikos koeficiento, kuris nustatytas ar apibūdintas šiame poskirsnyje.

3. Norint apskaičiuoti pagal riziką įvertintų pozicijų sumas institucijų pozicijoms, valstybės narės nusprendžia, ar taikyti metodą, pagrįstą centrinės valdžios, kurios jurisdikcijoje įsteigta ši institucija, kredito kokybe, ar metodą, pagrįstą pačios institucijos kredito kokybe, vadovaujantis VI priedu.

4. Nepažeidžiant šio straipsnio 1 dalies, jei pozicijai taikomas kredito užtikrinimas, tai pozicijai taikomas rizikos koeficientas gali būti pako-reguotas pagal 3 poskirsnį.

5. Pagal riziką įvertintų pozicijų sumos pakeitimo vertybiniais po-pie-riais pozicijoms apskaičiuojamos pagal 4 poskirsnį.

6. Pozicijoms, kurių pagal riziką įvertintų pozicijų sumų apskaičia-vimas šiame poskirsnyje nenumatytas kitaip, taikomas 100 % rizikos koeficientas.

7. Kompetentingos institucijos gali – išskyrus pozicijas, priskiriamas 57 straipsnio a–h punktams – netaikyti šio straipsnio 1 dalies reikala-vimų kredito įstaigos pozicijoms sandorio šaliai, kuri yra jos patronuo-janti įmonė, dukterinė įmonė ar jos patronuojančios įmonės dukterinė įmonė, arba pagal Direktyvos 83/349/EEB 12 straipsnio 1 dalį aprašytu būdu su ja susijusi įmonė, jei laikomasi šių sąlygų:

- a) sandorio šalis yra institucija ar finansų kontroliuojančioji (holdingo) bendrovė, finansų įstaiga, turto valdymo bendrovė ar pagalbines paslaugas teikianti įmonė, kurioms taikomi atitinkami riziką ribo-jantys reikalavimai;
- b) sandorio šalis įtraukta į tą patį pilną konsolidavimą, kaip ir kredito įstaiga;
- c) sandorio šaliai taikomos tokios pačios rizikos vertinimo, apskaičia-vimo ir kontrolės procedūros, kaip ir kredito įstaigai;
- d) sandorio šalis įsteigta toje pačioje valstybėje narėje kaip ir kredito įstaiga; ir
- e) šiuo metu nėra ir nenumatoma esminių praktinių ar teisinių kliūčių sandorio šaliai skubiai pervesti nuosavas lėšas ar įvykdyti išipareijo-jimus kredito įstaigai.

Tokiu atveju priskiriamas 0 % rizikos koeficientas.

8. Kompetentingos institucijos gali – išskyrus išipareigojimų pozi-cijas, priskiriamas 57 straipsnio a–h punktams – netaikyti šio straipsnio 1 dalies reikalavimų kredito įstaigos pozicijoms sandorio šaliai, kuri yra tos pačios kaip ir skolinančioji kredito įstaiga institucinės užtikrinimo sistemos narė, jei laikomasi šių sąlygų:

- a) 7 dalies a, d ir e punktuose išdėstytų reikalavimų;
- b) jei kredito įstaiga ir sandorio šalis sudarė sutartį ar atliko kitus teisiškai įpareigojančius veiksmus, kurie apsaugo šias institucijas ir ypač užtikrina jų likvidumą bei mokumą siekiant išvengti bankroto tuo atveju, jei tai tampa būtina (toliau minima kaip institucinė užtik-rinimo sistema);
- c) šie veiksmai užtikrina, kad institucinė užtikrinimo sistema pagal savo išipareigojimus suteiktų reikiamą paramą savo disponuojamomis lėšomis;
- d) institucinė užtikrinimo sistema naudojasi tinkamomis ir vienodai nustatytomis rizikos kontrolės ir klasifikavimo sistemomis (jos visap-usiškai atskleidžia atskirų sistemos narių rizikos padėtį ir visą insti-tucinę užtikrinimo sistemą) ir atitinkamomis įtakos panaudojimo galimybėmis; remiantis VII priedo 4 dalies 44 punktu, šios sistemos tinkamai stebi išipareigojimų neįvykdymą;

▼B

- e) institucinės užtikrinimo sistemos nustatoma rizika perduodama atskiriems tos sistemos nariams;
- f) institucinėje užtikrinimo sistemoje numatyta kartą per metus sudaryti ir skelbti konsoliduotą pranešimą, kuris apima visos institucinės užtikrinimo sistemos balansą, pelno (nuostolio) ataskaitą, pranešimą apie padėtį ir pranešimą apie riziką arba pranešimą, kuris apima visos institucinės užtikrinimo sistemos apibendrintą balansą, apibendrintą pelno (nuostolio) ataskaitą, pranešimą apie padėtį ir pranešimą apie riziką;
- g) jei institucinės užtikrinimo sistemos nariai nori išeiti iš sistemos, jie privalo išpėti apie tai mažiausiai prieš 24 mėnesius;
- h) pašalinamas pakartotinis elementų, kurie taikomi apskaičiuojant nuosavas lėšas, naudojimas („daugybinius panaudojimas“) ir bet koks netinkamas nuosavų lėšų sudarymas tarp institucinės užtikrinimo sistemos narių;
- i) institucinės užtikrinimo sistemos dauguma narių yra panašia veiklos kryptimi veikiančios kredito įstaigos; ir
- j) sistemų, paminėtų d punkte, tinkamumą tvirtina atitinkamos kompetentingos institucijos, kurios taip pat vykdo šių sistemų reguliarią priežiūrą;

Tokiu atveju priskiriamas 0 % rizikos koeficientas.

81 straipsnis

1. Išorinis kredito rizikos vertinimas gali būti naudojamas, norint nustatyti rizikos koeficientą pozicijai pagal 80 straipsnį tik tuomet, jei kompetentingos institucijos pripažįsta šį kredito rizikos vertinimą suteikusių ECAI (toliau taikant šį poskirsnį – reikalavimus atitinkanti ECAI).
2. Kompetentingos institucijos pripažįsta ECAI atitinkančia reikalavimus 80 straipsnyje numatytiems užduotims atlikti tik tuomet, jei jos mano, kad šios institucijos vertinimo metodika atitinka objektyvumo, nepriklausomumo, nuolatinės peržiūros ir skaidrumo reikalavimus ir kad gaunami kredito rizikos vertinimai atitinka patikimumo ir skaidrumo reikalavimus. Siekdamos šių tikslų kompetentingos institucijos atsižvelgia į VI priedo 2 dalyje numatytiems techninius kriterijus.
3. Jei vienos valstybės narės kompetentingos institucijos pripažino ECAI atitinkančia reikalavimus, kitos valstybės narės kompetentingos institucijos gali pripažinti šią ECAI atitinkančia reikalavimus ir pačios neatlikdamos įvertinimo.
4. Kompetentingos institucijos viešai skelbia ECAI pripažinimo proceso išaiškinimą ir atitinkančių reikalavimus ECAI sąrašą.

82 straipsnis

1. Kompetentingos institucijos, atsižvelgdamos į VI priedo 2 dalyje nurodytus techninius kriterijus, nusprendžia, kokiems šio priedo 1 dalyje numatytiems kredito kokybės žingsniams priskirti reikalavimus atitinkančios ECAI atitinkamus kredito rizikos vertinimus. Tokie sprendimai turi būti objektyvūs ir nuoseklūs.
2. Kai vienos valstybės narės kompetentingos institucijos jau priėmė sprendimą pagal šio straipsnio 1 dalį, kitų valstybių narių kompetentingos institucijos gali pripažinti tą sprendimą, pačios nevykdydamos sprendimo priėmimo proceso.

▼B*83 straipsnis*

1. ECAI kredito rizikos vertinimai, skirti kredito įstaigos pagal riziką įvertintų pozicijų sumų apskaičiavimui, turi būti naudojami nuosekliai ir laikantis VI priedo 3 dalies nuostatų. Kredito rizikos vertinimų negalima naudoti pasirinktinai.
2. Kredito įstaigos naudoja užsakytus kredito rizikos vertinimus. Tačiau, leidus atitinkamai kompetentingai institucijai, jos gali naudoti ir neužsakytus kredito rizikos vertinimus.

2 poskirsnis

Vidaus reitingais pagrįstas metodas*84 straipsnis*

1. Vadovaudamasi šiuo poskirsnio kompetentingos institucijos gali leisti kredito įstaigoms apskaičiuoti savo pagal riziką įvertintas pozicijų sumas, taikant vidaus reitingais pagrįstą metodą („IRB metodą“). Kiekviena kredito įstaiga turi gauti aiškų leidimą.
2. Leidimas duodamas tik tuomet, jei kompetentinga institucija mano, kad kredito įstaigos kredito rizikos pozicijų valdymo ir reitingų sistemos yra patikimos ir nuosekliai įgyvendintos, o ypač, kad jos atitinka šiuos standartus, kaip numatyta VII priedo 4 dalyje:
  - a) kredito įstaigos reitingų sistemos reikšmingai įvertina išsipareigojančiojo asmens ir sandorio ypatybes, prasmingai diferencijuoja riziką, pateikia tikslus ir nuoseklius kiekybinius rizikos įverčius;
  - b) vidaus reitingai bei išsipareigojimų neįvykdymo ir nuostolio įverčiai, naudojami kapitalo poreikio apskaičiavimui, taip pat susijusios sistemos ir procesai vaidina esminį vaidmenį kredito įstaigoje valdant riziką ir priimant sprendimus, tvirtinant kreditus, paskirstant kapitalą viduje ir valdant įstaigą;
  - c) kredito įstaiga turi kredito rizikos kontrolės padalinį, atsakingą už jos reitingų sistemas, kuris yra pakankamai nepriklausomas ir jam nedaro netinkama įtaka;
  - d) kredito įstaiga renka ir kaupia visus svarbius duomenis tam, kad veiksmingai palaikytų savo kredito rizikos vertinimo ir valdymo procesą; ir
  - e) kredito įstaiga dokumentais patvirtina savo reitingų sistemas, jų struktūros loginį pagrindą ir vertina jų patikimumą.

Jei ES patronuojanti kredito įstaiga ir jos dukterinės įmonės arba ES patronuojanti finansų kontroliuojančioji (holdingo) bendrovė ir jos dukterinės įmonės vieningai taiko IRB metodą, tai kompetentingos institucijos gali leisti patronuojančiai įstaigai ir jos dukterinėms įmonėms kartu atitikti VII priedo 4 dalyje nurodytus minimalius reikalavimus.

3. Kredito įstaiga, teikdama prašymą naudoti IRB metodą, turi parodyti, kad vertindama atitinkamų pozicijų klases pagal IRB metodą, ji naudojo tokias reitingų sistemas, kurios didžiąja dalimi atitiko minimalius VII priedo 4 dalyje numatytus reikalavimus, vidiniam rizikos vertinimui ir valdymui ne mažiau kaip trejus metus iki tol, kol jai buvo suteikta teisė naudoti IRB metodą.
4. Kredito įstaiga, teikdama prašymą naudoti savus nuostolio išsipareigojimų neįvykdymo atveju (LGD) įverčius ir (arba) konvertavimo veiksnius, turi parodyti, kad ji, vertindama ir naudodama savus LGD įverčius ir (arba) konvertavimo veiksnius, laikėsi didžiosios dalies VII priedo 4 dalyje numatytų minimalių reikalavimų, keliamų saviems tų parametru įverčiams, ne mažiau kaip trejus metus iki tol, kol jai buvo

▼B

suteikta teisė naudoti savus LGD įverčius ir (arba) konvertavimo veiksnius.

5. Jeigu kredito įstaiga nustoja laikytis šiame poskirsnyje nurodytų reikalavimų, ji turi arba pateikti kompetentingai institucijai planą, kada vėl pradės vykdyti reikalavimus, arba parodyti, kad reikalavimų nevykdymo poveikis yra nereikšmingas.

6. Jeigu ES patronuojanti kredito įstaiga ir jos dukterinės įmonės arba ES patronuojanti finansų kontroliuojančioji (holdingo) bendrovė ir jos dukterinės įmonės ketina taikyti IRB metodą, įvairių juridinių asmenų kompetentingos institucijos turi glaudžiai bendradarbiauti, kaip numatyta 129–132 straipsniuose.

85 straipsnis

1. Nepažeisdamos 89 straipsnio kredito įstaigos ir bet kuri patronuojanti įmonė ir jos dukterinės įmonės IRB metodą turi įgyvendinti visoms pozicijoms.

Gavus kompetentingų institucijų patvirtinimą, IRB metodą galima nuosekliai įgyvendinti įvairioms 86 straipsnyje nurodytoms pozicijų klasėms tame pačiame verslo padalinyje, įvairiuose tos pačios grupės verslo padaliniuose arba savų LGD įverčių ir (arba) konvertavimo veiksnių rizikos koeficientų skaičiavimui įmonių, institucijų, centrinės valdžios ir centrinių bankų pozicijoms.

Vertinant 86 straipsnio 1 dalies d punkte minimą mažmeninių pozicijų klasę, IRB galima nuosekliai įgyvendinti pozicijų kategorijoms, kurioms taikomos skirtingos koreliacijos, nurodytos VII priedo 1 dalies 10–13 punktuose.

2. Šio straipsnio 1 dalyje numatytas įgyvendinimas turi būti atliekamas per priimtina laikotarpį, kuris turi būti suderintas su kompetentingomis institucijomis. Įgyvendinimas turi būti vykdomas pagal griežtas kompetentingų institucijų nustatytas sąlygas. Šios sąlygos turi užtikrinti, kad šio straipsnio 1 dalyje numatytas lankstumas nebūtų naudojamas pasirinktinai, siekiant sumažinti minimalų kapitalo poreikį toms pozicijų klasėms ar verslo padaliniams, kuriems dar tik bus taikomas IRB metodas, ar naudojant savus LGD įverčius ir (arba) konvertavimo veiksnius.

3. Kredito įstaigos, taikydamos IRB metodą bet kuriai pozicijos klasei, IRB metodą tuo pat metu taip pat turi taikyti ir nuosavybės vertybinių popierių pozicijų klasei.

4. Atsižvelgdamos į šio straipsnio 1–3 dalis ir 89 straipsnį, kredito įstaigos, pagal 84 straipsnį gavusios leidimą naudoti IRB metodą, negali grįžti prie pirmame poskirsnyje nurodyto pagal riziką įvertintų pozicijų sumų apskaičiavimo, išskyrus atvejus, kai to reikia dėl akivaizdžios rimtos priežasties ir gavus kompetentingų institucijų leidimą.

5. Atsižvelgdamos į šio straipsnio 1 ir 2 dalis bei 89 straipsnį, kredito įstaigos, pagal 87 straipsnio 9 dalį gavusios leidimą naudoti savus LGD įverčius ir konvertavimo veiksnius, negali grįžti prie 87 straipsnio 8 dalyje nurodytų LGD įverčių ir konvertavimo veiksnių naudojimo, išskyrus atvejus, kai to reikia dėl akivaizdžios rimtos priežasties ir gavus kompetentingų institucijų leidimą.

86 straipsnis

1. Kiekviena pozicija priskiriama vienai iš šių pozicijų klasių:

- a) pretenzijos ar galimos pretenzijos centrinei valdžiai ar centriniams bankams;
- b) pretenzijos ar galimos pretenzijos institucijoms;

▼B

- c) pretenzijos ar galimos pretenzijos įmonėms;
  - d) mažmeninės pretenzijos ar galimos mažmeninės pretenzijos;
  - e) nuosavybės vertybinių popierių pretenzijos;
  - f) pakeitimo vertybiniais popieriais pozicijos; arba
  - g) kitas ne kreditinių įsipareigojimų turtas.
2. Šios pozicijos turi būti laikomos centrinės valdžios ir centrinių bankų pozicijomis:
- a) regioninės valdžios ir vietos valdžios pozicijos arba valstybinio sektoriaus subjektų pozicijos, kurios pagal 1 poskirsnį priskiriamos prie centrinės valdžios pozicijų; ir
  - b) daugiašalių plėtros bankų ir tarptautinių organizacijų pozicijos, kurių rizikos koeficientas pagal 1 poskirsnį yra 0 %.
3. Šios pozicijos laikomos institucijų pozicijomis:
- a) regioninės valdžios ir vietos valdžios pozicijos, kurios pagal 1 poskirsnį nepriskiriamos prie centrinės valdžios pozicijų;
  - b) valstybinio sektoriaus subjektų pozicijos, kurios pagal 1 poskirsnį priskiriamos prie institucijų pozicijų; ir
  - c) daugiašalių plėtros bankų pozicijos, kurių rizikos koeficientas pagal 1 poskirsnį nėra 0 %.
4. Tam, kad būtų galima priskirti pozicijas mažmeninių pozicijų klasei, kuri paminėta 1 dalies d punkte, jos turi atitikti šiuos kriterijus:
- a) jos turi būti arba atskiram asmeniui ar asmenims, arba mažai ar vidutinio dydžio įmonei, su sąlyga, kad pastaruoju atveju visa suma, kurią įsipareigojantysis klientas ar grupė susijusių klientų skolingi kredito įstaigai ir patronuojančioms įmonėms ir jos dukterinėms įmonėms, įskaitant bet kokią pradelstą poziciją, bet neįskaitant reikalavimų arba galimų reikalavimų, užtikrintų įkeistu nekilnojamoju gyvenamosios paskirties turtu, neturi viršyti 1 mln. EUR, remiantis kredito įstaigos, kuri turėjo imtis reikiamų veiksmų tai patvirtinti, turima informacija;
  - b) kredito įstaiga, valdydama savo riziką, šias pozicijas vertina nuosekliai ir vienodai;
  - c) jos nevaldomos taip individualiai, kaip tai daroma su pozicijomis, priklausančiomis įmonių pozicijų klasei; ir
  - d) kiekviena iš jų yra viena iš daugelio panašiai valdomų pozicijų.
- Minimalių mažmeninio lizingo (finansinės nuomos) įmokų dabartinę vertę galima priskirti mažmeninių pozicijų klasei.
5. Šios pozicijos priskiriamos kaip nuosavybės vertybinių popierių pozicijoms:
- a) ne skolos pozicijos, nukreipiančios subordinuotą, likutinę pretenziją į emitento turtą arba pajamas; ir
  - b) skolos pozicijos, kurių ekonominė esmė panaši į a punkte nurodytų pozicijų.
6. Įmonių pozicijų klasėje kredito įstaigos turi išskirti specializuoto skolinimo pozicijas, kurioms būdingi šie požymiai:
- a) pozicija yra subjektui, kuris buvo specialiai sukurtas materialaus turto finansavimui ir (arba) valdymui;
  - b) sutarties sąlygos suteikia skolintojui pakankamai teisių kontroliuoti turtą ir jo sukuriamas pajamas; ir
  - c) pirminis įsipareigojimo grąžinimo šaltinis – pajamos iš finansuojamo turto, o ne platesnės komercinės veiklos savarankiškų galimybių.

▼B

7. Bet koks kreditinis įsipareigojimas, nepriskiriamas 1 dalies a, b ir d–f punktuose nurodytoms pozicijų klasėms, priskiriamas šios dalies c punkte nurodytai pozicijų klasei.
8. Į 1 dalies g punkte nurodytą pozicijų klasę įtraukiama lizingo (finansinės nuomos) objektu esančio turto likutinė vertė, kuri neįtraukta į lizingo (finansinės nuomos) poziciją kaip nustatyta VII priedo 3 dalies 4 punkte.
9. Metodika, kuria kredito įstaiga naudojami, priskirdama pozicijas skirtingoms pozicijų klasėms, visuomet turi būti tinkama ir nuosekli.

87 straipsnis

1. Vertinant kredito riziką, pagal riziką įvertintos pozicijų sumos pozicijoms, priskiriamoms vienai iš 86 straipsnio 1 dalies a–e arba g punktuose nurodytų pozicijų klasių, jei neatimamos iš nuosavų lėšų, apskaičiuojamos pagal VII priedo 1 dalies 1–27 punktus.
2. Vertinant įsigytų gautinų sumų sumažėjimo riziką, pagal riziką įvertintos pozicijų sumos apskaičiuojamos pagal VII priedo 1 dalies 28 punktą. Jei kredito įstaiga dėl įsigytų gautinų sumų įsipareigojimų neįvykdymo rizikos ir sumažėjimo rizikos turi neapribotą regreso teisę į įsigytų gautinų sumų pardavėją, neturi būti taikomos 87 ir 88 straipsnių nuostatos, susijusios su įsigytais gautinomis sumomis. Tada ši pozicija turi būti vertinama kaip užtikrinta pozicija.
3. Vertinant kredito riziką ir gautinų sumų sumažėjimo riziką, pagal riziką įvertintos pozicijų sumos apskaičiuojamos, remiantis atitinkamais, su konkrečia pozicija susijusiais rodikliais. Jie apima įsipareigojimų neįvykdymo tikimybę (PD), LGD, terminą (M) ir pozicijos vertę. PD ir LGD galima vertinti atskirai arba kartu pagal VII priedo 2 dalį.
4. Nepaisant 3 dalies, vertinant kredito riziką visoms pozicijoms, priskiriamoms 86 straipsnio 1 dalies e punkte nurodytai pozicijų klasei, pagal riziką įvertintos pozicijų sumos apskaičiuojamos pagal VII priedo 1 dalies 17–26 punktus, gavus kompetentingų institucijų leidimą. Kompetentingos institucijos leidžia kredito įstaigai taikyti VII priedo 1 dalies 25 ir 26 punktuose numatytą metodą tik tuomet, jei ta kredito įstaiga laikosi VII priedo 4 dalies 115–123 punktuose nurodytų minimalių reikalavimų.
5. Nepaisant šio straipsnio 3 dalies, vertinant kredito riziką specializuoto skolinimo pozicijoms, pagal riziką įvertintos pozicijų sumos gali būti apskaičiuojamos pagal VII priedo 1 dalies 6 punktą. Kompetentingos institucijos paskelbia gaires, kaip kredito įstaigos turėtų priskirti rizikos koeficientus specializuoto skolinimo pozicijoms pagal VII priedo 1 dalies 6 punktą, ir patvirtina kredito įstaigų naudojamą priskyrimo metodiką.
6. Kredito įstaigos, vertindamos pozicijas, priklausančias 86 straipsnio 1 dalies a–d punktuose nurodytų pozicijų klasėms, naudoja savus PD įverčius, vadovaudamosi 84 straipsniu ir VII priedo 4 dalimi.
7. Kredito įstaigos, vertindamos pozicijas, priklausančias 86 straipsnio 1 dalies d punkte nurodytai pozicijų klasei, naudoja savus LGD įverčius ir konvertavimo veiksnį, vadovaudamosi 84 straipsniu ir VII priedo 4 dalimi.
8. Kredito įstaigos, vertindamos pozicijas, priklausančias 86 straipsnio 1 dalies a–c punktuose nurodytų pozicijų klasėms, taiko LGD įverčius, nurodytus VII priedo 2 dalies 8 punkte, ir konvertavimo veiksnį, nurodytus VII priedo 3 dalies 9 punkto a–d papunkčiuose.
9. Nepaisant 8 dalies, kompetentingos institucijos kredito įstaigoms vertinant visas pozicijas, priklausančias 86 straipsnio 1 dalies a–c punktuose nurodytoms pozicijų klasėms, gali leisti naudoti savus LGD įverčius ir konvertavimo veiksnį, vadovaujantis 84 straipsniu ir VII priedo 4 dalimi.

▼B

10. Vertinant pakeistas vertybiniais popieriais pozicijas ir pozicijas, priklausančias 86 straipsnio 1 dalies f punkte nurodytai pozicijų klasei, pagal riziką įvertintos pozicijų sumos apskaičiuojamos, vadovaujantis 4 poskirsnium.

11. Kai kolektyvinio investavimo subjekto (KIS) pavidalo pozicijos atitinka VI priedo 1 dalies 77–78 punktuose nurodytus kriterijus ir kredito įstaigai žinomos visos KIS pagrindinės pozicijos, kredito įstaiga turi peržiūrėti tas pagrindines pozicijas, kad galėtų apskaičiuoti pagal riziką įvertintas pozicijų sumas ir tikėtino nuostolio sumas, vadovaudamasi šiame poskirsnyje nurodytais metodais.

Kai kredito įstaiga neatitinka sąlygų taikyti metodus, nurodytus šiame poskirsnyje, pagal riziką įvertintos pozicijų sumos ir tikėtino nuostolio sumos apskaičiuojamos tokiais būdais:

- a) pozicijoms, kurios priklauso 86 straipsnio 1 dalies e punkte nurodytai pozicijų klasei, – VII priedo 1 dalies 19–21 punktuose nurodytu būdu. Jei siekdama šių tikslų kredito įstaiga negali atskirti privataus kapitalo nuosavybės vertybinių popierių, nuosavybės vertybinių popierių, kuriais prekiaujama biržoje, ir kitų nuosavybės vertybinių popierių pozicijų, ji laiko tokias pozicijas kitomis nuosavybės vertybinių popierių pozicijomis;
- b) visoms kitoms pagrindinėms pozicijoms – 1 poskirsnyje nurodytas būdas, darant šiuos pakeitimus:
  - i) pozicijos priskiriamos atitinkamai pozicijų klasei ir joms taikomas paskesnis didesnis, nei įprastai būtų taikomas tokioms pozicijoms, kredito kokybės žingsnio rizikos koeficientas; ir
  - ii) pozicijoms, priskiriamoms aukštesniems kredito kokybės žingsniams, kuriems paprastai būtų taikomas 150 % rizikos koeficientas, taikomas 200 % rizikos koeficientas.

12. Kai KIS pavidalo pozicijos neatitinka VI priedo 1 dalies 77 ir 78 punktuose nurodytų kriterijų arba kredito įstaigai nėra žinomos visos KIS pagrindinės pozicijos, kredito įstaiga turi peržiūrėti pagrindines pozicijas ir apskaičiuoti pagal riziką įvertintas pozicijų sumas ir tikėtino nuostolio sumas, vadovaudamasi VII priedo 1 dalies 19–21 punktuose nurodytu būdu. Jei šiuo tikslu kredito įstaiga negali atskirti privataus kapitalo nuosavybės vertybinių popierių, nuosavybės vertybinių popierių, kuriais prekiaujama biržoje, ir kitų nuosavybės vertybinių popierių pozicijų, ji laiko tokias pozicijas kitomis nuosavybės vertybinių popierių pozicijomis. Šiais tikslais ne nuosavybės vertybinių popierių pozicijos priskiriamos vienai iš klasių (privataus kapitalo nuosavybės vertybinių popierių, nuosavybės vertybinių popierių, kuriais prekiaujama biržoje, ar kitų nuosavybės vertybinių popierių), nurodytų VII priedo 1 dalies 19 punkte, o nežinomos pozicijos priskiriamos kitų nuosavybės vertybinių popierių klasei.

Alternatyviai pirmiau paminėtam metodui, kredito įstaigos gali skaičiuoti pačios arba pasikliauti trečiaja šalimi, kuri apskaičiuotų ir pateiktų ataskaitą apie vidutines pagal riziką įvertintas pozicijų sumas, remdamasi KIS pagrindinėmis pozicijomis ir atsižvelgdama į šiuos metodus su sąlyga, kad būtų tinkamai užtikrintas šio apskaičiavimo ir ataskaitos teisingumas:

- a) pozicijoms, kurios priklauso 86 straipsnio 1 dalies e punkte nurodytai pozicijų klasei, – VII priedo 1 dalies 19–21 punktuose nurodytas būdas. Jei šiuo tikslu kredito įstaiga negali atskirti privataus kapitalo nuosavybės vertybinių popierių, nuosavybės vertybinių popierių, kuriais prekiaujama biržoje, ir kitų nuosavybės vertybinių popierių pozicijų, ji laiko tokias pozicijas kitomis nuosavybės vertybinių popierių pozicijomis; arba
- b) visoms kitoms pagrindinėms pozicijoms – 1 poskirsnyje nurodytas būdas, darant šiuos pakeitimus:

▼B

- i) pozicijos priskiriamos atitinkamai pozicijų klasei ir joms taikomas paskesnis didesnis, nei įprastai būtų taikomas tokioms pozicijoms, kredito kokybės žingsnio rizikos koeficientas; ir
- ii) pozicijoms, priskiriamoms aukštesniems kredito kokybės žingsniams, kuriems paprastai būtų taikomas 150 % rizikos koeficientas, priskiriamas 200 % rizikos koeficientas.

88 straipsnis

1. Pozicijų, kurios priklauso 86 straipsnio 1 dalies a–e punktuose nurodytoms pozicijų klasėms, tikėtino nuostolio sumos apskaičiuojamas pagal VII priedo 1 dalies 29–35 punktuose nurodytus metodus.
2. Skaičiuojant tikėtino nuostolio sumas pagal VII priedo 1 dalies 29–35 punktus, kiekvienai pozicijai naudojami tie patys PD, LGD ir pozicijos vertės įvesties dydžiai, kaip ir apskaičiuojant pagal riziką įvertintas pozicijų sumas, vadovaujantis 87 straipsniu. Neįvykdytoms pozicijoms, kai kredito įstaigos naudojami savais LGD įverčiais, tikėtinas nuostolis („EL“) turi būti kredito įstaigos tiksliausias tikėtino nuostolio įvertinimas („EL_{BE}“) neįvykdytai pozicijai pagal VII priedo 4 dalies 80 punktą.
3. Pakeistų vertybiniais popieriais pozicijų tikėtino nuostolio sumos apskaičiuojamos pagal 4 poskirsnį.
4. Pozicijų, priklausančių 86 straipsnio 1 dalies g punkte nurodytai pozicijų klasei, tikėtino nuostolio suma lygi nuliui.
5. Įsigytų gautinų sumų sumažėjimo rizikos tikėtino nuostolio sumos apskaičiuojamos pagal VII priedo 1 dalies 35 punkte nurodytus metodus.
6. Pozicijų, nurodytų 87 straipsnio 11 ir 12 dalyse, tikėtino nuostolio sumos apskaičiuojamos pagal VII priedo 1 dalies 29–35 punktuose nurodytus metodus.

89 straipsnis

1. Gavusios kompetentingų institucijų leidimą, kredito įstaigos, kurioms leista naudoti IRB metodą apskaičiuojant vienos ar daugiau pozicijų klasių pagal riziką įvertintas pozicijų sumas ir tikėtino nuostolio sumas, gali taikyti 1 poskirsnio nuostatus šiais atvejais:
  - a) 86 straipsnio 1 dalies a punkte nurodytai pozicijų klasei, kai reikšmingų sandorio šalių skaičius yra ribotas ir kredito įstaigai būtų pernelyg sunku taikyti reitingų sistemą šioms sandorio šalims;
  - b) 86 straipsnio 1 dalies b punkte nurodytai pozicijų klasei, kai reikšmingų sandorio šalių skaičius yra ribotas ir kredito įstaigai būtų pernelyg sunku taikyti reitingų sistemą šioms sandorio šalims;
  - c) pozicijoms nereikšminguose verslo padaliniuose, taip pat pozicijų klasėms, kurių dydis ir numanomos rizikos pobūdis yra nereikšmingi;
  - d) pozicijoms buveinės valstybės narės centrinei valdžiai ir jos regioninei valdžiai ir vietos valdžiai, su sąlyga, kad:
    - i) dėl specifinės valstybinės santvarkos nėra rizikos skirtumų tarp tos centrinės valdžios pozicijų ir tų kitų pozicijų; ir
    - ii) centrinės valdžios pozicijoms taikomas 0 % dydžio rizikos koeficientas pagal 1 poskirsnį.
  - e) kredito įstaigos pozicijoms sandorio šaliai, kuri yra jos patronuojanti įmonė, dukterinė įmonė ar patronuojančios įmonės dukterinė įmonė, su sąlyga, kad ši sandorio šalis yra institucija ar finansų kontroliuojančioji (holdingo) bendrovė, finansų įstaiga, turto valdymo bendrovė

▼B

ar papildomas paslaugas teikianti įmonė, kurioms taikomi atitinkami riziką ribojantys reikalavimai arba Direktyvos 83/349/EEB 12 straipsnio 1 dalyje numatytu būdu su ja susijusi įmonė ir kredito įstaigų, kurios atitinka 80 straipsnio 8 dalyje nustatytus reikalavimus, pozicijos;

- f) nuosavybės vertybinių popierių pozicijoms subjektams, kurių kreditiniams išsipareigojimams pagal 1 poskirsnį taikomas nulinis rizikos koeficientas (įskaitant tuos valstybės remiamus subjektus, kuriems galima taikyti 0 % dydžio rizikos koeficientą);
- g) nuosavybės vertybinių popierių pozicijoms, susidariusioms pagal teisės aktuose numatytas programas, skirtas remti konkrečius ekonomikos sektorius, kurios suteikia kredito įstaigai dideles subsidijas investicijoms ir investicijoms į nuosavybės vertybinius popierius taiko tam tikrą valstybės priežiūros formą ir apribojimus. Šios išimties riba – 10 % pradinių nuosavų lėšų ir papildomų nuosavų lėšų sumos;
- h) VI priedo 1 dalies 40 punkte išdėstytoms pozicijoms, atitinkančioms jame nurodytas sąlygas; arba
- i) valstybės garantijoms ir valstybės perdraustoms garantijoms pagal VIII priedo 2 dalies 19 punktą.

Ši dalis neužkerta kelio kitos valstybės narės kompetentingoms institucijoms leisti taikyti 1 poskirsnio taisyklės nuosavybės vertybinių popierių pozicijoms, kurias buvo leista taip vertinti kitose valstybėse narėse.

2. Taikant 1 dalį, kredito įstaigos nuosavybės vertybinių popierių pozicijų klasė laikoma reikšminga, jei jos bendra vertė, atėmus nuosavybės vertybinių popierių pozicijas, susidariusias pagal įstatymuose numatytas programas, kaip nurodyta 1 dalies g punkte, viršija 10 % kredito įstaigos nuosavų lėšų, skaičiuojant vidutiniškai per praėjusius metus. Jeigu tokių nuosavybės vertybinių popierių pozicijų skaičius yra mažesnis kaip 10, tuomet tas limitas yra 5 % kredito įstaigos nuosavų lėšų.

3 poskirsnis

Kredito rizikos mažinimas

90 straipsnis

Šiame poskirsnyje „skolinančioji kredito įstaiga“ – tai kredito įstaiga, turinti poziciją, kuri susidaro dėl paskolų ar kitų skolinimo sandorių.

91 straipsnis

Kredito įstaigos, taikančios standartizuotą metodą pagal 78–83 straipsnius arba IRB metodą pagal 84–89 straipsnius, bet netaikančios savo LGD įverčių ir konvertavimo veiksmų pagal 87–88 straipsnius, gali pripažinti kredito rizikos mažinimą pagal šį poskirsnį, skaičiuodamos pagal riziką įvertintas pozicijas 75 straipsnio a punkte nurodytais tikslais arba, jei reikia, skaičiuodamos tikėtiną nuostolį 57 straipsnio q punkte ir 63 straipsnio 3 dalyje nurodytais tikslais.

92 straipsnis

1. Skolinančioji kredito įstaiga taiko tokį kredito užtikrinimą bei atlieka atitinkamus veiksmus, laikosi procedūrų ir strategijos, kad visose atitinkamose jurisdikcijose susitarimai dėl kredito užtikrinimo būtų teisiškai galiojantys ir vykdytini.

▼B

2. Skolinančioji kredito įstaiga imasi visų atitinkamų veiksmų, kad būtų užtikrintas susitarimo dėl kredito užtikrinimo veiksmingumas ir valdoma susijusi rizika.
3. Norint, kad tiesioginio kredito užtikrinimo atveju turtas, kuriuo užtikrinama, būtų pripažintas, jis turi būti pakankamai likvidus, o jo vertė laikui bėgant pakankamai stabili, kad suteiktą atitinkamą kredito užtikrinimą, į kurį atsižvelgiama, taikant pagal riziką įvertintų pozicijų apskaičiavimo metodą ir atsižvelgiant į leidžiamą pripažinimo laipsnį. Reikalavimus atitinkantis turtas nurodytas VIII priedo 1 dalyje.
4. Taikant tiesioginį kredito užtikrinimą, skolinančioji kredito įstaiga (arba turto saugotojas) įsipareigojančiojo asmens įsipareigojimų neįvykdymo, nemokumo ar bankroto atveju, arba įvykus kitam su kreditu susijusiam sandorio dokumentuose numatytam atvejui, turi teisę laiku likviduoti ar perimti turta, kuriuo užtikrinama. Koreliacijos laipsnis tarp turto, kuriuo garantuojama, vertės ir įsipareigojančiojo asmens kredito kokybės negali būti per didelis.
5. Norint, kad netiesioginio kredito užtikrinimo atveju garantiją suteikianti sandorio šalis būtų pripažinta, ji turi būti pakankamai patikima, o užtikrinimo sutartis turi būti teisiškai veiksminga ir įgyvendinama atitinkamose jurisdikcijose, kad suteiktą atitinkamą kredito užtikrinimą, kuris pasiektas, į kurį atsižvelgiama, taikant pagal riziką įvertintų pozicijų apskaičiavimo metodą ir leidžiamą pripažinimo laipsnį. Reikalavimus atitinkantys užtikrinimo teikėjai ir užtikrinimo sutarčių tipai nurodyti VIII priedo 1 dalyje.
6. Reikia vykdyti minimalius VIII priedo 2 dalyje numatytus reikalavimus.

93 straipsnis

1. Jei vykdomi 92 straipsnio reikalavimai, pagal riziką įvertintų pozicijų ir, jei reikia, tikėtino nuostolio apskaičiavimą galima pakoreguoti pagal VIII priedo 3–6 dalis.
2. Jokia pagal riziką įvertinta pozicija, kurios kredito rizika mažinama, negali būti didesnė arba jos tikėtini nuostoliai didesni už identišką pagal riziką įvertintą poziciją, kurios kredito rizika nemažinama.
3. Jei kredito užtikrinimas jau ištraukiamas į pagal riziką įvertintą poziciją, vadovaujantis 78–83 ar 84–89 straipsniais, kredito užtikrinimo apskaičiavimas pagal šį poskirsnį papildomai nebus pripažįstamas.

*4 poskirsnis***Pakeitimas vertybiniais popieriais***94 straipsnis*

Kai kredito įstaiga taiko 78–83 straipsniuose nurodytą standartizuotą metodą, norėdama apskaičiuoti pagal riziką įvertintas pozicijų sumas, priklausančias pozicijų klasei, kuriai būtų priskirtos pakeistos vertybiniais popieriais pozicijos pagal 79 straipsnį, ji apskaičiuoja pakeitimo vertybiniais popieriais pozicijos pagal riziką įvertintą pozicijos sumą, vadovaudamasi IX priedo 4 dalies 1–36 punktais.

Visais kitais atvejais ji apskaičiuoja pagal riziką įvertintą pozicijos sumą, vadovaudamasi IX priedo 4 dalies 1–5 ir 37–76 punktais.

95 straipsnis

1. Kai reikšminga kredito rizika, susijusi su pakeistomis vertybiniais popieriais pozicijomis, perleidžiama iš kredito įstaigos iniciatorės pagal IX priedo 2 dalies sąlygas, ta kredito įstaiga gali:

- a) tradicinio pakeitimo vertybiniais popieriais atveju neįtraukti į pagal riziką įvertintų pozicijų sumų ir, atitinkamai, tikėtino nuostolio sumų apskaičiavimą pozicijų, kurias ji pakeitė vertybiniais popieriais; ir
- b) sintetinio pakeitimo vertybiniais popieriais atveju apskaičiuoti pagal riziką įvertintas pozicijų sumas ir, atitinkamai, tikėtino nuostolio sumas pakeistų vertybiniais popieriais pozicijų atžvilgiu, vadovaudamasi IX priedo 2 dalimi.

2. Kai taikoma 1 dalis, kredito įstaiga iniciatorė apskaičiuoja turimų pakeitimo vertybiniais popieriais pozicijų pagal riziką įvertintas pozicijų sumas, nurodytas IX priede.

Kai kredito įstaiga iniciatorė neperleidžia reikšmingos kredito rizikos pagal 1 dalį, jai nereikia apskaičiuoti pagal riziką įvertintų pozicijų sumų jokioms turimoms pakeitimo vertybiniais popieriais pozicijoms.

96 straipsnis

1. Norint apskaičiuoti pakeitimo vertybiniais popieriais pozicijos pagal riziką įvertintą pozicijos sumą, reikia priskirti rizikos koeficientus pozicijos vertei pagal IX priedą, remiantis pozicijos kredito kokybe, kurią galima nustatyti, remiantis ECAI kredito rizikos vertinimu ar kitokiu, IX priede nurodytu, būdu.

2. Kai pozicija yra skirtingiems pakeitimo vertybiniais popieriais segmentams, kiekvieno segmento pozicija laikoma atskira pakeitimo vertybiniais popieriais pozicija. Laikoma, kad kredito užtikrinimo pakeitimo vertybiniais popieriais pozicijoms teikėjai turi pakeitimo vertybiniais popieriais pozicijas. Pakeitimo vertybiniais popieriais pozicijos apima su palūkanų normos ar valiutos išvestinių finansinių priemonių sandoriais susijusio pakeitimo vertybiniais popieriais, pozicijas.

3. Kai pakeitimo vertybiniais popieriais pozicija susijusi su tiesioginiu ar netiesioginiu kredito užtikrinimu, tai pozicijai taikomą rizikos koeficientą galima pakoreguoti pagal 90–93 straipsnius, kurie skaitomi kartu su IX priedu.

4. Atsižvelgiant į 57 straipsnio r punktą ir 66 straipsnio 2 dalį, pagal riziką įvertinta pozicijos suma turi būti įtraukta į bendrą kredito įstaigos pagal riziką įvertintų pozicijų sumų vertę, taikant 75 straipsnio a punktą.

97 straipsnis

1. Norint nustatyti pakeitimo vertybiniais popieriais pozicijos rizikos koeficientą, galima naudoti ECAI kredito rizikos vertinimą pagal 96 straipsnį tik tuomet, jei kompetentingos institucijos pripažįsta, kad ECAI (toliau – reikalavimus atitinkanti ECAI) atitinka reikalavimus šiam tikslui.

2. Kompetentingos institucijos pripažįsta ECAI atitinkančia reikalavimus 1 dalies tikslais tik tuomet, jei jas tenkina tai, kaip laikomasi 81 straipsnyje nurodytų reikalavimų, atsižvelgiant į VI priedo 2 dalies techninius kriterijus, ir kai institucija įrodo savo gebėjimus pakeitimo vertybiniais popieriais srityje, ir didelis pripažinimas rinkoje gali tai patvirtinti.

3. Jei taikant šio straipsnio 1 dalį vienos valstybės narės kompetentingos institucijos pripažino ECAI atitinkančia reikalavimus, kitų valstybių narių kompetentingos institucijos gali pripažinti šią ECAI atitinkančia reikalavimus tais pačiais tikslais, neatlikdamos savo įvertinimo.

▼B

4. Kompetentingos institucijos viešai paskelbia pripažinimo procesą ir reikalavimus atitinkančių ECAI sąrašą.

5. Norint 1 dalies tikslais panaudoti reikalavimus atitinkančios ECAI kredito rizikos vertinimą, jis turi atitikti IX priedo 3 dalyje smulkiau apibūdintus patikimumo ir skaidrumo principus.

98 straipsnis

1. Norėdamos taikyti rizikos koeficientus pakeitimo vertybiniais popieriais pozicijoms, kompetentingos institucijos nustato, kokiems IX priede nurodytiems kredito kokybės žingsniams turi būti priskiriami atitinkami reikalavimus atitinkančios ECAI kredito rizikos vertinimai. Tokie sprendimai yra objektyvūs ir nuoseklūs.

2. Kai vienos valstybės narės kompetentingos institucijos jau priėmė sprendimą pagal šio straipsnio 1 dalį, kitų valstybių narių kompetentingos institucijos gali pripažinti tą sprendimą, pačios nevykdydamos sprendimo priėmimo proceso.

99 straipsnis

ECAI kredito rizikos vertinimai, skirti kredito įstaigos pagal riziką įvertintų pozicijų sumų apskaičiavimui pagal 96 straipsnį, turi būti naudojami nuosekliai ir laikantis IX priedo 3 dalies nuostatų. Kredito rizikos vertinimai neturi būti naudojami pasirinktinai.

100 straipsnis

1. Atnaujinamų pozicijų pakeitimo vertybiniais popieriais su išankstinės amortizacijos nuostata atveju, kredito įstaiga iniciatorė pagal IX priedą apskaičiuoja papildomą pagal riziką įvertintą pozicijos sumą, atsižvelgdama į riziką, kad kredito rizikos lygiai, su kuriais ji susijusi, gali išaugti, įgyvendinus išankstinės amortizacijos nuostatą.

2. Tuo tikslu atnaujinama pozicija yra pozicija, kai klientų nesumokėtos sumos pagal susitarimą gali svyruoti iki sutarto limitu, remiantis jų sprendimais skolintis ir gražinti, o išankstinės amortizacijos nuostata yra sutartinė sąlyga, pagal kurią, įvykus nustatytiems įvykiams, reikia apmokėti investuotojų pozicijas nepasibaigus pradiniam išleistų vertybinių popierių terminui.

101 straipsnis

1. Kredito įstaiga iniciatorė, kuri pakeitimo vertybiniais popieriais atveju pagal riziką įvertintų pozicijų sumas apskaičiuo vadovaudamasi 95 straipsniu, ar kredito įstaiga rėmėja, neturi, siekiant sumažinti investuotojams galimus ar esamus nuostolius, teikti paramos pakeitimui vertybiniais popieriais ne pagal savo sutartinius įsipareigojimus.

2. Jeigu kredito įstaiga iniciatorė ar kredito įstaiga rėmėja nesilaiko šio straipsnio 1 dalies pakeitimo vertybiniais popieriais atžvilgiu, kompetentinga institucija turi reikalauti laikyti mažiausiai tiek kapitalo visoms pakeistoms vertybiniais popieriais pozicijoms, lyg jos nebūtų pakeistos vertybiniais popieriais. Kredito įstaiga turi viešai paskelbti, kad ji suteikė paramą ne pagal sutarties nuostatas ir kokią tai turėjo įtaką reguliuojamam kapitalui.

4 skirsnis

Minimalus nuosavų lėšų poreikis operacinei rizikai padengti*102 straipsnis*

1. Kompetentingos institucijos reikalauja, kad kredito įstaigos turėtų nuosavų lėšų operacinei rizikai padengti pagal 103, 104 ir 105 straipsniuose nurodytus metodus.
2. Nepažeisdamos šio straipsnio 4 dalies, kredito įstaigos, kurios taiko 104 straipsnyje nurodytą metodą, nebegalės grįžti prie 103 straipsnyje nurodyto metodo, išskyrus atvejus, kai to reikia dėl pagrįstos rimtos priežasties ir gavus kompetentingų institucijų leidimą.
3. Nepažeisdamos šio straipsnio 4 dalies, kredito įstaigos, kurios taiko 105 straipsnyje nurodytą metodą, nebegalės grįžti prie 103 ar 104 straipsniuose nurodytų metodų, išskyrus atvejus, kai to reikia dėl akivaizdžios rimtos priežasties ir gavus kompetentingų institucijų leidimą.
4. Kompetentingos institucijos gali leisti kredito įstaigoms naudoti metodų derinį pagal X priedo 4 dalį.

103 straipsnis

Kapitalo poreikis operacinei rizikai padengti pagal bazinio indikatoriaus metodą yra tam tikras atitinkamo indikatoriaus procentas pagal X priedo 1 dalyje nurodytus parametrus.

104 straipsnis

1. Pagal standartizuotą metodą kredito įstaigos turi suskirstyti savo veiklą į keletą verslo linijų, kaip nurodyta X priedo 2 dalyje.
2. Kiekvienai verslo linijai kredito įstaigos apskaičiuoja kapitalo poreikį operacinei rizikai padengti, kaip tam tikrą atitinkamo indikatoriaus procentą pagal X priedo 2 dalyje nurodytus parametrus.
3. Tam tikroms verslo linijoms tam tikromis sąlygomis kompetentingos institucijos pagal X priedo 2 dalies 5-11 punktus gali suteikti leidimą kredito įstaigai naudoti alternatyvų susijusių indikatorių, kad nustatytų savo kapitalo poreikį operacinei rizikai padengti.
4. Kapitalo poreikis operacinei rizikai padengti pagal standartizuotą metodą yra kapitalo poreikių operacinei rizikai padengti visose atskirose verslo linijose suma.
5. Standartizuoto metodo parametrai nustatyti X priedo 2 dalyje.
6. Jeigu kredito įstaigos nori taikyti standartizuotą metodą, jos turi atitikti X priedo 2 dalyje nurodytus kriterijus.

105 straipsnis

1. Kredito įstaigos gali naudoti pažangųjį vertinimo metodą, remdamosi savo operacinės rizikos vertinimo sistemomis, su sąlyga, kad kompetentinga institucija suteikia leidimą atitinkamų metodų naudojimui, apskaičiuojant nuosavų lėšų poreikį.
2. Kredito įstaigos privalo įrodyti savo kompetentingoms institucijoms, kad jos atitinka X priedo 3 dalyje nurodytus tinkamumo kriterijus.
3. Jeigu ES patronuojanti kredito įstaiga ir jos dukterinės įmonės arba ES patronuojančios finansų kontroliuojančiosios (holdingo) bendrovės

▼B

dukterinės įmonės ketina taikyti pažangųjį vertinimo metodą, įvairių juridinių asmenų kompetentingos institucijos turi glaudžiai bendradarbiauti, kaip numatyta 129–132 straipsniuose. Paraiška šio metodo taikymui apima X priedo 3 dalyje išvardytus elementus.

4. Jei ES patronuojanti kredito įstaiga ir jos dukterinės įmonės arba ES patronuojanti finansų kontroliuojančiosios (holdingo) bendrovės dukterinės įmonės vieningai taiko pažangųjį vertinimo metodą, tai kompetentingos institucijos gali leisti, kad X priedo 3 dalyje nurodytus tinkamumo kriterijus kartu atitiktų patronuojanti įstaiga ir jos dukterinės įmonės.

5 skirsnis

Didelės pozicijos*106 straipsnis*

1. „Pozicija“, taikant šį skirsnį, yra bet koks turto ar nebalansinis straipsnis, nurodytas 3 skirsnio 1 poskirsnyje, netaikant jame numatytų rizikos koeficientų ar laipsnių.

Pozicijos, susidarančios dėl straipsnių, nurodytų IV priede, vertė turi būti apskaičiuojama pagal vieną iš III priede išdėstytų metodų. Šiam skirsnio taip pat taikoma III priedo 2 dalies 2 punktas.

Kompetentingoms institucijoms sutikus, visi nuosavų lėšų elementai, be išlygų priskiriami nuosavoms lėšoms, gali būti neįtraukiami į pozicijos apibrėžimą, jei tokie nuosavų lėšų elementai nėra įtraukti į kredito įstaigos nuosavų lėšų 75 straipsnio tikslais arba kitų nuolatinio stebėjimo koeficientų, numatytų šioje direktyvoje ir kituose Bendrijos teisės aktuose, apskaičiavimą.

2. Pozicijai nepriskiriamas nė vienas iš dviejų variantų:

- a) jei atliekamos užsienio valiutos operacijos – įprastinio atsiskaitymo pozicijos, atsirandančios per 48 valandas nuo apmokėjimo; arba
- b) jei atliekamos vertybinių popierių pirkimo ar pardavimo operacijos – įprastinio atsiskaitymo pozicijos, atsirandančios per penkias darbo dienas po apmokėjimo ar vertybinių popierių pristatymo priklausomai nuo to, kas įvyksta pirmiau.

107 straipsnis

Šio skirsnio taikymo tikslais, sąvoka „kredito įstaiga“ apima:

- a) kredito įstaigą, įskaitant jos filialus trečiojoje šalyje; ir
- b) bet kurią privačią ar viešąją įmonę, įskaitant jos filialus, atitinkančią pateiktą „kredito įstaigos“ apibrėžimą ir gavusią leidimą veiklai trečiojoje šalyje.

108 straipsnis

Kredito įstaigos pozicija vienam klientui ar susijusių klientų grupei laikoma didele, kai jos vertė yra lygi arba viršija 10 % kredito įstaigos nuosavų lėšų.

109 straipsnis

Kompetentingos institucijos privalo reikalauti, kad kiekviena kredito įstaiga turėtų patikimas valdymo ir apskaitos procedūras bei tinkamus vidinius kontrolės mechanizmus, kad galėtų nustatyti ir registruoti visas dideles pozicijas bei vėlesnius jų pokyčius pagal šią direktyvą, taip pat

▼B

kad tokią poziciją būtų galima stebėti atsižvelgiant į kiekvienos kredito įstaigos nuosavas pozicijų politikas.

110 straipsnis

1. Kredito įstaiga praneša kompetentingoms institucijoms apie kiekvieną didelę poziciją.

Valstybės narės, pasinaudodamos pasirinkimo teise, užtikrina tokios informacijos teikimą pagal vieną iš dviejų toliau pateiktų metodų:

- a) informacija apie visas dideles pozicijas teikiama ne rečiau kaip kartą per metus, taip pat visus metus informuojama apie visas naujas dideles pozicijas bei apie dabartinių didelių pozicijų padidėjimą mažiausiai 20 %, palyginti su ankstesniais duomenimis; arba
- b) informacija apie visas dideles pozicijas teikiama ne rečiau kaip keturis kartus per metus.

2. Išskyrus kredito įstaigas, kurios remiasi 114 straipsniu dėl užtikrinimo priemonės pripažinimo, apskaičiuojant pozicijų vertę 111 straipsnio 1, 2 ir 3 dalių tikslais, apie pozicijas, kurioms pagal 113 straipsnio 3 dalies a–d, f, g ir h punktus taikomos išlygos, nereikia pranešti vadovaujantis šio straipsnio 1 dalyje nurodytais metodais, o informacijos apie pozicijas, kurios apibūdintos 113 straipsnio 3 dalies e ir i punktuose bei 115 ir 116 straipsniuose, teikimo dažnumas, nurodytas šio straipsnio 1 dalies b punkte, gali būti sumažintas iki dviejų kartų per metus.

Tuo atveju, kai kredito įstaiga vadovaujasi šios dalies nuostatomis, ji ne mažiau kaip vienerius metus po įvykio, dėl kurio gali būti taikoma išlyga, saugo įrašus apie išlygos taikymo motyvus, kad atsakingos valdžios institucijos galėtų nustatyti, ar tai yra pateisinama.

3. Valstybės narės gali reikalauti kredito įstaigų analizuoti jų pozicijas dėl galimų koncentracijų užtikrinimo priemonės emitentų atžvilgiu ir, jei reikia, imtis veiksmų ar pateikti bet kokią svarbią informaciją kompetentingai institucijai.

111 straipsnis

1. Kredito įstaigos pozicija vienam klientui ar susijusių klientų grupei, negali viršyti 25 % jos nuosavų lėšų.

2. Kai klientas ar susijusių klientų grupė yra kredito įstaigos patronuojanti arba dukterinė įmonė ir (arba) viena ar daugiau tos patronuojančios įmonės dukterinių įmonių, 1 dalyje nurodytas procentinis dydis sumažinamas iki 20 %. Tačiau valstybės narės gali netaikyti tokių klientų pozicijoms 20 % apribojimo, jei jos yra numačiusios specialų tokios rizikos stebėjimą naudojant kitas priemones ar taikant kitas procedūras. Apie tokių priemonių ar procedūrų turinį jos privalo informuoti Komisiją ir Europos bankininkystės komitetą.

3. Kredito įstaigos didelių pozicijų suma negali viršyti 800 % jos nuosavų lėšų.

4. Kredito įstaiga visada turi laikytis 1, 2 ir 3 dalyse nurodytų ribų, taikomų jos pozicijoms. Jei ypatingu atveju pozicijos viršija minėtas ribas, apie šį faktą privaloma nedelsiant informuoti atsakingas valdžios institucijas, kurios, jei aplinkybės leidžia, gali skirti kredito įstaigai tam tikrą laiką, per kurį ji galėtų įvykdyti reikalavimus dėl apribojimų.

112 straipsnis

1. 113–117 straipsniuose „garantija“ apima kredito išvestines finansines priemones, pripažintas pagal 90–93 straipsnius, kitokias nei su kreditu susijusius vekselius.

▼B

2. Taikant šio straipsnio 3 dalį, jeigu pagal 113–117 straipsnius gali būti leidžiama pripažinti tiesioginį arba netiesioginį kredito užtikrinimą, tai turi būti laikomasi pripažinimo reikalavimų ir kitų minimalių reikalavimų, nurodytų 90–93 straipsniuose pagal riziką įvertintoms pozicijų sumoms apskaičiuoti, vadovaujantis 78–83 straipsniais.

3. Kai kredito įstaiga vadovaujasi 114 straipsnio 2 dalimi, finansuojamo kredito užtikrinimo pripažinimas priklauso nuo atitinkamų 84–89 straipsnių reikalavimų.

113 straipsnis

1. Valstybės narės gali nustatyti griežtesnes ribas negu tos, kurios nurodytos 111 straipsnyje.

2. Valstybės narės gali visiškai ar iš dalies netaikyti 111 straipsnio 1, 2 ir 3 nuostatų kredito įstaigos pozicijoms savo patronuojančiai įmonei, kitoms tos patronuojančios įmonės dukterinėms įmonėms arba savo pačios dukterinėms įmonėms, jei konsoliduota priežiūra, vykdoma vadovaujantis šia direktyva arba analogiškais trečiojoje šalyje galiojančiais koeficientais, kuri taikoma kredito įstaigai, apima ir šias įmones.

3. Valstybės narės gali visiškai ar iš dalies netaikyti 111 straipsnio:

- a) turto straipsniams, kuriuos sudaro pretenzijos centrinei valdžiai ar centriniams bankams, kuriems neužtikrintiems būtų priskirtas 0 % rizikos koeficientas pagal 78–83 straipsnius;
- b) turto straipsniams, kuriuos sudaro pretenzijos tarptautinėms organizacijoms ar daugiašaliams plėtros bankams, kuriems neužtikrintiems būtų priskirtas 0 % rizikos koeficientas pagal 78–83 straipsnius;
- c) turto straipsniams, kuriuos sudaro pretenzijos, apdraustos centrinės valdžios, centrinių bankų, tarptautinių organizacijų, daugiašalių plėtros bankų arba valstybinio sektoriaus subjektų tiesioginėmis garantijomis, kai garanto neužtikrintoms pretenzijoms būtų priskirtas 0 % rizikos koeficientas pagal 78–83 straipsnius;
- d) kitoms pozicijoms centrinei valdžiai, centriniams bankams, tarptautinėms organizacijoms, daugiašaliams plėtros bankams arba valstybinio sektoriaus subjektams arba pozicijoms, apdraustoms šių subjektų garantijomis, kai šių subjektų neužtikrintoms pretenzijoms būtų priskirtas 0 % rizikos koeficientas pagal 78–83 straipsnius;
- e) turto straipsniams, kuriuos sudaro pretenzijos ir kitos pirmiau a punkte nepamintotos centrinės valdžios arba centrinių bankų pozicijos, išreikštos ir tam tikrais atvejais finansuojamos skolininkų nacionaline valiuta;
- f) turto straipsniams ir kitoms pozicijoms, užtikrintoms kompetentingas institucijas tenkinančiais skolos vertybiniais popieriais, išleistais centrinės valdžios arba centrinių bankų, tarptautinių organizacijų, daugiašalių plėtros bankų, valstybių narių regioninės valdžios, vietos valdžios institucijų, arba valstybinio sektoriaus subjektų, kurių vertybiniai popieriai sudaro pretenzijas savo emitentui, kuriam būtų priskirtas 0 % rizikos koeficientas pagal 78–83 straipsnius;
- g) turto straipsniams ir kitoms pozicijoms, užtikrintoms kompetentingas institucijas tenkinančiais grynųjų pinigų indėliais, laikomais skolinančioje kredito įstaigoje arba kredito įstaigoje, kuri yra skolinančios įstaigos patronuojanti arba dukterinė įmonė;
- h) turto straipsniams ir kitoms pozicijoms, užtikrintoms kompetentingas institucijas tenkinančiais skolinančios kredito įstaigos arba kredito įstaigos, kuri yra skolinančios kredito įstaigos patronuojanti arba dukterinė įmonė, išleistais indėlių sertifikatais, laikomais vienoje iš šių įmonių;

▼B

- i) turto straipsniams, kuriuos sudaro pretenzijos, ir kitos institucijų pozicijos i, kurių mokėjimo terminas ne ilgesnis kaip vieneri metai, bet kurios nėra tų įstaigų nuosavos lėšos;
- j) turto straipsniams, kuriuos sudaro pretenzijos ir kitos pozicijos institucijoms, kurios nėra kredito įstaigos, bet kurios atitinka VI priedo 1 dalies 85 punkte nurodytas sąlygas, kai mokėjimo terminas yra ne ilgesnis kaip vieneri metai, o pozicijos užtikrintos tame pačiame punkte nurodyta tvarka;
- k) prekybos ir kitiems panašiams vekseliams, kurių mokėjimo terminas yra ne ilgesnis kaip vieneri metai ir kurie yra pasirašyti kitų kredito įstaigų;
- l) padengtoms obligacijoms, apibrėžtoms VI priedo 1 dalies 68–70 punktuose;
- m) tolesnio derinimo metu – 122 straipsnio 1 dalyje nurodytoms draudimo bendrovių akcijoms, sudarančioms ne daugiau kaip 40 % tokias akcijas išigyjančios kredito įstaigos nuosavų lėšų;
- n) turto straipsniams, kuriuos sudaro pretenzijos regioninėms ar centrinėms kredito įstaigoms, su kuriomis, remiantis teisinėmis ar įstatymuose išdėstytomis nuostatomis, skolinanti kredito įstaiga sudaro vieną sistemą ir kurios, remiantis tomis nuostatomis, yra atsakingos už grynųjų pinigų kliringo operacijas toje sistemoje;
- o) pozicijoms, užtikrintoms kompetentingas institucijas tenkinančiais vertybiniais popieriais, išskyrus tuos, kurie nurodyti f punkte;
- p) paskoloms, užtikrintoms, įkeičiant kompetentingas institucijas tenkinančią gyvenamosios paskirties nuosavybę ar akcijas Suomijos gyvenamųjų namų statybos bendrovių, veikiančių pagal 1991 m. priimtą Suomijos gyvenamųjų namų statybos bendrovių įstatymą ar vėliau priimtus lygiaverčius teisės aktus ar lizingo (finansinės nuomos) sandorius, pagal kuriuos nuomotojas išlaiko visišką teisę į nuomojamo gyvenamosios paskirties nuosavybę tol, kol nuomininkas nepasinaudoja galimybe ją išpirkti, – visais atvejais iki 50 % atitinkamos gyvenamosios paskirties nuosavybės vertės;
- q) toliau pateiktoms pozicijoms, kurioms pagal 78–83 straipsnius būtų priskiriamas 50 % rizikos koeficientas ir tik iki 50 % atitinkamos nuosavybės vertės:
  - i) pozicijoms, užtikrintoms įkeičiant biurus ar kitas komercinės paskirties patalpas, arba Suomijos gyvenamųjų namų statybos bendrovių, veikiančių pagal 1991 m. priimtą Suomijos gyvenamųjų namų statybos bendrovių įstatymą ar vėliau priimtus lygiaverčius teisės aktus dėl biurų ir kitų komercinės paskirties patalpų, akcijas ir
  - ii) pozicijoms, susijusioms su turto lizingo (finansinės nuomos) sandoriais dėl biurų ar kitų komercinės paskirties patalpų.

Taikant ii punktą, iki 2011 m. gruodžio 31 d. kiekvienos valstybės narės kompetentingos institucijos gali leisti kredito įstaigoms pripažinti 100 % atitinkamo turto vertės. Šio laikotarpio pabaigoje toki vertinimą reikia peržiūrėti. Valstybės narės turi informuoti Komisiją, kiek jos naudojami šiuo lengvatiniu režimu:
- r) 50 % vidutinės arba mažos rizikos nebalansiniams straipsniams, išvardytiems šios direktyvos II priede;
- s) kompetentingoms institucijoms pritarus, garantijoms (išskyrus paskolų garantijas), kurios pagrįstos teisinėmis ar priežiūros nuostatomis ir kurios nariams, turintiems kredito įstaigų statusą, suteikiamos pagal abipusės garantijos programas, jų sumai taikant 20 % rizikos koeficientą; ir
- t) mažos rizikos nebalansiniams straipsniams, nurodytiems II priede, jei su klientu ar su susijusių klientų grupe buvo sudaryta sutartis, pagal kurią pozicija gali atsirasti tik tuo atveju, jei nustatyta, kad dėl

▼B

jos nebus viršytos pagal 111 straipsnio 1–3 dalis taikytinų apribojimų ribos.

Pagal kredito įstaigos išleistą su kreditu susijusį vekselį gautiems gryniesiems pinigams, taip pat sandorio šalies paskoloms ir indėliams kredito įstaigai arba kredito įstaigoje, kuriems taikoma užskaitymo sandorių sutartis, pripažinta pagal 90–93 straipsnius, turi būti taikomas g punktas.

Taikant o punktą vertybiniai popieriai, naudojami kaip užtikrinimo priemonė, turi būti įvertinti rinkos kaina, jų vertė turi būti didesnė už apdraustų pozicijų vertę, taip pat jais turi būti prekiaujama vertybinių popierių biržoje arba jie turi būti pakankamai likvidūs ir būti reguliariai kotiruojami rinkoje, kurioje veikia profesionalūs biržos makleriai, ir kuriems, tenkinant valstybės narės, kurioje įsteigta kredito įstaiga, kompetentingų institucijų reikalavimus, galima nustatyti tokią objektyvią kainą, kad bet kada būtų galima patikrinti perviršinę vertybinių popierių vertę. Privaloma perviršinė vertė yra 100 %. Tačiau ji turi siekti 150 %, jei tai yra akcijos, ir 50 %, jei tai yra skolos vertybiniai popieriai, kuriuos išleido institucijos, valstybės narės regioninės valdžios ar vietos valdžios institucijos, išskyrus tuos, kurie nurodyti f punkte, taip pat jei tai yra skolos vertybiniai popieriai, kuriuos išleido daugiašaliai plėtros bankai, išskyrus tuos, kuriems pagal 78–83 straipsnius priskiriamas 0 % rizikos koeficientas. Kai yra pozicijos ir kredito užtikrinimo priemonės terminų nesutapimas, užtikrinimo priemonė neturi būti pripažįstama. Vertybiniai popieriai, naudojami kaip užtikrinimo priemonė, negali būti kredito įstaigų nuosavos lėšos.

Taikant p punktą, nuosavybės vertė, tenkinant kompetentingų institucijų reikalavimus, apskaičiuojama remiantis griežtomis vertinimo normomis, kurios nurodytos įstatymuose ir kituose teisės aktuose. Vertinama ne rečiau kaip kartą per metus. P punkte gyvenamosios paskirties nuosavybė – gyvenamasis plotas, kuriame gyvena arba kuri nuomoja skolininkas.

Kad būtų užkirstas kelias konkurencijos iškraipymams, valstybės narės informuoja Komisiją apie visus s punkte numatomus netaikymo atvejus.

114 straipsnis

1. Taikant 3 dalį, apskaičiuodamos 111 straipsnio 1–3 dalyse numatytą pozicijų vertę, valstybės narės, užuot pasinaudojusios 113 straipsnio 3 dalies f, g, h ir o punktuose numatyta visiško arba dalinio netaikymo galimybe, gali kredito įstaigoms naudojančioms išsamųjį metodą pagal 90–93 straipsnius, leisti naudoti mažesnę vertę negu pozicijos vertė, bet ne mažesnę nei bendra jų pozicijų klientui arba susijusių klientų grupei visiškai pakoreguotų pozicijų verčių suma.

Šiais tikslais „visiškai pakoreguota pozicijos vertė“ – tai vertė, apskaičiuota pagal 90–93 straipsnius, atsižvelgiant į kredito rizikos mažinimą, kintamumo koregavimus ir bet kokį terminų nesutapimą E*.

Kai ši dalis taikoma kredito įstaigai, 113 straipsnio 3 dalies f, g, h ir o punktai atitinkamai kredito įstaigai netaikomi.

2. Taikant 3 dalį, kredito įstaigai, kuriai leidžiama naudoti savus LGD įverčius ir konvertavimo veiksnius 84–89 straipsniuose nurodytai pozicijų klasei, gali būti leidžiama, jei ji, kompetentingų institucijų nuomone, yra pajėgi įvertinti finansinės užtikrinimo priemonės poveikį jų pozicijoms atskirai nuo kitų su LGD susijusių aspektų, pripažinti tokį poveikį, apskaičiuojant pozicijų vertes, taikant 111 straipsnio 1–3 dalis.

Kompetentingos institucijos turi įsitikinti, kad kredito įstaigų pateiktų įverčių tinkamumo naudoti pozicijos vertei sumažinti, siekiant laikytis 111 straipsnio nuostatų.

Jei kredito įstaigai leidžiama naudoti savus finansinės užtikrinimo priemonės poveikio įverčius, ji tai daro remdamasi pagrindu, kuris būtų suderinamas su metodu, priimtu apskaičiuojant kapitalo poreikį.

▼B

Kredito įstaigoms, kurioms leidžiama naudoti savus LGD įverčius ir konvertavimo veiksmius pozicijų klasei pagal 84–89 straipsnius ir kurios neskaičiuoja savo pozicijų vertės, naudojamos pirmoje pastraipoje nurodytą metodą, gali būti leista naudoti 1 dalyje nurodytą metodą arba 113 straipsnio 3 dalies o punkte nurodytą išimtį pozicijų vertei apskaičiuoti. Kredito įstaiga turi naudotis tik vienu iš šių dviejų metodų.

3. Kredito įstaiga, kuriai leista naudoti 1 ir 2 dalyse apibūdintus metodus pozicijų vertės skaičiavimui, taikant 111 straipsnio 1–3 dalis, turi atlikti periodinius savo kredito rizikos koncentracijos, įskaitant bet kokios gautos užtikrinimo priemonės realizuotiną vertę, testavimus nepalankiausiomis sąlygomis.

Tie periodiniai testavimai nepalankiausiomis sąlygomis turi būti taikomi rizikai, kylančiai dėl galimų rinkos sąlygų pokyčių, kurie galėtų neigiamai paveikti kredito įstaigų nuosavų lėšų pakankamumą, ir rizikai, kylančiai dėl užtikrinimo priemonės realizavimo nepalankiausiomis sąlygomis.

Kompetentingos institucijos turi įsitikinti, kad kredito įstaigos atliktas testavimas nepalankiausiomis sąlygomis yra pakankamas ir tinkamas tokios rizikos įvertinimui.

Jeigu toks testavimas nepalankiausiomis sąlygomis rodo mažesnę gautos užtikrinimo priemonės realizuotiną vertę, negu kad būtų leista atsižvelgti pagal 1 ir 2 dalis, užtikrinimo priemonės vertė, kurią leidžiama pripažinti, apskaičiuojant pozicijų vertę, taikant 111 straipsnio 1–3 dalis, turi būti atitinkamai sumažinta.

Valdydamos koncentracijos riziką tokios kredito įstaigos į savo strategijas turi įtraukti:

- a) politiką ir procedūras, kuriomis valdytų riziką, kylančią dėl pozicijų ir bet kokio šių pozicijų kredito užtikrinimo terminų nesutapimo;
- b) politiką ir procedūras, skirtas valdyti situaciją, kai testavimas nepalankiausiomis sąlygomis rodo mažesnę užstato realizuotiną vertę, negu atsižvelgta pagal 1 ir 2 dalis; ir
- c) politiką ir procedūras, susijusias su koncentracijos rizika, kylančia, taikant kredito rizikos mažinimo metodus, o ypač susijusias su didelėmis netiesioginėmis kredito pozicijomis (pvz., su vienu vertybinių popierių, kurie priimami kaip užtikrinimo priemonė, emitentu);

4. Kai užtikrinimo priemonės poveikis pripažįstamas pagal 1 arba 2 dalis, valstybės narės gali laikyti bet kurią padengtą pozicijos dalį tenkančia užtikrinimo priemonės emitentui, o ne klientui.

115 straipsnis

1. Taikydamos 111 straipsnio 1–3 dalis, valstybės narės gali priskirti 20 % rizikos koeficientą turto straipsniams, kuriuos sudaro pretenzijos valstybių narių regioninės valdžios ir vietos valdžios institucijoms, jei toms pretenzijoms pagal 78–83 straipsnius būtų priskiriamas 20 % rizikos koeficientas, ir kitoms pozicijoms, kurios priskiriamos tokiai valdžiai ir valdžios institucijoms arba kurios apdraustos jų garantijomis, jei jų atžvilgiu pretenzijoms priskiriamas 20 % rizikos koeficientas pagal 78–83 straipsnius. Tačiau valstybės narės gali sumažinti šį koeficientą iki 0 % turto straipsniams, kuriuos sudaro pretenzijos valstybių narių regioninės valdžios ir vietos valdžios institucijoms, jei šioms pretenzijoms būtų priskirtas 0 % rizikos koeficientas pagal 78–83 straipsnius, ir kitoms pozicijoms, kurios priskiriamos tokiai valdžiai ir valdžios institucijoms arba kurios apdraustos jų garantijomis, jei jų atžvilgiu pretenzijoms priskiriamas 0 % rizikos koeficientas pagal 78–83 straipsnius.

2. Taikydamos 111 straipsnio 1–3 dalis, valstybės narės gali priskirti 20 % rizikos koeficientą tiems turto straipsniams, kuriuos sudaro pretenzijos institucijoms, ir kitoms institucijų pozicijoms, kurių mokėjimo terminas ne trumpesnis kaip vieneri, bet ne ilgesnis kaip treji metai, ir

▼B

50 % rizikos koeficientą tiems turto straipsniams, kuriuos sudaro pretenzijos institucijoms, kurių terminas ilgesnis kaip treji metai, jei tos pretenzijos yra institucijos išleistos skolos priemonės ir jei jos, kompetentingų institucijų nuomone, yra pakankamai likvidžios reguliuojamoje rinkoje, kurioje veikia profesionalūs biržos makleriai, bei kiekvieną dieną kotiruojamos toje rinkoje, arba kurias išleisti leido valstybės narės, kurioje įsteigta institucija, kompetentingos institucijos. Nė vienas iš šių turto straipsnių jokių būdu negali būti įtraukiamas į nuosavas lėšas.

116 straipsnis

Nukrypdomos nuo 113 straipsnio 3 dalies i punkto ir 115 straipsnio 2 dalies, valstybės narės gali priskirti 20 % rizikos koeficientą tiems turto straipsniams, kuriuos sudaro pretenzijos institucijoms, ir kitoms institucijų pozicijoms, nepriklausomai nuo mokėjimo termino.

117 straipsnis

1. Kai rizika, kylanti dėl kliento, yra apdrausta trečiosios šalies garantija arba užstatu, kuri sudaro trečiosios šalies išleisti vertybiniai popieriai, vadovaudamasi 113 straipsnio 3 dalies o punkte nurodytomis sąlygomis, valstybės narės gali:

- a) laikyti tokią poziciją garantijos išleidėjo, o ne kliento pozicija; arba
- b) laikyti tokią poziciją trečiosios šalies, o ne kliento pozicija, jei pozicija, apibūdinta 113 straipsnio 3 dalies o punkte, apdrausta užtikrinimo priemone tame punkte nurodytomis sąlygomis.

2. Kai valstybės narės taiko 1 dalies a punkte numatytą būdą:

- a) kai garantija yra išreikšta kita valiuta nei ta, kuria išreikšta pozicija, pozicijos suma, kuri laikoma padengta, bus apskaičiuojama pagal VIII priede nurodytas valiutos nesutapimo vertinimo nuostatas netiesioginio kredito užtikrinimo atveju;
- b) pozicijos ir užtikrinimo priemonės terminų nesutapimas bus vertinamas pagal VIII priede apibrėžto terminų nesutapimo vertinimo nuostatas; ir
- c) dalinis padengimas gali būti pripažįstamas, vadovaujantis VIII priede nurodytu būdu.

118 straipsnis

Kai kredito įstaigos atskiras arba iš dalies konsoliduotas šiame skirsnyje nustatytų įsipareigojimų laikymasis netaikomas, vadovaujantis 69 straipsnio 1 dalimi, arba kai taikomos 70 straipsnio nuostatos patronuojančių kredito įstaigų valstybėje narėje atveju, privalu imtis priemonių, kad būtų užtikrintas priimtinas rizikos pasiskirstymas grupėje.

119 straipsnis

Iki 2007 m. gruodžio 31 d. Komisija turi pateikti Europos Parlamentui ir Tarybai ataskaitą apie šio skirsnio taikymą kartu su visais atitinkamais pasiūlymais.

6 skirsnis

Kvalifikuotoji akcijų paketo dalis, turima ne finansų sektoriaus įmonėse
120 straipsnis

1. Kredito įstaiga negali turėti įmonės, kuri nėra nei kredito, nei finansų įstaiga, nei įmonė, užsiimanti veikla, kuri tiesiogiai pratešia bankinę veiklą arba pagalbinę bankinėms paslaugoms veiklą, tokią kaip lizingas (finansinė nuoma), faktoringas, investicinių fondų valdymas, duomenų apdorojimo paslaugų valdymas ar bet kokia kita panaši veikla, kvalifikuotosios akcijų paketo dalies, didesnės kaip 15 % jos pačios nuosavų lėšų.

2. Bendra kredito įstaigos turimų įmonių, kurios nėra nei kredito, nei finansų įstaigos, nei įmonė, užsiimanti veikla, kuri tiesiogiai pratešia bankinę veiklą arba pagalbinę bankinėms paslaugoms veiklą, tokią kaip lizingas (finansinė nuoma), faktoringas, investicinių fondų valdymas, duomenų apdorojimo paslaugų valdymas ar bet kokia kita panaši veikla, kvalifikuotųjų akcijų paketų dalių suma negali būti didesnė kaip 60 % jos pačios nuosavų lėšų.

3. Viršyti 1 ir 2 dalyse nustatytus dydžius galima tik esant išimtinėms aplinkybėms. Tačiau tokiais atvejais kompetentingos institucijos reikalauja, kad kredito įstaiga padidintų savo nuosavas lėšas arba imtųsi kitų lygiaverčių priemonių.

121 straipsnis

Akcijos, laikinai turimos finansinio reorganizavimo ar sanavimo metu arba gautos įprastam išplatitimui atlikti, arba savo institucijos vardu kitų naudai, nėra laikomos akcijų paketais, kai yra apskaičiuojamos 120 straipsnio 1 ir 2 dalyse nustatytos ribos. Akcijos, kurios nėra ilgalaikis finansinis turtas, kaip apibrėžta Direktyvos 86/635/EEB 35 straipsnio 2 dalyje, į apskaičiavimą neįtraukiamos.

122 straipsnis

1. Valstybės narės 120 straipsnio 1 ir 2 dalyse nustatytų apribojimų gali netaikyti kapitalo dalims, kurios įsigyjamose Direktyvose 73/239/EEB ir 2002/83/EB apibrėžtose draudimo bendrovėse arba Direktyvoje 98/78/EB apibrėžtose perdraudimo bendrovėse.

2. Valstybės narės gali numatyti, kad kompetentingos institucijos netaiko 120 straipsnio 1 ir 2 dalyse nustatytų ribų, jeigu jos numato, kad kredito įstaigos nuosavomis lėšomis 100 % padengtą tą sumą, kuria jų kvalifikuotosios akcijų paketų dalys viršija minėtus dydžius, ir kad ta suma nebūtų įtraukiama į apskaičiavimą, reikalaujamą pagal 75 straipsnį. Jei abi 120 straipsnio 1 ir 2 dalyse nustatytos ribos yra viršytos, nuosavomis lėšomis reikia padengti didesnę iš jų.

3 SKYRIUS

Kredito įstaigų vertinimo procesas
123 straipsnis

Kredito įstaigos taiko patikimas, veiksmingas ir išbaigtas strategijas ir procesus, siekdamas nuolat įvertinti ir palaikyti vidaus kapitalo, kurį jos laiko pakankamu padengti rizikos, su kuria susiduria arba gali susidurti, pobūdžiui ir lygiui, sumas, tipus ir paskirstymą.

▼B

Šios strategijos ir procesai turi būti nuolat viduje peržiūrimi, siekiant užtikrinti, kad jie liktų visaverčiai ir proporcingi atitinkamos kredito įstaigos veiklos pobūdžiui, mastui ir sudėtingumui.

*4 SKYRIUS****Kompetentingų institucijų vykdoma priežiūra ir informacijos atskleidimas***

1 skirsnis

Priežiūra*124 straipsnis*

1. Atsižvelgdamos į XI priede nurodytus techninius kriterijus, kompetentingos institucijos peržiūri susitarimus, strategijas, procesus ir mechanizmus, kuriuos įdiegė kredito įstaigos, siekdamos laikytis šios direktyvos nuostatų ir įvertinti riziką, su kuria kredito įstaigos susiduria arba gali susidurti.
2. Šio straipsnio 1 dalyje nurodyta peržiūros ir įvertinimo apimtis atitinka šios direktyvos reikalavimus.
3. Remdamosi 1 dalyje nurodyta peržiūra ir įvertinimu, kompetentingos institucijos nustato, ar susitarimai, strategijos, procesai ir mechanizmai, kuriuos įdiegė kredito įstaigos, bei jų turimos nuosavos lėšos užtikrina patikimą jų rizikos valdymą ir padengimą.
4. Kompetentingos institucijos nustato 1 dalyje nurodytos peržiūros ir įvertinimo dažnumą ir intensyvumą, atsižvelgdamos į atitinkamos kredito įstaigos dydį, veiklos sisteminę svarbą, pobūdį, apimtį ir sudėtingumą, ir tai darydamos atsižvelgia į proporcingumo principą. Peržiūra ir įvertinimas atliekami bent kartą per metus.
5. Kompetentingų institucijų vykdoma priežiūra ir įvertinimas apima kredito įstaigoms tenkančią palūkanų normos riziką, kylančią iš ne prekybos veiklos. Reikalaujama imtis priemonių tų įstaigų atžvilgiu, kurių ekonominė vertė sumažėja daugiau nei 20 % jų nuosavų lėšų dėl staigaus ir netikėto palūkanų normų pokyčio, kurio dydį nurodo kompetentingos institucijos ir kuris turi būti vienodas visoms kredito įstaigoms.

125 straipsnis

1. Jeigu patrunuojanti įmonė yra patrunuojanti kredito įstaiga valstybėje narėje arba ES patrunuojanti kredito įstaiga, jos konsoliduotą priežiūrą atlieka kompetentingos institucijos, išdavusios jai leidimą veiklai pagal 6 straipsnį.
2. Jeigu kredito įstaigos patrunuojanti įmonė yra patrunuojanti finansų kontroliuojančioji (holdingo) bendrovė valstybėje narėje arba ES patrunuojančioji finansų kontroliuojančioji (holdingo) bendrovė, jos konsoliduotą priežiūrą atlieka kompetentingos institucijos, išdavusios šiai kredito įstaigai leidimą veiklai pagal 6 straipsnį.

126 straipsnis

1. Jeigu kredito įstaigos, turinčios leidimus veiklai dviejų arba kelių valstybių narių teritorijose, priklauso tai pačiai patrunuojančiai finansų kontroliuojančiai (holdingo) bendrovei valstybėje narėje arba tai pačiai ES patrunojančiai finansų kontroliuojančiai (holdingo) bendrovei, šių kredito įstaigų konsoliduotą priežiūrą atlieka valstybės narės, kurioje

▼B

įkurta finansų kontroliuojančioji (holdingo) bendrovė, kompetentingos institucijos.

Jeigu kredito įstaigos, turinčios leidimus veiklai dviejų arba daugiau valstybių narių teritorijose, priklauso daugiau nei vienai patronuojančiai finansų kontroliuojančiajai (holdingo) bendrovei, kurių pagrindinės buveinės yra skirtingose valstybėse narėse, o kiekvienoje iš šių valstybių yra kredito įstaiga, konsoliduotą priežiūrą atlieka kredito įstaigos, turinčios didžiausią bendrą balansą, kompetentinga institucija.

2. Jeigu daugiau nei viena kredito įstaiga, turinti leidimą veiklai Bendrijoje, priklauso tai pačiai patronuojančiai finansų kontroliuojančiajai (holdingo) bendrovei, ir nei viena iš šių kredito įstaigų neturi leidimo veiklai valstybėje narėje, kurioje įkurta finansų kontroliuojančioji (holdingo) bendrovė, konsoliduotą priežiūrą vykdo kompetentinga institucija, kuri išdavė leidimą veiklai kredito įstaigai, turinčiai didžiausią bendrą balansą, kuri šioje direktyvoje bus laikoma kredito įstaiga, kurią kontroliuoja ES patronuojanti finansų kontroliuojančioji (holdingo) bendrovė.

3. Tam tikrais atvejais kompetentingos institucijos bendro susitarimo pagrindu gali netaikyti 1 ir 2 dalyse nurodytų kriterijų, jeigu jų taikymas būtų netinkamas, atsižvelgiant į kredito įstaigas ir jų veiklos santykinį svarbumą įvairiose šalyse, bei paskirti kitą kompetentingą instituciją konsoliduotos priežiūros vykdymui. Šiais atvejais, prieš priimdamos sprendimą, kompetentingos institucijos suteikia ES patronuojančiai kredito įstaigai ar ES patronuojančiai finansų kontroliuojančiajai (holdingo) bendrovei arba kredito įstaigai, turinčiai didžiausią bendrą balansą, galimybę pareikšti savo nuomonę dėl to sprendimo.

4. Kompetentingos institucijos praneša Komisijai apie bet kokius susitarimus, kuriems taikoma 3 dalis.

127 straipsnis

1. Prireikus, valstybės narės priima priemones, būtinas finansų kontroliuojančiosioms (holdingo) bendrovėms įtraukti į konsoliduotą priežiūrą. Nepažeidžiant 135 straipsnio, finansų kontroliuojančiosios (holdingo) bendrovės finansinės padėties konsolidavimas jokių būdu nereiškia, kad kompetentingos institucijos turi vykdyti individualią finansų kontroliuojančiosios (holdingo) bendrovės priežiūrą.

2. Jeigu vienu iš 73 straipsnio 1 dalies b ir c punktuose nurodytų atvejų valstybės narės kompetentingos institucijos dukterinei kredito įstaigai netaiko konsoliduotos priežiūros, valstybės narės, kurios teritorijoje yra dukterinė kredito įstaiga, kompetentingos institucijos gali prašyti patronuojančios įmonės suteikti informaciją, kuri palengvintų minėtos kredito įstaigos priežiūrą.

3. Valstybės narės numato, kad jų kompetentingos institucijos, kurios atsako už konsoliduotą priežiūrą, galėtų prašyti kredito įstaigoms arba finansų kontroliuojančiosioms (holdingo) bendrovėms priklausančių dukterinių įmonių, kurioms nėra taikoma konsoliduota priežiūra, pateikti 137 straipsnyje nurodytą informaciją. Šiuo atveju taikoma tame straipsnyje nustatyta informacijos perdavimo ir patikrinimo tvarka.

128 straipsnis

Jeigu valstybėse narėse yra daugiau kaip viena kompetentinga institucija, atliekanti riziką ribojančiais principais pagrįstą kredito ir finansų įstaigų priežiūrą, valstybės narės imasi būtinų priemonių tokių institucijų veiksmų koordinavimui organizuoti.

129 straipsnis

1. Be įpareigojimų, nustatytų šios direktyvos nuostatomis, kompetentinga institucija, atsakinga už ES patronuojančių kredito įstaigų ir kredito įstaigų, kurias kontroliuoja ES patronuojančios finansų kontroliuojančiosios (holdingo) bendrovės, konsoliduotos priežiūros vykdymą, atlieka šias užduotis:

- a) svarbios ar esminės informacijos rinkimo ir skleidimo koordinavimas keliančiose susirūpinimą ir kritinėse situacijose; ir
- b) priežiūros veiklos planavimas ir koordinavimas keliančiose susirūpinimą ir kritinėse situacijose, įskaitant veiklą, minimą 124 straipsnyje, bendradarbiaujant su priežiūroje dalyvaujančiomis kompetentingomis institucijomis.

2. Kai ES patronuojanti kredito įstaiga ir jos dukterinės įmonės arba ES patronuojančios finansų kontroliuojančiosios (holdingo) bendrovės dukterinės įmonės kartu pateikia paraišką dėl 84 straipsnio 1 dalyje, 87 straipsnio 9 dalyje ir 105 straipsnyje bei III priedo 6 dalyje nurodytų leidimų, kompetentingos institucijos turi bendradarbiauti ir konsultuotis visais būtinais klausimais, siekdamas nuspręsti, duoti prašomą leidimą ar ne, ir, jei reikia, nustatyti sąlygas, kurios turėtų būti taikomos tokiam leidimui.

Paraiška, nurodyta šios dalies pirmoje pastraipoje, turi būti pateikiama tik 1 dalyje nurodytai kompetentingai institucijai.

Kompetentingos institucijos imasi visų įmanomų veiksmų siekdamas per šešių mėnesių laikotarpį priimti bendrą sprendimą dėl paraiškos. 1 dalyje nurodyta kompetentinga institucija šį bendrą sprendimą turi išdėstyti ir visiškai pagrįsti dokumente bei pateikti pareiškėjui.

Trečioje pastraipoje nurodytas laikotarpis prasideda tada, kai 1 dalyje nurodyta kompetentinga institucija gauna tinkamai užpildytą paraišką. 1 dalyje nurodyta kompetentinga institucija tinkamai užpildytą paraišką nedelsdama persiunčia kitoms kompetentingoms institucijoms.

Jei per šešis mėnesius kompetentingos institucijos nepriima bendro sprendimo, 1 dalyje nurodyta kompetentinga institucija priima savo sprendimą dėl paraiškos. Šis sprendimas turi būti išdėstytas ir visiškai pagrįstas dokumente ir jame turi būti atsižvelgta į kitų kompetentingų institucijų per šešių mėnesių laikotarpį išsakytą nuomonę ir išlygas. 1 dalyje nurodyta kompetentinga institucija pateikia šį sprendimą pareiškėjui ir kitoms kompetentingoms institucijoms.

Trečioje ir penktoje pastraipose minimi sprendimai yra galutiniai ir yra taikomi atitinkamų valstybių narių kompetentingų institucijų.

130 straipsnis

1. Bankų grupės viduje susidarius kritinei situacijai, kuri kelia galimą grėsmę finansinės sistemos stabilumui vienoje iš valstybių narių, kurioje atitinkamos grupės įmonės turėjo leidimus veiklai, kompetentinga institucija, atsakinga už konsoliduotos priežiūros vykdymą, iš karto, kai tik praktiškai tai bus įmanoma padaryti, vadovaudamasi 1 skyriaus 2 skirsniu, turi įspėti 49 straipsnio a punkte ir 50 straipsnyje nurodytas institucijas. Šis įsipareigojimas taikomas visoms 125 ir 126 straipsniuose nurodytoms kompetentingoms institucijoms, susijusioms su tam tikra grupe, ir 129 straipsnio 1 dalyje nurodytai kompetentingai institucijai. Kiek įmanoma, kompetentingos institucijos naudojasi esamais nustatytais informavimo kanalais.

2. Kai kompetentingai institucijai, atsakingai už konsoliduotą priežiūrą, reikia informacijos, kuri jau buvo pateikta kitai kompetentingai institucijai, tai pirmiau paminėtoji institucija kreipiasi į pastarąją instituciją, kai tik įmanoma, siekdama išvengti dvigubo informacijos pateikimo įvairioms institucijoms, dalyvaujančioms priežiūroje.

131 straipsnis

Siekdamos palengvinti ir įdiegti veiksmingą priežiūros procesą, kompetentinga institucija, atsakinga už konsoliduotą priežiūrą, ir kitos kompetentingos institucijos turi turėti raštiškus koordinavimo ir bendradarbiavimo susitarimus.

Vadovaujantis šiais susitarimais, papildomos užduotys gali būti pavestos kompetentingai institucijai, atsakingai už konsoliduotą priežiūrą, o sprendimų priėmimo proceso ir bendradarbiavimo su kitomis kompetentingomis institucijomis procedūros gali būti tiksliai apibrėžtos.

Kompetentingos institucijos, kurios atsako už leidimo veiklai išdavimą patronuojančios įmonės, kuri yra kredito įstaiga, dukterinei įmonei, dvišalio susitarimo pagrindu gali perduoti įgaliojimus atlikti dukterinės įmonės priežiūrą kompetentingoms institucijoms, kurios leidimą veiklai yra išdavusios patronuojančiai įmonei ir kurios atlieka patronuojančios įmonės priežiūrą tokiu būdu, kad yra prisiimama atsakomybė už dukterinės įmonės priežiūrą pagal šią direktyvą. Apie tokius susitarimus ir jų turinį būtina informuoti Komisiją. Komisija perduoda šią informaciją kitų valstybių narių kompetentingoms institucijoms ir Europos bankininkystės komitetui.

132 straipsnis

1. Kompetentingos institucijos turi glaudžiai bendradarbiauti viena su kita. Jos turi teikti viena kitai visą informaciją, kuri yra esminė ar svarbi pagal šią direktyvą kitų institucijų vykdomoms priežiūros funkcijoms atlikti. Atsižvelgdamos į tai, kompetentingos institucijos turi perduoti visą svarbią informaciją pagal pareikalavimą bei perduoti visą esminę informaciją savo iniciatyva.

Šios dalies pirmojoje pastraipoje nurodyta informacija laikoma esmine, jeigu ji galėtų ženkliai paveikti kitoje valstybėje narėje esančios kredito ar finansų įstaigos finansinio patikimumo vertinimą.

Kompetentingos institucijos, atsakingos už konsoliduotą ES patronuojančių kredito įstaigų ir kredito įstaigų, kurias kontroliuoja ES patronuojančios finansų kontroliuojančiosios (holdingo) bendrovės, priežiūrą, teikia visą svarbią informaciją kompetentingoms institucijoms kitose valstybėse narėse, kurios prižiūri šių patronuojančių įmonių dukterines įmones. Nustatant svarbios informacijos apimtį, reikia atsižvelgti į šių dukterinių įmonių svarbą tų valstybių narių finansinėje sistemoje.

Šios dalies pirmoje pastraipoje nurodyta esminė informacija visų pirma turi apimti šiuos dalykus:

- a) grupę sudarančių visų didelių kredito įstaigų grupės struktūros bei kompetentingų institucijų, prižiūrinčių grupei priklausančias kredito įstaigas, nustatymą;
- b) informacijos surinkimo iš kredito įstaigų grupės procedūras ir tos informacijos patikrinimą;
- c) neigiamus pokyčius kredito įstaigose arba kitose grupės įmonėse, kurie galėtų rimtai paveikti kredito įstaigas; ir
- d) esmines sankcijas ir išskirtines priemones, kurias kompetentingos institucijos yra pritaikę pagal šią direktyvą, įskaitant papildomo kapitalo poreikio įvedimą pagal 136 straipsnį ir bet kokių apribojimų, taikomų pažangiojo vertinimo metodo naudojimui, apskaičiuojant nuosavų lėšų poreikį pagal 105 straipsnį, įvedimą.

2. Kompetentingos institucijos, atsakingos už kredito įstaigų, kurias kontroliuoja ES patronuojanti kredito įstaiga, priežiūrą, kai tik įmanoma, turi kreiptis į 129 straipsnio 1 dalyje nurodytą kompetentingą instituciją, kai joms reikia informacijos apie šioje direktyvoje nurodytų metodų ir metodikos įgyvendinimą, kurią jau gali turėti ta kompetentinga institucija.

▼B

3. Prieš priimdamos sprendimą, atitinkamos kompetentingos institucijos turi konsultuotis viena su kita dėl toliau išvardytų punktų, kai šie sprendimai svarbūs kitų kompetentingų institucijų atliekamoms priežiūros funkcijoms:

- a) pokyčiai grupei priklausančių kredito įstaigų akcininkų, organizaciniame arba valdymo struktūroje, kurių įgyvendinimas reikalauja kompetentingų institucijų patvirtinimo arba leidimo; ir
- b) esminės sankcijos ar išskirtinės priemonės, kurias yra pritaikę kompetentingos institucijos, įskaitant papildomo kapitalo poreikio įvedimą pagal 136 straipsnį ir bet kokių apribojimų, taikomų pažangiojo vertinimo metodo nuosavų lėšų poreikio apskaičiavimui pagal 105 straipsnį naudojimui, įvedimą.

b punkto tikslais visada turi būti konsultuojamasi su kompetentinga institucija, atsakinga už konsoliduotą priežiūrą.

Tačiau kompetentinga institucija gali nuspręsti nesikonsultuoti skubiais atvejais arba tada, kai dėl tokios konsultacijos galėtų nukentėti sprendimų veiksmingumas. Šiuo atveju kompetentinga institucija neatidėliodama turi informuoti kitas kompetentingas institucijas.

133 straipsnis

1. Kompetentingos institucijos, kurios atsako už konsoliduotą priežiūrą, priežiūros tikslais turi reikalauti, kad visos kredito ir finansų įstaigos, kurios yra patrunuojančios įmonės dukterinės įmonės, būtų pilnai konsoliduojamos.

Tačiau kompetentingos institucijos gali reikalauti tiksliai proporcingo konsolidavimo tais atvejais, kai, jų nuomone, patrunuojančios įmonės, valdančios kapitalo dalį, atsakomybė yra apribota tik ta kapitalo dalimi, kitų akcininkų ar narių, kurių mokumo būklė patenkinama, atsakomybės atžvilgiu. Būtina aiškiai nustatyti kitų akcininkų ir narių atsakomybę, pririnkus, pasirašant oficialius įsipareigojimo dokumentus.

Jeigu įmonės sieja Direktyvos 83/349/EEB 12 straipsnio 1 dalyje apibrėžti santykiai, kompetentingos institucijos nustato, kaip turi būti vykdomas jų konsolidavimas.

2. Už konsoliduotą priežiūrą atsakingos kompetentingos institucijos turi pareikalauti, jog įmonė, įtraukta į konsolidavimą kartu su viena arba keliomis įmonėmis, kurios nėra įtrauktos į konsolidavimą, ir dalyvaujanti valdant kapitalo dalį kredito ir finansų įstaigose, proporcingai konsoliduotų šią kapitalo dalį, jeigu tų įmonių atsakomybė yra apribota jų valdomo kapitalo dalimi.

3. Kitais, negu 1 ir 2 dalyse nurodytais dalyvavimo valdant kapitalą arba su įmonės kapitalu susijusių ryšių atvejais kompetentingos institucijos nustato, ar konsolidavimas turi būti atliekamas ir koku būdu atliekamas. Pirmiausia jos gali leisti arba pareikalauti, kad būtų taikomas nuosavybės metodas. Tačiau šio metodo taikymas nereiškia, kad atitinkamos įmonės yra įtraukiamos į konsoliduotą priežiūrą.

134 straipsnis

1. Nepažeisdamos 133 straipsnio nuostatų, kompetentingos institucijos nustato, ar būtina atlikti konsolidavimą ir koku būdu jį atlikti šiais atvejais:

- a) jeigu, kompetentingų institucijų nuomone, kredito įstaiga turi reikšmingą įtaką vienai ar kelioms kredito arba finansų įstaigoms, tačiau nedalyvauja valdant šių įstaigų kapitalą arba neturi kitų su jų kapitalu susijusių ryšių; ir

▼B

b) jeigu viena ar kelios kredito arba finansų įstaigos priklauso vienai vadovavimo sistemai, tačiau ne tai, kuri nurodyta jų steigimo sutartyje arba įstatuose.

Kompetentingos institucijos pirmiausia gali leisti arba pareikalauti, kad būtų taikomas Direktyvos 83/349/EEB 12 straipsnyje nurodytas metodas. Tačiau šio metodo taikymas nereiškia, kad atitinkamos įmonės yra įtraukiamos į konsoliduotą priežiūrą.

2. Jeigu būtina taikyti konsoliduotą priežiūrą, vadovaujantis 125 ir 126 straipsniais, papildomas paslaugas teikiančios įmonės ir turto valdymo bendrovės, kaip apibrėžta Direktyvoje 2002/87/EB, įtraukiamos į konsoliduotą priežiūrą 133 straipsnyje ir šio straipsnio 1 dalyje nurodytais atvejais ir taikant juose nurodytus metodus.

135 straipsnis

Valstybės narės reikalauja, kad finansų kontroliuojančiosios (holdingo) bendrovės veiklai veiksmingai vadovautų pakankamai geros reputacijos asmenys, turintys pakankamai patirties tokioms pareigoms vykdyti.

136 straipsnis

1. Kompetentingos institucijos reikalauja, kad bet kuri kredito įstaiga, neatitinkanti šios direktyvos reikalavimų, anksti imtųsi būtinų veiksmų ar priemonių, kad ištaisytų šią situaciją.

Šiais tikslais kompetentingų institucijų turimos priemonės apima šias priemones:

- a) įpareigojančias kredito įstaigas turėti nuosavų lėšų, viršijančių 75 straipsnyje nurodytą minimalų lygį;
- b) reikalaujančias sutvirtinti susitarimus, procesus, mechanizmus ir strategijas, įdiegtas, siekiant laikytis 22 ir 123 straipsnių;
- c) reikalaujančias, kad kredito įstaigos taikytų specialią atidėjimų politiką ar turto vertinimą nuosavų lėšų reikalavimų atžvilgiu;
- d) suvaržančias arba ribojančias kredito įstaigų veiklą, operacijas ar tinklą; ir
- e) reikalaujančias sumažinti veiklai, produktams ir sistemoms būdingą riziką, su kuria susiduria kredito įstaigos.

Šios priemonės priimamos, remiantis 1 skyriaus 2 skirsniu.

2. Kompetentingos institucijos taiko specialų nuosavų lėšų poreikį, viršijantį 75 straipsnyje nurodytą minimalų lygį, bent jau toms kredito įstaigoms, kurios neatitinka 22, 109 ir 123 straipsniuose išdėstytų reikalavimų arba kuriose, remiantis 124 straipsnio 3 dalimi, buvo nustatytas neigiamas rezultatas, jeigu nepanašu, kad vien tik kitų priemonių taikymas deramai pagerintų susitarimus, procesus, mechanizmus ir strategijas per tinkamą laikotarpį.

137 straipsnis

1. Tolesnio konsolidavimo metodų derinimo metu valstybės narės numato, kad tuo atveju, kai patronuojanti įmonė, kuriai priklauso viena arba kelios kredito įstaigos, yra mišrią veiklą vykdanči kontroluojančioji (holdingo) bendrovė, kompetentingos institucijos, kurios atsako už leidimų veiklai išdavimą šioms kredito įstaigoms bei jų priežiūrą, tiesiogiai arba per dukterines kredito įstaigas kreipdamosi į mišrią veiklą vykdančią kontroluojančiąją (holdingo) bendrovę ir jos dukterines bendroves, reikalauja, kad būtų pateikta visa informacija, reikalinga atliekant dukterinių kredito įstaigų priežiūrą.

▼B

2. Valstybės narės numato, kad jų kompetentingos institucijos, pasi-
telkdamos išorės inspektorius, gali vietoje patikrinti informaciją, kurią
pateikė mišrią veiklą vykdanči kontroliuojančioji bendrovė arba jai
priklausančios dukterinės įmonės. Jeigu mišrią veiklą vykdanči kontrol-
liuojančioji (holdingo) bendrovė arba viena iš jai priklausančių dukte-
rinių įmonių yra draudimo įmonė, galima taikyti 140 straipsnio 1 dalyje
nustatytą tvarką. Jeigu mišrią veiklą vykdanči kontroliuojančioji bend-
rovė arba viena iš jai priklausančių dukterinių įmonių yra ne tos vals-
tybės narės teritorijoje, kurioje yra dukterinė kredito įstaiga, informacija
vietoje turi būti tikrinama vadovaujantis 141 straipsnyje nustatyta
tvarka.

138 straipsnis

1. Nepažeidžiant 2 skyriaus 5 skirsnio, valstybės narės nustato, kad
tais atvejais, kai vienos ar daugiau kredito įstaigų patronuojanti įmonė
yra mišrią veiklą vykdanči kontroliuojančioji (holdingo) bendrovė,
kompetentingos institucijos, atsakingos už minėtųjų kredito įstaigų prie-
žiūrą, vykdo bendrą sandorių, vykdomų tarp kredito įstaigos ir mišrią
veiklą vykdančios kontroliuojančiosios (holdingo) bendrovės bei jos
dukterinių įmonių, priežiūrą.

2. Kompetentingos institucijos reikalauja, kad kredito įstaigos taikytų
atitinkamus rizikos valdymo procesus ir vidaus kontrolės mechanizmus,
įskaitant patikimas atskaitomybės ir apskaitos procedūras, siekdamos
tinkamai nustatyti, įvertinti, stebėti ir kontroliuoti su jų patronuojančia
mišrią veiklą vykdančia kontroliuojančia (holdingo) bendrove ir jos
dukterinėmis įmonėmis vykdomus sandorius. Kompetentingos institu-
cijos reikalauja, kad kredito įstaiga teiktų ataskaitas apie kiekvieną su
minėtomis įmonėmis vykdomą svarbų sandorį, kitą nei 110 straipsnyje
nurodyta operacija. Kompetentingos institucijos peržiūri taikomas proce-
dūras ir svarbius sandorius.

Jeigu grupės vidaus vykdomi sandoriai kelia grėsmę kredito įstaigos
finansinei padėčiai, kompetentinga institucija, atsakinga už įstaigos prie-
žiūrą, imasi atitinkamų priemonių.

139 straipsnis

1. Valstybės narės imasi reikalingų priemonių siekdamos garantuoti,
kad nebus jokių teisinių kliūčių, neleidžiančių įmonėms, kurioms
taikoma konsoliduota priežiūra, mišrią veiklą vykdančioms kontroliuo-
jančiosioms (holdingo) bendrovėms ir joms priklausančioms dukteri-
nėms įmonėms arba 127 straipsnio 3 dalyje nurodytoms dukterinėms
įmonėms, laisvai tarpusavyje keistis visa informacija, reikalinga atlikti
priežiūrą, vadovaujantis 124–138 ir šiuo straipsniais.

2. Jeigu patronuojanti įmonė ir kuri nors iš jai priklausančių dukte-
rinių kredito įstaigų yra skirtingų valstybių narių teritorijose, kiekvienos
valstybės narės kompetentingos institucijos viena kitai pateikia visą
reikalingą informaciją, kuri gali leisti arba padėti atlikti konsoliduotą
priežiūrą.

Jeigu valstybės narės, kurioje yra patronuojanti įmonė, kompetentingos
institucijos pačios neatlieka konsoliduotos priežiūros vadovaudamosi
125 ir 126 straipsniais, šią priežiūrą atliekančios kompetentingos insti-
tucijos gali paprašyti, kad minėtos priežiūros neatliekančios institucijos
iš patronuojančios įmonės pareikalautų pateikti visą informaciją, kurios
prireikia atliekant konsoliduotą priežiūrą, ir perduotų šią informaciją jos
prašančioms institucijoms.

3. Valstybės narės įgalioja savo kompetentingas institucijas keistis 2
dalyje nurodyta informacija suprasdamos, jog tai jokiū būdu nereiškia,
kad rinkdamos ir kaupdamos informaciją, susijusią su finansų kontro-
liuojančiosiomis (holdingo) bendrovėmis, finansų įstaigomis arba papil-

▼B

domas paslaugas teikiančiomis įmonėmis, kompetentingos institucijos turi atskirai atlikti minėtų institucijų arba įmonių priežiūrą.

Valstybės narės taip pat įgalioja savo kompetentingas institucijas keistis 137 straipsnyje nurodyta informacija suprasdamos, jog tai jokių būdu nereiškia, kad rinkdamos ir kaupdamos informaciją, susijusią su mišrią veiklą vykdančia kontroliuojančiąja (holdingo) bendrove ir jos dukterinėmis įmonėmis, kurios nėra kredito įstaigos, arba su 127 straipsnio 3 dalyje nurodytomis dukterinėmis įmonėmis, kompetentingos institucijos atlieka jų priežiūrą.

140 straipsnis

1. Jeigu kredito įstaiga, finansų kontroliuojančioji (holdingo) bendrovė arba mišrią veiklą vykdanči kontroliuojančioji (holdingo) bendrovė kontroliuoja vieną arba kelias dukterines įmones, kurios yra draudimo įmonės arba kitos investavimo paslaugas teikiančios įmonės ir kurios turi gauti leidimą veiklai, kompetentingos institucijos ir institucijos, kurias valstybė įgalioja atlikti draudimo įmonių ir investavimo paslaugas teikiančių įmonių priežiūrą, glaudžiai bendradarbiauja. Nepažeisdamos savo atitinkamų įsipareigojimų, šios institucijos teikia viena kitai visą informaciją, kuri gali palengvinti joms atlikti savo uždavinius ir leidžia atlikti jų prižiūrimų įmonių veiklos ir bendrosios finansinės padėties priežiūrą.

2. Informacijai, gautai atliekant konsoliduotą priežiūrą, ypač bet kokiam šioje direktyvoje numatytam kompetentingų institucijų keitimuisi informacija, taikomas 1 skyriaus 2 skirsnyje apibrėžtas įsipareigojimas laikytis profesinės paslapties.

3. Kompetentingos institucijos, kurios atsako už konsoliduotą priežiūrą, sudaro 71 straipsnio 2 dalyje nurodytų finansų kontroliuojančiųjų (holdingo) bendrovių sąrašus. Šie sąrašai perduodami kitų valstybių narių kompetentingoms institucijoms ir Komisijai.

141 straipsnis

Jeigu, taikydamos šią direktyvą, valstybės narės kompetentingos institucijos konkrečiais atvejais pageidauja patikrinti informaciją, susijusią su kredito ar finansų įstaiga, finansų kontroliuojančiąja (holdingo) bendrove, pagalbinės paslaugas teikiančia įmone, mišrią veiklą vykdančia kontroliuojančiąja (holdingo) bendrove, 137 straipsnyje arba 127 straipsnio 3 dalyje nurodytomis dukterinėmis įmonėmis, esančiomis kitos valstybės narės teritorijoje, jos turi paprašyti tos valstybės narės kompetentingų institucijų patikrinti informaciją. Tokį prašymą gavusios institucijos pagal savo kompetenciją patenkina jį pačios arba leidžia tai padaryti prašymą pateikusioms institucijoms, auditoriui arba ekspertui. Kompetentinga institucija, kuri pateikė prašymą, jei nori, gali dalyvauti tikrinimo procese, kai ji pati nevykdo patikrinimo.

142 straipsnis

Nepažeisdamos savo baudžiamosios teisės nuostatų, valstybės narės garantuoja, kad nuobaudos ir priemonės, skirtos pastebėtiems pažeidimams arba jų priežastims pašalinti, gali būti taikomos finansų kontroliuojančiosioms (holdingo) bendrovėms ir mišrią veiklą vykdančioms kontroliuojančiosioms (holdingo) bendrovėms, kurios pažeidžia įstatymus ir kitus teisės aktus, priimtus įgyvendinant 124–141 ir šį straipsnius, taip pat šių bendrovių vadovams. Kompetentingos institucijos glaudžiai bendradarbiauja siekdamos užtikrinti, kad tos nuobaudos ir priemonės duotų pageidaujamų rezultatų, ypač jeigu finansų kontroliuojančiosios (holdingo) bendrovės arba mišrią veiklą vykdančios kontroliuojančiosios (holdingo) bendrovės centrinė administracija arba pagrindinė įstaiga nėra įsikūrusios šių bendrovių pagrindinėse buveinėse.

143 straipsnis

1. Jeigu kredito įstaigai, kurios patronuojanti įmonė yra kredito įstaiga arba finansų kontroliuojančioji (holdingo) bendrovė, turinti pagrindinę buveinę trečiojoje šalyje, netaikoma 125 ir 126 straipsniuose nustatyta konsoliduota priežiūra, kompetentingos institucijos tikrina, ar trečiosios šalies kompetentingos institucijos vykdo pirmiau nurodytos kredito įstaigos konsoliduotą priežiūrą, lygiavertę šioje direktyvoje nustatytais principais reglamentuojamai priežiūrai.

Patronuojančios įmonės arba bet kurios iš Bendrijoje leidimą gavusių kontroliuojamų įmonių prašymu arba savo iniciatyva tikrinimą atlieka kompetentinga institucija, kuri, taikant šio straipsnio 3 dalį, būtų atsakinga už konsoliduotą priežiūrą. Minėtoji kompetentinga institucija konsultuojasi su kitomis susijusiomis kompetentingomis institucijomis.

2. Komisija gali pareikalauti, kad Europos bankininkystės komitetas pateiktų bendrus nurodymus dėl to, ar trečiųjų šalių kompetentingų institucijų konsoliduotos priežiūros priemonėmis galima įgyvendinti šiame skyriuje nustatytus konsoliduotos priežiūros tikslus, susijusius su kredito įstaigomis, kurių patronuojančios įmonės pagrindinė buveinė yra trečiojoje šalyje. Komitetas nuolat peržiūri visus tokius nurodymus ir atsižvelgia į visus minėtųjų kompetentingų institucijų vykdomos konsoliduotos priežiūros pakeitimus.

Šio straipsnio 1 dalies pirmoje pastraipoje nustatytą tikrinimą atliekanti kompetentinga institucija atsižvelgia į visus pirmiau minėtus nurodymus. Dėl to, prieš priimdama sprendimą, ji konsultuojasi su Komitetu.

3. Jeigu pirmiau nurodyta lygiavertė priežiūra netaikoma, valstybės narės kredito įstaigoms analogiškai taiko šios direktyvos nuostatas arba leidžia savo kompetentingoms institucijoms taikyti kitus atitinkamus priežiūros metodus, kuriais įgyvendinami kredito įstaigų konsoliduotos priežiūros tikslai.

Tokiems priežiūros metodams, pasikonsultavusi su kitomis susijusiomis kompetentingomis institucijomis, turi pritarti kompetentinga institucija, kuri, būtų atsakinga už konsoliduotą priežiūrą.

Kompetentingos institucijos pirmiausia gali reikalauti finansų kontroliuojančiajai (holdingo) bendrovei, kurios pagrindinė buveinė yra Bendrijoje, ir minėtosios finansų kontroliuojančiosios (holdingo) bendrovės konsoliduotai pozicijai taikyti konsoliduotos priežiūros nuostatas.

Pirmiau nurodyti priežiūros metodai užtikrina šiame skyriuje nustatytą konsoliduotos priežiūros tikslų įgyvendinimą ir apie juos pranešama kitoms susijusioms kompetentingoms institucijoms bei Komisijai.

2 skirsnis

Kompetentingų institucijų vykdomas informacijos atskleidimas

144 straipsnis

Kompetentingos institucijos atskleidžia šią informaciją:

- a) įstatymų ir kitų teisės aktų bei bendrųjų nurodymų tekstus, priimtus jų valstybėse narėse riziką ribojančios priežiūros srityje;
- b) pasirinkimo ir kompetencijos Bendrijos teisės aktuose taikymą;
- c) bendruosius kriterijus ir metodiką, kurią jos naudoja 124 straipsnyje nurodytuose peržiūros bei įvertinimo procesuose; ir
- d) nepažeidžiant 1 skyriaus 2 skirsnyje nurodytų nuostatų, suvestinius statistinius duomenis apie pagrindinius rizikos ribojimo principais pagrįstos sistemos įdiegimo kiekvienoje valstybėje narėje aspektus.

▼B

Pagal pirmą pastraipą atskleidžiama informacija turi būti pakankama, siekiant užtikrinti reikšmingą skirtingų valstybių narių kompetentingų institucijų taikomų metodų palyginimą. Informacija pateikiama bendru formatu ir reguliariai atnaujinama. Informaciją galima gauti elektroniniu būdu, pasinaudojus vieningu adresu.

5 SKYRIUS***Kredito įstaigų vykdomas informacijos atskleidimas****145 straipsnis*

1. Šioje direktyvoje kredito įstaigos viešai atskleidžia XII priedo 2 dalyje nurodytą informaciją, vadovaudamosi 146 straipsnio nuostatomis.
2. Vadovaudamosi 2 skyriaus 3 skirsnio 2 ir 3 poskirsniais bei 105 straipsniu, kompetentingos institucijos pripažįsta XII priedo 3 dalyje nurodytas priemones ir metodiką su sąlyga, kad kredito įstaigos viešai atskleidžia ten pateiktą informaciją.
3. Kredito įstaigos priima formalią politiką, siekdamas laikytis 1 ir 2 dalyse nurodytų informacijos atskleidimo reikalavimų, bei turėti savo atskleidžiamos informacijos tinkamumo, įskaitant jos patikrinimą ir dažnumą, įvertinimo politiką.
4. Kredito įstaigos turėtų, jei prašoma, paaiškinti raštu savo sprendimus dėl reitingų paskoloms MVJ ir kitoms paraiškoms paskoloms pateiktoms įmonėms. Jei šio sektoriaus atstovai laisva valia nevykdo savo įsipareigojimų, taikomos valstybių narių priemonės. Su tuo susijusios kredito įstaigų administracinės išlaidos turi atitikti paskolos dydį.

146 straipsnis

1. Nepažeisdamos 145 straipsnio, kredito įstaigos gali neatskleisti XII priedo 2 dalyje išvardytų vienos ar daugiau informacijos rūšių, jeigu taip atskleista informacija, vadovaujantis XII priedo 1 dalies 1 punkte nurodytu kriterijumi, neturi būti laikoma esmine.
2. Nepažeisdamos 145 straipsnio kredito įstaigos gali neatskleisti XII priedo 2 ir 3 dalyse išvardytų atskleidžiamos informacijos vieno ar daugiau elementų, jeigu tokie elementai apimtų informaciją, kuri, atsižvelgiant į XII priedo 1 dalies 2 punkte nurodytus kriterijus, laikoma nuosavybės teise priklausančia ar konfidencialia informacija.
3. 2 dalyje nurodytais išimtiniais atvejais atitinkama kredito įstaiga savo atskleidžiamoje informacijoje nurodo faktą, kad tam tikri informacijos elementai yra neatskleidžiami, tokio neatskleidimo priežastį ir paskelbia bendrą informaciją tuo klausimu, kuriam taikomi informacijos atskleidimo reikalavimai, jei ši informacija nelaikoma priklausančia arba konfidencialia pagal XII priedo 1 dalies 2 ir 3 punktuose išvardytus kriterijus.

147 straipsnis

1. Kredito įstaigos paskelbia atskleidžiamą informaciją, kurios reikia pagal 145 straipsnį, rečiausiai kartą per metus. Atskleidžiama informacija turi būti paskelbta kiek įmanoma greičiau.
2. Kredito įstaigos taip pat nusprendžia, ar reikia skelbti informaciją dažniau, nei numatyta 1 dalyje, atsižvelgiant į XII priedo 1 dalies 4 punkte nurodytus kriterijus.

148 straipsnis

1. Kredito įstaigos pačios gali nuspręsti, koks turi būti tinkamas būdas, vieta ir tikrinimo priemonės, kad būtų tinkamai laikomasi 145 straipsnyje nurodytų informacijos atskleidimo reikalavimų. Tiek, kiek įmanoma, visa atskleidžiama informacija turi būti pateikiama vienodai ar vienoje vietoje.
2. Gali būti laikoma, kad lygiavertė kredito įstaigų atskleidžiama informacija, vadovaujantis apskaitos, kotiravimo ar kitais reikalavimais, atitinka 145 straipsnį. Jeigu atskleidžiama informacija neįtraukta į finansines ataskaitas, kredito įstaigos nurodo, kur ją galima rasti.

149 straipsnis

Nepažeisdamos 146–148 straipsnių, valstybės narės įgalioja kompetentingas institucijas reikalauti, kad kredito įstaigos:

- a) atskleistų vieną ar daugiau XII priedo 2 ir 3 dalyse nurodytų informacijos rūšių;
- b) dažniau nei kartą per metus skelbtų vieną ar daugiau atskleidžiamos informacijos rūšių ir nustatytų galutinius terminus informacijos skelbimui;
- c) naudotų specialias priemones ir vietas informacijos, kitokios nei finansinės ataskaitos, atskleidimui; ir
- d) naudotų specialias tikrinimo priemones atskleidžiamai informacijai, kuriai netaikomas įstatymuose numatytas auditas.

**VI ANTRAŠTINĖ DALIS
VYKDYMO ĮGALIOJIMAI**

150 straipsnis

1. Nepažeidžiant pasiūlymo, kurį pagal 62 straipsnį Komisija pateiks dėl nuosavų lėšų apibrėžimo, vadovaujantis 151 straipsnio 2 dalyje minima tvarka, priimami šie techniniai patikslinimai:
  - a) patikslinami apibrėžimai, atsižvelgiant į finansų rinkų pokyčius šios direktyvos taikymo metu;
  - b) patikslinami apibrėžimai, kad būtų užtikrintas šios direktyvos taikymo vienodumas;
  - c) atsižvelgiant į priimtus aktus, taikomus kredito įstaigoms ir kitoms susijusioms sritims, suderinami terminai ir suformuluojami apibrėžimai;
  - d) 2 straipsnyje pateikto sąrašo techniniai patikslinimai;
  - e) pakeičiama 9 straipsnyje nustatyto pradinio kapitalo suma, kad būtų atspindėti ekonominės ir pinigų srities pokyčiai;
  - f) atsižvelgiant į finansų rinkų plėtrą, išplečiamas 23 ir 24 straipsniuose nurodytas ir I priede pateikiamas sąrašas arba pakeičiami tame sąrašo vartojami terminai;
  - g) keičiamos sritys, kuriose kompetentingos institucijos privalo keistis informacija, išvardyta 42 straipsnyje;
  - h) atliekami techniniai 56–67 ir 74 straipsnių patikslinimai, kilę dėl apskaitos standartų ar reikalavimų pokyčių, kuriais atsižvelgiama į Bendrijos teisės aktus arba į priežiūros praktikų konvergenciją;
  - i) pataisomas sąrašas pozicijų klasių, nurodytų 79 ir 86 straipsniuose nurodyta suma, atsižvelgiant į pokyčius finansų rinkose;

▼B

- j) peržiūrima 79 straipsnio 2 dalies c punkte, 86 straipsnio 4 dalies a punkte, VII priedo 1 dalies 5 punkte ir VII priedo 2 dalies 15 punkte nurodyta suma, atsižvelgiant į infliacijos poveikį;
  - k) peržiūrimi nebalansinių straipsnių, nurodytų II ir IV prieduose, sąrašai ir klasifikavimas, jų vertinimas, pagal V antraštinės dalies 2 skyriaus 3 skirsnį nustatant pozicijų vertes; arba
  - l) patikslinamos V–XII priedų nuostatos, siekiant atsižvelgti į finansų rinkų (ypač į naujus finansų produktus) arba apskaitos standartų ar reikalavimų pokyčius, kuriais atsižvelgiama į Bendrijos teisės aktus arba atsižvelgiant į priežiūros praktikų konvergenciją.
2. Komisija gali priimti šias įgyvendinimo priemones, vadovaudamasi 151 straipsnio 2 dalyje nurodyta tvarka.
- a) nustatyti 124 straipsnio 5 dalyje nurodytų staigių ir netikėtų palūkanų normų pokyčių dydį;
  - b) laikinai sumažinti minimalų nuosavų lėšų lygį, nurodytą 75 straipsnyje, ir (arba) rizikos koeficientus, nurodytus V antraštinės dalies 2 skyriaus 3 skirsnyje, kad būtų atsižvelgta į konkrečias aplinkybes;
  - c) nepažeidžiant 119 straipsnyje nurodytos ataskaitos, paaiškinti 111 straipsnio 4 dalyje, 113, 115 ir 116 straipsniuose numatytas išimtis;
  - d) patikslinti pagrindinius aspektus dėl atskleidžiamų suvestinių statistinių duomenų pagal 144 straipsnio 1 dalies d punktą; arba
  - e) patikslinti 144 straipsnyje numatyto informacijos atskleidimo formatą, struktūrą, turinį ir metinio paskelbimo datą;

▼M2

- f) 19a straipsnio 1 dalyje nustatytų kriterijų patikslinimai siekiant atsižvelgti į būsimus pokyčius ir užtikrinti vienodą šios direktyvos taikymą.

▼B

3. Nė viena nustatyta įgyvendinimo priemonė negali pakeisti esminių šios direktyvos nuostatų.
4. Nepažeidžiant jau priimtų įgyvendinimo priemonių, pasibaigus dvejų metų laikotarpiui po šios direktyvos priėmimo ir ne vėliau kaip iki 2008 m. balandžio 1 d. nebetaikomos šios direktyvos nuostatos, reikalaujančios priimti technines taisykles, pakeitimus ir sprendimus pagal 2 dalį. Europos Parlamentas ir Taryba, remdamiesi Komisijos pasiūlymu, gali pratęsti nuostatų taikymo laikotarpį pagal Sutarties 251 straipsnyje numatytą procedūrą, šiuo tikslu jos peržiūri šias nuostatas iki atitinkamai šioje dalyje minėto laikotarpio pabaigos ar minėtos datos, kas bebūtų anksčiau.

151 straipsnis

1. Komisijai padeda Europos bankininkystės komitetas, įsteigtas Komisijos sprendimu 2004/10/EB ⁽¹⁾.
2. Kai daroma nuoroda į šią dalį, taikoma Sprendimo 1999/468/EB 5 straipsnyje nurodyta procedūra, atsižvelgiant į jo 7 straipsnio 3 dalį ir 8 straipsnį.

Laikotarpis, nustatytas Sprendimo 1999/468/EB 5 straipsnio 6 dalyje, yra trys mėnesiai.

3. Komitetas priima savo darbo tvarkos taisykles.

⁽¹⁾ OL L 3, 2004 1 7, p. 36.

VII ANTRAŠTINĖ DALIS

**PEREINAMOJO LAIKOTARPIO IR BAIGIAMOSIOS
NUOSTATOS**

1 SKYRIUS

*Pereinamojo laikotarpio nuostatos**152 straipsnis*

1. Kredito įstaigos, apskaičiuojančios pagal riziką įvertintų pozicijų sumas, vadovaudamosi 84–89 straipsniais per pirmąjį, antrąjį ir trečiąjį dvylikos mėnesių laikotarpius po 2006 m. gruodžio 31 d. turi užtikrinti nuosavas lėšas, kurios viršytų arba būtų lygios 3, 4 ir 5 dalyse nurodytoms sumoms.

2. Kredito įstaigos, naudojančios pažangiuosius vertinimo metodus, kaip nurodyta 105 straipsnyje, apskaičiuodamos savo kapitalo poreikį operacinei rizikai padengti, per antrąjį ir trečiąjį dvylikos mėnesių laikotarpius po 2006 m. gruodžio 31 d. turi užtikrinti nuosavas lėšas, kurios viršytų arba būtų lygios 4 ir 5 dalyse nurodytoms sumoms.

3. Šio straipsnio 1 dalyje nurodytą pirmąjį dvylikos mėnesių laikotarpį nuosavų lėšų suma turi sudaryti 95 % visos minimalių nuosavų lėšų sumos, kurią kredito įstaiga privalėtų turėti per šį laikotarpį pagal 1993 m. kovo 15 d. Tarybos direktyvos 93/6/EEB dėl investicinių įmonių ir kredito įstaigų kapitalo pakankamumo⁽¹⁾ 4 straipsnį taip, kaip būtų reikalaujama pagal pastarąją direktyvą ir direktyvą 2000/12/EB galiojusias iki 2007 m. sausio 1 d.

4. Šio straipsnio 1 dalyje nurodytą antrąjį dvylikos mėnesių laikotarpį nuosavų lėšų suma turi sudaryti 90 % visos minimalių nuosavų lėšų sumos, kurią kredito įstaiga privalėtų turėti per šį laikotarpį pagal Direktyvos 93/6/EEB 4 straipsnį taip, kaip būtų reikalaujama pagal pastarąją direktyvą ir Direktyvą 2000/12/EB galiojusias iki 2007 m. sausio 1 d.

5. Šio straipsnio 1 dalyje nurodytą trečiąjį dvylikos mėnesių laikotarpį nuosavų lėšų suma turi sudaryti 80 % visos minimalių nuosavų lėšų sumos, kurią kredito įstaiga privalėtų turėti per šį laikotarpį pagal Direktyvos 93/6/EEB 4 straipsnį taip, kaip būtų reikalaujama pagal pastarąją direktyvą ir Direktyvą 2000/12/EB galiojusias iki 2007 m. sausio 1 d.

6. Šio straipsnio 1–5 dalių reikalavimų laikymasis turi būti paremtas nuosavų lėšų sumomis, kurios yra visiškai pakoreguotos, kad atspindėtų skirtumus, apskaičiuojant nuosavas lėšas pagal Direktyvą 2000/12/EB ir Direktyvą 93/6/EEB, galiojusią iki 2007 m. sausio 1 d., ir apskaičiuojant nuosavas lėšas pagal šią direktyvą, atskirai vertinant tikėtiną nuostolį ir netikėtiną nuostolį, vadovaujantis šios direktyvos 84–89 straipsniais.

7. Taikant šio straipsnio 1–6 dalis taikomi 68–73 straipsniai.

8. Iki 2008 m. sausio 1 d. kredito įstaigos gali pakeisti straipsnius, kurie sudaro V antraštinės dalies 2 skyriaus 3 skirsnyje išdėstytą standartizuotą metodą, Direktyvos 2000/12/EB 42–46 straipsniais, galiojusiais iki 2007 m. sausio 1 d.

9. Kai taikoma 8 dalyje nurodyta pasirinkimo teise, Direktyvos 2000/12/EB nuostatų atžvilgiu galioja šie punktai:

a) taikomos pastarosios direktyvos 42–46 straipsniuose nurodytos nuostatos taip, kaip tai būtų iki 2007 m. sausio 1 d.;

⁽¹⁾ OL L 141, 1993 6 11, p. 1. Direktyva su paskutiniais pakeitimais, padarytais Direktyva 2005/1/EB.

▼B

- b) „pagal riziką koreguota vertė“, kaip nurodyta tos direktyvos 42 straipsnio 1 dalyje – tai „pagal riziką įvertinta pozicijos suma“;
- c) pagal tos direktyvos 42 straipsnio 2 dalį apskaičiuotos sumos laikomos pagal riziką įvertintų pozicijų sumomis;
- d) „kredito išvestinės finansinės priemonės“ turi būti įtrauktos į tos direktyvos II priedo „didelės rizikos“ straipsnių sąrašą; ir
- e) tos direktyvos 43 straipsnio 3 dalyje nurodytas vertinimas taikomas tos direktyvos IV priede išvardytoms išvestinėms finansinėms priemonėms, nepriklausomai nuo to, ar kalbama apie balansinius, ar nebalansinius straipsnius, o sumos, gaunamos III priede nurodytu būdu, laikomos pagal riziką įvertintų pozicijų sumomis.

10. Kai taikoma 8 dalyje nurodyta pasirinkimo teisė, pozicijų, kurioms taikomas standartizuotas metodas, atžvilgiu galioja šie punktai:

- a) V antraštinės dalies 2 skyriaus 3 skirsnio 3 poskirsnis, susijęs su kredito rizikos mažinimo pripažinimu, netaikomas;
- b) kompetentingos institucijos gali netaikyti V antraštinės dalies 2 skyriaus 3 skirsnio 4 poskirsnio, susijusio su pakeitimo vertybiniais popieriais vertinimu;

11. Kai taikoma 8 dalyje nurodyta pasirinkimo teisė, kapitalo poreikis operacinei rizikai padengti pagal 75 straipsnio d punktą turi būti sumažinamas tokia procentine dalimi, kuri atspindėtų kredito įstaigos pozicijų, kurioms pagal 8 dalyje nurodytą pasirinkimo teisė apskaičiuojamos pagal riziką įvertintų pozicijų sumos, vertės santykį su bendra tos įstaigos pozicijų verte.

12. Kai kredito įstaiga apskaičiuoja pagal riziką įvertintų pozicijų sumas visoms savo pozicijoms pagal 8 dalyje nurodytą pasirinkimo teisę, gali būti taikomi Direktyvos 2000/12/EB 48–50 straipsniai, susiję su didelėmis pozicijomis, taip, kaip tai būtų taikoma iki 2007 m. sausio 1 d.

13. Kai taikoma 8 dalyje nurodyta pasirinkimo teisė, nuorodos į šios direktyvos 78–83 straipsnius skaitomos kaip nuorodos į Direktyvos 2000/12/EB 42–46 straipsnius taip, kaip tai būtų taikoma iki 2007 m. sausio 1 d.

14. Jei pasinaudojama 8 dalyje nustatyta teise, tai 123, 124, 145 ir 149 straipsniai netaikomi iki ten nurodytos datos.

153 straipsnis

Apskaičiuojant pagal riziką įvertintų pozicijų sumas pozicijoms, kylantioms iš turto lizingo (finansinės nuomos) sandorių dėl biurų ar kitų komercinės paskirties patalpų, esančių jų teritorijoje, ir kurios atitinka VI priedo 1 dalies 54 punkte nurodytus kriterijus, kompetentingos institucijos iki 2012 m. gruodžio 31 d. gali leisti priskirti 50 % rizikos koeficientą, netaikydamos VI priedo 1 dalies 55 ir 56 punktų.

Iki 2010 m. gruodžio 31 d. kompetentingos institucijos, nustatydamos pradelstos pozicijos užtikrintą dalį VI priedo tikslais, gali pripažinti kitokias užtikrinimo priemones nei 90–93 straipsniuose nurodytos reikalavimus atitinkančios užtikrinimo priemonės.

Skaiciuojant pagal riziką įvertintų pozicijų sumas VI priedo 1 dalies 4 punkto tikslais iki 2012 m. gruodžio 31 d., valstybių narių centrinės valdžios ar centrinių bankų pozicijoms, išreikštomis ir finansuojamoms bet kokios valstybės narės nacionaline valiuta, priskiriamas toks pat rizikos koeficientas, koks būtų taikomas jų nacionaline valiuta išreikštomis ir finansuojamoms pozicijoms.

154 straipsnis

1. Iki 2011 m. gruodžio 31 d. kiekvienos valstybės narės kompetentingos institucijos taikydamos VI priedo 1 dalies 61 punktą gali nustatyti pradelstų uždelstų dienų skaičių (iki 180 dienų) VI priedo 1 dalies 12-17 ir 41-43 punktuose nurodytoms pozicijoms sandorio šalims, esančioms jų teritorijoje, jei tai leidžia vietos sąlygos. Įvairių rūšių produktams numatytas konkretus dienų skaičius gali skirtis.

Kompetentingos institucijos, kurios nepasinaudojo pirmoje pastraipoje numatyta pasirinkimo teise dėl pozicijų sandorio šalims, esančioms jų teritorijoje, gali nustatyti didesnį dienų skaičių sandorio šalių, esančių kitų valstybių narių teritorijoje, kurių kompetentingos institucijos pasinaudojo šia pasirinkimo teise, pozicijoms. Konkretus dienų skaičius gali patekti į intervalą nuo 90 dienų iki tokio skaičiaus, kurį kitos kompetentingos institucijos atitinkamų sandorio šalių pozicijoms nustatė savo teritorijoje.

2. Kredito įstaigoms, teikiančioms prašymus naudoti IRB metodą iki 2010 m., kompetentingoms institucijoms leidus, 84 straipsnio 3 dalyje nustatytas trejų metų naudojimo reikalavimas iki 2009 m. gruodžio 31 d. gali būti sumažintas iki ne trumpesnio nei vienerių metų laikotarpio.

3. Kredito įstaigoms, teikiančioms prašymus naudoti savus LGD įverčius ir (arba) konvertavimo veiksnius, 84 straipsnio 4 dalyje nustatytas trejų metų naudojimo reikalavimas iki 2008 m. gruodžio 31 d. gali būti sumažintas iki dvejų metų laikotarpio.

4. Iki 2012 m. gruodžio 31 d. kiekvienos valstybės narės kompetentingos institucijos gali leisti kredito įstaigoms dalyvauti valdant kapitalą, kaip numatyta 57 straipsnio o punkte, jei šis kapitalas buvo įgytas iki ...⁽¹⁾, kaip numatyta Direktyvos 2000/12/EB 38 straipsnyje, galiojusiame iki 2007 m. sausio 1 d..

5. Iki 2010 m. gruodžio 31 d. visų mažmeninių pozicijų, užtikrintų nuosavomis gyvenamosiomis patalpomis ir kurioms netaikomos centrinės valdžios garantijos, pozicijos svertinis LGD vidurkis neturi būti mažesnis nei 10 %.

6. Iki 2017 m. gruodžio 31 d. valstybių narių kompetentingos institucijos gali netaikyti IRB metodo tam tikroms nuosavybės vertybinių popierių pozicijoms, kurias kredito įstaigos ir ES kredito įstaigų dukterinės įmonės toje valstybėje narėje turėjo 2007 m. gruodžio 31 d.

Pozicijos, kurioms netaikomas IRB metodas, turi būti vertinamos kaip akcijų skaičius 2007 m. gruodžio 31 dienai ir bet kokios papildomos akcijos, tiesiogiai atsirandančios dėl šių akcijų turėjimo, tol, kol jos nepadidina bendrovėje turimų akcijų procentinės dalies.

Jeigu įsigijimas padidina procentinę tam tikro turimo akcijų paketo dalį, akcijų paketo perviršui netaikoma minėta išimtis. Išimtis netaikoma taip pat ir akcijų paketams, kuriems iš pradžių buvo taikyta ši išimtis, bet kurie vėliau buvo parduoti, o po to vėl nupirkti atgal.

Nuosavybės vertybinių popierių pozicijoms, kurias apima ši pereinamoji nuostata, turi būti taikomas kapitalo poreikio apskaičiavimas, pagal V antraštinės dalies 2 skyriaus 3 skirsnio 1 poskirsnį.

7. Iki 2011 m. gruodžio 31 d. kiekvienos valstybės narės kompetentingos institucijos įmonių pozicijoms gali nustatyti pradelstų dienų skaičių, kurio turi laikytis visos jos jurisdikcijoje esančios kredito įstaigos pagal VII priedo 4 dalies 44 punkte nurodytą išipareigojimų neįvykdymo apibrėžimą tokioms šioje valstybėje narėje esančioms sandorio šalių pozicijoms. Šis specialus skaičius patenka į intervalą nuo 90 iki 180 dienų, jeigu tai atitinka vietines sąlygas. Tokių sandorio šalių, kurios yra kitų valstybių narių teritorijose, pozicijoms kompetentingos institucijos turi nustatyti pradelstų dienų skaičių, kuris neviršija

⁽¹⁾ šios direktyvos įsigaliojimo data.

▼B

atitinkamos valstybės narės kompetentingos institucijos nustatyto skaičiaus.

155 straipsnis

Iki 2012 m. gruodžio 31 d. valstybės narės gali taikyti 15 % prekybinės veiklos verslo linijai kredito įstaigose, kurių atitinkamas prekybinės veiklos verslo linijos indikatorius sudaro mažiausiai 50 % bendro indikatorius pagal X priedo 2 dalies 1–4 punktus.

*2 SKYRIUS****Baigiamosios nuostatos****156 straipsnis*

Komisija, bendradarbiaudama su valstybėmis narėmis ir atsižvelgdama į Europos centrinio banko nuomonę, periodiškai stebi, ar ši visa direktyva kartu su Direktyva 2006/49/EB turi reikšmingą poveikį ekonominiam ciklui ir, atsižvelgdama į tą analizę, turi apsvarstyti, ar pateisinamos bet kokios pataisomojo pobūdžio priemonės.

Komisija, remdamasi ta analize ir atsižvelgdama į Europos centrinio banko nuomonę, parengia dvimetę ataskaitą ir kartu su bet kokiais tinkamais pasiūlymais pateikia ją Europos Parlamentui ir Tarybai. Rengiant ataskaitą, deramai atsižvelgiama į paskolų gavėjų ir teikėjų nuomones.

Iki 2012 m. sausio 1 d. Komisija peržiūri, kaip taikoma ši direktyva, parengia ataskaitą, ypatingą dėmesį skirdama visiems 68–73 straipsnių, 80 straipsnio 7 dalies, 80 straipsnio 8 dalies ir 129 straipsnio aspektams, ir šią ataskaitą kartu su tinkamais pasiūlymais pateikia Europos Parlamentui ir Tarybai.

157 straipsnis

1. Valstybės narės iki 2006 m. gruodžio 31 d. priima ir paskelbia įstatymus ir kitus teisės aktus, kurie būtini, siekiant laikytis 4, 22, 57, 61–64, 66, 68–106, 108, 110–115, 117–119, 123–127, 129–132, 133, 136, 144–149 ir 152–155 straipsnių bei II, III ir V–XII priedų. Jos nedelsdamos perduoda Komisijai tų nuostatų tekstus ir tų nuostatų bei šios direktyvos atitikties lentelę.

Nepaisydamos 3 dalies, valstybės narės turi taikyti tas nuostatas nuo 2007 m. sausio 1 d.

Valstybės narės, priimdamos šias nuostatas, daro jose nuorodą į šią direktyvą arba tokia nuoroda daroma jas oficialiai skelbiant. Jos taip pat turi įtraukti teiginį, kad nuorodos, esančios dabartiniuose įstatymuose ir kituose teisės aktuose, į direktyvas, kurias panaikina ši direktyva, laikomos nuorodomis į šią direktyvą. Valstybės narės turi nuspręsti, kaip daryti tokią nuorodą ir kaip suformuluoti tą teiginį.

2. Valstybės narės pateikia Komisijai šios direktyvos taikymo srityje priimtų pagrindinių nacionalinės teisės nuostatų tekstus.

3. Valstybės narės nuo 2008 m. sausio 1 d. ir ne anksčiau turi taikyti įstatymus ir kitus teisės aktus, kurie būtini, siekiant laikytis 87 straipsnio 9 dalies ir 105 straipsnio.

158 straipsnis

1. Direktyva 2000/12/EB, iš dalies pakeista XIII priedo A dalyje išvardytomis direktyvomis, yra panaikinama, nepažeidžiant valstybių

▼B

narių įsipareigojimų dėl galutinių minėtų direktyvų perkėlimo terminų, nurodytų XIII priedo B dalyje.

2. Nuorodos į panaikintas direktyvas laikomos nuorodomis į šią direktyvą ir skaitomos, vadovaujantis XIV priede pateikta straipsnių atitikmenų lentele.

159 straipsnis

Ši direktyva įsigalioja dvidešimtą dieną nuo jos paskelbimo *Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje*.

160 straipsnis

Ši direktyva skirta valstybėms narėms.

I PRIEDAS

VEIKLOS RŪŠIŲ, KURIOMS TAIKOMAS ABIPUSIO PRIPAŽINIMO
PRINCIPAS, SĄRAŠAS

1. Indėlių ir kitų gražintinų lėšų priėmimas
2. Skolinimas, įskaitant *inter alia*: vartojimo kreditą, hipotekos kreditą, faktoringo operacijas (su atgręžtinio reikalavimo teise arba be jos), komercinių sandorių finansavimą (įskaitant teisės į turtą perėmimą)
3. Lizingas (finansinė nuoma)
4. Pinigų pervedimo paslaugos
5. Mokėjimo priemonių (pvz., kredito kortelių, kelionių čekių ir banko čekių) išdavimas ir tvarkymas
6. Garantijos ir įsipareigojimai
7. Prekyba savo arba klientų sąskaita:
  - a) pinigų rinkos priemonės (čekiai, vekseliai, indėlio pažymėjimai ir kt.);
  - b) užsienio valiuta;
  - c) finansiniai ateities ir pasirinkimo sandoriai;
  - d) valiutos keitimo ir palūkanų normos priemonės; arba
  - e) perleidžiamieji vertybiniai popieriai.
8. Dalyvavimas išleidžiant vertybinius popierius ir su jų išleidimu susijusių paslaugų teikimas
9. Įmonių konsultavimas kapitalo struktūros, verslo strategijos ir su tuo susijusiais klausimais, taip pat su įmonių susijungimais ir pirkimais susijusios paslaugos
10. Finansų maklerio paslaugos
11. Portfelio valdymas ir konsultavimas
12. Vertybinių popierių saugojimas ir tvarkymas
13. Informacijos apie kreditavimą paslaugos
14. Saugojimo saugyklose, seifuose paslaugos

2004 m. balandžio 21 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2004/39/EB dėl finansinių priemonių rinkų ⁽¹⁾ I priedo A ir B skirsniuose numatytioms paslaugoms ir veiklai, kai kalbama apie finansines priemones, numatytas tos direktyvos I priedo C skirsnyje, pagal šią direktyvą taikomas tarpusavio pripažinimas.

⁽¹⁾ OL L 145, 2004 4 30, p. 1. Direktyva su pakeitimais, padarytais Direktyva 2006/31/EC (OL L 114, 2006 4 27, p. 60).

II PRIEDAS

NEBALANSINIŲ STRAIPSNIŲ KLASIFIKAVIMAS

Didelė rizika:

- Garantijos, turinčios paskolas atstojančių savybių,
- Kredito išvestinės finansinės priemonės,
- Akceptuoti vekseliai,
- Patvirtinti vekseliai, kuriuose nėra įrašytas kitos kredito įstaigos pavadinimas,
- Sandoriai su atgręžtinių reikalavimą turinčiais vekseliais,
- Neatšaukiamieji rezerviniai akredityvai, turintys paskolas atstojančių savybių,
- Turtas, įsigytas pagal vienkrypčio išankstinių pirkimo sandorių sutartis,
- Išankstiniai sandoriai dėl indėlių,
- Nevisiškai apmokėtų akcijų ir vertybinių popierių neapmokėtoji dalis,
- Turto pardavimo ir atpirkimo sandoriai, apibūdinti Direktyvos 86/635/EEB 12 straipsnio 3 ir 5 dalyse, ir
- Kiti straipsniai, kuriems priskiriama didelė rizika.

Vidutinė rizika:

- Išduoti ir patvirtinti dokumentiniai akredityvai (taip pat žr. Vidutinė arba maža rizika),
- Laidavimai ir nuostolių padengimo garantijos (įskaitant paraiškas konkursams, sutartinių įsipareigojimų vykdymą, garantinius raštus dėl muitų ir mokesčių mokėjimo) ir garantijos, neturinčios paskolas atstojančių savybių,
- Neatšaukiamieji akredityvai, neturintys paskolas atstojančių savybių,
- Nepanaudotos kredito galimybės (susitarimai dėl paskolų, vertybinių popierių pirkimo, garantijų suteikimo ar akceptavimo priemonių), kurių pradinis terminas yra daugiau kaip vieneri metai,
- Trumpalaikių skolinimosi eurovekselių rinkoje galimybės (NIF) ir vidutinės trukmės skolinimosi euroobligacijų rinkoje galimybės (RUF), ir
- Kiti vidutinės rizikos straipsniai ir kaip pranešta Komisijai.

Vidutinė arba maža rizika:

- Dokumentiniai akredityvai, kurių užtikrinimo priemonė yra tuose akredityvuose įrašytos prekės, ir kiti savaime pasibaigiantys sandoriai,
- Nepanaudotos kredito galimybės (susitarimai dėl paskolų, vertybinių popierių pirkimo, garantijų suteikimo ar akceptavimo priemonių), kurių pradinis terminas – vieneri metai arba mažiau, kurių negalima bet kuriuo metu be išankstinio pranešimo besąlygiškai atšaukti arba kurios iš esmės nenumato automatinio atšaukimo dėl paskolos gavėjo kreditingumo pablogėjimo, ir
- Kiti vidutinės arba mažos rizikos straipsniai ir kaip pranešta Komisijai.

Maža rizika:

- Nepanaudotos kredito galimybės (susitarimai dėl paskolų, vertybinių popierių pirkimo, garantijų suteikimo ar akceptavimo priemonių), kurių pradinis terminas – vieneri metai arba mažiau, kurias galima bet kuriuo metu be išankstinio pranešimo besąlygiškai atšaukti arba kurios iš esmės nenumato automatinio atšaukimo dėl paskolos gavėjo kreditingumo pablogėjimo. Mažmeninių kreditų linijas galima laikyti besąlygiškai atšaukiamomis, jei pagal sąlygas kredito įstaiga gali jas visiškai atšaukti tiek, kiek leidžia vartotojų apsaugos ir susiję teisės aktai; ir
- Kiti mažos rizikos straipsniai ir kaip pranešta Komisijai.

III PRIEDAS

IŠVESTINIŲ FINANSINIŲ PRIEMONIŲ, ATPIRKIMO SANDORIŲ, VERTYBINIŲ POPIERIŲ ARBA BIRŽOS PREKIŲ SKOLINIMO AR SKOLINIMOSI SANDORIŲ, ILGALAIKIŲ ATSISKAITYMO SANDORIŲ IR GARANTINĖS ĮMOKOS SKOLINIMO SANDORIŲ SANDORIO ŠALIES KREDITO RIZIKOS VERTINIMAS

1 DALIS

Sąvokų apibrėžimai

Šiame priede taikomi šie sąvokų apibrėžimai:

Bendrosios sąvokos

1. Sandorio šalies kredito rizika (CCR) – rizika, kad sandorio šalis gali neįvykdyti savo įsipareigojimų anksčiau nei baigiasi su sandoriu susiję grynųjų pinigų srautai.
2. Pagrindinė sandorio šalis – subjektas, kuris teisinėmis priemonėmis tampa sandorio šalių tarpininku vienoje ar daugiau finansų rinkų, tapdamas pirkėju iš visų pardavėjų ir pardavėju visiems pirkėjams.

Sandorių rūšys

3. Ilgalaikiai atsiskaitymo sandoriai – sandoriai, kuriais sandorio šalis įsipareigoja už grynuosius pinigus, finansines priemones ar biržos prekes pristatyti vertybinius popierius, biržos prekes ar užsienio valiutos sumą (arba atvirkščiai) atsiskaitymo ar pristatymo dieną, kuri susitarime nurodyta vėlesnė už rinkoje įprastą trumpiausią laikotarpį atlikti tokį sandorį ir yra penkiomis darbo dienomis vėlesnė už kredito įstaigos sandorio sudarymo dieną.
4. Garantinės įmokos skolinimo sandoriai – sandoriai, kuriais kredito įstaiga suteikia kreditą prekiauti vertybiniais popieriais, jų įsigyti, juos parduoti ar platinti. Garantinės įmokos skolinimo sandoriams nepriskiriamos kitos paskolos, už kurias garantuojama vertybinių popierių užstatu.

Užskaitos grupės, apsidraudimo grupės ir susijusios sąvokos

5. Užskaitos grupė – sandoriai su viena sandorio šalimi, kuriems taikoma teisinėmis priemonėmis vykdoma dvišalės užskaitos tvarka ir kurių atveju užskaita galima pagal šio priedo 7 dalį ir 90–93 straipsnius. Kiekvienas sandoris, kuriam netaikoma teisinėmis priemonėmis vykdoma ir pagal šio priedo 7 dalį galima dvišalės užskaitos tvarka, šiame priede laikomas atskira užskaitos grupe.
6. Rizikos pozicija – rizikos lygis, kuriam sandoris priskiriamas pagal 5 dalyje išdėstytą standartizuotą metodą, naudojant nustatytą algoritmą.
7. Apsidraudimo grupė – vienos užskaitos grupės sandorių rizikos pozicijos, kurių atveju nustatant pozicijos vertę pagal 5 dalyje išdėstytą standartizuotą metodą atsižvelgiama tik į jų balansą.
8. Susitarimas dėl garantinės įmokos – įpareigojantis susitarimas arba susitarimo nuostatos, pagal kurias viena sandorio šalis pateikia užstatą kitai sandorio šaliai, kai pozicijos rizika, kurią pastaroji kelia pirmajai sandorio šaliai, viršija nustatytą lygį.
9. Garantinės įmokos riba – didžiausia pozicijos suma, kuri lieka neapdrausta tol, kol viena šalis turi teisę pareikalauti užstato.

▼B

10. Garantinės įmokos rizikos laikotarpis – laikotarpis nuo paskutinio pasikeitimo užstatu, kuriuo užtikrinami užskaitos grupės sandoriai su įsipareigojimų nevykdančia sandorio šalimi, iki tol, kol pastaroji sandorio šalies pozicija likviduojama, o atitinkama rinkos rizika apdraudžiama iš naujo.
11. Faktinis terminas taikant vidaus modelio metodą (taikomas užskaitos grupei, kurios terminas ilgesnis nei vieneri metai) – tai santykis, apskaičiuojamas padalinus nerizikinga palūkanų norma diskontuotų tikėtinų pozicijų sumą per visą užskaitos grupės sandorių laikotarpį iš nerizikinga palūkanų norma diskontuotų tikėtinų pozicijų sumos per vienerius užskaitos grupės sandorių metus. Šis faktinis terminas gali būti pakoreguotas taip, kad atspindėtų perkėlimo riziką, kuri kyla keičiant tikėtiną poziciją faktine tikėtina pozicija, siekiant pateikti prognozę trumpesniam nei vienerių metų laikotarpiui.
12. Kryžminė produktų užskaita – tai skirtingų produktų kategorijų sandorių įtraukimas į tą pačią užskaitos grupę pagal šiame priede išdėstytas kryžminės produktų užskaitos taisykles.
13. 5 dalies tikslais dabartinė rinkos vertė (CMV) – su sandorio šalimi sudarytų užskaitos grupės sandorių portfelio grynoji rinkos vertė. Apskaičiuojant CMV naudojamos ir teigiamos, ir neigiamos rinkos vertės.

Pasiskirstymas

14. Rinkos verčių pasiskirstymas – užskaitos grupės sandorių grynosios rinkos vertės pasiskirstymo prognozė, remiantis istoriniais duomenimis, tam tikrą datą ateityje su tam tikra tikimybe.
15. Pozicijų pasiskirstymas – rinkos vertės pasiskirstymo nustačius nulinių prognozuojamų neigiamų grynujų rinkos verčių lygį, prognozė su tam tikra tikimybe.
16. Neutralus rizikai pasiskirstymas – rinkos verčių ar pozicijų pasiskirstymas tam tikru metu ateityje, apskaičiuojamas naudojant teorines rinkos vertes, pvz., teorinius svyravimus.
17. Faktinis pasiskirstymas – rinkos verčių ar pozicijų pasiskirstymas tam tikrą datą ateityje, apskaičiuojamas remiantis istoriniais duomenimis, pvz., pagal istorinius duomenis apskaičiuotus kainos svyravimus ar kurso pokyčius.

Pozicijos ir jų koregavimas

18. Dabartinė pozicija – sandorio ar užskaitos grupės sandorių su sandorio šalimi portfelio didesnė už nulį arba rinkos vertė, kuri būtų prarasta, jei sandorio šalis neįvykdytų įsipareigojimų, darant prielaidą, kad jokios šių sandorių vertės nepavyktų atgauti bankroto procedūros metu.
19. Maksimali pozicija – pozicijų pasiskirstymo didžiausia procentinė dalis tam tikru metu ateityje, prieš ilgiausio užskaitos grupės sandorio terminą.
20. Tikėtina pozicija (EE) – pozicijų pasiskirstymo tam tikru metu ateityje, prieš ilgiausio užskaitos grupės sandorio terminą, vidurkis.
21. Konkrečios dienos faktinė tikėtina pozicija (faktinė EE) – maksimali tikėtina pozicija tą arba bet kurią ankstesnę dieną. Konkrečios dienos faktinė EE taip pat galima apibrėžti kaip tikėtiną tos dienos poziciją arba ankstesnės dienos faktinę poziciją, priklausomai nuo to, kuri iš jų yra didesnė.

▼B

22. Tikėtina teigiama pozicija (EPE) – tikėtinos pozicijos svertinis vidurkis per tam tikrą laikotarpį, kai svertiniu koeficientu laikoma atskiros tikėtinos pozicijos dalis per visą laikotarpį. Apskaičiuojant minimalų kapitalo poreikį, naudojamas pirmų metų vidurkis arba, jei visų užskaitos grupės sandorių terminas baigiasi anksčiau nei per metus, ilgiausio užskaitos grupės sandorio laikotarpio vidurkis.
23. Faktinė tikėtina teigiama pozicija (faktinė EPE) – tikėtinos pozicijos svertinis vidurkis per pirmuosius metus arba, jei visų užskaitos grupės sandorių terminas baigiasi anksčiau nei per metus, ilgiausio užskaitos grupės sandorio laikotarpio svertinis vidurkis per tam tikrą laikotarpį, kai svertiniu koeficientu laikoma atskiros tikėtinos pozicijos dalis per visą laikotarpį.
24. Kredito vertinimo koregavimas – sandorių su sandorio šalimi portfelio vertinimo koregavimas iki vidutinės rinkos vertės. Šis koregavimas atspindi kredito rizikos dėl bet kokio įpareigojančio susitarimo su sandorio šalimi neįvykdymo, rinkos vertę. Koregavimas gali atspindėti su sandorio šalimi susijusios kredito rizikos rinkos vertę arba bendrą su kredito įstaiga ir sandorio šalimi susijusios kredito rizikos rinkos vertę.
25. Vienpusė kredito vertinimo koregavimas – kredito vertinimo koregavimas, atspindintis su sandorio šalimi susijusios kredito rizikos, kylančios kredito įstaigai, rinkos vertę, tačiau neatspindintis su kredito įstaiga susijusios kredito rizikos, kylančios sandorio šaliai, rinkos vertės.

Su CCR susijusios rizikos

26. Perkėlimo rizika – suma, kuria tikėtina teigiama pozicija yra neįvertinta, kai manoma, kad ateities sandoriai su sandorio šalimi bus sudaromi nuolat. Į šių ateities sandorių keliamą papildomą riziką neatsižvelgiama apskaičiuojant EPE.
27. Bendroji neteisingų sprendimų rizika kyla, kai tikimybė, kad sandorio šalis neįvykdys įsipareigojimų, ir bendrą rinkos rizikos veiksnių tarpusavio koreliacija yra teigiama.
28. Specifinė neteisingų sprendimų rizika kyla, kai tam tikros sandorio šalies rizikos ir tikimybės, kad dėl sandorių su sandorio šalimi pobūdžio sandorio šalis neįvykdys įsipareigojimų, tarpusavio koreliacija yra teigiama. Laikoma, kad kredito įstaiga susiduria su specifine neteisingų sprendimų rizika, jei tikėtina, kad dėl konkrečios sandorio šalies kylanti būsima rizika bus didelė esant didelei tikimybei, kad sandorio šalis neįvykdys įsipareigojimų.

2 DALIS:**Metodo pasirinkimas**

1. Remiantis 2–7 dalimis, kredito įstaigos turi pasirinkti vieną iš 3–6 dalyse išvardytų metodų IV priede išvardytų sandorių pozicijų vertei nustatyti. Kredito įstaigos, kurioms netaikoma Direktyvos 2006/49/EB 18 straipsnio 2 dalis, negali taikyti 4 dalyje nurodyto metodo. Sutarčių, išvardytų IV priedo 3 punkte, pozicijų vertei nustatyti kredito įstaigoms neleidžiama taikyti 4 dalyje nurodyto metodo.

Derinant 3–6 dalyse nurodytus metodus leidžiama nuolat taikyti grupei, bet ne pavieniam juridiniam asmeniui. Derinant 3 ir 5 dalyse išvardytus metodus leidžiama taikyti juridiniam asmeniui, jei vienas iš metodų yra naudojamas 5 dalies 19 punkte nurodytiems atvejams.

2. Kompetentingoms institucijoms pritarus, kredito įstaigos gali nustatyti šių sandorių pozicijų vertę:

▼B

- i) IV priede išvardytų sandorių,
- ii) atpirkimo sandorių,
- iii) vertybinių popierių arba biržos prekių skolinimo arba skolinimosi sandorių,
- iv) garantinės įmokos skolinimo sandorių, ir
- v) ilgalaikių atsiskaitymų sandorių

naudojant 6 dalyje nurodytą Vidaus modelių metodą.

3. Kai kredito įstaiga įsigyja kredito išvestines finansines priemones kaip ne prekybos knygos pozicijų arba CCR pozicijų apdraudimą, ji gali apskaičiuoti kapitalo poreikį apdraustam turtui pagal VIII priedo 3 dalies 83–92 punktus, arba, kompetentingoms institucijoms leidus, pagal VII priedo 1 dalies 4 punktą arba VII priedo 4 dalies 96–104 punktus. Tokiais atvejais CCR pozicijos vertė šioms kredito išvestinėms priemonėms prilyginama nuliui.
4. Parduotų kredito įsipareigojimų neįvykdymo apskaitimo sandorių CCR pozicijos vertė ne prekybos knygoje, kurioje jie kaip laikomi kredito įstaigos suteiktas kredito apdraudimas ir visos tariamosios sumos, skaičiuojant kapitalo poreikį kredito rizikai padengti, prilyginamos nuliui.
5. Taikant bet kurį iš 3–6 dalyje nustatytų metodų, konkrečios sandorio šalies pozicijos vertė yra lygi pozicijų verčių sumai, apskaičiuotai pagal kiekvieną užskaitą, taikomą tai sandorio šaliai.
6. Nulinė CCR pozicijos vertė gali būti priskiriama pagrindinės sandorio šalies dar neapmokėtiems išvestinių finansinių priemonių, arba atpirkimo, vertybinių popierių arba biržos prekių skolinimo arba skolinimosi, ilgalaikių mokėjimų ir garantinės įmokos skolinimo sandoriams, kurių pagrindinė sandorio šalis neatmetė. Be to, nulinė pozicijos vertė gali būti priskiriama pagrindinės sandorio šalies kredito rizikos pozicijai, atsiradusiai dėl išvestinių finansinių priemonių, atpirkimo, vertybinių popierių arba biržos prekių skolinimo arba skolinimosi, ilgalaikių mokėjimų ir garantinės įmokos skolinimo sandorių, arba kitų kompetentingų institucijų nustatytų pozicijų, už kurias kredito įstaiga nesumokėjo pagrindinei sandorio šaliai. Pagrindinės sandorio šalies CCR pozicijos ir visi jos sandorio dalyviai turi būti kiekvieną dieną visiškai apdraudžiami užstatu.
7. Ilgalaikių mokėjimų pozicijos gali būti apskaičiuotos taikant vieną iš 3–6 dalyje nustatytų metodų, nepaisant ne biržos išvestinėms finansinėms priemonėms, atpirkimo, vertybinių popierių arba biržos prekių skolinimo arba skolinimosi ir garantinės įmokos skolinimo sandoriams pasirinktu metodų. Apskaičiuodamos kapitalo poreikį ilgalaikių mokėjimų sandoriams, kredito įstaigos, taikančios 84–89 straipsniuose nustatytą metodą, gali nuolat ir nepaisydamos tokių pozicijų reikšmės priskirti rizikos koeficientus, naudodamos 78–83 straipsniuose nustatytą metodą.
8. Kompetentingos institucijos turi užtikrinti, kad taikant 3 ir 4 dalyse nustatytus metodus tariamoji suma, į kurią atsižvelgiama, būtų tinkamas kriterijus vertinant sandoriui būdingą riziką. Pavyzdžiui, jeigu sandoryje numatomas gryųjų pinigų srautų padidinimas, tariamoji suma turi būti pakoreguota taip, kad būtų atsižvelgta į padidinimo įtaką sandorio rizikos struktūrai.

3 DALIS:

Rinkos vertės metodas

- a etapas: remiantis dabartine rinkos verte apskaičiuojamos visų sandorių, kurių vertė teigiama, pakeitimo išlaidos (įvertinama pagal rinkos vertę).
- b etapas: galima būsima kredito rizika, išskyrus kintančios/kintančios palūkanų normos apskaitimo ta pačia valiuta sandorius, kai skaičiuojamos tik sandorių pakeitimo išlaidos, apskaičiuojama tariamąsias sumas arba pagrindines vertes dauginant iš 1 lentelėje pateiktų procentų:

1 Lentelė ⁽¹⁾ ⁽²⁾

Terminas iki sandorio galiojimo pabaigos ⁽³⁾	Koeficientas palūkanų normų sandoriams	Koeficientas užsienio valiutos sandoriams ir sandoriams auksu	Koeficientas nuosavybės vertybinių popierių sandoriams	Koeficientas brangiųjų metalų, išskyrus auksą, sandoriams	Koeficientas biržos prekių, išskyrus brangiuosius metalus, sandoriams
Iki 1 metų	0 %	1 %	6 %	7 %	10 %
Daugiau kaip 1 metai, bet neviršija 5 metų	0,5 %	5 %	8 %	7 %	12 %
Daugiau kaip 5 metai	1,5 %	7,5 %	10 %	8 %	15 %

Galimą būsimą kredito riziką apskaičiuojant pagal b etapą, kompetentingos institucijos gali leisti kredito įstaigoms taikyti 2 lentelėje ne 1 lentelėje nurodytus procentus, jeigu įstaigos, vertindamos šios direktyvos IV priedo 3 punkte nurodytus biržos prekių, išskyrus auksą, sandorius, pasinaudoja Direktyvos 2006/49/EB IV priedo 21 punkte numatyta galimybe:

2 LENTELE

Terminas iki sandorio galiojimo pabaigos	Brangieji metalai (išskyrus auksą)	Pagrindiniai metalai	Žemės ūkio produktai (neperdirbti)	Kita, įskaitant energetikos produktus
Iki 1 metų	2 %	2,5 %	3 %	4 %
Daugiau kaip 1 metai, bet neviršija 5 metų	5 %	4 %	5 %	6 %
Daugiau kaip 5 metai	7,5 %	8 %	9 %	10 %

c etapas: sandorių pakeitimo išlaidos ir galimos būsimos kredito rizikos suma yra rizikos vertė.

4 DALIS:

Pradinės rizikos metodas

a etapas: tariamoji pagrindinė kiekvieno sandorio suma dauginama iš 3 lentelėje nurodytų procentų:

⁽¹⁾ Sandoriai, kurie nepriklauso kuriai nors iš penkių šioje lentelėje nurodytų kategorijų, laikomi prekių sandoriais, išskyrus brangiųjų metalų sandorius.

⁽²⁾ Sandorių su daugkartiniais pagrindinės sumos keitimais atveju procentai dauginami iš likusių mokėjimų, kurie dar turi būti atlikti pagal sandorį, skaičiaus.

⁽³⁾ Sandorių, kurie yra skirti apmokėti dabartinei neapmokėtai pozicijai pagal nustatomą atsiskaitymo datą ir tokiais atvejais, kai sąlygos pakartotinai nustatomos tokiu būdu, kad tokią konkrečią datą sandorio rinkos vertė būtų lygi nuliui, laikotarpiu, likęs iki sandorio įvykdymo termino, yra lygus laikotarpiui, likusiam iki kitos sąlygų nustatymo dienos. Palūkanų normos sandoriams, kurie atitinka šiuos kriterijus ir iki kurių įvykdymo termino yra likę daugiau kaip vieneri metai, taikomas procentinis dydis yra ne mažesnis kaip 0,5 %.

▼ **B**

3 Lentelė

Pradinis terminas ⁽¹⁾	Koeficientas palūkanų normos sandoriams	Koeficientas užsienio valiutos sandoriams ir sandoriams auksu
Iki 1 metų	0,5 %	2 %
Daugiau kaip 1 metai, bet neviršija 2 metų	1 %	5 %
Pridedama už kiekvienus papildomus metus	1 %	3 %

b etapas: tokiu būdu įvertinta pradinė rizika yra rizikos vertė.

5 DALIS:

Standartizuotas metodas

1. Standartizuotą metodą (SM) galima taikyti tik išvestinėms finansinėms priemonėms ir ilgalaikiams mokėjimams. Pozicijos vertė skaičiuojama atskirai kiekvienai užskaitos grupei. Ją skaičiuojant iš sumos atimamas užstatas:

pozicijos vertė =

$$\beta^* \max \left(CMV - CMC; \sum_j \left| \sum_i RPT_{ij} - \sum_l RPC_{lj} \right| * CCRM_j \right)$$

kur:

CMV = užskaitos grupės su sandorio šalimi portfelio dabartinė rinkos vertė kartu su užstatu. kur

$$CMV = \sum_i CMV_i$$

kur:

CMV_i = sandorio i dabartinė rinkos vertė;

CMC = užskaitos grupei skirtas užstatas dabartinė rinkos vertė, kur

$$CMC = \sum_l CMC_l$$

kur

CMC_l = užstatas l dabartinė rinkos vertė;

i = sandorio indeksas;

l = užstatas indeksas;

j = apsidraudimo grupės indeksas. Šios apsidraudimo grupės atitinka rizikos veiksnius, kuriems galima taikyti pozityvias ir negatyvias rizikos pozicijas, kad būtų gauta grynoji rizikos pozicija, pagal kurią vėliau skaičiuojama pozicijos vertė;

RPT_{ij} = sandorio i rizikos pozicija pagal apsidraudimo grupę j;

RPC_{lj} = užstatas l rizikos pozicija j pagal apsidraudimo grupę j;

CCRM_j = 5 lentelėje nurodytos sandorio šalies kredito rizikos (CCR) koeficientas pagal apsidraudimo grupę j;

β = 1.4.

⁽¹⁾ Palūkanų normos sandorių atveju kredito įstaigos, kompetentingoms institucijoms sutikus, gali taikyti pradinį sandorio galiojimo terminą arba terminą iki sandorio galiojimo pabaigos.

▼B

Iš sandorio šalies gauto užstato ženklas yra teigiamas. Sandorio šaliai pateikto užstato ženklas yra neigiamas.

Šiam metodui skirtas užstatas atitinka šios direktyvos VIII priedo 1 dalies 11 punkte ir Direktyvos 2006/49/EB II priedo 9 punkte aprašytus užstatus.

2. Kai ne biržos išvestinių finansinių priemonių sandorių su linijiniu rizikos profiliu sąlygose numatyta finansinę priemonę pakeisti tam tikru mokėjimu, kiekvienas mokėjimas (galimas pinigų srautas) vadinamas mokėjimo sudėtine dalimi (koja). Mokėjimo sudėtinių dalių skaičius priklauso nuo sandoryje numatytų mokėjimų skaičiaus, įskaitant sandorio tariamąją sumą. Kredito įstaigos dėl toliau pateiktų skaičiavimų gali nepaisyti tokių mokėjimo sudėtinių dalių palūkanų normos rizikos, jeigu jų terminas iki sandorio galiojimo pabaigos yra trumpesnis nei vieneri metai. Kredito įstaigos sandorius, kuriuose numatyti du mokėjimai, išreikšti ta pačia valiuta, kaip antai palūkanų normos apskaitimo sandoriai, gali laikyti vienu bendru sandoriu. Mokėjimų sudėtinės dalys peržiūrimos pagal bendrą sandorį.
3. Sandoriai su linijiniu rizikos profiliu, kurių pagrindinės finansinės priemonės yra nuosavybės vertybiniai popieriai (įskaitant nuosavybės vertybinių popierių indeksą), auksas, kiti taurieji metalai ir kitos biržos prekės, priskiriami atitinkamai nuosavybės vertybinių popierių (ar nuosavybės vertybinių popierių indekso) ar biržos prekių (įskaitant auksą ir kitus tauriuosius metalus) rizikos pozicijai ir jiems nustatomas mokėjimo sudėtinės dalis atitinkantis palūkanų normos rizikos laipsnis. Jei mokėjimo sudėtinė dalis yra išreikšta užsienio valiuta, ji papildomai priskiriama šią valiutą atitinkančiai rizikos pozicijai.
4. Sandoriai su linijiniu rizikos profiliu, kurių pagrindinės finansinės priemonės yra skolos finansinės priemonės, priskiriami šios skolos finansinės priemonės palūkanų normos rizikos laipsniui bei kito mokėjimo sudėtinės dalies palūkanų normos rizikos laipsniui. Jei pagrindinė finansinė priemonė išreikšta užsienio valiuta, ji papildomai priskiriama šią valiutą atitinkančiai rizikos pozicijai. Jei mokėjimo sudėtinė dalis išreikšta užsienio valiuta, ji papildomai priskiriama šią valiutą atitinkančiai rizikos pozicijai. Apsikeitimo sandorių tarp valiutų pozicijos vertė yra nulis.
5. Sandorių su linijiniu rizikos laipsniu rizikos pozicija, atsirandanti iš pagrindinės finansinės priemonės (įskaitant biržos prekes) tariamoji vertė (rinkos vertė padauginta iš kiekio), kuri paverčiama kredito įstaigos šalies valiuta, išskyrus skolos finansines priemones.
6. Skolos finansinių priemonių ir mokėjimo sudėtinės dalies rizikos pozicija yra būsimų grynųjų mokėjimų tariamoji vertė (įskaitant tariamąją sumą), kuri paverčiama kredito įstaigos šalies valiuta ir padauginama iš skolos finansinių priemonių ar mokėjimo sudėtinės dalies modifikuotos trukmės.
7. Kredito įsipareigojimų neįvykdymo apskaitimo sandorio rizikos pozicija yra referencinės skolos finansinės priemonės tariamosios vertės ir kredito įsipareigojimų neįvykdymo apskaitimo sandorio termino, likusio iki galiojimo pabaigos, sandauga.
8. Ne biržos išvestinės finansinės priemonės su nelinijiniu rizikos profiliu rizikos pozicija, įskaitant pasirinkimo ir apskaitimo sandorius, yra lygi sandorio finansinės priemonės delta koeficiento tariamajai vertei, išskyrus pagrindinės skolos finansinės priemonės atvejus.
9. Ne biržos išvestinės finansinės priemonės su nelinijiniu rizikos profiliu rizikos pozicija, įskaitant pasirinkimo ir apskaitimo sandorius, ir kurios pagrindinė priemonė yra skolos finansinė priemonė arba mokėjimo sudėtinė dalis, yra lygi sandorio finansinės priemonės arba mokėjimo sudėtinės dalies delta koeficiento tariamajai vertei, padauginatai iš skolos finansinių priemonių ar mokėjimo sudėtinės dalies modifikuotos trukmės.
10. Norint apibrėžti rizikos pozicijas, iš sandorio šalies gautas užstatas laikomas šiandien besibaigiančia pretenzija sandorio šaliai pagal išvestinės finansinės priemonės sutartį (ilgoji pozicija), o pateiktas užstatas laikomas šiandien besibaigiančiu įsipareigojimu sandorio šaliai (trumpoji pozicija).
11. Siekdamas nustatyti rizikos pozicijos dydį ir ženklą, kredito įstaigos gali pasinaudoti šiomis formulėmis:

visoms priemonėms, išskyrus skolos finansines priemones:

efektyvi tariamoji vertė arba

▼ B

$$\text{deltakoefficienta atitinkanti tarioji vertė} = p_{ref} \frac{\delta V}{\delta p}$$

kur:

p_{ref} = pagrindinės finansinės priemonės kaina, išreikšta atitinkama valiuta;

V = finansinės priemonės vertė (pasirinkimo sandorio atveju – pasirinkimo sandorio kaina; sandorių su linijiniu rizikos profiliu atveju – pačios pagrindinės finansinės priemonės vertė);

p = pagrindinės finansinės priemonės kaina, išreikšta ta pačia valiuta kaip ir V;

visų sandorių skolos finansinėms priemonėms ir mokėjimo sudėtinėms dalims:

efektyvi tarioji vertė padauginta iš modifikuotos trukmės arba

delta koeficiento tarioji vertė padauginta iš modifikuotos trukmės

$$\frac{\delta V}{\delta r}$$

kur:

V = finansinės priemonės vertė (pasirinkimo sandorio atveju – pasirinkimo sandorio kaina; sandorių su linijiniu rizikos laipsniu atveju – pagrindinės finansinės priemonės arba mokėjimo sudėtinės dalies vertė);

r = palūkanų normos lygis.

Jei V yra išreikšta kita nei referentine valiuta, išvestinė finansinė priemonė turi būti paversta referentine valiuta, padauginant iš valiutos keitimo kurso.

12. Rizikos pozicijos skirstomos į apsidraudimo grupes. Kiekvienai apsidraudimo grupei skaičiuojama grynoji rizikos pozicija arba visų rizikos pozicijų suma. Ši suma vadinama „grynąja rizikos pozicija“ ir apskaičiuojama

$$\left| \sum_i RPT_{ij} - \sum_l RPC_{lj} \right|$$

pagal 1 punkte numatytas formules.

13. Indėlių palūkanų normos rizikos pozicijos, kurios kaip užstatas buvo gautos iš sandorio šalies, mokėjimo sudėtinių dalių ir pagrindinės skolos finansinės priemonės, kurioms, remiantis Direktyvos 2006/49/EB I priedo 1 lentelė, taikomas ne didesnis kaip 1,60 % kapitalo poreikis, kiekviena valiuta skirstomos į 6 apsidraudimo grupes, kurios nurodytos žemiau pateiktoje 4 lentelėje. Apsidraudimo grupės skirstomos pagal kriterijus „terminas“ ir „nurodytos palūkanų normos“.

4 lentelė

	Vyriausybės nurodyta palūkanų norma	Ne vyriausybės nurodyta palūkanų norma
Terminas	← 1 metai	← 1 metai
Terminas	>1 – ← 5 metai	>1 – ← 5 metai
Terminas	> 5 metai	> 5 metai

14. Pagrindinių skolos priemonių arba mokėjimo sudėtinių dalių palūkanų normos rizikos pozicijų, kurių palūkanų norma apskaičiuojama pagal rinkos palūkanų palūkanų normą, sandorio terminas yra laikotarpis iki kito palūkanų normos perskaičiavimo. Visais kitais atvejais galiojimo terminas yra pagrindinės skolos finansinės priemonės, o mokėjimo sudėtinės dalies atveju – likęs iki galiojimo pabaigos sandorio terminas.
15. Kiekvienam kredito įsipareigojimo neįvykdymo apsikaitimo sandorio referencinės skolos finansinės priemonės emitentui skiriama viena apsidraudimo grupė.
16. Indėlių palūkanų normos rizikos pozicijos, kurios kaip užstatas buvo gautos sandorio šalies, neturinčios nedidelės specifinės rizikos skolos įsipareigojimų ir pagrindinės skolos finansinės priemonės, kurioms, remiantis Direktyvos 2006/49/EB I priedo 1 lentelė, taikomas didesnis kaip 1,60 % kapitalo poreikis, skirstomos į 6 apsidraudimo grupes kiekvienam emitentui. Kai mokėjimo sudėtinės dalys atitinka tokią skolos

▼B

finansinę priemonę, kiekvienas referencinės skolos finansinės priemonės emitentas priskiriamas vienai apsidraudimo grupei. Kredito įstaigos tai pačiai apsidraudimo grupei gali priskirti tam tikro emitento skolos finansinių priemonių arba to paties emitento referencinių skolos finansinių priemonių, kuriomis grindžiamos mokėjimo sudėtinės dalys arba kredito išpareigojimų neįvykdymo apsikeitimo sandoriai, rizikos pozicijas.

17. Kitos nei skolos pagrindinės finansinės priemonės priskiriamos toms pačioms apsidraudimo grupėms tik tuo atveju, jei jos yra identiškos arba vienodos finansinės priemonės. Visais kitais atvejais jos priskiriamos skirtingoms apsidraudimo grupėms. Finansinių priemonių panašumas apibrėžiamas tokiu būdu:
- nuosavybės vertybinių popierių atveju to paties emitento finansinės priemonės. Nuosavybės vertybinių popierių indeksas laikomas atskiru emitentu;
  - taurių metalų atveju tomis pačiomis finansinėmis priemonėmis laikomos susietos su tuo pačiu tauriuoju metalu finansinės priemonės. Taurių metalų indeksas laikomas atskiru tauriuoju metalu;
  - elektros energijos atveju tomis pačiomis finansinėmis priemonėmis laikomos tiekimo teisės ir pareigos, susijusios tuo pačiu maksimalaus ir minimalaus krūvio laiko intervalu per 24 val.; ir
  - biržos prekių atveju tomis pačiomis finansinėmis priemonėmis laikomos susietos ta pačia biržos preke finansinės priemonės. Biržos prekių indeksas laikomas atskira biržos preke.
18. Skirtingų sandorio šalies kredito rizikos grupių koeficientas (CCRM) pateikiamas 5 lentelėje.

5 lentelė

	Apsidraudimo grupės kategorijos	CCRM koeficientas (CCRM)
1	Palūkanų norma	0,2 %
2	Dėl kredito išpareigojimų neįvykdymo apsikeitimo sandorių atsirandančios palūkanų normos rizikos pozicijos, kai referencinėms skolos finansinėms priemonėms pagal Direktyvos 2006/49/EB I priedo 1 lentelę taikomas ne didesnis kaip 1,60 % kapitalo poreikis	0,3 %
3	Dėl skolos finansinių priemonių arba referencinių skolos finansinių priemonių atsirandančios palūkanų normos rizikos pozicijos, kai minėtoms priemonėms pagal Direktyvos 2006/49/EB I priedo 1 lentelę taikomas didesnis kaip 1,60 % kapitalo poreikis	0,6 %
4	Valiutų kursai	2,5 %
5	Elektros energija	4 %
6	Auksas	5 %
7	Nuosavybės vertybiniai popieriai	7 %
8	Taurieji metalai (išskyrus auksą)	8,5 %
9	Kitos biržos prekės (išskyrus tauriuosius metalus ir elektros energiją)	10 %
10	Pagrindinės ne biržos išvestinių finansinių priemonių pozicijos, kurios nepriskirtos jokiai klasei	10 %

10 punkto 5 lentelėje nurodytos pagrindinės ne biržos išvestinių finansinių priemonių pozicijos priskiriamos individualioms kiekvienos pagrindinės finansinės priemonės kategorijos apsidraudimo grupėms.

19. Sandoriams su nelinijiniu rizikos profiliu arba mokėjimo sudėtinėms dalims, su skolos finansinių priemonių sandoriams, kurių delta koeficiento arba modifikuotos trukmės, kurią patvirtino kompetentinga institucija rinkos rizikos minimalaus kapitalo poreikio skaičiavimui kredito įstaiga negali nustatyti, kompetentingos institucijos atsargiai nustato rizikos pozicijų dydį ir CCR koeficientą. Kompetentingos institucijos gali prašyti naudoti 3 dalyje numatytą metodą. Užskaita netinka: pozici-

▼B

cijos vertė nustatoma lyg būtų užskaitos grupė, kurią sudaro individualus sandoris.

20. Užtikrindama, kad prieš sandorį priskiriant apsidraudimo grupei jis vykdomas teisinėmis priemonėmis pagal užskaitos sutartį, atitinkančią 7 dalyje numatytus reikalavimus, kredito įstaiga turi turėti vidaus procedūras.
21. Kredito įstaiga, siekdama sumažinti CCR dėl užstato, privalo turėti vidaus procedūras, kuriose turi būti numatyta, kad prieš įtraukiant užstato poveikį į savo skaičiavimus, jis atitinka VIII priede numatytus teisinio tikrumo standartus.

6 DALIS:

Vidaus modelio metodas.

1. Esant kompetentingų institucijų leidimui, kredito įstaigos gali taikyti vidaus modelių metodą (IMM) 2 dalies 2 punkto i papunktyje arba 2 dalies 2 punkto ii, iii ir iv papunkčiuose, arba 2 dalies 2 punkto i–iv papunkčiuose išvardytiems sandoriams. Kiekvienu iš šių atvejų 2 dalies 2v punktas taip pat turi būti įtraukiamas. Nepaisant 2 dalies 1 punkto antros pastraipos, kredito įstaigos gali nuspręsti netaikyti šio metodo nereikšmingo dydžio ir rizikos pozicijoms. Norėdama taikyti IMM, kredito įstaiga privalo paisyti šioje dalyje išdėstytą reikalavimą.
2. Kompetentingoms institucijoms sutikus, IMM gali būti nuosekliai taikomas įvairiems sandorių tipams, ir tuo laikotarpiu kredito įstaiga gali taikyti 3 arba 5 dalyje nustatytus metodus. Nepaisant šioje dalyje toliau apibūdinto modelio, iš kredito įstaigų neturi būti reikalaujama taikyti tam tikro tipo modelį.
3. Visiems ne biržos išvestiniams finansiniams ir ilgalaikių mokėjimų sandoriams, kuriems kredito įstaigos negavo sutikimo taikyti IMM, kredito įstaigos privalo taikyti 3 arba 5 dalyje nustatytus metodus. Grupei leidžiama nuolat derinti tarpusavyje šiuos du metodus. Juridiniam asmeniui šiuos du metodus derinti leidžiama tik tuomet, jei vienas iš metodų naudojamas 5 dalies 19 punkte nurodytais atvejais.
4. Kredito įstaigos, kurioms buvo leista taikyti IMM, negali vėl imti taikyti 3 arba 5 dalyje nustatytų metodų, nebent jos pateiktų rimtą priežastį arba gautų kompetentingų institucijų sutikimą. Jeigu kredito įstaiga nebevykdo šioje dalyje apibrėžtų reikalavimų, ji turi pateikti kompetentingoms institucijoms palaipsnio grįžimo prie susitarimo laikymosi planą arba įrodyti, kad nesilaikymo poveikis yra nereikšmingas.

Pozicijos vertė

5. Pozicijos vertė turi būti vertinama užskaitos grupės lygmeniu. Modelis turi tiksliai apibūdinti prognozuojamą rinkos veiksmų, pvz., palūkanų normos, užsienio valiutos kurso, rinkos vertės pokyčio pasiskirstymą. Taikant modelį turi būti apskaičiuojama užskaitos grupės pozicijos vertė bet kuriuo metu ateityje, atsižvelgiant į rinkos kintamųjų pokyčius. Modelis, taikomas sandorio šalims, iš kurių reikalaujama užstato, gali apimti ir būsimus užstato pokyčius.
6. Kredito įstaigos gali įtraukti reikalavimus atitinkančią finansinę užtikrinimo priemonę, apibrėžtą šios direktyvos VIII priedo 1 dalies 11 punkte ir Direktyvos 2006/49/EB ir II priedo 9 punkte, į savo prognozuojamo užskaitos grupės rinkos vertės pokyčių pasiskirstymo skaičiavimą, jeigu IMM kiekybiniai, kokybiniai ir duomenų reikalavimai atitinka reikalavimus užtikrinimo priemonei.
7. Pozicijos vertė apskaičiuojama kaip α ir faktinės EPE sandauga:

Pozicijos vertė = $\alpha \times$ faktinė EPE

kur:

Čia alfa (α) turi būti 1,4, bet kompetentingos institucijos gali reikalauti aukštesnio α koeficiento, ir faktinė EPE turi būti apskaičiuota įvertinant tikėtiną poziciją bet kuriuo metu t ateityje (EE_t), kai vidurkis nustatomas pagal atitinkamų rinkos rizikos veiksmų galimas būsimąsias vertes. Pagal modelį apskaičiuojama eilės būsimų laikotarpių ($t_1, t_2, t_3, \dots$) EE .

8. Faktinė EE turi būti apskaičiuota rekurentiniu (grįžtamuju) būdu:

faktinė $EE_k = \max(\text{faktinė } EE_{k-1}; EE_k)$

▼B

kur:

dabartinė data yra t_0 , o faktinė EE t_0 yra lygi dabartinei pozicijai.

9. Šiuo atveju, faktinė EPE yra faktinės EE vidurkis per pirmuosius ateities pozicijos metus. Jei visų užskaitos grupės sandorių terminas baigiasi anksčiau nei per vienerius metus, tai EPE yra EE vidurkis per visą laikotarpį, kol visų užskaitos grupės sandorių terminas baigiasi. Faktinė EPE apskaičiuojama kaip faktinės EE svertinis vidurkis:

$$EffectiveEPE = \sum_{k=1}^{\min(1 \text{ year}; \text{maturity})} EffectiveEE_k * \Delta t_k$$

kur:

koeficientus $\Delta t_k = t_k - t_{k-1}$ galima taikyti tais atvejais, kai būsima pozicija skaičiuojama laiko požiūriu netolygiai pasiskirsčiusiais laikotarpiais.

10. EE arba maksimali pozicija turi būti apskaičiuojama remiantis pozicijų pasiskirstymu, atsižvelgiant į galimą nenormalų pozicijų pasiskirstymą.
11. Kredito įstaigos kiekvienai sandorio šaliai vietoje α padaugintos iš faktinės EPE, apskaičiuotos pagal ankstesnę formulę, gali taikyti griežtesnius reikalavimus.
12. Nepaisant 7 dalies, kompetentingos institucijos gali leisti kredito įstaigoms naudoti jų pačių α įverčius, sumažintus iki 1,2, kai α lygi vidaus kapitalo normai, gautai visiškai sumodeliavus visų sandorio šalių CCR vertę (skaitiklis) ir vidaus kapitalo, pagrįsto EPE (vardiklis) santykiui. Vardiklyje EPE turi būti naudojama taip, lyg ji būtų nekintama neapmokėta suma. Kredito įstaigos privalo įrodyti, kad jų vidiniai α įverčiai esminiuose skaitiklio šaltiniuose atspindi visų sandorio šalių sandorių arba sandorių portfelio rinkos verčių pasiskirstymo stochastinę priklausomybę. Skaičiuojant vidinius α įverčius reikia atsižvelgti į portfelio sudėtį.
13. Kredito įstaiga turi užtikrinti, kad α skaitiklis ir vardiklis yra apskaičiuojami nuosekliai laikantis reikalavimų modeliui, atsižvelgiant į modelavimo metodiką, parametrus keliamus reikalavimus ir portfelio sudėtį. Taikomas metodas turi būti grįstas kredito įstaigos vidinio kapitalo skaičiavimo metodu, tinkamai patvirtintas dokumentais, ir tikrinamas nepriklausomų ekspertų. Be to, kredito įstaigos turi peržiūrėti savo įverčius rečiausiai kas ketvirtį, ir dažniau, jei laikui bėgant portfelio padėtis pakinta. Be to, kredito įstaigos turi nuolat vertinti modelio riziką.
14. Bendrame rinkos ir kredito rizikos modelyje panaudoti rinkos rizikos veiksnių svyravimai ir koreliacijos prireikus turi būti susiejami su kredito rizikos veiksniais tam, kad atspindėtų dėl ekonominio nuosmukio galimą padidėjusius svyravimus arba koreliacijas.
15. Jei užskaitos grupė priklauso nuo susitarimo dėl garantinės įmokos, kredito įstaigos turi naudoti vieną iš šių EPE priemonių:
- faktinę EPE, neatsižvelgiant į susitarimą dėl garantinės įmokos;
  - susitarimo dėl garantinės įmokos vertę, jei ji teigiama, ir papildomą mokestį, kuris turi apimti galimą pozicijos padidėjimą per visą garantinės įmokos rizikos laikotarpį. Papildomas mokestis apskaičiuojamas kaip tikėtinas užskaitos grupės pozicijos padidėjimas, pradedant skaičiuoti nuo dabartinės nulinės pozicijos per visą jo rizikos laikotarpį. Šiuo tikslu mažiausias garantinės įmokos rizikos laikotarpis nustatomas taip: užskaitos grupėms, kurias sudaro vien tik atpirkimo pobūdžio operacijos, kurioms atliekamas kasdieninis maržos perskaičiavimas ir vertinimas rinkos verte, nustatomas penkių darbo dienų terminas, visoms kitoms užskaitos grupėms taikomas dešimties dienų terminas; arba
  - jei modelis, įvertinant EE, apima garantinės įmokos nustatymo efektą, tai modelio EE matas, kompetentingoms institucijoms leidus, gali būti iškart panaudotas 8 dalyje nurodytoje formulėje.

Būtiniausi reikalavimai EPE modeliams

16. Kredito įstaigos EPE modelis turi atitikti 17–41 dalyse keliamus operacinius reikalavimus.

▼B

CCR kontrolė

17. Kredito įstaigos turi turėti kontrolės skyrių, kuriame kuriama ir diegiama CCR valdymo sistema bei atliekamas pradinis ir nuolatinis vidaus modelio patikrinimas. Šis skyrius tikrina, ar duomenys išsamūs ir nagrinėja kredito įstaigų rizikos vertinimo modelio rezultatus, įskaitant rizikos pozicijų dydžio ir kreditavimo bei prekybos limitų tarpusavio priklausomybę. Šis skyrius nepriklauso nuo skyrių, kuriuose nustatomos ir atnaujinamos pozicijos arba jomis prekiaujama, ir nepasiduoda nederamai įtakai; jo darbuotojai tinkamai parenkami; skyrius atsiskaito tiesiogiai valdymo organams. Šio skyriaus darbas turi būti glaudžiai susietas su kredito įstaigos kasdieninės kredito rizikos valdymo procesu, todėl jo rezultatai turi būti neatsiejama kredito įstaigos kredito ir bendros rizikos planavimo, stebėjimo ir kontrolės proceso dalis.
18. Kredito įstaiga turi CCR valdymo politiką, procedūras ir sistemas, kurios yra patikimos ir nuosekliai įgyvendinamos. Patikimas CCR valdymas apima CCR nustatymą, vertinimą, valdymą, patvirtinimą ir vidinių ataskaitų sudarymą.
19. Kredito įstaigos rizikos valdymo politika turi apimti rinkos, likvidumo ir teisinę bei operacinę su CCR susijusią riziką. Kredito įstaiga negali vykdyti operacijų su sandorio šalimi, kurios sugebėjimo įvykdyti įsipareigojimus nėra įvertinusi. Kredito įstaiga taip pat turi atsižvelgti į kredito riziką, kuri kyla prieš atsiskaitymą ir atsiskaitant. Ši rizika turi būti kaip įmanoma visapusiškiau valdoma sandorio šalies (sudedant CCR ir kitas kreditų pozicijas) ir įmonės lygmeniu.
20. Kredito įstaigos direktorių taryba ir vyresnieji administracijos pareigūnai turi aktyviai dalyvauti CCR kontrolės procese ir turi jį laikyti esminiu veiklos aspektu, kuriam reikia skirti nemažai lėšų. Valdymo organai privalo žinoti taikomo rizikos vertinimo modelio ribas ir pagrindines prielaidas bei galimus padarinius dėl rezultatų patikimumo. Valdymo organai taip pat turi vertinti rinkos nepastovumą, žinoti dabartinę padėtį ir jos atspindėjimą modelyje.
21. Kasdienines kredito įstaigos CCR ataskaitas tikrina atsakingi kredito įstaigos darbuotojai, turintys pakankamus įgaliojimus sumažinti atskirų kredito valdytojų arba prekybinių operacijų vykdytojų pozicijas, ir visos kredito įstaigos CCR.
22. Kredito įstaigos CCR valdymo sistema derinama su limitais kredito ir prekybos operacijoms. Limitai kredito ir prekybos operacijoms turi būti siejamos su kredito įstaigos rizikos vertinimo modeliu taip, kad jis kurį laiką nekistų ir būtų suprantamas kreditų valdytojams, darbuotojams, vykdančioms prekybines operacijas, ir valdymo organams.
23. Kredito įstaiga, atlikdama CCR vertinimą, turi būti kiekvieną dieną ar kelis kartus per dieną nustatyti kredito linijų išnaudojimo rodiklį. Kredito įstaiga turi apskaičiuoti dabartinės užstato pozicijos vertę bruto ir neto. Atskiriems portfeliams ir sandorio šalims kredito įstaiga apskaičiuoja ir kontroliuoja maksimalią poziciją arba galimą ateities poziciją (PFE) su pasirinktu jos pasikliautinuoju intervalu. Kredito įstaiga atsižvelgia į dideles pozicijas ir pozicijų koncentraciją, įskaitant susijusių sandorio šalių grupes, pramonės šakas, rinkas ir kt.
24. Be CCR analizės, kredito įstaiga vykdo nuolatinę ir griežtą testavimą nepalankiausiomis sąlygomis, vadovaudamasi kasdieniniais kredito įstaigos rizikos vertinimo modelio rezultatais. Valdymo organai nuolat tikrina šio testavimo nepalankiausiomis sąlygomis rezultatus ir atsižvelgia į juos, nustatydami CCR politiką ir limitus. Jei atliekant testavimą nepalankiausiomis sąlygomis nustatoma, kad tam tikromis aplinkybėmis kredito įstaiga yra ypač pažeidžiama, reikia nedelsiant imtis priemonių siekiant tinkamai valdyti šią riziką.
25. Kredito įstaiga privalo turėti nusistovėjusią praktiką, atitinkančią vidinę CCR valdymo politiką, kontrolę ir procedūras. Kredito įstaigų CCR valdymo sistema turi būti tinkamai dokumentuota, tiksliai reglamentuojant CCR rizikai valdyti taikomus metodus.
26. Kredito įstaiga reguliariai turi atlikti nepriklausomą jos CCR valdymo sistemos patikrinimą atliekant vidaus auditą. Patikrinime reikia įvertinti tiek 17 punkte minimus verslo vienetus, tiek nepriklausomus CCR kontrolės vienetus. Viso CCR valdymo proceso peržiūra turėtų būti vykdoma reguliariai ir turėtų būti įvertinta:
  - a) CCR valdymo sistemos ir proceso dokumentų atitikimas;

▼B

- b) CCR kontrolės padalinio organizavimas;
- c) CCR rizikos valdymo integravimas į kasdieninį rizikos valdymo procesą;
- d) rizikos vertinimo modelių ir vertės nustatymo sistemų, naudojamų operacijas vykdančiuose bei šių operacijų apskaitą atliekančiuose padaliniuose, patvirtinimo procesas;
- e) bet kokio žymesnio pakitimo CCR matavimo procese, patvirtinimas;
- f) CCR apimtis, patenkanti į rizikos vertinimo modelį;
- g) valdymo organų informavimo sistemos vientisumas;
- h) CCR duomenų tikslumas ir visuma;
- i) duomenų, naudojamų modelyje, šaltinių nuoseklumas, savalaikiškumas ir patikimumas bei nepriklausomumas;
- j) nepastovumo ir koreliacijos prielaidų tikslumas ir tinkamumas;
- k) vertinimo ir rizikos transformavimo apskaičiavimų tikslumas; ir
- l) modelio tikslumo patikrinimas atliekant grįžtamąjį testavimą.

Naudojimo patikrinimas

27. Faktinei EPE apskaičiuoti naudojamo modelio pateiktų pozicijos verčių pasiskirstymas turi būti įtrauktas į kasdieninį kredito įstaigos CCR valdymo procesą. Modeliu gauti rezultatai turėtų turėti lemiamą įtaką patvirtinant kredito išdavimą, valdant CCR, paskirstant vidinį kapitalą ir priimant bendrus kredito įstaigos valdymo sprendimus.
28. Kredito įstaiga privalo turėti įrašus apie modeliu apskaičiuojamą CCR pozicijų pasiskirstymą ir ne mažiau kaip prieš vienerius metus iki kompetentingų institucijų patvirtinimo turi įrodyti, kad apskaičiuojant pozicijų pasiskirstymą kurio remiasi EPE apskaičiavimas, buvo naudojamas modelis, atitinkantis svarbiausius minimalius šioje dalyje išdėstytus reikalavimus.
29. Modelis, naudojamas CCR pozicijų pasiskirstymo apskaičiavimui turi būti CCR valdymo sistemos dalis, apimanti nustatymą, matavimą, valdymą, patvirtinimą ir vidinių CCR ataskaitų rengimą. Ši sistema apima kredito linijų panaudojimo matavimus (CCR pozicijos kartu su kitomis kredito pozicijomis) ir vidinio kapitalo paskirstymą. Papildomai prie EPE, kredito įstaiga turi apskaičiuoti ir valdyti dabartines pozicijas. Kur reikia, kredito įstaiga turi apskaičiuoti dabartinės užstato pozicijos vertę bruto ir neto. Naudojimo patikrinimas laikomas patenkinamu, jeigu kredito įstaiga naudoja tokias CCR matavimo priemones, kaip maksimali pozicija arba potencialiai galima ateities pozicija (PFE), paremtas pozicijų pasiskirstymu, apskaičiuotu to paties modelio, kaip ir EPE atveju..
30. Kredito įstaiga privalo turėti pakankamą informacinės sistemos pajėgumą kiekvienos dienos EE įvertinimus, nebent ji atitinkamoms institucijoms įrodys, kad turimų pozicijų CRR lygis nereikalauja tokių dažnų apskaičiavimų. Kredito įstaiga apskaičiuoja EE tam tikram laikotarpiui ateityje, kuris tinkamai atspindi būsimų grynųjų pinigų srautų laiko tendencijas ir sutarčių sąlygas bei pozicijų realią padėtį ir komponentus.
31. Pozicija turi būti apskaičiuojama, stebima ir valdoma visu sutarties laikotarpiu (ne tik vieneriems metams į priekį). Kredito įstaigos privalo turėti nusistovėjusias sandorio šalių rizikos stebėjimo ir kontrolės procedūras, toms pozicijoms, kurių terminas viršija vienerius metus. Pozicijų prognozės prailginimo duomenys panaudojami kredito įstaigos vidinio kapitalo skaičiavimo modelyje.

Testavimas nepalankiausiomis sąlygomis

32. Kredito įstaigoje parengtas patikimas testavimo nepalankiausiomis sąlygomis procesas, taikytinas vertinant jos kapitalo pakankamumą CCR. Šio testavimo rezultatai palyginami su EPE ir turi būti kredito įstaigos kapitalo pakankamumo skaičiavimo proceso, išdėstyto 123 straipsnyje, dalimi. Testavimas nepalankiausiomis sąlygomis apima galimų įvykių ar būsimų ekonominių sąlygų pokyčių, galinčių daryti nepalankią įtaką kredito įstaigos pozicijoms, nustatymą ir kredito įstaigos sugebėjimo susidoroti su tokiais pokyčiais įvertinimą.
33. Kredito įstaiga patikrina savo CCR pozicijas, įskaitant bendrus nepalankius pokyčius rinkoje ir kredito rizikos veiksnių pasikeitimus. Nepa-

▼B

lankių įvykių CCR patikrinimai apima rizikos koncentraciją (vienai šaliai arba šalių grupėms), koreliacijos riziką rinkoje ir kredito riziką, bei riziką, kuri paveiktų rinką kitai pusei pardavus savo pozicijas. Kredito įstaiga, atlikdama testavimą nepalankiausiomis sąlygomis, taip pat įvertina poveikį nuosavoms kredito įstaigų pozicijoms dėl pokyčių rinkoje bei šį poveikį įtraukia į savo atliekamus CCR vertinimus.

Neteisingų sprendimų rizika

34. Kredito įstaigos turi įvertinti pozicijas, kurios sukelia didelę bendrą neteisingų sprendimų riziką.
35. Kredito įstaigos privalo turėti nusistovėjusias procedūras nustatyti, stebėti ir kontroliuoti egzistuojančią neteisingų sprendimų priėmimo riziką nuo sandorio pradžios ir visu jos galiojimo laikotarpiu.

Modeliavimo proceso vientisumas

36. Modelyje turi būti atspindėtos sandorio sąlygos bei ypatybės per visą jo galiojimo laikotarpį, pateikiant pilnus bei teisingai apskaičiuotus duomenis. Tokios sąlygos turi apimti bent jau: sandorių nominalias sumas, terminus, pagrindines pozicijas, susitarimus dėl garantinės įmokos, susitarimus dėl užskaitos. Sąlygos ir ypatybės fiksuojamos duomenų bazėje, kuri reguliariai tikrinama vidaus audito padalinio. Užskaitos susitarimų pripažinimo procesas reikalauja teisininkų pritarimo, siekiant patikrinti teisinį užskaitos vykdymą ir jos įtraukimą į duomenų bazę. Sandorio sąlygų ir ypatybių įtraukimas į modelio skaičiavimus taip pat turi būti prižiūrimas vidaus audito, bei turi būti vykdomas formalus derinimo procesas tarp į modelį įtrauktų duomenų ir duomenų šaltinio, sistemų siekiant užtikrinti teisingą ar bent jau konservatyvų sandorio sąlygų ir ypatybių atsispindėjimą skaičiuojant EPE.
37. Modeliu skaičiuojant dabartines pozicijas reikia naudoti esamus rinkos duomenis. Skaičiuojant nepastovumą ir koreliacijas reikia naudoti bent jau trijų metų istorinius duomenis bei priklausomai nuo rinkos pokyčių kas ketvirtį arba dažniau juos atnaujinti. Duomenys turi apimti visą ekonominį ciklą, kaip pvz. pilną verslo ciklą. Nuo verslo vienetų nepriklausomos grupės patvirtina verslo vieneto pateikiamą kainą. Duomenys gaunami nepriklausomai nuo verslo linijų, įtraukiami į modelį pagal laiko ir išbaigtumo kriterijus, bei laikomi duomenų bazėje, kuri reguliariai tikrinama vidaus audito padalinio. Kredito įstaigos duomenų vientisumo procesas turi leisti iš duomenų pašalinti klaidingus ir (arba) netaisyklingus pastebėjimus. Kadangi modelių skaičiavimai pagrįsti rinkos duomenimis, įskaitant naujus produktus, kurie gali neturėti trijų metų istorinių duomenų, reikia nusistatyti tinkamas vertes todėl kredito įstaigos turi įrodyti, kad jo naudojamos vertės įvertina neigiamų rinkos sąlygų riziką. Jeigu į modelį įtraukiamas užstato efektas dėl užskaitų rinkos vertės pakitimo, kredito įstaigos privalo turėti atitinkamus istorinius duomenis užstato nepastovumui sumodeliuoti.
38. Modelis turi būti patvirtintas. Procesas turi būti aiškiai reglamentuotas kredito įstaigų politikoje ir atitinkamose procedūrose. Patvirtinimo procese nurodomas patikrinimo (testavimo) tipas, reikalingas modelio vientisumui užtikrinti bei nurodomos sąlygos, kuriomis gali būti pažeidžiamos modelio prielaidos, o tai gali turėti įtakos EPE skaičiavimo tikslumui. Į patvirtinimo procesą turi būti įtrauktas modelio išsamumo patikrinimas.
39. Kredito įstaiga privalo stebėti būdingą riziką ir būti parengusi tvarką pagal kurią galėtų pakoreguoti savo EPE skaičiavimus, jeigu rizika taptų žymiai didesnė. Ši tvarka apima:
  - a) kredito įstaiga nustato ir valdo savo pozicijas įvertindama specifinių klaidingų sprendimų riziką;
  - b) pozicijoms, turinčioms didėjančios rizikos po vienerių metų tendenciją, kredito įstaiga nuolat turi atlikti vienerių metų trukmės EPE įvertinimo palyginimą su visos pozicijos laikymo laikotarpio EPE įvertinimu; arba
  - c) kredito įstaigos turi nuolat lyginti pozicijų, iki kurių laikymo pabaigos liko mažiau nei vieneri metai, pakeitimo išlaidas (dabartinės pozicijos) ir realizuotas pozicijas ir/arba saugoti duomenis, kurie leistų atlikti tokį palyginimą.

▼B

40. Kredito įstaiga privalo turėti vidines procedūras, kurios leistų patikrinti, ar prieš sandorį įtraukiant į užskaitos sistemą, jis bus „padengiamas“ teisėtu keliu įvykdomo sutarimo dėl užskaitos, kuri atitinka 7 dalyje pateikiamus reikalavimus.
41. Kredito įstaiga, kuri užstato pagalba siekia sumažinti savo CCR, privalo turėti vidines procedūras, kurios užtikrintų, kad prieš pripažįstant užstato įtaką savo skaičiavimuose, šis užstatas atitinka teisinio tikrumo standartus, išdėstytus VIII priede.

Patvirtinimo reikalavimai EPE modeliams

42. Kredito įstaigų EPE modelis turi atitikti šiuos patvirtinimo reikalavimus:
- kiekybinius patvirtinimo reikalavimus, išdėstytus Direktyvos 2006/49/EB V priede;
  - skaičiuojant CCR palūkanų normoms, užsienio valiutų kursams, nuosavybės vertybinių popierių bei biržos prekių kainoms ir kitiems rinkos rizikos veiksniams reikia numatyti ilgesnio laikotarpio horizontą. Turi būti atliekamas ilgesnio laikotarpio rinkos rizikos veiksnių prognozavimas;
  - kainų nustatymo modeliai, naudojami CCR pozicijos apskaičiavimui tam tikrus rizikos veiksnių būsimų sukrėtimų scenarijus rinkoje, turi būti patikrinti kaip modelio patvirtinimo proceso dalis. Pasirinkimo sandorių kainų nustatymo modeliai turi įvertinti šių sandorių vertės pokyčius, atsižvelgiant į rinkos rizikos veiksnius;
  - norint taikyti užskaitą EPE modeliai turi apimti specifinę sandoriams būdingą informaciją. Kredito įstaiga turi užtikrinti, kad taikant modelį sandorių užskaita bus atliekama tinkamai;
  - EPE modelis taip pat turėtų apimti specifinę sandorių informaciją, norint įvertinti garantinės įmokos efektą. Reikia atsižvelgti į dabartinę garantinės įmokos dydį ir dydį, kuris šalių bus naudojamas ateityje. Tokiame modelyje turi būti atsižvelgta į susitarimų dėl garantinės įmokos tipą (vienašalis ar dvišalis). Modelyje turėtų būti arba imituojamas užstato rinkos vertės pokytis, arba taikomos VIII priede išdėstytos taisyklės; ir
  - statistinis ir istorinis grįžtamasis sandorio šalies pozicijų portfelio patikrinimas modelio patvirtinimo proceso dalis. Kredito įstaiga reguliariai vykdo keleto šalių turimų pozicijų ar portfelio grįžtamuosius patikrinimus (faktiškai arba hipotetiškai). Šios sandorio šalių pozicijos pasirenkamos remiantis rizikos veiksnių jautrumu bei jų tarpusavio koreliacijomis.

Jeigu didelis nukrypimų skaičius rodo, kad modelis nėra pakankamai tikslus, kompetentingos institucijos atšaukia modelio patvirtinimą arba taiko atitinkamas priemones, užtikrinančias, kad modelis bus nedelsiant patobulintas. Jos taip pat, remiantis 136 straipsniu, gali reikalauti, kad kredito įstaigos turėtų papildomų nuosavų lėšų.

7 DALIS:**Įpareigojanti užskaita (novacijų ir kitos užskaitos sutartys)**

- a) Užskaitos rūšys, kurias kompetentingos institucijos gali pripažinti

Šioje dalyje „sandorio šalis“ reiškia bet kokią sandorio šalį (įtraukiant ir fizinius asmenis), kuri turi įgaliojimus sudaryti sutartį dėl užskaitos, o „įpareigojantis susitarimas dėl užskaitos“ reiškia abipusį susitarimą tarp kredito įstaigos ir sandorio šalies, kuriuo sukuriamas bendras įstatymis išpareigojimas apimantis visus abipusius pagrindinius susitarimus ir sandorius, priklausančius skirtingoms produktų kategorijoms. Sutartiniai abipusės produktų užskaitos susitarimai neapima kitokio tipo nei abipusiu pagrindu besiremianti užskaita.

Abipusės produktų užskaitos tikslais šios produktų kategorijos laikomos skirtingomis:

- atpirkimo sandoriai, atvirkštiniai atpirkimo sandoriai, vertybinių popierių arba biržos prekių skolinimo ir skolinimosi sandoriai;
- garantinės įmokos skolinimo sandoriai; ir
- IV priede minimos sutartys.

▼B

Kompetentingos institucijos gali pripažinti riziką mažinančiomis sutartimis tokias užskaitos sutartis:

- i) kredito įstaigos ir kitos sandorio šalies dvišales novacijos sutartis, pagal kurias priešpriešinės pretenzijos ir įsipareigojimai automatiškai sujungiami taip, kad pagal šią sutartį viena gryna pretenzijų ir įsipareigojimų suma fiksuojama kiekvieną kartą, kai yra taikoma novacija, ir tokiu būdu sudaroma abi puses įpareigojanti viena nauja sutartis, panaikinanti visas ankstesniasias;
- ii) kitas kredito įstaigos ir kitos sandorio šalies dvišales užskaitos sutartis; ir
- iii) abipusiai produktų užskaitos susitarimai kredito įstaigoms, gavusioms kompetentingos institucijos patvirtinimą, sandoriams, patenkantiems į šio metodo apimtį, naudoti 6 dalyje nurodytą metodą. Skaičiuojant kapitalo poreikį užskaitos sandoriams, kuriose dalyvauja grupės nariai, sutartys nepripažįstamos.

b) Pripažinimo sąlygos

Kompetentingos institucijos gali pripažinti užskaitos sutartį, kaip mažinančią riziką sutartį, tik tokiomis sąlygomis:

- i) kredito įstaiga su kita sandorio šalimi turi būti sudariusi įpareigojančią užskaitos sutartį, sukuriančią vieną visus sandorius apimančią teisinį įsipareigojimą, pagal kurį, jei viena sandorio šalis nevykdo savo įsipareigojimų dėl neatsiskaitymo, bankroto, likvidavimo ar kitų panašių aplinkybių, kredito įstaiga galėtų pateikti savo pretenziją gauti iš kitos sandorio šalies arba įvykdyti savo įsipareigojimą sumokėti kitai sandorio šaliai tik grynąją visų atskirų sandorių teigiamų ir neigiamų verčių pagal rinkos kainą sumą;
- ii) kredito įstaiga raštu turi pateikti kompetentingoms institucijoms motyvuotą teisinę išvadą, kad teisinio užginčijimo atveju atitinkami teismai ir administracinės institucijos šios dalies i papunktyje nurodytu atveju nuspręstų, jog kredito įstaigos pretenzijos ir įsipareigojimai būtų tik dėl gryniosios sumos, kaip aprašyta i papunktyje, pagal:
  - šalies, kurioje įsteigta sandorio šalis, įstatymus, o jeigu tai susiję su įmonės užsienio filialu – ir pagal šalies, kurioje veikia filialas, įstatymus;
  - įstatymus, reglamentuojančius atskirus aptariamus sandorius; ir
  - įstatymus, reglamentuojančius bet kokias sutartis ar susitarimus, būtinus įpareigojančiai užskaitai galioti;
- iii) kredito įstaiga privalo nustatyti procedūras, garantuojančias teisinio įpareigojančios užskaitos galiojimo kontroliavimą atsižvelgdama į galimus atitinkamų įstatymų pakeitimus;
- iv) kredito įstaigos visus reikalingus dokumentus laiko ir saugo bylose;
- v) užskaitos efektas įtraukiamas į kredito įstaigos atliekamos kiekvienos sandorio šalies kredito pozicijos rizikos apskaičiavimą, o kredito įstaiga remiantis šiuo skaičiavimu valdo savo CCR; ir
- vi) kiekvienos sandorio šalies kredito rizika visuose sandoriuose sudaro vieną bendrą poziciją. Į šią visumą atsižvelgiama nustatant kredito limitą bei vidinį kapitalą.

Jeigu reikia, pasikonsultavusios su kitomis suinteresuotomis kompetentingomis institucijomis, kompetentingos institucijos privalo įsitikinti, kad įpareigojanti užskaita pagal kiekvienos iš suinteresuotų šalių įstatymus yra teisėta. Jeigu kuri nors kompetentinga institucija nėra tuo įsitikinusi, įpareigojančios užskaitos sutartis nėra vienos iš sandorio šalių atžvilgiu nepripažįstama riziką mažinančia.

Kompetentingos institucijos gali priimti motyvuotas teisines išvadas, pateikiamas pagal įpareigojančios užskaitos rūšis.

Riziką mažinančia sutartimi negali būti pripažinta sutartis, kurioje yra nuostata, leidžianti sutartį vykdančiai šaliai mokėti tik dalį sumos arba iš viso jos nemokėti sutarties nevykdančiai šaliai, net jeigu nevykdanti šalis yra pirminis kreditorius.

Be to, įpareigojantys abipusiai produktų užskaitos susitarimai turi atitikti šiuos kriterijus:

▼B

- a) šios dalies b punkto i papunktyje minima suma neto turi būti kiekvieno atskiro abipusio susitarimo teigiamų ir neigiamų uždaru pozicijų verčių neto suma, bei teigiamų ir neigiamų atskirų sandorių rinkos verčių neto suma („produkto suma neto“)
- b) raštu pateiktos ir pagrįstos nuomonės, nurodytos šios dalies b punkto ii punkte, kurioje nagrinėjamas viso produkto užskaitos susitarimo galiojimas ir įgyvendinimo galimybės vadovaujantis jame nurodytomis sąlygomis bei užskaitos susitarimų poveikis esminėms bet kurio įtraukto atskiro abipusio susitarimo nuostatomis. Teisinė nuomonė iš esmės turėtų būti pripažįstama kaip tokia, valstybės narės, kurioje kredito įstaiga yra sertifikuota, teisinės visuomenės. Tokie patys reikalavimai taikomi teisiniam memorandumui, kuris racionaliū būdu sprendžia visas susijusias problemas.
- c) kredito įstaigos privalo turėti nusistovėjusias procedūras pagal šios dalies b punkto iii punktą skirtas užtikrinti, kad dėl kiekvieno sandorio, kuris priskiriamas užskaitai, bus pareikšta teisinė nuomonė; ir
- d) atsižvelgiant į sutartinį produkto užskaitos susitarimą, kredito įstaiga privalo ir toliau vykdyti abipusės užskaitos reikalavimus abipusės užskaitos pripažinimui, bei 90–93 straipsnių reikalavimus kredito rizikos sumažinimo pripažinimui, laikantis kiekvieno atskiro įtraukto abipusio susitarimo ir sandorių.
- c) Pripažinimo poveikis

Užskaita taikant 5 ir 6 dalis pripažįstama kaip nurodyta tose dalyse.

i) Novacijos sutartys

Vietoje bendrų sumų galima įvertinti vieną grynąją sumą, nustatytą novacijos sutartimi. Tuomet, taikant 3 dalį,

— a etape: dabartinės pakeitimo išlaidos, ir

— b etape: tariamosios sumos arba pagrindinės vertės

gali būti apskaičiuojamos, atsižvelgiant į novacijos sutartį. Taikant 4 dalį, a etape tariamąją sumą galima apskaičiuoti atsižvelgiant į novacijos sutartį; tada turi būti taikomi 3 lentelėje nurodyti procentai.

ii) Kitos užskaitos sutartys

Taikant 3 dalį:

— a etape sandorių, įtrauktų į įpareigojančios užskaitos sutartis, dabartinės pakeitimo išlaidos gali būti apskaičiuotos atsižvelgiant į konkrečias grynąsias hipotetines pakeitimo išlaidas pagal sutarties sąlygas; jeigu atlikus užskaitą atsiranda grynasis išipareigojimas kredito įstaigai, apskaičiuojančiai grynąsias pakeitimo išlaidas, dabartinės pakeitimo išlaidos prilyginamos nuliui, ir

— b etape visų į užskaitos sutartį įtrauktų sandorių galimos būsimos kredito rizikos dydis gali būti sumažintas pagal šią formulę:

$$PCE_{red} = 0,4 \times PCE_{gross} + 0,6 \times NGR \times PCE_{gross}$$

kai:

— PCE_{red} = sumažintas galimos būsimos kredito rizikos dydis visoms su tam tikra sandorio šalimi sudarytiems sandoriams, įtrauktiems į teisiškai galiojančią dvišalę užskaitos sutartį

— PCE_{gross} = visų su tam tikra sandorio šalimi sudarytų sandorių, įtrauktų į teisiškai galiojančią dvišalę užskaitos sutartį, dydžių, apskaičiuojamų dauginant jų tariamąją sumą iš 1 lentelėje nurodytų procentų, galimos būsimos kredito rizikos suma

— NGR = „grynos ir bendros sumos santykis“: kompetentingos institucijos nusprendžia, kad tai yra:

- i) atskiras apskaičiavimas: apskaičiuojamas santykis, kurį sudaro visų į teisiškai galiojančią dvišalę užskaitos sutartį, sudarytą su tam tikra sandorio šalimi, įtrauktų sandorių

▼B

grynosios pakeitimo išlaidos (skaitiklis) ir visų į teisiškai galiojančią dvišalę užskaitos sutartį, sudarytą su šia sandorio šalimi, įtrauktų sandorių bendrosios pakeitimo išlaidos (vardiklis); arba

- ii) bendras apskaičiavimas: apskaičiuojamas santykis, kurį sudaro grynosios vienos sutarties pakeitimo kita išlaidos, apskaičiuojamos dvišaliu pagrindu visoms sandorio šalims atsižvelgiant į sandorius, įtrauktus į teisiškai galiojančias užskaitos sutartis (skaitiklis), ir bendrosios visų sandorių, įtrauktų į teisiškai galiojančias užskaitos sutartis, pakeitimo išlaidos (vardiklis).

Jeigu valstybės narės leidžia kredito įstaigoms pasirinkti vieną iš metodų, toks metodas turi būti taikomas nuosekliai.

Galimą būsimą kredito riziką apskaičiuojant pagal pirmiau nurodytą formulę, identiški sandoriai, įtraukti į užskaitos sutartį, gali būti laikomi vienu sandoriu, kurio tariamoji suma atitinka grynąsias pajamas. Identiški sandoriai yra valiutos išankstiniai sandoriai ar panašūs sandoriai, kurių tariamoji suma atitinka grynąjų pinigų srautus, jeigu tokių srautų terminas sueina tą pačią lėšų įskaitymo dieną ir jeigu jų valiuta visiškai ar iš dalies sutampa.

Taikant 4 dalį, a etape:

- identiški sandoriai, įtraukti į užskaitos sutartį, gali būti laikomi vienu sandoriu, kurio tariamoji suma atitinka grynąsias pajamas minėtą tariamąją sumą dauginant iš 3 lentelėje pateiktų procentų, ir
- visiems kitiems į užskaitos sutartį įtrauktiems sandoriams taikomas procentas gali būti sumažintas taip, kaip nurodyta 6 lentelėje:

6 Lentelė

Pradinis terminas ⁽¹⁾	Koeficientas palūkanų normos sandoriams	Koeficientas užsienio valiutos sandoriams
Iki 1 metų	0,35 %	1,50 %
Nuo 1 iki 2 metų	0,75 %	3,75 %
Pridedama už kiekvienus papildomus metus	0,75 %	2,25 %

⁽¹⁾ Palūkanų normos sandorių atveju kredito įstaigos, kompetentingoms institucijoms sutikus, gali taikyti pradinį sandorio galiojimo terminą arba terminą iki sandorio galiojimo pabaigos.

*IV PRIEDAS***IŠVESTINIŲ FINANSINIŲ PRIEMONIŲ RŪŠYS**

1. Palūkanų normos sandoriai:
  - a) palūkanų normos apsikeitimo ta pačia valiuta sandoriai;
  - b) palūkanų normos apsikeitimo sandoriai;
  - c) palūkanų normos išankstiniai sandoriai;
  - d) palūkanų normos ateities sandoriai;
  - e) įsigyti palūkanų normos pasirinkimo sandoriai; ir
  - f) kiti panašaus pobūdžio sandoriai.
2. Užsienio valiutos sandoriai ir sandoriai auksu:
  - a) valiutos apsikeitimo sandoriai;
  - b) valiutos išankstiniai sandoriai;
  - c) valiutos ateities sandoriai;
  - d) įsigyti valiutos pasirinkimo sandoriai;
  - e) kiti panašaus pobūdžio sandoriai; ir
  - f) sandoriai auksu, panašūs į a–e punktuose išvardintus sandorius.
3. Kitokių prekybos priemonių ar indeksų sandoriai panašūs į 1 dalies a–e ir 2 dalies a–d punktuose išvardintus sandorius. Jiems priklauso mažiausiai visos priemonės, apibūdintos Direktyvos 2004/39/EB I priedo C skirsnio 4–7, 9 ir 10 punktuose, kurie neįtraukti į 1 ir 2 punktus.

V PRIEDAS

RIZIKOS VALDYMO IR VERTINIMO TECHNINIAI KRITERIJAI

1. VALDYMAS

- 11 straipsnyje apibūdintas valdymo organas užtikrina funkcijų atskyrimą organizacijoje ir interesų konflikto prevenciją.

2. RIZIKOS VERTINIMAS

- 11 straipsnyje apibūdintas valdymo organas tvirtina ir reguliariai peržiūri rizikos, kurią kredito įstaiga prisiima arba gali patirti, įskaitant makroekonominės aplinkos, kurioje veikia ta kredito įstaiga, riziką, susijusią su verslo ciklo būseną, prisiėmimo, valdymo, stebėjimo ir mažinimo strategiją ir politiką.

3. KREDITO IR SANDORIO ŠALIES RIZIKA

- Kredito suteikimo proceso kriterijai turi būti pagrįsti ir aiškiai apibrėžti. Kredito patvirtinimo, pakeitimo, atnaujinimo ir refinansavimo procesas turi būti aiškiai apibrėžtas.
- Įvairūs su kredito rizika susiję portfeliai ir pozicijos, taip pat probleminių kreditų identifikavimas ir valdymas bei tinkamų vertės koregavimų ir atidėjinių nustatymas, turi būti nuolat administruojami ir stebimi taikant veiksmingas sistemas.
- Kredito portfelių diversifikavimas turi būti pakankamas atsižvelgiant į kredito įstaigos tikslinę rinką ir bendrąją kreditavimo strategiją.

4. LIKUTINĖ RIZIKA

- Rizika, kad kredito įstaigos taikomos pripažintos kredito rizikos mažinimo priemonės gali būti mažiau veiksmingos nei tikėtasi, turi būti vertinama ir kontroliuojama remiantis rašytine politika ir procedūromis.

5. KONCENTRACIJOS RIZIKA

- Koncentracijos rizika, atsirandanti dėl sandorio šalių pozicijų, susijusių sandorio šalių grupių pozicijų, tam pačiam ekonomikos sektoriui ar geografiniam regionui priklausančių sandorio šalių pozicijų, dėl panašios veiklos arba biržos prekių atsirandančių pozicijų, dėl kredito rizikos mažinimo metodologijos pritaikymo, įskaitant riziką, susijusią su didelėmis netiesioginėmis kredito pozicijomis (pvz., vieno užtikrinimo priemonės emitento), turi būti vertinama ir kontroliuojama remiantis rašytine politika ir procedūromis.

6. PAKEITIMO VERTYBINIAIS POPIERIAIS RIZIKA

- Rizika, atsirandanti dėl pakeitimo vertybiniais popieriais sandorių, kurių atžvilgiu kredito įstaiga yra iniciatorė arba rėmėja, turi būti vertinama ir kontroliuojama taikant tinkamas procedūras ir politiką, siekiant užtikrinti, kad vertinant ir valdant riziką, būtų visapusiškai atsižvelgta į ekonominį sandorio turinį.
- Kredito įstaigose, kurios yra atnaujinamų pozicijų pakeitimo vertybiniais popieriais su išankstinės amortizacijos nuostata iniciatorės, yra parengti likvidumo planai, kuriuose įvertinamos tiek planuotos, tiek išankstinės amortizacijos pasekmės.

7. RINKOS RIZIKA

- Turi būti įgyvendintos politika ir procesai, skirti visiems svarbiausiems rinkos rizikos šaltiniams bei rinkos rizikos padariniams nustatyti ir valdyti.

8. PALŪKANŲ NORMOS RIZIKA IŠ NEPREKYBINĖS VEIKLOS

- Turi būti įdiegtos sistemos, skirtos vertinti ir valdyti riziką, atsirandančią dėl galimų palūkanų normų svyravimų, kai jie turi įtakos kredito įstaigos neprekybinei veiklai.

9. OPERACINĖ RIZIKA

- Turi būti įdiegta politika ir procesai, skirti vertinti ir valdyti operacinę riziką, įskaitant retai pasitaikančius didelio poveikio įvykius. Nepažeisdamos 4 straipsnio 22 dalyje pateikto apibrėžimo, visos kredito įstaigos

▼B

turi aiškiai nurodyti, kas toje politikoje ir procedūrose sudaro operacinę riziką.

13. Turi būti parengti nepaprastosios padėties ir veiklos tęstinumo planai, siekiant užtikrinti nepertraukiamą kredito įstaigos veiklą ir apriboti nuostolius rimtų veiklos sutrikimų atveju.

10. LIKVIDUMO RIZIKA

14. Turi būti parengta politika ir procesai, skirti vertinti ir valdyti grynąją lėšų poziciją bei reikalavimų nenutrūkstamo ir išankstinio vertinimo bei valdymo politika ir procesai. Turi būti numatyti alternatyvūs scenarijai, reguliariai peržiūrimos sprendimų dėl gryniosios lėšų pozicijos prielaidos.
15. Turi būti parengti nepaprastosios padėties planai, skirti likvidumo krizėms valdyti.

VI PRIEDAS

STANDARTIZUOTAS METODAS

1 DALIS

Rizikos koeficientai

1. CENTRINĖS VALDŽIOS IR CENTRINIŲ BANKŲ POZICIJOS

1.1. Vertinimas

1. Nepažeidžiant 2–7 punktų, centrinės valdžios ir centrinių bankų pozicijoms priskiriamas 100 % rizikos koeficientas.
2. Atsižvelgiant į 3 punktą, centrinės valdžios ir centrinių bankų, kurių kredito rizika gali būti įvertinta pripažintos išorinės kredito rizikos vertinimo institucijos (ECAI), pozicijoms rizikos koeficientas priskiriamas pagal 1 lentelę, atsižvelgiant į šiuos reikalavimus atitinkančių ECAI kredito rizikos vertinimus, kompetentingų institucijų paskirstytus į šešis kredito kokybės skalės žingsnius.

1 lentelė

Kredito kokybės žingsnis	1	2	3	4	5	6
Rizikos koeficientas	0 %	20 %	50 %	100 %	100 %	150 %

3. Europos centrinio banko pozicijoms priskiriamas 0 % rizikos koeficientas.

1.2. Pozicijos nacionaline skolininko valiuta

4. Valstybių narių centrinės valdžios ir centrinių bankų pozicijoms, išreikštomis ir finansuojamoms atitinkamos centrinės valdžios ir centrinio banko nacionaline valiuta, priskiriamas 0 % rizikos koeficientas.
5. Kai trečiosios šalies kompetentingos institucijos, kurios atlieka priežiūros ir reglamentavimo funkcijas, bent jau analogiškas toms, kurios taikomos Bendrijoje, nacionaline valiuta išreikštomis ir finansuojamoms savo centrinės valdžios ir centrinio banko pozicijoms priskiria rizikos koeficientą, kuris yra mažesnis už 1 ir 2 punktuose nurodytą koeficientą, valstybės narės gali leisti savo kredito įstaigoms taikyti rizikos koeficientus tokioms pozicijoms tokiu pačiu būdu.

1.3. Eksporto kreditų agentūrų pateiktų kredito rizikos vertinimų panaudojimas

6. Eksporto kreditų agentūros pateiktą kredito rizikos vertinimą kompetentingos institucijos pripažįsta, jei tenkinama kuri nors iš šių sąlygų:
  - a) tai yra susitarimo pagrindu pasiekta rizikos vertė, kurią pateikė Eksporto kreditų agentūros (EKA), dalyvaujančios Ekonominio bendradarbiavimo ir plėtros organizacijos (EBPO) susitarime dėl rekomendacijų oficialiai remiamiems eksporto kreditams; arba
  - b) eksporto kreditų agentūra skelbia savus kredito rizikos vertinimus ir laikosi EBPO patvirtintos metodikos, o kredito rizikos vertinimas siejamas su viena iš aštuonių minimalių eksporto draudimo įmokų (toliau – MEIP), kurias nustato EBPO patvirtinta metodika.
7. Pozicijoms, kurių turimas eksporto kreditų agentūros kredito rizikos vertinimas pripažįstamas kapitalo pakankamumo skaičiavimo tikslu, rizikos koeficientas priskiriamas pagal 2 lentelę.

2 lentelė

MEIP	0	1	2	3	4	5	6	7
Rizikos koeficientas	0 %	0 %	20 %	50 %	100 %	100 %	100 %	150 %

2. REGIONINĖS VALDŽIOS IR VIETOS VALDŽIOS POZICIJOS

8. Nepažeidžiant 9–11 punktų, regioninės valdžios ir vietos valdžios pozicijų rizika vertinama kaip institucijų pozicijų rizika. Šis vertinimas nepriklauso nuo 80 straipsnio 3 dalyje nurodytos pasirinkimo teisės. Trumpalaikėms pozicijoms, išvardytoms 31, 32 ir 37 punktuose, lengvatinis vertinimas netaikomas.

9. Regioninės valdžios ir vietos valdžios pozicijos vertinamos kaip centrinės valdžios, kurios jurisdikcijoje jos yra įsteigtos, pozicijos, jeigu tokių pozicijų rizika nesiskiria dėl pirmųjų pozicijų (regioninės valdžios ir vietos valdžios pozicijų) specifinių pajamų generavimo galimybių ir dėl egzistuojančių tam tikrų institucinių susitarimų, kurių taikymo poveikis mažina išpareigojimų neįvykdymo riziką.

Kompetentingos institucijos sudaro ir paskelbia regioninės valdžios ir vietos valdžios institucijų, kurioms taikomi tie patys rizikos koeficientai, kaip ir centrinei valdžiai, sąrašą.

10. Pozicijos bažnyčioms ir religinėms bendruomenėms, kurios pagal viešąją teisę yra įsteigtos kaip juridiniai asmenys ir kurios renka mokesčius vadovaudamasi teisės aktais, suteikiančiais joms teisę tuo užsiimti, vertinamos kaip regioninės valdžios ir vietos valdžios institucijų pozicijos, išskyrus tai, kad netaikomas 9 punktas. Šiuo atveju taikant 89 straipsnio 1 dalies a punktą sutikimas taikyti V antraštinės dalies 2 skyriaus 3 skirsnio 1 poskirsnį yra galimas.

11. Kai trečiosios šalies jurisdikcijos kompetentingos institucijos, kurios atlieka priežiūros ir reglamentavimo funkcijas, bent jau panašias į tas, kurios taikomos Bendrijoje, regioninės valdžios ir vietos valdžios pozicijas vertina kaip jų centrinės valdžios pozicijas, valstybės narės gali leisti savo kredito įstaigoms tuo pačiu būdu vertinti tokių regioninės valdžios ir vietos valdžios pozicijų riziką.

3. ADMINISTRACINIŲ VIENETŲ IR PELNO NESIEKIANČIŲ ORGANIZACIJŲ POZICIJOS

3.1. Vertinimas

12. Nepažeidžiant 13–17 punktų, administracinių vienetų ir pelno nesiekiančių organizacijų pozicijoms priskiriamas 100 % rizikos koeficientas.

3.2. Valstybinio sektoriaus subjektai

13. Nepažeidžiant 14–17 punktų, valstybinio sektoriaus subjektų pozicijoms priskiriamas 100 % rizikos koeficientas.

14. Kompetentingų institucijų nuožiūra, valstybinio sektoriaus subjektų pozicijos gali būti vertinamos kaip institucijų pozicijos. Ši kompetentingų institucijų pasirinkimo teisė nepriklauso nuo 80 straipsnio 3 dalyje nurodytos pasirinkimo teisės. Trumpalaikėms pozicijoms, nurodytoms 31, 32 ir 37 punktuose, lengvatinis vertinimas netaikomas.

15. Išimtiniais atvejais valstybinio sektoriaus subjektų pozicijos gali būti vertinamos kaip ir centrinės valdžios, kurios teritorijoje jos yra, pozicijos, jei kompetentingų institucijų požiūriu nesiskiria šių pozicijų rizika dėl centrinės valdžios suteiktos tinkamos garantijos.

16. Kai vienos valstybės narės kompetentingos institucijos jau nusprendė valstybinio sektoriaus subjektų pozicijas vertinti kaip institucijų pozicijas arba kaip centrinės valdžios, kurios jurisdikcijoje jos yra, pozicijas, kitos valstybės narės kompetentingos

▼B

institucijos gali leisti savo kredito įstaigoms vertinti tokių valstybinio sektoriaus subjektų pozicijų riziką tokiu pačiu būdu.

17. Kai trečiosios šalies jurisdikcijos kompetentingos institucijos, kurios atlieka priežiūros ir reglamentavimo funkcijas, bent jau panašias į tas, kurios taikomos Bendrijoje, valstybinio sektoriaus subjektų pozicijas vertina kaip institucijų pozicijas, valstybės narės gali leisti savo kredito įstaigoms tokių valstybinio sektoriaus subjektų pozicijų riziką vertinti tokiu pačiu būdu.

4. DAUGIAŠALIŲ PLĖTROS BANKŲ POZICIJOS

4.1. Taikymo sritis

18. 78 – 83 straipsniuose Amerikos investicijų korporacija, Juodosios jūros regiono prekybos ir plėtros bankas ir Vidurio Amerikos ekonominės integracijos bankas laikomi daugiašaliais plėtros bankais.

4.2. Vertinimas

19. Nepažeidžiant 20 ir 21 punktų, daugiašalių plėtros bankų pozicijos vertinamos tuo pačiu būdu kaip ir institucijų pozicijos, remiantis 29–32 punktais. Trumpalaikėms pozicijoms, nurodytoms 31, 32 ir 37 punktuose, lengvatinis vertinimas netaikomas.

▼M1

20. Šių daugiašalių plėtros bankų pozicijoms priskiriamas 0 % rizikos koeficientas:

- a) Tarptautinis rekonstrukcijos ir plėtros bankas,
- b) Tarptautinė finansų korporacija,
- c) Amerikos plėtros bankas,
- d) Azijos plėtros bankas,
- e) Afrikos plėtros bankas,
- f) Europos Tarybos plėtros bankas,
- g) Šiaurės šalių investicijų bankas,
- h) Karibų jūros baseino plėtros bankas,
- i) Europos rekonstrukcijos ir plėtros bankas,
- j) Europos investicijų bankas,
- k) Europos investicijų fondas,
- l) Daugiašalė investicijų garantijų agentūra,
- m) Tarptautinė imunizacijos finansavimo institucija, ir
- n) Islamo plėtros bankas.

▼B

21. Pasirašyto, bet į Europos investicijų fondą dar neapmokėto kapitalo daliai priskiriamas 20 % rizikos koeficientas.

5. TARPTAUTINIŲ ORGANIZACIJŲ POZICIJOS

22. Šių tarptautinių organizacijų pozicijoms priskiriamas 0 % rizikos koeficientas:

- a) Europos bendrija;
- b) Tarptautinis valiutos fondas;
- c) Tarptautinių atsiskaitymų bankas.

6. INSTITUCIJŲ POZICIJOS

6.1. Vertinimas

23. Nustatant rizikos koeficientą institucijų pozicijoms, taikomas vienas iš dviejų metodų, aprašytų 26–27 ir 29–32 punktuose.
24. Nepažeidžiant kitų 23–39 punktų nuostatų, finansų įstaigų, kurių veiklai leidimus išdavė ir kurias prižiūri už leidimų išdavimą ir priežiūrą atsakingos kompetentingos institucijos ir kurios dispo-

▼B

nuoja tokiomis pačiomis priežiūros teisėmis kaip ir kredito įstaigas prižiūrinčios kompetentingos institucijos, pozicijos vertinamos taip pat, kaip institucijų pozicijos.

6.2. **Nereitinguotų institucijų pozicijų rizikos koeficientų apatinė riba**

25. Nereitinguotos institucijos pozicijoms priskiriamas rizikos koeficientas negali būti mažesnis už jos centrinės valdžios pozicijoms priskiriamą rizikos koeficientą.

6.3. **Centrinės valdžios rizikos koeficientu pagrįstas metodas**

26. Institucijų pozicijoms rizikos koeficientas priskiriamas atsižvelgiant į kredito kokybės žingsnį, kuriam pagal 3 lentelę priskiriamos centrinės valdžios, kurios jurisdikcijos ta institucija įsteigta, pozicijos.

3 lentelė

Kredito kokybės žingsnis, kurį atitinka centrinės valdžios reitingas	1	2	3	4	5	6
Pozicijos rizikos koeficientas	20 %	50 %	100 %	100 %	100 %	150 %

27. Institucijų, įsteigtų šalyse, kurių centrinė vyriausybė nereitinguota, pozicijoms priskiriamas ne didesnis kaip 100 % rizikos koeficientas.
28. Institucijų pozicijoms, kurių efektyvusis terminas nuo sandorio sudarymo pradžios neviršija trijų mėnesių, priskiriamas 20 % rizikos koeficientas.

6.4. **Kredito rizikos vertinimu pagrįstas metodas**

29. Institucijų, kurios turi pripažintos ECAI suteiktą kredito rizikos vertinimą, pozicijoms, kurių efektyvusis terminas nuo sandorio sudarymo pradžios yra daugiau kaip trys mėnesiai, rizikos koeficientas priskiriamas pagal 4 lentelę, atsižvelgiant į šiuos reikalavimus atitinkančių ECAI kredito rizikos vertinimus, kompetentingų institucijų paskirstytus į šešis kredito kokybės vertinimo skalės žingsnius.

4 lentelė

Kredito kokybės žingsnis	1	2	3	4	5	6
Rizikos koeficientas	20 %	50 %	50 %	100 %	100 %	150 %

30. Nereitinguotų institucijų pozicijoms priskiriamas 50 % rizikos koeficientas.
31. Institucijų, kurios turi pripažintos ECAI suteiktą kredito rizikos vertinimą, pozicijoms, kurių efektyvusis terminas nuo sandorio sudarymo pradžios neviršija trijų mėnesių, rizikos koeficientas priskiriamas pagal 5 lentelę, atsižvelgiant į šiuos reikalavimus atitinkančių ECAI kredito rizikos vertinimus, kompetentingų institucijų paskirstytus į šešis kredito kokybės vertinimo skalės žingsnius.

5 lentelė

Kredito kokybės žingsnis	1	2	3	4	5	6
Rizikos koeficientas	20 %	20 %	20 %	50 %	50 %	150 %

32. Nereitinguotų institucijų pozicijoms, kurių efektyvusis terminas nuo sandorio sudarymo pradžios neviršija trijų mėnesių, priskiriamas 20 % rizikos koeficientas.

▼B**6.5. Sąveika su trumpalaikiais kredito rizikos vertinimais**

33. Jei institucijų pozicijoms įvertinti taikomas 29–32 punktuose aprašytas metodas, sąveika su konkrečiu trumpalaikiu vertinimu bus tokia, kaip aprašoma toliau.
34. Jei nėra trumpalaikio kredito rizikos vertinimo, visoms institucijų pozicijoms, kurių likęs terminas neviršija trijų mėnesių, taikomas bendrasis trumpalaikių pozicijų lengvatinis vertinimas, kaip nurodyta 31 punkte.
35. Jei yra trumpalaikis kredito rizikos vertinimas ir jei toks vertinimas numato palankesnio arba lygiaverčio rizikos koeficiento taikymą, palyginti su bendruoju trumpalaikių pozicijų lengvatinu vertinimu, kaip nurodyta 31 punkte, tai šis trumpalaikis kredito rizikos vertinimas taikomas tik tai konkrečiai pozicijai. Kitoms trumpalaikėms pozicijoms taikomas bendrasis trumpalaikių pozicijų lengvatinis vertinimas, kaip nurodyta 31 punkte.
36. Jei yra trumpalaikis kredito rizikos vertinimas ir jei toks vertinimas numato taikyti mažiau palankų rizikos koeficientą, nei numato bendrasis trumpalaikių pozicijų lengvatinis vertinimas, taikomas trumpalaikėms pozicijoms, kaip nurodyta 31 punkte, tai bendrasis trumpalaikių pozicijų lengvatinis vertinimas neturi būti naudojamas, ir visoms nereitinguotoms trumpalaikėms pozicijoms priskiriamas rizikos koeficientas, kurį nulėmė tas trumpalaikis kredito rizikos vertinimas.

6.6. Trumpalaikės pozicijos nacionaline skolininko valiuta

37. Institucijų pozicijos, kurių likęs terminas neviršija trijų mėnesių ir kurios yra išreikštos ir finansuojamos nacionaline valiuta, remiantis abiem 26–27 ir 29–32 punktuose aprašytais metodais, gali kompetentingos institucijos nuožiūra būti priskiriamas rizikos koeficientas, kuris yra viena kategorija mažiau palankus už lengvatinį rizikos koeficientą, priskiriamą centrinės valdžios pozicijoms, kaip aprašyta 4 ir 5 punktuose.
38. Pozicijoms, kurių likęs terminas neviršija trijų mėnesių ir kurios finansuojamos nacionaline skolininko valiuta, negali būti priskiriamas mažesnis kaip 20 % rizikos koeficientas.

6.7. Investicijos į reguliuojamojo kapitalo priemones

39. Investicijoms į institucijų nuosavybės vertybinius popierius arba reguliuojamojo kapitalo priemones priskiriamas 100 % rizikos koeficientas, išskyrus atvejus, kai jos atimamos iš kapitalo.

6.8. Minimalios atsargos, kurios laikomos pagal ECB reikalavimą

40. Jeigu institucijos pozicija susidarė dėl ECB ar valstybės narės centrinio banko reikalavimo kredito įstaigai laikyti minimalias atsargas, valstybės narės gali leisti šiai pozicijai priskirti rizikos koeficientą, kuris būtų priskirtas tos valstybės narės centrinio banko pozicijai, jei:
  - a) atsargos laikomos, atsižvelgiant į 2003 m. rugsėjo 12 d. ECB reglamentą (EB) Nr. 1745/2003 dėl minimalių privalomųjų atsargų reikalavimo taikymo ⁽¹⁾ ar vėliau jį pakeitusį reglamentą arba į atskiros valstybės reikalavimus, kurie visais esminiais aspektais atitinka tą reglamentą; ir
  - b) institucijos, kurioje laikomos atsargos, bankroto arba nemo-kumo atveju atsargos laiku ir visiškai gražinamos kredito įstaigai ir nenaudojamos kitiems institucijos įsipareigojimams padengti.

7. ĮMONIŲ POZICIJOS**7.1. Vertinimas**

41. Pozicijoms, kurios turi pripažintos išorinės kredito rizikos vertinimo institucijos (ECAI) kredito rizikos vertinimą, rizikos koeficientas priskiriamas pagal 6 lentelę, atsižvelgiant į šiuos reikalavimus atitinkančių ECAI kredito rizikos vertinimus, kompeten-

⁽¹⁾ OL L 250 2003 10 2, p. 10.

▼B

tingų institucijų paskirstytus į šešis kredito kokybės vertinimo skalės žingsnius.

6 lentelė

Kredito kokybės žingsnis	1	2	3	4	5	6
Rizikos koeficientas	20 %	50 %	100 %	100 %	150 %	150 %

42. Pozicijoms, kurios neturi tokio kredito rizikos vertinimo, priskiriamas didesnis iš šių dviejų koeficientų: 100 % rizikos koeficientas arba centrinės valdžios pozicijoms taikomas rizikos koeficientas.
8. MAŽMENINĖS POZICIJOS
43. Pozicijoms, kurios atitinka 79 straipsnio 2 dalyje išvardytus kriterijus, priskiriamas 75 % rizikos koeficientas.
9. NEKILNOJAMUOJU TURTU UŽTIKRINTOS POZICIJOS
44. Nepažeidžiant 45–60 punktų, pozicijoms, visiškai užtikrintoms nekilnojamoju turtu, priskiriamas 100 % rizikos koeficientas.
- 9.1. **Pozicijos, užtikrintos gyvenamosios paskirties nekilnojamoju turtu.**
45. Pozicijoms arba jų dalims, visiškai užtikrintoms kompetentingas institucijas tenkinančiu gyvenamosios paskirties turtu, kuriame savininkas ar savininkas naudos gavėjas asmeninio investavimo įmonių atveju apsigyveno ar apsigyvens arba kurį jis išnuomojo, priskiriamas 35 % rizikos koeficientas.
46. Pozicijoms, visiškai užtikrintoms kompetentingas institucijas tenkinančiu užstatu įkeičiant Suomijos gyvenamųjų namų statybos bendrovių, veikiančių pagal 1991 m. Suomijos gyvenamųjų namų statybos bendrovių įstatymą ar vėliau priimtus lygiaverčius teisės aktus, akcijas, susijusias su gyvenamosios paskirties turtu, kuriame savininkas apsigyveno ar apsigyvens arba kurį jis išnuomojo, priskiriamas 35 % rizikos koeficientas.
47. Nuomininko pozicijoms, susidariusioms dėl turto lizingo (finansinės nuomos) sandorių, susijusių su gyvenamosios paskirties turtu, pagal kuriuos kredito taiga yra nuomotojas, o nuomininkas turi teisę išpirkti tą turtą, turi būti priskiriamas 35 % rizikos koeficientas, jeigu kompetentingos institucijos įsitikinusios, kad kredito įstaiga turi pilną šio turto nuosavybės teisę.
48. Priimdamos sprendimą dėl atvejų, aprašytų 45–47 punktuose, kompetentingos institucijos turi būti įsitikinusios, kad įvykdytos šios sąlygos:
- turto vertė neturi reikšmingai priklausyti nuo išpareigojančio asmens kreditingumo. Šis reikalavimas neužkerta kelio situacijoms, kai vien tik makroekonominiai veiksniai lemia tiek turto vertę, tiek skolininko išpareigojimų vykdymą;
  - skolininko rizika neturi reikšmingai priklausyti nuo turto ar projekto realizavimo rezultatų, o labiau turi priklausyti nuo skolininko gebėjimo grąžinti skolą iš kitų šaltinių. Taigi kredito grąžinimas neturi reikšmingai priklausyti nuo jokių pinigų srautų, sugeneruotų iš turto, naudojamo kaip užtikrinimo priemonė;
  - yra įvykdyti VIII priedo 2 dalies 8 punkte išdėstyti minimalūs reikalavimai ir laikomasi VIII priedo 3 dalies 62–65 punktuose išdėstytų vertinimo taisyklių; ir
  - turto vertė reikšmingu skirtumu viršija pozicijas.
49. Pozicijų, visiškai užtikrintų jų teritorijoje esančiu gyvenamosios paskirties nekilnojamoju turtu, atžvilgiu kompetentingos institucijos gali atsisakyti 48 punkto b papunktyje numatytos sąlygos, jei jos turi įrodymų, kad gyvenamosios paskirties nekilnojamojo turto rinka jų teritorijoje yra išvystyta ir turi ilgalaikes tradicijas ir kad nuostolių lygis joje yra pakankamai žemas, kad būtų galima pateisinti tokį vertinimą.

▼B

50. Kai vienos valstybės narės kompetentingos institucijos jau nusprendė dėl 49 punkto, kitos valstybės narės kompetentingos institucijos gali leisti savo kredito įstaigoms priskirti 35 % rizikos koeficientą tokioms pozicijomis, visiškai užtikrintoms gyvenamosios paskirties nekilnojamoju turtu.

9.2. **Pozicijos, užtikrintos komercinės paskirties nekilnojamoju turtu**

51. Kompetentingų institucijų nuožiūra, pozicijoms arba jų dalims, visiškai užtikrintoms kompetentingai institucijas tenkinančiais biurais ar kitos komercinės paskirties nekilnojamoju turtu, esančio jų teritorijoje, gali būti priskiriamas 50 % rizikos koeficientas.
52. Kompetentingų institucijų nuožiūra, pozicijoms, visiškai užtikrintoms kompetentingas institucijas tenkinančiu užstatu įkeičiant Suomijos gyvenamųjų namų statybos bendrovių, veikiančių pagal 1991 m. Suomijos gyvenamųjų namų statybos bendrovių įstatymą ar vėliau priimtus lygiavertčius teisės aktus, akcijas, susijusias su biurais ar kitu komercinės paskirties nekilnojamoju turtu, gali būti priskiriamas 50 % rizikos koeficientas.
53. Kompetentingų institucijų nuožiūra, pozicijoms, susijusioms su turto lizingo (finansinė nuomos) sandoriais, apimančiais biurus ar kitą komercinės paskirties nekilnojamąjį turtą, kuris yra jų teritorijose, pagal kuriuos kredito įstaiga yra nuomotojas, o nuomininkas turi teisę šį turtą išpirkti, gali būti priskiriamas 50 % rizikos koeficientas, jeigu kompetentingos institucijos yra įsitikinusios, kad kredito įstaiga turi pilną šio turto nuosavybės teisę;
54. 51–53 punktai taikomi, jei įvykdytos šios sąlygos:
- a) turto vertė neturi reikšmingai priklausyti nuo įsipareigojančio asmens kreditingumo. Šis reikalavimas neužkerta kelio situacijoms, kai vien tik makroekonominiai veiksniai lemia tiek turto vertę, tiek skolininko įsipareigojimų vykdymą;
  - b) skolininko rizika neturi reikšmingai priklausyti nuo turto ar projekto realizavimo rezultatų, o labiau turi priklausyti nuo skolininko gebėjimo grąžinti skolą iš kitų šaltinių. Taigi kredito grąžinimas neturi reikšmingai priklausyti nuo jokių pinigų srautų, sugeneruotų iš turto, naudojamo kaip užtikrinimo priemonė; ir
  - c) yra įvykdyti VIII priedo 2 dalies 8 punkte išdėstyti minimalūs reikalavimai ir laikomasi VIII priedo 3 dalies 62–65 punktuose išdėstytų vertinimo taisyklių.
55. 50 % rizikos koeficientas priskiriamas tai paskolos daliai, kuri neviršija ribos, apskaičiuotos pagal bet kurią iš šių sąlygų:
- a) 50 % atitinkamo turto rinkos vertės;
  - b) mažesniojo iš šių dviejų dydžių: 50 % turto rinkos vertės arba 60 % hipotekinės vertės tose valstybėse narėse, kurios įstatymais ar kitais teisės aktais yra nustatę griežtus kriterijus, pagal kuriuos vertinama hipotekinė vertė.
56. 100 % rizikos koeficientas priskiriamas tai paskolos daliai, kuri viršija 55 punkte nustatytas ribas.
57. Kai vienos valstybės narės kompetentingos institucijos jau nusprendė dėl 51–53 punktų, kitos valstybės narės kompetentingos institucijos gali leisti savo kredito įstaigoms taikyti 50 % rizikos koeficientą tokioms pozicijomis, visiškai užtikrintoms komercinės paskirties nekilnojamoju turtu.
58. Pozicijų, visiškai užtikrintų jų teritorijoje esančiu komercinės paskirties nekilnojamoju turtu, atžvilgiu kompetentingos institucijos gali atsisakyti 54 punkto b papunktyje numatytos sąlygos, jei jos turi įrodymų, kad komercinės paskirties nekilnojamojo turto rinka jų teritorijoje yra išvystyta ir turi ilgalaikes tradicijas ir kad nuostolių lygis joje yra pakankamai žemas ir neviršija šių ribų:
- a) nuostoliai, patiriami iš skolinimo, užtikrinto komercinės paskirties nekilnojamoju turtu, iki 50 % rinkos vertės (arba, jei taikytina ir yra mažesnė, 60 % hipotekinės vertės)

▼B

bet kuriais nustatytais metais neturi viršyti 0,3 % negražintos paskolos, užtikrintos komercinės paskirties nekilnojamoju turtu, sumos; ir

- b) bendrasis nuostolis, patiriamas iš skolinimo, užtikrinto komercinės paskirties nekilnojamoju turtu, bet kuriais nustatytais metais neturi viršyti 0,5 % negražintos paskolos, užtikrintos komercinės paskirties nekilnojamoju turtu, sumos.

59. Jei tam tikrais metais nesilaikoma bet kurios iš 58 punkte nurodytų ribų, tuomet negalima daugiau taikyti 58 punkto, o 54 punkto b papunktyje nurodyta sąlyga taikoma tol, kol vėlesniais metais bus įgyvendinta 58 punkte nurodyta sąlyga.

60. Kai vienos valstybės narės kompetentingos institucijos jau nusprendė dėl 58 punkto, kitos valstybės narės kompetentingos institucijos gali leisti savo kredito įstaigoms priskirti 50 % rizikos koeficientą tokioms pozicijoms, visiškai užtikrintoms komercinės paskirties nekilnojamoju turtu.

10. PRADELSTOS POZICIJOS

61. Nepažeidžiant 62–65 punktuose išdėstytų nuostatų, bet kurios pozicijos neužtikrintai daliai, pradelstai daugiau kaip 90 dienų, kuri neviršija kompetentingos institucijos nustatyto limito ir kurios rizikos lygis yra priimtinas, priskiriamas toks rizikos koeficientas:

a) 150 % rizikos koeficientas, jei vertės koregavimai yra mažesni kaip 20 % neužtikrintos pozicijos dalies iš jos neatėmus vertės koregavimų; ir

b) 100 % rizikos koeficientas, jei vertės koregavimai yra ne mažesni kaip 20 % neužtikrintos pozicijos dalies iš jos neatėmus vertės koregavimų.

62. Apibrėžiant užtikrintą pradelstos pozicijos dalį, tinkama užtikrinimo priemonė ir garantijos yra tokios, kokios yra tinkamos kredito rizikos mažinimo tikslais.

63. Tačiau, jei pradelsta pozicija yra visiškai užtikrinta kitomis užtikrinimo priemonių formomis, kurios nepripažįstamos kredito rizikos mažinimo tikslais, kompetentingų institucijų nuožiūra, šioms pradelstoms pozicijoms galima priskirti 100 % rizikos koeficientą, remiantis griežtais operaciniais kriterijais, siekiant užtikrinti gerą užtikrinimo priemonės kokybę, kai vertės koregavimai pasiekia 15 % pozicijos iš jos neatėmus vertės koregavimų.

64. 45–50 punktuose nurodytoms pozicijoms gali būti priskirtas 100 % rizikos koeficientas be vertės koregavimų, jei jų terminas pradelstas daugiau kaip 90 dienų. Jei vertės koregavimai yra ne mažesni kaip 20 % pozicijos iš jos neatėmus vertės koregavimų, likusiai pozicijos daliai priskirtinas rizikos koeficientas kompetentingų institucijų nuožiūra gali būti sumažintas iki 50 %.

65. 51–60 punktuose nurodytoms pozicijoms priskiriamas 100 % rizikos koeficientas, jei jų terminas pradelstas daugiau kaip 90 dienų.

11. REGULIUOJAMOS DIDELĖS RIZIKOS KATEGORIJOMS PRIKLAUSANTYS STRAIPSNIAI

66. Kompetentingų institucijų nuožiūra, pozicijoms, susijusioms su ypač didele rizika, kaip antai investicijos į rizikos kapitalo įmones arba investicijos į nuosavybės vertybinius popierius, priskiriamas 150 % rizikos koeficientas.

67. Kompetentingos institucijos gali leisti, kad pozicijoms, kurių terminas nebuvo pradelstas, kurioms priskiriamas 150 % rizikos koeficientas remiantis šioje dalyje išdėstytais nuostatomis ir kurioms buvo atlikti vertės koregavimai, būtų priskiriami tokie rizikos koeficientai:

a) 100 % rizikos koeficientas, jei vertės koregavimai yra ne mažesni kaip 20 % pozicijos vertės iš jos neatėmus vertės koregavimų; ir

▼B

- b) 50 % rizikos koeficientas, jei vertės koregavimai yra ne mažesni kaip 50 % pozicijos vertės iš jos neatėmus vertės koregavimų.

12. PADENGŲ OBLIGACIJŲ POZICIJOS

68. „Padengtos obligacijos“ – tai Direktyvos 85/611/EEB 22 straipsnio 4 dalyje apibrėžtos obligacijos, užtikrintos bet kuriuo toliau nurodytu įkeitimui tinkamu turtu:

- a) ES centrinės valdžios, centrinių bankų, valstybinio sektoriaus subjektų, regioninės ir vietos valdžios institucijų garantuotos pozicijos;
- b) ne ES centrinės valdžios, ne ES centrinių bankų, daugiašalių plėtros bankų, tarptautinių organizacijų pozicijos arba šių subjektų garantuotos pozicijos, kurios atitinka šiame priede nustatytą 1 kredito kokybės žingsnį, ir ne ES valstybinio sektoriaus subjektų, ne ES regioninės valdžios ir vietos valdžios pozicijos arba šių subjektų garantuotos pozicijos, jei tokioms pozicijoms rizikos koeficientai suteikiami kaip institucijų arba centrinės valdžios bei centrinių bankų pozicijoms atitinkamai pagal 8, 9, 14 arba 15 punktus ir jei jos atitinka šiame priede nustatytą 1 kredito kokybės žingsnį ir pozicijos, kaip numatyta šiame paragrafe, jei jos atitinka bent jau 2 arba žemesnį kredito kokybės žingsnį, kaip aprašoma šiame priede, su sąlyga, kad jos neviršija 20 % obligacijas išleidžiančių institucijų dar neapmokėtų padengtų obligacijų nominalios sumos;
- c) institucijų pozicijos, kurios atitinka 1 kredito kokybės žingsnį, kaip aprašoma šiame priede. Tokios rūšies pozicijų bendra suma neturi viršyti 15 % obligacijas išleidžiančios kredito įstaigos dar neapmokėtų padengtų obligacijų nominalios sumos. Pozicijoms, atsirandančioms dėl to, kad įkeistu nekilnojamoju turtu užtikrintų paskolų gavėjai mokėjimą ar pajamas iš likvidavimo valdo ir perleidžia padengtų obligacijų turėtojams, 15 % riba netaikoma. ES institucijų pozicijoms, kurių terminas neviršija 100 dienų, netaikomas 1 kredito kokybės žingsnio reikalavimas, bet tos institucijos turi bent jau atitikti 2 kredito kokybės žingsnį, kaip aprašoma šiame priede;
- d) paskolos, užtikrintos įkeičiant gyvenamosios paskirties nekilnojamąjį turtą arba Suomijos gyvenamųjų namų statybos bendrovių akcijas, kaip nurodyta 46 punkte, neviršijančios mažesniosios iš pagrindinių kreditorinio reikalavimo pirmumo teisių, susietų su ankstesnėmis kreditorinio reikalavimo pirmumo teisėmis, sumų bei neviršijančios 80 % įkeisto turto vertės, arba aukščiausiojo reitingo vienetų, kuriuos leidžia Prancūzijos „Fonds Communs de Créances“ arba atitinkami valstybės narės teisės reglamentuojami pakeitimo vertybiniais popieriais subjektai, keičiantys vertybiniais popieriais gyvenamosios paskirties nekilnojamojo turto pozicijas, jeigu bent 90 % „Fonds Communs de Créances“ arba atitinkamų valstybės narės teisės reglamentuojamų pakeitimo vertybiniais popieriais subjektų turto sudaro hipotekos, susietos su ankstesnėmis kreditorinio reikalavimo pirmumo teisėmis, neviršijančiomis mažesniosios iš pagrindinių sumų pagal aukščiausiuosius reitingo vienetų, pagrindinės kreditorinio reikalavimo pirmumo teisių sumos ir 80 % įkeisto turto vertės, o vienetai atitinka 1 kredito kokybės žingsnį, kaip aprašoma šiame priede, jeigu šie vienetai neviršija 20 % nominalios neapmokėtos emisijos vertės; pozicijos, atsirandančios dėl to, kad aukščiausiojo reitingo vienetais arba skolos vertybiniais popieriais įkeistu turtu užtikrintų paskolų gavėjai perleidžia mokėjimo arba likvidavimo lėšų valdymą, neįtraukiamos skaičiuojant 90 % ribą;
- e) paskolos, užtikrintos įkeičiant gyvenamosios paskirties nekilnojamąjį turtą arba Suomijos gyvenamųjų namų statybos bendrovių akcijas, kaip nurodyta 52 punkte, neviršijančios mažesniosios iš pagrindinių kreditorinio reikalavimo pirmumo teisių, susietų su ankstesnėmis kreditorinio reikalavimo pirmumo teisėmis, sumų bei neviršijančios 60 % įkeisto turto vertės, arba aukščiausiojo reitingo vienetų, kuriuos

▼B

leidžia Prancūzijos „Fonds Communs de Créances“ arba atitinkami valstybės narės teisės reglamentuojami pakeitimo vertybiniais popieriais subjektai, keičiantys vertybiniais popieriais gyvenamosios paskirties nekilnojamojo turto pozicijas, jeigu bent 90 % „Fonds Communs de Créances“ arba atitinkamų valstybės narės teisės reglamentuojamų pakeitimo vertybiniais popieriais subjektų turto sudaro hipotekos, susietos su ankstesnėmis kreditorinio reikalavimo pirmumo teisėmis, neviršijančiomis mažesnės iš pagrindinių sumų pagal aukščiausiuosius reitingo vienetų, pagrindinės kreditorinio reikalavimo pirmumo teisių sumos ir 60 % įkeisto turto vertės, o vienetai atitinka I kredito kokybės žingsnį, kaip aprašoma šiame priede, jeigu šie vienetai neviršija 20 % nominalios neapmokėtos emisijos vertės; Kompetentingos institucijos gali pripažinti tinkamomis komercinės paskirties nekilnojamoju turtu užtikrintas paskolas, kai nustatytasis 60 % paskolos ir vertės santykis pasiekia ne daugiau kaip 70 % lygį, jei viso įkeisto turto, naudojamo kaip padengtų obligacijų užtikrinimo priemonė, vertė bent 10 % viršija padengtų obligacijų neapmokėtą nominalią vertę ir jei obligacijų turėtojo pretenzijos atitinka VIII priede išdėstytus teisinio tikrumo reikalavimus. Obligacijų turėtojo pretenzija turi būti viršesnė už visas kitas pretenzijas į užtikrinimo priemonę; pozicijos, atsirandančios dėl to, kad aukščiausio reitingo vienetais arba skolos vertybiniais popieriais įkeistu turtu užtikrintų paskolų gavėjai perleidžia mokėjimo arba likvidavimo lėšų valdymą, neįtraukiamos skaičiuojant 90 % ribą; arba

- f) paskolos, garantuotos įkeitus laivus, jei bendra laivo hipotekos suma, įskaitant visas prioritetines hipotekas, neviršija 60 % įkeisto laivo vertės.

Šiuo tikslu į sąvoką „užtikrintas“ apima ir situacijas, kai a–f papunkčiuose apibrėžta turto vertė pagal galiojančius įstatymus skirta išimtinai apsaugoti skolos vertybinių popierių turėtoją nuo nuostolių.

Iki 2010 m. gruodžio 31 d. netaikoma maksimali 20 % riba prioritetinėms akcijoms, kurias išleido Prancūzijos fondas „Fonds Communs de Créances“ arba lygiaverčiai laidavimo subjektai pagal d ir e papunktčius, jei šioms prioritetinėms akcijoms pripažintos reitingų agentūros nustatytas reitingas priskiriamas geriausiai mokumo kategorijai, kuriuos reitingų agentūra suteikė vertybiniais popieriais padengtomis skoloms. Prieš pasibaigiant šiam laikotarpiui, peržiūrimos šios pereinamojo laikotarpio nuostatos; atlikus peržiūrą, Komisija gali pratęsti laikotarpį, pagal 151 straipsnio 2 dalyje nurodytą procedūrą, nustatydamą papildomas kontrolės sąlygas arba netaikydama šių sąlygų.

Iki 2010 m. gruodžio 31 d. vietoj f punkte numatytų 60 % gali būti taikomas 70 % santykis. Prieš pasibaigiant šiam laikotarpiui, peržiūrimos šios pereinamojo laikotarpio nuostatos; atlikus peržiūrą, Komisija gali pratęsti laikotarpį, pagal 151 straipsnio 2 dalyje nurodytą procedūrą nustatydamą papildomas kontrolės sąlygas arba netaikydama šių sąlygų.

69. Nekilnojamam turtui, kuriuo užtikrinamos padengtos obligacijos, kredito įstaigos turi atitikti VIII priedo 2 dalies 8 punkte išdėstytus minimalius reikalavimus ir VIII priedo 3 dalies 62–65 punktuose išdėstytas taisykles.
70. Neatsižvelgiant į 68 ir 69 punktus, padengtomis obligacijoms, atitinkančioms Direktyvos 85/611/EEB 22 straipsnio 4 dalies apibrėžimą ir išleistoms iki 2007 m. gruodžio 31 d., kol sueis jų terminas, taip pat gali būti taikomas lengvatinis vertinimas.
71. Rizikos koeficientas padengtomis obligacijoms priskiriamas pagal kreditorinio reikalavimo pirmumo teisę turinčioms neužtikrintoms pozicijoms priskirtą rizikos koeficientą, kuris taikomas jas išleidusioms kredito įstaigoms. Rizikos koeficientai tarpusavyje susiję taip:
- a) jei institucijos pozicijoms priskiriamas 20 % rizikos koeficientas, padengtai obligacijai priskiriamas 10 % rizikos koeficientas;

▼B

- b) jei institucijos pozicijoms priskiriamas 50 % rizikos koeficientas, padengtai obligacijai priskiriamas 20 % rizikos koeficientas;
  - c) jei institucijos pozicijoms priskiriamas 100 % rizikos koeficientas, padengtai obligacijai priskiriamas 50 % rizikos koeficientas; ir
  - d) jei institucijos pozicijoms priskiriamas 150 % rizikos koeficientas, padengtai obligacijai priskiriamas 100 % rizikos koeficientas.
13. PAKEITIMO VERTYBINIAIS POPIERIAIS POZICIJAS ATITINKANTYS STRAIPSNIAI
72. Pagal riziką įvertintų pakeitimo vertybiniais popieriais pozicijų sumos nustatomos pagal 94–101 straipsnį.
14. TRUMPALAIKĖS INSTITUCIJŲ IR ĮMONIŲ POZICIJOS
73. Trumpalaikėms institucijų ar įmonių, kurios turi pripažintos išorinės kredito rizikos vertinimo institucijos (ECAI) suteiktą kredito rizikos vertinimą, pozicijoms rizikos koeficientas priskiriamas pagal 7 lentelę, atsižvelgiant į šiuos reikalavimus atitinkančių ECAI kredito rizikos vertinimus, kompetentingų institucijų paskirstytus į šešis kredito kokybės vertinimo skalės žingsnius.

7 lentelė

Kredito kokybės žingsnis	1	2	3	4	5	6
Rizikos koeficientas	20 %	50 %	100 %	150 %	150 %	150 %

15. KOLEKTYVINIO INVESTAVIMO SUBJEKTŲ POZICIJOS
74. Nepažeidžiant 75–81 punktų, kolektyvinio investavimo subjektų (KIS) pozicijoms priskiriamas 100 % rizikos koeficientas.
75. KIS, kurie turi pripažintos išorinės kredito rizikos vertinimo institucijos (ECAI) suteiktą kredito rizikos vertinimą, pozicijoms rizikos koeficientas priskiriamas pagal 8 lentelę, atsižvelgiant į šiuos reikalavimus atitinkančių ECAI kredito rizikos vertinimus, kompetentingų institucijų paskirstytus į šešis kredito kokybės vertinimo skalės žingsnius.

8 lentelė

Kredito kokybės žingsnis	1	2	3	4	5	6
Rizikos koeficientas	20 %	50 %	100 %	100 %	150 %	150 %

76. Jei kompetentingos institucijos laiko, kad KIS pozicija yra susijusi su ypač didele rizika, jos reikalauja, kad tai pozicijai būtų priskiriamas 150 % rizikos koeficientas.
77. Kredito įstaigos gali nustatyti KIS rizikos koeficientą, kaip nurodyta 79–81 punktuose, jei laikomasi šių atitikties kriterijų:
- a) KIS valdo įmonė, prižiūrima valstybės narės, arba – gavus kompetentingo institucijos patvirtinimą – jei:
    - i) KIS valdo prižiūrima įmonė, jei ta priežiūra laikoma analogiška numatytajai pagal Bendrijos teisę, ir
    - ii) bendradarbiavimas tarp kompetentingų institucijų yra pakankamai užtikrintas;
  - b) KIS prospekte arba lygiaverčiame dokumente pateikiama tokia informacija:
    - i) turto, į kurį KIS turi teisę investuoti, kategorijos, ir
    - ii) santykinės investicijų ribos, jei tokios taikomos, ir jų apskaičiavimo metodika; ir

▼B

- c) KIS veiklos ataskaita pateikiama bent kartą per metus, kad būtų galima įvertinti ataskaitinio laikotarpio turtą ir išpareigojimus, pajamas ir veiklą.
78. Jei kompetentinga institucija patvirtina trečiosios šalies KIS kaip tinkamą pagal 77 punkto a) papunkčio reikalavimus, tai kitos valstybės narės kompetentinga institucija gali pasinaudoti šiuo pripažinimu be savo atskiro vertinimo.
79. Kai kredito įstaiga žino apie KIS bazines pozicijas, ji gali atsižvelgti į šias bazines pozicijas, 78–83 straipsniuose išdėstytais metodais skaičiuodama vidutinį KIS rizikos koeficientą.
80. Kai kredito įstaiga nežino apie KIS bazines pozicijas, vidutinį KIS rizikos koeficientą ji gali suskaičiuoti 78–83 straipsniuose išdėstytais metodais, laikydama šių taisyklių: bus daroma prielaida, kad KIS pirmiausia maksimaliai, kiek jam leidžiama pagal suteiktus įgaliojimus, investuoja į pozicijų klases, pritraukiančias didžiausius kapitalo reikalavimus, o toliau investuoja mažėjančia tvarka, kol pasiekiami maksimali bendra investicijų riba.
81. Norėdamos 79 ir 80 punktuose išdėstytais metodais apskaičiuoti ir paskelbti KIS rizikos koeficientą, kredito įstaigos gali remtis trečiąja šalimi su sąlyga, kad tinkamai užtikrinamas apskaičiavimo ir ataskaitos teisingumas.
16. KITI STRAIPSNIAI
- 16.1. **Vertinimas**
82. Direktyvos 86/635/EEB 4 straipsnio 10 dalyje apibrėžtam materialiajam turtui priskiriamas 100 % rizikos koeficientas.
83. Išankstiniams mokėjimams ir sukauptoms pajamoms, kurių atžvilgiu institucija negali nustatyti sandorio šalies pagal Direktyvą 86/635/EEB, priskiriamas 100 % rizikos koeficientas.
84. Pinigams inkasavimo procese priskiriamas 20 % rizikos koeficientas. Pinigams kasoje ir lygiaverčiams pinigų straipsniam priskiriamas 0 % rizikos koeficientas.
85. Valstybės narės gali leisti taikyti 10 % rizikos koeficientą institucijų, kurios specializuojasi buveinės valstybės narės tarpbankinėje ir valstybės skolų rinkoje ir kurias kompetentingos institucijos atidžiai prižiūri, pozicijoms, jeigu šie turto straipsniai yra visapusiškai ir visiškai apdrausti atsižvelgiant į buveinės valstybės narės kompetentingų institucijų reikalavimus, įkeičiant turto vienetams, kuriems priskirtas 0 % arba 20 % rizikos koeficientas ir kuriuos kompetentingos institucijos pripažįsta tinkama užtikrinimo priemone.
86. Akcijų paketams ar kitoms dalyvavimo rūšims, išskyrus kai atimama iš nuosavo kapitalo, priskiriamas mažiausiai 100 % rizikos koeficientas.
87. Aukso lydiniam, laikomiems nuosavose saugyklose, arba pozicijoms, užtikrintoms lydinio išpareigojimais, priskiriamas 0 % rizikos koeficientas.
88. Sudarant turto pirkimo ir atpirkimo sandorius ar vienakrypčio išankstinio pirkimo sandorius, atsižvelgiama į rizikos koeficientus, priskiriamus šiam turtui, o ne sandorių šalims.
89. Kai kredito įstaiga teikia kredito užtikrinimą tam tikram pozicijų skaičiui su sąlyga, kad n-tasis išpareigojimų, susijusių su tomis pozicijomis, neįvykdymo atvejis yra mokėjimo priežastis ir kad dėl tokio kredito įvykio sutartis nutraukiama ir jei produktas turi pripažintos ECAI suteiktą išorinį kredito rizikos vertinimą, priskiriami 94–101 straipsniuose numatyti rizikos koeficientai. Jei pripažinta ECAI nėra suteikusi reitingo produktui, apskaičiuojant pagal riziką įvertinto turto vertę, bus sudedami į krepšelį įtrauktų pozicijų rizikos koeficientai, neskaitant n-1 pozicijų, tačiau neviršijant 1 250 %, ir gauta suma dauginama iš kredito išvestinės finansinės priemonės suteikto užtikrinimo nominalios vertės. n-1 pozicijos, kurios neturi būti sumuojamos, nustatomos remiantis principu, kad įtraukiamos tos pozicijos, kurių kiekviena sukuria mažesnę pagal riziką įvertintą poziciją nei bet kuri į sumavimą įtraukta pagal pozicija.

▼B

2 DALIS

ECAI pripažinimas ir jų suteiktų kredito rizikos vertinimų priskyrimas

1. **METODIKA**
  - 1.1. **Objektyvumas**
    1. Kompetentingos institucijos tikrina, ar kredito rizikos vertinimų priskyrimo metodika yra tiksli, sisteminga, tolydi ir ar ją galima patvirtinti galiojančia remiantis ankstesnių laikotarpių patirtimi.
  - 1.2. **Nepriklausomumas**
    2. Kompetentingos institucijos tikrina, kad metodika būtų nepriklausoma nuo išorinės politinės įtakos ar suvaržymų ir nuo ekonominio spaudimo, kuris gali veikti kredito rizikos vertinimą.
    3. ECAI metodikos nepriklausomumą kompetentingos institucijos vertina pagal tokius veiksnius:
      - a) ECAI nuosavybės ir organizacinė struktūra;
      - b) ECAI finansiniai ištekliai;
      - c) ECAI darbuotojai ir patirtis; ir
      - d) ECAI bendrasis valdymas.
  - 1.3. **Nuolatinė peržiūra**
    4. Kompetentingos institucijos tikrina, ar ECAI pateikti kredito rizikos vertinimai nuolat peržiūrimi ir ar atsižvelgiama į finansinių sąlygų pasikeitimus. Tokia peržiūra atliekama po visų svarbių įvykių bent kartą per metus.
    5. Prieš pripažindamos ECAI, kompetentingos institucijos tikrina, ar kiekvieno rinkos segmento vertinimo metodika nustatoma pagal tokius standartus:
      - a) grįžtamasis patikrinimas turi būti atliekamas bent kartą per metus;
      - b) kompetentingos institucijos turi stebėti ECAI atliekamo peržiūros proceso reguliarumą; ir
      - c) kompetentingos institucijos turi turėti galimybę iš ECAI gauti informacijos apie pastarosios kontaktus su subjektu, kuriems ji suteikia reitingus, vadovybe.
    6. Kompetentingos institucijos imasi reikiamų priemonių, siekdamos užtikrinti, kad ECAI jas nedelsdamos informuotų apie bet kokius esminius metodikos, kurią jos taiko priskirdamos kredito rizikos vertinimus, pasikeitimus.
  - 1.4. **Skaidrumas ir atskleidimas**
    7. Kompetentingos institucijos imasi reikiamų priemonių, siekdamos užtikrinti, kad ECAI taikomos kredito rizikos vertinimų formulavimo metodikos principai būtų viešai prieinami, kad visi galimi vartotojai galėtų spręsti, ar jie pagrįstai suformuluoti.
  2. **INDIVIDUALŪS KREDITO RIZIKOS VERTINIMAI**
    - 2.1. **Patikimumas ir rinkos priimtumas**
      8. Kompetentingos institucijos tikrina, ar ECAI suteiktus individualius kredito rizikos vertinimus jų vartotojai pripažįsta rinkoje kaip patikimus.
      9. Kompetentingos institucijos patikimumą vertina pagal šiuos veiksnius:
        - a) ECAI rinkos dalį;
        - b) ECAI uždirbtas pajamas ir – bendresniais atvejais – ECAI finansinius išteklius;
        - c) ar kainodara paremta reitingais; ir
        - d) ar bent dvi kredito įstaigos naudoja ECAI individualų kredito rizikos vertinimą obligacijų emisijoms ir (arba) kredito rizikai vertinti.

▼B**2.2. Skaidrumas ir atskleidimas**

10. Kompetentingos institucijos tikrina, ar individualūs kredito rizikos vertinimai vienodomis sąlygomis prieinami visoms kredito įstaigoms, turinčioms teisėtą interesą į šiuos individualius kredito rizikos vertinimus.
11. Kompetentingos institucijos visų pirma tikrina, ar individualūs kredito rizikos vertinimai ne vietos kredito įstaigoms prieinami tokiomis pačiomis sąlygomis kaip ir vietos šalims, turinčioms teisėtą interesą į šiuos individualius kredito rizikos vertinimus.

3. PRISKYRIMAS

12. Siekdamas atskirti skirtingus santykinus rizikos laipsnius, kurie išreiškiami kiekvienu kredito rizikos vertinimu, kompetentingos institucijos atsižvelgia į kiekybinius veiksnius, kaip antai ilgalaikį įsipareigojimų neįvykdymo rodiklį, susijusį su visais straipsniais, kuriems priskiriamas toks pats kredito rizikos vertinimas. Kompetentingos institucijos reikalauja, kad neseniai įsteigtos ECAI ir tos, kurios sukauptė tik nedaug duomenų apie įsipareigojimų neįvykdymą, įvertintų tai, ką jos laiko ilgalaikiu įsipareigojimų neįvykdymo santykiu, susijusiu su visais straipsniais, kuriems priskiriamas toks pats kredito rizikos vertinimas.
13. Siekdamas atskirti skirtingus santykinus rizikos laipsnius, kurie išreiškiami kiekvienu kredito rizikos vertinimu, kompetentingos institucijos atsižvelgia į kokybinius veiksnius, kaip antai emitentų, kuriuos apima ECAI, grupė, ECAI priskiriamų kredito rizikos vertinimų diapazonas, kiekvieno kredito rizikos vertinimo reikšmė ir ECAI pateiktas įsipareigojimų neįvykdymo apibrėžimas.
14. Kompetentingos institucijos lygina įsipareigojimų neįvykdymo rodiklius kiekvieno tam tikros ECAI kredito rizikos vertinimo atžvilgiu ir su palyginimo dydžiu, nustatytu remiantis įsipareigojimų neįvykdymo rodikliais, kuriuos kitos ECAI užregistravo emitentų grupėms, kurioms – kompetentingų institucijų įsitikinimu – būdingas lygiavertis kredito rizikos lygis.
15. Jei kompetentingos institucijos yra įsitikinusios, kad tam tikros ECAI užregistruoti įsipareigojimų neįvykdymo rodikliai kredito rizikos vertinimui yra reikšmingai ir sistemingai didesni už palyginimo dydį, kompetentingos institucijos ECAI pateiktam kredito rizikos vertinimui priskiria aukštesnę rizikos kokybės žingsnį pagal kredito kokybės vertinimo skalę.
16. Jei kompetentingos institucijos tam tikros ECAI kredito rizikos vertinimui padidino susijusį rizikos koeficientą ir jei ECAI įrodo, kad su jos pateiktu kredito rizikos vertinimu susiję įsipareigojimų neįvykdymo rodikliai nebėra reikšmingai ir sistemingai didesni už palyginimo dydį, kompetentingos institucijos gali nuspręsti ECAI pateiktam kredito rizikos vertinimui atkurti pradinį rizikos žingsnį pagal kredito kokybės vertinimo skalę.

3 DALIS**ECAI kredito rizikos vertinimų taikymas rizikos koeficientams nustatyti****1. VERTINIMAS**

1. Kredito įstaiga gali pasiūlyti vieną ar kelias reikalavimus atitinkančias ECAI, kad jų kredito rizikos vertinimus būtų galima priskirti nustatant turto ir nebalansinių straipsnių rizikos koeficientus.
2. Kredito įstaiga, kuri nusprendžia reikalavimus atitinkančios ECAI kredito rizikos vertinimus naudoti tam tikrai pozicijų klasei, turi nuosekliai taikyti tuos kredito rizikos vertinimus visoms tai klasei priskiriamoms pozicijoms.
3. Kredito įstaiga, kuri nusprendžia naudoti reikalavimus atitinkančios ECAI pateiktus kredito rizikos vertinimus, turi juos nepertraukiamai ir nuosekliai taikyti visą laiką.
4. Kredito įstaiga gali taikyti tik tuos ECAI kredito rizikos vertinimus, kurie apima visas sumas: tiek pagrindinę, tiek ir su ja siejamas palūkanas.

▼B

5. Jei reitinguojama pozicija turi tik vieną pripažintos ECAI kredito rizikos vertinimą, šis kredito rizikos vertinimas taikomas nustatant tos pozicijos rizikos koeficientą.
  6. Jei reitinguojama pozicija turi du pripažintų ECAI kredito rizikos vertinimus ir jie siejami su skirtingais rizikos koeficientais, priskiriamas didesnis rizikos koeficientas.
  7. Jei reitinguojama pozicija turi daugiau nei du pripažintų ECAI kredito rizikos vertinimus, remiamasi dviem vertinimais, kuriais nustatomi mažiausi rizikos koeficientai. Jei du mažiausieji rizikos koeficientai skiriasi, priskiriamas didesnis. Jei du mažiausieji rizikos koeficientai sutampa, priskiriamas tas rizikos koeficientas.
2. EMITENTO IR EMISIJOS KREDITO RIZIKOS VERTINIMAS
8. Kai egzistuoja tam tikros emisijos programos ar priemonės, kuriai priklauso poziciją sudarantis straipsnis, kredito rizikos vertinimas, nustatant tam straipsniui priskirtiną rizikos koeficientą, naudojamas tas kredito rizikos vertinimas.
  9. Jei nėra tam tikram straipsniui tiesiogiai taikytino kredito rizikos vertinimo, tačiau yra kredito rizikos vertinimas tam tikrai emisijos programai ar priemonei, kuriai poziciją sudarantis straipsnis nepriklauso, arba jei yra bendras kredito rizikos vertinimas emitentui, tai naudojamas tas kredito rizikos vertinimas, jei juo remiantis nustatomas rizikos koeficientas yra didesnis nei nustatomas kitais atvejais, arba jei juo nustatomas mažesnis rizikos koeficientas, o minima pozicija klasifikuojama kaip visais aspektais esanti *pari passu* ar viršesnė už konkrečią emisijos programą, priemonę arba to emitento viršesnes neužtikrintas pozicijas, atsižvelgiant į konkrečią situaciją.
  10. 8 ir 9 punktai neturi trukdyti taikyti 1 dalies 68–71 punktus.
  11. Įmonių grupei priklausančių emitentų kredito rizikos vertinimai negali būti naudojami kaip kito tai pačiai įmonių grupei priklausančio emitento kredito rizikos vertinimas.
3. ILGALAIKIAI IR TRUMPALAIKIAI KREDITO RIZIKOS VERTINIMAI
12. Trumpalaikiai kredito rizikos vertinimai gali būti taikomi tik trumpalaikiam turtui ir nebalansiniams straipsniams, sudarantiems institucijų ir įmonių pozicijas.
  13. Bet kuris trumpalaikis kredito rizikos vertinimas taikomas tik tai pozicijai, su kuria jis yra susijęs, ir negali būti naudojamas bet kurių kitų pozicijų rizikos koeficientams nustatyti.
  14. Neatsižvelgiant į 13 punktą, jei trumpalaikiai reitinguoti pozicijai priskiriamas 150 % rizikos koeficientas, tai visoms nereitinguotoms neužtikrintoms tiek trumpalaikėms, tiek ilgalaikėms to išipareigojančio asmens pozicijoms taip pat priskiriamas 150 % rizikos koeficientas.
  15. Neatsižvelgiant į 13 punktą, jei trumpalaikiai reitinguoti pozicijai priskiriamas 50 % rizikos koeficientas, jokiai nereitinguotai trumpalaikiai pozicijai nepriskiriamas mažesnis nei 100 % rizikos koeficientas.
4. STRAIPSNIAI NACIONALINE IR UŽSIENIO VALIUTOMIS
16. Išipareigojančio asmens nacionaline valiuta išreikštam straipsniui taikomas kredito rizikos vertinimas negali būti naudojamas kitos to paties išipareigojančio asmens pozicijos, išreikštos užsienio valiuta, rizikos koeficientui skaičiuoti.
  17. Neatsižvelgiant į 16 punktą, kai pozicija atsiranda dėl kredito įstaigos dalyvavimo paskoloje, suteiktoje Daugiašalio plėtros banko, kurio privilegijuoto kreditoriaus statusas pripažįstamas rinkoje, kompetentingos institucijos gali leisti, kad rizikos koeficientui nustatyti būtų naudojamas straipsnio išipareigojančio asmens nacionaline valiuta kredito rizikos vertinimas.

VII PRIEDAS

VIDAUS REITINGAIS PAGRĪSTAS METODAS

1 DALIS

Pagal riziką įvertintos pozicijų sumos ir tikėtino nuostolio sumos

1. PAGAL RIZIKĄ ĮVERTINTŲ POZICIJŲ SUMŲ APSKAIČIAVIMAS KREDITO RIZIKAI ĮVERTINTI

1. Jei nenurodyta kitaip, PD, LGD ir termino (M) investies parametrai nustatomi taip, kaip nurodyta 2 dalyje, o pozicijos vertė – taip, kaip nurodyta 3 dalyje.
2. Pagal riziką įvertinta pozicijos suma kiekvienai pozicijai apskaičiuojama pagal šias formules:

1.1 Pagal riziką įvertintos įmonių, institucijų, centrinės valdžios ir centrinių bankų pozicijų sumos.

3. Atsižvelgiant į 5–9 punktus, pagal riziką įvertintos pozicijų sumos įmonių, institucijų, centrinės valdžios ir centrinių bankų pozicijoms apskaičiuojamos pagal šias formules:

$$\text{Koreliacija (R)} = 0,12 \times \left(1 - \text{EXP}(-50 \cdot \text{PD})\right) / \left(1 - \text{EXP}(-50)\right) + 0,24 \cdot \left[1 - \left(1 - \text{EXP}(-50 \cdot \text{PD})\right) / \left(1 - \text{EXP}(-50)\right)\right]$$

$$\text{Termino veiksnys (b)} = \left(0,11852 - 0,05478 \cdot \ln(\text{PD})\right)^2$$

$$\text{Rizikos koeficientas} \left(\text{LGD} \cdot \text{N} \left[\left(1 - \text{R}\right)^{-0,5} \cdot \text{G}(\text{PD}) + \left(\text{R} / \left(1 - \text{R}\right) \right)^{0,5} \cdot \text{G}(0,999) \right] - \text{PD} \cdot \text{LGD} \right) \cdot \left(1 - 1,5 \cdot \text{b}\right)^{-1} \cdot \left(1 + (\text{M} - 2,5) \cdot \text{b}\right) \cdot 12,5 \cdot 1,06$$

$N(x)$ žymi standartinio normaliojo atsitiktinio kintamojo kumuliatyvinę pasiskirstymo funkciją (t. y. tikimybę, kad normalusis atsitiktinis kintamasis, kurio vidurkis lygus nuliui, o dispersija – vienetai, yra mažesnis arba lygus x). $G(z)$ žymi standartinio normaliojo atsitiktinio kintamojo atvirkštinę kumuliatyvinę pasiskirstymo funkciją (t. y. tokią x vertę, kad $N(x) = z$).

Kai $\text{PD} = 0$, RW turi būti 0.

Kai $\text{PD} = 1$, tai:

— neįvykdytoms pozicijoms, kai kredito įstaigos, atsižvelgdamos į 2 dalies 8 punktą, taiko LGD vertes, RW turi būti 0; ir

— neįvykdytoms pozicijoms, kai kredito įstaigos taiko savus LGD įverčius, RW turi būti $\text{Max}\{0,12,5 \cdot (\text{LGD} - \text{EL}_{\text{BE}})\}$;

kai EL_{BE} turi reikšti kredito įstaigos tiksliausią tikėtino nuostolio įvertinimą neįvykdytoms pozicijoms, atsižvelgiant į šio priedo 4 dalies 80 punktą.

Pagal riziką įvertinta pozicijos suma = RW * pozicijos vertė.

4. Pagal riziką įvertinta pozicijos suma kiekvienai pozicijai, atitinkančiai reikalavimus, išdėstytus VIII priedo 1 dalies 29 punkte ir VIII priedo 2 dalies 22 punkte, gali būti pakeista pagal šią formulę:

$$\text{Pagal riziką įvertinta pozicijos suma} = \text{RW} \cdot \text{pozicijos vertė} \cdot (0,15 + 160 \cdot \text{PDpp})$$

PDpp = užtikrinimo teikėjo PD

▼B

RW (rizikos koeficiento funkcija) turi būti skaičiuojama pagal 3 punkte nurodytą atitinkamą rizikos koeficiento formulę pozicijai, išsipareigojančiųjų asmenų PD (išsipareigojimų neįvykdymo tikimybe) bei palyginamos tiesioginės pozicijos LGD (nuostolį išsipareigojimų neįvykdymo atveju) užtikrinimo teikėjui. Termino veiksnys b turi būti skaičiuojamas naudojantis žemesne iš užtikrinimo teikėjo PD ir išsipareigojančiojo asmens PD.

5. Įmonių pozicijoms, kai konsoliduotos įmonių grupės, kurios nare yra ta įmonė, bendra metinių pardavimų suma yra mažesnė kaip 50 mln. EUR, kredito įstaigos gali taikyti šią koreliacijos formulę įmonių pozicijų rizikos koeficientams apskaičiuoti. Šioje formulėje S reiškia bendrą metinių pardavimų sumą milijonais eurų: 5 mln. EUR ≤ S ≤ 50 mln. EUR. Kai apskaitytų metinių pardavimų suma yra mažesnė už 5 mln. EUR, laikoma, kad ji lygi 5 mln. EUR. Įsigytoms gautinoms sumoms bendra metinių pardavimų suma yra svertinis individualių grupės pozicijų vidurkis.

$$\text{Koreliacija (R)} = 0,12 \times \left(1 - \text{EXP}(-50^* \text{PD})\right) / \left(1 - \text{EXP}(-50)\right) + 0,24 * \left[1 - \left(1 - \text{EXP}(-50^* \text{PD})\right) / \left(1 - \text{EXP}(-50)\right)\right] - 0,04 * \left(1 - (S - 5) / 45\right)$$

Kai bendra metinių pardavimų suma nėra prasmingas įmonės dydžio rodiklis, o bendra turto suma yra prasmingesnis rodiklis už bendrą metinių pardavimų sumą, kredito įstaigos visą metinių pardavimų sumą pakeičia konsoliduotos įmonių grupės bendra turto suma.

6. Specializuoto skolinimo pozicijoms, kai kredito įstaiga negali įrodyti, kad pozicijų PD įverčiai atitinka 4 dalyje numatytus minimalius reikalavimus, rizikos koeficientai priskiriami pagal 1 lentelę.

1 lentelė

Terminas iki sandorio galiojimo pabaigos	1 kategorija	2 kategorija	3 kategorija	4 kategorija	5 kategorija
Mažiau kaip 2,5 metų	50 %	70 %	115 %	250 %	0 %
2,5 metų ir daugiau	70 %	90 %	115 %	250 %	0 %

Kompetentingos institucijos gali leisti kredito įstaigai paprastai priskirti lengvatinius 50 % rizikos koeficientus 1 kategorijos pozicijoms ir 70 % rizikos koeficientą 2 kategorijos pozicijoms, jeigu kredito įstaigos kreditavimo ir kitos rizikos charakteristikos atitinkamoje kategorijoje yra pakankamai tvirtos.

Priskirdamos rizikos koeficientus specializuoto skolinimo pozicijoms, kredito įstaigos atsižvelgia į šiuos veiksnius: finansinį stiprumą, politinę ir teisinę aplinką, sandorio ir (arba) turto ypatybes, rėmėjo ir vykdytojo stiprumą, įskaitant bet kurio viešojo ir privačiojo sektorių partnerystės subjekto pajamų srautą, užtikrinimo priemonių visumą.

7. Atsižvelgiant į įsigytas įmonių gautinas sumas, kredito įstaigos turi atitikti 4 dalies 105–109 punktuose išdėstytus minimalius reikalavimus. Jei įsigytoms įmonių gautinoms sumoms, kurios papildomai atitinka 14 punkte išdėstytas sąlygas, kredito įstaigai būtų pernelyg sunku taikyti kiekybinio rizikos vertinimo standartus, taikomus įmonių pozicijoms, kaip nurodyta 4 dalyje, gali būti taikomi kiekybiniai mažmeninių pozicijų rizikos vertinimo standartai, kaip nurodyta 4 dalyje.
8. Vidaus reitingais pagrįstoje pakeitimo vertybiniais popieriais sistemoje įsigytoms įmonių gautinoms sumoms grąžintini pirkimo diskontai, užtikrinimo priemonės ar dalinės garantijos, kurios suteikia pirmojo nuostolio apsaugą išsipareigojimų neįvyk-

▼B

dymo nuostolių atvejais, nuostolių dėl sumažėjimo atvejais arba abiem atvejais gali būti laikomos pirmojo nuostolio pozicijomis.

9. Kai įstaiga numato kredito užtikrinimą kelioms pozicijoms su sąlyga, kad n -tasis pozicijų išipareigojimų neįvykdymo atvejis yra mokėjimo priežastis ir kad dėl tokio kredito įvykio sutartis nutraukiama ir jei produktas turi pripažintos ECAI suteiktą išorinį kredito rizikos vertinimą, bus taikomi 94–101 straipsniuose numatyti rizikos koeficientai. Jei pripažinta ECAI nėra suteikusi reitingo produktui, į krepšelį įtrauktų pozicijų rizikos koeficientai sudedami, neįtraukiant $n-1$ pozicijų, kai tikėtino nuostolio sumos, padaugintos iš 12,5, ir pagal riziką įvertintos pozicijos suma neviršija kredito išvestinės finansinės priemonės suteikto užtikrinimo nominalios vertės, padaugintos iš 12,5. $n-1$ pozicijos, kurios neturi būti sumuojamos, turi būti nustatomos remiantis principu, kad įtraukiamos tos pozicijos, kurių kiekviena sukuria mažesnę pagal riziką įvertintą pozicijos sumą, nei bet kuri į sumavimą įtraukta pozicija.

1.2. Mažmeninių pozicijų pagal riziką įvertintos pozicijų sumos

10. Remiantis 12 ir 13 punktais, mažmeninių pozicijų pagal riziką įvertintos pozicijų sumos apskaičiuojamos pagal tokias formules:

$$\text{Koreliacija (R)} = 0,03 \times \left(1 - \text{EXP}(-35 * PD)\right) / \left(1 - \text{EXP}(-35)\right) + 0,16 * \left[1 - \left(1 - \text{EXP}(-35 * PD)\right) / \left(1 - \text{EXP}(-35)\right)\right]$$

Rizikos koeficientas (RW):

$N(x)$ žymi standartinio normaliojo atsitiktinio kintamojo kumuliatyvinę pasiskirstymo funkciją (t. y. tikimybę, kad normalusis atsitiktinis kintamasis, kurio vidurkis lygus nuliui, o dispersija – vienetai, yra mažesnis arba lygus x). $G(z)$ žymi standartinio normaliojo atsitiktinio kintamojo atvirkštinę kumuliatyvinę pasiskirstymo funkciją (t. y. tokią x vertę, kad $N(x) = z$).

Kai $PD=1$ (neįvykdyta pozicija), RW turi būti $\text{Max} \{0,12.5 * (\text{LGD}-\text{EL}_{\text{BE}})\}$;

Kai EL_{BE} turi reikšti kredito įstaigos tiksliausią tikėtino nuostolio įvertinimą neįvykdytai pozicijai, atsižvelgiant į 4 dalies 80 punktą.

Pagal riziką įvertinta pozicijos suma = RW * pozicijos vertė.

11. Pagal riziką įvertinta pozicijos suma kiekvienai mažo ir vidutinio dydžio subjektų, apibrėžtų 86 straipsnio 4 dalyje, pozicijai, kurie atitinka VIII priedo 1 dalies 29 punkto ir VIII priedo 2 dalies 22 punkto reikalavimus, gali būti skaičiuojama pagal 4 punktą.
12. Nekilnojamuoju turtu užtikrintoms mažmeninėms pozicijoms 0,15 koreliacija (R) pakeičia dydį, gaunamą pagal koreliacijos formulę, pateiktą 10 punkte.
13. Kriterijus atitinkančioms atnaujinamoms mažmeninėms pozicijoms, kaip apibrėžta a–e papunkčiuose, 0,04 koreliacija (R) pakeičia skaičių, gaunamą pagal koreliacijos formulę, pateiktą 10 punkte. Pozicijos laikomos kriterijus atitinkančiomis atnaujinamomis mažmeninėmis pozicijomis, jei atitinka šias sąlygas:

- a) pozicijos yra fiziniams asmenims;
- b) pozicijos yra atnaujinamos, neužtikrintos ir joms taikoma sąlyga, kad jos nėra panaudojamos iš karto ir besąlygiškai atšaukiamos kredito įstaigų (šiose kontekste atnaujinamos pozicijos apibrėžiamos kaip pozicijos, kai klientų neapmokėtiems likučiams leidžiama svyruoti atsižvelgiant į jų sprendimą skolintis ir grąžinti, laikantis kredito įstaigos nustatyto limitu). Nepanaudoti išipareigojimai gali būti laikomi besąlygiškai atšaukiamais, jei sąlygos leidžia kredito

▼B

įstaigai juos visiškai atšaukti, laikantis vartotojų apsaugos ir susijusių teisės aktų;

- c) portfelio sudėtinėje dalyje maksimali pozicija vienam fiziniam asmeniui yra ne daugiau kaip 100 000 EUR;
- d) kredito įstaigos gali įrodyti, kad šiame punkte pateikta koreliacijos formulė taikoma tik tiems portfeliams, kurie pasižymėjo mažu nuostolių lygio nepastovumu, palyginti su jų vidutiniu nuostolių lygiu, ypač mažų PD intervaluose. Kompetentingos institucijos peržiūri santykinį nuostolių lygio nepastovumą kriterijus atitinkančiose atnaujinamose mažmeninėse portfelio sudėtinėse dalyse bei visą kriterijus atitinkantį atnaujinamą mažmeninį portfelį ir numato su kitomis jurisdikcijomis pasidalyti informacija apie kriterijus atitinkančių atnaujinamų mažmeninių portfelių nuostolių lygių tipines ypatybes; ir
- e) kompetentinga institucija sutinka, kad pozicijos laikymas kriterijus atitinkančia atnaujinama mažmenine pozicija yra suderinamas su portfelio sudėtinės dalies pagrindinėmis rizikos ypatybėmis.

Užtikrintų kredito galimybių, susijusių su sąskaita, į kurią pervadamas atlygis, atveju kompetentingos institucijos gali nesilaikyti b punkte apibrėžtos sąlygos, jog pozicija turi būti neužtikrinta. Šiuo atveju, atliekant LGD įvertinimą, neatsižvelgiama į atgautas iš užtikrinimo priemonės sumas.

- 14. Įsigytos gautinos sumos laikomos mažmeninėmis pozicijomis, jei jos atitinka 4 dalies 105–109 punktuose išdėstytus minimalius reikalavimus ir šias sąlygas:
  - a) gautinas sumas kredito įstaiga įsigijo iš nesusijusių, trečio-sios šalies pardavėjų, o jos įsipareigojančiojo asmens pozicija gautinų sumų atžvilgiu neapima pozicijų, kurias tiesiogiai ar netiesiogiai inicijuoja pati kredito įstaiga;
  - b) įsigytos gautinos sumos sugeneruojamos rinkos sandorių tarp pardavėjo ir įsipareigojančiojo asmens principu. Todėl įmonių grupei priklausančių įmonių tarpusavyje gautinos sumos bei sumos, gautinos pagal tarpusavio užskaitos principus tarp įmonių, kurios perka ir parduoda viena kitai, šių kriterijų neatitinka;
  - c) įsigyjanti kredito įstaiga turi pretenzijų į visas įplaukas iš įsigytų gautinų sumų arba proporcingą jų dalį; ir
  - d) įsigytų gautinų sumų portfelis yra pakankamai diversifikuotas.
- 15. Vidaus reitingais pagrįstoje pakeitimo vertybiniais popieriais sistemoje įsigytoms gautinoms sumoms gražintini pirkimo diskontai, užtikrinimo priemonės ar dalinės garantijos, kurios suteikia pirmojo nuostolio apsaugą įsipareigojimų neįvykdymo nuostolių atvejais, nuostolių dėl sumažėjimo atvejais arba abiem atvejais gali būti vertinamos kaip pirmojo nuostolio pozicijos.
- 16. Mišrioms įsigytų mažmeninių gautinų sumų grupėms, kai įsigyjanti kredito įstaiga negali atskirti nekilnojamuoju turtu užtikrintų pozicijų ir kriterijus atitinkančių atnaujinamų mažmeninių pozicijų nuo kitų mažmeninių pozicijų, pasitelkiama mažmeninė rizikos koeficiento funkcija, nustatanti didžiausią kapitalo poreikį toms pozicijoms.

1.3. Nuosavybės vertybinių popierių pozicijų pagal riziką įvertintos pozicijų sumos:

- 17. Kredito įstaiga skirtingiems portfeliams gali taikyti skirtingus metodus, jei pati kredito įstaiga viduje taiko skirtingus metodus. Kai kredito įstaiga taiko skirtingus metodus, kredito įstaiga turi įrodyti kompetentingoms institucijoms, kad jos pasirinkimas daromas nuosekliai ir kad nėra nulemtas reguliuojamųjų arbitražo vertinimų.
- 18. Neatsižvelgiant į 17 punktą, kompetentingos institucijos gali leisti, kad papildomų paslaugų įmonių nuosavybės vertybinių

▼ B

popierių pozicijoms pagal riziką įvertintos pozicijų sumos būtų priskirtos, atsižvelgiant į tai, kaip vertinamas kitas nekreditinių įsipareigojimų turtas.

1.3.1. Paprastasis rizikos koeficientų metodas

19. Pagal riziką įvertintos pozicijų sumos apskaičiuojamos pagal šias formules:

Rizikos koeficientas (RW) = 190 % privataus kapitalo pozicijoms pakankamai diversifikuotuose portfeluose.

Rizikos koeficientas (RW) = 290 % nuosavybės vertybinių popierių pozicijoms, kuriomis prekiaujama biržoje.

Rizikos koeficientas (RW) = 370 % visoms kitoms akcijų pozicijoms.

Pagal riziką įvertinta pozicijos suma = RW * pozicijos vertė.

20. Bankinėje knygoje apskaitomoms trumposiomis piniginiams pozicijoms ir išvestinėms finansinėms priemonėms leidžiama padengti ilgąsias tų pačių individualių vertybinių popierių pozicijas su sąlyga, jei šios priemonės aiškiai yra tam tikrų nuosavybės vertybinių popierių pozicijų apdraudimo priemonės ir jei jos suteikia apsaugą dar bent vieneriems metams. Kitos trumpalaikės pozicijos vertinamos kaip ilgalaikės pozicijos, priskiriant atitinkamą rizikos koeficientą kiekvienos pozicijos absoliutinei vertei. Jei nesutampa pozicijų terminai, taikomas VII priedo 2 dalies 16 punkte nustatytas įmonių pozicijų metodas.
21. Kredito įstaigos gali pripažinti netiesioginį kredito užtikrinimą, gautą nuosavybės vertybinių popierių pozicijai, remiantis 90–93 straipsniuose aprašytais metodais.

1.3.2. PD/LGD metodas

22. Pagal riziką įvertintos pozicijų sumos apskaičiuojamos pagal 3 punkte pateiktas formules. Jei kredito įstaigos neturi pakankamai informacijos, leidžiančios taikyti 4 dalies 44–48 punktuose pateiktą įsipareigojimų neįvykdymo apibrėžimą, rizikos koeficientams priskiriamas 1,5 padidinimo daugiklis.
23. Atskirų pozicijų lygmenyje, dydis, gautas sudėjus tikėtinu nuostolio sumą, padaugintą iš 12,5, ir pagal riziką įvertintą pozicijų sumą, neturi viršyti pozicijos vertės, padaugintos iš 12,5.
24. Kredito įstaigos gali pripažinti netiesioginį kredito užtikrinimą, gautą nuosavybės vertybinių popierių pozicijai, remiantis 90–93 straipsniuose aprašytais metodais. Tokiu atveju turi būti taikomas 90 % pozicijos LGD apsidraudimo priemonės teikėjui. Privataus kapitalo nuosavybės vertybinių popierių pozicijoms pakankamai diversifikuotuose portfeluose gali būti taikomas 65 % LGD. Šiems tikslams M turi būti penkeri metai.

1.3.3. Vidaus modelių metodas

25. Pagal riziką įvertinta pozicijų suma turi būti lygi galimam nuostoliui iš kredito įstaigos nuosavybės vertybinių popierių pozicijų, nustatytam naudojant rizikos vertės (*Value-at-risk*) vidaus modelius pagal 99 % kvantilio pasikliautinąjį intervalą, taikomą skirtumui tarp ketvirčio pajamų ir atitinkamo nerizikingo lygio, apskaičiuoto per ilgalaikės imties laikotarpį, padaugintam iš 12,5. Pagal riziką įvertintos pozicijų sumos individualių pozicijų lygmenyje neturi būti mažesnės už minimalių pagal riziką įvertintų pozicijų sumų, reikalaujamų pagal PD/LGD metodą, ir atitinkamų tikėtinu nuostolio sumų, padaugintų iš 12,5, ir apskaičiuojamų, remiantis PD vertėmis, nustatytomis VII priedo 2 dalies 24 punkto a papunktyje, ir LGD vertėmis, nustatytomis VII priedo 2 dalies 25 ir 26 punktuose, sumą.
26. Kredito įstaigos gali pripažinti netiesioginį kredito užtikrinimą, gautą nuosavybės vertybinių popierių pozicijai.

1.4. **Pagal riziką įvertintos pozicijų sumos kitam nekreditinių įsipareigojimų turtui**

27. Pagal riziką įvertintos pozicijų sumos turi būti apskaičiuojamos pagal šias formules:

▼B

Pagal riziką įvertinta pozicijos suma = 100 % * pozicijos vertė,

išskyrus atvejus, kai pozicija yra likutinė vertė, tokiu atveju ji turi būti nustatoma kiekvieniems metams ir apskaičiuojama taip:

$1/t * 100 \% * \text{pozicijos vertė},$

kur t yra lizingo (finansinės nuomos) sutarties termino metų skaičius.

2. **PAGAL RIZIKĄ ĮVERTINTŲ POZICIJŲ SUMŲ APSKAIČIAVIMAS ĮSIGYTŲ GAUTINŲ SUMŲ SUMAŽĖJIMO RIZIKAI**

28. Rizikos koeficientai įsigytų įmonių ir mažmeninių gautinų sumų sumažėjimo rizikai:

Rizikos koeficientai apskaičiuojami pagal 3 punkte pateiktą formulę. Įvesties parametrai PD ir LGD nustatomi taip, kaip aprašyta 2 dalyje, pozicijos vertė nustatoma taip, kaip aprašyta 3 dalyje, o M yra vieneri metai. Jei kredito įstaigos gali įrodyti kompetentingoms institucijoms, kad sumažėjimo rizika yra nereikšminga, jos nereikia pripažinti.

3. **TIKĖTINO NUOSTOLIO SUMŲ APSKAIČIAVIMAS**

29. Jei nenurodyta kitaip, įvesties parametrai PD ir LGD nustatomi taip, kaip aprašyta 2 dalyje, o pozicijos vertė nustatoma taip, kaip išdėstyta 3 dalyje.

30. Tikėtino nuostolio sumos įmonių, institucijų, centrinės valdžios ir centrinių bankų pozicijoms ir mažmeninėms pozicijoms apskaičiuojamos pagal šias formules:

Tikėtinas nuostolis (EL) = PD × LGD.

Tikėtino nuostolio suma = EL × pozicijos vertė.

Neįvykdytoms pozicijoms (PD=1), kai kredito įstaigos taiko savus LGD įverčius, EL yra EL_{BE} , kredito įstaigos tiksliausias tikėtino nuostolio įvertinimas neįvykdytai pozicijai, atsižvelgiant į 4 dalies 80 punktą.

Pozicijoms, kurioms galioja 1 dalies 4 punkte nurodytos sąlygos, EL yra 0.

31. EL vertės specializuoto skolinimo pozicijoms, kai kredito įstaigos taiko 6 punkte aprašytus rizikos koeficientų priskyrimo metodus, priskiriamos pagal 2 lentelę.

2 lentelė

Terminas iki sandorio galiojimo pabaigos	1 kategorija	2 kategorija	3 kategorija	4 kategorija	5 kategorija
Mažiau kaip 2,5 metų	0 %	0,4 %	2,8 %	8 %	50 %
2,5 metų ir daugiau	0,4 %	0,8 %	2,8 %	8 %	50 %

Kai kompetentingos institucijos leido kredito įstaigai paprastai priskirti lengvatinį 50 % rizikos koeficientą 1 kategorijos pozicijoms ir 70 % rizikos koeficientą 2 kategorijos pozicijoms, EL vertė 1 kategorijos pozicijoms yra 0 %, o 2 kategorijos pozicijoms – 0,4 %

32. Tikėtino nuostolio sumos nuosavybės vertybinių popierių pozicijoms, kai pagal riziką įvertintos pozicijų sumos apskaičiuojamos pagal 19–21 punktuose aprašytus metodus, apskaičiuojamos pagal tokią formulę:

Tikėtino nuostolio suma = EL × pozicijos vertė.

EL vertės yra tokios:

▼B

Tikėtinas nuostolis (EL) = 0,8 % privataus kapitalo nuosavybės vertybinių popierių pozicijoms pakankamai diversifikuotuose portfeliuose

Tikėtinas nuostolis (EL) = 0,8 % nuosavybės vertybinių popierių pozicijoms, kuriomis prekiaujama biržoje

Tikėtinas nuostolis (EL) = 2,4 % visoms kitoms nuosavybės vertybinių popierių pozicijoms.

33. Tikėtino nuostolio sumos nuosavybės vertybinių popierių pozicijoms, kai pagal riziką įvertintos pozicijų sumos apskaičiuojamos pagal 22–24 punktuose aprašytus metodus, apskaičiuojamos pagal šias formules:

Tikėtinas nuostolis (EL) = PD × LGD ir

Tikėtino nuostolio suma = EL × pozicijos vertė.

34. Tikėtino nuostolio sumos nuosavybės vertybinių popierių pozicijoms, kai pagal riziką įvertintos pozicijų sumos apskaičiuojamos pagal 25–26 punktuose aprašytus metodus, yra 0 %.

35. Tikėtino nuostolio sumos įsigytų gautinų sumų sumažėjimo rizikai apskaičiuojamos pagal šią formulę:

Tikėtinas nuostolis (EL) = PD × LGD ir

Tikėtino nuostolio suma = EL × pozicijos vertė.

4. TIKĖTINO NUOSTOLIO SUMŲ VERTINIMAS

36. Tikėtino nuostolio sumos, apskaičiuojamos pagal 30, 31 ir 35 punktus, atimamos iš vertės koregavimų ir su šiomis pozicijomis susijusių atidėjinių sumos. Įsigytų neįvykdytų balansinių pozicijų diskontai pagal 3 dalies 1 punktą vertinami tokiu pat būdu kaip vertės koregavimai. Tikėtino nuostolio sumos pakeistoms vertybiniais popieriais pozicijoms, vertės koregavimai bei su šiomis pozicijomis susiję atidėjiniai į šį skaičiavimą neįtraukiami.

2 DALIS

PD, LGD ir terminas

1. Įvesties parametrai: PD, LGD ir termino reikšmė (M), reikalingi pagal riziką įvertintoms pozicijų sumoms ir tikėtino nuostolio sumoms, nurodytoms 1 dalyje, apskaičiuoti, turi būti kredito įstaigos nustatyti pagal 4 dalį, laikantis toliau nurodytų sąlygų.

1. ĮMONIŲ, INSTITUCIJŲ, CENTRINĖS VALDŽIOS IR CENTRINIŲ BANKŲ POZICIJOS

1.1. PD

2. Įmonės ar institucijos pozicijos PD yra mažiausiai 0,03 %.
3. Įsigytoms įmonių gautinoms sumoms, kai kredito įstaiga negali įrodyti, kad jos PD įverčiai atitinka 4 dalyje išdėstytus minimalius reikalavimus, šių pozicijų PD nustatomi pagal šiuos metodus: didesnio prioriteto pretenzijoms į įsigytas įmonių gautinas sumas PD lygus kredito įstaigos tikėtino nuostolio (EL) įverčiui, padalytam iš LGD toms gautinoms sumoms. Subordinuotoms pretenzijoms į įsigytas įmonių gautinas sumas PD lygus kredito įstaigos tikėtino nuostolio (EL) įverčiui. Jei kredito įstaigai leidžiama taikyti savus LGD įverčius įmonių pozicijoms ir jei ji patikimu būdu gali išskaidyti savo tikėtino nuostolio (EL) įverčius įsigytoms įmonių gautinoms sumoms į PD ir LGD, galima naudoti PD įvertį.
4. Įsipareigojančiųjų asmenų PD įsipareigojimo neįvykdymo atveju yra 100 %.
5. Kredito įstaigos gali pripažinti netiesioginį kredito užtikrinimą PD vertėje pagal 90–93 straipsnių nuostatas. Tačiau, esant sumažėjimo rizikai, kompetentingos institucijos gali pripažinti atitinkančiais reikalavimus kitus nei nurodyta VIII priedo 1 dalyje netiesioginio kredito užtikrinimo teikėjus.

▼B

6. Kredito įstaigos, naudojančios savus LGD įverčius, gali pripažinti netiesioginį kredito užtikrinimą, pakoreguodamos PD pagal 10 punktą.
7. Įsigytų gautinų sumų sumažėjimo rizikai PD nustatomas lygus EL įverčiui įsigytų gautinų sumų sumažėjimo rizikai. Kai kredito įstaigai leidžiama taikyti savus LGD įverčius įmonių pozicijoms ir jei ji gali patikimu būdu išskaidyti savo EL įvertį įsigytų įmonių gautinų sumų sumažėjimo rizikai į PD ir LGD, galima naudoti PD įvertį. Kredito įstaigos gali pripažinti atitinkančiu reikalavimus netiesioginį kredito užtikrinimą PD vertėje pagal 90–93 straipsnių nuostatas. Kompetentingos institucijos taip pat gali pripažinti atitinkančiais reikalavimus kitus nei nurodyta VIII priedo 1 dalyje netiesioginio kredito užtikrinimo teikėjus. Kai kredito įstaigai leidžiama taikyti savus LGD įverčius įsigytų įmonių gautinų sumų sumažėjimo rizikai, ji gali pripažinti atitinkančiu reikalavimus netiesioginį kredito užtikrinimą, koreguodama PD pagal 10 punktą.

1.2. LGD

8. Kredito įstaigos taiko šias LGD vertes:
  - a) didesnio prioriteto pozicijoms be pripažintos užtikrinimo priemonės – 45 %;
  - b) subordinuotoms pozicijoms be pripažintos užtikrinimo priemonės – 75 %;
  - c) kredito įstaigos gali pripažinti atitinkančiu reikalavimus tiesioginį ir netiesioginį kredito užtikrinimą LGD vertėje pagal 90–93 straipsnius;
  - d) padengtoms obligacijoms, kurios apibrėžtos VI priedo 1 dalies 68–70 punktuose, gali būti priskirta 12,5 % LGD vertė;
  - e) didesnio prioriteto įsigytoms įmonių gautinoms sumoms, kai kredito įstaiga negali įrodyti, kad jos PD įverčiai atitinka minimalius reikalavimus, išdėstytus 4 dalyje, – 45 %;
  - f) subordinuotoms įsigytoms įmonių gautinoms sumoms, kai kredito įstaiga negali įrodyti, kad jos PD įverčiai atitinka minimalius reikalavimus, išdėstytus 4 dalyje, – 100 %; ir
  - g) įsigytų gautinų sumų sumažėjimo rizikai – 75 %. Padengtoms obligacijoms, kurios apibrėžtos VI priedo 1 dalies 68–70 punktuose, iki 2010 m. gruodžio 31 d. gali būti priskirta 11,25 % LGD vertė:
    - turtas, kaip apibrėžta VI priedo 1 dalies 68 punkto a–c papunkčiuose, užtikrinantis obligacijas, atitinka 1 kredito kokybės žingsnį, kaip aprašoma tame priede;
    - kai turtas, apibrėžtas VI priedo 1 dalies 68 punkto d–e papunkčiuose, naudojamas kaip užtikrinimo priemonė, atitinkamos aukštesnės ribos, nustatytos minėtuose papunkčiuose, yra 10 % neapmokėtų obligacijų nominalios sumos;
    - turtas, apibrėžtas VI priedo 1 dalies 68 punkto f papunktyje, nenaudojamas kaip užtikrinimo priemonė; arba
    - padengtas obligacijas įvertina paskirta ECAI ir priskiria prie palankiausios kredito rizikos vertinimo kategorijos, kurią ECAI gali suteikti padengtoms obligacijoms.
 Iki 2010 m. gruodžio 31 d. ši išimtis turi būti peržiūrima ir, atlikus peržiūrą, Komisija gali pateikti pasiūlymus pagal 151 straipsnio 2 dalyje pateiktą metodą.
9. Neatsižvelgiant į 8 punktą, gautinų sumų sumažėjimo ir įsipareigojimų neįvykdymo rizikai, jei kredito įstaigai leidžiama taikyti savus įmonių pozicijų LGD įverčius ir jei ji patikimu būdu gali išskaidyti savo tikėtino nuostolio (EL) įverčius įsigytoms įmonių gautinoms sumoms į PD ir LGD, įsigytoms įmonių gautinoms sumoms galima naudoti LGD įvertį.

▼B

10. Neatsižvelgiant į 8 punktą, jei kredito įstaigai leidžiama taikyti savus LGD įverčius įmonių, institucijų, centrinės valdžios ir centrinių bankų pozicijoms, netiesioginis kredito užtikrinimas gali būti pripažintas atitinkančiu reikalavimus pakoreguojant PD ir (arba) LGD įverčius pagal minimalius reikalavimus, kaip nurodyta 4 dalyje, ir gavus kompetentingų institucijų patvirtinimą. Kredito įstaiga garantuotoms pozicijoms negali priskirti pakoreguoto PD ar LGD taip, kad pakoreguotas rizikos koeficientas būtų mažesnis už palyginamos tiesioginės garanto pozicijos rizikos koeficientą.
11. Neatsižvelgiant į 8 ir 10 punktus, taikant 1 dalies 4 punktą, užtikrinimo teikėjo palyginamos tiesioginės pozicijos LGD turi būti arba garanto, arba išpareigojančiojo asmens neapdraustos priemonės LGD priklausomai nuo to, ar nuo garanto, ar nuo išpareigojančiojo asmens finansinės padėties, atsižvelgiant į turimus įrodymus ir garantijos struktūrą, priklausytų gražintina suma ir garanto, ir išpareigojančiojo asmens išpareigojimų neįvykdymo atveju apdrausto sandorio galiojimo metu.

1.3. Terminas

12. Atsižvelgiant į 13 punktą, kredito įstaigos pozicijoms, kurios atsiranda dėl atpirkimo sandorių, vertybinių popierių arba biržos prekių skolinimo arba skolinimosi sandorių, turi priskirti 0,5 metų termino vertę (M), o visoms kitoms pozicijoms – 2,5 metų M. Kompetentingos institucijos gali reikalauti, kad visos jų jurisdikcijai priklausančios kredito įstaigos kiekvienai pozicijai taikyti tokį M, kaip nurodyta 13 punkte.
13. Kredito įstaigos, kurioms leidžiama taikyti savus LGD įverčius ir (arba) savus konvertavimo veiksnius įmonių, institucijų, centrinės valdžios ir centrinių bankų pozicijoms, kiekvienai iš šių pozicijų apskaičiuoja M taip, kaip nurodyta a–e papunkčiuose ir laikydamasi 14–16 punktų. Visais atvejais M neviršija 5 metų:
  - a) Priemonei pagal pinigų srautų planą M apskaičiuojamas pagal šią formulę:

$$M = \text{MAX} \left\{ 1; \text{MIN} \left\{ \sum_t t^* CF_t / \sum_t CF_t, 5 \right\} \right\}$$

kur CF_t žymi pinigų srautus (pagrindinius, palūkanų mokėjimus ir įmokas), kuriuos išpareigojantysis asmuo išpareigoja mokėti t laikotarpiu;

- b) Išvestinėms finansinėms priemonėms, kurioms taikomas pagrindinis užskaitymo sandoris, M lygus pozicijos termino iki sandorio galiojimo pabaigos svertiniam vidurkiui ir yra bent vieneri metai. Įvertinant terminą, naudojama kiekvienos pozicijos tariamoji suma;
- c) Pozicijoms, kurios atsiranda dėl visiškai ar dalinai užtikrintų išvestinių finansinių priemonių (išvardintų IV priede) sandorių arba dėl visiškai ar dalinai užtikrintų garantinės įmokos skolinimo sandorių, kuriems taikomas pagrindinis užskaitymo sandoris, M lygus sandorio termino iki jo galiojimo pabaigos svertiniam vidurkiui ir yra bent 10 dienų. Įvertinant terminą, naudojama kiekvieno sandorio tariamoji suma;
- d) Jei kredito įstaigai leidžiama taikyti savus PD įverčius įsigytoms įmonių gautinoms sumoms, panaudotoms sumoms M turi būti lygus įsigytų gautinų sumų pozicijos terminų svertiniam vidurkiui ir turi būti bent 90 dienų. Ta pati M vertė taip pat taikoma nepanaudotoms sumoms pagal išpareigotą pirkimo priemonę, kai ta priemonė numato galiojančias sąlygas, priežastis taikyti išankstinę amortizaciją ar kitas ypatybes, kurios apsaugo įsigyjančiąją kredito įstaigą nuo reikšmingo būsimų gautinų sumų, kurias reikalaujama įsigyti per priemonės terminą, kokybės pablogėjimo. Jei nėra tokio veiksmingo užtikrinimo, nepanaudotoms sumoms M turi būti apskaičiuojamas kaip anksčiausios datos pagal

▼ B

pirkimo sutartį galimos gautinos sumos termino ir pirkimo priemonės likusio termino suma ir yra bent 90 dienų;

- e) Bet kuriai kitai, nei paminėta šiame punkte, priemonei arba kai kredito įstaiga negali apskaičiuoti M, kaip nurodyta a papunktyje, M yra didžiausias likęs laikotarpis (metais), per kurį įsipareigojančiajam asmeniui leidžiama visiškai įvykdyti savo sutartinius įsipareigojimus, ir negali būti mažesnis kaip 1 metai;
- f) kredito įstaigų pozicijų vertėms skaičiuoti naudojančių vidaus modelio metodą, kuris nurodytas III priedo 6 dalyje, M skaičiuojamas pagal žemiau pateiktą formulę pozicijoms, kurioms jos taiko šį metodą ir kurių anksčiausios datos sandorio užskaitos grupėje terminas yra ilgesnis nei vieni metai:

$$M = \text{MIN} \left(\frac{\sum_{k=1}^{tk \leq 1 \text{ year}} \text{Effective} EE_k * \Delta t_k * df_k + \sum_{tk > 1 \text{ year}}^{\text{maturity}} EE_k * \Delta t_k * df_k}{\sum_{k=1}^{tk \leq 1 \text{ year}} \text{Effective} EE_k * \Delta t_k * df_k} ; 5 \right)$$

čia df_k = nerizikingas diskonto faktorius ateities laikotarpiui t_k , kiti simboliai aprašyti III priedo 6 dalyje.

Nepaisant 13 punkto f papunkčio pirmoje pastraipoje aprašytų sąlygų, kredito įstaiga, naudojanti vidaus modelį, vienus kredito vertinimo koregavimo (CVA) skaičiavimui, pritarus kompetentingoms įstaigoms, kaip M gali naudoti pagal vidaus modelį apskaičiuotą fatinę kredito trukmę.

Pagal 14 punktą užskaitos grupėms, kurių originalus sandorių terminas yra mažesnis nei vieni metai, taikoma a papunktyje nurodyta formulė; ir

- g) taikant 1 dalies 4 punktą M yra kredito apsaugos efektyvus terminas bent 1 metus.

14. Neatsižvelgiant į 13 punkto a, b, d ir e papunkčius M lygus mažiausiai 1 diena:

- IV priede numatytoms visiškai ar dalinai užtikrintoms išvestinėms finansinėms priemonėms;
- visiškai ar dalinai užtikrintiems garantinės įmokos skolinimo sandoriams; ir
- atpirkimo sandoriams, vertybinių popierių arba biržos prekių skolinimo arba skolinimosi sandoriams,

su sąlyga, kad dokumentus reikia kasdien ir iš naujo įvertinti peržiūrint įnašus ir kad juose numatytos nuostatos, leidžiančios nedelsiant likviduoti ar sumažinti užtikrinimo priemonę įsipareigojimų neįvykdymo atvejais arba kai įnašų nėra.

Be to, kompetentingų institucijų nurodytoms kitoms trumpalaikėms pozicijoms, kuriomis kredito įstaigos nuolat nefinansuoja įsipareigojančiojo asmens, M yra mažiausiai 1 diena. Kiekvieno atveju atidžiai peržiūrimos atskiros aplinkybės.

15. Kompetentingos institucijos gali leisti, kad Bendrijoje esančių įmonių, kurių konsoliduoti pardavimai ir konsoliduotas turtas yra mažiau kaip 500 mln. EUR, pozicijoms M būtų taikomas taip, kaip nurodyta 12 punkte. Kompetentingos institucijos įmonėms, kurios daugiausia investuoja į nekilnojamąjį turtą, vietoj 500 mln. EUR gali nustatyti 1 000 mln. EUR turto reikavimą.
16. Terminų nesutapimai vertinami 90–93 straipsniuose nurodytu būdu.

2. MAŽMENINĖS POZICIJOS

2.1. Įsipareigojimų neįvykdymo tikimybė (PD)

17. Pozicijos PD yra ne mažesnė kaip 0,03 %.

▼B

18. Įsipareigojančiųjų asmenų PD arba, kai taikomas įsipareigojimų metodas, pozicijoms įsipareigojimų neįvykdymo atveju PD lygus 100 %.
19. Įsigytų gautinų sumų sumažėjimo rizikai PD nustatomas lygus EL įverčiui gautinų sumų sumažėjimo rizikai. Jei kredito įstaiga patikimu būdu gali išskaidyti savo tikėtino nuostolio (EL) įverčius įsigytų gautinų sumų sumažėjimo rizikai į PD ir LGD, galima naudoti PD įvertį.
20. Netiesioginis kredito užtikrinimas gali būti pripažintas atitinkančiu reikalavimus pagal 22 punktą pakoreguojant įsipareigojimų neįvykdymo tikimybes (PD). Sumažėjimo rizikai, kai kredito įstaigos netaiko savų LGD įverčių, galioja ir 90 – 93 straipsniai; šiuo atveju kompetentingos institucijos gali pripažinti tinkamais ir kitus netiesioginio kredito užtikrinimo teikėjus nei nurodyta VIII priedo 1 dalyje.

2.2. LGD

21. Kredito įstaigos naudoja savus LGD įverčius, atsižvelgdamos į minimalius reikalavimus, kaip nurodyta 4 dalyje, ir gavusios kompetentingų institucijų leidimą. Įsigytų gautinų sumų sumažėjimo rizikai naudojama 75 % LGD vertė. Jei kredito įstaiga patikimu būdu gali išskaidyti savo tikėtino nuostolio (EL) įverčius įsigytų gautinų sumų sumažėjimo rizikai į PD ir LGD, galima naudoti LGD įvertį.
22. Netiesioginis kredito užtikrinimas gali būti pripažintas atitinkančiu reikalavimus, pakoreguojant PD ar LGD įverčius, kad jie atitiktų minimalius reikalavimus, kaip nurodyta 4 dalies 99–104 punktuose, ir gavus kompetentingų institucijų leidimą dėl atskiros pozicijos arba dėl pozicijų grupės. Kredito įstaiga garantuotoms pozicijoms negali priskirti pakoreguoto PD ar LGD taip, kad pakoreguotas rizikos koeficientas būtų mažesnis už palyginamos tiesioginės garanto pozicijos rizikos koeficientą.
23. Nepaisant 22 punkto, taikant 1 dalies 11 punktą, garanto užtikrinimo teikėjo palyginamos tiesioginės pozicijos LGD turi būti arba garanto, arba įsipareigojančiojo asmens neapdraustos priemonės LGD priklausomai nuo to, ar nuo garanto, ar nuo įsipareigojančiojo asmens finansinės padėties, atsižvelgiant į turimus įrodymus ir garantijos struktūrą, priklausytų grąžintina suma ir garanto, ir įsipareigojančiojo asmens įsipareigojimų neįvykdymo atveju sandorio galiojimo metu.

3. NUOSAVYBĖS VERTYBINIŲ POPIERIŲ POZICIJOS, KURIOMS TAIKOMAS PD/LGD METODAS**3.1. PD**

24. PD nustatomos pagal įmonių pozicijų metodą. Taikomos šios minimalios PD vertės:
  - a) 0,09 % nuosavybės vertybinių popierių pozicijoms, kuriomis prekiaujama biržoje, kai investicija yra ilgalaikio bendradarbiavimo su klientu rezultatas;
  - b) 0,09 % nuosavybės vertybinių popierių pozicijoms, kuriomis neprekaujama biržoje, kai investicijų grąža grindžiama reguliariais ir periodiniais pinigų srautais, kurių šaltiniai yra kiti nei kapitalo prieaugis;
  - c) 0,40 % nuosavybės vertybinių popierių pozicijoms, kuriomis prekiaujama biržoje, įskaitant kitas trumpalaikes pozicijas, kaip nurodyta 1 dalies 20 punkte; ir
  - d) 1,25 % visoms kitoms nuosavybės vertybinių popierių pozicijoms, įskaitant kitas trumpalaikes pozicijas, kaip nurodyta 1 dalies 20 punkte.

3.2. LGD

25. Privataus kapitalo nuosavybės vertybinių popierių pozicijoms pakankamai diversifikuotuose portfeliuose gali būti priskiriamas 65 % LGD.
26. Visoms kitoms pozicijoms priskiriamas 90 % LGD.

▼B3.3. **Terminas**

27. Visoms pozicijoms priskiriamas M lygus 5 metams.

3 DALIS

Pozicijos vertė

1. ĮMONIŲ, INSTITUCIJŲ, CENTRINĖS VALDŽIOS IR CENTRINIŲ BANKŲ POZICIJOS IR MAŽMENINĖS POZICIJOS

1. Jei nenurodyta kitaip, balansinių pozicijų vertė nustatoma iš jos neatimant vertės koregavimų. Ši taisyklė taip pat taikoma turtui, įsigytam už kitokią kainą, nei grąžintina suma. Įsigytam turtui grąžintinos sumos ir kredito įstaigų balanse parodytos grynosios vertės skirtumas yra laikomas diskontu, jei grąžintina suma yra didesnė, ir premija, jei ta suma yra mažesnė.
2. Kai kredito įstaigos atpirkimo sandoriams arba vertybinių popierių arba biržos prekių skolinimo arba skolinimosi sandoriams taiko pagrindinio užskaitymo sandorio principus, pozicijos vertė apskaičiuojama pagal 90–93 straipsnius.
3. Balansiniam paskolų ir indėlių užskaitymui kredito įstaigos taiko 90–93 straipsniuose nurodytus pozicijos vertės apskaičiavimo metodus.
4. Lizingo (finansinės nuomos) vertė lygi diskontuotoms minimalioms lizingo (finansinės nuomos) įmokoms.

Minimalios lizingo (finansinės nuomos) įmokos yra mokėjimai per lizingo (finansinės nuomos) laikotarpį, kuriuos nuomininkas privalo ar gali įgyti pareigą mokėti, ir bet kokia palanki įsigijimo teisė (t.y. teisė, kuria greičiausiai bus pasinaudota). Bet kokia garantuota likutinė vertė, atitinkanti VIII priedo 1 dalies 26 – 28 punktų sąlygas dėl užtikrinimo teikėjų pripažinimo ir minimalius reikalavimus pripažinti kitus garantijų tipus, pateiktus VIII priedo 2 dalies 14–19 punktuose, taip pat turi būti įtraukiama į minimalias lizingo (finansinės nuomos) įmokas.

5. Straipsnių, nurodytų IV priede, pozicijos vertė apskaičiuojama pagal III priede išdėstytus metodus.
6. Apskaičiuojant įsigytų gautinų sumų pagal riziką įvertintas pozicijų sumas, pozicijos vertė lygi neapmokėtai sumai, atėmus kapitalo poreikį sumos sumažėjimo rizikai prieš kredito rizikos mažinimą.
7. Kai pozicija yra vertybinių popierių arba biržos prekių, parduotų, įtrauktų į apskaitos knygas ar paskolintų pagal atpirkimo sandorius, vertybinių popierių arba biržos prekių skolinimo arba skolinimosi sandorius, ilgalaikius mokėjimų sandorius ir garantinės įmokos skolinimo sandorius, formos, pozicijos vertė lygi vertybinių popierių arba biržos prekių vertei, nustatoma pagal 74 straipsnį. Kai taikomas išsamus finansinės užtikrinimo priemonės metodas, aprašytas VIII priedo 3 dalyje, pozicijos vertė padidinama tuos vertybinius popierius arba biržos prekes atitinkančiu nepastovumo koregavimu, kaip aprašyta toje dalyje. Atpirkimo, vertybinių popierių arba biržos prekių skolinimo arba skolinimosi, ilgalaikių mokėjimų ir garantinės įmokos skolinimo sandorių pozicijos vertė gali būti nustatoma arba pagal III priedą, arba pagal VIII priedo 2 antraštinės dalies 12–21 punktus.
8. Nepaisant 7 punkto, kompetentingų institucijų nustatytų neapmokėtų kredito rizikos pozicijų su pagrindine sandorio šalimi vertė nustatoma pagal III priedo 2 dalies 6 punktą, jei pagrindinės sandorio šalies kredito rizika, kylanti dėl visų jos sandorių dalyvių, kiekvieną dieną visiškai apdraudžiama užtikrinimo priemone.
9. Pozicijos vertė šiems straipsniams apskaičiuojama kaip išpareigota, bet nepanaudota suma, padauginta iš konvertavimo veiksnio. Kredito įstaigos taiko šiuos konvertavimo veiksnius:
  - a) kredito linijoms, kurios nėra išpareigos ir kurios numato, kad kredito įstaiga gali jas bet kuriuo metu besąlygiškai atšaukti be išankstinio perspėjimo, arba kurios numato auto-

▼B

matinį atšaukimą dėl skolininko kredito kokybės pablogėjimo, taikomas 0 % konvertavimo veiksnys. Kad galėtų taikyti 0 % konvertavimo veiksnį, kredito įstaigos aktyviai stebi išsipareigojančiojo asmens finansinę padėtį, o jų vidinės kontrolės sistemos užtikrina joms galimybę iš karto pastebėti išsipareigojančiojo asmens kredito kokybės pablogėjimą. Nepanaudotos mažmeninės kredito linijos gali būti laikomos besąlygiškai atšaukiamomis, jei sąlygos leidžia kredito įstaigai jas visiškai atšaukti, laikantis vartotojų apsaugos ir susijusių teisės aktų;

- b) trumpalaikiams akreditivams, atsirandantiems dėl prekių judėjimo, tiek juos išduodančios, tiek patvirtinančios institucijos taiko 20 % konvertavimo veiksnį;
  - c) nepanaudotiems pirkimo išsipareigojimams atnaujinamoms įsigytoms gautinoms sumoms, kurios yra besąlygiškai atšaukiamos arba kurios veiksmingai numato, kad įstaiga gali jas bet kuriuo metu atšaukti automatiniu būdu be išankstinio perspėjimo, taikomas 0 % konvertavimo veiksnys. Kad galėtų taikyti 0 % konvertavimo veiksnį, kredito įstaiga aktyviai stebi išsipareigojančiojo asmens finansinę padėtį, o jos vidaus kontrolės sistemos užtikrina jai galimybę iš karto pastebėti išsipareigojančiojo asmens kredito kokybės pablogėjimą;
  - d) kitoms kredito linijoms, skolinimosi vekselių išleidimo galimybės (NIF) ir vidutinės trukmės skolinimosi euroobligacijų rinkoje galimybės (RUF) taikomas 75 % konvertavimo veiksnys; ir
  - e) kredito įstaigos, kurios atitinka 4 dalyje aprašytus minimalius reikalavimus, taikomus konvertavimo veiksmių savų įverčių naudojimui, gavusios kompetentingų institucijų patvirtinimą, savus įverčius gali taikyti įvairioms produktų grupėms, kaip numatyta a, b, c ir d papunkčiuose.
10. Kai išsipareigojimas remiasi kito išsipareigojimo pratęsimu, taikomas mažesnis iš dviejų konvertavimo veiksmių, siejamų su individualiu išsipareigojimu.
11. Visuose kituose, 1–9 punktuose nepamintuose nebalansiniuose straipsniuose, pozicijos vertė atitinka tokį jos vertės procentinį lygį:
- 100 % – didelės rizikos straipsniai,
  - 50 % – vidutinės rizikos straipsniai,
  - 20 % – vidutinės (mažos) rizikos straipsniai ir
  - 0 % – mažos rizikos straipsniai.

Šios dalies tikslais nebalansiniai straipsniai sugrupuojami laikantis II priede nurodytų rizikos grupių.

2. NUOSAVYBĖS VERTYBINIŲ POPIERIŲ POZICIJOS

12. Pozicijų vertė lygi finansinėje atskaitomybėje pateiktai vertei. Leistini akcijų pozicijų vertinimai:
- a) investicijoms, parodytoms tikrąja verte nurodant vertės pokyčius, kurie tiesiogiai atsiranda per pajamų srautą ir nuosavose lėšose, pozicijos vertė yra tikroji vertė, parodyta balanse.
  - b) investicijoms, parodytoms tikrąja verte nurodant vertės pokyčius, kurie atsiranda ne per pajamų srautą, bet pagal mokesčius pakoreguotame atskirame nuosavybės vertybinių popierių komponente, pozicijos vertė yra tikroji vertė, parodyta balanse; ir
  - c) investicijoms, parodytoms įsigijimo verte arba žemesniąja iš įsigijimo ir rinkos verčių, pozicijos vertė yra balanse parodyta įsigijimo arba rinkos vertė.

▼B

3. KITAS NEKREDITINIŲ ĮSIPAREIGOJIMŲ TURTAS
  13. Kito nekreditinių įsipareigojimų turto pozicijų vertė lygi finansinėje atskaitomybėje parodytai vertei.

4 DALIS

Minimalūs reikalavimai vidaus reitingais pagrįstam metodui

1. REITINGŲ SISTEMOS
  1. Reitingų sistemą sudaro visi metodai, procesai, kontrolės procedūros, duomenų surinkimo ir IT sistemos, užtikrinantys kredito rizikos vertinimą, pozicijų priskyrimą rangams ar grupėms (reitingai) ir įsipareigojimų neįvykdymo ir nuostolių įverčių kiekybinį įvertinimą tam tikram pozicijos tipui.
  2. Jei kredito įstaiga taiko daugialypes reitingų sistemas, įsipareigojančiojo asmens ar sandorio priskyrimo reitingų sistemai pagrindimas patvirtinamas dokumentais ir taikomas geriausiai rizikos lygį atspindinčiu būdu.
  3. Priskyrimo kriterijai ir procesai reguliariai peržiūrimi, siekiant nustatyti, ar jie tebėra tinkami dabartiniam portfeliui ir išorės sąlygoms.
  - 1.1. **Reitingų sistemų struktūra**
    4. Jei kredito įstaiga taiko tiesioginius rizikos parametrų įverčius, jie gali būti laikomi tolydžios reitingų skalės rangų rezultatais.
    - 1.1.1. Įmonių, institucijų, centrinės valdžios ir centrinių bankų pozicijos
      5. Reitingų sistema atsižvelgia į įsipareigojančiojo asmens ir sandorio rizikos ypatybes.
      6. Reitingų sistema turi įsipareigojančiojo asmens reitingų skalę, pagal kurią kiekybiškai vertinama tik įsipareigojančiojo asmens įsipareigojimų neįvykdymo rizika. Įsipareigojančiojo asmens reitingų skalę sudaro mažiausiai 7 rangai įsipareigojimus vykdantiems įsipareigojantiems asmenims ir 1 rangas įsipareigojimų nevykdantiems įsipareigojantiems asmenims.
      7. Įsipareigojančiojo asmens rangas reiškia rizikos kategoriją reitingų sistemos įsipareigojančiojo asmens reitingų skalėje, kuriai priskiriami įsipareigojantieji asmenys remiantis tiksliai apibrėžtų ir aiškių reitingų kriterijų rinkiniu, ir pagal kurią apskaičiuojami PD įverčiai. Kredito įstaiga patvirtina dokumentais ryšį tarp įsipareigojančiojo asmens rangų, atsižvelgdama į įsipareigojimų neįvykdymo riziką pagal kiekvieną rangą, ir kriterijų, naudojamų tiems įsipareigojimų neįvykdymo rizikos lygiams atskirti.
      8. Kredito įstaigos, kurių portfeliai koncentruoti tam tikrame rinkos segmente ir tam tikrame įsipareigojimų neįvykdymo rizikos intervale, turi būti numačiusios pakankamai įsipareigojančiųjų asmenų rangų tame intervale, kad tam tikrame range išvengtų pernelyg didelės įsipareigojančiųjų asmenų koncentracijos. Reikšmingos koncentracijos viename range pagrindžiamos empiriniais įrodymais, kad įsipareigojančiojo asmens rangas apima pagrįstai siaurą PD intervalą ir kad visų tam rangui priskiriamų įsipareigojančiųjų asmenų įsipareigojimų neįvykdymo rizika patenka į tą intervalą.
      9. Kad kompetentingos institucijos pripažintų savų LGD įverčių taikymą kapitalo poreikiui apskaičiuoti, reitingų sistema turi skirtingą priemonių reitingų skalę, kurioje išskirtinai atsispindi su LGD susijusios sandorio ypatybės.
      10. Priemonės rangas reiškia rizikos kategoriją reitingų sistemos priemonių reitingų skalėje, kuriai pozicijos priskiriamos remiantis tiksliai apibrėžtų ir aiškių reitingų kriterijų rinkiniu, ir pagal kurią apskaičiuojami savi LGD įverčiai. Rango apibrėžimą turi sudaryti aprašymas, kaip pozicijos priskiriamos rangui, bei kriterijų, taikomų rizikos pagal rangus lygiams atskirti, aprašymas.
      11. Reikšmingos koncentracijos viename priemonės range turi būti pagrindžiamos empiriniais įrodymais, kad priemonės rangas

▼B

apima pagrįstai siaurą atitinkamą LGD intervalą ir kad visų tam rangui priskiriamų pozicijų sukeliama rizika patenka į tą intervalą.

12. Kredito įstaigos, taikančios 1 dalies 6 punkte aprašytus rizikos koeficientų priskyrimo specializuoto skolinimo pozicijoms metodus, atleidžiamos nuo reikalavimo turėti išpareigojančiųjų asmenų reitingų skalę, pagal kurią kiekybiškai vertinama tik išpareigojančiojo asmens išpareigojimų šių pozicijų atžvilgiu neįvykdymo rizika. Neatsižvelgiant į 6 punktą, tokioms pozicijoms šios įstaigos numato bent 4 rangus išpareigojimus vykdančioms išpareigojantiems asmenims ir bent vieną rangą išpareigojimų nevykdantiems išpareigojantiems asmenims.

1.1.2. Mažmeninės pozicijos

13. Reitingų sistemos atspindi ir išpareigojančiojo asmens, ir sandorio riziką bei apima visas susijusias išpareigojančiojo asmens ir sandorio ypatybes.
14. Rizikos diferenciacijos lygis užtikrina, kad pozicijų skaičius tam tikrame range ar grupėje yra pakankamas, kad būtų galima prasmingai kiekybiškai išreikšti nuostolio ypatybes ir vertinti jų patikimumą rango ar grupės lygmenyje. Pozicijų ir išpareigojančiųjų asmenų pasiskirstymas pagal rangus ar grupes yra toks, kad būtų išvengta per didelių koncentracijų.
15. Kredito įstaigos įrodo, kad pozicijų priskyrimo rangams ar grupėms procesas numato prasmingą rizikos diferenciaciją, numato pakankamai homogeniškų pozicijų grupavimą ir leidžia tiksliai ir nuosekliai įvertinti nuostolio ypatybes rango ar grupės lygmenyje. Įsigytoms gautinoms sumoms grupavimas atspindi pardavėjo kreditavimo praktiką ir kredito įstaigų klientų įvairiapusiškumą.
16. Priskirdamos pozicijas rangams ar grupėms, kredito įstaigos atsižvelgia į šiuos rizikos veiksnius:
  - a) išpareigojančiojo asmens ypatybes;
  - b) sandorio rizikos ypatybes, įskaitant produkto arba užtikrinimo priemonės tipus arba abu šiuos dalykus. Kredito įstaigos aiškiai nurodo atvejus, kai kelioms pozicijoms naudojama ta pati užtikrinimo priemonė; ir
  - c) mokėjimo termino praleidimą, nebent kredito įstaiga įrodo kompetentingoms institucijoms, kad mokėjimo termino praleidimas nėra reikšmingas rizikos veiksnys pozicijai;

1.2 Priskyrimas rangams ar grupėms

17. Kredito įstaiga nustato specialius apibrėžimus, procesus ir kriterijus, kuriais remiantis pozicijos priskiriamos reitingų sistemos rangams ar grupėms.
  - a) rango ar grupės apibrėžimai yra pakankamai išsamūs, kad už reitingų priskyrimą atsakingi asmenys galėtų panašia rizika pasižyminčius išpareigojančiuosius asmenis arba priemones nuosekliai priskirti tam pačiam rangui arba grupei. Nuoseklumo principo laikomasi verslo linijų, departamentų ir geografinių vietovių lygįje;
  - b) reitingų proceso patvirtinimas dokumentais leidžia trečiosioms šalims suprasti pozicijų priskyrimą rangams arba grupėms, atkartoti priskyrimą rangui ar grupei bei įvertinti priskyrimo rangui arba grupei tinkamumą; ir
  - c) kriterijai taip pat yra nuosekliai suderinti su kredito įstaigos vidaus skolinimo standartais ir jos politika problematiškų išpareigojančiųjų asmenų ir priemonių atžvilgiu.
18. Priskirdama išpareigojančiuosius asmenis arba priemones rangams ar grupėms, kredito įstaiga atsižvelgia į visą susijusią informaciją. Informacija atitinka dabartinę padėtį ir kredito įstaigai leidžia prognozuoti būsimą pozicijos situaciją. Kuo mažiau informacijos turi kredito įstaiga, tuo konservatyvesnis jos atliekamas išpareigojančiųjų asmenų arba priemonių priskyrimas rangams ar grupėms. Jei kredito įstaiga išorės reitingu

▼B

remiasi kaip pagrindiniu vidaus reitingų priskyrimo veiksmu, kredito įstaiga užtikrina, kad ji atsižvelgia ir į kitą tinkamą informaciją.

1.3. Pozicijų priskyrimas**1.3.1. Įmonių, institucijų, centrinės valdžios ir centrinių bankų pozicijos**

19. Kaip kredito suteikimo proceso dalis, kiekvienas išsipareigojantis asmuo priskiriamas išsipareigojančiojo asmens rangui.
20. Kredito įstaigose, kurioms leidžiama naudoti savus LGD ir/ar konvertavimo veiksmų įverčius, kiekviena pozicija taip pat priskiriama priemonės rangui, kaip kreditų suteikimo proceso dalis.
21. Kredito įstaigos, taikančios 1 dalies 6 punkte aprašytus rizikos koeficientų priskyrimo specializuoto skolinimo pozicijoms metodus, kiekvieną šių pozicijų priskiria rangui pagal 12 punktą.
22. Kiekvienas atskiras juridinis asmuo, dėl kurio kredito įstaiga patiria riziką, reitinguojamas atskirai. Kredito įstaiga turi aiškiai įrodyti kompetentingoms institucijoms, kad ji yra parengusi priimtina individualių išsipareigojančiųjų asmenų ir susijusių klientų grupių vertinimo politiką.
23. Atskiros išsipareigojančiojo asmens pozicijos priskiriamos tam pačiam išsipareigojančiojo asmens rangui neatsižvelgiant į kiekvieno konkretaus sandorio pobūdžio skirtumus. Numatytos tokios išimtys, kai to paties išsipareigojančiojo asmens skirtingoms pozicijoms leidžiamas suteikti kelis rangus:
  - a) šalies pervedimo rizika, kuri priklauso nuo to, ar pozicijos išreikštos vietos ar užsienio valiuta;
  - b) kai susijusių garantijų vertinimas gali atsispindėti pakoreguotame priskyrimo išsipareigojančiojo asmens rangui; ir
  - c) kai pagal vartotojų apsaugos taisykles, banko konfidencialumo nuostatas ir kitus teisės aktus draudžiama keistis duomenimis apie klientą.

1.3.2. Mažmeninės pozicijos

24. Kiekviena pozicija priskiriama rangui ar grupei kaip kreditų suteikimo proceso dalis.

1.3.3. Nustatyto reitingo peržiūrėjimai

25. Atlikdamos priskyrimus rangui ar grupei, kredito įstaigos patvirtina dokumentais situacijas, kada žmogus gali peržiūrėti nustatytus priskyrimo proceso įvesties duomenis ar rezultatus, bei nurodo asmenis, atsakingus už tokio peržiūrėjimo patvirtinimą. Kredito įstaigos patvirtina dokumentais šiuos peržiūrėjimus ir nurodo atsakingus asmenis. Kredito įstaigos analizuoja pozicijų, kurių priskyrimai buvo peržiūrėti, situaciją. Ši analizė apima pozicijų, kurių nustatyti reitingai buvo peržiūrėti atitinkamų asmenų, situacijos įvertinimą, nurodant visus atsakingus asmenis.

1.4. Priskyrimo proceso vientisumas**1.4.1. Įmonių, institucijų, centrinės valdžios ir centrinių bankų pozicijos**

26. Nepriklausoma šalis, kuri tiesiogiai neturi jokios naudos iš sprendimų pratęsti ar suteikti kreditą, užbaigia ir patvirtina priskyrimus ir reguliariai juos peržiūri.
27. Bent kartą per metus kredito įstaigos atnaujina priskyrimus. Didele rizika pasižymintys išsipareigojantieji asmenys ir probleminės pozicijos peržiūrimi dažniau. Kredito įstaigos pradeda naują priskyrimo procesą, jei paaiškėja reikšmingos informacijos apie išsipareigojantįjį asmenį arba poziciją.
28. Kredito įstaiga taiko veiksmingą procesą, kuriuo gauna ir atnaujina susijusią informaciją apie išsipareigojančiojo asmens ypatybes, kurios turi įtakos išsipareigojimų neįvykdymo tikimybės (PD), ir sandorio ypatybes, kurios turi įtakos LGD ir/ar konvertavimo veiksniams.

▼B

1.4.2. Mažmeninės pozicijos

29. Kredito įstaiga bent kartą per metus atnaujina išpareigojančiojo asmens ir priemonių priskyrimus arba, jei tai taikomos rizikos grupės, peržiūri kiekvienos nustatytos rizikos grupės nuostolio ypatybes bei mokėjimo terminų praleidimo būklę. Kredito įstaiga taip pat bent kartą per metus peržiūri kiekvienos grupės reprezentatyvios imties atskirų pozicijų padėtį, siekdama užtikrinti, kad pozicijos tebėra priskirtos teisingai grupei.

1.5. Modelių taikymas

30. Jei kredito įstaiga taiko statistinius modelius ar kitus mechaninius metodus, kuriais remdamasi pozicijas priskiria išpareigojančiųjų asmenų ar priemonių rangams ar grupėms, tai:
- kredito įstaiga turi įrodyti kompetentingoms institucijoms, kad modelis pasižymi gera prognozavimo galia ir kad taikant tokį modelį kapitalo reikalavimai nėra iškraipomi. Įvesties kintamieji sudaro pagrįstą ir veiksmingą ekonominį pagrindą prognozėms. Modelis neturi reikšmingų nukrypimų;
  - kredito įstaiga turi numatyti į modelį įvedamų duomenų patikrinimo procesą, kuris apima duomenų tikslumo, išsamumo ir tinkamumo įvertinimą;
  - kredito įstaiga turi įrodyti, kad modelio kūrimui naudojami duomenys yra reprezentatyvūs kredito įstaigos faktinių išpareigojančiųjų asmenų ar pozicijų populiacijos atžvilgiu;
  - kredito įstaiga turi turėti reguliarių modelio patikimumo vertinimo ciklą, kurį sudaro modelio veiklos ir stabilumo stebėseną, modelio specifikacijos peržiūra ir modelio rezultatų testavimas, lyginant juos su pasekmėmis; ir
  - kredito įstaiga statistinį modelį turi papildyti žmogaus sprendimais ir priežiūra, siekiant peržiūrėti modeliu pagrįstus priskyrimus ir užtikrinti, kad modeliai būtų tinkamai taikomi. Peržiūros procedūromis turi būti siekiama aptikti su modelio trūkumais siejamas paklaidas ir sumažinti jų skaičių. Žmogaus sprendimai turi atsižvelgti į visą svarbią informaciją, į kurią neatsižvelgia modelis. Kredito įstaiga turi patvirtinti dokumentais, kaip derinami žmogaus sprendimai ir modelio rezultatai.

1.6. Reitingų sistemų patvirtinimas dokumentais

31. Kredito įstaigos patvirtina dokumentais savo reitingų sistemų sandaros ir veiklos elementus. Šie dokumentai turi įrodyti atitinkamą minimaliems reikalavimams, nurodytiems šioje dalyje, ir turi apimti tokias temas kaip portfelio diferencijavimas, reitingų kriterijai, išpareigojančiuosius asmenis ir pozicijas reitinguojančių šalių atsakomybė, priskyrimo peržiūrų dažnumas, reitingų nustatymo proceso valdymo priežiūra.
32. Kredito įstaiga patvirtina dokumentais savo reitingų kriterijų pasirinkimo pagrindą ir jį pagrindžiančią analizę. Kredito įstaiga turi patvirtinti dokumentais visus pagrindinius pokyčius rizikos reitingų suteikimo procese, ir tokie dokumentai turi sudaryti galimybę identifikuoti pokyčius, atliktus rizikos reitingų suteikimo procese nuo paskutiniosios kompetentingų institucijų atliktos peržiūros. Reitingų priskyrimo organizavimas, įskaitant reitingų priskyrimo procesą ir vidaus kontrolės struktūrą, taip pat turi būti patvirtinamas dokumentais.
33. Kredito įstaigos patvirtina dokumentais specifinius savo vartojamų vidinių išpareigojimų neįvykdymo ir nuostolio apibrėžimus ir parodo, kad jie yra suderinami su šioje direktyvoje vartojamais apibrėžimais.
34. Jei reitingų procese kredito įstaiga taiko statistinius metodus, ji aprašo savo metodologijas. Tokia aprašomoji medžiaga turi:
- išsamiai apibūdinti teoriją, prielaidas ir (arba) matematinį ir empirinį pagrindą, priskiriant įverčius individualių išpareigojančiųjų asmenų rangams, pozicijų rangams arba

▼ B

- grupėms, ir duomenų šaltinį(-ius), naudojamą (us) skaičiamui modelyje;
  - b) nustatyti tikslų statistinį procesą (įskaitant nereglamentuoto laiko ir imčiai nepriskiriamos veiklos testus) modelio patikimumo vertinimui;
  - c) nurodyti aplinkybes, kuriomis modelis neveikia efektyviai.
35. Iš išorinių pardavėjų išgytų modelių, kurie yra parengti taikant patentuotas technologijas, taikymas neatleidžia nuo atitinkamų dokumentų parengimo ar nuo bet kurių kitų reitingų sistemoms galiojančių reikalavimų taikymo. Kredito įstaigos pareiga – įrodyti kompetentingoms institucijoms, kad laikomasi visų reikalavimų.

1.7. Duomenų tvarkymas

36. Kredito įstaigos renka ir kaupia duomenis, susijusius su įvairiais jų vidaus reitingų aspektais, 145–149 straipsniuose nustatyta tvarka.

1.7.1. Įmonių, institucijų, centrinės valdžios ir centrinių bankų pozicijos

37. Kredito įstaigos renka ir kaupia:
- a) išipareigojančiųjų asmenų ir pripažintų garantų užbaigtas reitingų bylas;
  - b) reitingų priskyrimo datas;
  - c) pagrindinius duomenis ir metodologiją, kuriais remiamasi nustatant reitingą;
  - d) už reitingų priskyrimą atsakingų asmenų duomenis;
  - e) duomenis apie išipareigojančiųjų asmenų tapatybę ir pozicijas išipareigojimų neįvykdymo atveju;
  - f) duomenis apie tokių išipareigojimų neįvykdymo datą ir aplinkybes; ir
  - g) duomenis apie išipareigojimų neįvykdymo tikimybes (PD) ir patirtus išipareigojimų neįvykdymo lygius, susijusius su reitingų rangais ir reitingų pasikeitimu;

Kredito įstaigos, kurios netaiko savų LGD ir (arba) konvertavimo veiksmų įverčių, renka ir kaupia duomenis apie realizuotų LGD palyginimus su 2 dalies 8 punkte nurodytomis vertėmis ir apie realizuotų konvertavimo veiksmų palyginimus su 3 dalies 9 punkte nurodytomis vertėmis.

38. Kredito įstaigos, kurios taiko savus LGD ir (arba) konvertavimo veiksmų įverčius, renka ir kaupia tokius duomenis:
- a) užbaigtas duomenų apie priemonių reitingus ir LGD bei konvertavimo veiksmų įverčius, susijusius su kiekviena reitingų skale, bylas,
  - b) reitingų priskyrimo ir įverčių nustatymo datas,
  - c) pagrindinius duomenis ir metodologiją, kuria remiamasi nustatant priemonės reitingą ir LGD bei konvertavimo veiksmų įverčius,
  - d) priemonės reitingą priskyrusio asmens ir LGD bei konvertavimo veiksmų įverčius pateikusio asmens duomenis,
  - e) duomenis apie apskaičiuotus ir patirtus LGD ir konvertavimo veiksmus, susijusius su pozicija išipareigojimų neįvykdymo atveju,
  - f) duomenis apie pozicijos LGD prieš garantijos (arba) kredito išvestinės finansinės priemonės įtakos įvertinimą ir po tokio įvertinimo toms kredito įstaigoms, kurios atsižvelgia į garantijų ar kredito išvestinių finansinių priemonių kredito rizikos mažinimo įtaką LGD, ir
  - g) duomenis apie nuostolio komponentus kiekvienai pozicijai išipareigojimų neįvykdymo atveju.

▼B

1.7.2. Mažmeninės pozicijos

39. Kredito įstaigos renka ir kaupia:
- duomenis, naudojamus pozicijų priskyrimo rangams ar grupėms, procese;
  - duomenis apie apskaičiuotus PD, LGD ir konvertavimo veiksnius, susijusius su pozicijų rangais ar grupėmis;
  - duomenis apie įsipareigojančiųjų asmenų tapatybę ir pozicijas įsipareigojimų neįvykdymo atveju;
  - pozicijoms įsipareigojimų neįvykdymo atvejais – duomenis apie rangus arba grupes, kurioms pozicijos buvo priskirtos per metus iki įsipareigojimų neįvykdymo, ir patirtus LGD bei konvertavimo veiksnių rezultatus; ir
  - duomenis apie kriterijus atitinkančių atnaujinamų mažmeninių pozicijų nuostolio lygius.

1.8. **Testavimas nepalankiausiomis sąlygomis vertinant kapitalo pakankamumą**

40. Kredito įstaigoje parengti patikimi testavimo nepalankiausiomis sąlygomis procesai, taikytini vertinant jos kapitalo pakankamumą. Testavimas nepalankiausiomis sąlygomis apima galimų įvykių ar būsimų ekonominių sąlygų pokyčių, galinčių daryti nepalankią įtaką kredito įstaigos pozicijoms, nustatymą ir kredito įstaigos sugebėjimo susidoroti su tokiais pokyčiais įvertinimą.
41. Kredito įstaiga reguliariai atlieka kredito rizikos testavimą nepalankiausiomis sąlygomis, siekdama įvertinti tam tikrų konkrečių sąlygų poveikį jos bendriesiems kapitalo reikalavimams kredito rizikai. Testavimo tipą pasirenka kredito įstaiga, atsižvelgdama į priežiūrinį tikrinimą. Taikytinas testavimas turi būti prasmingas ir pagrįstai konservatyvus, atsižvelgiantis bent jau į nedidelio nuosmukio scenarijaus poveikį. Kredito įstaiga įvertina savo reitingų pasikeitimą pagal testavimo nepalankiausiomis sąlygomis scenarijų. Į nepalankiausias sąlygas atsižvelgiantys portfeliai apima didžiąją visų kredito įstaigos pozicijų dalį.
42. 1 antraštinės dalies 4 punkte nustatytą metodą taikančios kredito įstaigos, kaip savo atliekamo testavimo nepalankiausiomis sąlygomis dalį, apsarsto apsaugos teikėjų kredito kokybės pablogėjimo įtaką, ypač apsaugos teikėjų, nebeatitinkančių pripažinimo kriterijų, įtaką.

2. KIEKYBINIS RIZIKOS VERTINIMAS

43. Nustatydamos rizikos parametrus, sietinus su reitingų rangais ar grupėmis, kredito įstaigos taiko šiuos reikalavimus:

2.1. **Įsipareigojimų neįvykdymo apibrėžimas**

44. Kalbant apie konkretų įsipareigojantįjį asmenį, laikoma, kad yra „įsipareigojimų neįvykdytas“, jei įvyko vienas arba abu iš šių dviejų įvykių:
- kredito įstaiga mano, kad tikėtina, jog įsipareigojantysis asmuo galutinai neįvykdys savo kreditinių įsipareigojimų kredito įstaigai, patronuojančiai įmonei ar bet kuriai iš jos dukterinių įmonių, jeigu kredito įstaiga nesiims atgręžtinių veiksmų, kaip antai vertybinių popierių realizavimas (jei tokių yra);
  - įsipareigojantysis asmuo daugiau kaip 90 dienų vėluoja įvykdyti bet kurį reikšmingą įsipareigojimą kredito įstaigai, patronuojančiai įmonei ar bet kuriai iš jos dukterinių įmonių.

Kredito perviršio atveju vėlavimo dienos pradedamos skaičiuoti, kai įsipareigojantysis asmuo pažeidė rekomenduojamą limitą, kai jam buvo nustatytas mažesnis už šiuo metu neapmokėtas sumas limitas arba jei jis be leidimo pasinaudojo kreditu, o aptariamoji suma yra reikšminga.

Rekomenduojamas limitas – tai riba, apie kurią buvo pranešta įsipareigojančiajam asmeniui.

▼B

Vėlavimo dienos kredito kortelėms pradedamos skaičiuoti minimalaus mokėjimo dieną. Mažmeninėms pozicijoms ir valstybinio sektoriaus subjektų pozicijoms kompetentingos institucijos nustato tam tikrą vėlavimo dienų skaičių, kaip nurodyta 48 punkte.

Įmonių pozicijoms kompetentingos institucijos gali nustatyti tam tikrą vėlavimo dienų skaičių, kaip nurodyta 154 straipsnio 7 dalyje.

Mažmeninių pozicijų atveju kompetentingos institucijos ši „įsipareigojimų neįvykdymo“ apibrėžimą gali taikyti priemonių lygmenyje.

Bet kokių atveju, pradelsta pozicija turi viršyti ribinę reikšmę, kurią nustato kompetentingos institucijos ir kuri atspindi pagrįstą rizikos lygį.

45. Elementai, laikytini tikėtino neįvykdyti įsipareigojimų požymiais, yra tokie:
  - a) kredito įstaiga kreditiniam įsipareigojimui suteikia nekaupto statusą;
  - b) kredito įstaiga atlieka vertės koregavimus dėl reikšmingo pastebėto kredito kokybės pablogėjimo po to, kai kredito įstaiga prisiėmė šią poziciją;
  - c) kredito įstaiga parduoda kreditinį įsipareigojimą patirdama reikšmingą su kreditu susijusį ekonominį nuostolį;
  - d) kredito įstaiga pritaria kreditinio įsipareigojimo restruktūrizavimui, kai tikėtina, kad finansinis įsipareigojimas sumažės dėl reikšmingo pagrindinės sumos grąžinimo įmokų, palūkanų arba (kur taikytina) mokesčių panaikinimo ar atidėjimo. Nuosavybės vertybinių popierių pozicijų, vertinamų pagal PD/LGD metodą, atveju tai apima ir būtina pačių akcijų restruktūrizavimą;
  - e) kredito įstaiga prašo skelbti įsipareigojantįjį asmenį bankrutuojančiu ar reikalauja panašaus jo statuso ryšium su įsipareigojančiojo asmens kreditiniu įsipareigojimu kredito įstaigai, patronuojančiai įmonei ar bet kuriai iš jos dukterinių įmonių; ir
  - f) įsipareigojantysis asmuo prašė arba jam buvo suteiktas bankrutuojančio asmens statusas ar panaši apsauga, kad jis galėtų išvengti arba atidėti kreditinio įsipareigojimo grąžinimą kredito įstaigai, patronuojančiai įmonei ar bet kuriai iš jos dukterinių įmonių.
46. Kredito įstaigos, naudojančios išorės duomenis, kurie neatitinka įsipareigojimų neįvykdymo apibrėžimo, kompetentingoms institucijoms įrodo, kad buvo atlikti reikiami koregavimai, siekiant bendro atitikimo įsipareigojimų neįvykdymo apibrėžimui.
47. Jei kredito įstaiga mano, kad pozicija, kurios atžvilgiu praeityje yra buvę įsipareigojimų neįvykdymo atvejų, nesusijusi su įsipareigojimų neįvykdymo grėsme, kredito įstaiga įsipareigojantįjį asmenį arba priemonę reitinguoja taip, kaip ji reitinguotų poziciją, kurios atžvilgiu nėra buvę įsipareigojimų neįvykdymo atvejų. Jei vėliau įsipareigojimų neįvykdymo apibrėžimas turėtų būti taikomas, turėtų būti laikoma, kad įvyko kitas įsipareigojimų neįvykdymo atvejis.
48. Mažmeninėms pozicijoms ir valstybinio sektoriaus subjektų pozicijoms kiekvienos valstybės narės kompetentingos institucijos sandorio šalims, esančioms tos valstybės narės teritorijoje, turi nustatyti tikslų vėlavimo dienų skaičių, kurio, remiantis 44 punkte pateiktu įsipareigojimų neįvykdymo apibrėžimu, laikosi visos jos jurisdikcijoje esančios kredito įstaigos. Konkretus dienų skaičius patenka į 90–180 dienų intervalą ir gali skirtis atsižvelgiant į produktų tipus. Tokių sandorio šalių, esančių kitų valstybių narių teritorijose, pozicijoms kompetentingos institucijos nustato vėlavimo dienų skaičių, kuris neviršija atitinkamos valstybės narės kompetentingos institucijos nustatyto skaičiaus.

▼B

2.2. Bendrieji įverčių nustatymo reikalavimai

49. Kredito įstaigos savi rizikos parametrų PD, LGD, konvertavimo veiksnio ir tikėtino nuostolio (EL) įverčiai turi įtraukti visus tinkamus duomenis, informaciją ir metodus. Įverčiai nustatomi remiantis ankstesnių laikotarpių patirtimi ir empiriniais įrodymais ir nėra grindžiami vien tik subjektyvių nuomonių vertinimais. Įverčiai yra tikėtini ir intuityvūs bei pagrįsti reikšmingais atitinkamų rizikos parametrų lemiamais veiksniais. Kuo mažiau duomenų turi kredito įstaiga, tuo konservatyviau ji nustato įverčius.
50. Kredito įstaiga turi sugebėti pateikti savo nuostolių patirties analizę pagal išpareigojimų neįvykdymo dažnį, LGD, konvertavimo veiksnius arba nuostolį, kai taikomi EL įverčiai, ir pagal veiksnius, kuriuos ji laiko atitinkamų rizikos parametrų lemiamais veiksniais. Kredito įstaiga turi įrodyti, kad jos įverčiai yra reprezentatyvūs ilgalaikės patirties atžvilgiu.
51. Atsižvelgiama į bet kuriuos skolinimo praktikos ar sumų susigrąžinimo vykdymo proceso pokyčius per 66, 71, 82, 86, 93 ir 95 punktuose nurodytus stebėjimo laikotarpius. Kredito įstaigos įverčiai atsižvelgia į techninės pažangos, naujų duomenų ir kitos informacijos, kai tik jie pasidaro prieinami, poveikį. Kredito įstaigos peržiūri savo įverčius, kai paaiškėja nauja informacija, tačiau ne rečiau kaip kartą per metus.
52. Pozicijų, kuriomis remiamasi atrenkant įverčiams naudojamus duomenis, grupė, skolinimo standartai, naudoti duomenų sukūrimo metu, ir kitos atitinkamos ypatybės palyginamos su atitinkamomis kredito įstaigos pozicijų ir standartų ypatybėmis. Kredito įstaiga taip pat įrodo, kad ekonomikos ir rinkos sąlygos, kuriomis grindžiami duomenys, atitinka esamas ir numatomas sąlygas. Pozicijų skaičiaus imtyje ir duomenų laikotarpio, naudojamo kiekybiniam vertinimui, pakanka, kad kredito įstaiga galėtų būti įsitikinusi savo įverčių tikslumu ir tvirtumu.
53. Įsigytoms gautinoms sumoms įverčiai atsižvelgia į visą reikiamą, įsigyjančiai kredito įstaigai prieinamą informaciją apie pagrindinių gautinų sumų kokybę, įskaitant pirkėjo, įsigyjančios kredito įstaigos arba išorės šaltinių pateiktus duomenis apie panašias grupes. Įsigyjančioji kredito įstaiga įvertina visus iš pirkėjo gautus duomenis, kuriais ji remiasi.
54. Kredito įstaiga prie savo įverčių prideda konservatyvumo atsargą, kuri siejama su tikėtinu skaičiavimo paklaidų intervalu. Kai metodai ir duomenys yra nepakankamai tenkinantys, o tikėtinas paklaidų intervalas yra didesnis, konservatyvumo atsarga turi būti didesnė.
55. Jei kredito įstaigos rizikos koeficientams apskaičiuoti ir vadinams tikslams taiko skirtingus įverčius, tai patvirtinama dokumentais, o tokio sprendimo pagrindimas įrodomas kompetentingai institucijai.
56. Jei kredito įstaigos kompetentingoms institucijoms gali įrodyti, kad iki šios direktyvos įgyvendinimo dienos surinktiems duomenims buvo atlikti tinkami koregavimai siekiant bendro atitikimo išpareigojimų neįvykdymo arba nuostolio apibrėžimams, kompetentingos institucijos gali suteikti kredito įstaigoms šiek tiek lankstumo taikant duomenims reikalaujamus standartus.
57. Jei kredito įstaiga taiko kelių kredito įstaigų bendrus duomenis, ji įrodo, kad:
  - a) kitų kredito įstaigų taikomos reitingų sistemos ir kriterijai yra panašūs su jos reitingų sistemomis ir kriterijais;
  - b) bendri duomenys yra reprezentatyvūs portfelio, kuriam jie naudojami, duomenų atžvilgiu; ir
  - c) kredito įstaiga laikui bėgant nuosekliai naudoja bendrus duomenis savo įverčiams nustatyti.
58. Jei kredito įstaiga naudoja kelių kredito įstaigų bendrus duomenis, ji turi atsakyti už savo reitingų sistemų vientisumą. Kredito įstaiga turi įrodyti kompetentingoms institucijoms, kad ji

▼ B

turi pakankamą vidinį reitingų sistemų supratimą, įskaitant veiksmingą gebėjimą stebėti reitingų procesą ir atlikti jo auditą.

2.2.1. PD vertinimui būdingi reikalavimai

- Įmonių, institucijų, centrinės valdžios ir centrinių bankų pozicijos
59. Kredito įstaigos vertina PD pagal išpareigojančiojo asmens rangą pagal ilgalaikius metinių išpareigojimų neįvykdymo lygių vidurkius.
  60. Įgytoms įmonių gautinoms sumoms kredito įstaigos gali nustatyti EL įverčius pagal išpareigojančiojo asmens rangą pagal ilgalaikius metinių patirtų išpareigojimų neįvykdymo lygių vidurkius.
  61. Jei įgytoms įmonių gautinoms sumoms ilgalaikius PD ir LGD įverčius kredito įstaiga nustato iš EL įverčio ir atitinkamai PD arba LGD įverčio, bendrųjų nuostolių vertinimo procesas atitinka bendrosius šioje dalyje išdėstytus PD ir LGD vertinimo standartus, o rezultatas atitinka LGD koncepciją, kaip aprašyta 73 punkte.
  62. Kredito įstaigos PD įverčių skaičiavimo technikas taiko tik kartu su juos pagrindžiančia analize. Kredito įstaigos pripažįsta subjektyvių nuomonių svarbą derinant technikų rezultatus ir atliekant koregavimus dėl technikų ir informacijos apribojimų.
  63. Jei PD įverčiams nustatyti kredito įstaiga naudoja vidinės išpareigojimų neįvykdymo patirties duomenis, savo analizėje ji turi įrodyti, kad įverčiai atitinka kreditavimo standartus ir atspindi bet kuriuos skirtumus tarp duomenis sukūrusios reitingų sistemos ir dabartinės reitingų sistemos. Jei pasikeitė kreditavimo standartai arba reitingų sistemos, savo PD įvertyje kredito įstaiga prideda didesnę konservatyvumo atsargą.
  64. Jei kredito įstaiga sieja arba priskiria savo vidaus rangus pagal ECAI arba panašių organizacijų taikomą skalę ir po to pagal išorės organizacijos rangus nustatyta išpareigojimų neįvykdymo lygį taiko kredito įstaigos rangams, tokie priskyrimai grindžiami vidaus reitingų kriterijų palyginimu su išorės organizacijos taikomais kriterijais bei bet kurių bendrų išpareigojančiųjų asmenų vidaus ir išorės reitingų palyginimu. Vertinimų priskyrimo metode ar jį pagrindžiančiuose duomenyse vengiama nuokrypių ar nesuderinamumų. Išorinės organizacijos kriterijai, kuriais grindžiami kiekybiniam vertinimui naudojami duomenys, orientuoti tik į išpareigojimų neįvykdymo riziką ir neatspindi sandorio ypatybių. Kredito įstaigos analizė apima taikomą išpareigojimų neįvykdymo apibrėžimų palyginimą, vadovaujantis 44–48 punkto reikalavimais. Kredito įstaiga patvirtina dokumentais vertinimų priskyrimo pagrindą.
  65. Kai kredito įstaiga taiko statistinius išpareigojimų neįvykdymo prognozavimo modelius, jai leidžiama nustatyti PD įverčius kaip paprastą išpareigojimų neįvykdymo tikimybių įverčių vidurkį tam tikro rango individualiems išpareigojantiems asmenims. Kredito įstaigos išpareigojimų neįvykdymo tikimybių modelių taikymas šiam tikslui atitinka 30 punkte nurodytus standartus.
  66. Neatsižvelgiant į tai, ar savo PD įverčiams nustatyti kredito įstaiga taiko išorinius, vidinius, bendrų duomenų šaltinius arba visų šių trijų šaltinių derinį, naudojamo istorinio stebėjimo laikotarpio ilgis bent vienam šaltiniui turi būti bent penkeri metai. Jei turimas stebėjimo laikotarpis kuriam nors šaltiniui yra ilgesnis ir jei šie duomenys tinkami, naudojamas tas ilgesnis laikotarpis. Šis punktas taip pat taikomas PD/LGD metodui nuosavybės vertybiniais popieriais. Valstybės narės kredito įstaigoms, kurioms nėra leidžiama naudoti savus LGD įverčius arba konvertavimo veiksnius, kai jos įgyvendina IRB metodą, gali leisti turėti atitinkamus dviejų metų laikotarpio duomenis. Šis laikotarpis kasmet pratęsiamas vieneriais metais kol atitinkami duomenys apims penkerių metų laikotarpį.

▼B

Mažmeninės pozicijos

67. Kredito įstaigos vertina PD pagal išpareigojančiojo asmens rangą arba grupę pagal ilgalaikius metinių išpareigojimų neįvykdymo lygių vidurkius.
69. Kredito įstaigos vidaus duomenis, naudojamus pozicijas priskiriant rangams arba grupėms, laiko pagrindiniu informacijos šaltiniu nuostolio charakteristikų skaičiavimui. Kredito įstaigoms kiekybiniam vertinimui leidžiama taikyti išorės duomenis (įskaitant bendrus duomenis) arba statistinius modelius, jei galima įrodyti tvirtą ryšį tarp:
- kredito įstaigos pozicijų priskyrimo rangams ar grupėms proceso ir išorės duomenų šaltinio taikomo proceso; ir
  - kredito įstaigos vidinio rizikos profilio ir išorės duomenų sandaros.

Įsigytoms gautinoms sumoms kredito įstaigos gali taikyti išorės ir vidaus referentinius duomenis. Kredito įstaigos remiasi visais tinkamais duomenimis kaip palyginimo dydžiais

70. Jei mažmeninėms pozicijoms ilgalaikius vidutinius PD ir LGD įverčius kredito įstaiga nustato iš bendrųjų nuostolių įverčio ir atitinkamai PD arba LGD įverčio, bendrųjų nuostolių vertinimo procesas turi atitikti bendruosius šioje dalyje išdėstytus PD ir LGD vertinimo standartus, o rezultatas turi atitikti LGD koncepciją, kaip aprašyta 73 punkte.
71. Neatsižvelgiant į tai, ar savo nuostolio charakteristikų skaičiavimui kredito įstaiga taiko išorinius, vidinius ar bendrų duomenų šaltinius arba visus šių trijų šaltinių derinį, naudojamo istorinio stebėjimo laikotarpio ilgis bent vienam šaltiniui turi būti bent penkeri metai. Jei turimas stebėjimo laikotarpis kuriam nors šaltiniui yra ilgesnis ir jei šie duomenys tinkami, turi būti naudojamas tas ilgesnis laikotarpis. Kredito įstaiga neturi teikti vienodos svarbos istoriniams duomenims, jei ji gali įtikinti kompetentingą instituciją, kad naujesni duomenys padeda geriau prognozuoti nuostolio lygius. Valstybės narės kredito įstaigoms, kai jos įgyvendina IRB metodą, gali leisti turėti atitinkamus dviejų metų laikotarpio duomenis. Šis laikotarpis kasmet turi būti pratęsiamas vieneriais metais kol atitinkami duomenys apims penkerių metų laikotarpį.
72. Kredito įstaigos turi nustatyti ir analizuoti tikėtinus rizikos parametrų pokyčius per kredito pozicijų laikotarpį (sezoniškumo efektai).

2.2.2. Saviems LGD įverčiams būdingi reikalavimai

73. Kredito įstaigos turi vertinti LGD pagal priemonės rangą arba grupę, remdamosi LGD vidurkiu pagal priemonės rangą arba grupę, atsižvelgiant į visus duomenų šaltiniuose nurodytus pastebėjimus išpareigojimų neįvykdymo atvejus (išpareigojimų neįvykdymo svertinis vidurkis).
74. Kredito įstaigos turi taikyti LGD įverčius, kurie tinka ekonominio nuosmukio atveju, jei jie yra konservatyvesni už ilgalaikį vidurkį. Kai tikėtina, kad reitingų sistema leis nustatyti laike nekintančius patirtus LGD pagal rangą arba grupę, kredito įstaigos turi atlikti koregavimus savo rizikos parametrų įverčiams pagal rangą arba grupę, siekdamas apriboti kapitalo įtaką ekonominio nuosmukio atveju
75. Kredito įstaiga turi atsižvelgti į bet kurios išpareigojančiojo asmens rizikos priklausomybės nuo užtikrinimo priemonės arba jos teikėjo laipsnį. Reikšmingo priklausomybės laipsnio atvejai turi būti sprendžiami konservatyviu būdu.
76. Kredito įstaigai vertinant LGD, pagrindinės pozicijos ir jos užtikrinimo priemonės valiutų nesutapimas turi būti vertinamas konservatyviu būdu.
77. Jei, nustatant LGD įverčius, atsižvelgiama į užtikrinimo priemonės egzistavimą, tie įverčiai neturi būti grindžiami vien tik užtikrinimo priemonės įvertinta rinkos verte. Nustatant LGD įverčius, turi būti atsižvelgiama į galimą kredito įstaigų nesuge-

▼B

bėjimą operatyviai perimti užtikrinimo priemonių kontrolę ir jas likviduoti.

78. Jei, nustatant LGD įvertį, atsižvelgiama į užtikrinimo priemonės buvimą, kredito įstaigos privalo parengti vidinius užtikrinimo priemonės valdymo, teisinio tikrumo ir rizikos valdymo reikalavimus, kurie bendrai atitiktų išdėstytus VIII priedo 2 dalyje.
79. Kai kredito įstaiga pripažįsta užtikrinimo priemonę, nustatydamą sandorio šalies kredito rizikos pozicijos vertę pagal III priedo 5 arba 6 antraštinę dalį, skaičiuojant LGD neturi būti atsižvelgiama į jokią sumą, kurią tikimasi susigrąžinti iš užstato.
80. Specialiais pozicijų, esant išsipareigojimų neįvykdymui, atvejais kredito įstaiga kiekvienai pozicijai turi taikyti savo tiksliausio tikėtino nuostolio įvertinimo sumą, atsižvelgdama į dabartines ekonomikos aplinkybes ir pozicijos statusą ir papildomų netikėtų nuostolių per susigrąžinimo periodą galimybę.
81. Jei nesumokėtos vėluojančios įmokos kapitalizuotos kredito įstaigos pelno (nuostolio) atskaitoje, jos turi būti pridėdamos prie kredito įstaigos pozicijos ir nuostolio įvertinimo.

Įmonių, institucijų, centrinės valdžios ir centrinių bankų pozicijos

82. LGD įverčiai turi būti grindžiami bent vieno šaltinio ne mažiau kaip penkerių metų duomenimis, po įgyvendinimo kasmet pridedant vienerius metus tol, kol pasiekiamas minimalus septynerių metų laikotarpis. Jei turimas stebėjimo laikotarpis kuriam nors šaltiniui yra ilgesnis ir jei šie duomenys tinkami, turi būti naudojamas tas ilgesnis laikotarpis.

Mažmeninės pozicijos

83. Neatsižvelgiant į 73 punktą, LGD įverčiai taip pat gali būti nustatomi pagal patirtus nuostolius ir atitinkamus PD įverčius.
84. Neatsižvelgiant į 89 punktą, savo konvertavimo veiksmų arba savo LGD įverčiuose kredito įstaigos gali atsižvelgti į būsimą kredito panaudojimą.
85. Įsigytoms mažmeninėms gautinoms sumoms kredito įstaigos gali taikyti išorinius ir vidinius pagrindinius duomenis LGD įverčiams nustatyti.
86. LGD įverčiai turi būti grindžiami mažiausiai penkerių metų stebėjimo duomenimis. Neatsižvelgiant į 73 punktą, kredito įstaiga neturi teikti vienodos svarbos istoriniams duomenims, jei ji gali įtikinti kompetentingą instituciją, kad naujesni duomenys padeda geriau prognozuoti nuostolių lygius. Valstybės narės kredito įstaigoms, kai jos įgyvendina IRB metodą, gali leisti turėti atitinkamus dviejų metų laikotarpio duomenis. Šis laikotarpis kasmet turi būti pratęsiamas vieneriais metais, kol atitinkami duomenys apims penkerių metų laikotarpį.

2.2.3. Saviems konvertavimo veiksmų įverčiams būdingi reikalavimai

87. Kredito įstaigos turi vertinti konvertavimo veiksmus pagal priemonės rangą arba grupę, remdamosi patirtų konvertavimo veiksmų vidurkiu pagal priemonės rangą arba grupę, atsižvelgiant į visus duomenų šaltiniuose nurodytus pastebėtus išsipareigojimų neįvykdymo atvejus (išsipareigojimų neįvykdymo svertinis vidurkis).
88. Kredito įstaigos turi taikyti konvertavimo veiksmų įverčius, kurie tinka ekonominio nuosmukio atveju, jei jie yra konservatyvesni už ilgalaikį vidurkį. Kai tikėtina, kad reitingų sistema leis nustatyti laike nekintančius patirtus konvertavimo veiksmus pagal rangą arba grupę, kredito įstaigos turi pakoreguoti savo rizikos parametrų įverčius pagal rangą arba grupę, siekdamas apriboti kapitalo įtaką ekonominio nuosmukio atveju.
89. Kredito įstaigos konvertavimo veiksmų įverčiai turi atsižvelgti į galimybę, kad išsipareigojantysis asmuo iki išsipareigojimų neįvykdymo atvejo ir po jo gali papildomai pasinaudoti kreditu.

Nustatant konvertavimo veiksmo įvertį, turi būti numatoma didesnė konservatyvumo atsarga, kai galima pagrįstai tikėtis

▼B

didesnės teigiamos koreliacijos tarp išsipareigojimų neįvykdymo dažnio ir konvertavimo veiksnio dydžio.

90. Nustatydamos konvertavimo veiksnių įverčius, kredito įstaigos turi atsižvelgti į savo konkrečią apskaitos stebėjimo ir mokėjimo svarstymo politiką ir strategiją. Kredito įstaigos taip pat turi atsižvelgti į savo gebėjimą ir pasirengimą užkirsti kelią tolesniam kredito panaudojimui dar nesusidarius mokėjimo neįvykdymo aplinkybėms, kaip, pavyzdžiui, pažeidus sutarties sąlygas arba kitais techninio pobūdžio išsipareigojimų neįvykdymo atvejais.
91. Kredito įstaigos turi turėti tinkamas sistemas ir yra nustatiusios tinkamas procedūras, skirtas stebėti priemonių sumas, dabartiniu metu neapmokėtas sumas palyginant jas su išsipareigotomis kredito linijomis ir neapmokėtų sumų pokyčius pagal išsipareigojusiuosius asmenis ir rangus. Kredito įstaiga turi galėti kasdien stebėti neapmokėtų sumų likučius.
92. Jei kredito įstaigos pagal riziką įvertintoms pozicijų sumoms apskaičiuoti ir vidiniams tikslams taiko skirtingus konvertavimo veiksnių įverčius, tai turi būti patvirtinama dokumentais, o tokio sprendimo pagrindimas turi būti įrodomas kompetentingai institucijai.
- Įmonių, institucijų, centrinės valdžios ir centrinių bankų pozicijos
93. Konvertavimo veiksnių įverčiai turi būti grindžiami bent vieno šaltinio ne mažiau kaip penkerių metų duomenimis po įgyvendinimo kasmet pridėdant vienerius metais tol, kol pasiekiamas minimalus septynerių metų laikotarpis. Jei turimas stebėjimo laikotarpis kuriam nors šaltiniui yra ilgesnis ir jei šie duomenys tinkami, turi būti naudojamas tas ilgesnis laikotarpis.
- Mažmeninės pozicijos
94. Neatsižvelgiant į 89 punktą, savo konvertavimo veiksnių arba savo LGD įverčiuose kredito įstaigos gali atsižvelgti į būsimą kredito panaudojimą.
95. Konvertavimo veiksnių įverčiai turi būti grindžiami mažiausiai penkerių metų duomenimis. Neatsižvelgiant į 87 punktą, kredito įstaiga neturi teikti vienodos svarbos ankstesnių laikotarpių duomenims, jei ji gali įtikinti kompetentingą instituciją, kad naujesni duomenys padeda geriau prognozuoti panaudojimo lygius. Valstybės narės kredito įstaigoms, kai jos įdiegia IRB metodą, gali leisti kaupti atitinkamus dviejų metų laikotarpio duomenis. Šis laikotarpis kasmet turi būti pratęsiamas vieneriais metais, kol atitinkami duomenys apims penkerių metų laikotarpį.
- 2.2.4. Minimalūs reikalavimai, taikomi garantijų ir kredito išvestinių finansinių priemonių poveikio vertinimui
- Įmonių, institucijų, centrinės valdžios ir centrinių bankų pozicijos, kurioms taikomi savi LGD įverčiai, ir mažmeninės pozicijos
96. 97–104 punktų reikalavimai neturi būti taikomi įmonių, institucijų, centrinės valdžios ir centrinių bankų suteiktoms garantijoms, jei kredito įstaiga gavo patvirtinimą, kad ji gali taikyti 78–83 straipsnių taisyklės tokių subjektų pozicijoms. Šiuo atveju turi būti taikomi 90–93 straipsnių reikalavimai.
97. Mažmeninėms garantijoms šie reikalavimai taip pat taikomi priskiriant pozicijas rangams ar grupėms bei nustatant PD įverčius.
- Pripažinti garantai ir garantijos
98. Kredito įstaigos turi turėti aiškiai suformuluotus kriterijus garantų, pripažįstamų skaičiuojant pagal riziką įvertintas pozicijų sumas, tipams nustatyti.
99. Pripažintiems garantams turi būti taikomos tos pačios taisyklės kaip ir išsipareigojantiems asmenims, kaip nurodyta 17–29 punktuose.
100. Garantija turi būti sudaroma raštu, garantas jos negali atšaukti, ji turi galioti tol, kol galutinai įvykdomas išsipareigojimas (atsižvelgiant į garantijos sumą ir pradinį terminą), ir yra teisiškai įvyk-

▼B

doma garanto atžvilgiu toje jurisdikcijoje, kur garantas turi turto, kurį galima susieti su sprendimo vykdymu. Garantijos, numatančios sąlygas, pagal kurias garantas gali nebūti įpareigotas veikti (sąlyginės garantijos), gali būti pripažįstamos gavus kompetentingų institucijų patvirtinimą. Kredito įstaigos turi įrodyti, kad priskyrimo kriterijai tinkamai atsižvelgia į bet kurį galimą rizikos mažinimo poveikio sumažinimą.

Koregavimo kriterijai

101. Kredito įstaiga turi turėti aiškiai suformuluotus rangų, grupių ar LGD įverčių, o – mažmeninių ir pripažintų įsigytų gautinų sumų atvejais – pozicijų priskyrimo rangams arba grupėms koregavimo kriterijus, kurie jai leidžia atsižvelgti į garantijų poveikį apskaičiuojant pagal riziką įvertintas pozicijų sumas. Šie kriterijai turi atitikti minimalius reikalavimus, aprašytus 17–29 punktuose.
102. Kriterijai turi būti tikėtini ir intuityvūs. Jie turi atsižvelgti į garanto galimybę ir pasirengimą veikti pagal garantiją, bet kurių garanto mokamų įmokų tikėtiną mokėjimo grafiką, koreliacijos tarp garanto sugebėjimo veikti pagal garantiją ir įsipareigojančiojo asmens mokėjimo galimybių laipsnį ir įsipareigojančiajam asmeniui liekančios likutinės rizikos dydį.

Kredito išvestinės finansinės priemonės

103. Minimalūs šioje dalyje išdėstyti reikalavimai garantijoms taip pat turi būti taikomi vieno pavadinimo kredito išvestinėms finansinėms priemonėms. Esant nesutapimui tarp kredito įstaigos turimos pozicijos ir kredito išvestinės finansinės priemonės pagrindinės pozicijos arba įsipareigojimo, naudojamo siekiant nustatyti, ar įvyko kredito įvykis, turi būti taikomi VIII priedo 2 dalies 21 punkto reikalavimai. Mažmeninėms pozicijoms ir pripažintoms įsigytoms gautinoms sumoms šis punktas taikomas pozicijų priskyrimo rangams ar grupėms procesui.
104. Kriterijai turi atsižvelgti į kredito išvestinės finansinės priemonės išmokų struktūrą ir konservatyviai įvertinti jos poveikį grąžinimų lygiui ir grafikui. Kredito įstaiga turi įvertinti kitų likutinės rizikos formų išlikimo laipsnį.

2.2.5. Minimalūs reikalavimai įsigytoms gautinoms sumoms

Teisinis tikrumas

105. Priemonės struktūra turi užtikrinti, kad visomis iš anksto numatomomis aplinkybėmis kredito įstaiga yra faktinė visų piniginių pervedimų iš gautinų sumų savininkė ir kontrolierė. Kai įsipareigojantysis asmuo moka tiesiai pardavėjui arba valdymo įmonei, kredito įstaiga turi reguliariai tikrinti, kad mokėjimai būtų persiunčiami užbaigti ir laikantis sutartinių terminų. „Valdymo įmonė“ turi reikšti subjektą, kuris kasdien valdo įsigytų gautinų grupę arba pagrindines kredito pozicijas. Kredito įstaigos turi turėti procedūras, užtikrinančias, kad gautinų sumų ir piniginių įplaukų nuosavybė yra apsaugota nuo bankroto situacijų ar teisinio užginčijimo atveju, galinčių reikšmingai atidėti skolintojo galimybę parduoti ar perleisti gautinas sumas arba sulaikyti piniginių įplaukų kontrolę.

Stebėjimo sistemų veiksmingumas

106. Kredito įstaiga turi stebėti įsigytų gautinų sumų kokybę ir pardavėjo bei valdymo įmonės finansinę padėtį. Būtent:
  - a) kredito įstaiga turi vertinti koreliaciją tarp įsigytų gautinų sumų kokybės ir pardavėjo bei valdymo įmonės finansinės padėties, taip pat turi vidinę politiką ir procedūras, numatančias veiksmingas apsaugos priemones, galinčias apsaugoti nuo bet kokios nepaprastosios padėties, įskaitant vidaus rizikos reitingų priskyrimą kiekvienam pardavėjui ir valdymo įmonei;
  - b) kredito įstaiga turi turėti aiškia ir veiksmingą politiką ir procedūras, leidžiančias pripažinti pardavėją ir valdymo įmonę. Kredito įstaiga ar jos atstovas turi reguliariai atlikti pardavėjų ir valdymo įmonių peržiūrą, siekdama patikrinti pardavėjo ir valdymo įmonės ataskaitų tikslumą, aptikti apgaulės atvejus ir veiklos trūkumus bei patikrinti pardavėjo

▼ B

kredito politikos kokybę ir valdymo įmonės išieškojimo politiką ir procedūras. Šių peržiūrų rezultatai patvirtinami dokumentais;

- c) kredito įstaiga turi vertinti įsigytų gautinų sumų grupių ypatybes, įskaitant viršytus išankstinius mokėjimus, pardavėjo pradelstų skolų istoriją, blogas skolas ir lengvatas blogų skolų atvejais; mokėjimo sąlygas ir galimas priešpriešines sąskaitas;
- d) kredito įstaiga turi turėti aiškią ir veiksmingą politiką ir procedūras, leidžiančias stebėti kaupimo pagrindu vieno įsipareigojančiojo asmens koncentracijas tiek įsigytų gautinų sumų grupių viduje, tiek tarp grupių; ir
- e) kredito įstaiga turi užtikrinti, kad iš valdymo įmonės ji gauna laiku parengtas ir pakankamai išsamias ataskaitas apie gautinų sumų senėjimą ir sumažėjimą, taip užtikrinant atitikimą kredito įstaigos pripažinimo kriterijams ir išankstinių mokėjimų formavimo politikai, kuria reglamentuojamos įsigytos gautinos sumos, ir turi pateikti veiksmingas priemones, kuriomis stebimos ir tvirtinamos pardavėjo pardavimo sąlygos ir sumų sumažėjimas.

Skolų išieškojimo sistemų veiksmingumas

107. Kredito įstaiga turi turėti sistemas ir procedūras, leidžiančias ankstyvame etape aptikti pardavėjo finansinės padėties ir įsigytų gautinų sumų kokybės pablogėjimą ir aktyviai spręsti išskylančias problemas. Kalbant konkrečiai, kredito įstaiga turi turėti aiškią ir veiksmingą politiką, procedūras ir informacines sistemas sutarties sąlygų pažeidimams stebėti, aiškią ir veiksmingą politiką ir procedūras teisiniams veiksams pradėti ir probleminių įsigytų gautinų sumų klausimams spręsti.

Užtikrinimo priemonės, kredito prieinamumo ir pinigų kontrolės sistemų veiksmingumas

108. Kredito įstaiga turi turėti aiškią ir veiksmingą politiką ir procedūras, reglamentuojančias įsigytų gautinų sumų, kredito ir pinigų kontrolę. Konkrečiai kalbant, rašytinė vidaus politika turi apibrėžti visus gautinų sumų pirkimo programos reikšmingus elementus, įskaitant išankstinių mokėjimų normas, pripažintas užtikrinimo priemones, reikiamus dokumentus, koncentracijos limitus ir piniginių įplaukų tvarkymo būdą. Šie elementai turi tinkamai atsižvelgti į visus aktualius ir reikšmingus veiksnius, įskaitant pardavėjo ir valdymo įmonės finansinę padėtį, rizikos koncentracijas ir įsigytų gautinų sumų kokybės tendencijas bei pardavėjo klientų bazę, o vidaus sistemos turi užtikrinti, kad lėšos išmokamos tik esant konkrečioms jas užtikrinančioms užtikrinimo priemonėms ir dokumentams.

Atitikimas kredito įstaigos vidaus politikai ir procedūroms

109. Kredito įstaiga turi turėti veiksmingą vidaus procesą, skirtą vertinti atitikimą visai vidaus politikai ir visoms procedūroms. Procesas turi apimti reguliariai atliekamą visų kredito įstaigos gautinų sumų pirkimo programos kritinių etapų auditą; patikrinimą, kaip atskiriamos pareigos, pirma, atliekant pardavėjo ir valdymo įmonės vertinimą ir įsipareigojančiojo asmens vertinimą, antra, atliekant pardavėjo ir valdymo įmonės vertinimą ir pardavėjo ir valdymo įmonės veiklos audito vertinimą; taip pat turi apimti netiesioginio aptarnavimo padalinio operacijų įvertinimą, ypatingą dėmesį kreipiant į darbuotojų kvalifikaciją, patirtį, darbuotojų skaičių ir jų veiklą užtikrinančias automatizuotas sistemas.

3. VIDAUS ĮVERČIŲ PATIKIMUMO VERTINIMAS

110. Kredito įstaigos turi turėti tvirtas sistemas, leidžiančias vertinti reitingų sistemų, procesų ir visų tinkamų rizikos parametrų tikslumo ir nuoseklumo patikimumą. Kredito įstaiga turi įrodyti kompetentingoms institucijoms, kad vidinis patikimumo vertinimo procesas leidžia jai nuosekliai ir prasmingai vertinti vidaus reitingų ir rizikos vertinimo sistemų veiklą.

▼B

111. Kredito įstaigos turi reguliariai lyginti patirtus išpareigojimų neįvykdymų lygius su išpareigojimų neįvykdymo tikimybių (PD) įverčiais kiekvienam rangui; o kai patirti išpareigojimų neįvykdymo lygiai nepatenka į tam rangui tikėtiną intervalą, kredito įstaigos turi konkrečiai analizuoti tokio nuokrypio priežastis. Savus LGD ir (arba) konvertavimo veiksnių įverčius naudojančios kredito įstaigos šiems įverčiams turi atlikti analogišką analizę. Tokie palyginimai turi remtis istoriniais duomenimis, apimančiais kuo ilgesnį laikotarpį. Kredito įstaiga turi įforminti dokumentais tokiuose palyginimuose naudotus metodus ir duomenis. Ši analizė ir dokumentai turi būti atnaujinami bent kartą metuose.
  112. Kredito įstaigos taip pat turi taikyti kitas kiekybines patikimumo vertinimo priemones ir palyginimus su atitinkamais išoriniais duomenų šaltiniais. Analizė turi būti grindžiama portfeliui tinkamais, reguliariai atnaujinamais ir atitinkamą stebėjimo laikotarpį apimančiais duomenimis. Kredito įstaigų atliekami jų reitingų sistemų veiklos vidiniai vertinimai turi būti grindžiami kuo ilgesniu laikotarpiu.
  113. Kiekybiniam patikimumo vertinimui naudojami metodai ir duomenys turi būti taikomi nuosekliai laikui bėgant. Skaičiavimo ir patikimumo vertinimo metodų ir duomenų (ir duomenų šaltinių, ir apimamų laikotarpių) pokyčiai turi būti įforminami dokumentais.
  114. Kredito įstaigos turi turėti patikimumo vidinius standartus tokioms situacijoms, kai patirtų PD, LGD ir konvertavimo veiksnių bei bendrųjų nuostolių, kai taikomas EL, nuokrypiai nuo prognozuojamų dydžių tampa pakankamai reikšmingi, kad tenka vertinti šių įverčių patikimumą. Šie standartai turi atsižvelgti į verslo ciklus ir panašų sisteminio pobūdžio kintamumą išpareigojimų neįvykdymo praktikoje. Kai patirtos vertės išlieka didesnės už tikėtinas vertes, kredito įstaigos turi peržiūrėti įverčius juos padidindamos, siekdamos atsižvelgti į savo išpareigojimų neįvykdymo ir nuostolių patirtį.
4. PAGAL RIZIKĄ ĮVERTINTŲ POZICIJŲ SUMŲ APSKAIČIAVIMAS NUOSAVYBĖS VERTYBINIŲ POPIERIŲ POZICIJOMS PAGAL VIDAUS MODELIŲ METODĄ
- 4.1. **Kapitalo poreikis ir kiekybinis rizikos vertinimas**
115. Apskaičiuojant kapitalo reikalavimus, kredito įstaigos turi atitikti šiuos standartus:
    - a) galimo nuostolio įvertis turi būti atsparus nepalankiems rinkos pokyčiams, susijusiems su kredito įstaigos specifinių akcijų paketų ilgalaikės rizikos profiliu. Duomenys, kuriais parodomas gražos pasiskirstymas, turi apimti ilgiausią imties laikotarpį, kuriam turima duomenų, prasmingai parodančių kredito įstaigos specifinių nuosavybės vertybių popierių pozicijų ilgalaikės rizikos profilį. Naudojamų duomenų turi pakakti, kad būtų galima nustatyti konservatyvius, statistiškai patikimus ir tikslius nuostolio įverčius, kurie pagrįsti ne vien tik subjektyviais svarstymais ar nuomonėmis. Kredito įstaigos turi įrodyti kompetentingoms institucijoms, kad taikomas šokas numato konservatyvų galimų nuostolių per atitinkamą ilgalaikį rinkos ar veiklos ciklą įvertį. Siekdamą gauti modelio rezultatus, pasižyminčius reikiamu realumo ir konservatyvumo lygiu, kredito įstaiga turimų duomenų empirinę analizę turi derinti su koregavimais, grindžiamais veiksnių įvairove. Kurdamos rizikos vertės (VaR) modelius, kuriais įvertinami galimi ketvirčio nuostoliai, kredito įstaigos gali remtis ketvirčio duomenimis arba perskaičiuoti trumpesnio laikotarpio duomenis į ketvirčio duomenis, taikydamos analitiškai tinkamą, empiriniais įrodymais pagrįstą metodą ir pasitelkdamos gerai parengtus ir patvirtintus dokumentais procesus bei analizę. Toks metodas turi būti konservatyviai ir nuosekliai taikomas laikui bėgant. Kai turimi duomenys yra ribotos apimties, kredito įstaiga turi pridėti tinkamą konservatyvumo atsargą;
    - b) taikomi modeliai turi pajėgti tinkamai aprėpti visas reikšmingas rizikos rūšis, būdingas nuosavybės vertybinių

▼B

popierių gražoms, įskaitant kredito įstaigos nuosavybės vertybinių popierių portfelio tiek bendrąją rinkos riziką, tiek specifinę riziką. Vidaus modeliai turi tinkamai paašškinti istorinius kainų svyravimus, turi aprėpti galimų koncentracijų sudėties dydį ir pokyčius ir turi būti atsparūs nepalankiai rinkos aplinkai. Rizikos pozicijų, kuriomis remiamasi atrenkant įverčiams naudojamus duomenis, grupė, turi būti glaudžiai suderinta arba turi būti bent jau palyginama su kredito įstaigos nuosavybės vertybinių popierių pozicijomis;

- c) vidaus modelis turi atitikti rizikos profilį ir kredito įstaigos nuosavybės vertybinių popierių portfelio sudėtingumą. Kai kredito įstaiga turi reikšmingų akcijų paketų, kurių vertės yra nelinijinio pobūdžio, vidaus modeliai turi būti kuriami taip, kad tinkamai aprėptų su tokiais priemonėmis siejamą riziką;
- d) individualių pozicijų priskyrimas įgalotiniams, rinkos indeksams ir rizikos veiksniams turi būti patikimas, intuityvus ir konceptualiai tvirtas;
- e) pasitelkamos empirinę analizę, kredito įstaigos turi įrodyti rizikos veiksmų tinkamumą, įskaitant jų galimybę aprėpti tiek bendrąją, tiek ir specifinę riziką;
- f) nuosavybės vertybinių popierių pozicijų gražos kintamumo įverčiai turi atsižvelgti į reikiamus ir turimus duomenis, informaciją ir metodus. Turi būti naudojami nepriklausomai peržiūrėti vidiniai duomenys arba iš išorės šaltinių gauti duomenys (įskaitant grupių duomenis); ir
- g) įstaigoje turi būti parengiama tiksli ir išsami testavimo nepalankiausiomis sąlygomis programa.

4.2. Rizikos valdymo procesas ir kontrolės procedūros

116. Ryšium su vidaus modelių kūrimu ir naudojimu kapitalo poreikio tikslais, kredito įstaigos turi nustatyti politiką, procesus ir kontrolės procedūras, kuriomis siekia užtikrinti modelių ir modeliavimo proceso vientisumą. Ši politika, procesai ir kontrolės procedūros turi apimti:
- a) visišką vidaus modelio integravimą į kredito įstaigos bendrąsias valdymo informacijos sistemas ir ne prekybos knygos nuosavybės vertybinių popierių portfelio valdymą. Vidaus modeliai turi būti visiškai integruoti į kredito įstaigos rizikos valdymo infrastruktūrą, jei jie yra taikomi ypač: nustatant ir vertinant nuosavybės vertybinių popierių portfelio situaciją (taip pat ir pagal riziką pakoreguotą situaciją); paskirstant ekonominį kapitalą nuosavybės vertybinių popierių pozicijoms ir vertinant bendrą kapitalo pakankamumą bei investicijų valdymo procesą;
  - b) įdiegtas valdymo sistemas, procedūras ir kontrolės funkcijas, užtikrinančias visų vidaus modeliavimo proceso elementų reguliarią ir nepriklausomą peržiūrą, įskaitant modelio pakeitimų patvirtinimą, kruopštų modelio įvesties duomenų patikrinimą ir modelio rezultatų peržiūrą, kaip antai tiesioginį rizikos apskaičiavimų patikrinimą. Tokių peržiūrų metu turi būti vertinamas modelio įvesties duomenų tikslumas, išsamumas ir tinkamumas ir skiriamas dėmesys galimų klaidų, susijusių su žinomais trūkumais, aptikimui ir jų skaičiaus sumažinimui bei dar nežinomų modelio trūkumų nustatymui. Tokias peržiūras gali atlikti nepriklausomas vidaus padalinys arba nepriklausoma išorės trečioji šalis;
  - c) tinkamas sistemas ir procedūras investicijų limitams ir nuosavybės vertybinių popierių pozicijų rizikai stebėti;
  - d) už modelio kūrimą ir taikymą atsakingi padaliniai turi funkciskai nepriklausyti nuo padalinių, atsakingų už individualių investicijų valdymą; ir
  - e) už bet kurį modeliavimo proceso aspektą atsakingos šalys turi būti tinkamos kvalifikacijos. Modeliavimo funkcijai

▼B

vadovybė turi skirti pakankamai reikiamų igūdžių turinčių ir kompetentingų išteklių.

4.3. Patikimumo vertinimas ir patvirtinimas dokumentais

117. Kredito įstaigos turi turėti patikimą sistemą vertinti savo vidaus modelių ir modeliavimo procesų tikslumo ir nuoseklumo patikimumą. Visi reikšmingi vidaus modelių ir modeliavimo procesų bei jų patikimumo vertinimo elementai turi būti patvirtinami dokumentais.
118. Kredito įstaigos turi naudoti vidinį patikimumo vertinimo procesą, kad galėtų prasmingai ir nuosekliai įvertinti savo vidaus modelių ir procesų veiklą.
119. Kiekybiniam patikimumo vertinimui naudojami metodai ir duomenys turi būti nuosekliai taikomi laikui bėgant. Skaičiavimo ir patikimumo vertinimo metodų ir duomenų (tiek duomenų šaltinių, tiek apimamų laikotarpių) pokyčiai turi būti patvirtinami dokumentais.
120. Kredito įstaigos turi reguliariai lyginti faktines nuosavybės vertybinių popierių gražas (apskaičiuotas remiantis patirtu ir nepatirtu pelnu bei nuostoliais) su modelio įverčiais. Tokie palyginimai turi remtis istoriniais duomenimis, apimančiais kuo ilgesnį laikotarpį. Kredito įstaiga turi patvirtinti dokumentais tokiuose palyginimuose naudotus metodus ir duomenis. Ši analizė ir dokumentai turi būti atnaujinami bent kartą per metus.
121. Kredito įstaigos turi naudotis kitomis kiekybinio patikimumo vertinimo priemonėmis ir palyginimais su atitinkamais išoriniais duomenų šaltiniais. Analizė turi būti grindžiama portfeliui tinkamais, reguliariai atnaujinamais ir atitinkamą stebėjimo laikotarpį apimančiais duomenimis. Kredito įstaigų atliekami jų modelių veiklos vidiniai vertinimai turi būti grindžiami kuo ilgesniu laikotarpiu.
122. Kredito įstaigos turi turėti tvirtus vidinius standartus tokioms situacijoms, kai faktinių nuosavybės vertybinių popierių gražų palyginimas su modelių įverčiais verčia abejoti įverčių arba pačių modelių patikimumu. Šie standartai turi atsižvelgti į verslo ciklus ir panašų sisteminio pobūdžio nuosavybės vertybinių popierių gražos kintamumą. Visi koregavimai, vidaus modeliams atlikti reaguojant į modelių peržiūras, turi būti patvirtinami dokumentais ir turi atitikti kredito įstaigos modelių peržiūros standartus.
123. Vidaus modelis ir modeliavimo procesas turi būti patvirtinami dokumentais, įskaitant modeliavime dalyvaujančių šalių atsakomybę ir modelio patvirtinimo bei modelio peržiūros procesus.

5. ĮSTAIGŲ VALDYMAS IR PRIEŽIŪRA**5.1. Įstaigų valdymas**

124. 11 straipsnyje apibūdinta kredito įstaigos direktorių valdyba ar jos paskirtas komitetas ir vadovybė turi tvirtinti visus reikšmingus reitingų suteikimo ir vertinimo procesų aspektus. Šios šalys turi turėti bendrą supratimą apie kredito įstaigos reitingų sistemas ir išsamų supratimą apie jos susijusias vadovybės ataskaitas.
125. Vadovybė direktorių valdybai arba 11 straipsnyje apibūdintos direktorių valdybos paskirtam komitetui turi pranešti apie bet kuriuos reikšmingus pokyčius ar žinomos politikos išimtis, kurie gali turėti reikšmingą poveikį kredito įstaigos reitingų sistemų veiklai.
126. Vadovybė turi gerai išmanyti reitingų sistemų sandarą ir veiklą. Vadovybė turi nenutrūkstamai užtikrinti, kad reitingų sistemos tinkamai veikia. Kredito rizikos kontrolės padaliniai turi reguliariai informuoti vadovybę apie reitingų procesų veiklą, tobulintinas sritis ir pastangų ištaisyti anksčiau nustatytus trūkumus situaciją.
127. Kredito įstaigos kredito rizikos profilio vidaus reitingais pagrįsta analizė turi būti esminė vadovybės ataskaitų šioms šalims dalis. Ataskaitos turi apimti bent jau rizikos profilį pagal rangą, judė-

▼ B

jimą tarp rangų, atitinkamų parametru pagal rangus įvertinimą ir patirtų išpareigojimų neįvykdymo lygių, savų patirtų LGD bei patirtų konvertavimo veiksmų palyginimą su prognozėmis ir testavimo nepalankiausiomis sąlygomis rezultatais. Ataskaitų pateikimo dažnumas priklauso nuo informacijos svarbos bei tipo ir gavėjo lygio.

5.2. Kredito rizikos kontrolė

128. Kredito rizikos kontrolės padalinys turi būti nepriklausomas nuo personalo ir valdymo funkcijų, atsakingų už pozicijų inicijavimą ar atnaujinimą, ir yra tiesiogiai pavaldus vadovybei. Šis padalinys turi būti atsakingas už reitingų sistemų kūrimą arba parinkimą, įgyvendinimą, priežiūrą ir veiklą. Jis turi reguliariai rengti ir analizuoti ataskaitas apie reitingų sistemų veiklos rezultatus.
129. Kredito rizikos kontrolės padalinio(-ių) atsakomybės sritys turi apimti:
- a) rangų ir grupių testavimą ir stebėjimą;
  - b) suvestinių ataskaitų iš kredito įstaigos reitingų sistemų parengimą ir analizę;
  - c) procedūrų, kuriomis siekiama patikrinti, ar rango ir grupės apibrėžimai nuosekliai taikomi departamentuose ir geografiniuose regionuose, įdiegimą;
  - d) bet kurių reitingų proceso pokyčių, įskaitant pokyčių priedais, peržiūrėjimą ir patvirtinimą dokumentais;
  - e) reitingų kriterijų peržiūrėjimą, siekiant įvertinti, ar jie tebėra prognozuojantys riziką rodikliai. Reitingų proceso, kriterijų ar individualių reitingų parametru pokyčiai turi būti patvirtinami dokumentais ir išsaugomi;
  - f) aktyvų dalyvavimą kuriant ar parenkant, įgyvendinant reitingų suteikimo procese naudojamus modelius ir vertinant jų patikimumą;
  - g) reitingų procese naudojamų modelių priežiūrą ir stebėjimą;
  - h) nuolatinę reitingų procese naudojamų modelių peržiūrą ir pakeitimus.
130. Neatsižvelgiant į 129 punktą, bendrus duomenis pagal 57 ir 58 punktus naudojančios kredito įstaigos gali pasitelkti kitas įmones tokioms užduotims atlikti:
- a) rangų ir grupių testavimui ir stebėjimui reikalingos informacijos parengimas;
  - b) suvestinių ataskaitų iš kredito įstaigos reitingų sistemų parengimas ir analizė;
  - c) informacijos, susijusios su reitingų kriterijų peržiūrėjimu, siekiant įvertinti, ar jie tebėra prognozuojantys riziką rodikliai, parengimas;
  - d) reitingų proceso, kriterijų ar individualių reitingų parametru pokyčių patvirtinimas dokumentais;
  - e) informacijos, susijusios su nuolatine reitingų procese taikomų modelių peržiūra ir pakeitimais, parengimas.

Šį punktą taikančios kredito įstaigos turi užtikrinti, kad kompetentingoms institucijoms būtų suteikta prieiga prie visos reikiamos iš trečios šalies gautos informacijos, būtinos tikrinant, kaip laikomasi minimalių reikalavimų, ir kad kompetentingos institucijos galėtų atlikti patikrinimus vietoje, kurie būtų tokios pat apimtys kaip ir kredito įstaigoje.

5.3. Vidaus auditas

131. Vidaus auditas ar kitas lygiavertis nepriklausomas auditorius bent kartą per metus turi peržiūrėti kredito įstaigos reitingų sistemas ir jų veiklą, įskaitant kredito funkcijos operacijas bei PD, LGD, EL ir konvertavimo veiksmų vertinimą. Turi būti žiūrima, kaip laikomasi visų taikytinų minimalių reikalavimų.

VIII PRIEDAS

KREDITO RIZIKOS MAŽINIMAS

1 DALIS

Tinkamumas

1. Šioje dalyje išvardijamos tinkamos kredito rizikos mažinimo formos, atitinkančios 92 straipsnio nuostatas.

2. Šiame priede:

Užtikrintas skolinimo sandoris – tai bet kuris sandoris, dėl kurio atsiranda užtikrinimo priemone užtikrinta pozicija, neįtraukiant nuostatos, suteikiančios kredito įstaigai teisę dažnai gauti garantines įmokas.

Kapitalo rinkos veikiamas sandoris – tai bet kuris sandoris, dėl kurio atsiranda užtikrinimo priemone užtikrinta pozicija, įtraukiant nuostatą, suteikiančią kredito įstaigai teisę dažnai gauti garantines įmokas.

1. TIESIOGINIS KREDITO UŽTIKRINIMAS

1.1. Balansiniai užskaitymo sandoriai

3. Gali būti pripažįstami tinkamais kredito įstaigos ir jos sandorio šalies tarpusavio pretenzijų balansiniai užskaitymo sandoriai.

4. Nepažeidžiant 5 punkto, tinkamumu laikomas tik abipusių kredito įstaigos ir jos sandorio šalies pinigų likučių užskaitymas. Remiantis balansinių užskaitymo sandorių sutartimi, pagal riziką įvertintas pozicijas ir – kur tai taikytina – tikėtinų nuostolių sumas galima pakoreguoti tik skolinančios kredito įstaigos paskoloms ir indėliams.

1.2. Pagrindiniai užskaitymo sandoriai, apimantys atpirkimo sandorius ir (arba) vertybinių popierių arba biržos prekių skolinimo arba skolinimosi sandorius ir (arba) kitus kapitalo rinkos veikiamus sandorius.

5. Kredito įstaigoms, pagal 3 dalį taikančioms išsamųjį finansinės užtikrinimo priemonės metodą, gali būti pripažinti dvišalių užskaitymo sandorių sutarčių, apimančių atpirkimo sandorius ir (arba) vertybinių popierių arba biržos prekių skolinimo arba skolinimosi sandorius ir (arba) kitus kapitalo rinkos veikiamus sandorius su sandorio šalimi, rezultatai. Nepažeidžiant Direktyvos 2006/49/EB II priedo, prisiimta užtikrinimo priemonė ir pagal tokias sutartis pasiskolinti vertybiniai popieriai arba biržos prekės pripažįstami, jei jie atitinka 7–11 punktuose aprašytus užtikrinimo priemonėms taikomus reikalavimus.

1.3. Užtikrinimo priemonės

6. Kai kredito įstaigos taikomas rizikos mažinimo metodas yra pagrįstas kredito įstaigos teise parduoti ar išlaikyti turtą, tinkamumas priklauso nuo to, ar pagal riziką įvertintos pozicijos ir – kai taikytina – tikėtinų nuostolių sumos apskaičiuojamos pagal 78–83 arba 84–89 straipsnius. Tinkamumas dar priklauso ir nuo to, ar taikomas paprastas finansinės užtikrinimo priemonės metodas ar išsamus finansinės užtikrinimo priemonės metodas pagal 3 dalį. Kalbant apie atpirkimo sandorius ir vertybinių popierių arba biržos prekių skolinimo arba skolinimosi sandorius, tinkamumą taip pat lemia ir tai, ar sandoris yra įtrauktas į bankinę ar į prekybos knygą.

1.3.1. Tinkamumas pagal visus būdus ir metodus

7. Pagal visus būdus ir metodus šie finansiniai straipsniai gali būti pripažįstami tinkama užtikrinimo priemone:

- a) indėliai arba grynujų pinigų atitiktens priemonės skolinančioje kredito įstaigoje;
- b) centrinės valdžios arba centrinių bankų išleisti skolos vertybiniai popieriai, jei tokiems vertybiniams popieriams ECAI ar eksporto kredito agentūra suteikė kredito rizikos verti-

▼B

nimą, kuris pripažįstamas tinkamu 78–83 straipsnių tikslais, ir jei kompetentinga institucija nustatė, kad toks vertinimas sietinas su 4 ar aukštesniu kredito kokybės žingsniu pagal centrinės valdžios ir centrinių bankų pozicijų rizikos vertinimo taisykles, nustatytas 78–83 straipsniuose;

- c) institucijų išleisti skolos vertybiniai popieriai, jei tokiems vertybiniams popieriams reikalavimus atitinkanti ECAI suteikė kredito rizikos vertinimą, kurį kompetentinga institucija nustatė sietinu su 3 ar aukštesniu kredito kokybės žingsniu pagal kredito įstaigų pozicijų rizikos vertinimo taisykles, nustatytas 78–83 straipsniuose;
- d) kitų emitentų išleisti skolos vertybiniai popieriai, jei tokiems vertybiniams popieriams reikalavimus atitinkanti ECAI suteikė kredito rizikos vertinimą, kurį kompetentinga institucija nustatė sietinu su 3 ar aukštesniu kredito kokybės žingsniu pagal įmonių pozicijų rizikos vertinimo taisykles, nustatytas 78–83 straipsniuose;
- e) skolos vertybiniai popieriai, kuriems reikalavimus atitinkanti ECAI suteikė trumpalaikį kredito rizikos vertinimą, kurį kompetentinga institucija nustatė sietinu su 3 ar aukštesniu kredito kokybės žingsniu pagal trumpalaikių pozicijų rizikos vertinimo taisykles, nustatytas 78–83 straipsniuose; ir
- f) į pagrindinį indeksą įtrauktos akcijos arba konvertuojamos obligacijos;
- g) auksas.

Taikant b papunktį, „centrinės valdžios arba centrinių bankų išleisti skolos vertybiniai popieriai“ apima:

- i) regioninės valdžios arba vietos valdžios išleistus skolos vertybinius popierius, kurių pozicijos pagal 78 – 83 straipsnius vertinamos kaip centrinės valdžios, kurios jurisdikcijoje jos yra įsteigtos, pozicijos;
  - ii) valstybinio sektoriaus subjektų išleistus skolos vertybinius popierius, kurie vertinami kaip pozicijos centrinei valdžiai pagal VI priedo 1 dalies 15 punktą;
  - iii) daugiašalių plėtros bankų išleistus skolos vertybinius popierius, kuriems pagal 78–83 straipsnius priskiriamas 0 % rizikos koeficientas; ir
  - iv) tarptautinių organizacijų išleistus skolos vertybinius popierius, kurioms pagal 78–83 straipsnius priskiriamas 0 % rizikos koeficientas; c papunktyje laikoma, kad institucijų išleisti skolos vertybiniai popieriai apima:
    - i) kitus regioninės valdžios arba vietos valdžios išleistus vertybinius popierius, kai jų pozicijos ne vertinamos pagal 78–83 straipsnius kaip centrinės valdžios, kurios jurisdikcijoje jos yra įsteigtos, pozicijos;
    - ii) valstybinio sektoriaus subjektų išleistus skolos vertybinius popierius, kurių pozicijos pagal 78–83 straipsnius vertinamos kaip kredito įstaigų pozicijos; ir
    - iii) kitus daugiašalių plėtros bankų išleistus skolos vertybinius popierius, jei jiems pagal 78–83 straipsnius nepriskiriamas 0 % rizikos koeficientas;
8. Institucijų išleisti skolos vertybiniai popieriai, kurie neturi reikalavimus atitinkančios ECAI kredito rizikos vertinimo, gali būti pripažįstami tinkama užtikrinimo priemone, jei jie atitinka šiuos kriterijus:
- a) jie yra listinguojami pripažintose biržose;
  - b) jie gali būti vertinami kaip pirmos eilės skola;
  - c) visos kitos įstaigos išleistos tos pačios eilės reitinguotos emisijos turi reikalavimus atitinkančios ECAI suteiktą kredito rizikos vertinimą, kurį kompetentinga institucija nustatė sietinu su 3 ar aukštesniu kredito kokybės žingsniu

▼B

- pagal institucijų pozicijų arba trumpalaikių pozicijų rizikos vertinimo taisykles, nustatytas 78–83 straipsniuose;
- d) skolinančioji kredito įstaiga neturi informacijos, kuri leistų manyti, kad straipsniui turėtų būti suteikiamas blogesnis, nei nurodyta c papunktyje, kredito rizikos vertinimas; ir
- e) kredito įstaiga kompetentingoms institucijoms gali įrodyti, kad priemonės rinkos likvidumas yra pakankamas šiems tikslams.
9. Kolektyvinio investavimo subjektų vienetai gali būti pripažįstami tinkama užtikrinimo priemone, jei tenkinamos šios sąlygos:
- a) jų kaina kasdien viešai kotiruojama; ir
- b) kolektyvinio investavimo subjektas investuoja tik į priemones, kurios pripažįstamos tinkamomis pagal 7 ir 8 punktus.
- Jei kolektyvinio investavimo subjektas taiko (arba gali taikyti) išvestines priemones, kad apdraustų leidžiamas investicijas, to subjekto vienetai gali būti pripažinti tinkamais.
10. Kai 7 punkto b–e papunkčiuose išvardyti vertybiniai popieriai turi du reikalavimus atitinkančių ECAI kredito rizikos vertinimus, taikomas mažiau palankus vertinimas. Kai vertybiniai popieriai turi daugiau negu du reikalavimus atitinkančių ECAI kredito rizikos vertinimus, taikomi du patys palankiausi vertinimai. Jeigu du palankiausi kredito rizikos vertinimai skiriasi, taikomas mažiau palankus iš jų.
- 1.3.2. Papildomos tinkamos priemonės pagal išsamųjį finansinės užtikrinimo priemonės metodą
11. Be 7–10 punktuose išvardytų užtikrinimo priemonių, kai kredito įstaigos taiko išsamųjį finansinės užtikrinimo priemonės metodą pagal 3 dalį, šie finansiniai straipsniai gali būti pripažįstami tinkama užtikrinimo priemone:
- a) akcijos arba konvertuojamos obligacijos, kurios neįtrauktos į pagrindinį indeksą, tačiau kuriomis prekiaujama pripažintoje biržoje; ir
- b) kolektyvinio investavimo subjektų vienetai, jei tenkinamos šios sąlygos:
- i) jų kaina kasdien viešai kotiruojama; ir
- ii) kolektyvinio investavimo subjektas investuoja tik į priemones, pripažįstamas tinkamomis pagal 7 ir 8 punktus, ir į šio punkto a papunktyje išvardytus straipsnius.
- Jei kolektyvinio investavimo subjektas taiko (arba gali taikyti) išvestines priemones, kad apdraustų leidžiamas investicijas, to subjekto vienetai gali būti pripažinti tinkamais.
- 1.3.3. Apskaičiavimams pagal 84–89 straipsnius tinkamos papildomos priemonės
12. Be pirmiau išvardytų užtikrinimo priemonių, 13–22 punktų nuostatos taikomos tada, kai kredito įstaiga pagal riziką įvertintas pozicijas ir tikėtinų nuostolių sumas apskaičiuoja pagal 84–89 straipsniuose aprašytą metodą:
- a) įkeistas nekilnojamasis turtas
13. Gyvenamosios paskirties nekilnojamasis turtas, kuriame jo savininkas ar savininkas naudos gavėjas asmeninio investavimo įmonių atveju apsigyveno, išnuomojo arba šiuos veiksmus atliks ateityje, ir komercinės paskirties nekilnojamasis turtas, t. y. biurai ir kitos komercinės paskirties patalpos, gali būti pripažįstamas tinkama užtikrinimo priemone, jei tenkinamos šios sąlygos:
- a) turto vertė reikšmingai nepriklauso nuo išpareigojančiojo asmens kredito kokybės. Šiuo reikalavimu neužkertamas kelias situacijoms, kai tiek turto vertė, tiek skolininko išipa-

▼B

- reigojimų vykdymą lemia vien tik makroekonominiai veiksniai; ir
- b) skolininko rizika reikšmingai nepriklauso nuo užtikrinamojo turto ar projekto veiklos rezultatų, o labiau priklauso nuo skolininko gebėjimo gražinti skolą iš kitų šaltinių. Taigi kredito gražinimas reikšmingai nepriklauso nuo pinigų srautų, kuriuos sugeneruoja turtas, naudojamas kaip užtikrinimo priemonė.
14. Kredito įstaigos gali pripažinti tinkama užtikrinimo priemone įkeistas Suomijos gyvenamųjų namų statybos bendrovių, veikiančių pagal 1991 m. priimtą Suomijos gyvenamųjų namų statybos bendrovių įstatymą ar vėliau priimtus lygiaverčius teisės aktus, akcijas ir laikyti jas lygiavertėmis gyvenamosios paskirties nekilnojamajam turtui, jei laikomasi nuostatos, kad savininkas gyvenamosiose patalpose apsigyveno, jas išnuomojo ar šiuos veiksmus atliks ateityje ir jei tenkinamos šios sąlygos.
15. Kompetentingos institucijos taip pat gali leisti kredito įstaigoms pripažinti tinkama užtikrinimo priemone įkeistas Suomijos gyvenamųjų namų statybos bendrovių, veikiančių pagal 1991 m. priimtą Suomijos gyvenamųjų namų statybos bendrovių įstatymą ar vėliau priimtus lygiaverčius teisės aktus, akcijas ir laikyti jas lygiavertėmis komercinės paskirties nekilnojamajam turtui, jei tenkinamos šios sąlygos.
16. Kompetentingos institucijos gali atsisakyti reikalavimo kredito įstaigoms laikytis 13 punkto b sąlygos gyvenamosios paskirties nekilnojamuoju turtu užtikrintoms pozicijoms, kai tas turtas yra tos valstybės narės teritorijoje, jei kompetentingos institucijos turi įrodymų, kad tokio turto rinka yra gerai išvystyta, turi ilgalaikes tradicijas ir pasižymi pakankamai mažu nuostolių lygiu, kad būtų galima pateisinti tokį veiksmą. Tai nedraudžia valstybės narės kompetentingoms institucijoms, kurios netaiko šio reikalavimo atsisakymo, pripažinti tinkamu gyvenamosios paskirties nekilnojamąjį turtą, kuris kitoje valstybėje pripažintas tinkamu pagal atsisakymo principą. Valstybės narės viešai atskleidžia, kaip jos taiko šį atsisakymą.
17. Valstybių narių kompetentingos institucijos gali atsisakyti reikalavimo jų kredito įstaigoms laikytis 13 punkto b sąlygos komercinės paskirties nekilnojamajam turtui, esančiam tos valstybės narės teritorijoje, jei kompetentingos institucijos turi įrodymų, kad tokio turto rinka yra gerai išvystyta, turi ilgalaikes tradicijas ir kad nuostolių, patiriamų dėl skolinimo, užtikrinto komercinės paskirties nekilnojamuoju turtu, lygis atitinka šias sąlygas:
- a) nuostoliai, atsirandantys iš komercinės paskirties nekilnojamuoju turtu užtikrintų paskolų, iki 50 % rinkos vertės (arba, jei taikytina, 60 % hipotekinės vertės, jei pirmoji vertė mažesnė už antrąją) bet kuriais nustatytais metais neviršija 0,3 % komercinės paskirties nekilnojamuoju turtu užtikrintų negražintų paskolų sumos; ir
- b) užtikrinto komercinės paskirties nekilnojamuoju turtu, bet kuriais nustatytais metais neviršija 0,5 % negražintų paskolų, užtikrintų komercinės paskirties nekilnojamuoju turtu, sumos.
18. Jeigu tam tikrais metais neįvykdoma kuri nors iš šių sąlygų, šio vertinimo nebegalima taikyti tol, kol kitais metais nebus įvykdytos sąlygos.
19. Valstybės narės kompetentingos institucijos gali pripažinti tinkama užtikrinimo priemone komercinės paskirties nekilnojamąjį turtą, kuris kitoje valstybėje pripažintas tinkama užtikrinimo priemone pagal 17 punkte nurodytą atsisakymo principą
- b) Gautinos sumos
20. Kompetentingos institucijos gali pripažinti tinkamomis užtikrinimo priemonėmis gautinas sumas, susijusias su komerciniu sandoriu arba sandoriais, kurių terminas nuo sandorio sudarymo pradžios yra ne daugiau kaip vieneri metai. Tinkamos gautinos sumos neapima gautinų sumų, susijusių su pakeitimo vertybiniais

▼B

popieriais sandoriais, daliniu dalyvavimu ar kredito išvestinėmis priemonėmis arba sumomis, kurias skolingos susijusios šalys.

- c) Kitos fizinės užtikrinimo priemonės
21. Kompetentingos institucijos gali pripažinti tinkamomis užtikrinimo priemonėmis kitų, nei išvardyta 13–19 punktuose, tipų fizinius objektus, jei laikomasi šių sąlygų:
- a) egzistuoja užtikrinimo priemonių perleidimo naudinga ir ekonomiškai veiksminga būdu likvidi rinka; ir
  - b) egzistuoja gerai nusistovėjusios, viešai prieinamos užtikrinimo priemonių rinkos kainos. Kredito įstaiga turi sugebėti įrodyti, kad nėra jokių požymių, kad grynosios kainos, kurias ji gauna realizavusi užtikrinimo priemonę, reikšmingai skirtųsi nuo rinkos kainų.
- d) Lizingas (finansinė nuoma)
22. Remiantis 3 dalies 72 punkto nuostatomis, jei įvykdomi 2 dalies 11 punkte išdėstyti reikalavimai, pozicijos, atsirandančios iš sandorių, kai kredito įstaiga lizingo (finansinės nuomos) būdu nuomoja turtą trečiajai šaliai, vertinamos kaip paskolos, užtikrintos įkeistu atitinkamo tipo išnuomotu turtu.

1.4. Kitas tiesioginis kredito užtikrinimas

1.4.1. Indėliai arba grynųjų pinigų atitiktens priemonės trečiosios šalies įstaigoje

23. Trečiosios šalies įstaigose pagal įkeitimo nenumatančius susitarimu laikomi ir skolinančiai kredito įstaigai įkeisti indėliai arba grynųjų pinigų atitiktens priemonės gali būti pripažįstami tinkamu kredito užtikrinimu.

1.4.2. Gyvybės draudimo polisai, įkeisti skolinančiai kredito įstaigai

24. Skolinančiai kredito įstaigai įkeisti gyvybės draudimo polisai gali būti pripažįstami tinkamu kredito užtikrinimu.

1.4.3. Pagal pareikalavimą atperkamos institucijų priemonės

25. Trečiųjų šalių institucijų išleistos priemonės, kurios bus atperkamos pagal tos institucijos pareikalavimą, gali būti pripažįstamos tinkamu kredito užtikrinimu.

2. NETIESIOGINIS KREDITO UŽTIKRINIMAS

2.1. Užtikrinimo teikėjų pripažinimas pagal visus metodus

26. Šios šalys gali būti pripažįstamos tinkamomis netiesioginio kredito užtikrinimo teikėjomis:
- a) centrinės valdžios ir centriniai bankai;
  - b) regioninė valdžia ir vietos valdžia;
  - c) daugiašaliai plėtros bankai;
  - d) tarptautinės organizacijos, kai jų pozicijoms priskiriamas 0 % rizikos koeficientas pagal 78–83 straipsnius;
  - e) valstybinio sektoriaus subjektai, kai pretenzijas jų atžvilgiu kompetentingos institucijos vertina kaip pretenzijas institucijoms centrinei valdžiai pagal 78–83 straipsnius;
  - f) institucijos; ir
  - g) kitos įmonės, įskaitant kredito įstaigos patronuojančią įmonę, dukterinę įmonę ar susijusias įmones, kurios:
    - i) turi pripažintos ECAI kredito rizikos vertinimą, kuri kompetentingos institucijos nustatė sietinu su 2 ar aukštesniu kredito kokybės žingsniu pagal įmonių pozicijų rizikos vertinimo taisykles, nustatytas 78–83 straipsniuose; ir
    - ii) kredito įstaigų, pagal riziką įvertintas pozicijas ir tikėtinų nuostolių sumas skaičiuojančių pagal 84–89 straipsnius, atveju – neturi pripažintos ECAI kredito rizikos vertinimo ir jei reitinguojamos kaip pasižymin-

▼B

čios išpareigojimų PD, kuri lygiavertė tikimybei, siejamai su ECAI pateiktu kredito rizikos vertinimu, kuri kompetentingos institucijos nustatė sietinu su 2 ar aukštesniu kredito kokybės žingsniu pagal įmonių pozicijų rizikos vertinimo taisykles, nustatytas 78–83 straipsniuose.

27. Kai pagal riziką įvertintos pozicijos ir tikėtinų nuostolių sumos apskaičiuojamos pagal 84–89 straipsnius, kad garantas būtų pripažintas tinkamu, jam turi būti nustatytas vidinis kredito įstaigos reitingas pagal VII priedo 4 dalies nuostatas.
28. Nukrypdomas nuo 26 punkto, valstybės narės taip pat gali pripažinti tinkamomis netiesioginės kredito užtikrinimo teikėjomis kitas finansų įstaigas, kurioms įgaliojimus suteikia ir kurias prižiūri kompetentingos institucijos, atsakingos už kredito įstaigų priežiūrą ir įgaliojimų suteikimą, laikantis priežiūros reikalavimų, lygiaverčių kredito įstaigoms taikomiems reikalavimams.

2.2. **Kredito užtikrinimo teikėjų tinkamumas pagal IRB metodą, atitinkantį VII priedo 1 dalies 4 punkte apibrėžtą metodą.**

29. Įstaigas, draudimo ir perdraudimo įmones bei eksporto kredito agentūras galima pripažinti tinkamais kredito užtikrinimo teikėjais, kuriems galima taikyti VII priedo 1 dalies 4 punkte apibrėžtą metodą, jeigu jos tenkina šiuos reikalavimus:
  - užtikrinimo teikėjas turi užtektinai kredito užtikrinimo teikimo patirties;
  - užtikrinimo teikėjui taikomos šią direktyvą atitinkančios nuostatos arba kredito užtikrinimo teikimo metu jis turėjo pripažintos ECAI suteiktą kredito rizikos vertinimą, kuri kompetentingų institucijų nurodymu reikia susieti su 3 kredito kokybės žingsniu, arba jam taikomos rizikos koeficiento pozicijos taisyklės, nurodytas 78–83 straipsniuose;
  - kredito užtikrinimo teikimo metu arba bet kuriuo laikotarpiu po to užtikrinimo teikėjas turėjo vidinį reitingą, kurio PD lygus arba mažesnis už PD, sietiną su 2 kredito kokybės žingsniu pagal rizikos koeficiento pozicijos taisykles, nurodytas 78–83 straipsniuose;
  - teikėjas turi vidinį reitingą, kurio PD lygus arba mažesnis už PD, sietiną su 3 kredito kokybės žingsniu pagal rizikos koeficiento pozicijos taisykles, nurodytas 78–83 straipsniuose.

Pagal šį punktą, jei vyriausybė raštiškai garantuoja už eksporto kredito agentūrą, tai nesuteikia pastarajai pranašumo eksporto kredito agentūros, už kurią valstybė negarantuoja, atžvilgiu.

3. **KREDITO IŠVESTINIŲ PRIEMONIŲ TIPAI**

30. Toliau išvardijami kredito išvestinių priemonių tipai ir priemonės, kurios gali būti sudarytos iš tokių kredito išvestinių priemonių, arba pagal ekonominį veiksmingumą lygiavertės priemonės gali būti pripažintos tinkamomis:
  - a) kredito išpareigojimų neįvykdymo apsikeitimo sandoriai;
  - b) apsikeitimo gražomis sandoriai; ir
  - c) su kreditu susiję vekseliai neviršijant jų užtikrinimo pinigais dydžio.
31. Kai kredito įstaiga įgyja kredito užtikrinimą įsigydama apsikeitimo gražomis sandorį ir iš sandorio gautas grynasis įmokas apskaito kaip grynąsias pajamas, tačiau neapskaito turto vertės sumažėjimo (sumažinant tikrąją vertę arba pridendant prie rezervų), kredito užtikrinimas nepripažįstamas tinkamu.

3.1. **Vidiniai apsidraudimo sandoriai**

32. Kai kredito įstaiga vykdo vidaus apsidraudimo sandorį naudodama kredito išvestines priemones, t. y. į prekybos knygą įtrauktomis kredito išvestinėmis priemonėmis užtikrina pozicijos kredito riziką bankinėje knygoje, kad užtikrinimas būtų pripažintas tinkamu šio priedo tikslais, į prekybos knygą perkelta kredito rizika perleidžiama trečiajai šaliai ar šalims. Tokiais atve-

▼B

jais, jei toks perkėlimas atitinka šiame priede išdėstytus kredito rizikos mažinimo pripažinimui taikomus reikalavimus, taikomos pagal riziką įvertintų pozicijų ir tikėtinų nuostolių sumų, kai išigyjamas netiesioginis kredito užtikrinimas, apskaičiavimo taisyklės, išdėstytos 3–6 dalyse.

2 DALIS

Minimalūs reikalavimai

1. Kredito įstaiga turi įtikinti kompetentingas institucijas, kad ji turi tinkamus rizikos valdymo procesus, leidžiančius kontroliuoti riziką, kurią kredito įstaiga gali patirti taikydama kredito rizikos mažinimo praktiką.
  2. Nepaisant taikomų kredito rizikos mažinimo priemonių, į kurias buvo atsižvelgta skaičiuojant pagal riziką įvertintas pozicijas ir, jei tai taikytina, tikėtinų nuostolių sumas, kredito įstaigos ir toliau atlieka visapusišką kredito įstaigos turimos pozicijos kredito rizikos vertinimą ir kompetentingoms institucijoms gali įrodyti šio reikalavimo laikymąsi. Atpirkimo sandorių ir (arba) vertybinių popierių arba biržos prekių skolinimo arba skolinimosi sandorių atveju tik šio punkto tikslais kredito įstaigos turima pozicija laikoma lygia grynajai pozicijai.
1. TIESIOGINIS KREDITO UŽTIKRINIMAS
- 1.1. **Kiti balansiniai užskaitymo sandoriai (neapimantys pagrindinių užskaitymo sandorių, apimančių atpirkimo sandorius ir (arba) vertybinių popierių arba biržos prekių skolinimo arba skolinimosi sandorius ir (arba) kitus kapitalo rinkos veikiamus sandorius).**
    3. Kad kiti balansiniai užskaitymo sandoriai (neapimantys pagrindinių užskaitymo sandorių, apimančių atpirkimo sandorius ir (arba) vertybinių popierių arba biržos prekių skolinimo arba skolinimosi sandorius ir (arba) kitus kapitalo rinkos veikiamus sandorius) būtų pripažinti 90–93 straipsnių tikslais, turi būti įvykdytos šios sąlygos:
      - a) jie, įskaitant sandorio šalies nemokumo ar bankroto atvejus, visada turi būti teisiškai veiksmingi ir įgyvendinami pagal taikytinus įstatymus;
      - b) kredito įstaiga turi turėti galimybę bet kuriuo metu nustatyti turtą ir įsipareigojimus, kuriems taikomas balansinis užskaitymo sandoris;
      - c) kredito įstaiga turi stebėti ir kontroliuoti riziką, susijusią su kredito užtikrinimo nutraukimu; ir
      - d) kredito įstaiga turi stebėti ir kontroliuoti visų susijusių pozicijų grynąją vertę.
  - 1.2. **Pagrindiniai užskaitymo sandoriai, apimantys atpirkimo sandorius ir (arba) vertybinių popierių arba biržos prekių skolinimo arba skolinimosi sandorius ir (arba) kitus kapitalo rinkos veikiamus sandorius**
    4. Kad pagrindiniai užskaitymo sandoriai, apimantys atpirkimo sandorius ir (arba) vertybinių popierių arba biržos prekių skolinimo arba skolinimosi sandorius ir (arba) kitus kapitalo rinkos veikiamus sandorius, būtų pripažinti 90–93 straipsnių tikslais, jie:
      - a) įskaitant sandorio šalies nemokumo ar bankroto atvejus yra teisiškai veiksmingi ir įgyvendinami pagal taikytinus įstatymus;
      - b) įsipareigojimų neįvykdymo atveju, įskaitant sandorio šalies bankroto ar nemokumo atvejus, įsipareigojimų nepažeidžiančiai šaliai suteikia teisę nutraukti ir laiku užbaigti visus pagal sutartį numatytus sandorius; ir
      - c) pagal pagrindinę sutartį užbaigto sandorio atveju numatyti pajamų ir nuostolių tarpusavio užskaitymą, kad viena šalis būtų skolinga kitai šaliai tik vieną gryną sumą.
    5. Be to, yra įvykdyti 6 punkte išdėstyti minimalūs reikalavimai finansinių užtikrinimo priemonių pripažinimui pagal išsamųjį finansinės užtikrinimo priemonės metodą.

▼B**1.3. Finansinės užtikrinimo priemonės****1.3.1. Minimalūs reikalavimai finansinių užtikrinimo priemonių pripažinimui pagal visus požūrius ir metodus**

6. Kad finansinės užtikrinimo priemonės ir auksas būtų pripažinti, turi būti įvykdytos šios sąlygos:

a) Maža koreliacija

Įsipareigojančiojo asmens kredito kokybė ir užtikrinimo priemonės vertė negali turėti reikšmingos teigiamos koreliacijos.

Įsipareigojančiojo asmens arba bet kurio su juo susijusios grupės vieneto išleisti vertybiniai popieriai netinkami. Neatsižvelgiant į tai paties įsipareigojančio asmens leidžiami padengti vertybiniai popieriai, kuriems taikomas VI priedo 1 dalies 68–70 punktai, gali būti vertinami kaip užstatai vykstant atpirkimo sandorius, jei bus taikomos šio punkto 1 dalis.

b) Teisinis tikrumas

Kredito įstaigos įvykdo visus sutartinius ir teisės aktų nustatytus reikalavimus, taikomus susitarimams dėl užtikrinimo priemonių, ir imasi visų reikiamų žingsnių, kad užtikrintų susitarimų dėl užtikrinimo priemonių įvykdymą, laikantis įstatymų, taikytinų jų interesams užtikrinimo priemonių atžvilgiu.

Kredito įstaigos yra atlikusios pakankamai teisinių patikrinimų, kurie patvirtina tokių susitarimų dėl užtikrinimo priemonių įvykdymą visose susijusiose jurisdikcijose. Prireikus jos pakartotinai atlieka tokius patikrinimus, kad užtikrintų įvykdymo tęstinumą.

c) Veiklai taikomi reikalavimai

Susitarimai dėl užtikrinimo priemonių tinkamai dokumentuojami, yra numatyta aiški ir patikima užtikrinimo priemonės realizavimo laiku procedūra.

Kredito įstaigos taiko patikimas rizikos kontroliavimo procedūras ir procesus iš užtikrinimo naudojimo atsirandančiai rizikai kontroliuoti, užskaitant nepavykusio arba sumažėjusio kredito užtikrinimo riziką, vertinimo riziką, su kredito užtikrinimo nutraukimu susijusią riziką bei koncentracijos riziką, atsirandančią dėl užtikrinimo naudojimo ir sąveikos su bendra kredito įstaigos rizika.

Kredito įstaiga turi dokumentuotą politiką ir praktiką priimtinių užtikrinimo priemonių tipų ir vertės atžvilgiu.

Kredito įstaigos apskaičiuoja užtikrinimo priemonės rinkos vertę ir atitinkamai perkainoja ją ne rečiau kaip kartą per šešis mėnesius ir kai tik kredito įstaiga turi pagrindo tikėti, kad jos rinkos vertė reikšmingai sumažėjo.

Kai užtikrinimo priemonė yra trečiųjų šalių rankose, kredito įstaigos turi imtis pagrįstų žingsnių, siekdamas užtikrinti, kad trečioji šalis tą užtikrinimo priemonę atskirtų nuo savo turto.

1.3.2. Papildomi minimalūs reikalavimai, taikomi finansinių užtikrinimo priemonių pripažinimui pagal paprastąjį finansinės užtikrinimo priemonės metodą

7. Be 6 punkte išdėstytų reikalavimų, kad finansinė užtikrinimo priemonė būtų pripažinta pagal paprastąjį finansinės užtikrinimo priemonės metodą, užtikrinimo terminas iki sandorio galiojimo pabaigos turi būti bent jau tokios pačios trukmės kaip ir likęs pozicijos terminas.

1.4. Minimalūs reikalavimai įkeisto nekilnojamojo turto pripažinimui

8. Kad įkeistas nekilnojamasis turtas būtų pripažintas, turi būti įvykdytos šios sąlygos:

a) Teisinis tikrumas

▼B

Hipoteka arba įkeitimas yra įvykdomi visose paskolos sutarties sudarymo metu svarbiose jurisdikcijose ir yra tinkamai ir laiku pateikiami. Susitarimai numato galiojančią kreditorinio reikalavimo pirmumo teisę (t. y. yra įvykdyti visi teisiniai reikalavimai turto įkeitimui). Užtikrinimo sutartis ir ją pagrindžiantis teisinis procesas kredito įstaigai suteikia galimybę per protingą laikotarpį atgauti užtikrinimo vertę.

b) Turto verčių stebėseną

Nekilnojamojo turto vertė stebima reguliariai: komercinės paskirties nekilnojamojo turto vertė – ne rečiau kaip kartą kiekvienais metais, o gyvenamosios paskirties nekilnojamojo turto vertė – kartą per trejus metus. Stebėseną atliekama dažniau, kai žymiai pasikeičia rinkos sąlygos. Nekilnojamo turto vertei stebėti ir turtui, kurį reikia perkainoti, nustatyti gali būti taikomi statistiniai metodai. Kai informacija rodo, kad turto vertė galėjo reikšmingai sumažėti palyginti su bendromis rinkos kainomis, nekilnojamo turto vertinimą peržiūri nepriklausomas vertintojas. Kai paskolos vertė viršija 3 milijonus EUR arba 5 % kredito įstaigos nuosavų lėšų, nepriklausomas vertintojas įvertintą turtą peržiūri bent kartą per trejus metus.

Nepriklausomas vertintojas – tai asmuo, turintis reikiamą kvalifikaciją, sugebėjimus ir patirtį, kad galėtų atlikti vertinimą, ir nepriklausomas nuo kredito sprendimų proceso.

c) Dokumentavimas

Kredito įstaigos pripažįstamo įkeisto gyvenamosios ir komercinės paskirties nekilnojamojo turto tipai ir jos skolinimo politika šiais klausimais yra aiškiai dokumentuoti.

d) Draudimas

Kredito įstaigos turi procedūras, kuriomis stebi, kad turtas, įkeistas kaip užtikrinimas, būtų tinkamai apdraustas žalos atvejais.

1.5. Minimalūs reikalavimai įkeistų gautinų sumų pripažinimui

9. Įkeistos gautinos sumos pripažįstamos užtikrinimo priemonėmis, jei įvykdytos šios sąlygos:

a) Teisinis tikrumas

i) Teisinis mechanizmas, kuriuo remiantis suteikiama užtikrinimo priemonė, yra patikimas ir veiksmingas bei užtikrina, kad skoliniojas turi aiškias teises į ją;

ii) Kredito įstaigos turi imtis visų žingsnių, kad įvykdytų vietos reikalavimus, taikomus kreditoriaus teisėms į turtą, kurio įkeitimu užtikrinama prievolė, įgyvendinamumui. Pirmumo teisė teikiama skoliniojo pretenzijoms į užtikrinimo priemonę, atsižvelgiant į nacionalinę teisę leisti, kad tokios pretenzijos būtų laikomos pirmumo teisę turinčių kreditorių pretenzijomis, numatytais įstatymų arba jų įgyvendinimo nuostatose;

iii) Kredito įstaigos yra atlikusios pakankamai teisinių patikrinimų, kurie patvirtina tokių susitarimų dėl užtikrinimo priemonių įvykdomumą visose susijusiose jurisdikcijose; ir

iv) Susitarimai dėl užtikrinimo priemonės turi būti tinkamai išforminti dokumentuose ir juose turi būti numatyta aiški ir patikima užtikrinimo priemonės perėmimo procedūra. Kredito įstaigų taikomomis procedūromis turi būti užtikrinta, kad įvertinant skolininko nemokumą ir laiku perimant užtikrinimo priemonę, būtų laikomasi visų teisinių sąlygų. Jei skolininkas susiduria su finansiniais sunkumais ar neįvykdo išpareigojimų, kredito įstaiga privalo turėti teisę gautinas sumas parduoti ar perleisti kitai sutarties šaliai be jas skolininko asmens sutikimo.

b) Rizikos valdymas

▼B

- i) Kredito įstaiga privalo turėti pagrįstą procesą su gautinomis sumomis siejamai kredito rizikai nustatyti. Toks procesas, be kita ko, apima skolininko veiklos ir ūkio šakos bei klientų, su kuriais skolininkas turi verslo ryšių, tipų analizę. Kai kredito įstaiga pasitiki skolininku nustatant klientų kredito riziką, kredito įstaiga turi peržiūrėti skolininko taikomą kreditavimo praktiką, kad išsiaiškintų jos tvirtumą ir patikimumą;
- ii) Skirtumas tarp pozicijos sumos ir gautinų sumų vertės turi būti nustatytas atsižvelgiant į visus lemiamus veiksnius, įskaitant išieškojimo sąnaudas, koncentraciją atskiro skolininko įkeistų gautinų sumų grupėje ir galimą koncentracijos riziką visų kredito įstaigos pozicijų, kurių neapima bendroji kredito įstaigos metodika, atžvilgiu. Kredito įstaiga turi užtikrinti gautinoms sumoms tinkamą nenutrūkstamą stebėsenos procesą. Be to, reguliariai peržiūrima, kaip laikomasi paskolos sutartyje numatytų sąlygų, aplinkosaugos apribojimų ir kitų teisinių reikalavimų;
- iii) Skolininko įkeistos gautinos sumos yra diversifikuojamos ir nėra per daug susijusios su skolininku. Esant reikšmingai teigiamai koreliacijai, nustatant skirtumą visai užtikrinimo priemonių grupei, atsižvelgiama į susijusios rizikos rūšis;
- iv) Iš su skolininku susijusių įmonių (įskaitant dukterines įmones ar darbuotojus) gautinos sumos nepripažįstamos rizikos mažinimo priemonėmis; ir
- v) Kredito įstaiga turi dokumentuotą procesą gautinų sumų atgavimui kritinėse situacijose. Kredito įstaiga turi reikiamas sąlygas atgavimui, net jei ji pasitiki skolininku šiuo aspektu.

1.6. **Minimalūs reikalavimai kitų fizinių užtikrinimo priemonių pripažinimui**

10. Kitos fizinės užtikrinimo priemonės pripažįstamos, jei įvykdytos šios sąlygos:
  - a) Susitarimai dėl užtikrinimo priemonių yra teisiškai veiksmingi ir įgyvendinami bei suteikia kredito įstaigai galimybę per protingą laikotarpį atgauti turto vertę;
  - b) Išskyrus tik 9 punkto a papunkčio ii įtraukoje paminėtas leidžiamas ankstesnes pirmumo reikalavimo teises, leidžiamas tik toks įkeitimas, kai įgyjama kreditorinio reikalavimo pirmumo teisės į užtikrinimo priemonę. Taigi kredito įstaiga turi pirmumo teisę visų kitų skolintojų atžvilgiu į pajamas iš realizuotos užtikrinimo priemonės;
  - c) Turto vertė stebima reguliariai, ne rečiau kaip kartą kiekvienais metais. Stebėseną reikia atlikti dažniau, kai žymiai pasikeičia rinkos sąlygos;
  - d) Į paskolos sutartį įtraukti išsamūs užtikrinimo priemonės aprašymai bei detalios perkainojimo atlikimo būdo ir dažnumo instrukcijos;
  - e) Kredito įstaigos pripažįstamų fizinių užtikrinimo priemonių tipai bei jos taikoma politika ir praktika užtikrinimo priemonių ir pozicijos santykių atžvilgiu, kiekvieno tipo užtikrinimo priemonei yra aiškiai dokumentuojama jos vidaus kredito politikoje ir procedūrose, kurias galima patikrinti;
  - f) Kredito įstaigos taikoma sandorių struktūros kredito politika numato reikalavimus užtikrinimo priemonėms atsižvelgiant į pozicijos sumą, gebėjimą lengvai realizuoti užtikrinimo priemonę, gebėjimą objektyviai nustatyti kainą arba rinkos vertę, dažnumą, koku galima nesunkiai nustatyti vertę (įskaitant specialisto vertinimą), ir užtikrinimo priemonės vertės nepastovumą arba nepastovumo koeficientą;
  - g) Atliekant vertinimą ir perkainojimą, visapusiškai atsižvelgiama į bet kurį užtikrinimo priemonės pablogėjimą ar nusidėvėjimą. Atliekant vertinimą ir perkainojimą, ypatingas

▼B

dėmesys turi būti kreipiamas į laiko poveikį užtikrinimo priemonėms, kurios kinta atsižvelgiant į tendencijas ir laiką;

- h) Kredito įstaiga turi turėti teisę fiziškai tikrinti turtą. Kredito įstaiga turi politiką ir procedūras, kuriais įgyvendinama tokia jos teisė atlikti fizinį patikrinimą; ir
- i) Kredito įstaiga turi turėti procedūras, leidžiančias stebėti, kad užtikrinimui naudojamas turtas yra tinkamai apdraustas žalos atvejais.

1.7. Minimalūs reikalavimai, kad lizingo (finansinės nuomos) pozicijas būtų galima laikyti užtikrintomis

- 11. Iš lizingo (finansinės nuomos) sandorių atsirandančios pozicijos laikomos užtikrintomis atitinkamu įkeistu išnuomotu turtu, jei įvykdytos šios sąlygos:
  - a) įvykdomos 8 arba 10 punkte – atitinkamai pagal situaciją – išdėstytos išnuomoto turto pripažinimo užtikrinimo priemonės sąlygos;
  - b) nuomotojas patikimai valdo riziką, susijusią su lizingo (finansinės nuomos) būdu nuomojamo turto vertės panaudojimu, amžiumi ir planuojamu senėjimu, įskaitant deramą užtikrinimo priemonės vertės stebėjimą;
  - c) yra tvirtas teisinis pagrindas, nustatantis skolintojo teisėtą nuosavybės teisę į turtą ir gebėjimą laiku pasinaudoti savo, kaip savininko, teisėmis;
  - d) jeigu nebuvo nustatytas jau skaičiuojant LGD dydį, skirtumas tarp neapmokėtos sumos ir užtikrinimo priemonės rinkos vertės neturi būti toks didelis, kad pernelyg padidintų išnuomotam turtui priskiriamą kredito rizikos mažėjimą.

1.8. Minimalūs reikalavimai kito tiesioginio kredito užtikrinimo pripažinimui

1.8.1. Indėliai arba grynujų pinigų atitiktis priemonės trečiosios šalies įstai-gose

- 12. 1 dalies 23 punkte minimas užtikrinimas vertinamas taip, kaip aprašyta 3 dalies 79 punkte, jei įvykdytos šios sąlygos:
  - a) skolininko pretenzija trečiosios šalies institucijai yra atvirai įkeista arba perleista skolinančiajai kredito įstaigai ir šis įkeitimas arba perleidimas yra teisiškai veiksmingas pagal visas šį procesą reglamentuojančias teisinės nuostatas;
  - b) trečiosios šalies institucijai yra pranešta apie įkeitimą arba perleidimą;
  - c) gavusi pranešimą, trečiosios šalies institucija gali mokėti įmokas tik skolinančiajai kredito įstaigai arba kitoms šalims, bet tik gavusi skolinančiosios kredito įstaigos sutikimą; ir
  - d) Įkeitimas arba perleidimas yra besąlyginis ir neatšaukiamas.

1.8.2. Gyvybės draudimo polisai, įkeisti skolinančiajai kredito įstaigai

- 13. Skolinančiajai kredito įstaigai įkeisti gyvybės draudimo polisai pripažįstami, jei įvykdytos šios sąlygos:
  - a) įmonė, teikianti gyvybės draudimo paslaugas, gali būti pripažinta tinkama netiesioginio kredito užtikrinimo teikėja pagal 1 dalies 26 punktą;
  - b) gyvybės draudimo polisai yra atvirai įkeisti arba perleisti skolinančiajai kredito įstaigai;
  - c) įmonei, teikiančiai gyvybės draudimo paslaugas, yra pranešta apie įkeitimą arba perleidimą, ir todėl be skolinančiosios kredito įstaigos sutikimo ji negali mokėti pagal sutartį mokėtinų sumų;
  - d) deklaruotos išperkamosios draudimo sumos negalima sumažinti;

▼B

- e) skolininkui nevykdant išpareigojimų, skolinančioji kredito įstaiga turi turėti teisę atšaukti polisą ir laiku gauti išperkamąją sumą;
- f) skolinančiajai kredito įstaigai pranešama apie visus atvejus, kai poliso turėtojas nemoka įmokų pagal polisą;
- g) kredito užtikrinimas turi būti numatytas visam paskolos terminui. Kai tai neįmanoma, nes draudimo teisiniai santykiai baigiasi dar prieš pasibaigiant paskolos teisiniams santykiams, kredito įstaiga turi užtikrinti, kad pagal draudimo sutartį gaunama suma iki paskolos sutarties termino pabaigos būtų naudojama kaip užtikrinimo priemonė kredito įstaigai; ir
- h) įkeitimas arba perleidimas turi būti teisiškai veiksmingas ir įgyvendinamas visose jurisdikcijose, kurios yra susijusios paskolos sutarties sudarymo metu.

2. NETIESIOGINIS KREDITO UŽTIKRINIMAS IR SU KREDITU SUSIJĘ VEKSELIAI

2.1. Bendri reikalavimai garantijoms ir kredito išvestinėms priemonėms

14. Remiantis 16 punktu, kredito užtikrinimas, kylantis iš garantijos arba kredito išvestinės priemonės, pripažįstamas, jei įvykdytos šios sąlygos:
- a) kredito užtikrinimas yra tiesioginis;
  - b) kredito užtikrinimo apimtis yra aiškiai apibrėžta ir neginčijama;
  - c) kredito užtikrinimo sutartyje nėra nė vienos sąlygos, kurios įvykdymo skolintojas negalėtų tiesiogiai kontroliuoti, kuri:
    - i) užtikrinimo teikėjui leistų vienašališkai atšaukti užtikrinimą;
    - ii) padidintų galiojančią užtikrinimo savikainą dėl užtikrintos pozicijos mažėjančios kredito kokybės;
    - iii) galėtų trukdyti užtikrinimo teikėjui būti išpareigojusiame laiku išmokėti išmoką, jei pradinis išpareigojantis asmuo laiku nesumoka bet kurių mokėtinų įmokų; arba
    - iv) galėtų leisti, kad užtikrinimo teikėjas sumažintų kredito užtikrinimo terminą.
  - d) garantija turi būti teisiškai veiksminga ir įgyvendinama visose jurisdikcijose, kurios yra susijusios paskolos sutarties sudarymo metu.

2.1.1. Veiklai taikomi reikalavimai

15. Kredito įstaiga įtikina kompetentingą instituciją, kad ji turi sistemas, leidžiančias valdyti galimą riziką, atsirandančią dėl kredito įstaigos naudojamų garantijų ir kredito išvestinių priemonių, koncentraciją. Kredito įstaiga turi sugebėti pademonstruoti, kaip jos garantijų ar kredito išvestinių priemonių naudojimo strategija yra susijusi su jos bendrojo rizikos portfelio valdymu.

2.2. Centrinės valdžios ir kitos valstybinio sektoriaus netiesioginės garantijos

16. Kai poziciją užtikrina garantija, kuri pati yra netiesiogiai garantuota centrinės valdžios arba centrinio banko, regioninės ar vietos valdžios arba valstybinio sektoriaus subjekto, kai pretenzijos jų atžvilgiu vertinamos kaip pretenzijos centrinei valdžiai, kurios jurisdikcijoje jie yra įsteigti pagal 78–83 straipsnius, daugiašalio plėtros banko, kuriam priskiriamas 0 % rizikos koeficientas pagal 78–83 straipsnius, arba valstybinio sektoriaus subjekto, kai pretenzijos jo atžvilgiu vertinamos kaip pretenzijos kredito įstaigoms pagal 78–83 straipsnius, pozicija gali būti laikoma užtikrinta to subjekto suteikta garantija su sąlyga, kad įvykdytos šios sąlygos:

▼B

- a) netiesioginė garantija apima visus pretenzijos kredito rizikos elementus;
  - b) teik garantija, tiek ir netiesioginė garantija atitinka 14, 15 ir 18 punktuose išdėstytus reikalavimus garantijoms, išskyrus tai, kad netiesioginė garantija turi būti tiesioginė;
  - c) kompetentingai institucijai įrodyta, kad netiesioginė garantija yra patikima ir kad nėra jokių ankstesnių laikotarpių įrodymų, kad jos suma yra mažesnė už lygiavertę to subjekto tiesioginės garantijos sumą.
17. 16 punkto nuostatos taip pat taikomos pozicijai, kurią netiesiogiai garantuoja ne jame išvardyti subjektai, jeigu pozicijos netiesioginę garantiją tiesiogiai garantuoja vienas iš išvardytų subjektų ir jis atitinka tame punkte išdėstytas sąlygas.

2.3. Papildomi reikalavimai garantijoms

18. Garantija pripažįstama, jei įvykdytos ir šios sąlygos:
- a) Tam tikro nustatyto sandorio šalies išsipareigojimų neįvykdymo ir (arba) nemokėjimo atveju skolinančioji kredito įstaiga turi teisę atitinkamu laiku reikalauti, kad garantas sumokėtų bet kurias sumas, mokėtinas pagal pretenziją, kuriai suteiktas užtikrinimas. Skolinančioji kredito įstaiga turi teisę pirmiausia reikalauti iš garanto, kad būtų įvykdyti išsipareigojimai.

Kai netiesioginėmis užtikrinimo priemonėmis užtikrintos gyvenamosios paskirties hipotekinės paskolos, 14 punkto c papunkčio iii dalyje ir šio punkto pirmosios dalies reikalavimus reikia atitikti 24 mėnesių laikotarpi;
  - b) Garantija yra aiškiai dokumentuotas garanto prisiimtas išsipareigojimas; ir
  - c) Remiantis kitu sakiniu, garantija apima visų mokėjimų, kuriuos išsipareigojantysis asmuo turi sumokėti ryšium su pretenzija, rūšis. Kai į garantiją neįtraukiami tam tikri mokėjimų tipai, pripažinta garantijos vertė koreguojama, kad atspindėtų užtikrinimo priemonės sumos limitą.
19. Esant garantijoms, kurios paruošiamos pagal šiam tikslui kompetentingų institucijų pripažintas garantijų programas arba 16 punkte paminėtoms institucijų netiesioginėms garantijoms, 18 punkto a papunktyje paminėti reikalavimai laikomi įvykdytais esant vienai iš toliau numatytų sąlygų:
- a) skolinančioji kredito įstaiga turi teisę laiku gauti išankstinį mokėjimą iš garanto, apskaičiuotą taip, kad atspindėtų patikimą ekonominių nuostolių įvertį, įskaitant nuostolius, kurie atsiranda dėl palūkanų ar kitų įmokų, kurias skolininkas yra išsipareigojęs mokėti, nemokėjimo, kai tikėtina, kad tokius nuostolius gali patirti skolinančioji kredito įstaiga, proporcingai garantijos draudimo sumai; arba
  - b) skolinančioji kredito įstaiga gali įrodyti garantijos teikiamą apsaugą nuostolių atvejais, įskaitant nuostolius, atsirandančius dėl to, kad skolininkas nesumokėjo pagal sutartį privalomų sumokėti palūkanų ir kitų mokesčių.

2.4. Papildomi reikalavimai kredito išvestinėms priemonėms

20. Kredito išvestinės priemonės pripažįstamos, jei įvykdytos šios sąlygos:
- a) Remiantis b papunkčiu, kredito išvestinės priemonės turi apimti bent jau šiuos kredito įvykius:
    - i) nesugebėjimą sumokėti sumų, mokėtinų pagal pagrindinės pozicijos sutartis (numatant lengvatinį laikotarpį, kuris beveik lygus arba trumpesnis už pagrindinės pozicijos sutarties lengvatinį laikotarpį);
    - ii) išsipareigojančiojo asmens bankrotą, nemokumą ar negalėjimą grąžinti savo skolų ar jo veiklos sutrikimo arba raštišką prispazinimą, kad jis iš esmės

▼B

- negali grąžinti savo skolų atėjus grąžinimo terminui, ir panašius įvykius; ir
- iii) pagrindinės pozicijos restruktūrizavimą, apimančią atleidimą nuo pagrindinės sumos, palūkanų arba įmokų mokėjimo ar atidėjimą kredito nuostolio atveju (t. y. nurodytos vertės koregavimo ar panašaus pelno (nuostolio) ataskaitos debeto atveju);
  - b) Kai kredito įvykiai, nurodyti kaip kredito išvestinė priemonė, neapima pagrindinės pozicijos restruktūrizavimo, kaip numatyta a papunkčio iii dalyje, kredito užtikrinimas vis tiek gali būti pripažintas sumažinus jo vertę, kaip nurodyta 3 dalies 83 punkte;
  - c) Jei kredito išvestinės priemonės numato atsiskaitymą pinigais, nuostolių patikimumui vertinti yra numatytas patikimas vertinimo procesas. Aiškiai nurodomas laikotarpis, per kurį galima gauti pagrindinės pozicijos įvertinimą po kredito įvykio;
  - d) Jei atsiskaitymui reikalaujama, kad būtų numatytos užtikrinimo pirkėjo teisės ir galimybės perleisti pagrindinę poziciją užtikrinimo teikėjui, pagrindinės pozicijos sąlygos numato, kad negalima nepagrįstai sulaikyti jokio tokiam perleidimui reikiamo sutikimo; ir
  - e) Aiškiai nurodoma šalių, atsakingų už nustatymą, ar įvyko kredito įvykis, tapatybė. Šis nustatymas nėra vien tik užtikrinimo teikėjo atsakomybė. Užtikrinimo pirkėjas turi teisę (galimybę) informuoti užtikrinimo teikėją apie kredito įvykio atsiradimą.
21. Nesutapimas tarp skolinančios kredito įstaigos turimos pozicijos ir kredito išvestinės priemonės pagrindinės pozicijos (pvz. išsipareigojimo, naudojamo nustatyti atsiskaitymo vertę pinigais arba perduodamą išsipareigojimą) arba tarp skolinančios kredito įstaigos turimos pozicijos ir išsipareigojimo, naudojamo nustatyti, ar įvyko kredito įvykis, leistinas tik tada, jei įvykdomos šios sąlygos:
- a) kredito išvestinės priemonės pagrindinės poziciją pozicija arba išsipareigojimas, naudojamas nustatyti, ar įvyko kredito įvykis – atsižvelgiant į situaciją – vertinami vienodu (*pari passu*) arba žemesniu prioritetu nei skolinančios kredito įstaigos turima pozicija; ir
  - b) skolinančios kredito įstaigos turimos pozicijos ir pagrindinės pozicijos arba išsipareigojimo, naudojamo nustatyti, ar įvyko kredito įvykis – atsižvelgiant į situaciją – išsipareigojantysis asmuo yra tas pats (t. y. tas pats juridinis asmuo), taip pat yra numatyti teisiškai įgyvendinami sutarties straipsniai, numatantys kryžminio neįvykdymo arba kryžminio pagreitimo atvejus.
- 2.5. **Reikalavimai, kuriuos reikia tenkinti norint taikyti VII priedo 1 dalies 4 punkte apibrėžtą metodą.**
22. Kad kredito užtikrinimui, kylančiam iš garantijos arba kredito išvestinės finansinės priemonės, būtų galima taikyti VII priedo 1 dalies 4 punkte apibrėžtą metodą, ji turi tenkinti šias sąlygas:
- a) kredito įstaigos turima pozicija yra:
    - įmonės pozicija, kaip apibrėžta 86 straipsnyje, išskyrus draudimo ir perdraudimo įmones;
    - pozicija regioninei ir vietos valdžiai arba viešojo sektoriaus subjektams, kuri pagal 86 straipsnį nelaikoma pozicija centrinei valdžiai arba centriniam bankui; arba
    - pozicija mažiems ir vidutinio dydžio subjektams, priskiriama mažmeninėms pozicijoms pagal 86 straipsnio 4 dalį;
  - b) kredito įstaigai išsipareigojantys asmenys nėra tos pačios nariai grupės kaip užtikrinimo teikėjai;
  - c) pozicija yra apdrausta viena iš šių priemonių:

▼B

- netiesiogine kredito išvestinės finansinės priemonės arba garantijos, taikomos vieno subjekto išsipareigojimams užtikrinti;
  - pirmojo išsipareigojimų neįvykdymo krepšelio produktai – metodas taikomas tam krepšelio turtui, kurio pagal riziką įvertinta pozicija yra mažiausia; arba
  - n-ojo išsipareigojimų neįvykdymo krepšelio produktai – gaunamas užtikrinimas yra tinkamas pagal šią sistemą tik tuomet, jeigu pasiekiamas tinkamas (n-1)-oji išsipareigojimų neįvykdymo užtikrinimas arba jeigu jau yra (buvo) neįvykdyti su (n-1) dalimi susiję išsipareigojimai. Tokiu atveju metodas taikomas krepšelyje esančiam turtui, kurio pagal riziką įvertinta pozicija yra mažiausia;
- d) kredito užtikrinimas atitinka 14, 15, 18, 20 ir 21 punktuose nustatytus reikalavimus;
  - e) nustatant rizikos koeficientas, nustatytą pozicijai prieš pradedant taikyti VII priedo 1 dalies 4 punkte numatytą tvarką, nebuvo atsižvelgtą į užtikrinimo priemonę;
  - f) kredito įstaiga turi teisę ir tikisi gauti išmokas iš užtikrinimo teikėjo nesiimdama jokių teisinių veiksmų ir nereikalaujama, kad sandorio šalis sumokėtų. Kiek tai įmanoma, kredito įstaiga imasi priemonių, kad įsitikintų, jog užtikrinimo teikėjas sumokės kreditą nedelsdamas, jeigu iškiltų toks atvejis;
  - g) įsigyta kredito užtikrinimas padengia visus apdraustos pozicijos kredito nuostolius, kurie patiriami dėl sutartyje numatytų su kreditu susijusių išsipareigojimų neįvykdymo atvejų;
  - h) jeigu išmokėjimo schemeje yra numatytas fizinis atsiskaitymas, tuomet turi būti teisinis tikrumas dėl paskolos, obligacijų arba galimų išsipareigojimų perleidimo. Jeigu kredito įstaiga ketina perleisti kitokią pretenziją negu turima pozicija, ji turi užtikrinti, kad toji perleidžiama pretenzija yra pakankamai likvidi, kad kredito įstaiga gali ją nupirkti, kad fiziškai atsiskaityti pagal sutartį;
  - i) užtikrinimo teikėjas ir kredito įstaiga teisiškai raštu patvirtina kredito užtikrinimo susitarimo sąlygas;
  - j) kredito įstaigos turi parengusios tvarką, kaip nustatyti permelyg dideles sąsajas tarp užtikrinimo teikėjo ir kredito įstaigos turimos pozicijos išsipareigojančiojo asmens kredito kokybės, atsirandančias dėl to, kad jų veikla priklauso nuo bendrų sisteminės rizikos veiksnių; ir
  - k) užtikrinimo nuo gautinų sumų sumažėjimo rizikos atveju, įsigytų gautinų sumų pardavėjas nėra tos pačios grupės narys kaip užtikrinimo teikėjas.

3 DALIS

Kredito rizikos mažinimo poveikio apskaičiavimas

1. Vadovaujantis 4–6 dalimis, kai tenkinamos 1 ir 2 dalių nuostatos, pagal riziką įvertintų pozicijų apskaičiavimas pagal 78–83 straipsnius ir pagal riziką įvertintų pozicijų ir tikėtinų nuostolių sumų apskaičiavimas pagal 84–89 straipsnius gali būti pakeistas pagal šios dalies nuostatas.
  2. Pinigai, vertybiniai popieriai ar biržos prekės, įsigyti, pasiskolinti arba gauti pagal atpirkimo sandorį arba pagal vertybinių popierių arba biržos prekių skolinimo arba skolinimosi sandorius, laikomi užtikrinimo priemonėmis.
1. TIESIOGINIS KREDITO UŽTIKRINIMAS
    - 1.1. **Su kreditu susiję vekseliai**
      3. Investicijos į skolinančios kredito įstaigos išleistus su kreditu susijusius vekselius gali būti laikomos pinigėmis užtikrinimo priemonėmis.

▼ B1.2. **Balansiniai užskaitymo sandoriai**

4. Paskolos ir indėliai skolinančioje kredito įstaigoje, kuriems taikomi balansiniai užskaitymo sandoriai, turi būti laikomi pinigėmis užtikrinimo priemonėmis.

1.3. **Pagrindiniai užskaitymo sandoriai, apimantys atpirkimo sandorius ir (arba) vertybinių popierių arba biržos prekių skolinimo arba skolinimosi sandorius ir (arba) kitus kapitalo rinkos veikiamus sandorius**

1.3.1. Visiškai koreguotos pozicijos vertės apskaičiavimas

- a) Taikant „standartinių“ nepastovumo koregavimo arba „savų įverčių“ nepastovumo koregavimų metodus,

5. remiantis 12–21 punktais, apskaičiuojant visiškai koreguotą pozicijos vertę (E*) pozicijoms, kurioms taikoma atitinkama pagrindinio užskaitymo sandorio sutartis, apimanti atpirkimo sandorius ir (arba) vertybinių popierių arba biržos prekių skolinimo arba skolinimosi sandorius ir (arba) kitus kapitalo rinkos veikiamus sandorius, taikytini nepastovumo koregavimai apskaičiuojami taikant arba standartinių nepastovumo koregavimų, arba savų įverčių nepastovumo koregavimų metodus, kaip nustatyta 30–61 punktuose išsamiajam finansinės užtikrinimo priemonės metodui. Taikant savų įverčių metodą, galioja tos pačios sąlygos ir reikalavimai kaip ir pagal išsamųjį finansinės užtikrinimo priemonės metodą.
6. grynoji pozicija kiekvienai vertybinių popierių arba prekių rūšiai nustatoma iš pagal pagrindinį užskaitymo sandorį išnuomotų, parduotų arba pristatytų tos pačios rūšies vertybinių popierių arba prekių bendrosios vertės atėmus pagal sandorį paskolintų, įsigytų arba priimtų šios rūšies vertybinių popierių arba prekių bendrąją vertę.
7. 6 punkte „vertybinių popierių rūšis“ – tai vertybiniai popieriai, kuriuos išleido tas pats emitentas, kurių emisijos datos yra tokios pačios, kurių terminai yra tokie patys, kuriems taikomos tos pačios sąlygos bei kuriems taikomas tas pats likvidavimo laikotarpis, kaip nurodyta 34–59 punktuose.
8. Grynoji pozicija bet kuria valiuta, išskyrus pagrindinio užskaitymo sandorio atsiskaitymo valiutą, apskaičiuojama iš visos ta valiuta išreikštos paskolintų, parduotų ar pagal pagrindinį užskaitymo sandorį perleistų vertybinių popierių bendrosios vertės, prie jos pridėjus ta valiuta išreikštą paskolintą arba pagal sutartį perduotą sumą, atimant visos ta valiuta išreikštos vertybinių popierių, pasiskolintų, įsigytų ar pagal sutartį gautų, vertės ir ta valiuta išreikštos pasiskolintos arba pagal sutartį gautos sumos sumą.
9. Tam tikro tipo vertybiniais popieriais arba pinigų pozicijai tinkamas nepastovumo koregavimas taikomas teigiamai arba neigiamai to tipo vertybinių popierių grynajai pozicijai.
10. Užsienio valiutos kurso rizikos (fx) nepastovumo koregavimas taikomas grynajai teigiamai arba neigiamai pozicijai kiekviena valiuta, išskyrus pagrindinio užskaitymo sandorio atsiskaitymo valiutą.
11. E* apskaičiuojamas pagal šią formulę:

$$E^* = \max \left\{ 0, \left[\left(\sum(E) - \sum(C) \right) + \sum(\text{grynoji pozicija}) \right. \right. \\ \left. \left. \text{kiekvieno tipo vertybiniais popieriais} \times H_{\text{sec}} \right) + \left(\sum E_{\text{fx}} \times H_{\text{fx}} \right) \right\}$$

Kai pagal riziką įvertintos pozicijos apskaičiuojamos pagal 78–83 straipsnius, E yra pozicijos vertė kiekvienai atskirai pozicijai pagal sutartį, kuri būtų taikoma nesant kredito užtikrinimo.

Kai pagal riziką įvertintos pozicijos ir tikėtinų nuostolių sumos apskaičiuojamos pagal 84–89 straipsnius, E yra pozicijos vertė kiekvienai atskirai pozicijai pagal sutartį, kuri būtų taikoma nesant kredito užtikrinimo.

▼B

C yra pasiskolintų, išigytų arba gautų vertybinių popierių arba biržos prekių vertė arba kiekvienos tokios pozicijos atžvilgiu pasiskolintų ar gautų pinigų suma.

S(E) – tai visų E pagal sutartį suma.

S(C) – tai visų C pagal sutartį suma.

E_{fx} yra grynoji (teigiama arba neigiama) pozicija tam tikra valiuta, išskyrus sandorio sutarties atsiskaitymo valiutą, kaip apskaičiuojama pagal 8 punktą.

H_{sec} yra nepastovumo koregavimas, taikytinas tam tikro tipo vertybiniams popieriams.

H_{fx} yra užsienio valiutos kurso nepastovumo koregavimas.

E^* yra visiškai koreguota pozicijos vertė.

b) Taikant vidaus modelių metodą

12. Kaip alternatyvą standartinių nepastovumo koregavimų metodui arba savų įverčių nepastovumo korekcijų metodui, apskaičiuojant visiškai koreguotą pozicijos vertę (E^*), atsirandančią taikant atitinkamą pagrindinio užskaitymo sandorio sutartį, apimančią atpirkimo sandorius ir (arba) vertybinių popierių arba biržos prekių skolinimo arba skolinimosi sandorius ir (arba) kitus kapitalo rinkos veikiamus sandorius, išskyrus išvestinius sandorius, kredito įstaigoms gali būti leidžiama taikyti vidaus modelių metodus, kuriais atsižvelgiama į koreliacijos tarp vertybinių popierių pozicijų, kurioms taikytina pagrindinio užskaitymo sandorio sutartis, poveikį bei į susijusių priemonių likvidumą. Šiame metode taikomi vidaus modeliai pateikia galimo neužtikrintos pozicijos vertės pokyčio įvertį ($SE - SC$). Esant kompetentingų institucijų leidimui, kredito įstaigos taip pat gali naudoti vidaus modelius garantinės įmokos skolinimo sandoriams, jeigu šiuos sandorius apima dvišalės pagrindinio užskaitymo sutartys, atitinkančios III priedo 7 dalyje apibrėžtus reikalavimus.
13. Kredito įstaiga gali pasirinkti taikyti vidaus modelių metodą neatsižvelgdama į tai, ką ji pasirinko taikyti pagal riziką įvertintų pozicijų sumų skaičiavimui: 78–83 straipsnių ar 84–89 straipsnių nuostatas. Tačiau jei kredito įstaiga ketina taikyti vidaus modelių metodą, ji turi jį taikyti visoms sandorio šalims ir vertybiniams popieriams, išskyrus nereikšmingus portfelius, kuomet ji gali taikyti standartinių nepastovumo korekcijų metodą arba savų įverčių nepastovumo korekcijų metodą, kaip aprašoma 5–11 punktuose.
14. Vidaus modelių metodą gali taikyti tos kredito įstaigos, kurios pagal Direktyvos 2006/49/EB V priedą yra gavusios vidaus rizikos valdymo modelio pripažinimą.
15. Kredito įstaigos, kurios nėra gavusios priežiūrinio pripažinimo, leidžiančio taikyti tokį modelį pagal Direktyvą 2006/49/EB, gali kreiptis į kompetentingas institucijas, kad 12–21 punktuose išdėstytiems tikslams gautų vidaus rizikos vertinimo modelio pripažinimą.
16. Pripažinimas suteikiamas tik tada, kai kompetentinga institucija yra įsitikinusi, kad kredito įstaigos rizikos valdymo sistema, skirta valdyti riziką, atsirandančią dėl pagrindinių užskaitymo sandorių, yra konceptualiai patikima ir įgyvendinama principingai bei kad visų pirma laikomasi šių kokybės standartų:
  - a) vidaus rizikos vertinimo modelis, taikomas galimam sandorių kainos nepastovumui apskaičiuoti, yra glaudžiai integruotas į kredito įstaigos kasdienio rizikos valdymo procesą ir naudojamas kaip pagrindas kredito įstaigos vadovybei teikti informaciją apie rizikos pozicijas;
  - b) kredito įstaigoje veikia rizikos kontrolės skyrius, kuris yra nepriklausomas nuo verslu užsiimančių skyrių ir atsiskaito tiesiogiai vadovybei. Skyrius turi būti atsakingas už įstaigos rizikos valdymo sistemos kūrimą ir įgyvendinimą. Jis kasdien rengia ir analizuoja ataskaitas apie rizikos vertinimo modelio rezultatus ir atitinkamas priemones, taikytinas atsižvelgiant į pozicijų apribojimus;

▼B

- c) rizikos kontrolės skyriaus kasdien parengtas ataskaitas peržiūri atitinkamo rango vadovybė, turinti pakankamai įgaliojimų sumažinti prisiimtas pozicijas arba bendrą rizikos poziciją;
  - d) kredito įstaigos rizikos kontrolės skyriuje yra pakankamai darbuotojų, kvalifikuotų taikyti sudėtingus modelius;
  - e) kredito įstaiga yra nustačiusi procedūras stebėti ir užtikrinti, kad būtų laikomasi dokumentuose išdėstytos vidaus politikos ir kontrolės procedūrų, susijusių su bendroju rizikos vertinimo sistemos veikimu;
  - f) kredito įstaigos modeliai turi pakankamo tikslumo vertinant riziką įrodymų, kuriuos galima pademonstruoti atliekant jos rezultatų grįžtamąjį patikrinimą naudojant mažiausiai vienerių metų duomenis;
  - g) kredito įstaiga dažnai vykdo griežtą testavimo nepalankiausiomis sąlygomis programą. Vadovybė peržiūri tokių tikrinimų rezultatus ir atsižvelgia į juos nustatydamą politiką ir apribojimus;
  - h) kredito įstaiga privalo atlikti nepriklausomą savo rizikos vertinimo sistemos patikrinimą, kaip reguliaraus vidaus audito proceso dalį. Šio patikrinimo metu turi būti tikrinama verslu užsiimančių skyrių ir nepriklausomo rizikos kontrolės skyriaus veikla;
  - i) ne rečiau kaip kartą per metus kredito įstaiga privalo patikrinti savo rizikos valdymo sistemą; ir
  - j) vidaus modelis turi atitikti III priedo 6 dalies 40-42 punktuose nustatytus reikalavimus.
17. Galimam vertės pokyčiui apskaičiuoti taikomi toliau išvardyti minimalūs standartai:
- a) bent kartą per dieną apskaičiuojamas galimas vertės pokytis;
  - b) 99 % kvantilis, vienpusis pasikliautinis intervalas;
  - c) 5 dienų panaudojimo laikotarpis, išskyrus sandorius, nesusijusius su vertybinių popierių atpirkimo sandoriais arba vertybinių popierių paskolos sandoriais, kuriems nustatomas dešimties dienų likvidavimo laikotarpis;
  - d) ne mažiau kaip vienerių metų duomenų efektyvus stebėjimo laikotarpis, išskyrus tuos atvejus, kai gali būti taikomas trumpesnis stebėjimo laikotarpis dėl labai išaugusio kainų svyravimo; ir
  - e) trijų mėnesių duomenų grupės patikslinimai.
18. Kompetentingos institucijos reikalauja, kad vidaus rizikos vertinimo modelis apimtų pakankamai rizikos veiksmų, kad būtų galima atsižvelgti į visas reikšmingas kainos rizikos rūšis.
19. Kompetentingos institucijos gali leisti kredito įstaigoms naudoti empirines koreliacijas tarp rizikos kategorijų ir jų viduje, jeigu jos įsitikina, kad kredito įstaigos koreliacijų skaičiavimo sistema yra patikima ir nuosekliai įgyvendinama.
20. Visiškai koreguota pozicijos vertė (E*) kredito įstaigoms, taikančioms vidaus modelių metodą, apskaičiuojama pagal tokią formulę:

$$E^* = \max \left\{ 0, \left[\left(\sum E - \sum C \right) + (\text{rizikos vertės vidaus modelio (VaR) rezultatas}) \right] \right\}$$

Kai pagal riziką įvertintos pozicijos apskaičiuojamos pagal 78 – 83 straipsnius, E yra pozicijos vertė kiekvienai atskirai pozicijai pagal sutartį, kuri būtų taikoma nesant kredito užtikrinimo.

▼B

Kai pagal riziką įvertintos pozicijos ir tikėtinų nuostolių sumos apskaičiuojamos pagal 84–89 straipsnius, E yra pozicijos vertė kiekvienai atskirai pozicijai pagal sutartį, kuri būtų taikoma nesant kredito užtikrinimo.

C yra vertybinių popierių, kurie, atsižvelgiant į kiekvieną iš šių reikalavimų, yra paskolinami, įsigijami arba gaunami, arba grynujų pinigų, kurie, atsižvelgiant į kiekvieną iš šių reikalavimų, paskolinami arba gaunami, vertė.

S(E) – tai visų E pagal sutartį suma.

S(C) – tai visų C pagal sutartį suma.

21. Kredito įstaigos, kurios apskaičiuoja riziką rodančias pozicijų sumas pagal savo modelius, šiam tikslui naudoja prieš tai buvusios prekybos dienos modelių rezultatus.

- 1.3.2. Pagal riziką įvertintų pozicijų ir tikėtinų nuostolių sumų apskaičiavimas atpirkimo sandoriams ir (arba) vertybinių popierių arba biržos prekių skolinimo arba skolinimosi sandoriams ir (arba) kitiems kapitalo rinkos veikiamiems sandoriams pagal pagrindinio užskaitymo sandorių sutartis

Standartizuotas metodas

22. Pagal 5–21 punktus apskaičiuojama E* imama kaip sandorio šalies pozicijos vertė, kai pozicija atsiranda iš sandorių, kuriems taikomos pagrindinių užskaitymo sandorių sutartys 80 straipsnio prasme.

IRB□pagrindas

23. Pagal 5–21 punktus apskaičiuojama E* kaip sandorio šalies pozicijos vertė naudojama VII priedo tikslais, kai pozicija atsiranda iš sandorių, kuriems taikomos pagrindinių užskaitymo sandorių sutartys.

1.4. Finansinės užtikrinimo priemonės

1.4.1. Paprastas finansinės užtikrinimo priemonės metodas

24. Paprastą finansinės užtikrinimo priemonės metodą galima taikyti tik tada, kai pagal riziką įvertintos pozicijos apskaičiuojamos pagal 78–83 straipsnius. Kredito įstaiga negali taikyti ir paprastojo finansinės užtikrinimo priemonės metodo, ir išsamiojo finansinės užtikrinimo priemonės metodo.

Vertinimas

25. Pagal šį metodą pripažintai finansinei užtikrinimo priemonei priskiriama vertė, lygi jos rinkos vertei, kaip nustatyta pagal 2 dalies 6 punktą.

Pagal riziką įvertintų pozicijų apskaičiavimas

26. Pretenzijų dalims, užtikrintoms pripažintos užtikrinimo priemonės rinkos verte, priskiriamas toks rizikos koeficientas, koks būtų priskirtas pagal 78–83 straipsnius, jei skoliniojas turėtų tiesioginę poziciją užtikrinimo priemonės atžvilgiu. Užtikrintai daliai taikomas rizikos koeficientas yra mažiausiai 20 %, išskyrus kaip nurodyta 27–29 punktuose. Likusiai pozicijos daliai priskiriamas toks rizikos koeficientas, koks būtų priskirtas neužtikrintai pozicijai sandorio šalies atžvilgiu pagal 78–83 straipsnius.

Atpirkimo sandoriai ir vertybinių popierių skolinimo arba skolinimosi sandoriai

27. Jei pozicija atsiranda iš 58 ir 59 punktuose išvardytus kriterijus atitinkančių sandorių, jos užtikrintai daliai priskiriamas 0 % rizikos koeficientas. Jei sandorio šalis nėra pagrindinis rinkos dalyvis, priskiriamas 10 % rizikos koeficientas.

Ne biržos (OTC) išvestiniai sandoriai, kurių rinkos vertė nustatoma kasdien.

28. Atsižvelgiant į užtikrinimo laipsnį, 0 % rizikos koeficientas priskiriamas pozicijų vertėms, nustatomoms pagal III priedą išvestinėms priemonėms, išvardytoms IV priede ir, jei kasdien atliekamas vertinimas rinkos verte, užtikrintoms pinigais arba

▼B

grynąjų pinigų atitiktoms priemonėmis, jei nėra valiutų nesutapimų. Atsižvelgiant į užtikrinimo laipsnį, 10 % rizikos koeficientas priskiriamas tokių sandorių pozicijų vertėms, užtikrinimams centrinės valdžios ar centrinių bankų išleistais skolos vertybiniais popieriais, kuriems pagal 78–83 straipsnius priskiriamas 0 % rizikos koeficientas.

Taikant šį punktą, „centrinės valdžios ar centrinių bankų išleisti skolos vertybiniai popieriai“ apima:

- a) regioninės valdžios arba vietos valdžios išleistus skolos vertybinius popierius, kurių pozicijos pagal 78–83 straipsnius vertinamos kaip centrinės valdžios, kurios jurisdikcijoje jos yra įsteigtos, pozicijos;
- b) daugiašalių plėtros bankų išleistus skolos vertybinius popierius, kuriems pagal 78–83 straipsnius priskiriamas 0 % rizikos koeficientas; ir
- c) tarptautinių organizacijų išleistus skolos vertybinius popierius, kuriems pagal 78–83 straipsnius priskiriamas 0 % rizikos koeficientas.

Kiti sandoriai

29. 0 % rizikos koeficientas gali būti priskiriamas tada, kai pozicijos vertė ir užtikrinimo priemonė yra nurodytos ta pačia valiuta ir jei:
  - a) arba užtikrinimo priemonė yra indėlis arba pinigų atitiktoms priemonės, arba
  - b) užtikrinimo priemonė yra centrinės valdžios ar centrinių bankų išleisti skolos vertybiniai popieriai, kuriems pagal 78–83 straipsnius galima taikyti 0 % rizikos koeficientą, ir jei jos rinkos vertė buvo diskontuota 20 %.

Taikant šį punktą „centrinės valdžios arba centrinių bankų išleisti skolos vertybiniai popieriai“ apima 28 punkte nurodytus skolos vertybinius popierius.

1.4.2. Išsamusis finansinės užtikrinimo priemonės metodas

30. Vertinant finansinę užtikrinimo priemonę išsamiojo finansinės užtikrinimo priemonės metodo tikslams, „nepastovumo koregavimas“ taikomas užtikrinimo priemonės rinkos vertei, kaip toliau nurodyta 34–59 punktuose, siekiant atsižvelgti į kainos nepastovumą.
  31. Atsižvelgiant į valiutų nesutapimų vertinimą ne biržos (OTC) išvestinių sandorių atveju, kaip nustatyta 32 punkte, kai užtikrinimo priemonė išreikšta valiuta, kuri skiriasi nuo bazinės pozicijos valiutos, valiutos nepastovumą atspindintis koregavimas pridėdamas prie nepastovumo korekcijos, atitinkančios užtikrinimo priemonę, kaip nurodyta 34–59 punktuose.
  32. Ne biržos (OTC) išvestinių sandorių, kuriuos apima užskaitymo sandorių sutartys, kurias pripažįsta kompetentingos institucijos pagal III priedą, atveju valiutos nepastovumą atspindinti nepastovumo koregavimas taikoma tada, kai yra nesutapimas tarp užtikrinimo priemonės valiutos ir atsiskaitymo valiutų. Net tais atvejais, kai sandoriuose, kuriuos apima užskaitymo sandorių sutartys, naudojamos kelios valiutos, taikoma tik viena nepastovumo koregavimas.
- a) Koreguotų verčių apskaičiavimas
33. Visiems sandoriams, išskyrus sandorius, kuriems taikomos pripažintos pagrindinių užskaitymo sandorių sutartys (o tada taikomos 5–23 punktų nuostatos), užtikrinimo priemonės, į kurią turi būti atsižvelgta, pagal nepastovumą pakoreguota vertė apskaičiuojama toliau nurodytu būdu:

$$C_{VA} = C \times (1 - H_C - H_{FX})$$

Pozicijos, į kurią turi būti atsižvelgta, pagal nepastovumą pakoreguota vertė apskaičiuojama taip:

▼ B

$E_{VA} = E \times (1 + H_E)$, o ne biržos (OTC) išvestinių sandorių atveju
 $E_{VA} = E$.

Visiškai koreguota pozicijos vertė, atsižvelgiant tiek į užtikrinimo priemonės nepastovumą, tiek į rizikos mažinimo poveikį, apskaičiuojama taip:

$$E^* = \max \{0, [E_{VA} - C_{VAM}]\},$$

kai

E pozicija, kuri pagal 78–83 straipsnius arba 84–89 straipsnius būtų laikoma tinkama, reikalavimas būtų neužtikrintas. Šiuo tikslu kredito įstaigos, kurios pagal 78–83 straipsnius apskaičiuoja riziką rodančias reikalavimų sumas, privalo nustatyti II priede pateiktų nebalansinių straipsnių reikalavimų vertę vietoj 78 straipsnio 1 dalyje nurodytų dabartinių procentinių 100 % vertės dalių; taip pat kredito įstaigos, kurios pagal 78–83 straipsnius apskaičiuoja pagal riziką įvertintų pozicijų sumas, apskaičiuodamos VII priedo 3 dalies 9–11 punktuose pateiktų straipsnių reikalavimų vertę vietoj šiuose punktuose nurodytų konvertavimo veiksnių arba procentinių kiekių privalo taikyti 100 % konvertavimo veiksnį.

E_{VA} yra pagal nepastovumą pakoreguota pozicija.

C_{VA} yra pagal nepastovumą pakoreguota užtikrinimo priemonės vertė.

C_{VAM} ir C_{VA} toliau koreguojamos atsižvelgiant į bet kuriuos terminų nesutapimus laikantis 4 dalies nuostatų.

H_E yra nepastovumo koregavimas, atitinkantis poziciją (E), kaip apskaičiuojama pagal 34–59 punktus.

H_C yra nepastovumo koregavimas atitinkamai priemonei, apskaičiuojamas pagal 34–59 punktus.

H_{FX} yra nepastovumo koregavimas dėl valiutų nesutapimo, apskaičiuojamas pagal 34–59 punktus.

E^* yra visiškai koreguota pozicijos vertė atsižvelgiant tiek į užtikrinimo priemonės nepastovumą, tiek į rizikos mažinimo poveikį.

b) Taikytinų nepastovumo korekcijų apskaičiavimas

34. Nepastovumo korekcijos gali būti apskaičiuojamos dviem būdais: standartinių nepastovumo korekcijų metodu arba savų įverčių nepastovumo korekcijų metodu („savų įverčių“ metodu).
35. Kredito įstaiga gali pasirinkti taikyti standartinių nepastovumo korekcijų metodą arba savų įverčių nepastovumo korekcijų metodą neatsižvelgiant į tai, ar pagal riziką įvertintoms pozicijoms apskaičiuoti ji pasirinko 78–83 straipsnius ar 84–89 straipsnius. Tačiau jei kredito įstaigos siekia taikyti savų įverčių metodą, jos turi jį taikyti visam priemonių tipų diapazonui, išskyrus nereikšmingus portfelius, kuomet jos gali taikyti standartinių nepastovumo korekcijų metodą.

Kai užtikrinimo priemonę sudaro kelios pripažintos užtikrinimo priemonės, nepastovumo koregavimas lygus $H = \sum_i \alpha_i H_i$ kur α_i yra i-tosios užtikrinimo priemonės santykis su visų užtikrinimo priemonių suma, o H_i yra tai užtikrinimo priemonei taikomas nepastovumo koregavimas.

i) Standartinės nepastovumo korekcijos

36. Nepastovumo korekcijos, taikytinos pagal standartinių nepastovumo korekcijų metodą (remiantis prielaida, kad kasdien atliekamas perkainojimas) yra tokios, kaip nustatyta 1–4 lentelėse.

NEPASTOVUMO KOREKCIJOS

1 lentelė

Kredito kokybės žingsnis, su kuriuo siejamas skolos vertybinio popieriaus kredito rizikos vertinimas	Terminas iki sandorio galiojimo pabaigos	1 dalies 7 punkto b papunktyje išvardytų emitentų išleistų skolos vertybinių popierių nepastovumo korekcijos			1 dalies 7 punkto c ir d papunkčiuose išvardytų emitentų išleistų skolos vertybinių popierių nepastovumo korekcijos		
		20 dienų likvidavimo laikotarpis (%)	10 dienų likvidavimo laikotarpis (%)	5 dienų likvidavimo laikotarpis (%)	20 dienų likvidavimo laikotarpis (%)	10 dienų likvidavimo laikotarpis (%)	5 dienų likvidavimo laikotarpis (%)
1	≤ 1 metai	0,707	0,5	0,354	1,414	1	0,707
	>1 ≤ 5 metai	2,828	2	1,414	5,657	4	2,828
	> 5 metai	5,657	4	2,828	11,314	8	5,657
2-3	≤ 1 metai	1,414	1	0,707	2,828	2	1,414
	>1 ≤ 5 metai	4,243	3	2,121	8,485	6	4,243
	> 5 metai	8,485	6	4,243	16,971	12	8,485
4	≤ 1 metai	21,213	15	10,607	Netai-koma	Netai-koma	Netai-koma
	>1 ≤ 5 metai	21,213	15	10,607	Netai-koma	Netai-koma	Netai-koma
	> 5 metai	21,213	15	10,607	Netai-koma	Netai-koma	Netai-koma

2 lentelė

Kredito kokybės žingsnis, su kuriuo siejamas trumpalaikio skolos vertybinio popieriaus kredito rizikos vertinimas	1 dalies 7 punkto b papunktyje išvardytų emitentų išleistų skolos vertybinių popierių nepastovumo korekcijos su trumpalaikiais kredito rizikos vertinimais			1 dalies 7 punkto c ir d papunkčiuose išvardytų emitentų išleistų skolos vertybinių popierių nepastovumo korekcijos su trumpalaikiais kredito rizikos vertinimais		
	20 dienų likvidavimo laikotarpis (%)	10 dienų likvidavimo laikotarpis (%)	5 dienų likvidavimo laikotarpis (%)	20 dienų likvidavimo laikotarpis (%)	10 dienų likvidavimo laikotarpis (%)	5 dienų likvidavimo laikotarpis (%)
1	0,707	0,5	0,354	1,414	1	0,707
2-3	1,414	1	0,707	2,828	2	1,414

3 lentelė

Kiti užtikrinimo priemonių ar pozicijų tipai			
	20 dienų likvidavimo laikotarpis (%)	10 dienų likvidavimo laikotarpis (%)	5 dienų likvidavimo laikotarpis (%)
Pagrindinio indekso akcijos, pagrindinio indekso konvertuojamos obligacijos	21,213	15	10,607
Kitos akcijos ar konvertuojamos obligacijos, listinguojamos pripažintose biržose	35,355	25	17,678
Pinigai	0	0	0
Auksas	21,213	15	10,607

4 lentelė

Nepastovumo koregavimas esant valiutų nesutapimui		
20 dienų likvidavimo laikotarpis (%)	10 dienų likvidavimo laikotarpis (%)	5 dienų likvidavimo laikotarpis (%)
11,314	8	5,657

37. Užtikrintiems skolinimo sandoriams taikomas 20 darbo dienų likvidavimo laikotarpis. Atpirkimo sandoriams (išskyrus kai tokie sandoriai apima biržos prekių arba garantuotų teisių, susijusių su nuosavybės teise į biržos prekes, perleidimą) ir vertybinių popierių skolinimo arba skolinimosi sandoriams taikomas 5 darbo dienų likvidavimo laikotarpis. Kitiems kapitalo rinkos veikiamiems sandoriams taikomas 10 darbo dienų likvidavimo laikotarpis.
38. 1–4 lentelėse ir 39–41 punktuose kredito kokybės žingsnis, su kuriuo siejamas skolos vertybinio popieriaus kredito rizikos vertinimas, yra toks kredito kokybės žingsnis, su kuriuo kompetentingos institucijos sieja kredito rizikos vertinimą pagal 78–83 straipsnius. Šio punkto tikslais taip pat taikomas 1 dalies 10 punktas.
39. Netinkamais pripažintiems vertybiniais popieriams arba prekėms, kurie pagal atpirkimo arba vertybinių popierių ar prekių skolinimo ar skolinimosi sandorius perleidžiami, taikoma tokia pat nepastovumo korekcija kaip ir akcijoms, kurios nėra įtrauktos į pagrindinį indeksą, tačiau kurios kotiruojamos pripažintoje biržoje.
40. Tinkamais pripažintų kolektyvinio investavimo subjektų nepastovumo korekcija apskaičiuojama kaip svertinis nepastovumo korekcijų, pagal 37 punkte nurodytus likvidavimo laikotarpius, taikytinų turto, į kurį investavo subjektai, vertėms. Jei turtas, į kurį subjektai investavo, kredito įstaigai nėra žinomas, tuomet iš viso turto į kurį subjektas gali investuoti išrenkama ir pritaikoma didžiausia atskiram turtui taikytina nepastovumo korekcija.
41. Institucijų išleistiems nereitinguotiems skolos vertybiniais popieriams, atitinkantiems 1 dalies 8 punkte išdėstytus tinkamumo kriterijus, nepastovumo korekcijos yra tokios pat kaip ir institucijų ar įmonių ar išleistiems vertybiniais popieriams, turintiems išorinį kredito rizikos vertinimą, siejamą su 2 ar 3 kredito kokybės žingsniais.

▼ B

- ii) Savi nepastovumo korekcijų įverčiai
42. Kompetentingos institucijos leidžia kredito įstaigoms, atitinkančioms 47–56 punktuose išdėstytus reikalavimus, taikyti savus nepastovumo korekcijų įverčius apskaičiuojant užtikrinimo priemonėms ir pozicijoms taikytiną nepastovumo koregavimą.
  43. Kai skolos vertybiniai popieriai turi pripažintos ECAI kredito rizikos vertinimą, kuris yra lygiavertis investiciniam reitingui arba geresnis, kompetentingos institucijos gali leisti kredito įstaigoms nepastovumo įvertį skaičiuoti kiekvienai vertybinių popierių kategorijai.
  44. Nustatydamos atitinkamas kategorijas, kredito įstaigos atsižvelgia į vertybinių popierių emitento tipą, vertybinių popierių išorinį kredito rizikos vertinimą, jų terminą iki sandorio galiojimo pabaigos ir jų modifikuotą trukmę. Nepastovumo įverčiai turi būti reprezentatyvūs vertybinių popierių, kredito įstaigos priskirtų tam tikrai kategorijai, įverčiai.
  45. Skolos vertybiniais popieriais, kurie turi pripažintos ECAI kredito rizikos vertinimą, kuris yra lygiavertis mažesniai investiciniam reitingui, ir kitoms reikalavimus atitinkančioms užtikrinimo priemonėms nepastovumo korekcijos skaičiuojamos kiekvienam jų individualiai.
  46. Savų įverčių metodą taikančios kredito įstaigos turi įvertinti užtikrinimo priemonių arba užsienio valiutų keitimo kursų nesutapimų nepastovumą, neatsižvelgdamos į bet kurias koreliacijas tarp neužtikrintos pozicijos, užtikrinimo priemonės ir (arba) keitimo kursų.

Kiekybiniai kriterijai

47. Apskaičiuojant nepastovumo koregavimą, taikomas 99-to kvantilio vienpusis pasikliautinis intervalas.
48. Likvidavimo laikotarpis užtikrintiems skolinimo sandoriams yra 20 darbo dienų; atpirkimo sandoriams, išskyrus kai tokie sandoriai apima biržos prekių arba garantuotų teisių, susijusių su nuosavybės teise į biržos prekes, perleidimą, ir vertybinių popierių skolinimo arba skolinimosi sandoriams – 5 darbo dienas; o kitiems kapitalo rinkos veikiamiems sandoriams – 10 darbo dienų.
49. Atitinkamam sandorio tipui kredito įstaigos gali naudoti nepastovumo korekcijas, apskaičiuotas pagal ilgesnius arba trumpesnius likvidavimo laikotarpius, pailgintus arba sutrumpintus pagal 48 punkte nurodytą likvidavimo laikotarpį, taikant laiko kvadratinės šaknies formulę:

$$HM = HN \sqrt{T_M / T_N}$$

kur T_M yra atitinkamas likvidavimo laikotarpis;

H_M yra nepastovumo koregavimas esant T_M ; ir

H_N yra nepastovumo koregavimas, pagrįstas likvidavimo laikotarpiu T_N .

50. Kredito įstaigos atsižvelgia į prastesnės kokybės turto nelikvidumą. Likvidavimo laikotarpis padidinamas tais atvejais, kai yra abejonių dėl užtikrinimo priemonės likvidumo. Jos taip pat nustato atvejus, kai ankstesnių laikotarpių duomenys gali sumažinti galimą nepastovumą, pavyzdžiui, nustatyta bazinė valiuta. Tokie atvejai sprendžiami pasitelkiant nepalankiausių sąlygų scenarijų.
51. Apskaičiuojant nepastovumo korekciją, duomenų stebėjimo laikotarpis (imties periodas) yra bent vieneri metai. Kredito įstaigoms, kurios taiko koeficientų schemą arba kitus metodus duomenų stebėjimo laikotarpiui, efektyvus stebėjimo laikotarpis yra mažiausiai vieneri metai (t. y. atskirų stebėjimų vidutinis svertinis atsilikimas laike yra ne mažiau kaip 6 mėnesiai). Kompetentingos institucijos gali taip pat reikalauti, kad kredito įstaiga savo nepastovumo koregavimus apskaičiuotų taikydama trumpesnį duomenų stebėjimo laikotarpį, jeigu – kompetentingų institucijų nuomone – tai galima pateisinti dėl labai išaugusio kainų svyravimo.

▼ B

52. Kredito įstaigos savo duomenų rinkinius atnaujina bent kartą per tris mėnesius ir taip pat juos naujai įvertina, kai tik rinkos kainos patiria reikšmingų pokyčių. Tai reiškia, kad nepastovumo korekcijos apskaičiuojamos bent kartą per tris mėnesius.

Kokybiniai kriterijai

53. Nepastovumo įverčiai naudojami kasdieniame kredito įstaigos rizikos valdymo procese, įskaitant su jos vidinių pozicijų ribomis susijusius aspektus.
54. Jei kasdieniame kredito įstaigos rizikos valdymo procese tam tikram konkrečiam sandoriui taikomas likvidavimo laikotarpis yra ilgesnis, nei nustatyta šioje dalyje, kredito įstaigos nepastovumo korekcijos atitinkamai padidinamos pagal 49 punkte nurodytą laiko kvadratinės šaknies formulę.
55. Kredito įstaiga yra nustačiusi procedūras, skirtas stebėti ir užtikrinti, kad būtų laikomasi dokumentuose išdėstytos vidaus politikos ir kontrolės procedūrų, susijusių su jos nepastovumo korekcijų vertinimo sistemos veikimu ir tokių įverčių integravimu į jos rizikos valdymo procesą.
56. Kaip kredito įstaigos vidaus audito proceso dalis, reguliariai atliekamas nepriklausomas kredito įstaigos nepastovumo korekcijų vertinimo sistemos patikrinimas. Visos nepastovumo korekcijų vertinimo ir šių korekcijų integravimo į kredito įstaigos rizikos valdymo procesą sistemos patikrinimas atliekamas bent kartą per metus ir konkrečiai analizuojami bent šie aspektai:
- įvertintų nepastovumo korekcijų integravimas į kasdienį rizikos valdymą;
  - nepastovumo korekcijų vertinimo proceso reikšmingų pokyčių pripažinimas galiojančiais;
  - duomenų šaltinių, naudojamų nepastovumo korekcijų vertinimo sistemų darbe, nuoseklumo, pateikimo laiku ir patikimumo, taip pat tokių duomenų šaltinių nepriklausomumo patikrinimas; ir
  - nepastovumo prielaidų tikslumas ir tinkamumas.

iii) Nepastovumo korekcijų padidinimas

57. 36–41 punktuose nurodytos nepastovumo korekcijos – tai nepastovumo korekcijos, taikytinos tada, jei kasdien atliekamas perkainojimas. Analogiškai, kai kredito įstaiga taiko savus nepastovumo korekcijų įverčius pagal 42–56 punktus, šie pirmiausia turi būti apskaičiuoti kasdienio perkainojimo pagrindu. Jei perkainojimas atliekamas rečiau kaip kartą per dieną, taikomos didesnės nepastovumo korekcijos. Jos apskaičiuojamos padidinant kasdienes perkainojimo nepastovumo korekcijas, taikant šią „laiko kvadratinės šaknies“ formulę:

$$H = H_M \sqrt{\frac{N_R + (T_M - 1)}{T_M}}$$

kai:

H yra taikytina nepastovumo korekcija;

H_M nepastovumo korekcija, kai perkainojimas atliekamas kasdien;

N_R yra faktinis darbo dienų skaičius tarp perkainojimų;

T_M yra atitinkamo sandorio tipo likvidavimo laikotarpis.

iv) 0 % nepastovumo korekcijos taikymo sąlygos

58. Atpirkimo sandoriams ir vertybinių popierių skolinimo arba skolinimosi sandoriams, kai kredito įstaiga taiko standartinių nepastovumo korekcijų metodą arba savų įverčių dydžių metodą ir kai yra įvykdytos toliau a–h papunkčiuose išdėstytos sąlygos, kredito įstaigos gali užuot taikiusios pagal 34–57 punktus apskaičiuotas nepastovumo korekcijas taikyti 0 % nepastovumo korek-

▼B

cija. Ši pasirinkimo teisė nesuteikiama kredito įstaigoms, taikančioms 12–21 punktuose nurodytą vidaus modelių metodą.

- a) ir pozicija, ir užtikrinimo priemonė yra grynieji pinigai arba centrinės valdžios ar centrinių bankų skolos vertybiniai popieriai, nurodyti 1 dalies 7 punkto b papunktyje, kurie pagal 78–83 straipsnius gali būti pasveriami 0 % rizika;
- b) ir pozicija, ir užtikrinimo priemonė nurodytos ta pačia valiuta;
- c) arba sandorio terminas yra ne daugiau kaip viena diena, arba kasdien įvertinamos ir pozicijos, ir užtikrinimo priemonės rinkos vertės ar kasdien pakoreguojama jų garantinė įmoka;
- d) laikoma, kad laikotarpis tarp paskutinio įvertinimo rinkos verte, kol sandorio šalis nesugebėjo pakoreguoti garantinės įmokos, ir užtikrinimo priemonės likvidavimo yra ne daugiau kaip keturios darbo dienos;
- e) už sandorį atsiskaitoma pagal tam sandorio tipui pasitvirtinusių atsiskaitymo sistemą;
- f) sutarties dokumentai yra standartiniai dokumentai, rinkoje taikomi atpirkimo sandoriams arba vertybinių popierių skolinimo arba skolinimosi sandoriams tais vertybiniais popieriais;
- g) sandoris reglamentuojamas dokumentais, kuriuose nurodoma, kad, sandorio šaliai neįvykdžius įsipareigojimo pateikti pinigus ar vertybinius popierius arba garantinę įmoką arba kitais įsipareigojimų neįvykdymo atvejais sandoris nedelsiant nutraukiamas; ir
- h) kompetentingos institucijos sandorio šalį laiko „esminiu rinkos dalyviu“. Esminiais rinkos dalyviais laikomi
  - 1 dalies 7 punkto b papunktyje išvardyti subjektai, kai jų pozicijoms pagal 78–83 straipsnius priskiriamas 0 % rizikos koeficientas;
  - institucijos;
  - kitos finansų įmonės (įskaitant draudimo bendroves), kai jų pozicijoms pagal 78–83 straipsnius priskiriamas 20 % rizikos koeficientas, arba kurios – jei tai kredito įstaigos, pagal riziką įvertintas pozicijas ir tikėtinų nuostolių sumas skaičiuojančios pagal 83–89 straipsnius – neturi pripažintos ECAI kredito rizikos vertinimo ir jei reitinguojamos kaip pasižyminčios įsipareigojimų PD, kuri lygiavertė tikimybei, siejamai su ECAI pateiktu kredito rizikos vertinimu, kuri kompetentingos institucijos nustatė sietinu su 2 ar aukštesniu kredito kokybės žingsniu pagal įmonių pozicijų rizikos vertinimo taisyklės, nustatytas 78–83 straipsniuose;
  - reguliuojami kolektyvinio investavimo subjektai, kuriems taikomi kapitalo arba finansinio svėro reikalavimai;
  - reguliuojami pensijų fondai; ir
  - pripažintos kliringo organizacijos.

59. Kai vietos valdžios išleistų vertybinių popierių atpirkimo sandoriams arba skolinimo arba skolinimosi sandoriams kompetentinga institucija leidžia taikyti 58 punkte numatytą vertinimą, kitos kompetentingos institucijos gali leisti jų jurisdikcijoje įsteigtoms kredito įstaigoms tokiems patiems sandoriams taikyti tą patį metodą.

c) Pagal riziką įvertintų pozicijų ir tikėtinų nuostolių sumų apskaičiavimas Standartizuotas metodas

60. E*, apskaičiuotas pagal 33 punktą, 80 straipsnio tikslais yra lygus reikalavimo vertei. II priede išvardytų nebalansinių straipsnių atveju E* yra vertė, kuriai taikomi 78 straipsnio 1

▼B

dalyje nurodyti procentiniai dydžiai, siekiant nustatyti reikalavimo vertę.

IRB metodas

61. Šiame punkte nurodytu būdu apskaičiuotas LGD* (faktinis LGD) lygus LGD VII priedo tikslais.

$$\text{LGD}^* = \text{LGD} \times [(E^*/E)],$$

kai:

LGD yra nuostolis išpareigojimo neįvykdymo atveju, kuris būtų taikomas pozicijai pagal 84–89 straipsnius, jei pozicija nebūtų užtikrinta;

E yra reikalavimo vertė, apibūdinta 33 dalyje.

E* apskaičiuojama pagal 33 punktą.

1.5. **Kitos 84–89 straipsnių reikalavimus atitinkančios užtikrinimo priemonės**

1.5.1. Vertinimas

a) Įkeistas nekilnojamasis turtas

62. Nepriklausomas vertintojas turtą vertina rinkos arba mažesne verte. Valstybėse narėse, kurios įstatymais ar kitais teisės aktais yra nustatę griežtus hipotekinės vertės vertinimo kriterijus, nepriklausomas vertintojas gali įvertinti turtą hipotekine arba mažesne verte.

63. „Rinkos vertė“ – tai nustatyta suma, kurią turto vertinimo dieną turtą ketinantis įsigyti pirkėjas galėtų iškeisti į tą turtą su jį ketinančiu parduoti pardavėju sandorio tarp nesusijusių šalių metu normaliomis aplinkybėmis, kai kiekviena iš šalių veikia sąmoningai, apdairiai ir niekieno neverčiama. Rinkos vertė dokumentuojama skaidriai ir aiškiai būdu.

64. „Hipotekinė vertė“ – tai turto vertė, kuri nustatoma atlikus apdairių būsimo turto paklausos rinkoje vertinimą atsižvelgiant į turto ilgaamžiškumo aspektus, įprastas ir vietos rinkos sąlygas bei dabartinį ir alternatyvų tinkamą turto naudojimą. Nustatant hipotekinę vertę, neatsižvelgiama į spekuliacinius elementus. Hipotekinė vertė dokumentuose nurodoma skaidriai ir aiškiai.

65. Užtikrinimo priemonės vertė yra rinkos vertė arba hipotekinė vertė, atitinkamai sumažinta, kad atspindėtų pagal 2 dalies 8 punktą reikalaujamos stebėsenos rezultatus ir atsižvelgtų į bet kurias pirmumo reikalavimo teises į turtą.

b) Gautinos sumos

66. Gautinų sumų vertė lygi sumai, kuri turi būti gauta.

c) Kitos fizinės užtikrinimo priemonės

67. Turtas vertinamas jo rinkos verte – nustatyta suma, kurią turto vertinimo dieną turtą ketinantis įsigyti pirkėjas galėtų iškeisti į tą turtą su jį ketinančiu parduoti pardavėju sandorio tarp nesusijusių šalių metu.

1.5.2. Pagal riziką įvertintų pozicijų ir tikėtinų nuostolių sumų apskaičiavimas

a) Bendrasis vertinimas

68. 69–72 punktuose nurodytu būdu apskaičiuotas LGD* lygus LGD VII priedo tikslais.

69. Kai užtikrinimo priemonės vertės (C) ir pozicijos vertės (E) santykis yra mažesnis už C* ribinį dydį (minimalų reikalaujamą pozicijos užtikrinimo lygį), kaip nurodyta 5 lentelėje, LGD* lygus LGD, nurodytam VII priede neužtikrintoms pozicijoms sandorio šalies atžvilgiu.

70. Kai užtikrinimo priemonės vertės ir pozicijos vertės santykis yra didesnis už antrąjį, didesnį C** ribinį dydį (t. y. reikalaujamą užtikrinimo lygį, kad būtų pasiektas visiškas LGD pripažinimas), kaip nurodyta 5 lentelėje, LGD* lygus 5 lentelėje nurodytam dydžiui.

▼ **B**

71. Kai pozicijos, kaip visumos, atžvilgiu nepasiekiamas reikalaujamas užtikrinimo lygis C^{**} , pozicija laikoma susidedančia iš dviejų pozicijų: viena pozicija – tai ta dalis, kuriai pasiekiamas reikalaujamas užtikrinimo lygis C^{**} , o kita – likusioji dalis.
72. 5 lentelėje nurodyti taikytini LGD* ir reikalaujamo užtikrinimo lygiai užtikrintoms pozicijų dalims:

5 lentelė

Minimalus LGD užtikrintoms pozicijų dalims

	LGD* didesnį prioritetą turinčioms arba neapibrėžtoms pretenzijoms	LGD* subordinuotoms pretenzijoms arba neapibrėžtoms pretenzijoms	Minimalus reikalaujamas pozicijos užtikrinimo lygis (C^*)	Minimalus reikalaujamas pozicijos užtikrinimo lygis (C^{**})
Gautinos sumos	35 %	65 %	0 %	125 %
Gyvenamosios paskirties nekilnojamasis turtas; komercinės paskirties nekilnojamasis turtas	35 %	65 %	30 %	140 %
Kitos užtikrinimo priemonės	40 %	70 %	30 %	140 %

Taikydamos išlygą, iki 2012 m. gruodžio 31 d. kompetentingos institucijos gali, atsižvelgdamos į 5 lentelėje nurodytus užtikrinimo lygius:

- leisti kredito įstaigoms priskirti 30 % LGD didesnio prioriteto komercinės paskirties nekilnojamojo turto lizingo (finansinės nuomos) pozicijoms;
- leisti kredito įstaigoms priskirti 35 % LGD didesnio prioriteto įrengimų lizingo (finansinės nuomos) pozicijoms; ir
- leisti kredito įstaigoms priskirti 35 % LGD didesnio prioriteto pozicijoms, užtikrinamoms gyvenamosios arba verslo paskirties nekilnojamoju turto.

Šio laikotarpio pabaigoje ši išlyga peržiūrima.

- b) Alternatyvus įkeisto gyvenamosios paskirties nekilnojamojo turto vertinimas

73. Remiantis šio ir 74 punktų reikalavimais ir kaip alternatyva 68–72 punktuose aprašytam vertinimui, valstybės narės kompetentingos institucijos gali leisti kredito įstaigoms priskirti 50 % rizikos koeficientą pozicijos daliai, visiškai užtikrintai gyvenamosios arba komercinės paskirties nekilnojamoju turto, esančiu valstybės narės teritorijoje, jei jos turi įrodymų, kad tokio turto rinka yra gerai išvystyta, turi ilgalaikes tradicijas ir kad nuostolių, patiriamų dėl gyvenamosios arba komercinės paskirties nekilnojamoju turto užtikrinto skolinimo, lygiai atitinkamai neviršija šių ribų:

- nuostoliai, atsirandantys iš gyvenamosios ar komercinės paskirties nekilnojamoju turto užtikrinto skolinimo, atitinkamai iki 50 % rinkos vertės (arba, jei taikytina, 60 % hipotekinės vertės, jei pirmoji vertė mažesnė už antrąją) bet kuriais nustatytais metais neviršija 0,3 % tos paskirties nekilnojamoju turto užtikrintų negrąžintų paskolų sumos; ir
- bendrieji nuostoliai, patiriami dėl gyvenamosios arba komercinės paskirties nekilnojamoju turto užtikrinto skolinimo, bet kuriais nustatytais metais neviršija 0,5 % atitinkamai tos paskirties nekilnojamoju turto užtikrintų negrąžintų paskolų sumos.

▼B

74. Jeigu tam tikrais metais neįvykdoma kuri nors iš 73 punkto sąlygų, šis vertinimas nebetaikomas tol, kol kitais metais neįvykdomos šios sąlygos.
75. Kompetentingos institucijos, kurios neleidžia taikyti 73 punkte aprašyto vertinimo, gali leisti kredito įstaigoms priskirti pagal šį vertinimą leidžiamus rizikos koeficientus pozicijoms, užtikrintoms gyvenamosios ar komercinės paskirties nekilnojamuoju turtu, esančiu tose valstybėse narėse, kurių kompetentingos institucijos leidžia tokį vertinimą tokiomis pačiomis sąlygomis, kokios taikomas toje valstybėje narėje.
- 1.6. **Pagal riziką įvertintų pozicijų ir tikėtinų nuostolių sumų apskaičiavimas mišrių užtikrinimo priemonių grupių atveju**
76. Kai pagal riziką įvertintos pozicijos ir tikėtinų nuostolių sumos apskaičiuojamos pagal 84–89 straipsnius, o pozicija yra užtikrinta ir finansine užtikrinimo priemone, ir kita reikalavimus atitinkančia tinkama užtikrinimo priemone, LGD*, kuris VII priede laikomas lygus LGD, apskaičiuojamas toliau nurodytu būdu.
77. Reikalaujama, kad kredito įstaiga išskaidytų pagal nepastovumą pakoreguotą pozicijos vertę (t. y. vertę, kuri gaunama pritaikius nepastovumo korekciją, kaip nurodyta 33 punkte) į dalis, kurių kiekviena užtikrinama tik vieno tipo užtikrinimo priemone. Tai reiškia, kad kredito įstaiga atitinkamai turi išskaidyti poziciją į tokias dalis: tinkama finansine užtikrinimo priemone užtikrinta dalis, gautinomis sumomis užtikrinta dalis, komercinės paskirties nekilnojamuoju turtu ir (arba) gyvenamosios paskirties nekilnojamuoju turtu užtikrintos dalys, kita reikalavimus atitinkančia tinkama užtikrinimo priemone užtikrinta dalis ir neužtikrinta dalis.
78. Kiekvienai pozicijos daliai LGD* apskaičiuojamas atskirai pagal atitinkamas šio priedo nuostatas.
- 1.7. **Kitas tiesioginis kredito užtikrinimas**
- 1.7.1. Indėliai trečiųjų šalių įstaigose
79. Kai įvykdytos 2 dalies 12 punkto sąlygos, kredito užtikrinimas, atitinkantis 1 dalies 23 punkte išdėstytas sąlygas, gali būti laikomas trečiosios šalies įstaigos suteikta garantija.
- 1.7.2. Gyvybės draudimo polisai, įkeisti skolinančiai kredito įstaigai
80. Kai įvykdytos 2 dalies 13 punkto sąlygos, kredito užtikrinimas, atitinkantis 1 dalies 24 punkte išdėstytas sąlygas, gali būti laikomas gyvybės draudimą suteikiančios bendrovės suteikta garantija. Pripažinto kredito užtikrinimo vertė lygi gyvybės draudimo poliso išperkamajai sumai.
- 1.7.3. Pagal pareikalavimą atperkamos institucijų priemonės
81. 1 dalies 25 punkto reikalavimus atitinkančios priemonės gali būti laikomos institucijų suteiktomis garantijomis.
82. Pripažinto kredito užtikrinimo vertė lygi:
- a) kai priemonė bus atperkama jos nominaliąja verte, užtikrinimo vertė lygi tai vertei;
- b) kai priemonė bus atperkama rinkos verte, užtikrinimo vertė lygi vertei priemonės, kuri vertinama taip pat kaip 1 dalies 8 punkte nurodyti skolos vertybiniai popieriai.
2. **NETIESIOGINIS KREDITO UŽTIKRINIMAS**
- 2.1. **Vertinimas**
83. Netiesioginio užtikrinimo vertė (G) yra suma, kurią sumokėti įsipareigojo garantas tuo atveju, kai skolininkas neįvykdo įsipareigojimų, neįvykdo savo mokėjimo įsipareigojimų arba įvyksta kitas finansinis įvykis. Išvestinių kredito finansinių priemonių atveju, kai numatytas restruktūrizavimas, susijęs su paskolos sumos, palūkanų arba mokesčių atidėjimu arba atsisakymu, sukeliantis nuostolių kredito davėjui (t.y. vertės pataisas arba pana-

▼B

šius pelno (nuostolių) ataskaitos koregavimus) nėra laikomas kredito įvykiu

- a) pagal šio punkto pirmą sakinį nustatyta užtikrinimo vertė sumažinama 40 %, jei suma, kurią sumokėti išpareigojo garantas, neviršija reikalavimo vertės; ir
- b) užtikrinimo vertė gali sudaryti daugiausia 60 % reikalavimo vertės, jei suma, kurią sumokėti išpareigojo laiduotojas, viršija reikalavimo vertę.

84. Kai netiesioginis kredito užtikrinimas parodytas kita nei pozicijos valiuta (valiutų nesutapimas), kredito užtikrinimo vertė mažinama nepastovumo korekcija H_{FX} , kaip nurodyta toliau:

$$G^* = G \times (1 - H_{FX}),$$

kai:

G yra kredito užtikrinimo nominali vertė;

G^* yra G , pakoreguota atsižvelgiant į bet kurią užsienio valiutos kurso riziką, o

H_{FX} yra nepastovumo korekcija esant bet kuriam kredito užtikrinimo ir kredito įstaigos turimos pozicijos valiutų nesutapimui.

Kai nėra valiutų nesutapimo,

$$G^* = G.$$

85. Esant bet kuriam valiutų nesutapimui, taikytinos nepastovumo korekcijos gali būti apskaičiuojamos pagal standartinių nepastovumo korekcijų metodą arba savų įverčių nepastovumo korekcijų metodą, kaip nurodyta 34–57 punktuose.

2.2. Pagal riziką įvertintų pozicijų ir tikėtinų nuostolių sumų apskaičiavimas

2.2.1. Dalinis užtikrinimas – segmentavimas

86. Kai kredito įstaiga perleidžia pagal vieną ar kelis segmentus segmentuotos paskolos rizikos dalį, taikomos 94–101 straipsniuose išdėstytos taisyklės. Laikoma, kad mokėjimo reikšmingumo ribos, nustatančios, kada nuostolių atveju nedaromos jokios įmokos, yra lygiavertės neperleistoms pirmojo nuostolio pozicijoms ir jos padidina segmentų perleidimo riziką.

2.2.2. Standartizuotas metodas

a) Visapusiškas užtikrinimas

87. 80 straipsnyje g yra rizikos koeficientas, priskirtinas pozicijai, visapusiškai užtikrintai netiesioginiu kredito užtikrinimu (G_A), kai:

g yra rizikos koeficientas, priskirtinas užtikrinimo teikėjo pozicijai, kaip nurodyta 78–83 straipsniuose, o

G_A yra pagal 84 punktą apskaičiuota G^* vertė, toliau pakoreguota atsižvelgiant į visus terminų nesutapimus, kaip nurodyta 4 dalyje.

b) Dalinis užtikrinimas – lygūs prioritetai

88. Kai užtikrinta suma yra mažesnė už pozicijos vertę, o užtikrinta ir neužtikrinta dalys turi tą patį prioritetą, t. y. nuostoliai proporcingai paskirstomi kredito įstaigai ir užtikrinimo teikėjui, taikoma proporcinė reguliuojamo kapitalo lengvata. Taikant 80 straipsnį, pagal riziką įvertintos pozicijos apskaičiuojamos pagal šią formulę:

$$(E - G_A) \times r + G_A \times g,$$

kai:

E yra pozicijos vertė;

G_A yra pagal 84 punktą apskaičiuota G^* vertė, toliau pakoreguota atsižvelgiant į visus terminų nesutapimus, kaip aprašoma 4 dalyje;

▼B

r yra rizikos koeficientas, priskirtinas išipareigojančiojo asmens pozicijoms, kaip nurodyta 78–83 straipsniuose; ir

g yra rizikos koeficientas, priskirtinas užtikrinimo teikėjo pozicijoms, kaip nurodyta 78–83 straipsniuose.

- c) Aukščiausios valdžios garantijos
89. Kompetentingos institucijos gali nustatyti, kad VI priedo 1 dalies 4 ir 5 punktuose numatytas vertinimas taip pat būtų taikomas centrinės valdžios ar centrinių bankų garantuojamoms pozicijoms ar pozicijų dalims, kai garantija išreikšta skolininko vietos valiuta ir kai pozicija suteikiama ta valiuta.

2.2.3. IRB metodas

Visapusiškas užtikrinimas. Dalinis užtikrinimas – lygūs prioritetai

90. Užtikrintai pozicijos daliai (grindžiamai kredito užtikrinimo pakoreguota verte G_A) VII priedo 2 dalies tikslais PD gali būti lygi užtikrinimo teikėjo PD arba dydžiui, priklausančiam intervalui nuo skolininko PD iki garanto PD, jei laikoma, kad visapusiškas pakeitimas nėra užtikrintas. Subordinuotų pozicijų ir nesubordinuoto netiesioginio užtikrinimo atvejais VII priedo 2 dalies tikslais taikytinas LGD gali būti lygus LGD, siejamam su didesnio prioriteto pretenzijomis.
91. Bet kuriai neužtikrintai pozicijos daliai PD lygus skolininko PD, o LGD lygus bazinės pozicijos LGD.
92. G_A yra pagal 84 punktą apskaičiuota G^* vertė, toliau pakoreguota atsižvelgiant į visų terminų nesutapimus, kaip nurodyta 4 dalyje.

4 DALIS

Terminų nesutapimas

1. Apskaičiuojant pagal riziką įvertintas pozicijas, terminų nesutapimas pastebimas tada, kai kredito užtikrinimo terminas iki sandorio galiojimo pabaigos yra trumpesnis už užtikrintos pozicijos terminą iki sandorio galiojimo pabaigos. Kai užtikrinimo terminas iki sandorio galiojimo pabaigos yra mažiau kaip trys mėnesiai ir jei yra trumpesnis už bazinės pozicijos terminą, toks užtikrinimas nepripažįstamas.
2. Esant terminų nesutapimui, kredito užtikrinimas nepripažįstamas, kai:
  - a) užtikrinimo terminas nuo sandorio sudarymo pradžios yra mažiau kaip vieneri metai; arba
  - b) pozicija yra trumpalaikė pozicija, kai kompetentingos institucijos nurodo, kad pagal VII priedo 2 dalies 14 punktą jos termino vertei (M) taikytina vienos dienos, o ne vienerių metų žemiausia riba.

1. TERMINO APIBRĖŽIMAS

3. Taikant maksimalų 5 metų laikotarpį, bazinės priemonės efektyvusis terminas – tai ilgiausias galimas laikotarpis, likęs iki tol, kol išipareigojantysis asmuo turi įvykdyti savo išipareigojimus. Remiantis 4 punktu, kredito užtikrinimo terminas yra laikotarpis iki anksčiausios datos, kada užtikrinimas pasibaigia arba yra galimybė jį nutraukti.
4. Kai užtikrinimo pardavėjui suteikiama pasirinkimo teisė nutraukti užtikrinimą, užtikrinimo terminas yra laikotarpis iki anksčiausios datos, kada galima pasinaudoti šia teise. Kai užtikrinimo pirkėjui suteikiama pasirinkimo teisė nutraukti užtikrinimą, o susitarimo sąlygos užtikrinimo sandorio sudarymo metu numato paskatą kredito įstaigai atšaukti sandorį iki jo sutartinio termino, užtikrinimo terminas yra laikotarpis iki anksčiausios datos, kada galima pasinaudoti šia teise; kitais atvejais gali būti laikoma, kad tokia pasirinkimo teisė neturi įtakos užtikrinimo terminui.
5. Kai netrukdoma kredito išvestinę priemonę nutraukti anksčiau bet kurio lengvatinio laikotarpio, kad nemokėjimą būtų galima

▼ B

laikyti įsipareigojimų bazinės pozicijos atžvilgiu neįvykdymo atveju, užtikrinimo terminas sutrumpinamas šiuo lengvatiniu laikotarpiu.

2. UŽTIKRINIMO VERTINIMAS

2.1. **Sandoriai, kuriems taikomas tiesioginis kredito užtikrinimas. Paprastas finansinės užtikrinimo priemonės metodas**

6. Esant nesutapimui tarp pozicijos termino ir užtikrinimo termino, užtikrinimo priemonė nepripažįstama.

2.2. **Sandoriai, kuriems taikomas tiesioginis kredito užtikrinimas. Išsamus finansinės užtikrinimo priemonės metodas**

7. Kredito užtikrinimo terminas ir pozicijos terminas turi atspindėti pakoreguotoje užtikrinimo priemonės vertėje, apskaičiuojamoje pagal šią formulę:

$$C_{VAM} = C_{VA} \times (t-t^*)/(T-t^*),$$

kai

C_{VA} yra mažesnioji iš šių dviejų verčių: užtikrinimo priemonės pagal nepastovumą pakoreguota vertė, kaip nurodyta 3 dalies 33 punkte, ir pozicijos vertė;

t yra mažesnioji iš šių verčių: pagal 3–5 punktus apskaičiuotas metų, likusių iki kredito užtikrinimo termino pabaigos datos, skaičius ir T vertė;

T yra mažesnioji iš šių verčių: pagal 3–5 punktus apskaičiuotas metų, likusių iki pozicijos termino pabaigos datos, skaičius arba 5 metai;

t^* lygus 0,25.

Visiškai koreguotos pozicijos vertės (E^*) apskaičiavimo formulėje, kaip nurodyta 3 dalies 33 punkte, C_{VAM} atitinka C_{VA} , toliau pakoreguotą pagal terminų nesutapimus.

2.3. **Sandoriai, kuriems taikomas netiesioginis kredito užtikrinimas**

8. Kredito užtikrinimo terminas ir pozicijos terminas turi atspindėti pakoreguotoje kredito užtikrinimo vertėje, apskaičiuojamoje pagal šią formulę:

$$G_A = G^* \times (t-t^*)/(T-t^*),$$

kai:

G^* yra užtikrinimo vertė, pakoreguota atsižvelgiant į visus valiutų nesutapimus;

G_A lygus G^* , pakoreguotai atsižvelgiant į visus terminų nesutapimus;

t yra mažesnioji iš šių verčių: pagal 3–5 punktus apskaičiuotas metų, likusių iki kredito užtikrinimo termino pabaigos datos, skaičius arba T vertė;

T yra mažesnioji iš šių verčių: pagal 3–5 punktus apskaičiuotas metų, likusių iki pozicijos termino pabaigos datos, skaičius arba 5 metai;

t^* lygus 0,25.

G_A tada laikomas lygiu užtikrinimo vertei, taikomai 3 dalies 83–92 punktų tikslais.

5 DALIS

Kredito rizikos mažinimo deriniai pagal standartizuotą metodą

1. Kai kredito įstaiga, pagal riziką įvertintas pozicijas skaičiuojanti pagal 78–83 straipsnius, vienai pozicijai yra numatysiu daugiau kaip vieną kredito rizikos mažinimo formą (t. y. kredito įstaiga turi ir užtikrinimo priemonę, ir garantiją, iš dalies užtikrinančias poziciją), reikalaujama, kad kredito įstaiga išskaidytų tą poziciją į dalis, kurių kiekviena užtikrinama tik vieno tipo kredito rizikos mažinimo priemone (pavyzdžiui, į užtikrinimo priemone užtikrintą dalį ir į garantija užtikrintą dalį), o pagal riziką įvertintos

▼B

pozicijos kiekvienai daliai turi būti skaičiuojamos atskirai, laikantis 78–83 straipsnių ir šio priedo nuostatų.

2. Kai vieno užtikrinimo teikėjo pateiktas užtikrinimas turi skirtingus terminus, taikomas metodas, analogiškas aprašytajam 1 punkte.

6 DALIS

CRM krepšelių metodikos

1. PIRMOJO ĮSIPAREIGOJIMŲ NEĮVYKDYMO KREDITO IŠVESTINĖS PRIEMONĖS
  1. Kai kredito įstaiga gauna kredito užtikrinimą kelioms pozicijoms su sąlyga, kad kurios nors iš tų pozicijų pirmojo įsipareigojimų neįvykdymo atvejis yra mokėjimo priežastis ir kad dėl šio kredito įvykio sutartis nutraukiama, kredito įstaiga gali pakeisti pagal riziką įvertintų pozicijų apskaičiavimą ir, kur tai taikytina, tikėtinų nuostolių sumų apskaičiavimą tai pozicijai, kurios atveju – jei nebūtų kredito užtikrinimo priemonės – pagal riziką įvertinta pozicija būtų mažiausia pagal 78–83 arba 84–89 straipsnius, remiantis šiuo priedu, tačiau tik tada, kai pozicijos vertė yra mažesnė arba lygi kredito užtikrinimo priemonės vertei.
2. N-TOJO ĮSIPAREIGOJIMŲ NEĮVYKDYMO KREDITO IŠVESTINĖS PRIEMONĖS
  2. Kai n -tasis pozicijų įsipareigojimų neįvykdymo atvejis yra mokėjimo pagal kredito užtikrinimą priežastimi, užtikrinimą išsigyjanti kredito įstaiga gali pripažinti užtikrinimą tik pagal riziką įvertintoms pozicijoms apskaičiuoti ir, kai tai taikytina, tikėtinų nuostolių sumoms apskaičiuoti, jei užtikrinimas taip pat buvo gautas 1– n -1 įsipareigojimų neįvykdymo atvejams arba kai jau įvyko n -1 įsipareigojimų neįvykdymo atvejai. Tokiais atvejais taikoma metodika yra analogiška 1 punkte aprašytajai pirmojo įsipareigojimų neįvykdymo išvestinių priemonių metodikai, tik atitinkamai pakeista, kad tiktų n -tojo įsipareigojimų neįvykdymo atveju produktams.

IX PRIEDAS

PAKEITIMAS VERTYBINIAIS POPIERIAIS

1 DALIS

IX priede vartojamų sąvokų apibrėžimai

1. Šiame priede:
  - „Perviršinis kainų skirtumas“ – finansinių lėšų suma ir pajamos iš kitų mokesčių, gaunamų dėl pakeistų vertybiniais popieriais pozicijų, atėmus sąnaudas ir išlaidas.
  - „Panaikinimo pasirinkimo sandoris“ – sutartinė teisė iniciatoriui atpirkti arba panaikinti pakeitimo vertybiniais popieriais pozicijas prieš visų pagrindinių pozicijų apmokėjimą, kai neapmokėtų pozicijų suma nukrenta žemiau nustatyto lygio.
  - „Likvidumo priemonė“ – pakeitimo vertybiniais popieriais pozicija, atsirandanti dėl sutartinės sąlygos teikti lėšas, kad pinigų šrautai investuotojams būtų užtikrinti laiku.
  - „Kirb“ – 8 % pagal riziką įvertintos pozicijų sumos, kurios būtų apskaičiuotos pagal 84–89 straipsnius pakeistų vertybiniais popieriais pozicijų atžvilgiu, jeigu jos nebūtų pakeistos vertybiniais popieriais, pridėjus tikėtinų nuostolių sumas, siejamas su tomis pozicijomis, kurios apskaičiuotos pagal tuos straipsnius.
  - „Reitingais pagrįstas metodas“ – pagal riziką įvertintų pozicijų sumų pakeitimo vertybiniais popieriais pozicijoms apskaičiavimo metodas pagal 4 dalies 46–51 punktus.
  - „Priežiūrinės formulės metodas“ – pagal riziką įvertintų pozicijų sumų pakeitimo vertybiniais popieriais pozicijoms apskaičiavimo metodas pagal 4 dalies 52–54 punktus.
  - „Nereitinguota pozicija“ – pakeitimo vertybiniais popieriais pozicija, neturinti pripažintos ECAI suteikto reikalavimus atitinkančio kredito rizikos vertinimo, kaip apibrėžta 97 straipsnyje.
  - „Reitinguota pozicija“ – pakeitimo vertybiniais popieriais pozicija, turinti pripažintos ECAI suteiktą reikalavimus atitinkantį kredito rizikos vertinimą, kaip apibrėžta 97 straipsnyje.
  - „Turtu padengtų komercinių vekselių programa“ (ABCP programa) – pakeitimo vertybiniais popieriais programa, pagal kurią išleisti vertybiniai popieriai daugiausia yra komerciniai vekseliai ir kurių pradinis terminas yra vieneri metai arba trumpesnis.

2 DALIS

Reikšmingos kredito rizikos perleidimo pripažinimo ir pagal riziką įvertintų pozicijų sumų ir tikėtino nuostolio sumų pakeistoms vertybiniais popieriais pozicijoms apskaičiavimo minimalūs reikalavimai

1. REIKŠMINGOS KREDITO RIZIKOS PERLEIDIMO PRIPAŽINIMO MINIMALŪS REIKALAVIMAI TRADICINIO PAKEITIMO VERTYBINIAIS POPIERIAIS ATVEJU
  1. Kredito įstaiga iniciatorė tradicinio pakeitimo vertybiniais popieriais atveju gali neįtraukti pakeistų vertybiniais popieriais pozicijų į pagal riziką įvertintų pozicijų sumų ir tikėtino nuostolio sumų apskaičiavimą, jei reikšminga kredito rizika, siejama su pakeistomis vertybiniais popieriais pozicijomis, buvo perleista trečiosioms šalims ir jei perleidimas tenkina šiuos reikalavimus:
    - a) Pakeitimo vertybiniais popieriais dokumentuose atspindimas ekonominis sandorio turinys.
    - b) Pakeistos vertybiniais popieriais pozicijos yra nepasiekiamos kredito įstaigai iniciatorei ir jos kreditoriams, taip pat bankroto ir įstaigos perėmimo administratoriaus žinion atvejais. Papildomai turi būti pateikiama kvalifikuoto teisinio patarėjo nuomonė.

▼B

- c) Dėl išleistų vertybinių popierių kredito įstaigai iniciatorei neatsiranda mokėjimo įsipareigojimų.
  - d) Perleidimo subjektas yra specialiosios paskirties pakeitimo vertybiniais popieriais subjektas (SPPVPS).
  - e) Kredito įstaiga iniciatorė neišlaiko faktinės arba netiesioginės perleidžiamų pozicijų kontrolės. Turi būti laikoma, kad iniciatorė išlaiko faktinę perleidžiamų pozicijų kontrolę, jeigu ji turi teisę atpirkti iš perleidimo subjekto anksčiau perleistas pozicijas tam, kad pasinaudotų jų teikiama nauda, arba jeigu yra įpareigota perimti perleidžiamą riziką. Vien tik kredito įstaiga iniciatorės pozicijų valdymo teisių arba įsipareigojimų išsaugojimas neturi reikšti pozicijų netiesioginės kontrolės.
  - f) Panaikinimo pasirinkimo sandorio atveju tenkinami šie reikalavimai:
    - i) Panaikinimo pasirinkimo sandoris vykdomas kredito įstaigos iniciatorės nuožiūra;
    - ii) Panaikinimo pasirinkimo sandoris gali būti vykdomas tik tuo atveju, kai neamortizuota lieka 10 % arba mažiau pakeistų vertybiniais popieriais pozicijų pradinės vertės; ir
    - iii) Panaikinimo pasirinkimo sandorio struktūra nėra tokia, kokia padėtų išvengti nuostolių paskirstymo pagal kredito vertės padidinimo pozicijas arba kitas pozicijas, kurias turi investuotojai, ir kitais atžvilgiais nėra tokia, kad padidintų kredito vertę; ir
  - g) Pakeitimo vertybiniais popieriais dokumentuose nėra išlygų, kad
    - i) kitu negu išankstinės amortizacijos nuostatos buvimas atveju, kredito įstaiga iniciatorė turi pagerinti pakeitimo vertybiniais popieriais pozicijas, įskaitant pagrindinių kredito pozicijų pakeitimą arba investuotojams mokamo pelno padidinimą reaguojant į pakeistų vertybiniais popieriais pozicijų kredito kokybės pablogėjimą, tačiau tuo neapsiribojant; arba
    - ii) turi padidinti pelną, mokamą pakeitimo vertybiniais popieriais pozicijų turėtojams reaguojant į pagrindinės grupės kredito kokybės pablogėjimą.
2. REIKŠMINGOS KREDITO RIZIKOS PERLEIDIMO PRIPAŽINIMO MINIMALŪS REIKALAVIMAI SINTETINIO PAKEITIMO VERTYBINIAIS POPIERIAIS ATVEJU
2. Kredito įstaiga iniciatorė sintetinio pakeitimo vertybiniais popieriais atveju gali apskaičiuoti pagal riziką įvertintas pozicijų sumas ir atitinkamai tikėtinų nuostolių sumas pakeistoms vertybiniais popieriais pozicijoms pagal toliau pateiktus 3 ir 4 punktus, jei reikšminga kredito rizika buvo perleista trečiosioms šalims arba per tiesioginį, arba per netiesioginį kredito užtikrinimą, ir jei perleidimas tenkina šiuos reikalavimus.
- a) Pakeitimo vertybiniais popieriais dokumentuose atspindimas ekonominis sandorio turinys;
  - b) Kredito užtikrinimas, kuriuo kredito rizika perleidžiama, atitinka pripažinimo ir kitus reikalavimus pagal 90–93 straipsnius, keliamus tokiam kredito užtikrinimui. Šio punkto tikslais specialiosios paskirties subjektai nepripažįstami reikalavimus atitinkančiais netiesioginio užtikrinimo teikėjais;
  - c) Priemonėms, kurios naudojamos kredito rizikai perleisti, nenumatomos sąlygos arba reikalavimai
    - i) nustatyti didelio reikšmingumo ribą, žemiau kurios kredito užtikrinimas kredito įvykio atveju neteikiamas;
    - ii) leidžiantys nutraukti užtikrinimo teikimą dėl pagrindinių pozicijų kredito kokybės pablogėjimo;

▼B

- iii) kitais negu išankstinės amortizacijos nuostatos buvimas atvejais, reikalauti, kad pakeitimo vertybiniais popieriais pozicijas pagerintų kredito įstaiga iniciatorė;
- iv) padidinti kredito įstaigos kredito užtikrinimo kainą arba pelną, mokamą pakeitimo vertybiniais popieriais pozicijų turėtojams, reaguojant į pagrindinės grupės kredito kokybės pablogėjimą; ir
- d) Gaunama kvalifikuoto teisinio patarėjo nuomonė, patvirtinanti kredito užtikrinimo įgyvendinamumą visose atitinkamose jurisdikcijose.
3. KREDITO ĮSTAIGOS INICIATORĖS PAGAL RIZIKĄ ĮVERTINTŲ POZICIJŲ SUMŲ PAKEISTOMS VERTYBINIAIS POPIERIAIS POZICIJOMS APSKAIČIAVIMAS SINTETINIO PAKEITIMO VERTYBINIAIS POPIERIAIS ATVEJU
3. Apskaičiuodama pagal riziką įvertintas pozicijų sumas pakeistoms vertybiniais popieriais pozicijoms, jeigu tenkinami 2 punkte nurodyti reikalavimai, kredito įstaiga iniciatorė sintetinio pakeitimo vertybiniais popieriais atveju turi, atsižvelgdama į 5–7 punktus, naudoti atitinkamas apskaičiavimo metodikas, nustatytas 4 dalyje, o ne 78–89 straipsniuose. Kredito įstaigoms, apskaičiuojančioms pagal riziką įvertintas pozicijų sumas ir tikėtino nuostolio sumas pagal 84–89 straipsnius, tikėtino nuostolio suma tokių pozicijų atžvilgiu turi būti nulis.
4. Siekiant aiškumo, 3 punktas taip pat taikomas visai įtrauktų į pakeitimą vertybiniais popieriais pozicijų grupei. Pagal 5–7 punktus iš kredito įstaigos iniciatorės reikalaujama apskaičiuoti pagal riziką įvertintas pozicijų sumas visiems pakeitimo vertybiniais popieriais segmentams pagal 4 dalies nuostatas, įskaitant nuostatas, susijusias su kredito rizikos mažinimo pripažinimu. Pavyzdžiui, jei segmentas trečiajai šaliai perleidžiamas per netiesioginio kredito užtikrinimo priemones, tos trečiosios šalies rizikos koeficientas turi būti taikomas tam segmentui, apskaičiuojant kredito įstaigos iniciatorės pagal riziką įvertintas pozicijų sumas.
- 3.1. Terminų nesutapimo vertinimas sintetinio pakeitimo vertybiniais popieriais atveju
5. Apskaičiuojant pagal riziką įvertintas pozicijų sumas pagal 3 punktą, turi būti atsižvelgiama į bet kokį terminų nesutapimą tarp kredito užtikrinimo, dėl kurio atsiranda segmentavimas, ir pakeistų vertybiniais popieriais pozicijų, remiantis 6–7 punktais.
6. Pakeistų vertybiniais popieriais pozicijų terminas turi būti ilgiausias bet kurios iš šių pozicijų terminas, bet daugiausia iki penkerių metų. Kredito užtikrinimo terminas turi būti nustatomas pagal VIII priedą.
7. Kredito įstaiga iniciatorė turi ignoruoti bet kokį terminų nesutapimą apskaičiuodama pagal riziką įvertintas pozicijų sumas segmentams, kuriems pagal 4 dalį taikomas 1 250 % rizikos koeficientas. Visiems kitiems segmentams VIII priede nustatytas terminų nesutapimo vertinimas turi būti taikomas pagal šią formulę:
- $$RW^* \text{ yra } [RW(SP) \times (t - t^*) / (T - t^*)] + [RW(Ass) \times (T - t) / (T - t^*)]$$
- čia
- RW^* – pagal riziką įvertintos pozicijų sumos pagal 75 straipsnio a punktą;
- $RW(Ass)$ – pagal riziką įvertintos pozicijų sumos pozicijoms, jei jos nebūtų pakeistos vertybiniais popieriais s , apskaičiuojamos proporcingai;
- $RW(SP)$ – pagal riziką įvertintos pozicijų sumos, apskaičiuotos pagal 3 punktą, jeigu nebūtų terminų nesutapimo;
- T – pagrindinių pozicijų terminas, išreikštas metais;
- t – kredito užtikrinimo terminas, išreikštas metais; ir

▼B

t* – 0,25.

3 DALIS

Išorinis kredito rizikos vertinimas

1. ECAI KREDITO RIZIKOS VERTINIMUI TAIKOMI REIKALAVIMAI
  1. Tam, kad pripažintos ECAI atliktą kredito rizikos vertinimą būtų galima naudoti apskaičiuojant pagal riziką įvertintas pozicijų sumas pagal 4 dalį, jis turi tenkinti šiuos reikalavimus.
    - a) Neturi būti mokėjimų, naudojamų atliekant kredito rizikos vertinimą, ir mokėjimų, į kuriuos kredito įstaiga turi teisę pagal sutartį, lemiančią pakeitimo vertybiniais popieriais poziciją, rūšių nesutapimo; ir
    - b) Kredito rizikos vertinimas turi būti viešai prieinamas rinkai. Kredito rizikos vertimai laikomi viešai prieinamais tik tuo atveju, jei buvo paskelbti viešai prieinamoje priemonėje ir įtraukti į ECAI kredito rizikos vertinimų pasikeitimo tikimybių matricą. Kredito rizikos vertinimai, kurie yra prieinami tik ribotam subjektų skaičiui, neturi būti laikomi viešais.
2. KREDITO RIZIKOS VERTINIMO PANAUDOJIMAS
  2. Kredito įstaiga gali paskirti vieną arba daugiau negu vieną pripažintą ECAI, kurios kredito rizikos vertinimai turi būti naudojami apskaičiuojant pagal riziką įvertintas pozicijų sumas vadovaujantis 94–101 straipsniais (paskirtą ECAI).
  3. Pagal toliau pateikiamus 5–7 punktus kredito įstaiga privalo nuosekliai naudoti paskirtos ECAI kredito rizikos vertinimus savo pakeitimo vertybiniais popieriais pozicijoms.
  4. Pagal 5–6 punktus kredito įstaiga gali nenaudoti ECAI kredito rizikos vertinimų savo pozicijoms kai kuriuose segmentuose ir kitos ECAI kredito rizikos vertinimų kituose tos pačios struktūros segmentuose esančioms savo pozicijoms, kurios gali būti pirmos ECAI reitinguotos arba nereitinguotos.
  5. Kai yra du paskirtų ECAI suteikti pozicijos kredito rizikos vertinimai, kredito įstaiga turi naudoti mažiau palankų kredito rizikos vertinimą.
  6. Kai yra daugiau negu du paskirtų ECAI suteikti kredito rizikos vertinimai, turi būti naudojami du patys palankiausi kredito rizikos vertinimai. Jeigu du patys palankiausi vertinimai skiriasi, iš dviejų turi būti naudojamas mažiau palankus.
  7. Jeigu pagal 90–93 straipsnius pripažintas kredito užtikrinimas tiesiogiai teikiamas SPPVPS, ir toks užtikrinimas atsispindi paskirtos ECAI atliktame pozicijos kredito rizikos vertinime, gali būti naudojamas su tuo kredito rizikos vertinimu siejamas rizikos koeficientas. Jei užtikrinimas nėra pripažintas pagal 90–93 straipsnius, kredito rizikos vertinimas turi būti nepripažįstamas. Tuo atveju, jeigu kredito užtikrinimas SPPVPS neteikiamas, bet teikiamas tiesiogiai pakeitimo vertybiniais popieriais pozicijai, kredito rizikos vertinimas turi būti nepripažįstamas.
3. PRISKYRIMAS
  8. Kompetentingos institucijos turi nustatyti, su kuriuo 4 dalyje pateiktose lentelėse nurodytu kredito kokybės žingsniu siejamas kiekvienas pripažintos ECAI atliktas kredito rizikos vertinimas. Tai darydamos kompetentingos institucijos turi atskirti kiekviena vertinime nurodytos rizikos santykinius laipsnius. Jos turi atsižvelgti į kiekybinius veiksnius, tokius kaip išpareigojimų neįvykdymo ir arba nuostolio lygiai, ir kokybinius veiksnius, tokius kaip ECAI įvertintų sandorių intervalas ir kredito rizikos vertinimo reikšmė.
  9. Kompetentingos institucijos turi siekti užtikrinti, kad pakeitimo vertybiniais popieriais pozicijoms, kurioms taikomas tas pats rizikos koeficientas remiantis pripažintos ECAI atliktu kredito rizikos vertinimu, būtų taikomi atitinkami kredito rizikos laipsniai. Tai turi apimti jų nustatytą kredito kokybės žingsnių, su

▼B

kuriais siejami konkretūs kredito rizikos vertinimai, atitinkamą pakeitimą.

4 DALIS

Apskaičiavimas

1. PAGAL RIZIKĄ ĮVERTINTŲ POZICIJŲ SUMŲ APSKAIČIAVIMAS
  1. 96 straipsnio tikslais pakeitimo vertybiniais popieriais pozicijos pagal riziką įvertinta pozicijos suma turi būti apskaičiuojama, pozicijos vertei taikant atitinkamą rizikos koeficientą, kaip nustatyta šioje dalyje.
  2. Pagal 3 punktą,
    - a) jei kredito įstaiga apskaičiuoja pagal riziką įvertintas pozicijų sumas pagal 6–36 punktus, pozicijos vertė balansinėms pakeitimo vertybiniais popieriais pozicijoms turi būti jų balansinė vertė;
    - b) jei kredito įstaiga apskaičiuoja pagal riziką įvertintas pozicijų sumas pagal 37–76 punktus, pozicijos vertė balansinėms pakeitimo vertybiniais popieriais pozicijoms turi būti nustatoma bendrai su vertės koregavimais; ir
    - c) pozicijos vertė nebalansinėms pakeitimo vertybiniais popieriais pozicijoms turi būti jų nominalioji vertė, padauginta iš konvertavimo dydžio, kaip nurodyta šiame priede. Šis konvertavimo dydis turi būti 100 %, nebent nurodyta kitaip.
  3. Pozicijos vertė pakeitimo vertybiniais popieriais pozicijai, atsirandančiai iš išvestinių finansinių priemonių, nustatytą IV priede, turi būti nustatoma pagal III priedą.
  4. Jei pakeitimo vertybiniais popieriais pozicijai taikomas tiesioginis kredito užtikrinimas, tos pozicijos vertė gali būti keičiama pagal VIII priedo reikalavimus ir juos taikant, kaip toliau nustatyta šiame priede.
  5. Jeigu kredito įstaiga turi dvi arba daugiau negu dvi dalinai sutampančias pakeitimo vertybiniais popieriais pozicijas, apskaičiuojant pagal riziką įvertintas pozicijų sumas bus reikalaujama tiek, kiek jos sutampa, įtraukti tik poziciją arba pozicijos dalį, kuri lemia didesnę pagal riziką įvertintą pozicijos sumą. Šio punkto tikslais „dalinis sutapimas“ reiškia, kad pozicijos, pilnai arba iš dalies, atspindi tos pačios rizikos poziciją, kuri, atsižvelgiant į dalinio sutapimo apimtį, yra viena pozicija.
2. PAGAL RIZIKĄ ĮVERTINTŲ POZICIJŲ SUMŲ APSKAIČIAVIMAS STANDARTIZUOTU METODU
  6. Taikant 8 punktą, pagal riziką įvertinta pozicijos suma reitinguotoms pakeitimo vertybiniais popieriais pozicijoms turi būti apskaičiuojama pozicijos vertei taikant rizikos koeficientus, susijusius su atitinkamais kredito kokybės žingsniais, su kuriais siejami kredito rizikos vertinimai taip, kaip nustatė kompetentingos institucijos pagal 98 straipsnį, kaip nurodyta 1 ir 2 lentelėse.

*1 lentelė***Pozicijos, išskyrus pozicijas su trumpalaikiais kredito rizikos vertinimais**

Kredito kokybės žingsnis	1	2	3	4	5 ir žemesnis
Rizikos koeficientas	20 %	50 %	100 %	350 %	1 250 %

2 lentelė

Pozicijos su trumpalaikiais kredito rizikos vertinimais

Kredito kokybės žingsnis	1	2	3	Visi kiti kredito rizikos vertinimai
Rizikos koeficientas	20 %	50 %	100 %	1 250 %

7. Pagal 10–15 punktus nereitinguotos pakeitimo vertybiniais popieriais pozicijos pagal riziką įvertinta pozicijos suma turi būti apskaičiuojama taikant 1 250 % rizikos koeficientą.

2.1. Kredito įstaigos iniciatorės ir rėmėjos

8. Kredito įstaigos iniciatorės arba kredito įstaigos rėmėjos pagal riziką įvertintos pozicijų sumos, apskaičiuotos atsižvelgiant į jos pakeitimo vertybiniais popieriais pozicijas, gali būti apribotos pagal riziką įvertintomis pozicijų sumomis, kurios būtų apskaičiuojamos pakeistoms vertybiniais popieriais pozicijoms, jei jos nebūtų pakeistos vertybiniais popieriais, taikant 150 % rizikos koeficientą visoms pradelstoms pozicijoms ir didelės rizikos kategorijai priklausančioms pozicijoms, pakeistoms vertybiniais popieriais.

2.2. Nereitinguotų pozicijų vertinimas

9. Kredito įstaigos, turinčios nereitinguotą pakeitimo vertybiniais popieriais poziciją, pagal riziką įvertintos pozicijos sumos apskaičiavimui gali taikyti 10 punkte nurodytą traktavimą jei bet kuriuo laiku yra žinoma pakeistų vertybiniais popieriais pozicijų grupės sudėtis.
10. Kredito įstaiga gali taikyti svertinį rizikos koeficientą, kuriuos kredito įstaiga turimoms pakeistoms vertybiniais popieriais pozicijoms taikytų pagal 78-83 straipsnius, vidurki, padaugintą iš koncentracijos santykio. Šis koncentracijos santykis yra lygus visų segmentų nominalių verčių sumai, padalytai iš segmentų, kurie yra mažesnio prioriteto arba *pari passu* su segmentu, kuriame turima pozicija, įskaitant ir tą segmentą, nominalių verčių sumos. Gautas rizikos koeficientas neturi būti didesnis negu 1 250 % arba mažesnis negu bet kuris rizikos koeficientas, taikomas reitinguotam didesnio prioriteto segmentui. Jeigu kredito įstaiga negali nustatyti rizikos koeficientų, kurie būtų taikomi pakeistoms vertybiniais popieriais pozicijoms pagal 78–83 straipsnius, ji pozicijai turi taikyti 1 250 % rizikos koeficientą.

2.3. Pakeitimo vertybiniais popieriais pozicijų vertinimas antrojo nuostolio arba geresniame segmente ABCP programoje

11. Jeigu pagal 13–15 punktų nuostatas dėl likvidumo priemonės yra gaunamas palankesnis vertinimas, kredito įstaiga gali pakeitimo vertybiniais popieriais pozicijoms, kurios tenkina sąlygas, išdėstytas 12 punkte, taikyti rizikos koeficientą, kuris yra didesnis negu 100 %, arba didžiausią iš rizikos koeficientų, kuriuos pozicijas turinti kredito įstaiga taikytų bet kurioms pakeistoms vertybiniais popieriais pozicijoms pagal 78–83 straipsnius.
12. Kad būtų galima vertinti pagal 11 punktą, pakeitimo vertybiniais popieriais pozicija turi būti:
- segmente, kuris ekonominiu požiūriu yra pakeitimo vertybiniais popieriais antrojo nuostolio pozicijoje arba geresnėje, o pirmojo nuostolio segmentas turi suteikti reikšmingą kredito vertės padidinimą antrojo nuostolio segmentui;
  - tokios kokybės, kuri prilygsta investiciniam reitingui arba aukštesniam lygiui; ir
  - kredito įstaigos, kuri neturi pozicijos pirmojo nuostolio segmente.

▼B**2.4. Nereitinguotų likvidumo priemonių vertinimas**

2.4.1. Pripažintos likvidumo priemonės

13. Jeigu tenkinami toliau nurodyti reikalavimai, siekiant nustatyti pozicijos vertę, likvidumo priemonės, kurios pradinis terminas yra vieneri metai arba trumpesnis, nominaliai vertei gali būti taikomas 20 % konvertavimo dydis, o likvidumo priemonės, kurios pradinis terminas yra ilgesnis negu vieneri metai, nominaliai vertei gali būti taikomas 50 % konvertavimo dydis:
- Likvidumo priemonės dokumentai turi aiškiai nustatyti ir apriboti aplinkybes, kuriomis priemonė gali būti naudojama.
  - Priemonės negalima naudoti kreditinei paramai teikti padengiant panaudojimo metu jau patirtus nuostolius, pavyzdžiui, teikiant likvidumą neįvykdytoms pozicijoms panaudojimo metu arba išsigyjant turtą už didesnę nei tikroji vertę.
  - Priemonė neturi būti naudojama teikiant nuolatinį arba reguliarių pakeitimo vertybiniais popieriais finansavimą.
  - Panaudotų sumų pagal priemonę grąžinimas neturi būti priklausomas nuo investuotojų pretenzijų, išskyrus pretenzijas, kylančias dėl palūkanų normų arba valiutų išvestinių finansinių priemonių sutarčių, mokesčių ir kitų tokių mokėjimų, taip pat jam neturi būti taikomas atleidimas nuo pretenzijų arba atidėjimas.
  - Priemonės negalima naudoti po to, kai bus išnaudotas visas galimas kredito vertės padidinimas, kuriuo galima pasinaudoti likvidumo priemonės atveju; ir
  - Privalo būti sąlyga, dėl kurios suma, kurią galima panaudoti, gali būti automatiškai mažinama neįvykdytų pozicijų verte, jei išpareigojimų neįvykdymas yra toks, koks nustatytas pagal 84–89 straipsnius, arba jeigu pakeistų o vertybiniais popieriais pozicijų grupę sudaro reitinguotos priemonės, dėl kurių nutraukiamas priemonės taikymas, jeigu vidutinė grupės kokybė yra žemesnė nei investicinio reitingo lygio.

Taikytinas rizikos koeficientas turi būti didžiausias iš rizikos koeficientų, kuriuos kredito įstaiga, turinti pozicijas, taikytų bet kurioms pakeistoms vertybiniais popieriais pozicijoms pagal 78–83 straipsnius.

2.4.2. Likvidumo priemonės, kurios gali būti panaudotos tik bendro rinkos trikdžio atveju

14. Siekiant nustatyti likvidumo priemonės, kurią galima panaudoti tik bendro rinkos trikdžio atveju, pozicijos vertę, jos nominaliai vertei gali būti taikomas 0 % konvertavimo dydis (t. y. kai daugiau nei vienas specialios paskirties subjektas iš skirtingų sandorių negali pakeisti komercinių vekselių, kurių terminas sueina, ir kad negalėjimas nėra dėl nuvertėjusios specialios paskirties subjekto kredito kokybės arba dėl pakeistų vertybiniais popieriais pozicijų kredito kokybės), jeigu tenkinami 13 punkte išdėstyti reikalavimai.

2.4.3. Grynųjų pinigų avanso priemonė

15. Siekiant nustatyti pozicijos vertę likvidumo priemonei, kuri yra besąlygiškai atšaukiama, jos nominaliai vertei gali būti taikomas 0 % konvertavimo dydis, jeigu tenkinami 13 punkte nustatyti reikalavimai ir jeigu panaudotų sumų pagal priemonę grąžinimas yra didesnio prioriteto nei bet kokios kitos pretenzijos dėl pinigų srautų, susidarančių dėl pakeistų vertybiniais popieriais pozicijų.

2.5. Papildomas kapitalo poreikis atnaujinamų pozicijų pakeitimams vertybiniais popieriais su išankstinės amortizacijos nuostatomis

16. Be pagal riziką įvertintų pozicijų sumų pakeitimo vertybiniais popieriais pozicijoms kredito įstaiga iniciatorė turi apskaičiuoti pagal riziką įvertintą pozicijos sumą metodu, kuris nustatytas 17–33 punktuose, kai ji parduoda atnaujinamas pozicijas pakeitimo vertybiniais popieriais tikslais, esant numatytai išankstinės amortizacijos nuostatai.

▼B

17. Kredito įstaiga turi apskaičiuoti pagal riziką įvertintą pozicijos sumą atsižvelgdama į iniciatoriaus dalies ir investuotojų dalies sumą.
18. Pakeitimo vertybiniais popieriais atvejais, jeigu pakeistas vertybiniais popieriais pozicijas sudaro atnaujinamos ir neatnaujinamos pozicijos, kredito įstaiga iniciatorė turi taikyti 19–31 punktuose pateikiamą vertinimą proporcingai pagrindinei grupei, kurią sudaro atnaujinamos pozicijos.
19. 16-31 punktų tikslais „iniciatoriaus dalis“ – panaudotų sumų, parduodamų pakeitimo vertybiniais popieriais tikslais, grupės tokios tariamosios dalies pozicijos vertė, kai ši tariamoji dalis visos grupės, parduodamos struktūrai, atžvilgiu nustato dalį iš pagrindinės sumos gražinimų ir palūkanų surinkimo sugeneruotų pinigų srautų, ir kitos susijusios sumos, kurių negalima panaudoti atlikti mokėjimus tiems, kurie turi pakeitimo vertybiniais popieriais pozicijas pakeitimo vertybiniais popieriais atveju.

Kad atitiktų reikalavimus, iniciatoriaus dalis negali būti priklausoma nuo investuotojo dalies.

Investuotojų dalis – likusios panaudotų sumų grupės tariamosios dalies pozicijos vertė.
20. Kredito įstaigos iniciatorės pozicija, siejama su jos teisėmis iniciatoriaus dalies atžvilgiu, turi būti laikoma ne pakeitimo vertybiniais popieriais pozicija, o proporcinga pozicija pakeistų vertybiniais popieriais pozicijų, jei jos nebūtų pakeistos vertybiniais popieriais, atžvilgiu.

2.5.1. Išankstinės amortizacijos vertinimo išimtys

21. Šių pakeitimo vertybiniais popieriais rūšių iniciatoriai atleidžiami nuo kapitalo poreikio 16 punkte:
  - a) Atnaujinamų pozicijų pakeitimai vertybiniais popieriais, kai investuotojai ir toliau visiškai priklauso nuo skolininkų būsimų panaudotų sumų, taip kad pagrindinių priemonių rizika nesugrįžtų kredito įstaigai iniciatorei netgi po išankstinės amortizacijos fakto, ir
  - b) Pakeitimai vertybiniais popieriais, kai bet kuri išankstinės amortizacijos nuostata taikoma dėl įvykių, kurie nėra susiję su pakeisto vertybiniais popieriais turto situacija arba kredito įstaigos iniciatorės veikla, tokių kaip, esminis mokesčių įstatymų arba reguliavimo pasikeitimas.

2.5.2. Maksimalus kapitalo poreikis

22. Ryšium su kapitalo poreikiu pagal 16 punktą kredito įstaigos iniciatorės pagal riziką įvertintų pozicijų sumų jos pozicijų investuotojo dalyje atžvilgiu ir pagal riziką įvertintų pozicijų sumų, apskaičiuotų pagal 16 punktą, suma neturi viršyti didesnės iš:
  - a) pagal riziką įvertintų pozicijų sumų, apskaičiuotų pozicijų investuotojų naudai atžvilgiu, ir
  - b) pagal riziką įvertintų pozicijų sumų, kurias kredito įstaiga, turinti pozicijas, apskaičiuotų pakeistų vertybiniais popieriais pozicijų atžvilgiu, jeigu jos nebūtų pakeistos vertybiniais popieriais, ta suma, kuri prilygsta investuotojų daliai.
23. Atskaitymas iš grynojo pelno, jei toks yra, iš būsimų pajamų kapitalizavimo, kaip reikalaujama pagal 57 straipsnį, turi būti vertinamas neatsižvelgiant į maksimalias sumas, nurodytas 22 punkte.

2.5.3. Pagal riziką įvertintų pozicijų sumų apskaičiavimas

24. Pagal riziką įvertinta pozicijos suma, apskaičiuojama pagal 16 punktą, turi būti nustatoma dauginant investuotojo dalies sumą iš atitinkamo konvertavimo dydžio, kaip nurodyta 26–33 punktuose, ir svertinio rizikos koeficientų, kurie būtų taikomi pakeistoms vertybiniais popieriais pozicijoms, jeigu jos nebūtų pakeistos vertybiniais popieriais, vidurkio.
25. Išankstinės amortizacijos nuostata turi būti laikoma kontroliuojama, jeigu tenkinami šie reikalavimai:

▼B

- a) Kredito įstaiga iniciatorė turi tinkamą kapitalo ir (arba) likvidumo planą, kad užtikrintų, jog išankstinės amortizacijos nuostatos atveju turės pakankamai kapitalo ir bus pakankamai likvidi;
- b) Sandorio laikotarpiu yra santykinis pasidalijimas tarp iniciatoriaus dalies ir investuotojų dalies pagrindinės sumos ir palūkanų mokėjimų, išlaidų, nuostolių ir susigražintų sumų atžvilgiu, grindžiamas neapmokėtų gautinų sumų kiekvieno mėnesio sutartų vienos ar kelių datų balansu;
- c) Amortizacijos laikotarpis laikomas pakankamu visos išankstinės amortizacijos laikotarpio pradžioje neapmokėtos skolos (iniciatoriaus ir investuotojų dalies) 90 % gražinti arba pripažinti ją neįvykdančia įsipareigojimų; ir
- d) Gražinimo tempas nėra spartesnis negu būtų tiesiogiai proporcingos amortizacijos būdu per c papunktyje nurodytą laikotarpį.
26. Pakeitimų vertybiniais popieriais atvejais mažmeninėms pozicijoms, kurios nėra pagrįstos įsipareigojimu ir besąlygiškai atšaukiamos be išankstinio įspėjimo, kai išankstinės amortizacijos nuostatą nulemia perviršinis kainų skirtumas, nukritęs iki nustatyto lygio, kredito įstaigos turi lyginti trijų mėnesių vidutinį perviršinį kainų skirtumą su perviršiniu kainų skirtumu, kuriam esant perviršinis kainų skirtumas turėtų būti fiksuojamas.
27. Kai esant pakeitimui vertybiniais popieriais nereikia fiksuoti perviršinio kainų skirtumo, laikoma, kad fiksuojamas dydis yra 4,5 procentinio punkto didesnis negu perviršinis kainų skirtumas, nuo kurio prasideda išankstinė amortizacija.
28. Taikomas konvertavimo dydis turi būti nustatomas atsižvelgiant į faktinį trijų mėnesių vidutinį perviršinį kainų skirtumą pagal 3 lentelę.

3 lentelė

	Pakeitimai vertybiniais popieriais, su kontroliuojama išankstinės amortizacijos nuostata	Pakeitimai vertybiniais popieriais su nekontroliuojama išankstinės amortizacijos nuostata
3 mėnesių vidutinis perviršinis kainų skirtumas	Konvertavimo dydis	Konvertavimo dydis
Virš A lygio	0 %	0 %
A lygis	1 %	5 %
B lygis	2 %	15 %
C lygis	10 %	50 %
D lygis	20 %	100 %
E lygis	40 %	100 %

29. 3 lentelėje A lygis – perviršinio kainų skirtumo lygiai, mažesni negu 133,33 % perviršinio kainų skirtumo fiksuojamo dydžio, bet ne mažesni negu 100 % fiksuojamo dydžio; B lygis – perviršinio kainų skirtumo lygiai, mažesni negu 100 % perviršinio kainų skirtumo fiksuojamo dydžio, bet ne mažesni negu 75 % fiksuojamo dydžio; C lygis – perviršinio kainų skirtumo lygiai, mažesni negu 75 % perviršinio kainų skirtumo fiksuojamo dydžio, bet ne mažesni negu 50 % fiksuojamo dydžio; D lygis – perviršinio kainų skirtumo lygiai, mažesni negu 50 % perviršinio kainų skirtumo fiksuojamo dydžio, bet ne mažesni negu 25 % fiksuojamo dydžio; E lygis – perviršinio kainų skirtumo lygiai, mažesni negu 25 % perviršinio kainų skirtumo fiksuojamo dydžio.
30. Pakeitimų vertybiniais popieriais atvejais mažmeninėms pozicijoms, kurios nėra pagrįstos įsipareigojimu ir besąlygiškai atšaukiamos be išankstinio įspėjimo, kai išankstinės amortizacijos nuostatą nulemia kiekybinė kito nei trijų mėnesių vidutinis

▼B

perviršinis kainų skirtumas dydžio vertė, kompetentingos institucijos, nustatydamos nurodytą konvertavimo dydį, gali elgtis visiškai panašiai kaip ir pagal IX priedo 4 dalies 26–29 punktus.

31. Jei kompetentinga institucija tam tikro pakeitimo vertybiniais popieriais atžvilgiu nori veikti pagal 30 punktą, tai visų pirma ji turi apie tai pranešti visų kitų valstybių narių atitinkamoms kompetentingoms institucijoms. Prieš tai, kol šis vertinimas tampa kompetentingos institucijos bendros politikos dalimi, pakeitimų vertybiniais popieriais su išankstinės amortizacijos nuostata atveju, kompetentinga institucija turi konsultuoti visų kitų valstybių narių atitinkamas kompetentingas institucijas ir atsižvelgti į jų išreikštas nuomones. Kompetentinga institucija turi viešai paskelbti tokio konsultavimo metu išreikštas nuomones ir taikomą vertinimą.
  32. Visais kitais pakeitimų vertybiniais popieriais atnaujinamoms pozicijoms su kontroliuojama išankstinės amortizacijos nuostata atvejais turi būti taikomas 90 % konvertavimo dydis.
  33. Visais kitais pakeitimų vertybiniais popieriais atnaujinamoms pozicijoms su nekontroliuojama išankstinės amortizacijos nuostata atvejais turi būti taikomas 100 % konvertavimo dydis.
- 2.6. **Pakeitimo vertybiniais popieriais pozicijų kredito rizikos mažinimo pripažinimas**
34. Jei kredito užtikrinimas gaunamas pakeitimo vertybiniais popieriais pozicijai, pagal riziką įvertintų pozicijų sumų apskaičiavimas gali būti keičiamas pagal VIII priedą.
- 2.7. **Pagal riziką įvertintų pozicijų sumų sumažinimas**
35. Kaip numatyta 66 straipsnio 2 dalyje dėl pakeitimo vertybiniais popieriais pozicijų, kurioms priskiriamas 1 250 % rizikos koeficientas, kredito įstaigos gali, užuot įtraukusios poziciją į savo pagal riziką įvertintų pozicijų sumų apskaičiavimą, atimti pozicijos vertę iš nuosavų lėšų. Dėl to pozicijos vertės apskaičiavimas gali atspindėti pripažintą tiesioginį kredito užtikrinimą pagal 34 punktą.
  36. Jeigu kredito įstaiga pasinaudoja alternatyva, nurodyta 35 punkte, 12,5 karto padauginta pagal tą punktą atimama suma turi būti, taikant 8 punktą, atimama iš sumos, nurodytos 8 punkte, kaip didžiausia pagal riziką įvertinta pozicijos suma, kurią turi apskaičiuoti ten nurodytos kredito įstaigos.
3. **PAGAL RIZIKĄ ĮVERTINTŲ POZICIJŲ SUMŲ APSKAIČIAVIMAS VIDAUS REITINGAIS PAGRĮSTU METODU**
- 3.1. **Metodų hierarchija**
37. 96 straipsnio tikslais, pagal riziką įvertinta pozicijos suma pakeitimo vertybiniais popieriais pozicijoms turi būti apskaičiuojama pagal 38–76 punktus.
  38. Apskaičiuojant reitinguotos pozicijos arba pozicijos, kurios atžvilgiu gali būti naudojamas numanomas reitingas, pagal riziką įvertintą pozicijos sumą, turi būti naudojamas reitingais pagrįstas metodas, nustatytas 46–51 punktuose.
  39. Nereitinguotai pozicijai turi būti naudojamas priežiūrinės formulės metodas, nustatytas 52–54 punktuose, išskyrus tuos atvejus, kai leidžiama naudoti vidaus vertinimo metodą, nustatytą 43 ir 44 punktuose.
  40. Kredito įstaiga, išskyrus kredito įstaigą iniciatorę arba kredito įstaigą rėmėją, kompetentingoms institucijoms leidus gali naudoti tik priežiūrinės formulės metodą.
  41. Kredito įstaigos iniciatorės arba rėmėjos, negalinčios apskaičiuoti K_{reb} ir negavusios leidimo naudoti vidaus vertinimo metodą ABCP programų pozicijoms atveju ir kitų kredito įstaigų, kurios nėra gavusios leidimo naudoti priežiūrinės formulės metodą, arba esant ABCP programų pozicijoms, vidinio vertinimo metodą, atveju, pakeitimo vertybiniais popieriais pozicijoms, kurios yra nereitinguotos ir kurių atžvilgiu negalima taikyti numanomų

▼B

reitingų, turi būti priskiriamas vidaus vertinimo metodas ir 1 250 % rizikos koeficientas.

3.1.1. Numanomų reitingų naudojimas

42. Kai patenkinami šie minimalūs operaciniai reikalavimai, įstaiga nereitinguotai pozicijai turi priskirti numanomą kredito rizikos vertinimą, prilygstantį kredito rizikos vertinimui tų reitinguotų pozicijų (pagrindinių pozicijų), kurios yra didesnio prioriteto pozicijos, visais atžvilgiais subordinuotos su konkrečiomis nereitinguotomis pakeitimo vertybiniais popieriais pozicijomis:
- a) Pagrindinės pozicijos turi būti visais atžvilgiais subordinuotos su nereitinguota pakeitimo vertybiniais popieriais pozicija;
  - b) Pagrindinės pozicijos terminas turi būti lygus konkrečios nereitinguotos pozicijos terminui arba ilgesnis; ir
  - c) Bet kuris numanomas reitingas turi būti nuolatos atnaujinamas, kad atspindėtų bet kokius pagrindinių pozicijų kredito rizikos vertinimo pakeitimus.

3.1.2. Pozicijų vidinio vertinimo metodas ABCP programose

43. Ryšium su kompetentingų institucijų patvirtinimu kredito įstaiga gali priskirti nereitinguotai pozicijai ABCP programoje išvestinius reitingus, kaip nustatyta 44 punkte, jei tenkinami šie reikalavimai:
- a) Pagal ABCP programą išleisto komercinio vekselio pozicijos turi būti reitinguotos pozicijos.
  - b) Kredito įstaiga turi įrodyti kompetentingoms institucijoms, kad jos, atlikdamos pozicijos kredito kokybės vidinį vertinimą, laikosi vienos arba kelių pripažintų ECAI viešai prieinamų vertinimo metodologijų vertybinių popierių, užtikrintų pozicijomis pagal pakeitimo vertybiniais popieriais rūšių reitingui.
  - c) ECAI, kurių metodika turi būti taikoma, kaip reikalaujama b punkte, turi apimti tas ECAI, kurios yra pateikusios pagal ABCP programą išleistų komercinių vekselių išorės reitingus. Kiekybiniai elementai, pavyzdžiui, nepalankūs veiksniai, naudojami vertinant poziciją kredito kokybės atžvilgiu, privalo būti bent jau tokie konservatyvūs, kaip tie, kurie naudojami konkrečių ECAI atitinkamoje vertinimo metodikoje.
  - d) Kurdama savo vidinio vertinimo metodiką, kredito įstaiga turi atsižvelgti į atitinkamas paskelbtas pripažintų ECAI, vertinančių ABCP programos komercinius vertybinius vekselius, reitingų metodikas. Kredito įstaiga nuomonę turi patvirtinti dokumentais ir atnaujinti reguliariai, kaip numatyta g papunktyje.
  - e) Kredito įstaigos vidinio vertinimo metodikoje turi būti numatomi reitingų rangai. Tokių reitingų rangai ir pripažintų ECAI kredito rizikos vertinimai turi būti analogiški. Šis atitikimas turi būti aiškiai patvirtinamas dokumentais.
  - f) Vidinio vertinimo metodika turi būti naudojama kredito įstaigos vidinio rizikos valdymo procesuose, įskaitant jos sprendimų priėmimo, valdymo informacijos ir kapitalo paskirstymo procesus.
  - g) Pasitelkus vidaus arba išorės auditorius, ECAI arba kredito įstaigos vidinę kredito peržiūrą ar rizikos valdymo funkciją, turi būti reguliariai tikrinami vidinio vertinimo procesai ir kredito įstaigos ABCP programoje numatytų pozicijų kredito kokybės vidinio vertinimo kokybė. Jeigu tikrinama pasitelkus kredito įstaigos vidaus auditą, kredito patikrinimą arba rizikos valdymo funkciją, tada šios funkcijos turi nepriklausyti nuo ABCP programos verslo linijos ir nuo bendradarbiavimo su klientais.
  - h) Kredito įstaiga turi stebėti savo vidaus reitingų rezultatus laikui bėgant, kad įvertintų savo vidinio vertinimo meto-

▼B

dikos rezultatus, ir prireikus turi daryti tos metodikos pakeitimus, kai pozicijų rezultatai reguliariai nukrypsta nuo to, kas nustatyta vidaus reitingais.

- i) Į ABCP programą turi įeiti emisijos organizavimo standartai kredito ir investavimo gairių forma. Spręsdamas dėl turto pirkimo, ABCP programos administratorius turi atsižvelgti į perkamo turto rūšį, pozicijų, susidarantių dėl likvidumo priemonių ir kredito vertės padidinimo, rūšį ir piniginę vertę, nuostolio pasiskirstymą bei teisinę ir ekonominę perleidžiamo turto izoliaciją nuo subjekto, parduodančio turtą. Turi būti atliekama turto pardavėjo rizikos pobūdžio kredito analizė, į kurią turi įeiti praeities ir tikėtinos ateities finansinės veiklos, dabartinės rinkos padėties, tikėtino konkurencingumo ateityje, svertų, pinigų srautų, palūkanų padengimo ir skolos reitingavimo analizė. Be to, turi būti tikrinami pardavėjo emisijos organizavimo standartai, aptarnavimo pajėgumai ir surinkimo procesai.
- j) ABCP programos emisijos organizavimo standartuose turi būti nustatomi minimalūs turto pripažinimo kriterijai, pagal kuriuos visų pirma
  - i) nenumatomas turto, kuris visų pirma yra pradelstas arba su neįvykdytais įsipareigojimais, pirkimas;
  - ii) ribojama paviršinė koncentracija pagal individualų įsipareigojantįjį asmenį arba geografinę vietovę; ir
  - iii) ribojamas perkamo turto pradinis terminas.
- k) ABCP programoje turi būti nustatoma surinkimo politika ir procesai, kuriuose atsižvelgiama į valdymo įmonės veiklos pajėgumus ir kredito kokybę. ABCP programa turi mažinti pardavėjo ir (arba) valdymo įmonės riziką įvairiais metodais, pavyzdžiui, susijusiais su dabartinės kredito kokybės, kuri neleidžia bendrai naudoti lėšas, priežastimis;
- l) Bendrame turto grupės, kurią ketinama pirkti pagal ABCP programą, nuostolio įvertyje privaloma atsižvelgti į visus galimos rizikos šaltinius, pavyzdžiui, į kredito arba gautinų sumų vertės sumažėjimo riziką. Jeigu pardavėjo teikiama kredito vertės padidinimą lemia tik su kreditu susiję nuostoliai, tada atskiras rezervas turi būti sudaromas gautinų sumų sumažėjimo rizikai, jeigu gautinų sumų vertės sumažėjimo rizika yra reikšminga konkrečiai pozicijų grupei. Be to, nustatant reikalingą padidėjimo lygį programoje turi būti patikrinami keleri istorinės informacijos metai, įskaitant nuostolius, mokėjimo terminų praleidimus, gautinų sumų vertės sumažėjimą ir gautinų sumų apyvartos normą; ir
- m) Į ABCP programą turi įeiti struktūriniai ypatumai, pavyzdžiui, sumažėjęs priežastingumas perkant pozicijas, kad būtų sumažintas galimas pagrindinio portfelio kredito pablogėjimas.

Kompetentingos institucijos gali atsisakyti reikalavimo viešai skelbti ECAI vertinimo metodiką, jeigu joms įrodoma, kad dėl konkrečių pakeitimo vertybiniais popieriais ypatybių, pavyzdžiui, jo unikalios struktūros, dar nėra viešai prieinama ECAI vertinimo metodikos.

- 44. Kredito įstaiga turi priskirti nereitinguotai pozicijai vieną iš 43 punkte nurodytų reitingų rangų. Pozicijai turi būti priskiriamas išvestinis reitingas, toks pats kaip kredito rizikos vertinimai, prilygstantys reitingo rangui, kaip nustatyta 43 punkte. Jei šis išvestinis reitingas pakeitimo vertybiniais popieriais pradžioje yra investicinio reitingo arba aukštesnio lygio, jis turi būti laikomas tokiu pačiu kaip pripažintos ECAI pripažintas kredito rizikos vertinimas apskaičiuojant pagal riziką įvertintas pozicijų sumas.

3.2. **Maksimalios pagal riziką įvertintos pozicijų sumos**

- 45. Kredito įstaigai iniciatorei, kredito įstaigai rėmėjai arba kitoms kredito įstaigoms, kurios gali apskaičiuoti K_{IRB} , pagal riziką

▼B

įvertintos pozicijų sumos, apskaičiuojamos pagal jų pozicijas pakeitimo vertybiniais popieriais atveju, gali būti apribotos taip, kad kapitalo poreikis pagal 75 straipsnio a punktą prilygtų 8 % pagal riziką įvertintoms pozicijų sumoms, kurios būtų gautos, jeigu pakeistas vertybiniais popieriais turtas nebūtų buvęs pakeistas vertybiniais popieriais ir būtų kredito įstaigos balanse, pridėjus šių pozicijų tikėtino nuostolio sumas.

3.3. Reitingais pagrįstas metodas

46. Pagal reitingais pagrįstą metodą, pagal riziką įvertinta pozicijos suma reitinguotai pakeitimo vertybiniais popieriais pozicijai turi būti apskaičiuojama pozicijos vertei taikant rizikos koeficientą, susijusį su atitinkamais kredito kokybės žingsniais, su kuriais kredito rizikos vertinimai siejami taip, kaip nustatė kompetetingos pagal 98 straipsnį kaip nurodyta 4 ir 5 lentelėse, padaugintą iš 1,06.

4 lentelė

Pozicijos, išskyrus pozicijas su trumpalaikiais kredito rizikos vertinimais

Kredito kokybės žingsnis	Rizikos koeficientas		
	A	B	C
CQS 1	7 %	12 %	20 %
CQS 2	8 %	15 %	25 %
CQS 3	10 %	18 %	35 %
CQS 4	12 %	20 %	35 %
CQS 5	20 %	35 %	35 %
CQS 6	35 %	50 %	50 %
CQS 7	60 %	75 %	75 %
CQS 8	100 %	100 %	100 %
CQS 9	250 %	250 %	250 %
CQS 10	425 %	425 %	425 %
CQS 11	650 %	650 %	650 %
Mažiau negu CQS 11	1 250 %	1 250 %	1 250 %

5 lentelė

Pozicijos su trumpalaikiais kredito rizikos vertinimais

Kredito kokybės žingsnis	Rizikos koeficientas		
	A	B	C
CQS 1	7 %	12 %	20 %
CQS 2	12 %	20 %	35 %
CQS 3	60 %	75 %	75 %
Visi kiti kredito rizikos vertinimai	1 250 %	1 250 %	1 250 %

47. Taikant 48 ir 49 punktus, A stulpelio kiekvienoje lentelėje rizikos koeficientai turi būti taikomi, jei pozicija yra didžiausio prioriteto pakeitimo vertybiniais popieriais segmente. Nustatant, ar segmentas yra didžiausio prioriteto, nėra būtina atsižvelgti į sumas, mokamas pagal palūkanų normas ar valiutos išvestinių finansinių priemonių kontraktus, mokesčių mokėjimus, ar kitus panašius mokėjimus.

▼ B

48. 6 % rizikos dydis gali būti taikomas pozicijai, kuri yra didžiausio prioriteto pakeitimo vertybiniais popieriais segmente, jei šis segmentas visais atžvilgiais yra didesnio prioriteto nei kitas segmentas, kurio pozicijoms būtų pagal 46 punktą būtų priskirtas 7 % rizikos koeficientas su sąlyga:
- kompetentinga institucija įsitikino, kad tai yra pateisinta, remiantis subordinuotų pakeitimo vertybiniais popieriais segmentų nuostolių absorbcijos geba; ir
  - pozicija turi arba išorinį kredito rizikos vertinimą, kuris, kaip nustatyta, atitinka 1 kredito kokybės žingsnį 4 ar 5 lentelėje, arba, jei pozicija yra nereitinguota, yra vykdomi 42 punkto a–c papunkčių reikalavimai, kur „pagrindinės pozicijos“ turi būti suprantamos kaip pozicijos žemesnio prioriteto segmente, kurioms pagal 46 punktą būtų priskirtas 7 % rizikos dydis.
49. Rizikos koeficientas kiekvienos lentelės C skiltyje turi būti taikomas, jeigu pozicija yra tokio pakeitimo vertybiniais popieriais pozicija, kur faktinis pakeistų vertybiniais popieriais pozicijų skaičius yra mažesnis negu šeši. Apskaičiuojant faktinį pakeistų vertybiniais popieriais pozicijų skaičių, sudėtinės pozicijos vienam išpareigojančiajam asmeniui privalo būti vertinamos kaip viena pozicija. Faktinis pozicijų skaičius apskaičiuojamas taip:

$$N = \frac{\left(\sum_i EAD_i\right)^2}{\sum_i EAD_i^2}$$

čia EAD_i yra visų pozicijų i^{th*} išpareigojančiajam asmeniui verčių suma. Pakartotinio pakeitimo vertybiniais popieriais atveju (pakeitimo vertybiniais popieriais pozicijų pakeitimas vertybiniais popieriais) kredito įstaiga privalo atsižvelgti į pakeitimo vertybiniais popieriais pozicijų skaičių grupėje, o ne į pagrindinių pozicijų skaičių pradinės grupės, iš kurių susidaro pagrindinės pakeitimo vertybiniais popieriais pozicijos. Jeigu yra prieinama portfelio dalis, C_1 , siejama su didžiausia pozicija, kredito įstaiga gali N vertinti kaip $1/C_1$.

50. Visoms kitoms pozicijoms turi būti taikomi rizikos koeficientai B skiltyje.
51. Kredito rizikos mažinimas pakeitimo vertybiniais popieriais pozicijoms gali būti pripažįstamas pagal 60–62 punktus.

3.4. **Priežiūrinės formulės metodas**

52. Atsižvelgiant į 58–59 punktus, pagal priežiūrinės formulės metodą pakeitimo vertybiniais popieriais pozicijos rizikos koeficientas turi būti didesnis iš 7 % arba rizikos koeficiento, taikomo pagal 53 punktą.
53. Atsižvelgiant į 58 ir 59 punktus, pozicijos sumai taikytinas rizikos koeficientas turi būti:

$$12,5 \times (S[L + T] - S[L])/T$$

Čia:

$$S[x] = \begin{cases} x & \text{cia } x \leq Kirbr \\ Kirbr + K[x] - K[Kirbr] + (d \cdot Kirbr / \omega) \left(1 - e^{\alpha(Kirbr - x)/Kirbr}\right) & \text{cia } Kirbr < x \end{cases}$$

Čia:

$$h = (1 - Kirbr / ELGD)^N$$

$$c = Kirbr / (1 - h)$$

▼B

$$v = \frac{(ELGD - Kirbr)Kirbr + 0,25(1 - ELGD)Kirbr}{N}$$

$$f = \left(\frac{v + Kirbr^2}{1 - h} - c^2 \right) + \frac{(1 - Kirbr)Kirbr - v}{(1 - h)\tau}$$

$$g = \frac{(1 - c)c}{f} - 1$$

$$a = g \cdot c$$

$$b = g \cdot (1 - c)$$

$$d = 1 - (1 - h) \cdot (1 - Beta[Kirbr; a, b])$$

$$K[x] = (1 - h) \cdot ((1 - Beta[x; a, b])x + Beta[x; a + 1, b]c)$$

$$\tau = 1000ir$$

$$\omega = 20.$$

Šiose išraiškose Beta [x; a, b] yra kumuliatyvinė beta pasiskirstymo funkcija su a ir b parametrais, įvertintais x atžvilgiu.

T (segmento, kuriame yra pozicija, storis) nustatomas kaip a segmento nominaliosios vertės ir b pozicijų verčių pakeistoms vertybiniais popieriais pozicijoms sumos santykis. T skaičiavimo tikslais, išvestinių finansinių priemonių, nurodytų IV priede, jeigu pakeitimo išlaidų vertė nėra teigiama, pozicijos vertė turi būti lygi galimai būsimei kredito pozicijai, apskaičiuotai pagal III priedą;

Kirbr yra a *Kirb* ir b pakeitimo vertybiniais popieriais pozicijų vertės sumos santykis. *Kirbr* išreikštas dešimtaine forma (pvz., *Kirb*, kuris lygus 15 % grupės, bus išreikštas 0,15 prilygstančiu *Kirb*).

L (kredito vertės padidinimo lygis) nustatomas kaip visų segmentų, subordinuotų su segmentu, kuriame yra pozicija, nominaliųjų sumų ir pozicijų verčių pakeistoms vertybiniais popieriais pozicijoms, sumos santykis. Kapitalizuotosios būsimos pajamos neturi būti įtraukiamos į nustatomą L. Apskaičiuojant padidinimo lygį, išvestinių priemonių, nustatytų IV priede, sandorio šalių mokėtinos sumos, atstovaujančios mažesnio prioriteto segmentus, nei konkretus segmentas, gali būti nustatomos pagal pakeitimo išlaidas (be galimų būsimų kredito pozicijų).

N yra faktinis pozicijų skaičius, apskaičiuotas pagal 49 punktą.

ELGD – pagal pozicijos svertinis nuostolio išsipareigojimo neįvykdymo atveju vidurkis – apskaičiuojamas taip:

$$ELGD = \frac{\sum_i LGD_i \cdot EAD_i}{\sum_i EAD_i}$$

Čia LGD_i yra vidutinis LGD, siejamas su visomis pozicijomis i^{th} išsipareigojančiam asmeniui, jeigu LGD nustatomas pagal 84–89 straipsnius. Pakartotinio pakeitimo vertybiniais popieriais atveju 100 % LGD turi būti taikomas pakeitimo vertybiniais popieriais pozicijoms. Kai kaupimo būdu pakeitimo vertybiniais popieriais atveju vertinama išsipareigojimų neįvykdymo ir gautinų sumų sumažėjimo rizika (pvz., nuostoliams iš bet kurio šaltinio padengti galima panaudoti bendrą vieną rezervą arba padidinto užtikrinimo priemonę), LGD_i įvestis turi būti sudaroma kaip LGD svertinis vidurkis kredito rizikai ir 75 % LGD gautinų sumų sumažėjimo rizikai. Koeficientai turi išreikšti kapitalo

▼ B

poreikį atitinkamai kredito rizikai ir gautinų sumų sumažėjimo rizikai.

Supaprastinti įvesties duomenys

Jeigu didžiausios pakeitimo vertybiniais popieriais pozicijos vertė C_1 yra ne didesnė negu 3 % pakeistų vertybiniais popieriais pozicijų verčių sumos, tada pagal priežiūrinės formulės metodą kredito įstaiga gali nustatyti $LGD = 50\%$ ir N lygų bet kuriam iš jų

$$N = \left(C_1 C_m + \left(\frac{C_m - C_1}{m - 1} \right) \max\{1 - m C_1, 0\} \right)^{-1}$$

arba

$$N = 1/C_1.$$

C_m yra „ m “ didžiausių pozicijų verčių sumos ir pakeistų vertybiniais popieriais pozicijų verčių sumos santykis. „ m “ lygį gali nustatyti kredito įstaiga.

Su mažmeninėmis pozicijomis susijusių pakeitimų vertybiniais popieriais atvejais kompetentingos institucijos gali leisti įgyvendinti priežiūrinės formulės metodą panaudojant supaprastinimą: $h = 0$ ir $v = 0$.

54. Kredito rizikos mažinimas pakeitimo vertybiniais popieriais pozicijoms gali būti pripažįstamas pagal 60, 61 ir 63–67 punktus.

3.5. Likvidumo priemonės

55. 56–59 punktų nuostatos taikomos nustatant pozicijos vertę nereitinguotos pakeitimo vertybiniais popieriais pozicijoms tam tikrų likvidumo priemonės rūšių pavidalu.

3.5.1. Likvidumo priemonės, kurias galima panaudoti tik bendro rinkos trikdžio atveju

56. Likvidumo priemonės, kuria galima pasinaudoti tik bendro rinkos trikdžio atveju ir kuri tenkina 13 punkte nustatytas „pripažintos likvidumo priemonės“ sąlygas, nominaliajai vertei gali būti taikomas 20 % konvertavimo dydis.

3.5.2. Gryųjų pinigų avanso priemonės

57. Likvidumo priemonės, kuri tenkina 15 punkte nustatytus reikalavimus, nominaliajai vertei gali būti taikomas 0 % konvertavimo dydis.

3.5.3. Išimtinis vertinimas, kai K_{itb} negali būti apskaičiuotas.

58. Jei kredito įstaigai nėra tikslinga apskaičiuoti pagal riziką įvertintas pozicijų sumas pakeistoms vertybiniais popieriais pozicijoms, jei jos nebūtų pakeistos vertybiniais popieriais, kredito įstaigai išimties tvarka ir su sąlyga, kad tam pritaris kompetentingos institucijos, gali būti leista taikyti 59 punkte nurodytą metodą apskaičiuojant pagal riziką įvertintas pozicijų sumas nereitinguotoms pakeitimo vertybiniais popieriais pozicijoms tam tikros likvidumo priemonės pavidalu, kuri atitinka „pripažintos likvidumo priemonės“ sąlygas pagal 13 punktą arba atitinka 56 punkto nuostatas.
59. Didžiausias iš rizikos koeficientų, kurie būtų taikomi pagal 78–83 straipsnius bet kokioms pakeistoms vertybiniais popieriais pozicijoms, jeigu jos nebūtų pakeistos vertybiniais popieriais, gali būti taikomas pakeitimo vertybiniais popieriais pozicijai, kuriai taikoma likvidumo priemonė. Siekiant nustatyti pozicijos vertę, 50 % konvertavimo dydis gali būti taikomas likvidumo priemonės nominaliajai vertei, jeigu priemonės pradinis terminas yra vieneri metai arba trumpesnis. Jeigu likvidumo priemonė tenkina 56 punkte nustatytus reikalavimus, gali būti taikomas 20 % konvertavimo dydis. Kitais atvejais turi būti taikomas 100 % konvertavimo dydis.

▼B

3.6. **Kredito rizikos mažinimo pripažinimas pakeitimo vertybiniais popieriais pozicijų atžvilgiu**

3.6.1. Tiesioginis kredito užtikrinimas

60. Pripažintas tiesioginis kredito užtikrinimas apsiriboja tuo, kas yra pripažįstama apskaičiuojant pagal riziką įvertintas pozicijų sumas vadovaujantis 78–83 straipsniais, kaip nustatyta pagal 90–93 straipsnius, o pripažinimas priklauso nuo to, ar tenkinami atitinkami minimalūs reikalavimai, kaip nustatyta pagal tuos straipsnius.

3.6.2. Netiesioginis kredito užtikrinimas

61. Reikalavimus atitinkantis netiesioginis kredito užtikrinimas ir netiesioginio užtikrinimo teikėjai apsiriboja tuo, kas yra pripažįstama pagal 90–93 straipsnius, o pripažinimas priklauso nuo to, ar tenkinami atitinkami minimalūs reikalavimai, kaip nustatyta pagal tuos straipsnius.

3.6.3. Kapitalo poreikio pakeitimo vertybiniais popieriais pozicijoms su kredito rizikos mažinimu apskaičiavimas

Reitingais pagrįstas metodas

62. Jeigu pagal riziką įvertintos pozicijų sumos apskaičiuojamos reitingais pagrįstu metodu, pozicijos vertė ir (arba) pagal riziką įvertinta pozicijos suma pakeitimo vertybiniais popieriais pozicijai, kurios atžvilgiu kredito užtikrinimas buvo gautas, gali būti pakeistos pagal VIII priedo nuostatas, tiek, kiek jos taikomos pagal riziką įvertintų pozicijų sumų apskaičiavimui pagal 78–83 straipsnius.

Priežiūrinės formulės metodas – visiškas kredito užtikrinimas

63. Jeigu pagal riziką įvertintos pozicijų sumos yra apskaičiuojamos priežiūrinės formulės metodu, kredito įstaiga turi nustatyti pozicijos „faktinį rizikos koeficientą“. Ji tai turi daryti pozicijos pagal riziką įvertintą pozicijos sumą dalydama iš pozicijos vertės ir gautą rezultatą dauginama iš 100.

64. Esant tiesioginiam kredito užtikrinimui, pagal riziką įvertinta pozicijos suma pakeitimo vertybiniais popieriais pozicijai turi būti apskaičiuojama dauginant koreguotą tiesioginio užtikrinimo priemonės pozicijos vertę (E^* , kaip apskaičiuota pagal 90–93 straipsnius dėl pagal riziką įvertintų pozicijų sumų apskaičiavimo pagal 78–83 straipsnius, pakeitimo vertybiniais popieriais pozicijos sumą prilyginant E) iš faktinio rizikos koeficiento.

65. Esant netiesioginiam kredito užtikrinimui, pagal riziką įvertinta pozicijos suma pakeitimo vertybiniais popieriais pozicijai turi būti apskaičiuojama dauginant G_A (užtikrinimo priemonės vertė koreguota pagal bet kokią valiutos nesutapimą ir terminų nesutapimą pagal VIII priedo nuostatas) iš užtikrinimo teikėjo rizikos koeficiento; ir gautą rezultatą pridėdant prie sumos, kuri gauta padauginus pakeitimo vertybiniais popieriais pozicijos sumą, atimant G_A , iš faktinio rizikos koeficiento.

Priežiūrinės formulės metodas – dalinis užtikrinimas

66. Jeigu kredito rizikos mažinimas apima „pirmąjį nuostolį“ arba nuostolius proporcingai pakeitimo vertybiniais popieriais pozicijai, kredito įstaiga gali taikyti 63–65 punktus.

67. Kitais atvejais kredito įstaiga vertina pakeitimo vertybiniais popieriais poziciją kaip dvi ar daugiau negu dvi pozicijas, kurių nepadengta dalis laikoma žemesnės kredito kokybės pozicija. Apskaičiuojant pagal riziką įvertintą pozicijos sumą šiai pozicijai, turi būti taikomos 52–54 punktų nuostatos su pakeitimais, pagal kuriuos T turi būti keičiamas į e^* tiesioginio kredito užtikrinimo atveju; ir į $T-g$ netiesioginio kredito užtikrinimo atveju, kur e^* žymi E^* ir visos pagrindinės grupės tariamosios sumos santykį, kur E^* yra pakeitimo vertybiniais popieriais pozicijos koreguota pozicijos vertė, apskaičiuota pagal VIII priedo nuostatas, tiek, kiek jos taikomos skaičiuojant pagal riziką įvertintas pozicijų sumas pagal 78–83 straipsnius, kai pakeitimo vertybiniais popieriais pozicija yra E ; ir g yra kredito užtikrinimo nominaliosios vertės (koreguotos pagal bet kokią valiutos arba

▼B

terminų nesutapimą pagal VIII priedo nuostatas) ir pakeistų vertybiniais popieriais pozicijų verčių sumos santykis. Netiesioginio kredito užtikrinimo atveju užtikrinimo teikėjo rizikos koeficientas taikomas tai pozicijos daliai, kuri nepatenka į koreguotą vertę T.

3.7. Papildomas kapitalo poreikis atnaujinamų pozicijų pakeitimams vertybiniais popieriais su išankstinės amortizacijos nuostatomis

68. Be pagal riziką įvertintų pozicijų sumų, apskaičiuotų pakeitimo vertybiniais popieriais pozicijoms, iš kredito įstaigos iniciatorės turi būti reikalaujama apskaičiuoti pagal riziką įvertintas pozicijų sumas pagal metodiką, kuri nustatyta 16–33 punktuose, kai ji parduoda atnaujinamas pozicijas pakeitimo vertybiniais popieriais tikslais, esant numatytai išankstinės amortizacijos nuostatai.
69. 68 punkto tikslais 70–71 punktai turi pakeisti 19–20 punktus.
70. Šiose nuostatose „iniciatoriaus dalis“ turi būti suma, kurią sudaro:
- panaudotų sumų, parduodamų pakeitimo vertybiniais popieriais tikslais, grupės tokios tariamosios dalies pozicijos vertė, kai ši tariamoji dalis visos grupės, parduodamos struktūrai, atžvilgiu nustato dalį iš pagrindinės sumos grąžinimų ir dalies surinkimo sugeneruotų pinigų srautų, ir kitos susijusios sumos, kurių negalima panaudoti atlikti mokėjimus tiems, kurie turi pakeitimo vertybiniais popieriais pozicijas pakeitimo vertybiniais popieriais atveju, plius
  - kredito linijų, kai panaudotos sumos parduodamos pakeitimo vertybiniais popieriais tikslais, nepanaudotų sumų grupės, tokios dalies pozicijų vertė, kai ši dalis visų tokių nepanaudotų sumų atžvilgiu yra tokia pati kaip ir pozicijos vertės, aprašytos a punkte, ir grupės panaudotų sumų, parduotų pakeitimui vertybiniais popieriais tikslais, pozicijos vertės santykis.

Kad dalis būtų laikomos iniciatorės dalimi, ji negali būti subordinuota su investuotojo dalimi.

„Investuotojų dalis“ yra panaudotų sumų, kurios nepatenka į a punktą, grupės tariamosios dalies pozicijos vertė, pridėjus kredito linijų, kai panaudotos sumos parduodamos pakeitimo vertybiniais popieriais tikslais, nepanaudotų sumų grupės dalies, nepatenkančios į b punktą, pozicijų vertė.

71. Kredito įstaigos iniciatorės pozicija, siejama su jos teisėmis tos iniciatoriaus dalies, kuri aprašyta 70 punkto a papunktyje, atžvilgiu turi būti laikoma ne pakeitimo vertybiniais popieriais pozicija, bet proporcinga pozicija pakeistų vertybiniais popieriais panaudotų sumų pozicijų atžvilgiu, jei jos nebūtų pakeistos vertybiniais popieriais, suma, kuri prilygsta sumai, aprašytai 70 punkto a papunktyje. Turi būti laikoma, kad kredito įstaiga iniciatorė taip pat turi proporcingą poziciją kredito linijų, kurių panaudotos sumos buvo parduotos pakeitimo vertybiniais popieriais tikslais, nepanaudotų sumų atžvilgiu, ta suma, kuri prilygsta sumai, apibūdintai 70 punkto b papunktyje.

3.8. Pagal riziką įvertintų pozicijų sumų sumažinimas

72. Pagal riziką įvertinta pozicijos suma pakeitimo vertybiniais popieriais pozicijai, kuriai priskiriamas 1 250 % rizikos koeficientas, gali būti sumažinta 12,5 karto bet kokios vertės koregavimo, kurį daro kredito įstaiga pakeistų vertybiniais popieriais pozicijų atžvilgiu, suma. Tiek, kiek atsižvelgiama į vertės koregavimus šiam tikslui, neturi būti atsižvelgiama į apskaičiavimą, nustatytą VII priedo 1 dalies 36 punkte.
73. Pakeitimo vertybiniais popieriais pozicijos pagal riziką įvertinta pozicijos suma gali būti sumažinta 12,5 karto bet kokio vertės koregavimo, kurį daro kredito įstaiga tos pozicijos atžvilgiu, suma.
74. Kaip numatyta 66 straipsnio 2 dalyje dėl pakeitimo vertybiniais popieriais pozicijų, kurioms taikomas 1 250 % rizikos koeficientas, kredito įstaigos gali, užuot įtraukusios poziciją į savo

▼B

pagal riziką įvertintų pozicijų sumų apskaičiavimą, atimti iš nuosavų lėšų pozicijos vertę.

75. 74 punkte:
- a) pozicijos vertė gali būti išvedama iš pagal riziką įvertintų pozicijų sumų, atsižvelgiant į bet kokį sumažinimą pagal 72 ir 73 punktus;
  - b) pozicijos vertės apskaičiavimas gali atspindėti pripažintą tiesioginį užtikrinimą tokiu būdu, kuris suderinamas su 60–67 punktuose nurodyta metodika; ir
  - c) jeigu priežiūrinės formulės metodas naudojamas pagal riziką įvertintoms pozicijų sumoms apskaičiuoti ir $L \leq K_{IRBR}$ ir $[L + T] > K_{IRBR}$, pozicija gali būti vertinama kaip dvi pozicijos, kur L lygi K_{IRBR} didesnio prioriteto pozicijoms.
76. Jeigu kredito įstaiga pasinaudoja alternatyva, nurodyta 74 punkte, 12,5 karto didesnė suma nei ta, kuri atimama pagal tą punktą, turi būti 45 punkto tikslais atimama iš sumos, nurodytos 45 punkte, kaip didžiausios pagal riziką įvertintos pozicijos sumos, kurią turi apskaičiuoti ten nurodytos kredito įstaigos.

X PRIEDAS

OPERACINĖ RIZIKA

1 DALIS

Bazinio indikatoriaus metodas

1. **KAPITALO POREIKIS**
  1. Pagal bazinio indikatoriaus metodą kapitalo poreikis operacinei rizikai yra lygus 15 % atitinkamo 2–9 punktuose apibrėžto rodiklio.
2. **ATITINKAMAS RODIKLIS**
  2. Atitinkamas rodiklis yra trejų metų grynujų pajamų iš palūkanų sumos ir grynujų pajamų ne iš palūkanų sumos vidurkis.
  3. Trijų metų vidurkis apskaičiuojamas pagal paskutinius tris dvylikos mėnesių stebėjimus, kurie vyksta kiekvienų finansinių metų pabaigoje. Jei nėra jokių audituotų duomenų, gali būti naudojami neaudituoti duomenys.
  4. Jeigu bet kurio iš nurodytų stebėjimų grynujų pajamų iš palūkanų ir grynujų pajamų ne iš palūkanų suma yra neigiamą arba lygi nuliui, į šį skaičių apskaičiuojant trejų metų vidurkį neatsižvelgiama. Atitinkamas rodiklis apskaičiuojamas kaip teigiamų skaičių, padalintų iš teigiamų skaičių skaičiaus, suma.
- 2.1. **Kredito įstaigos, kurioms taikoma Direktyva 86/635/EEB**
  5. Remiantis apskaitos kategorijomis kredito įstaigų pelno (nuostolio) ataskaitose pagal Direktyvos 86/635/EEB 27 straipsnį, atitinkamas rodiklis išreiškiamas kaip elementų, išdėstytų 1 lentelėje, suma. Kiekvienas elementas įtraukiamas į sumą su savo teigiamu arba neigiamu ženklu.
  6. Šiuos elementus gali reikėti koreguoti, kad būtų atspindėtos 7 ir 8 punktuose nurodytos kvalifikacijos.

1 lentelė

1	Gautinos palūkanos ir panašios pajamos
2	Mokėtinos palūkanos ir panašios sąnaudos
3	Pajamos iš akcijų, kitų dalinių teisių ir duodančių pastovias palūkanas/neduodančių pastovių palūkanų vertybinių popierių
4	Gautini komisiniai
5	Mokėtini komisiniai
6	Grynasis pelnas arba grynasis nuostolis iš finansinių operacijų
7	Kitos veiklos pajamos

- 2.1.1. **Kvalifikacijos**
  7. Rodiklis skaičiuojamas prieš išlaidų vertės koregavimui ir operacinių išlaidų atskaitymą. Operacinės išlaidos apima mokesčius už banko veiklą papildančių paslaugų pirkimą iš trečiųjų asmenų, kurie nėra nei patronuojanti, nei dukterinė kredito įstaigos įmonė, nei patronuojančios įmonės, kuri kartu yra ir kredito įstaigos patronuojanti įmonė, dukterinė įmonė. Išlaidos už banko veiklą papildančių paslaugų pirkimą iš trečiųjų asmenų gali sumažinti susijusį rodiklį tuo atveju, kai išlaidas sukelia įmonė, kuri patenka į šios direktyvos veikimo sritį.
  8. Apskaičiuojant susijusį rodiklį nenaudojami šie elementai:
    - a) Realizuotas pelnas (nuostolis) iš straipsnių, neištrauktų į prekybos knygą, pardavimo
    - b) Pajamos iš neišrastų ir nebūdingų straipsnių

▼B

c) Pajamos iš draudimo

Kai prekybos straipsnių perkainojimas yra pelno (nuostolio) ataskaitos dalis, perkainojimas gali būti įtraukiamas. Jeigu taikoma Direktyvos 86/635/EEB 36 straipsnio 2 dalis, turi būti įtraukiamas perkainojimas, įrašytas į pelno (nuostolio) ataskaitą.

2.2. **Kredito įstaigos, kurioms taikomos skirtingos bendrosios apskaitos nuostatos**

9. Jei kredito įstaigoms taikomos bendrosios apskaitos nuostatos skiriasi nuo tų, kurios nustatomos Direktyva 86/635/EEB, jos turi apskaičiuoti atitinkamą rodiklį pagal duomenis, kurie geriausiai atspindi 2 – 8 punktuose pateiktą apibrėžimą.

2 DALIS

-Standartizuotas metodas

1. KAPITALO POREIKIS

1. Pagal standartizuotą metodą kapitalo poreikis operacinei rizikai yra trejų metų pagal riziką įvertintų susijusių rodiklių vidurkis, apskaičiuojamas kiekvienais metais 2 lentelėje nurodytoms verslo linijoms. Kiekvienais metais neigiamą kapitalo poreikį, gautą pagal atskiros verslo linijos neigiamą susijusių rodiklių, galima priskirti kapitalo poreikio visumai. Tačiau kai nustatytais metais bendras kapitalo poreikis, tenkantis visoms verslo linijoms, yra neigiamas, tiems metams rodiklio skaitiklyje priskiriama nulinė vertė.
2. Trejų metų vidurkis apskaičiuojamas pagal paskutinius tris dvylikos mėnesių stebėjimus, kurie vyksta kiekvienu finansinių metų pabaigoje. Nesant jokių audituotų duomenų, gali būti naudojami neaudituoti duomenys.

2 lentelė

Verslo linija	Veiklos rūšių sąrašas	Procentai
Įmonių finansai	Finansinių priemonių emisijos organizavimas ir vykdymas ir (arba) jų platinimas rinkoje su emisija organizuojančio banko išsipareigojimu tiesiogiai išpirkti finansinių priemonių emisiją Paslaugos, susijusios su finansinių priemonių organizavimu ir vykdymu Investicinės konsultacijos Įmonėms teikiamos konsultacijos dėl kapitalo struktūros, pramonės strategijos ir su tuo susijusių reikalų, taip pat konsultacijos ir paslaugos, susiję su įmonių susijungimais ir pirkimu Investiciniai moksliniai tyrimai ir finansų analizė bei kitos bendrų rekomendacijų formos, susijusios su finansinių priemonių sandoriais	18 %
Prekybinė veikla	Pirkimas (pardavimas) savo sąskaita Tarpininkavimas pinigų rinkoje Nurodymų dėl vienos ar daugiau negu vienos finansinės priemonės priėmimas ir perdavimas Nurodymų vykdymas klientų vardu Finansinių priemonių platinimas rinkoje be banko išsipareigojimo tiesiogiai išpirkti finansinių priemonių emisiją Daugiašalių prekybos priemonių operacija	18 %

▼B

Verslo linija	Veiklos rūšių sąrašas	Procentai
Tarpininkavimo (brokerio) paslaugos mažmeniniams klientams (Veikla su individualiais fiziniais asmenimis arba mažomis ir vidutinėmis įmonėmis, kurie tenkina 79 straipsnyje mažmeninių pozicijų klasėms nustatytus kriterijus)	Nurodymų dėl vienos ar daugiau negu vienos finansinės priemonės priėmimas ir perdavimas Nurodymų vykdymas klientų vardu Finansinių priemonių platinimas rinkoje be banko įsipareigojimo tiesiogiai išpirkti finansinių priemonių emisiją	12 %
Komercinė bankininkystė	Indėlių ir kitų gražintinų lėšų priėmimas Skolinimas Lizingas (finansinė nuoma) Garantijos ir laidavimai	15 %
Mažmeninė bankininkystė (Veikla su individualiais fiziniais asmenimis arba mažomis ir vidutinėmis įmonėmis, kurie tenkina 79 straipsnyje mažmeninių pozicijų klasėms nustatytus kriterijus)	Indėlių ir kitų gražintinų lėšų priėmimas Skolinimas Lizingas (finansinė nuoma) Garantijos ir laidavimai	12 %
Mokėjimai ir atsiskaitymai	Pinigų pervedimo paslaugos Mokėjimo priemonių išleidimas ir tvarkymas	18 %
Tarpininkavimo (agento) paslaugos	Finansinių priemonių saugojimas ir tvarkymas klientų sąskaita, įskaitant tų finansinių priemonių pirkimą, pardavimą ir gavimą pagal kliento pateiktus nurodymus bei su tuo susijusią veiklą, pavyzdžiui, grynųjų pinigų ir (arba) užstatų valdymas	15 %
Turto valdymas	Portfelio valdymas UCITS valdymas Kitos turto valdymo formos	12 %

3. Kompetentingos institucijos gali leisti kredito įstaigai apskaičiuoti jos kapitalo poreikį operacinei rizikai alternatyviu standartizuotu metodu, kaip nustatyta 5–11 punktuose.

2. VERSLO LINIJOS PRISKYRIMO PRINCIPAI

4. Kredito įstaigos turi paruošti ir dokumentuoti specifines politikas bei kriterijus, pagal kuriuos atliekamas atitinkamo rodiklio iš savo aktualių verslo linijų bei veiklos priskyrimas standartinėms verslo linijoms. Kriterijai turi būti patikrinti ir, reikalui esant, patikslinti, įvertinant naujas ar besikeičiančias veiklas ir riziką. Verslo linijų priskyrimui taikomi toliau minimi principai:

- a) Visa veikla privalo būti priskirta verslo linijoms taip, kad būtų išvengta tarpusavio dubliavimo ir kartu būtų apimtos visos veiklos rūšys;
- b) Bet kokia veikla, kurios negalima iš karto priskirti standartinėi verslo linijai, bet kuri yra papildoma standartinės veiklos linijos funkcija, privalo būti priskirta tai verslo linijai, kurią ji palaiko. Jeigu per papildomą veiklą palaikoma daugiau negu viena verslo linija, privalo būti naudojami objektyvūs priskyrimo kriterijai;

▼B

- c) Jeigu veiklos negalima priskirti konkrečiai verslo linijai, privalo būti naudojama verslo linija, kurios rizikos procentas yra didžiausias. Ta pati verslo linija vienodai taikoma bet kokiai susijusiai papildomai veiklai;
- d) Kredito įstaigos gali taikyti vidinius kainodaros metodus, siekiant paskirstyti atitinkamą rodiklį tarp verslo linijų. Vienoje verslo linijoje generuojami kaštai, kurie gali būti priskirti kitai verslo linijai, gali būti perkeltami į tą kitą verslo liniją, pavyzdžiui, remiantis vidiniais pervedimo kaštais tarp abiejų verslo linijų;
- e) Veiklos priskyrimas verslo linijoms operacinės rizikos kapitalo poreikio nustatymo tikslais privalo būti suderinamas su kategorijomis, naudojamomis kredito ir rinkos rizikai;
- f) Vyresnioji vadovybė yra atsakinga už priskyrimo politiką, kurią kontroliuoja kredito įstaigos valdymo organai; ir
- g) Privalo būti atliekamas priskyrimo verslo linijoms proceso nepriklausomas patikrinimas.

3. ALTERNATYVŪS TAM TIKRŲ VERSLO LINIJŲ RODIKLIAI

3.1. Modalumai

- 5. Kompetentingos institucijos gali leisti kredito įstaigai naudoti alternatyvų susijusį rodiklį mažmeninės bankininkystės ir komercinės bankininkystės verslo linijoms.
- 6. Šiose verslo linijose atitinkamas rodiklis yra sunormintas pajamų rodiklis, kuris lygus bendros paskolų ir gautinų sumų nominaliosios vertės trejų metų vidurkiui, padaugintam iš 0,035.
- 7. Mažmeninės bankininkystės ir komercinės bankininkystės verslo linijų paskolos ir gautinos sumos turi apimti atitinkamuose kredito portfeliuose reikalaujamų pinigų bendrą sumą. Į komercinės bankininkystės verslo liniją įskaitomi ir vertybiniai popieriai, kurie nėra įtraukiami į prekybos knygą.

3.2. Reikalavimai

- 8. Leidimui naudoti alternatyvius susijusius rodiklius taikomi 9–11 punktuose nurodyti reikalavimai.

3.2.1. Bendrieji reikalavimai

- 9. Kredito įstaiga tenkina 12 punkte nustatytus kvalifikacinius kriterijus.

3.2.2. Mažmeninei bankininkystei ir komercinei bankininkystei taikytini reikalavimai

- 10. Kredito įstaigų veiklos didžiąją dalį sudaro privačių ir (arba) verslo klientų aptarnavimas, kuriam, apskaičiavus, tenka mažiausiai 90 % visų pajamų.
- 11. Kredito įstaiga yra pajėgi parodyti kompetentingoms institucijoms, kad žymią jos mažmeninės ir (arba) komercinės bankininkystės veiklos dalį sudaro paskolos, susijusios su didele PD tikimybe, ir kad alternatyvus standartizuotas metodas suteikia galimybę geriau įvertinti operacinę riziką.

4. KVALIFIKACINIAI KRITERIJAI

- 12. Šalia bendrųjų rizikos valdymo standartų pagal 22 straipsnį ir V priedą kredito įstaigos papildomai turi atitikti toliau numatytus kvalifikacinius kriterijus. Šių kriterijų atitikimas vertinamas atsižvelgiant į kredito įstaigos veiklos apimtį ir spektrą bei proporcingumo principą.

- a) Kredito įstaigos privalo turėti dokumentais pagrįstą operacinės rizikos vertinimo ir valdymo sistemą su aiškia šiai sistemai priskirta atsakomybe. Jos turi nustatyti savo pozicijas operacinės rizikos atžvilgiu ir fiksuoti atitinkamus operacinės rizikos duomenis, įskaitant reikšmingų nuostolių duomenis. Vykdoma reguliari nepriklausoma sistemos peržiūra;

▼B

- b) Operacinės rizikos vertinimo sistema privalo būti glaudžiai integruota į kredito įstaigos rizikos valdymo procesus. Jos rezultatai privalo būti neatskiriama kredito įstaigos operacinės rizikos pobūdžio stebėsenos ir kontrolės proceso dalis; ir
- c) Kredito įstaigos turi įgyvendinti atskaitomybės teikimo vadovybei sistemą, pagal kurią teikiamos atitinkamų kredito įstaigos funkcijų operacinės rizikos ataskaitos. Kredito įstaigos turi turėti procedūras, nustatančias, kaip imtis atitinkamų priemonių atsižvelgiant į vadovybei pateiktose ataskaitose esančią informaciją.

3 DALIS

Pažangieji vertinimo metodai

1. KVALIFIKACINIAI KRITERIJAI

- 1. Kad galėtų taikyti pažangųjį vertinimo metodą, kredito įstaigos privalo įrodyti kompetentingoms institucijoms, kad jos, be bendrųjų rizikos valdymo standartų, nustatytų 22 straipsnyje ir V priede, tenkina toliau nustatytus kvalifikacinius kriterijus.

1.1. Kokybiniai standartai

- 2. Kredito įstaigos vidaus operacinės rizikos vertinimo sistema yra glaudžiai integruota į kasdienes rizikos valdymo procesus.
- 3. Kredito įstaiga privalo turėti nepriklausomą operacinės rizikos valdymo funkciją.
- 4. Turi būti įdiegta reguliari atskaitomybė apie pozicijas operacinės rizikos atžvilgiu ir patirtus nuostolius. Kredito įstaigos turi turėti procedūras, nustatančias, kaip imtis atitinkamų koregavimo priemonių.
- 5. Kredito įstaigos rizikos valdymo sistema privalo būti gerai pagrįsta dokumentais. Kredito įstaiga privalo turėti nusistovėjusią tvarką, pagal kurią užtikrinama atitiktis ir neatitikimų šalinimo politika.
- 6. Operacinės rizikos valdymo procesų ir vertinimo sistemų reguliarius patikrinimus atlieka vidaus ir (arba) išorės auditoriai.
- 7. Kompetentingų institucijų atliekamas operacinės rizikos valdymo sistemos vertinimas turi apimti šiuos elementus:
  - a) Patikrinimas, ar vidaus vertinimo procesai veikia tinkamai;
  - b) Įsitikinimas, kad duomenų srautai ir procesai, siejami su rizikos valdymo sistema, yra skaidrūs ir prieinami.

1.2. Kiekybiniai standartai

1.2.1. Procesas

- 8. Kredito įstaigos turi apskaičiuoti savo kapitalo poreikį, kurį sudaro tiek tikėtini nuostoliai, tiek netikėtini nuostoliai, nebent jos gali parodyti, kad tikėtini nuostoliai atitinkamai fiksuojami jų vidaus veiklos praktikoje. Operacinės rizikos vertinimas privalo apimti galimus didelių nuokrypių zonos įvykius, galinčius sąlygoti ypač rimtus nuostolius, pasiekdamas patikimumo standartą, palyginamą su 99,9 % pasitikėjimo intervalu per vienerių metų laikotarpį.
- 9. Kredito įstaigos operacinės rizikos vertinimo sistema privalo turėti tam tikrus pagrindinius elementus, kad tenkintų 8 punkte nurodytą patikimumo standartą. Tarp šių elementų turi būti vidaus duomenų, išorės duomenų, scenarijaus analizės ir veiksmų, susijusių su verslo aplinka bei vidaus kontrolės sistemomis, kaip nustatyta 13–24 punktuose, naudojimas. Kredito įstaiga turi turėti dokumentais gerai pagrįstą metodą dėl šių keturių elementų santykinio svorio pasirinkimo savo naudojamose bendroje operacinės rizikos vertinimo sistemoje.
- 10. Rizikos vertinimo sistema fiksuoja pagrindines rizikos priežastis, darančias poveikį didelių nuokrypių zonos nuostolio įverčio dydžiui.

▼B

11. Operacinės rizikos nuostolių koreliacijos atskiruose operacinės rizikos įverčiuose gali būti pripažintos tik tuo atveju, jeigu kredito įstaigos gali kompetentingoms institucijoms patenkinamai parodyti, kad jų koreliacijų įvertinimo sistemos yra patikimos, įgyvendintos išlaikant vientisumą, jose atsižvelgta į bet kokių tokių koreliacijos įverčių neapibrėžtumą, ypač nepalankiais laikotarpiais. Kredito įstaiga savo koreliacines prielaidas privalo įvertinti tinkamais kokybiniais ir kiekybiniais metodais.
12. Rizikos įvertinimo sistema turi būti nuosekli ir joje išvengiama kokybinių įvertinimų daugybinio skaičiavimo arba rizikos mažinimo metodų, pripažintų kitose kapitalo pakankamumo sistemos srityse.

1.2.2. Vidaus duomenys

13. Viduje sukurtos operacinės rizikos priemonės grindžiamos minimaliu penkerių metų istoriniu stebėjimo laikotarpiu. Jeigu kredito įstaiga pirmą kartą pradeda taikyti pažangųjį vertinimo metodą, priimtinas trejų metų istorinis stebėjimo laikotarpis.
14. Kredito įstaigos privalo priskirti savo istorinių vidaus nuostolių duomenis verslo linijoms, apibrėžtoms 2 dalyje, ir įvykių rūšims, apibrėžtoms 5 dalyje, ir teikti šiuos duomenis kompetentingoms institucijoms jų prašymu. Turi būti dokumentais pagrįsti objektyvūs kriterijai nuostoliams tarp nurodytų verslo linijų ir įvykių rūšių paskirstyti. Operacinės rizikos nuostoliai, kurie yra susiję su kredito rizika ir istoriškai buvo įtraukti į vidines kredito rizikos duomenų bazes, privalo būti įrašyti į operacinės rizikos duomenų bazes ir būti atskirai nustatomi. Tokiems nuostoliams neskaičiuojamas operacinės rizikos kapitalo poreikis tol, kol jie ir toliau laikomi kredito rizika, apskaičiuojant minimalius kapitalo poreikius. Operacinės rizikos nuostoliai, susiję su rinkos rizika, įtraukiami į operacinės rizikos kapitalo poreikio skaičiavimą.
15. Kredito įstaigų vidaus nuostolių duomenys privalo būti tiek išsamūs, kad fiksuotų visą reikšmingą veiklą ir visų atitinkamų posistemų ir geografinių vietovių pozicijas. Kredito įstaigos privalo pagrįsti, kad bet kurios neįtrauktos veiklos rūšys arba pozicijos, tiek atskirai, tiek kartu, neturės reikšmingo poveikio bendriems rizikos įverčiams. Turi būti nustatyta tinkamos minimalios nuostolių ribos vidaus nuostolių duomenims surinkti.
16. Be informacijos apie bendrąsias nuostolio sumas, kredito įstaigos kaupia informaciją apie įvykio datą, bet kokių bendrųjų nuostolio sumų gražinimą bei tam tikrą aprašomojo pobūdžio informaciją apie nuostolį skatinusius veiksnius arba priežastis.
17. Turi būti nustatyti specifiniai kriterijai, pagal kuriuos atliekamas nuostolių, atsiradusių dėl įvykio centralizuotoje funkcijoje, arba veiklos, kuri apima daugiau nei vieną verslo liniją, o taip pat dėl laike tarpusavyje susijusių įvykių, priskyrimas.
18. Kredito įstaigos privalo turėti dokumentais pagrįstas procedūras istorinių nuostolio duomenų einamosios svarbos vertinimui, įskaitant tuos atvejus, kai gali būti atliekamas sprendimų peržiūrėjimas, skalės nustatymas arba kiti patikslinimai, kiek juos galima naudoti ir kas yra įgaliojtas priimti tokius sprendimus.

1.2.3. Išorės duomenys

19. Kredito įstaigos operacinės rizikos įvertinimo sistemoje naudojami atitinkami išorės duomenys, ypač kai yra priežastis manyti, kad kredito įstaiga gali patirti nedažnų, tačiau galimai didelių, nuostolių. Kredito įstaiga privalo turėti sisteminių procesų padėtims, kurioms esant išorės duomenys turi būti naudojami, nustatyti ir metodikas, naudojamas duomenims įtraukti į savo vertinimo sistemą. Išorės duomenų naudojimo sąlygas ir praktiką privalo reguliariai peržiūrėti, pagrįsti dokumentais ir atlikti nepriklausomą jų patikrinimą.

1.2.4. Scenarijaus analizė

20. Kredito įstaiga naudoja eksperto nuomonės scenarijaus analizę kartu su išorės duomenimis savo pozicijai labai nepalankių įvykių atveju įvertinti. Laikui bėgant tokius vertinimus reikės

▼B

patvirtinti ir iš naujo įvertinti lyginant faktinius nuostolius, kad būtų užtikrintas jų pagrįstumas.

- 1.2.5. Verslo aplinka ir vidaus kontrolės veiksniai
21. Bendroje kredito įstaigos rizikos vertinimo metodikoje privalo būti fiksuojama pagrindinė verslo aplinka ir vidaus kontrolės veiksniai, kurie gali pakeisti jos operacinės rizikos pobūdį.
  22. Kiekvieną veiksnio pasirinkimą reikia pagrįsti kaip reikšmingą rizikos priežastį, remiantis konkrečios verslo srities patirtimi ir eksperto sprendimu.
  23. Rizikos įverčių jautrumas veiksnių pokyčiams ir santykinis įvairių veiksnių svoris turi būti gerai pagrįstas. Be to, kad fiksuojami rizikos pokyčiai dėl rizikos kontrolės patobulinimo, sistema taip pat privalo fiksuoti galimą rizikos padidėjimą dėl didesnio veiklos sudėtingumo arba padidėjusios veiklos apimtys.
  24. Ši sistema privalo būti pagrįsta dokumentais ir kredito įstaiga bei kompetentinga institucija atlieka jos nepriklausomą patikrinimą. Laikui bėgant procesą ir rezultatus reikia patvirtinti ir iš naujo įvertinti lyginant faktinius vidinius nuostolius su atitinkamais išorės duomenimis.
2. DRAUDIMO IR KITŲ RIZIKOS PERKĖLIMO PRIEMONIŲ POVEIKIS
25. Kredito įstaigos gali pripažinti draudimo, kuriam taikomi 26–29 punktuose išdėstyti reikalavimai, ir kitų rizikos perkėlimo priemonių poveikį, jeigu kredito įstaigos gali įrodyti, kad pasiekiamas pastebimas rizikos sumažinimo poveikis, ir kompetentingos institucijos su tuo sutinka.
  26. Teikėjui leidžiama teikti draudimą arba perdraudimą, ir teikėjas turi pripažinti ECAI suteiktą minimalų pretenzijų mokumo reitingą, kurį kompetentinga institucija susiejo su 3 ar aukštesniu kredito kokybės žingsniu, remiantis pozicijų kredito įstaigoms įvertinimo pagal riziką taisyklėmis pagal 78–83 straipsnius.
  27. Draudimo įstaigos ir kredito įstaigos draudimo schema atitinka šias sąlygas:
    - a) pradinis draudimo poliso terminas turi būti ne trumpesnis negu vieneri metai. Polisams, kurių likutinis terminas yra trumpesnis negu vieneri metai, kredito įstaiga privalo atlikti atitinkamus patikslinimus, atspindinčius trumpėjančią poliso likutinį terminą, iki 100 % patikslinimo polisams, kurių likutinis terminas yra 90 arba mažiau dienų;
    - b) draudimo poliso minimalus pranešimo apie sutarties nutraukimą laikotarpis yra 90 dienų;
    - c) draudimo polisui netaikomos išimtys arba apribojimai, kuriuos lemia priežiūros veiksmai arba, kredito įstaigos bankroto atveju, kurie neleidžia kredito įstaigai, bankrutavusios kredito įstaigos administratoriui arba likvidatoriui atgauti patirtus nuostolius arba kredito įstaigos patirtas išlaidas, išskyrus įvykius po bankrutavusios kredito įstaigos administratoriaus paskyrimo arba likvidavimo proceso kredito įstaigai iniciavimo; draudimo polisas gali nenumatyti jokios baudos, delspinigių ar piniginės žalos atlyginimo dėl kompetentingų institucijų veiksmų;
    - d) rizikos mažinimo apskaičiavimas privalo skaidriai atspindėti draudimą ir atitikti draudimo padengimą atsižvelgiant į faktinę nuostolio tikimybę ir poveikį, naudojamą nustatant bendrą operacinės rizikos kapitalą;
    - e) draudimą teikia trečioji šalis. Draudimo per dukterines bendroves atveju, pozicijos turi būti patikėtos nepriklausomai trečiajai šaliai, pavyzdžiui, per perdraudimą, kuris tenkina pripažinimo kriterijus; ir
    - f) draudimo pripažinimo sistema yra gerai pagrįsta ir pagrįsta dokumentais.

▼B

28. Draudimo pripažinimo metodika fiksuoja šiuos elementus per draudimo pripažinimo sumos diskontą arba mažėjantį draudimo, kaip riziką mažinančios priemonės, poveikį:
- likutinį draudimo poliso terminą, jeigu jis yra trumpesnis negu vieneri metai, kaip paminėta pirmiau;
  - poliso nutraukimo terminus, jeigu jie yra trumpesni negu vieneri metai; ir
  - išmokų neapibrėžtumą ir draudimo polisų padengimo neatitikimus.
29. Kapitalo sumažinimas, atsirandantis dėl draudimo pripažinimo, turi neviršyti 20 % kapitalo poreikio operacinei rizikai iki rizikos mažinimo metodų pripažinimo.
3. PRAŠYMAS NAUDOTI PAŽANGŪJŲ VERTINIMO METODĄ GRUPĖS MASTU
30. Kuomet pažangųjų vertinimo metodą ketina naudoti ES patronuojanti kredito įstaiga ir jos dukterinės įmonės arba ES patronuojančios finansų kontroliuojančiosios (holdingo) bendrovės dukterinės įmonės, prašyme turi būti pateikiamas metodikos, naudojamos operacinės rizikos kapitalo paskirstymo tarp skirtingų grupės įmonių, aprašymas.
31. Prašyme turi būti nurodyta, ar ketinama įvertinti diversifikacijos poveikį rizikos vertinimo sistemai ir kaip.

4 DALIS

Bendras skirtingų metodikų naudojimas

1. PAŽANGIOJO VERTINIMO METODO NAUDOJIMAS KARTU SU KITAIS METODAIS
1. Kredito įstaiga gali naudoti pažangųjų vertinimo metodą kartu su bazinio indikatorius metodu arba standartizuotu metodu, jeigu tenkinami tokie reikalavimai:
- Visos kredito įstaigos operacinės rizikos fiksuojamos. Kompetentingą instituciją tenkina metodika, kuri naudojama siekiant apimti skirtingą veiklą, geografines vietas, juridinius vienetus arba kitus atitinkamus padalinius, apibrėžtus pagal vidinę tvarką; ir
  - 2 ir 3 dalyse išdėstytus kvalifikacinius kriterijus atitinka dalis veiklos, kuriai atitinkamai taikomas standartizuotas metodas ir pažangusis vertinimo metodas.
2. Kiekvienu atveju atskirai kompetentinga institucija gali nustatyti šiuos papildomus reikalavimus:
- Pažangiojo vertinimo metodo įgyvendinimo dieną reikšminga kredito įstaigos operacinės rizikos dalis vertinama pažangiuoju vertinimo metodu; ir
  - Kredito įstaiga išpareigoja įdiegti pažangųjų vertinimo metodą esmei savo veiklos daliai pagal tvarkaraštį, suderintą su jos kompetentinga institucija.
2. BENDRAS BAZINIO INDIKATORIAUS IR STANDARTIZUOTO METODO NAUDOJIMAS
3. Kredito įstaiga gali naudoti bazinio indikatorius metodą kartu su standartizuotu metodu tiksliai išskirtinėmis aplinkybėmis, pavyzdžiui, paskutinis naujo verslo įsigijimas, dėl kurio reikalingas standartizuoto metodo įdiegimo pereinamasis laikotarpis.
4. Bazinio indikatorius metodą ir standartizuotą metodą kartu galima naudoti su sąlyga, kad kredito įstaiga išpareigoja įdiegti standartizuotą metodą pagal tvarkaraštį, suderintą su kompetentingomis institucijomis.

5 DALIS

Nuostolių įvykio rūšies klasifikacija

3 lentelė

Įvykio rūšies kategorija	Apibrėžimas
Sukčiavimas įmonėje	Nuostoliai dėl pasikėsinimo sukčiauti, pasisavinti turtą arba apeiti reglamentus, įstatymus arba bendrovės politiką, išskyrus diversifikavimo ir (arba) diskriminavimo atvejus, kurie susiję su bent viena šalimi įmonėje.
Sukčiavimas už įmonės ribų	Nuostoliai dėl trečiosios šalies pasikėsinimo sukčiauti, pasisavinti turtą arba apeiti įstatymus
Darbo praktika ir darbo vietos sauga	Nuostoliai, atsiradę dėl nesuderinamumo su darbo, sveikatos arba saugos įstatymais ir susitarimais, dėl reikalavimų atlyginti žalą asmens sužalojimo atveju arba dėl diversifikavimo ir (arba) diskriminavimo atveju
Klientai, produktai ir verslo praktika	Nuostoliai, atsiradę dėl netyčinio arba neapdairaus profesinių pareigų nevykdymo konkrečių klientų atžvilgiu (įskaitant tarpusavio pasitikėjimo ir tinkamumo reikalavimus) arba dėl produkto pobūdžio ar dizaino
Žala fiziniam turtui	Nuostoliai, atsiradę dėl fizinio turto praradimo arba sugadinimo dėl stichinės nelaimės arba kitų įvykių
Verslo sutrikdymas ir sistemos trikdžiai	Nuostoliai, atsiradę dėl verslo sutrikdymo arba sistemos trikdžių
Vykdymas, pristatymas ir proceso valdymas	Nuostoliai dėl žlugusio sandorio tvarkymo arba proceso valdymo, dėl santykių su prekybos partneriais ir pardavėjais

*XI PRIEDAS***KOMPETENTINGŲ INSTITUCIJŲ ATLIEKAMO PATIKRINIMO IR ĮVERTINIMO TECHINIAI KRITERIJAI**

1. Šalia kredito, rinkos ir operacinės rizikos, į kompetentingų institucijų pagal 124 straipsnį atliekamą patikrinimą ir įvertinimą įtraukiama:
  - a) testavimo nepalankiomis sąlygomis, kuri atlieka kredito įstaigos, taikančios IRB metodą, rezultatai;
  - b) kredito įstaigos koncentracijos rizikos dydis ir šios rizikos valdymas, įskaitant reikalavimų, numatytų 108-118 straipsniuose, laikymąsi;
  - c) kredito įstaigų įdiegtos politikos ir procedūrų, skirtų likutinei rizikai dėl pripažintų kredito rizikos mažinimo metodų naudojimo valdyti, taikymo tikslumas, tinkamumas ir metodai;
  - d) nuosavų lėšų, kredito įstaigos laikomų turto pakeitimo vertybiniais popieriais pozicijoms, adekvatumo mastas, atsižvelgiant į ekonominį sandorio turinį, įskaitant pasiektą rizikos perkėlimo laipsnį;
  - e) kredito įstaigos likvidumo rizikos dydis, ir šios rizikos valdymas;
  - f) diversifikacijos efektų poveikis ir kaip tokie efektai įtraukiami į rizikos vertinimo sistemą; ir
  - g) testavimo nepalankiomis sąlygomis, kuri atlieka kredito įstaigos, taikydamos vidaus modelio metodą su rinkos rizika susijusiam kapitalo poreikiui pagal Direktyvos 2006/49/EB V priedo nuostatas apskaičiuoti, rezultatai.
2. Kompetentingos institucijos stebi, ar kredito įstaiga visiškai parėmė pakeitimą vertybiniais popieriais. Jeigu nustatoma, kad kredito įstaiga visiškai parėmė daugiau nei vienu atveju, kompetentinga institucija imasi deramų priemonių, atsižvelgdama į padidėjusius lūkesčius, kad ji ateityje parems pakeitimą vertybiniais popieriais, taip nepasiekdama reikšmingo rizikos perkėlimo.
3. Taikydamos 124 straipsnio 3 dalį dėl kredito įstaigų įvertinimo, kompetentingos institucijos apsvaisto, ar vertės koregavimų ir veiksmų, kurių imtasi prekybos knygoje apskaitomų pozicijų (portfelio) atžvilgiu, kaip numatyta Direktyvos 2006/49/EB VII priedo B dalyje, pakanka, kad kredito įstaiga, nepatirdama reikšmingų nuostolių, esant normalioms rinkos sąlygoms per trumpą laiko tarpą galėtų parduoti arba apdrausti savo pozicijas.

XII PRIEDAS

TECHNINIAI ATSKLEIDIMO KRITERIJAI

1 DALIS

Bendrieji kriterijai

1. Informacija laikoma reikšminga atskleidžiama informacija, jei jos praleidimas arba neteisingas pateikimas galėtų pakeisti arba padaryti įtaką vartotojo, kuris remiasi tokia informacija priimdamas ekonominio pobūdžio sprendimus, vertinimui arba sprendimui.
2. Informacija laikoma kredito įstaigos privačia informacija, jeigu dalijimasis ja su visuomene pakenktų kredito įstaigos konkurencinei padėčiai. Ji gali apimti informaciją apie produktus arba sistemas, kuria dalijantis su konkurentais, mažėja kredito įstaigos investicijų vertė.
3. Informacija laikoma konfidencialia, jeigu dėl išsipareigojimų klientams arba kitų įpareigojančių ryšių su sandorio šalimi, kredito įstaiga privalo laikytis konfidencialumo.
4. Kompetentingos institucijos reikalauja kredito įstaigų įvertinti poreikį atskleisti tam tikrą arba visą informaciją dažniau negu kartą per metus, atsižvelgiant į atitinkamas savo verslo charakteristikas, pavyzdžiui, veiklos mastą, veiklos sritį, buvimą skirtingose šalyse, dalyvavimą įvairiuose finansiniuose sektoriuose ir dalyvavimą tarptautinėse finansų rinkose ir mokėjimuose, atsiskaitymuose ir kliringo sistemose. Įvertinant ypatingas dėmesys skiriamas galimam dažnesnio informacijos, nustatytos 2 dalies 3 punkto b papunktyje ir 3 punkto e papunktyje ir nuo 4 punkto b papunkčio iki 4 punkto e papunkčio, ir informacijos apie galimą riziką bei kitus linkusius greitai keistis veiklos aspektus atskleidimo poreikiui.
5. Skelbimo reikalavimas, numatytas 2 dalies 3 ir 4 punktuose, turi būti įvykdytas pagal 72 straipsnio 1 ir 2 dalis.

2 DALIS

Bendrieji reikalavimai

1. Kredito įstaigos rizikos valdymo tikslai ir politika atskleidžiami pagal kiekvieną atskirą rizikos kategoriją, įskaitant riziką, nurodytą 1–14 punktuose. Atskleidžiama:
  - a) rizikos valdymo strategija ir procesai;
  - b) svarbios rizikos valdymo funkcijos struktūra ir organizavimas arba kitos atitinkamos sistemos;
  - c) ataskaitų apie riziką ir jos vertinimo sistemų apimtis ir pobūdis; ir
  - d) apsidraudimo ir rizikos mažinimo politika, taip pat strategija ir procesai, skirti apsidraudimo ir kredito rizikos mažinimo priemonių nuolatiniam veiksmingumui stebėti.
2. Atskleidžiama tokia su šios direktyvos reikalavimų taikymo sritimi susijusi informacija:
  - a) kredito įstaigos, kuriai taikomi šios direktyvos reikalavimai, pavadinimas;
  - b) konsolidavimo apskaitos ir priežiūros tikslais – bendrasis skirtumų aprašymas su glaustu aprašu subjektų, kurie:
    - i) visiškai konsoliduoti;
    - ii) proporcingai konsoliduoti;
    - iii) atskaityti nuo nuosavų lėšų; arba
    - iv) nei konsoliduoti, nei atskaityti;
  - c) bet kokios dabartinės arba numatomos esminės praktinės arba teisinės kliūtys greitai pervesti nuosavas lėšas arba vykdyti išsipareigojimus tarp patronuojančios įmonės ir jos dukterinių įmonių;
  - d) bendra suma, kuria faktinės nuosavos lėšos yra mažesnės negu reikalaujamas minimumas visose dukterinėse įmonėse, neįtrauktose į konsolidavimą, ir tokių dukterinių įmonių pavadinimas arba pavadinimai; ir

▼B

- e) jei įmanoma, nuostatų, išdėstytų 69–70 straipsniuose, panaudojimo aplinkybės.
3. Kredito įstaigos atskleidžia tokią su savo nuosavomis lėšomis susijusią informaciją:
- apibendrintą informaciją apie visų nuosavų lėšų straipsnių ir jų sudėtinių dalių terminus ir sąlygas;
  - pradinių nuosavų lėšų sumą; kartu atskirai atskleidžiami visi teigiami straipsniai ir atskaitymai;
  - bendrą papildomų nuosavų lėšų sumą ir nuosavas lėšas, kaip nustatyta Direktyvos 2006/49/EB IV skyriuje;
  - atskaitymus nuo pradinių ir papildomų nuosavų lėšų pagal 66 straipsnio 2 dalį, taip pat atskirai atskleidžiami straipsniai, nurodyti 57 straipsnio q punkte; ir
  - bendras pripažintas nuosavas lėšas, atėmus atskaitymus ir apribojimus, nustatytus 66 straipsnyje.
4. Kredito įstaiga atskleidžia tokią su atitiktimi reikalavimams, nustatytiems 75 ir 123 straipsniuose, susijusią informaciją:
- kredito įstaigos metodų, skirtų vertinti jos vidaus kapitalo pakankamumą, dabartinei ir būsimai veiklai palaikyti, santrauką;
  - kredito įstaigos, apskaičiuojančios pagal riziką įvertintas pozicijas vadovaujantis 78–83 straipsniais – 8 procentus nuo pagal riziką įvertintų pozicijų sumų kiekvienai pozicijų klasei, nurodytai 79 straipsnyje;
  - kredito įstaigos, apskaičiuojančios pagal riziką įvertintas pozicijų sumas vadovaujantis 84–89 straipsniais – 8 procentus nuo pagal riziką įvertintų pozicijų sumų kiekvienai pozicijų klasei, nurodytai 86 straipsnyje; mažmeninių pozicijų klasės atveju šis reikalavimas taikomas kiekvienai pozicijų kategorijai, kuriai priklauso skirtingos koreliacijos pagal VII priedo 1 dalies 10–13 punktus. Akcijų pozicijų klasės atveju šis reikalavimas taikomas:
    - kiekvienam iš metodų, numatytų VII priedo 1 dalies 17–26 punktuose;
    - pozicijoms, kuriomis prekiaujama biržoje, privataus emitento akcijų pozicijoms pakankamai diversifikuotuose portfeluose ir kitoms pozicijoms;
    - pozicijoms, kurioms taikomos priežiūros pereinamojo laikotarpio nuostatos dėl kapitalo pakankamumo;
    - pozicijoms, kurioms taikomos nuostatos dėl kapitalo pakankamumo, galiojusios prieš įsigaliojant šiai direktyvai;
  - minimaliems kapitalo poreikiams, apskaičiuotiems pagal 75 straipsnio b ir c punktus; ir
  - minimaliems kapitalo poreikiams, apskaičiuotiems pagal 103–105 straipsnius ir atskleistiems atskirai;
5. Kaip numatyta III priedo 1 dalyje, kredito įstaigos atskleidžia šią su sandorio šalies kredito rizikos pozicijomis susijusią informaciją:
- metodo, naudojamo siekiant nustatyti vidaus kapitalą ir kredito limitą atsižvelgiant į sandorio šalies kredito rizikos pozicijas, apibūdinimą;
  - užstatų užtikrinimo politikos apibūdinimą ir kredito rezervo sukūrimo politikos apibūdinimą;
  - neteisingų sprendimų rizikos pozicijų politikos apibūdinimą;
  - užstato dydžio, kurį kredito įstaiga turėtų pateikti skolinimo reitingų kritimo atveju, įtakos apibūdinimą;
  - bendrąją aktualią tikrą sandorių vertę, užskaitų naudą, užskaitytas dabartines kredito pozicijas, turimas užtikrinimo priemonės ir grynąsias kredito išvestinių finansinių priemonių pozicijas. Grynoji kredito išvestinių finansinių priemonių pozicija yra kredito pozicija su išvestinėmis finansinėmis priemonėmis susijusiuose sandoriuose,

▼B

atsižvelgus į teisiškai galiojančius užskaitos sandorius ir susitarimus dėl užtikrinimo priemonių;

- f) pozicijų vertės dydžius, taikant atitinkamą III priedo 3-6 dalyse nustatytą metodą;
  - g) tariamąją kredito išvestinių finansinių priemonių apdraudimo vertę ir dabartinių kredito pozicijų paskirstymą pagal kredito pozicijų tipus;
  - h) su kredito išvestinėmis finansinėmis priemonėmis susijusius sandorius (tariamąją vertę), suskirstytus pagal panaudojimą kredito įstaigos nuosavam portfeliui, šios įstaigos tarpininkavimo veiklai, taip pat naudojamų kredito išvestinių finansinių priemonių produktų paskirstymą, šiuos dar suskirstant pagal užtikrinamą ir užsitikrinamą atskirų produktų grupių apsaugą; ir
  - i) α įvertį, jei kredito įstaiga gavo kompetentingos institucijos leidimą nustatyti α įvertį.
6. Kredito įstaigos atskleidžia tokią su kredito rizika ir gautinų sumų sumažėjimo rizika susijusią informaciją:
- a) apskaitos tikslais – pradelstų ir nuvertėjusių pozicijų apibrėžimus;
  - b) vertės koregavimų ir atidėjinių nustatymo būdų ir metodų aprašymą;
  - c) bendrą pozicijų sumą po įskaitymų (abipusio pozicijų padengimo) apskaitos ir neatsižvelgiant į kredito rizikos mažinimo poveikį, taip pat pozicijų, išskaidytų pagal įvairias pozicijų klasių rūšis, vidurkius per tam tikrą laikotarpį;
  - d) geografinių pozicijų, išskaidytų pagal reikšmingas teritorijas pozicijų klasių atžvilgiu, pasiskirstymą, taip pat, jei prireiktų, išsamesnę informaciją apie tai;
  - e) pozicijų, išskaidytų pagal pozicijų klases, pasiskirstymą pagal ekonominės veiklos arba sandorio šalies rūšį, taip pat, jei prireiktų, išsamesnę informaciją apie tai;
  - f) visų pozicijų, išskaidytų pagal pozicijų klases, pasiskirstymą pagal terminą iki sandorio galiojimo pabaigos, taip pat, jei prireiktų, išsamesnę informaciją apie tai;
  - g) pagal ekonominės veiklos arba sandorio šalies rūšį, jeigu reikšmingi, sumas:
    - i) nuvertėjusių pozicijų ir pradelstų pozicijų, pateiktinų atskirai,
    - ii) vertės koregavimų ir atidėjinių, ir
    - iii) vertės koregavimo išlaidų ir atidėjinių per laikotarpį.
  - h) nuvertėjusių pozicijų ir pradelstų pozicijų, pateiktinų atskirai, išskaidytų pagal reikšmingas geografines teritorijas, įskaitant, jei įmanoma, vertės koregavimų ir atidėjinių, susijusių su kiekviena geografine teritorija, sumas;
  - i) nuvertėjusių pozicijų vertės koregavimų ir atidėjinių pakeitimų suderinimą, pateiktą atskirai. Informacijoje pateikiama:
    - i) vertės koregavimo rūšių ir atidėjinių aprašymas,
    - ii) laikotarpio pradžios likučiai,
    - iii) laikotarpio pozicijų sumos, kurioms sudaryti atidėjiniai,
    - iv) tikėtiniems pozicijų nuostoliams per laikotarpį sudarytos ar panaikintos sumos, bet kokie kiti koregavimai, įskaitant koregavimus dėl valiutų keitimo kursų skirtumų, verslo kombinacijų, įsigijimų ir dukterinių įmonių perleidimų ir perkėlimų tarp atidėjinių straipsniai, ir
    - v) laikotarpio pabaigos likučiai.
- Tiesiogiai pajamų (nuostolio) ataskaitoje fiksuojami vertės koregavimai ir grąžinimai atskleidžiami atskirai.
7. Kredito įstaigos, apskaičiuojančios pagal riziką įvertintas pozicijas vadovaujantis 78–83 straipsniais, atskleidžia tokią informaciją pagal kiekvieną pozicijos klasę, nurodytą 79 straipsnyje:

▼B

- a) pripažintų ECAI ir EKA pavadinimus ir bet kokių pakeitimų priežastis;
  - b) pozicijų klases, kurioms naudojama kiekviena ECAI arba EKA;
  - c) procesų, naudotų perkeliant emisijas ir emisijos kredito įvertinimus į straipsnius, kurie neįtraukti į prekybos knygą, aprašymą;
  - d) kiekvienos pripažintos ECAI arba EKA išorinio reitingo sąsają su kredito kokybės žingsniais, aprašytais VI priede, atsižvelgiant į tai, kad šios informacijos nereikia atskleisti, jei kredito įstaigos naudojama sąsaja atitinka standartinę kompetentingos institucijos skelbiamą sąsają; ir
  - e) pozicijų vertes ir pozicijų vertes po kredito rizikos mažinimo procedūrų pritaikymo pagal kiekvieną kredito kokybės žingsnį, aprašytą VI priede, ir vertes, atskaitytas nuo nuosavų lėšų.
8. Kredito įstaigos, apskaičiuojančios pagal riziką įvertintas pozicijas vadovaujantis VII priedo 1 dalies 6 arba 19–21 punktais, atskleidžia pozicijas, priskiriamas kiekvienai kategorijai, nurodytai VII priedo 1 dalies 6 punkto 1 lentelėje, arba rizikos koeficientams, nurodytiems VII priedo 1 dalies 19–21 punktuose.
  9. Kredito įstaigos, apskaičiuojančios savo kapitalo reikalavimus pagal 75 straipsnio b ir c punktus, atskleidžia tuos reikalavimus atskirai kiekvienai rizikai, nurodytai tose nuostatose.
  10. Kiekviena kredito įstaiga, kuri apskaičiuoja savo kapitalo reikalavimus pagal Direktyvos 2006/49/EB, atskleidžia tokią informaciją apie:
    - a) kiekvienos portfelio sudėtinės dalies:
      - i) naudotų modelių charakteristikas,
      - ii) testavimo nepalankiomis sąlygomis taikymo portfelio sudėtinėi daliai aprašymą,
      - iii) metodo, naudojamo grįžtamajam patikrinimui ir vidaus modelių bei modeliavimo procesų tikslumo ir nuoseklumo patvirtinimui, aprašymą;
    - b) kompetentingos institucijos pripažinimo mastą; ir
    - c) aprašymą, kaip ir kokia metodika vadovaujantis įgyvendinami Direktyvos 2006/49/EB VII priedo B dalies reikalavimai;
  11. Kredito įstaigos atskleidžia tokią su operacine rizika susijusią informaciją:
    - a) metodą, kuriuo įvertinama, kaip kredito įstaiga atitinka operacinei rizikai kapitalo reikalavimus pagal tą metodą, kurį kredito įstaiga taiko; ir
    - b) metodikos, nustatytos 105 straipsnyje, aprašymą, jei kredito įstaiga ją naudoja, įskaitant svarstymus dėl atitinkamų vidaus ir išorės veiksmų, kurie numatyti kredito įstaigos vertinimo metode. Dalinio naudojimo atveju, skirtingų metodikų taikymo apimtis.
  12. Atskleidžiama tokia su akcijų pozicijomis, neįtrauktomis į prekybos knygą, susijusi informacija:
    - a) skirtumas tarp pozicijų, atsižvelgiant į jų tikslus, įskaitant su kapitalo prieaugiu ir strateginėmis priežastimis susijusius tikslus, ir naudojamų apskaitos metodų bei vertinimo metodikų apžvalga, įskaitant pagrindines prielaidas ir praktiką, darančią poveikį vertinimui, ir bet kokius svarbius šios praktikos pakeitimus;
    - b) balansinė vertė, tikroji vertė ir pozicijų, kuriomis prekiaujama biržoje, palyginimas su rinkos kaina, jeigu ši reikšmingai skiriasi nuo tikrosios vertės;
    - c) pozicijų, kuriomis prekiaujama biržoje, rūšys, pobūdis ir sumos, privačių akcijų pozicijos pakankamai diversifikuotuose portfeliuose ir kitos pozicijos;
    - d) sukauptas laikotarpio realizuotas pelnas arba nuostoliai dėl pardavimų ir likvidavimų; ir

▼B

- e) bendrasis nerealizuotas pelnas arba nuostolis, bendrasis neatskleistas perkainojamas pelnas arba nuostolis ir bet kuri iš šių sumų, įtraukta į pradinės arba papildomos nuosavas lėšas.
13. Kredito įstaigos atskleidžia tokią su palūkanų normos rizika pozicijoms, neįtrauktoms į prekybos knygą, susijusią informaciją:
- a) palūkanų normos rizikos pobūdį ir pagrindinės prielaidas (įskaitant prielaidas dėl išankstinių paskolų grąžinimų ir neterminuotų indėlių sąlygų) ir palūkanų normos rizikos matavimo dažnumą; ir
  - b) įplaukų, ekonominės vertės arba kitų atitinkamų priemonių, naudojamų palūkanų normos svyravimams valdyti taikant palūkanų normos rizikos valdymo metodus, pokyčius, išskaidytus pagal valiutas.
14. Kredito įstaigos, apskaičiuojančios pagal riziką įvertintų pozicijų sumas vadovaujantis 94–101 straipsniais, atskleidžia tokią informaciją:
- a) kredito įstaigos tikslų, susijusių su pakeitimo vertybiniais popieriais veikla, aprašymą;
  - b) kredito įstaigos vaidmenį pakeitimo vertybiniais popieriais procese;
  - c) kredito įstaigos dalyvavimo kiekviename iš jų mastą;
  - d) pagal riziką įvertintų pozicijų apskaičiavimo metodus, kurių kredito įstaigos laikosi vykdydamos savo pakeitimo vertybiniais popieriais veiklą;
  - e) kredito įstaigos pakeitimo vertybiniais popieriais veiklos apskaitos politikos santrauką, įskaitant:
    - i) ar sandoriai laikomi pardavimais ar finansavimu,
    - ii) pardavimų pelno pripažinimą,
    - iii) pagrindines nepaskirstytų palūkanų vertinimo prielaidas, ir
    - iv) sintetinio pakeitimo vertybiniais popieriais, jei jo neapima jokia kita apskaitos politika, vertinimą;
  - f) ECAI, naudojamų pakeitimo vertybiniais popieriais pozicijoms, pavadinimus ir pozicijų pagal kiekvieną agentūrą rūšis;
  - g) bendrą faktinio išsiskolinimo, susijusio su pakeitimo vertybiniais popieriais (išskaidant į tradicinį ir sintetinį) pozicijomis, sumą pagal pozicijos rūšį;
  - h) pakeitimo vertybiniais popieriais pozicijų išskaidymą pagal nuvertėjusias arba pradėtas ir kredito įstaigos per laikotarpį pripažintus nuostolius;
  - i) bendrąją išlaikomų arba pirktų pakeitimo vertybiniais popieriais pozicijų sumą, išskaidytą pagal pozicijos rūšį;
  - j) bendrąją išlaikomų arba pirktų pakeitimo vertybiniais popieriais pozicijų sumą, išskaidytą pagal reikšmingas rizikos koeficientų grupes. Pozicijos, kurių rizikos koeficientas yra 1 250 % arba kurios atskaitomos, atskleidžiamos atskirai;
  - k) bendrą pakeitimo vertybiniais popieriais atnaujinamųjų pozicijų faktinio išsiskolinimo sumą, išskaidytą pagal iniciatorių ir investuotojų; ir
  - l) pakeitimo vertybiniais popieriais per laikotarpį veiklos santrauką, įskaitant pakeitimo vertybiniais popieriais pozicijų sumas (pagal pozicijos rūšį) ir pripažintą pardavimų pelną arba nuostolį pagal pozicijos rūšį.

3 DALIS

Tam tikrų priemonių arba metodikų naudojimo kvalifikaciniai reikalavimai

1. Kredito įstaigos, apskaičiuojančios pagal riziką įvertintas pozicijas vadovaujantis 84–89 straipsniais, atskleidžia tokią informaciją:
- a) kompetentingos institucijos metodo arba patvirtinto perėjimo prie jo pripažinimą;
  - b) paaiškinimą ir peržiūrą;

▼ B

- i) vidinių reitingų sistemų struktūros bei vidinių ir išorinių reitingų santykių,
  - ii) vidinių įverčių, kitų, nei naudojamų apskaičiuojant pagal riziką įvertintas pozicijas vadovaujantis 84–89 straipsniais, naudojimo,
  - iii) kredito rizikos mažinimo proceso valdymo ir pripažinimo, ir
  - iv) reitingų sistemų kontrolės mechanizmų, įskaitant nepriklausomumo, atskaitomybės ir reitingų sistemų peržiūros aprašymą;
- c) vidinių reitingų proceso aprašymą, pateikiamą atskirai tokių pozicijų klasėms:
- i) centrinės valdžios ir centrinių bankų,
  - ii) institucijų,
  - iii) įmonių, įskaitant MVL, kurios specializuojasi skolinti ir pirkti įmonių gautinas sumas,
  - iv) mažmeninių pozicijų pagal kiekvieną pozicijų kategoriją, kuriai priklauso skirtingos koreliacijos VII priedo 1 dalies 10–13 punktuose, ir
  - v) akcijų;
- d) pozicijos vertės kiekvienai 86 straipsnyje nurodytai pozicijų klasei. Kai kredito įstaigos apskaičiuojant rizikos veikiamas pozicijos vertes naudoja nuosavus įverčius, LGD arba perskaičiavimo faktorius, reikalavimai vyriausybėms, centriniams bankams, institucijoms ir bendrovėms turėtų būti paskelbiami atskirai nuo pozicijų, kurioms kredito įstaigos tokių įverčių netaiko;
- e) apie kiekvieną pozicijų klasę: centrinė valdžia ir centriniai bankai, institucijos, įmonės ir akcijos, ir pagal pakankamą įsipareigojančiojo asmens grupių skaičių (įskaitant įsipareigojimų neįvykdymo), kad būtų galima prasmingai diferencijuoti kredito riziką, kredito įstaigos atskleidžia:
- i) bendros pozicijos (pozicijų klasėms: centrinė valdžia ir centriniai bankai, institucijos ir įmonės – negrąžintų paskolų suma ir nepanaudotų įsipareigojimų pozicijų vertė; akcijoms – negrąžinta suma),
  - ii) kredito įstaigos, naudojančios savo LGD įverčius pagal riziką įvertintoms pozicijoms apskaičiuoti – vidutinį svertinį LGD procentais, kaip svorius naudojant poziciją,
  - iii) vidutinį svertinį rizikos koeficientą, kaip svorius naudojant poziciją, ir
  - iv) kredito įstaigos, naudojančios savo konvertavimo veiksmių įverčius pagal riziką įvertintoms pozicijoms apskaičiuoti – nepanaudotų įsipareigojimų sumą ir kiekvienai pozicijos klasei – vidutinę svertinę poziciją, kaip svorius naudojant pozicijas;
- f) mažmeninių pozicijų klasei ir kiekvienai iš kategorijų, apibrėžtų c papunkčio iv dalyje arba e punkte nurodytą atskleidimą (jeigu taikytina, grupės mastu), arba pozicijų analizę (negrąžintos paskolos ir nepanaudotų įsipareigojimų pozicijų vertė), palyginti su pakankamu EL grupių skaičiumi, kad būtų galima prasmingai kredito riziką diferencijuoti (jeigu įmanoma, grupės mastu);
- g) faktinius kiekvienos pozicijų klasės (mažmeninei – kiekvienos kategorijos, apibrėžtos c papunkčio iv dalyje) vertės koregavimus prieš tai buvusiu laikotarpiu ir kaip tai skiriasi nuo ankstesnės patirties;
- h) veiksmių, turėjusių įtakos nuostoliams prieš tai buvusiu laikotarpiu (pavyzdžiui, ar kredito įstaiga patyrė didesnius nei vidutiniškai įsipareigojimų neįvykdymo rodiklius, ar aukštesnius nei vidutinis LGD ir konvertavimo veiksmius), aprašymą; ir
- i) kredito įstaigų įvertinimus, palyginti su faktiniais rezultatais ilgesniu laikotarpiu. Tai apima informaciją apie nuostolių įvertinimus, palyginti su faktiniais nuostoliais kiekvienoje pozicijų klasėje (mažmeninei – kiekvienai kategorijai, kaip apibrėžta papunkčio iv dalyje) per laikotarpį, kurio pakanka prasmingam kiekvienos pozicijų klasės (mažmeninei – kiekvienai kategorijai, kaip apibrėžta c papunkčio iv

▼B

dalyje) vidaus reitingų procesų veikimo įvertinimui. Jeigu tinkama, kredito įstaigos tai toliau išskaido, pateikdamos PD analizę ir, kredito įstaigoms, kurios naudoja savo LGD įverčius ir (arba) konvertavimo veiksnius, LGD ir konvertavimo veiksmių rezultatus, palyginti su įverčiais, pirmiau nustatytais atskleidžiant kiekybinį rizikos vertinimą.

Taikant c papunktį, aprašymas apima pozicijų, įtrauktų į pozicijų klases, rūšis, apibrėžimus, metodus ir duomenis PD įvertinimui ir patikimumo patvirtinimui, ir, jei taikytina, LGD ir konvertavimo veiksmius, įskaitant prielaidas, kuriomis remiamasi išvedant šiuos kintamuosius ir reikšmingų nukrypimų nuo įsipareigojimų neįvykdymo apibrėžimo aprašymai, kaip nustatyta VII priedo 4 dalies 44–48 punktuose, įskaitant plačius segmentus, kuriems tokie nukrypimai turi įtakos.

2. Kredito įstaigos, taikančios kredito rizikos mažinimo metodą, atskleidžia tokią informaciją:
  - a) balansinių ir nebalansinių užskaitymo sandorių naudojimo politiką ir procesus bei naudojimo mastą;
  - b) užtikrinimo priemonės vertinimo ir valdymo politiką ir procesus;
  - c) pagrindinių kredito įstaigos taikomų užtikrinimo priemonių rūšių aprašymą;
  - d) garantų informaciją apie laiduotojų ir kredito išvestinių priemonių pardavėjų pagrindinius tipus ir jų patikimumą;
  - e) informaciją apie taikomų kredito rizikos mažinimo priemonių rinkos ir kredito rizikos koncentracijas;
  - f) kredito įstaigoms, apskaičiuojančioms pagal riziką įvertintas pozicijas vadovaujantis 78–83 arba 84–89 straipsniais, bet nepateikiančioms savo LGD įverčių arba konvertavimo veiksmių pagal pozicijų klases, kiekvienai pozicijos klasei atskirai, visą pozicijos užtikrintą vertę (po to, jei taikoma, ir balansinių, ir nebalansinių užskaitymo sandorių) – po nepastovumo korekcijų – išskaidytą pagal reikalavimus atitinkančias finansines užtikrinimo priemones ir kitas reikalavimus atitinkančias užtikrinimo priemones; ir
  - g) kredito įstaigoms, apskaičiuojančioms pagal riziką įvertintas pozicijas vadovaujantis 78–83 arba 84–89 straipsniais, kiekvienai pozicijos klasei atskirai, garantijomis arba kredito išvestinėmis priemonėmis užtikrintas pozicijas (po to, jei taikoma, ir balansinius, ir nebalansinius užskaitymo sandorius). Nuosavo kapitalo pozicijų klasėms šis reikalavimas taikomas kiekvienam iš metodų, nustatytų VII priedo, 1 dalies 17–26 punktuose.
3. Kredito įstaigos, kurios naudoja metodą, nustatytą 105 straipsnyje, nuosavų lėšų reikalavimo operacinei rizikai padengti, atskleidžia draudimo, naudojamo rizikai mažinti, aprašymą.

XIII PRIEDAS

A DALIS

PANAIKINAMOS DIREKTYVOS IR JŲ PAKEITIMAI (minimos 158 straipsnyje)

2000 m. kovo 20 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2000/12/EB dėl kredito įstaigų veiklos pradėjimo ir vykdymo

2000 m. rugsėjo 18 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2000/28/EB, iš dalies pakeičianti Direktyvą 2000/12/EB dėl kredito įstaigų veiklos pradėjimo ir vykdymo

2002 m. gruodžio 16 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2002/87/EB dėl finansiniam konglomeratui priklausančių kredito įstaigų, draudimo įmonių ir investicinių firmų papildomos priežiūros, iš dalies pakeičianti Tarybos direktyvas 73/239/EEB, 79/267/EEB, 92/49/EEB, 92/96/EEB, 93/6/EEB ir 93/22/EEB bei Europos Parlamento ir Tarybos direktyvas 98/78/EB ir Europos Parlamento ir Tarybos 2000/12/EB,

Tik 29 str. 1 punkto a, b papunkčius, 29 straipsnio 2 punktą, 29 straipsnio 4 punkto a, b papunkčius, 29 straipsnio 5 punktą, 29 straipsnio 6 punktą, 29 straipsnio 7 punktą, 29 straipsnio 8 punktą, 29 straipsnio 9 punktą, 29 straipsnio 10 punktą, 29 straipsnio 11 punktą

2004 m. balandžio 21 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2004/39/EB dėl finansinių priemonių rinkų, iš dalies pakeičianti Tarybos direktyvas 85/611/EEB ir 93/6/EEB bei Europos Parlamento ir Tarybos direktyvą 2000/12/EB ir panaikinanti Tarybos direktyvą 93/22/EEB

Tik 68 straipsnis

2004 m. balandžio 27 d. Komisijos direktyva 2004/69/EB, iš dalies pakeičianti Europos Parlamento ir Tarybos direktyvą 2000/12/EB dėl „daugiašalių plėtros bankų“ apibrėžimo

2005 m. kovo 9 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2005/1/EB dėl dalinio Tarybos direktyvų 73/239/EEB, 85/611/EEB, 91/675/EEB, 92/49/EEB, 93/6/EEB ir 94/19/EB bei Direktyvų 98/78/EB, 2000/12/EB, 2001/34/EB, 2002/83/EB ir 2002/87/EB pakeitimo, siekiant sukurti naują finansinių paslaugų komiteto organizacinę struktūrą.

Tik 3 straipsnis

NEPANAIKINTI PAKEITIMAI

2003 m. Stojimo aktas

B DALIS

GALUTINĖS PERKĖLIMO Į NACIONALINĘ TEISĘ DATOS (minimos 158 straipsnyje)

Direktyva		Galutinė perkėlimo į nacionalinę teisę data
Direktyva 2000/12/EB		- - - -
Direktyva 2000/28/EB		2002 4 27
Direktyva 2002/87/EB		2004 8 11
Direktyva 2004/39/EB		2006 4 30/2007 1 31
Direktyva 2004/69/EB		2004 6 30
Direktyva 2005/1/EB		2005 5 13

XIV PRIEDAS

ATITIKMENŲ LENTELĖ

Ši direktyva	Direktyva 2000/ 12/EB	Direktyva 2000/ 28/EB	Direktyva 2002/ 87/EB	Direktyva 2004/ 39/EB	Direktyva 2005/ 1/EB
1 straipsnis	2 straipsnio 1 ir 2 dalys				
2 straipsnis	2 straipsnio 3 dalis 2003 m. Stojimo aktas				
2 straipsnis	2 straipsnio 4 dalis				
3 straipsnis	2 straipsnio 5 ir 6 dalys				
3 straipsnio 1 dalies trečioji pastraipa					3.2 straipsnis
4 straipsnio 1 punktas	1 straipsnio 1 dalis				
4 straipsnio 2–5 punktai		1 straipsnio 2–5 dalys			
4 straipsnio 7–9 punktai		1 straipsnio 6–8 dalys			
4 straipsnio 10 punktas			29 straipsnio 1 punkto a papunktis		
4 straipsnio 11– 14 punktai	1 straipsnio 10, 12 ir 13 dalys				
4 straipsnio 21 ir 22 punktai			29 straipsnio 1 punkto b papunktis		
4 straipsnio 23 dalis	1 straipsnio 23 dalis				
4 straipsnio 45– 47 punktai	1 straipsnio 25–27 dalys				
5 straipsnis					
6 straipsnis	4 straipsnis				
7 straipsnis	8 straipsnis				
8 straipsnis	9 straipsnis				
9 straipsnio 1 dalis	5 straipsnio 1 dalis ir 1 straipsnio 11 dalis				
9 straipsnio 2 dalis	5 straipsnio 2 dalis				

▼B

Ši direktyva	Direktyva 2000/ 12/EB	Direktyva 2000/ 28/EB	Direktyva 2002/ 87/EB	Direktyva 2004/ 39/EB	Direktyva 2005/ 1/EB
10 straipsnis	5 straipsnio 3–7 dalys				
11 straipsnis	6 straipsnis				
12 straipsnis	7 straipsnis				
13 straipsnis	10 straipsnis				
14 straipsnis	11 straipsnis				
15 straipsnio 1 dalis	12 straipsnis				
15 straipsnio 2 ir 3 dalys			29 straipsnio 2 punktas		
16 straipsnis	13 straipsnis				
17 straipsnis	14 straipsnis				
18 straipsnis	15 straipsnis				
19 straipsnio 1 dalis	16 straipsnio 1 dalis				
19 straipsnio 2 dalis			29 straipsnio 3 punktas		
20 straipsnis	16 straipsnio 3 dalis				
21 straipsnis	16 straipsnio 4–6 dalys				
22 straipsnis	17 straipsnis				
23 straipsnis	18 straipsnis				
24 straipsnio 1 dalis	19 straipsnio 1–3 pastraipos				
24 straipsnio 2 dalis	19 straipsnio 6 pastraipa				
24 straipsnio 3 dalis	19 straipsnio 4 pastraipa				
25 straipsnio 1– 3 dalys	20 straipsnio 1–3 dalių 1 ir 2 pastraipos				
25 straipsnio 3 dalis	19 straipsnio 5 pastraipa				
25 straipsnio 4 dalis	20 straipsnio 3 dalies 3 pastraipa				

▼B

Ši direktyva	Direktyva 2000/ 12/EB	Direktyva 2000/ 28/EB	Direktyva 2002/ 87/EB	Direktyva 2004/ 39/EB	Direktyva 2005/ 1/EB
26 straipsnis	20 straipsnio 4–7 dalys				
27 straipsnis	1 straipsnio 3 dalies antrasis sakiny				
28 straipsnis	21 straipsnis				
29 straipsnis	22 straipsnis				
30 straipsnis	22 straipsnio 2–4 dalys				
31 straipsnis	22 straipsnio 5 dalis				
32 straipsnis	22 straipsnio 6 dalis				
33 straipsnis	22 straipsnio 7 dalis				
34 straipsnis	22 straipsnio 8 dalis				
35 straipsnis	22 straipsnio 9 dalis				
36 straipsnis	22 straipsnio 10 dalis				
37 straipsnis	22 straipsnio 11 dalis				
38 straipsnis	24 straipsnis				
39 straipsnio 1 ir 2 dalys	25 straipsnis				
39 straipsnio 3 dalis					3 straipsnio 8 punktas
40 straipsnis	26 straipsnis				
41 straipsnis	27 straipsnis				
42 straipsnis	28 straipsnis				
43 straipsnis	29 straipsnis				
44 straipsnis	30 straipsnio 1–3 dalys				
45 straipsnis	30 straipsnio 4 dalis				
46 straipsnis	30 straipsnio 3 dalis				
47 straipsnis	30 straipsnio 5 dalis				

▼B

Ši direktyva	Direktyva 2000/ 12/EB	Direktyva 2000/ 28/EB	Direktyva 2002/ 87/EB	Direktyva 2004/ 39/EB	Direktyva 2005/ 1/EB
48 straipsnis	30 straipsnio 6 ir 7 dalys				
49 straipsnis	30 straipsnio 8 dalis				
50 straipsnis	30 straipsnio 9 dalies 1 ir 2 punktai				
51 straipsnis	30 straipsnio 9 dalies 3 punktas				
52 straipsnis	30 straipsnio 10 dalis				
53 straipsnis	31 straipsnis				
54 straipsnis	32 straipsnis				
55 straipsnis	33 straipsnis				
56 straipsnis	34 straipsnio 1 dalis				
57 straipsnis	34 straipsnio 2 dalies 1 punktas 34 straipsnio 2 dalies 2 punkto antrasis sakinytis		29 straipsnio 4 punkto a papunktis		
58 straipsnis			29 straipsnio 4 punkto b papunktis		
59 straipsnis			29 straipsnio 4 punkto b papunktis		
60 straipsnis			29 straipsnio 4 punkto b papunktis		
61 straipsnis	34 straipsnio 3 ir 4 dalys				
63 straipsnis	35 straipsnis				
64 straipsnis	36 straipsnis				
65 straipsnis	37 straipsnis				
66 straipsnio 1 ir 2 dalys	38 straipsnio 1 ir 2 dalys				
67 straipsnis	39 straipsnis				
73 straipsnis	52 straipsnio 3 dalis				

▼B

Ši direktyva	Direktyva 2000/ 12/EB	Direktyva 2000/ 28/EB	Direktyva 2002/ 87/EB	Direktyva 2004/ 39/EB	Direktyva 2005/ 1/EB
106 straipsnis	1 straipsnio 24 punktas				
107 straipsnis	1 straipsnio 1 punkto 3 pastraipa				
108 straipsnis	48 straipsnio 1 dalis				
109 straipsnis	48 straipsnio 4 dalies 1 punktas				
110 straipsnis	48 straipsnio 2–4 dalių 2 pastraipa				
111 straipsnis	49 straipsnio 1–5 dalys				
113 straipsnis	49 straipsnio 4, 6 ir 7 dalys				
115 straipsnis	49 straipsnio 8 ir 9 dalys				
116 straipsnis	49 straipsnio 10 dalis				
117 straipsnis	49 straipsnio 11 dalis				
118 straipsnis	50 straipsnis				
120 straipsnis	51 straipsnio 1, 2, 5 dalys				
121 straipsnis	51 straipsnio 4 dalis				
122 straipsnis	51 straipsnio 6 dalis		29 straipsnio 5 punktas		
125 straipsnis	53 straipsnio 1 ir 2 dalys				
126 straipsnis	53 straipsnio 3 dalis				
128 straipsnis	53 straipsnio 5 dalis				
133 straipsnio 1 dalis	54 straipsnio 1 dalis		29 straipsnio 7 punkto a papunktis		
133 straipsnio 2 ir 3 dalys	54 straipsnio 2 ir 3 dalys				

▼B

Ši direktyva	Direktyva 2000/ 12/EB	Direktyva 2000/ 28/EB	Direktyva 2002/ 87/EB	Direktyva 2004/ 39/EB	Direktyva 2005/ 1/EB
134 straipsnio 1 dalis	54 straipsnio 4 dalies pirma pastraipa				
134 straipsnio 2 dalis	54 straipsnio 4 dalies antra pastraipa				
135 straipsnis			29 straipsnio 8 punktas		
137 straipsnis	55 straipsnis				
138 straipsnis			29 straipsnio 9 punktas		
139 straipsnis	56 straipsnio 1–3 dalys				
140 straipsnis	56 straipsnio 4–6 dalys				
141 straipsnis	56 straipsnio 7 dalis		29 straipsnio 10 punktas		
142 straipsnis	56 straipsnio 8 dalis				
143 straipsnis			29 straipsnio 11 punktas		3 straipsnio 10 punktas
150 straipsnis	60 straipsnio 1 dalis				
151 straipsnis	60 straipsnio 2 dalis				3 straipsnio 10 punktas
158 straipsnis	67 straipsnis				
159 straipsnis	68 straipsnis				
160 straipsnis	69 straipsnis				
I priedas, 1-14 punktai, išskyrus paskutinę pastraipą	I priedas				
I priedo paskutinė pastraipa				68 straipsnis	
II priedas	II priedas				
III priedas	III priedas				
IV priedas	IV priedas				